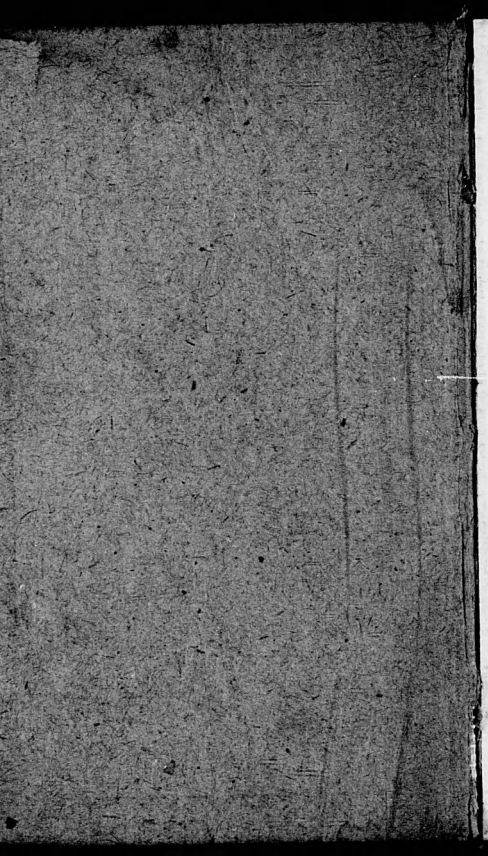

004 / 327

1

HET

NIEUWE TESTAMENT

OF

ALLE DE BOEKEN DES NIEUWEN VERBONDS

VAN ONZEN HEERE

JEZUS CHRISTUS.

OP LAST VAN DE

STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN,

EN VOLGENS HET BESLUIT VAN DE NATIONALE SYNODE

GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX

UIT DE OORSPRONKELIJKE (GRIEKSCHE) TAAL

IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

1/249
A 17463

UITGEGEVEN DOOR HET

NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP.

1889.

004
322

Stoomdruk van J. VAN BOEKHOVEN te Utrecht.

N

Het
Het
Het
Het
De I

Aan
Eers
Twe
Aan
Aan
Aan
Aan
Eers
Twe
Eers
Twe
Aan
Aan
Aan

Van
Eers
Twe
Eers
Twe
Der
Van

De C

REGISTER VAN DE BOEKEN

DES

NIEUWEN TESTAMENTS.

	Bladz.
Het Evangelie van Mattheüs	1— 47
Het Evangelie van Marcus	47— 77
Het Evangelie van Lucas	77—127
Het Evangelie van Johannes	127—164
De Handelingen der Apostelen	164—213

BRIEVEN VAN PAULUS:

Aan de Romeinen	213—232
Eerste aan de Corinthiërs	232—251
Tweede aan de Corinthiërs.	252—264
Aan de Galatiërs.	264—271
Aan de Efeziërs	271—277
Aan de Filippenzen.	278—282
Aan de Colossenzen	283—287
Eerste aan de Thessalonicenzen.	287—291
Tweede aan de Thessalonicenzen	291—293
Eerste aan Timotheüs	294—299
Tweede aan Timotheüs	299—303
Aan Titus	303—305
Aan Filémon	305—306
Aan de Hebreërs.	306—321

ALGEMEENE BRIEVEN:

Van Jacobus	321—326
Eerste van Petrus	326—331
Tweede van Petrus.	332—335
Eerste van Johannes.	335—340
Tweede van Johannes.	341
Derde van Johannes	342
Van Judas	343—344

De Openbaring van Johannes.	344—367
-------------------------------------	---------

M

Het
Jezus
van De
brahan
2 Abr
Isaäk g
gewon
3 en
Zara b
won E
Aram;
4 en A
en-Ami
en Nak
5 en S
Rachab
bij Rut
6 en
Koning
gewon
Uria's
7 en S
en Ro
Abia ge
8 en
Josafat
gewon
9 en
en Joa
Achaz
10 en
en Ma
Amon
11 en
en zijn
Babyl
12 En
overvo

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

M A T T H E Û S.

HOOFDSTUK 1.

Het boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den zoon van David, den zoon van Abraham.

2 Abraham gewon Isaäk, en Isaäk gewon Jakob, en Jakob gewon Juda en zijne broeders; 3 en Juda gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom, en Esrom gewon Aram;

4 en Aram gewon Aminadab, en Aminadab gewon Nahasson, en Nahasson gewon Salmon;

5 en Salmon gewon Boöz bij Rachab, en Boöz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon Jesse; 6 en Jesse gewon David den Koning. En David de Koning gewon Salomo, bij degene die *Uria's vrouw was geweest*;

7 en Salomo gewon Roboam, en Roboam gewon Abia, en Abia gewon Asa;

8 en Asa gewon Josafat, en Josafat gewon Joram, en Joram gewon Ozias;

9 en Ozias gewon Joatham, en Joatham gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekias;

10 en Ezekias gewon Manasse, en Manasse gewon Amon, en Amon gewon Josias;

11 en Josias gewon Jechonias en zijne broeders, omtrent de Babylonische overvoering.

12 En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias

Salathiël, en Salathiël gewon Zorobabel;

13 en Zorobabel gewon Abiud, en Abiud gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;

14 en Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;

15 en Eliud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;

16 en Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS gezegd Christus.

17 Alle de geslachten dan van Abraham tot David *zijn* veertien geslachten, en van David tot de Babylonische overvoering *zijn* veertien geslachten, en van de Babylonische overvoering tot Christus *zijn* veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria zijne moeder met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamen gekomen waren werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu, haar man, alzoo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te schande maken, was van wille haar heimelijk te verlaten.

20 En alzoo hij deze dingen in den zin had, zie, de Engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, *gij* zoon Davids, wees niet be-

M

Het b
Jezus
van Da
braham
2 Abra
Isaäk g
gewon
3 en
Zara bi
won Es
Aram;
4 en A
en-Amin
en Nah
5 en S
Rachab
bij Ruth
6 en J
Koning
gewon
Uria's
7 en S
en Rob
Abia ge
8 en A
Josafat
gewon
9 en C
en Joat
Achaz g
10 en K
en Man
Amon g
11 en J
en zijne
Babylon
12 En
overvoe

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

M A T T H E Û S.

HOOFDSTUK 1.

Het boek des geslachts van JEZUS CHRISTUS, den zoon van David, den zoon van Abraham.

2 Abraham gewon Isaäk, en Isaäk gewon Jakob, en Jakob gewon Juda en zijne broeders;

3 en Juda gewon Fares en Zara bij Thamar; en Fares gewon Esrom, en Esrom gewon Aram;

4 en Aram gewon Aminadab, en Aminadab gewon Nahasson, en Nahasson gewon Salmon;

5 en Salmon gewon Boöz bij Rachab, en Boöz gewon Obed bij Ruth, en Obed gewon Jesse,

6 en Jesse gewon David den Koning. En David de Koning gewon Salomo, bij degene die *Uria's vrouw was geweest*;

7 en Salomo gewon Roboam, en Roboam gewon Abia, en Abia gewon Asa;

8 en Asa gewon Josafat, en Josafat gewon Joram, en Joram gewon Ozias;

9 en Ozias gewon Joatham, en Joatham gewon Achaz, en Achaz gewon Ezekias;

10 en Ezekias gewon Manasse, en Manasse gewon Amon, en Amon gewon Josias;

11 en Josias gewon Jechonias en zijne broeders, omtrent de Babylonische overvoering.

12 En na de Babylonische overvoering gewon Jechonias

Salathiel, en Salathiel gewon Zorobabel;

13 en Zorobabel gewon Abiud, en Abiud gewon Eljakim, en Eljakim gewon Azor;

14 en Azor gewon Sadok, en Sadok gewon Achim, en Achim gewon Eliud;

15 en Eliud gewon Eleazar, en Eleazar gewon Matthan, en Matthan gewon Jakob;

16 en Jakob gewon Jozef, den man van Maria, uit welke geboren is JEZUS gezegd Christus.

17 Alle de geslachten dan van Abraham tot David *zijn* veertien geslachten, en van David tot de Babylonische overvoering *zijn* veertien geslachten, en van de Babylonische overvoering tot Christus *zijn* veertien geslachten.

18 De geboorte van Jezus Christus was nu aldus: want als Maria zijne moeder met Jozef ondertrouwd was, eer zij te zamen gekomen waren werd zij zwanger bevonden uit den Heiligen Geest.

19 Jozef nu, haar man, alzoo hij rechtvaardig was, en haar niet wilde openbaarlijk te schande maken, was van wille haar heimelijk te verlaten.

20 En alzoo hij deze dingen in den zin had, zie, de Engel des Heeren verscheen hem in den droom, zeggende: Jozef, *gij* zoon Davids, wees niet be-

vreesd Maria uwe vrouw tot u te nemen; want hetgeen in haar ontvangen is, dat is uit den Heiligen Geest;

21 en zij zal eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten JEZUS; want hij zal zijn volk zalig maken van hunne zonden.

22 En dit alles is geschied, opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heere gesproken is door den Profeet, zeggende:

23 Zie, de maagd zal zwanger worden en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Emmanuël; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons.

24 Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen,

25 en bekende haar niet, totdat zij zeiden haren eerstgeboren zoon gebaard had, en heette zijnen naam JEZUS.

HOOFDSTUK 2.

Toen nu Jezus geboren was te Bethlehem, *gelegen* in Judéa, in de dagen van den Koning Herodes, zie, *eenige* wijzen van het Oosten zijn te Jeruzalem aangekomen,

2 zeggende: Waar is de geboren Koning der Joden? want wij hebben gezien zijne ster in 't Oosten, en zijn gekomen om hem te aanbidden.

3 De Koning Herodes nu *dit* gehoord hebbende, werd ontroerd, en geheel Jeruzalem met hem;

4 en bijéénvergaderd hebbende alle de Overpriesters en Schriftgeleerden des volks, vraagde van hen, waar de Christus zoude geboren worden.

5 En zij zeiden tot hem: Te Bethlehem, in Judéa *gelegen*; want alzóó is geschreven door den Profeet:

6 En gij Bethlehem, *gij* land

van Juda, zijt geenszins de minste onder de Vorsten van Juda; want uit u zal de Leidsman voortkomen die mijn volk Israël weiden zal.

7 Toen heeft Herodes de wijzen heimelijk geroepen, en vernam naarstiglijk van hen den tijd wanneer de ster verschenen was;

8 en hen naar Bethlehem zendende, zeide: Reist henen en onderzoek naarstiglijk naar dat kindeken, en als gij het zult gevonden hebben, boodschapt het mij, opdat ik óók kome en datzelve aanbidde.

9 En zij den Koning gehoord hebbende, zijn henengereisd; en zie, de ster, die zij in 't Oosten gezien hadden, ging hun voor, totdat zij kwam en stond boven *de plaats* waar het kindeken was.

10 Als zij nu de ster zagen, verheugden zij zich met zeer groote vreugde;

11 en in het huis gekomen zijnde, vonden zij het kindeken met Maria zijne moeder, en nedervallende hebben zij hetzelfde aanbeden; en hunne schatten opengedaan hebbende, brachten zij hem geschenken, goud en wierook en mirre.

12 En door Goddelijke openbaring vermaand zijnde in den droom, dat zij niet zouden wederkeeren tot Herodes, vertrokken zij door eenen anderen weg weder naar hun land.

13 Toen zij nu vertrokken waren, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, zeggende: Sta op, en neem tot u het kindeken en zijne moeder, en vlied in Egypte, en wees aldaar totdat ik het u zeggen zal; want Herodes zal het kindeken zoeken, om hetzelve te doden.

14 Hij dan opgestaan zijnde, nam het kindeken en zijne moeder tot zich in den nacht, en vertrok naar Egypte,

15 en was aldaar tot den dood

van
zou
den
den
Eg
ge
16
van
toe
een
hee
kin
en
wan
daa
hij
ond
17
't g
Pro
18
geh
vee
har
ver
zijn
19
was
ren
dro
20
het
tot
els
de z
21
hee
dek
gek
22
Arc
was
vad
daa
God
ma
vert
Gal
23
nan
de s
dat
doo
hij
wor

van Herodes; opdat vervuld zoude worden hetgeen van den Heere gesproken is door den Profeet, zeggende: Uit Egypte heb ik mijnen Zoon geroepen.

16 Als Herodes zag dat hij van de wijzen bedrogen was, toen werd hij zeer toornig, en eenigen afgezonden hebbende, heeft hij omgebracht alle de kinderen die binnen Bethlehem en in alle deszelfs landpalen waren, van twee jaren oud en daaronder, naar den tijd dien hij van de wijzen naarstiglijk onderzocht had.

17 Toen is vervuld geworden 't geen gesproken is door den Profeet Jeremia, zeggende:

18 Eene stemme is in Rama gehoord, geklag, geweend en veel gekerm; Rachel beweende hare kinderen, en wilde niet vertroost wezen, omdat ze niet zijn.

19 Toen Herodes nu gestorven was, zie, de Engel des Heeren verschijnt Jozef in den droom, in Egypte,

20 zeggende: Sta op, neem het kindeken en zijne moeder tot u, en trek in het land Israëls; want zij zijn gestorven die de ziel des kindekens zochten.

21 Hij dan, opgestaan zijnde, heeft tot zich genomen het kindeken en zijne moeder, en is gekomen in het land Israëls.

22 Maar als hij hoorde dat Archelaüs in Judéa Koning was, in de plaats van zijnen vader Herodes, vreesde hij daarhenen te gaan; maar door Goddelijke openbaring vermaand in den droom, is hij vertrokken in de deelen van Galiléa.

23 En daar gekomen zijnde, nam hij zijne woonplaats in de stad genaamd Nazareth; opdat vervuld zoude worden wat door de Profeten gezegd is, dat hij Nazarener zal geheeten worden.

HOOFDSTUK 3.

En in die dagen kwam Johannes de Dooper, predikende in de woestijn van Judéa,

2 en zeggende: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

3 Want deze is 't van denwelken gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende: De stemme des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht.

4 En deze Johannes had zijne kleeding van kemelshaar, en eenen lederen gordel om zijne lendenen; en zijn voedsel was sprinkhanen en wilde honig.

5 Toen is tot hem uitgegaan Jeruzalem en geheel Judéa en 't geheele land rondom den Jordaan;

6 en werden van hem gedoopt in den Jordaan, belijdende hunne zonden.

7 Hij dan ziende velen van de Farizeërs en Sadduceërs tot zijnen doop komen, sprak tot hen: Gij adderengebroudsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig;

9 en meent niet bij uzelfen te zeggen: Wij hebben Abraham tot een vader; want ik zegge u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

10 En ook is alreede de bijl aan den wortel der boomen gelegd; alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in 't vuur geworpen.

11 Ik doop u wel met water tot bekeering; maar die na mij komt is sterker dan ik, wiens schoenen ik niet waardig ben hem na te dragen: die zal u met den Heiligen Geest en met vuur doopen;

12 wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloer

doorzuiveren, en zijne tarwe in zijne schuur samenbrengen, en zal het kaf met onuitblussche-lijk vuur verbranden.

13 Toen kwam Jezus van Galiléa naar den Jordaan tot Johannes, om van hem gedoopt te worden.

14 Doch Johannes weigerde hem zeer, zeggende: Mij is noodig van u gedoopt te worden, en komt gij tot mij?

15 Maar Jezus antwoordende zeide tot hem: Laat nu af; want aldus betaamt ons alle gerechtigheid te vervullen. Toen liet hij van hem af.

16 En Jezus gedoopt zijnde, is terstond opgeklommen uit het water; en zie, de hemelen werden hem geopend, en hij zag den Geest Gods nederdalen gelijk eene duive, en op hem komen.

17 En zie, eene stemme uit de hemelen, zeggende: Deze is mijn Zoon, mijn Geliefde, in denwelken ik mijn welbehagen heb.

HOOFDSTUK 4.

Toen werd Jezus van den Geest weggeleid in de woestijn, om verzocht te worden van den duivel.

2 En als hij veertig dagen en veertig nachten gevast had, hongerde hem ten laatste.

3 En de verzoeker tot hem gekomen zijnde, zeide: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg dat deze steenen brooden worden.

4 Doch hij antwoordende zeide: Daar is geschreven: De mensch zal bij brood alleen niet leven, maar bij alle woord dat door den mond Gods uitgaat.

5 Toen nam hem de duivel mede naar de heilige stad, en stelde hem op de tinne des Tempels,

6 en zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, werp uzelf nederwaarts; want daar is geschreven, dat hij zijne Engelen

van u bevelen zal, en dat zij u op de handen zullen nemen, opdat gij niet te eeniger tijd uwen voet aan eenen steen aanstoot.

7 Jezus zeide tot hem: Daar is wederom geschreven: Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken.

8 Wederom nam hem de duivel mede op eenen zeer hoogen berg, en toonde hem alle de koninkrijken der wereld en hunne heerlijkheid,

9 en zeide tot hem: Alle deze dingen zal ik u geven, indien gij nedervallende mij zult aanbidden.

10 Toen zeide Jezus tot hem: Ga weg, satan, want daar staat geschreven: Den Heere uwen God zult gij aanbidden, en hem alleen dienen.

11 Toen liet de duivel van hem af; en zie, de Engelen zijn toegekomen en dienden hem.

12 Als nu Jezus gehoord had dat Johannes overgeleverd was, is hij wedergekeerd naar Galiléa.

13 En Nazareth verlaten hebbende is komen wonen te Kapernaüm, gelegen aan de zee, in de landpalen van Zebulon en Naftali;

14 opdat vervuld zoude worden 't geen gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende:

15 Het land Zebulon en het land Naftali, aan den weg der zee over den Jordaan, Galiléa der volkeren,

16 het volk dat in duisternis zat heeft een groot licht gezien; en degenen die zaten in het land en de schaduw des doods, denzelven is een licht opgegaan.

17 Van toen aan heeft Jezus begonnen te prediken, en te zeggen: Bekeert u, want het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

18 En Jezus wandelende aan de zee van Galiléa, zag twee broeders, *namelijk* Simon gezegd Petrus, en Andréas zijnen

bro
we
vis
19
mi
der
20
ver
21
ga
bro
zoo
nes
me
hun
hee
22
het
zijn
23
Gal
Syn
Eva
ger
kw
24
daa
bra
lijk
sch
van
dui
en
dez
25
hen
Dec
en
Jor

E
is
ber
was
tot
2
heb
gen
3
gees
Kon
4 Z
zij
5 Z

broeder, het net in de zee werpende. (want zij waren visschers);

19 en hij zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal u visschers der menschen maken.

20 Zij dan terstond de netten verlatende, zijn hem nagevolgd.

21 En hij, van daar voortgegaan zijnde, zag twee andere broeders, *namelijk* Jacobus den zoon van Zebedeüs, en Johannes zijnen broeder, in het schip met hunnen vader Zebedeüs hunne netten vermakende, en heeft hen geroepen.

22 Zij dan terstond verlatende het schip en hunnen vader, zijn hem nagevolgd.

23 En Jezus omging geheel Galiléa, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle ziekte en alle kwale onder het volk.

24 En zijn gerucht ging van daar uit in geheel Syrië; en zij brachten tot hem allen die kwalijk gesteld waren, met verscheidene ziekten en pijnen bevangen zijnde, en van den duivel bezeten, en maanzieken, en geraakten; en hij genas dezelve.

25 En vele scharen volgden hem na, van Galiléa, en van Decapolis, en van Jeruzalem, en van Judéa, en van over den Jordaen.

HOOFDSTUK 5.

En Jezus de scharen ziende, is geklommen op eenen berg, en als hij nedergezeten was, kwamen zijne discipelen tot hem.

2 En zijnen mond geopend hebbende leerde hij hen, zeggende:

3 Zalig *zijn* de armen van geest; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

4 Zalig *zijn* die treuren; want zij zullen vertroost worden.

5 Zalig *zijn* de zachtmoedigen;

want zij zullen het aardrijk beërven.

6 Zalig *zijn* die honger en dorsten *naar* de gerechtigheid; want zij zullen verzadigd worden.

7 Zalig *zijn* de barmhartigen; want hun zal barmhartigheid geschieden.

8 Zalig *zijn* de reinen van hart; want zij zullen God zien.

9 Zalig *zijn* de vreedzamen; want zij zullen Gods kinderen genaamd worden.

10 Zalig *zijn* die vervolgd worden om der gerechtigheid wille; want hunner is het Koninkrijk der hemelen.

11 Zalig zijt gij als u *de menschen* smaden en vervolgen, en ligende alle kwaad tegen u spreken om mijnentwille.

12 Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want alzoo hebben zij vervolgd de Profeten die vóór u *geweeft zijn*.

13 Gij zijt het zout der aarde; indien nu het zout smakeloos wordt, waarmede zal het gezouten worden? Het deugt nergens meer toe, dan om buiten geworpen en van de menschen vertreden te worden.

14 Gij zijt het licht der wereld; eene stad boven op eenen berg liggende kan niet verborgen zijn;

15 noch men steekt eene kaars aan en zet die onder eene korenmaat, maar op eenen kandelaar, en zij schijnt allen die in het huis *zijn*.

16 Laat uw licht alzoo schijnen voor de menschen dat zij uwe goede werken mogen zien, en uwen Vader die in de hemelen is verheerlijken.

17 Meent niet dat ik gekomen ben om de Wet of de Profeten te ontbinden; ik ben niet gekomen om *die* te ontbinden, maar te vervullen.

18 Want voorwaar zegge ik u, totdat de hemel en de aarde voorbijgaan, zal er niet ééne

jota noch één tittel van de wet voorbijgaan, totdat het alles zal zijn geschied.

19 Zoo wie dan één van deze minste geboden zal ontbonden, en de menschen alzóó zal geleerd hebben, *die* zal de minste genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen; maar zoo wie *dezelve* zal gedaan en geleerd hebben, *die* zal groot genaamd worden in het Koninkrijk der hemelen.

20 Want ik zegge u, tenzij uwe gerechtigheid overvloediger zij dan der Schriftgeleerden en der Farizeërs, dat gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins zult ingaan.

21 Gij hebt gehoord dat *tot* de ouden gezegd is: Gij zult niet doden; maar zoo wie doodt, *die* zal strafbaar zijn door het gericht.

22 Doch ik zegge u, zoo wie ten onrechte op zijnen broeder toornig is, *die* zal strafbaar zijn door 't gericht; en wie tot zijnen broeder zegt: Raka, *die* zal strafbaar zijn door den grooten Raad; maar wie zegt: Gij dwaas, *die* zal strafbaar zijn door het helsche vuur.

23 Zoo gij dan uwe gave zult op het altaar offeren, en aldaar gedachtig wordt dat uw broeder iets tegen u heeft,

24 laat daár uwe gave voor het altaar, en ga henen, verzoen u eerst met uwen broeder, en kom dan en offer uwe gave.

25 Wees haastelijk welgezind *jegens* uwe wederpartij, terwijl gij nog met hem op den weg zijt; opdat de wederpartij niet misschien u den rechter overlevere, en de rechter u den dienaar overlevere, en gij in de gevangenis geworpen wordt.

26 Voorwaar ik zegge u, gij zult daar geenszins uitkomen, totdat gij den laatsten penning zult betaald hebben.

27 Gij hebt gehoord dat *van*

de ouden gezegd is: Gij zult geen overspel doen.

28 Maar ik zegge u, dat zoo wie eene vrouw aanziet om dezelve te begeeren, *die* heeft alreede overspel in zijn hart met haar gedaan.

29 Indien dan uw rechteroog u ergert, trek het uit en werp het van u, want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele lichaam in de hel geworpen worde.

30 En indien uwe rechterhand u ergert, houw ze af en werp ze van u; want het is u nut dat één uwer leden verga, en niet uw geheele lichaam in de hel geworpen worde.

31 Daar is ook gezegd: Zoo wie zijne vrouw verlaten zal, *die* geve haar eenen scheidbrief.

32 Maar ik zegge u, dat zoo wie zijne vrouw verlaten zal anders dan uit oorzaak van hoererij, *die* maakt dat zij overspel doet; en zoc wie de verlatene zal trouwen, *die* doet overspel.

33 Wederom hebt gij gehoord dat *van* de ouden gezegd is: Gij zult den eed niet breken, maar gij zult den Heere uwe eeden houden.

34 Maar ik zegge u, zweert ganschelijk niet; noch bij den hemel, omdat hij is de troon Gods;

35 noch bij de aarde, omdat zij is de voetbank zijner voeten; noch bij Jeruzalem, omdat zij is de stad des grooten Konings;

36 noch bij uw hoofd zult gij zweren, omdat gij niet één haar kunt wit of zwart maken.

37 Maar laat zijn uw woord ja, ja; neen, neen: wat boven deze is, dat is uit den booze.

38 Gij hebt gehoord dat gezegd is: Oog om oog en tand om tand.

39 Maar ik zegge u, dat gij den booze niet wederstaat; maar zoo wie u op de rechterwang slaat, keer hem ook de andere toe;

40
ten
laa
41
één
tw
42
u l
den
43
gez
lief
gij
44
vije
ver
die
nen
u v
45
zijn
hen
zon
den
dige
46
die
heb
naa
47
ders
bov
de t
48
maa
in o

H
mo
sche
te
ge
in d
2 V
doe
tron
den
stra
mer
den
heb
3 M
zoo
wet
4 o

40 en zoo iemand met u rechten wil, en uwen rok nemen, laat hem ook den mantel;

41 en zoo wie u zaldwingen ééne mijl te gaan, ga met hem twee mijlen.

42 Geef dengenen die *iets* van u bidt, en keer u niet af van dengenen, die van u leenen wil.

43 Gij hebt gehoord dat er gezegd is: Gij zult uwen naaste liefhebben en uwen vijand zult gij haten.

44 Maar ik zegge u, hebt uwe vijanden lief, zegent ze die u vervloeken, doet wél dengenen die u haten, en bidt voor degenen die u geweld doen, en die u vervolgen;

45 opdat gij moogt kinderen zijn uws Vaders die in de hemelen is; want hij doet zijne zon opgaan over boozen en goeden, en regent over rechtvaardigen en onrechtvaardigen.

46 Want indien gij liefhebt die u liefhebben, wat loon hebt gij? Doen ook de tollenaars niet hetzelfde?

47 En indien gij uwe broeders alleen groet, wat doet gij boven anderen? Doen ook niet de tollenaars alzo?

48 Weest dan gijlieden volmaakt, gelijk uw Vader, die in de hemelen is, volmaakt is.

HOOFDSTUK 6.

Hebt acht dat gij uwe aalmoes niet doet voor de menschen, om van hen gezien te worden: anders hebt gij geen loon bij uwen Vader die in de hemelen is.

2 Wanneer gij dan aalmoes doet, zoo laat vóór u niet trompetten, gelijk de geveinsden in de Synagogen en op de straten doen, opdat ze van de menschen geëerd mogen worden: voorwaar zegge ik u, zij hebben hun loon weg.

3 Maar als gij aalmoes doet, zoo laat uw linkerhand niet weten wat uwe rechter doet.

4 opdat uwe aalmoes in het

verborgen zij: en uw Vader die in 't verborgen ziet, die zal het u in het openbaar vergelden.

5 En wanneer gij bidt, zoo zult gij niet zijn gelijk de geveinsden; want die plegen gaarne in de Synagogen en op de hoeken der straten staande te bidden, opdat zij van de menschen mogen gezien worden: voorwaar ik zegge u, dat zij hun loon weg hebben.

6 Maar gij, wanneer gij bidt, ga in uwe binnenkamer, en uwe deur gesloten hebbende, bid uwen Vader die in 't verborgen is; en uw Vader die in het verborgen ziet, zal 't u in het openbaar vergelden.

7 En als gij bidt, zoogebruikt geen ijdel verhaal van woorden, gelijk de heidenen; want zij meenen dat zij door hunne veelheid van woorden zullen verhoord worden.

8 Wordt dan hun niet gelijk; want uw Vader weet wat gij van noode hebt eer gij hem bidt.

9 Gij dan bidt aldus: Onze Vader, die in de hemelen *zijt*, uw naam worde geheiligd;

10 uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede gelijk in den hemel *alzóó* ook op de aarde;

11 geef ons heden ons dagelijksch brood;

12 en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren;

13 en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze; want uw is het Koninkrijk en de kracht en de heerlijkheid, in der eeuwigheid. Amen.

14 Want indien gij den menschen hunne misdaden vergeeft, zoo zal uw hemelsche Vader ook u vergeven;

15 maar indien gij den menschen hunne misdaden niet vergeeft, zoo zal ook uw Vader uwe misdaden niet vergeven.

16 En wanneer gij vast, toont geen droevig gezicht gelijk de geveinsden; want zij mismaken

hunne aangezichten, opdat zij van de menschen mogen gezien worden als zij vasten: voorwaar ik zegge u, dat zij hun loon weg hebben.

17 Maar gij, als gij vast, zalf uw hoofd en wasch uw aangezicht,

18 opdat het van de menschen niet gezien worde als gij vast, maar van uwen Vader die in 't verborgen is; en uw Vader die in het verborgen ziet, zal 't u in het openbaar vergelden.

19 Vergadert u geen schatten op de aarde, waar ze de mot en de roest verderft, en waar de dieven doorgraven en stelen;

20 maar vergadert u schatten in den hemel, waar ze noch mot noch roest verderft, en waar de dieven niet doorgraven noch stelen.

21 Want waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn.

22 De kaars des lichaams is het oog; indien dan uw oog eenvoudig is, zoo zal uw geheele lichaam verlicht wezen;

23 maar indien uw oog boos is, zoo zal geheel uw lichaam duister zijn. Indien dan het licht, dat in u is, duisternis is, hoe groot zal de duisternis *zelve zijn!*

24 Niemand kan twee heeren dienen; want of hij zal den éénen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den éénen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt niet God dienen en den Mammon.

25 Daarom zegge ik u, zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten en wat gij drinken zult, noch voor uw lichaam, waarmede gij u kleeden zult; is het leven niet meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding?

26 Aanziet de vogelen des hemels, dat zij niet zaaien, noch maaien, noch verzamelen in de schuren, en uw hemelsche Vader voedt *nochtans* dezelve; gaat gij dezelve niet *zeer* veel te boven?

27 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

28 En wat zijt gij bezorgd voor de kleeding? Aanmerkt de leliën des velds, hoe zij wassen; zij arbeiden niet en spinnen niet,

29 en ik zegge u, dat ook Salomo in al zijne heerlijkheid niet is bekleed geweest gelijk eene van deze.

30 Indien nu God het gras des velds, dat heden is, en morgen in den oven geworpen wordt, alzóó bekleedt, zal hij u niet veel meer *kleeden*, gij kleingelooovigen?

31 Daarom zijt niet bezorgd, zeggende: Wat zullen wij eten, of wat zullen wij drinken, of waarmede zullen wij ons kleeden?

32 Want alle deze dingen zoeken de heidenen; want uw hemelsche Vader weet dat gij alle deze dingen behoeft.

33 Maar zoekt eerst het Koninkrijk Gods en zijne gerechtigheid, en alle deze lingen zullen u toegeworpen worden.

34 Zijt dan niet bezorgd tegen den morgen, want de morgen zal voor het zijne zorgen; *elke* dag heeft genoeg aan zijn eigen kwaad.

HOOFDSTUK 7.

Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt.

2 Want met welk oordeel gij oordeelt, zult gij geoordeeld worden; en met welke maat gij meet, zal u wedergemeten worden.

3 En wat ziet gij den splinter die in het oog uws broeders is, maar den balk die in uw oog is merkt gij niet?

4 Of hoe zult gij tot uwen broeder zeggen: Laat toe dat ik den splinter uit uw oog uitdoe; en zie, daar is een balk in uw oog.

5 Gij geveinsde, werp eerst den balk uit uw oog, en dan zult

gij
uw
6
nie
voc
te
ne
om
7
den
klo
wo
8
die
vin
ope
9
u,
bid
een
10
visc
een
11
we
ven
zal
is g
die
12
wil
doe
war
fete
13
war
is o
leid
deze
14
weg
leid
den
15
sche
sche
ma
pen
16
gij
een
vijg
17
bre
en
voo

gij bezien om den splinter uit uws broeders oog uit te doen.

6 Geeft het heilige den honden niet, noch werpt uwe parelen voor de zwijnen; opdat zij niet te eeniger tijd dezelve met hunne voeten vertreden en zich omkeerende u verscheuren.

7 Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

8 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

9 Of wat mensch is er onder u, zoo zijn zoon hem zoude bidden om brood, die hem eenen steen zal geven,

10 en zoo hij hem om eenen visch zoude bidden, die hem eene slang zal geven?

11 Indien dan gij die boos zijt weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal uw Vader die in de hemelen is goede *gaven* geven dengenen die ze van hem bidden.

12 Alle *dingen* dan, die gij wilt dat u de menschen zouden doen, doet gij hun ook alzoo; want dat is de Wet en de Profeten.

13 Gaat in door de enge poort; want wijd is de poort en breed is de weg die tot het verderf leidt, en velen zijn er die door dezelve ingaan;

14 want de poort is eng en de weg is nauw die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die denzelven vinden.

15 Maar wacht u van de valsche Profeten, dewelke in schaapskleederen tot u komen, maar van binnen zijn ze grijpende wolven.

16 Aan hunne vruchten zult gij ze kennen. Leest men ook eene druif van doornen of vijgen van distelen?

17 Alzoo iedere goede boom brengt voort goede vruchten, en een kwade boom brengt voort kwade vruchten.

18 Een goede boom kan geen kwade vruchten voortbrengen, noch een kwade boom goede vruchten voortbrengen.

19 Iedere boom die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

20 Zoo zult gij dan dezelve aan hunne vruchten kennen.

21 Niet een iegelijk die tot mij zegt: Heere, Heere, zal ingaan in het Koninkrijk der hemelen, maar die daar doet den wil mijns Vaders die in de hemelen is.

22 Velen zullen te dien dage tot mij zeggen: Heere, Heere, hebben wij niet in uwen naam geprofeteerd, en in uwen naam duivelen uitgeworpen, en in uwen naam vele krachten gedaan?

23 En dan zal ik hun openlijk aanzeggen: Ik heb u nooit gekend; gaat weg van mij, gij die de ongerechtigheid werkt.

24 Een iegelijk dan die deze mijne woorden hoort, en dezelve doet, dien zal ik vergelijken bij een voorzichtig man, die zijn huis op eene steenrots gebouwd heeft;

25 en daar is slagregen nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen dat huis aangevallen en het is niet gevallen, want het was op de steenrots gegrond.

26 En een iegelijk die deze mijne woorden hoort, en dezelve niet doet, die zal bij eenen dwazen man vergeleken worden, die zijn huis op het zand gebouwd heeft;

27 en de slagregen is nedergevallen, en de waterstroomen zijn gekomen, en de winden hebben gewaaid, en zijn tegen het huis aangeslagen; en het is gevallen, en zijn val was groot.

28 En het is geschied als Jezus deze woorden geëindigd had, dat de scharen zich ontzettekden over zijne leer;

29 want hij leerde hen als machthebbende en niet als de Schriftgeleerden.

HOOFDSTUK 8.

Toen hij nu van den berg afgeklimmen was, zijn hem vele scharen gevolgd.

2 En zie, een melaatsche kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

3 En Jezus de hand uitstrekende heeft hem aangeraakt, zeggende: Ik wil, word gereinigt. En terstond werd hij van zijne melaatschheid gereinigt.

4 En Jezus zeide tot hem: Zie dat gij *dit* niemand zegt; maar ga henen, toon uzelf den Priester, en offer de gave die Mozes geboden heeft, hun tot eene getuigenis.

5 Als nu Jezus te Kapernaüm ingegaan was, kwam tot hem een hoofdman over honderd, biddende hem,

6 en zeggende: Heere, mijn knecht ligt te huis geraakt, en lijdt zware pijnen.

7 En Jezus zeide tot hem: Ik zal komen en hem genezen.

8 En de hoofdman over honderd antwoordende zeide: Heere, ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt inkomen, maar spreek alleenlijk een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

9 Want ik ben óók een mensch onder de macht *van anderen*, hebbende onder mij krijgsknechten, en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet het.

10 Jezus nu *dit* hoorende, heeft zich verwonderd, en zeide tot degenen die hem volgden: Voorwaar zegge ik u, ik heb zelfs in Israël zoo groot geloof niet gevonden.

11 Doch ik zegge u, dat velen zullen komen van Oosten en

Westen, en zullen met Abraham en Isaäk en Jakob aanzitten in het Koninkrijk der hemelen;

12 en de kinderen des Koninkrijks zullen uitgeworpen worden in de buitenste duisternis; aldaar zal weening zijn en knersing der tanden.

13 En Jezus zeide tot den hoofdman over honderd: Ga henen, en u geschiede gelijk gij geloofd hebt. En zijn knecht is gezond geworden te dierzelfder ure.

14 En Jezus gekomen zijnde in het huis van Petrus, zag zijne vrouws moeder *te bed* liggen, hebbende de koorts.

15 En hij raakte hare hand aan, en de koorts verliet haar; en zij stond op en diende hen.

16 En als het laat geworden was, hebben zij velen, van den duivel bezeten, tot hem gebracht, en hij wierp de *booze* geesten uit met het woord, en hij genas allen die kwalijk gesteld waren;

17 opdat vervuld zoude worden wat gesproken was door Jesaja den Profeet, zeggende: Hij heeft onze krankheden *op zich* genomen en onze ziekten gedragen.

18 En Jezus vele scharen rondom zich ziende, beval aan de andere zijde over te varen.

19 En daar kwam een zeker Schriftgeleerde tot hem, en zeide tot hem: Meester, ik zal u volgen waar gij ook henen gaat.

20 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben hollen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

21 En een ander uit zijne discipelen zeide tot hem: Heere, laat mij toe dat ik eerst aenenga en mijnen vader begrave.

22 Doch Jezus zeide tot hem: Volg mij, en laat de dooden hunne dooden begraven.

23
gaa
pel
24
gro
alzo
ven
slic
25
kom
wek
ons
26
zijt
gelo
op
de
stil
27
dero
dani
win
zaan
28
was
Ger
van
moe
die
dat
kon
29
de:
hebb
gij
pijn
30
kud
31
zeg
wer
die
32
hen
hen
zie,
stor
zee.
33
vluc
geko
zij a
beze
34
uit
hem

23 En als hij in 't schip gegaan was, zijn hem zijne discipelen gevolgd.

24 En zie, daar ontstond een groote onstuimigheid in de zee, alzoo dat het schip van de golven bedekt werd; doch hij sliep.

25 En zijne discipelen bij hem komende, hebben hem opgewekt, zeggende: Heere, behoed ons, wij vergaan.

26 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelooften? Toen stond hij op en bestrafte de winden en de zee, en daar werd groote stilte.

27 En de menschen verwonderden zich, zeggende: Hoe danig een is deze, dat ook de winden en de zee hem gehoorzaam zijn!

28 En als hij aan de overzijde was gekomen in het land der Gergesénen, zijn hem twee, van den duivel bezeten, ontmoet, komende uit de graven, die zeer wreed waren, alzoo dat niemand door dien weg kon voorbijgaan.

29 En zie, zij riepen, zeggende: Jezus, gij Zone Gods, wat hebben wij met u te doen? Zijt gij hier gekomen om ons te pijnigen vóór den tijd?

30 En verre van hen was eene kudde veler zwijnen weidende;

31 en de duivelen baden hem, zeggende: Indien gij ons uitwerpt, laat ons toe dat wij in die kudde zwijnen varen.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen. En zij uitgaande voeren henen in de kudde zwijnen; en zie, de geheele kudde zwijnen stortte van de steile af in de zee, en zij stierven in 't water.

33 En die ze weidden zijn gevlucht; en als zij in de stad gekomen waren, boodschapten zij alle deze dingen, en wat den bezetenen *geschied was*.

34 En zie, de geheele stad ging uit, Jezus tegemoet; en als zij hem zagen, baden zij dat hij uit

hunne landpalen wilde vertrekken.

HOOFDSTUK 9.

En in het schip gegaan zijnde, voer hij over en kwam in zijne stad. En zie, zij brachten tot hem eenen geraakte, op een bed liggende.

2 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven.

3 En zie, sommigen der Schriftgeleerden zeiden in zichzelf: Deze lastert God.

4 En Jezus ziende hunne gedachten, zeide: Waarom overdenkt gij kwaad in uwe harten?

5 Want wat is lichter, te zeggen: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel?

6 Doch opdat gij moogt weten, dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (toen zeide hij tot den geraakte): Sta op, neem uw bed op, en ga henen naar uw huis.

7 En hij opgestaan zijnde, ging henen naar zijn huis.

8 De scharen nu dat ziende hebben zich verwonderd, en God verheerlijkt, die zoodanige macht den menschen gegeven had.

9 En Jezus van daar voortgaande, zag eenen mensch in het tolhuis zitten, genaamd Mattheüs, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande volgde hem.

10 En het geschiedde als hij in het huis van Mattheüs aanzat, zie, vele tollenaars en zondaars kwamen en zaten mede aan met Jezus en zijne discipelen.

11 En de Farizeërs dat ziende, zeiden tot zijne discipelen: Waarom eet uw Meester met de tollenaars en zondaren?

12 Maar Jezus zulks hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.

13 Doch gaat henen en leert wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande; want ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

14 Toen kwamen de discipelen van Johannes tot hem, zeggende: Waarom vasten wij en de Farizeërs veel, en uwe discipelen vasten niet?

15 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruiloftskinderen treuren zoolang de bruidegom bij hen is? Maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en dan zullen zij vasten.

16 Ook zet niemand eenen lap ongevold laken op een oud kleed; want deszelfs aangezette lap scheurt af van het kleed, en er wordt eene ergere scheur.

17 En men doet geen nieuwen wijn in oude ledere zakken; anders bersten de ledere zakken, en de wijn wordt uitgestort, en de ledere zakken verderven; maar men doet nieuwen wijn in nieuwe ledere zakken, en beide te zamen worden behouden.

18 Als hij deze dingen tot hen sprak, zie, een overste kwam en aanbad hem, zeggende: Mijne dochter is nu terstond gestorven, doch kom en leg uwe hand op haar, en zij zal leven.

19 En Jezus opgestaan zijnde, volgde hem, en zijne discipelen.

20 (En zie, eene vrouw die twaalf jaren het bloedvloeien gehad had, komende tot hem van achteren, raakte den zoom zijns kleeds aan;

21 want zij zeide in zichzelf: Indien ik alleenlijk mijn kleed aanraak, zoo zal ik gezond worden.

22 En Jezus zich omkeerende en haar ziende, zeide: Wees welgemoed, dochter; uw geloof heeft u behouden. En de vrouw werd gezond van die ure af.)

23 En als Jezus in het huis des

oversten kwam, en zag de pijpers en de woelende schare,

24 zeide hij tot hen: Vertrekt; want het dochterken is niet dood, maar slaapt. En zij belachten hem.

25 Als nu de schare uitgedreven was, ging hij in, en greep hare hand; en het dochterken stond op.

26 En dit gerucht ging uit door dat geheele land.

27 En als Jezus van daar voortging, zijn hem twee blinden gevolgd, roepende en zeggende: *Gij Zoon Davids*, ontferm u onzer.

28 En als hij in huis gekomen was, kwamen de blinden tot hem, en Jezus zeide tot hen: Geloof gij dat ik dat doen kan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere.

29 Toen raakte hij hunne oogen aan, zeggende: U geschiede naar uw geloof.

30 En hunne oogen zijn geopend geworden. En Jezus heeft hun zeer strengelijk verboden, zeggende: Ziet dat het niemand wete.

31 Maar zij uitgegaan zijnde, hebben hem ruchtbaar gemaakt door dat geheele land.

32 Als deze nu uitgingen, zie, zoo brachten zij tot hem eenen mensch die stom en van den duivel bezeten was.

33 En als de duivel uitgeworpen was, sprak de stomme. En de scharen verwonderden zich, zeggende: Daar is nooit desgelijks in Israël gezien.

34 Maar de Farizeërs zeiden: Hij werpt de duivelen uit door den overste der duivelen.

35 En Jezus omging alle de steden en vlekken, leerende in hunne Synagogen, en predikende het Evangelie des Koninkrijks, en genezende alle zieken en alle kwalen onder het volk.

36 En hij de scharen ziende, werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, omdat ze vermoed en verstrooid waren,

geli
der
37
cipe
maa
38
oogs
zijne

En
tot
heef
over
deze
alle
gene
2 D
Apos
Sim
dréa
zoon
zijn
3 F
Thor
naar
fetis.
Tha
4 S
Iska
heef
5 D
gezo
geve
hene
dene
in ee
6 m
tot
het
7 E
zegge
hem
8 G
de m
op,
hebt
geeft
9 V
zilve
gord
10
noch
nen
beide
11

gelijk schapen die geenen herder hebben.

37 Toen zeide hij tot zijne discipelen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige;

38 bidt dan den Heere des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

HOOFDSTUK 10.

En zijne twaalf discipelen tot zich geroepen hebbende, heeft hij hun macht gegeven over de onreine geesten, om dezelve uit te werpen, en om alle ziekte en alle kwale te genezen.

2 De namen nu der twaalf Apostelen zijn deze: de eerste, Simon gezegd Petrus, en Andréas zijn broeder; Jacobus de zoon van Zebedeüs, en Johannes zijn broeder;

3 Filippus en Bartholomeüs; Thomas en Mattheüs de tollenaar; Jacobus de zoon van Alfeüs, en Lebbeüs toegenaamd Thaddeüs;

4 Simon Kananites, en Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

5 Deze twaalf heeft Jezus uitgezonden, en hun bevel gegeven, zeggende: Gij zult niet henengaan op den weg der heidenen, en gij zult niet ingaan in eenige stad der Samaritanen;

6 maar gaat veel meer henen tot de verlorene schapen van het huis Israëls.

7 En henengaande predikt, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is nabij gekomen.

8 Geneest de zieken, reinigt de melaatschen, wekt de dooden op, werpt de duivelen uit. Gij hebt het om niet ontvangen, geeft het om niet.

9 Verkrijgt u noch goud noch zilver noch kopergeld in uwe gordels;

10 noch male tot den weg, noch twee rokken, noch schoenen, noch staf; want de arbeider is zijn voedsel waardig.

11 En in wat stad of vlek gij

zult inkomen, onderzoekt wie daarin waardig is; en blijft aldaar totdat gij daar uitgaat.

12 En als gij in het huis gaat, zoo groet hetzelfde.

13 En indien dat huis waardig is, zoo kome uw vrede over hetzelfde; maar indien het niet waardig is, zoo keere uw vrede weder tot u.

14 En zoo iemand u niet zal ontvangen, noch uwe woorden hooren, uitgaande uit dat huis of uit die stad schudt het stof uwer voeten af.

15 Voorwaar zegge ik u, het zal den lande van Sodom en Gomorra verdragelijker zijn in den dag des oordeels dan die stad.

16 Zie, ik zend u als schapen in 't midden der wolven: zijt dan voorzichtig gelijk de slangen, en oprecht gelijk de duiven.

17 Maar wacht u voor de menschen; want zij zullen u overleveren in de raadsvergaderingen, en in hunne Synagogen zullen zij u geeselen;

18 en gij zult ook voor Stadhouders en Koningen geleid worden om mijnentwille, hun en den heidenen tot getuigenis.

19 Doch wanneer zij u overleveren, zoo zult gij niet bezorgd zijn, hoe of wat gij spreken zult; want het zal u in die ure gegeven worden, wat gij spreken zult;

20 want gij zijt het niet die spreekt, maar het is de Geest uws Vaders die in u spreekt.

21 En de ééne broeder zal den anderen broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen ze dooden.

22 En gij zult van allen gehaat worden om mijnen naam; maar wie volstandig zal blijven tot den einde, die zal zalig worden.

23 Wanneer zij u dan in deze stad vervolgen, vliedt in de andere; want voorwaar zegge ik u, gij zult uwe reis door de

steden Israëls niet geëindigd hebben, of de Zoon des menschen zal gekomen zijn.

24 De discipel is niet boven den meester, noch de dienstknecht boven zijnen heer.

25 Het zij den discipel genoeg dat hij worde gelijk zijn meester, en de dienstknecht gelijk zijn heer. Indien zij den heer des huizes Beelzebul hebben geheeten, hoeveel te meer zijne huisgenooten.

26 Vreest dan hen niet; want daar is niets bedekt hetwelk niet zal ontdekt worden, en verborgen hetwelk niet zal geweten worden.

27 Hetgeen ik u zegge in de duisternis, zegt het in 't licht: en 't geen gij hoort in het oor, predikt dat op de daken.

28 En vreest niet voor degenen die het lichaam dooden, en de ziel niet kunnen dooden; maar vreest veel meer hem die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel.

29 Worden niet twee muschken om een penningsken verkocht? En niet één van deze zal op de aarde vallen zonder uwen Vader.

30 En ook uwe haren des hoofds zijn alle geteld.

31 Vreest dan niet: gij gaat vele muschken te boven.

32 Een iegelijk dan die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ik ook belijden voor mijnen Vader die in de hemelen is;

33 maar zoo wie mij verloochend zal hebben voor de menschen, dien zal ik ook verloochenen voor mijnen Vader die in de hemelen is.

34 Meent niet dat ik gekomen ben om vrede te brengen op de aarde; ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard.

35 Want ik ben gekomen om den mensch tweedrachtig te maken tegen zijnen vader, en de dochter tegen hare moeder,

en de schoondochter tegen hare schoonmoeder;

36 en zij zullen des menschen vijanden worden, die zijne huisgenooten zijn.

37 Die vader of moeder liefheeft boven mij, is mijns niet waardig; en die zoon of dochter liefheeft boven mij, is mijns niet waardig;

38 en die zijn kruis niet op zich neemt en mij navolgt, is mijns niet waardig.

39 Die zijne ziele vindt, zal dezelve verliezen; en die zijne ziel zal verloren hebben om mijnentwille, zal dezelve vinden.

40 Die u ontvangt, ontvangt mij; en die mij ontvangt, ontvangt hem die mij gezonden heeft.

41 Die een Profeet ontvangt in den naam eens Profeten, zal het loon eens Profeten ontvangen; en die eenen rechtvaardige ontvangt in den naam eens rechtvaardigen, zal het loon eens rechtvaardigen ontvangen.

42 En zoo wie één van deze kleinen te drinken geeft alleenlijk een beker koud water, in den naam eens discipels, voorwaar zegge ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

HOOFDSTUK 11.

En het is geschied toen Jezus geëindigd had zijnen twaalf discipelen bevelen te geven, dat hij van daar voortging, om te leeren en te prediken in hunne steden.

2 En Johannes in de gevangenis gehoord hebbende de werken van Christus, zond twee van zijne discipelen,

3 en zeide tot hem: Zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

4 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gaat henen en boodschapt Johannes weder hetgeen gij hoort en ziet:

5 de blinden worden ziende

en d
mela
en d
den
arm
verk
6 e
niet
7 A
heeft
ginn
Wat
woes
riet
wede
8 M
te zie
kleed
zacht
der K
9 M
te zi
zegge
Profe
10 V
welk
ik ze
aang
reide
11 V
degen
boren
staan
Doop
in he
is me
12 E
hann
word
meler
de ge
met g
13 V
de W
toe g
14 E
men
zoude
15
hoore
16 D
slach
lijk
mark
zeller
17 e

en de kreupelen wandelen, de melatschen worden gereinigd en de dooven hooren, de dooden worden opgewekt en den armen wordt het Evangelie verkondigd;

6 en zalig is hij die aan mij niet zal geërgerd worden.

7 Als nu deze henengingen, heeft Jezus tot de scharen begonnen te zeggen van Johannes: Wat zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

8 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die zachte *kleederen* dragen zijn in der Koningen huizen.

9 Maar wat zijt gij uitgegaan te zien? Een Profeet? Ja, ik zegge u, ook veel meer dan een Profeet.

10 Want deze is het van denwelken geschreven staat: Zie, ik zend mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg bereiden zal voor u henen.

11 Voorwaar zegge ik u, onder degenen die van vrouwen geboren zijn is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Dooper; doch die de minste is in het Koninkrijk der hemelen, is meerder dan hij.

12 En van de dagen van Johannes den Dooper tot nu toe wordt het Koninkrijk der hemelen geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld.

13 Want alle de Profeten en de Wet hebben tot Johannes toe geprofeteerd.

14 En zoo gij het wilt aannemen, hij is Elia die komen zoude.

15 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

16 Doch waarbij zal ik dit geslacht vergelijken? Het is gelijk de kinderkens die op de markten zitten en hunnen gezellen toeroepen,

17 en zeggen: Wij hebben u

op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedanst; wij hebben u klaglieden gezongen en gij hebt niet geweend.

18 Want Johannes is gekomen noch etende noch drinkende, en zij zeggen: Hij heeft den duivel.

19 De Zoon des menschen is gekomen etende en drinkende, en zij zeggen: Ziedaar een mensch die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren. Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van hare kinderen.

20 Toen begon hij de steden, in dewelke zijne krachten meest geschied waren, te verwijten, omdat ze zich niet bekeerd hadden:

21 Wee u Chorazin, wee u Bethsaida! Want zoo in Tyrus en Sidon de krachten waren geschied die in u geschied zijn, zij zouden zich certijs in zak en asch bekeerd hebben.

22 Doch ik zegge u, het zal Tyrus en Sidon verdragelijker zijn in den dag des oordeels dan ulieden.

23 En gij Kapernaüm, dat tot den hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de helle toe nedergestooten worden: want zoo in Sodom die krachten waren geschied die in u geschied zijn, het zoude tot op den huidigen dag gebleven zijn.

24 Doch ik zegge u, dat het den lande van Sodom verdragelijker zal zijn in den dag des oordeels dan u.

25 In dien tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank u Vader, Heere des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard;

26 ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

27 Alle dingen zijn mij overgegeven van mijnen Vader; en niemand kent den Zoon dan de Vader, noch iemand kent den

Vader dan de Zoon, en dien het de Zoon wil openbaren.

28 Komt herwaarts tot mij, allen die vermoeid en belast zijt, en ik zal u ruste geven.

29 Neemt mijn juk op u, en leert van mij dat ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult ruste vinden voor uwe zielen.

30 Want mijn juk is zacht en mijn last is licht.

HOOFDSTUK 12.

In dienzelfden tijd ging Jezus op eenen sabbatdag door het gezaaide, en zijne discipelen hadden honger, en begonnen aren te plukken en te eten.

2 En de Farizeërs *dat* ziende, zeiden tot hem: Zie, uwe discipelen doen wat niet geoorloofd is te doen op den sabbat.

3 Maar hij zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen wat David gedaan heeft, toen hem hongerde en hun die met hem *waren*?

4 hoe hij gegaan is in het Huis Gods, en de toonbrooden geten heeft, die het hem niet geoorloofd was te eten, noch ook hun die met hem *waren*, maar den Priesteren alleen?

5 Of hebt gij niet gelezen in de wet, dat de Priesters den sabbat ontheiligen in den Tempel op de sabbatdagen, en *noch* *tans* onschuldig zijn?

6 En ik zegge u, dat een, meerder dan de Tempel, hier is.

7 Doch zoo gij geweten hadt wat het zij: Ik wil barmhartigheid, en niet offerande, gij zoudt de onschuldigen niet veroordeeld hebben.

8 Want de Zoon des menschen is een Heer ook vanden sabbat.

9 En van daar voortgaande kwam hij in hunne Synagoge.

10 En zie, daar was een mensch die eene dorre hand had; en zij vraagden hem, zeggende: Is 't ook geoorloofd op de sabbatdagen te genezen?

(opdat zij hem mochten beschuldigen.)

11 En hij zeide tot hen: Wat mensch zal er onder u zijn, die één schaap heeft, en zoo dat op eenen sabbatdag in een gracht valt, *die* hetzelfde niet zal aangrijpen en uithieven?

12 Hoe veel gaat nu een mensch een schaap te boven! Zoo is het dan op de sabbatdagen geoorloofd wel te doen.

13 Toen zeide hij tot dien mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zij werd hersteld gezond gelijk de andere.

14 En de Farizeërs uitgegaan zijnde, hielden te zamen raad tegen hem, hoe zij hem dooden mochten.

15 Maar Jezus *dat* wetende, vertrok van daar, en vele scharen volgden hem; en hij genas ze allen,

16 en gebood hun scherpelijk dat zij hem niet openbaar maken zouden;

17 opdat vervuld zoude worden hetgeen gesproken is door Jesaja den Profeet, zeggende:

18 Zie, mijn knecht welken ik verkoren heb, mijn beminde in welken mijne ziele een welbehagen heeft; ik zal mijnen Geest op hem leggen, en hij zal het oordeel den heidenen verkondigen.

19 Hij zal niet twisten noch roepen, en daar zal niemand zijne stemme op de straten hooren.

20 Het gekrookte riet zal hij niet verbreken, en de rookende vlaswiek zal hij niet uitblussen, totdat hij het oordeel zal uitbrengen tot overwinning.

21 En in zijnen naam zullen de heidenen hopen.

22 Toen werd tot hem gebracht een van den duivel bezeten, *die* blind en stom *was*; en hij genas hem, alzo dat de blinde en de stomme beide sprak en zag.

23 En alle de scharen ontzet-

teden zich, en zeiden: Is niet deze de zoon Davids?

24 Maar de Farizeërs *dit* gehoord hebbende, zeiden: Deze werpt de duivelen niet uit dan door Beëlzebul den overste der duivelen.

25 Doch Jezus kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Een ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een iedere stad of huis dat tegen zichzelf verdeeld is, zal niet bestaan;

26 en indien de satan den satan uitwerpt, zoo is hij tegen zichzelf verdeeld: hoe zal dan zijn rijk bestaan?

27 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze dan uwe zonen uit? Daarom zullen die uwe rechters zijn.

28 Maar indien ik door den Geest Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

29 Of hoe kan iemand in 't huis eens sterken inkomen en zijne vaten ontroofen, tenzij hij eerst den sterke gebonden hebbe? en alsdan zal hij zijn huis berooven.

30 Wie met mij niet is, die is tégen mij, en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

31 Daarom zegge ik u, alle zonde en lastering zal den menschen vergeven worden, maar de lastering tegen den Geest zal den menschen niet vergeven worden.

32 En zoo wie *eenig* woord gesproken zal hebben tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar zoo wie tegen den Heiligen Geest zal gesproken hebben, het zal hem niet vergeven worden, noch in deze eeuw noch in de toekomst.

33 Of maakt den boom goed en zijne vrucht goed, of maakt den boom kwaad en zijne vrucht kwaad; want uit de vrucht wordt de boom gekend.

34 Gij adderengebroedsels, hoe kunt gij goede dingen spreken daargij boos zijt? want uit den overloed des harten spreekt de mond.

35 De goede mensch brengt goede dingen voort uit den goeden schat des harten, en de booze mensch brengt booze dingen voort uit den boozen schat.

36 Maar ik zegge u, dat van elk ijdel woord 'twelk de menschen zullen gesproken hebben, zij van hetzelfde zullen rekenschap geven in den dag des oordeels.

37 Want uit uwe woorden zult gij gerechtvaardigd worden, en uit uwe woorden zult gij veroordeeld worden.

38 Toen antwoordden sommigen der Schriftgeleerden en Farizeërs, zeggende: Meester, wij wilden van u *wel* een teeken zien.

39 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profeet.

40 Want gelijk Jona drie dagen en drie nachten was in den buik van den walvisch, alzóó zal de Zoon des menschen drie dagen en drie nachten wezen in het hart der aarde.

41 De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona — en zie, meer dan Jona is hier.

42 De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met dit geslacht, en hetzelfde veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde om te hooren de wijsheid van Salomo — en zie, meer dan Salomo is hier.

43 En wanneer de onreine geest van den mensch uitge-

gaan is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust en vindt ze niet.

44 Dan zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis van waar ik uitgegaan ben; en komende vindt hij het ledig, met bezemen gekeerd en versierd.

45 Dan gaat hij henen en neemt met zich zeven andere geesten, boozer dan hij zelf, en ingegaan zijnde wonen ze aidaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste. Alzoo zal het ook met dit boos geslachte zijn.

46 En als hij nog tot de scharen sprak, zie, zijne moeder en broeders stonden buiten, zoekende hem te spreken.

47 En iemand zeide tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, zoekende u te spreken.

48 Maar hij antwoordende zeide tot dengene die hem dat zeide: Wie is mijne moeder en wie zijn mijne broeders?

49 En zijne hand uitstrekken- de over zijne discipelen, zeide hij: Zie, mijne moeder en mijne broeders.

50 Want zoo wie den wil mijns Vaders doet die in de hemelen is, die is mijn broeder en zuster en moeder.

HOOFDSTUK 13.

En te dien dage Jezus uit het huis gegaan zijnde, zat bij de zee;

2 en tot hem vergaderden vele scharen, zoodat hij in een schip ging en nederzat; en al de schare stond op den oever.

3 En hij sprak tot hen vele dingen door gelijkenissen, zeggende: Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.

4 En als hij zaaide, viel een deel van het zaad bij den weg; en de vogelen kwamen en aten datzelfde op.

5 En een ander deel viel op steenachtige plaatsen, waar het niet veel aarde had; en

het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;

6 maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had is het verdord.

7 En een ander deel viel in de doornen, en de doornen wiessen op en verstikten hetzelve.

8 En een ander deel viel in de goede aarde, en gaf vrucht, het één honderd-, het ander zestig-, en het ander dertigvoud.

9 Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 En de discipelen tot hem komende, zeiden tot hem: Waarom spreekt gij tot hen door gelijkenissen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: Omdat het u gegeven is, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen te weten, maar dien is het niet gegeven.

12 Want wie heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloediglijk hebben; maar wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

13 Daarom spreek ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren noch ook verstaan.

14 En in hen wordt de Profetie van Jesaja vervuld, die zegt: Met het gehoor zult gij hooren en geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en geenszins bemerken.

15 Want het hart dezès volks is dik geworden, en zij hebben met de ooren zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan; opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zich bekeeren, en ik hen geneze.

16 Doch úwe oogen zijn zalig omdat zij zien, en úwe ooren omdat zij hooren.

17
u,
vaar
zien
hebb
hoor
en h
18
van
19
Kon
staat
rukt
geza
bij d
20
plaat
degen
en d
ontva
21 d
in z
eene
of v
woor
tersto
22 E
zaaid
woor
digh
leidin
het w
vruch
23 I
bezaai
het w
die o
breng
ander
tigrou
24 E
hij hu
Het K
gelijk
zaaide
25 en
kwam
kruid
ging w
26 To
gescho
bracht
ook he
27 En
den h
zeiden

17 Want voorwaar ik zegge u, dat vele Profeten en rechtvaardigen hebben begeerd te zien de dingen die gij ziet, en hebben ze niet gezien, en te hooren de dingen die gij hoort, en hebben ze niet gehoord.

18 Gij dan, hoort de gelijkenis van den zaaiër.

19 Als iemand het Woord des Koninkrijks hoort en niet verstaat, zoo komt de booze en rukt weg 't geen in zijn hart gezaaid was; deze is degene die bij den weg bezaaid is.

20 Maar die in steenachtige plaatsen bezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en dat terstond met vreugde ontvangt;

21 doch hij heeft geen wortel in zichzelf, maar is voor eenen tijd; en als verdrukking of vervolging komt om des woords wille, zoo wordt hij terstond geërgerd.

22 En die in de doornen bezaaid is, deze is degene die het woord hoort, en de zorgvuldigheid dezer wereld en de verleiding des rijkdoms verstikt het woord, en het wordt onvruchtbaar.

23 Die nu in de goede aarde bezaaid is, deze is degene, die het woord hoort en verstaat, die ook vrucht draagt en voortbrengt, de één honderd-, de ander zestig-, en de ander dertigvoud.

24 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een mensch die goed zaad zaaide in zijnen akker;

25 en als de menschen sliepen, kwam zijn vijand en zaaide onkruid midden in de tarwe, en ging weg.

26 Toen het nu tot kruid opgeschoten was en vrucht voortbracht, toen openbaarde zich ook het onkruid.

27 En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem Heere, hebt

gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid? Van waar heeft hij dan dit onkruid?

28 En hij zeide tot hen: Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem: Wilt gij dan dat wij henengaan en datzelfde vergaderen?

29 Maar hij zeide: Neen, opdat gij het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt.

30 Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen: Vergadert eerst het onkruid en bindt het in busselen, om hetzelfde te verbranden; maar brengt de tarwe te zamen in mijne schuur.

31 Eene andere gelijkenis heeft hij hun voorgesteld, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk het mostaardzaad, hetwelk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid;

32 hetwelk wel het minste is onder alle de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is het het meeste van de moeskruiden, en het wordt een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken.

33 Eene andere gelijkenis sprak hij tot hen, zeggende: Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.

34 Alle deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet;

35 opdat vervuld zoude worden dat gesproken is door den Profeet, zeggende: Ik zal mijnen mond opendoen door gelijkenissen, ik zal voortbrengen dingen die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

36 Toen nu Jezus de scharen *van zich* gelaten had, ging hij naar huis. En zijne discipelen kwamen tot hem, zeggende: Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers.

37 En hij antwoordende zeide tot hen: Die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen;

38 en de akker is de wereld; en het goede zaad zijn de kinderen des Koninkrijks; en het onkruid zijn de kinderen des boozen;

39 en de vijand die hetzelfde gezaaid heeft is de duivel; en de oogst is de voleinding der wereld; en de maaiers zijn de Engelen.

40 Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd en met vuur verbrand wordt, alzóó zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld:

41 de Zoon des menschen zal zijne Engelen uitzenden, en zij zullen uit zijn Koninkrijk vergaderen alle de ergernissen, en degenen die de ongerechtigheid doen,

42 en zullen dezelve in den vurigen oven werpen: dáár zal weening zijn en knersing der tanden.

43 Dan zullen de rechtvaardigen blinken gelijk de zon in 't Koninkrijk huns Vaders. Die ooren heeft om te hooren, die hoore.

44 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een schat in den akker verborgen, welken een mensch gevonden hebbende, verborg *dien*, en van blijdschap over denzelfen gaat hij henen en verkoopt al wat hij heeft, en koopt dien akker.

45 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een koopman die schoone parelen zoekt;

46 dewelke hebbende ééne parel van groote waarde gevonden, ging henen en verkocht al wat hij had, en kocht dezelve.

47 Wederom is het Koninkrijk der hemelen gelijk een net geworpen in de zee, dat allerlei soorten *van visschen* samenbrengt;

48 hetwelk *de visschers*, wanneer het vol geworden is, aan den oever optrekken, en nederzittende lezen zij het goede uit in *hunne* vaten, maar het kwade werpen zij weg.

49 Alzóó zal het in de voleinding der eeuwen wezen: de Engelen zullen uitgaan en de boozen uit het midden der rechtvaardigen afscheiden,

50 en zullen dezelve in den vurigen oven werpen: dáár zal zijn weening en knersing der tanden.

51 En Jezus zeide tot hen: Hebt gij dit alles verstaan? Zij zeiden tot hem: Ja, Heere.

52 En hij zeide tot hen: Daarom een iegelijk Schriftgeleerde in het Koninkrijk der hemelen onderwezen, is gelijk een heer des huizes, die uit zijnen schat nieuwe en oude dingen voortbrengt.

53 En het is geschied als Jezus deze gelijkenissen geëindigd had, vertrok hij van daar.

54 En gekomen zijnde in zijn vaderland, leerde hij ze in hunne Synagoge, zoodat zij zich ontzettek en zeiden: Van waar *komt* dezen die wijsheid en die krachten?

55 Is deze niet de zoon des timmermans? En is zijne moeder niet genaamd Maria, en zijne broeders Jacobus en Joses en Simon en Judas?

56 En zijne zusters, zijn ze niet alle bij ons? Van waar *komt* dan dezen dit alles?

57 En zij werden aan hem geërgerd. Maar Jezus zeide tot hen: Een Profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en in zijn huis.

58 En hij heeft aldaar niet vele krachten gedaan vanwege hun ongelooft.

Te Herod geruch

2 en Deze

hij is en daa

in her

3 Wa gevan

geboon

zet, o as de

zijn

4 wa hem:

haar t

5 En vrees

zij her

feet.

6 Ma geboo

te de het m

haagd

7 wa beloo

eische

8 En zijnde

Geef

het h

Doop

9 En droef

degen

geboo

gege

10 e hoof

11 I brach

het d

droeg

12 E men

weg,

en g

het J

13 E vertr

naar

en d

HOOFDSTUK 14.

Te dierzelfder tijd hoorde Herodes de Viervorst het gerucht van Jezus,

2 en zeide tot zijne knechten: Deze is Johannes de Dooper; hij is opgewekt van de dooden, en daarom werken die krachten in hem.

3 Want Herodes had Johannes gevangen genomen, en hem gebonden en in den kerker gezet, om den wille van Herodias de huisvrouw van Filippus zijnen broeder;

4 want Johannes zeide tot hem: Het is u niet geoorloofd haar te hebben.

5 En willende hem dooden vreesde hij het volk, omdat zij hem hielden voor een Profeet.

6 Maar als de dag van Herodes geboortegehouden werd, dans- te de dochter van Herodias in het midden van hen, en zij be- haagde Herodes:

7 waarom hij haar met eede beloofde te geven wat zij ook eischen zoude.

8 En zij te voren onderricht zijnde van hare moeder, zeide: Geef mij hier in een schotel het hoofd van Johannes den Dooper.

9 En de Koning werd be- droefd; doch om de eeden en degenen die met hem aanzaten, gebood hij dat het haar zoude gegeven worden,

10 en zond henen en ont- hoofdde Johannes in den kerker.

11 En zijn hoofd werd ge- bracht in een schotel, en aan het dochterken gegeven; en zij droeg het tot hare moeder.

12 En zijne discipelen kwa- men en namen het lichaam weg, en begroeven hetzelve, en gingen en boodschapten het Jezus.

13 En als Jezus dit hoorde, vertrok hij van daar te scheep naar eene woeste plaats alleen; en de scharen dat hoorende,

zijn hem te voet gevolgd uit de steden.

14 En Jezus uitgaande zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming over hen bewogen, en genas hunne kranken.

15 En als het nu avond werd kwamen zijne discipelen tot hem, zeggende: Deze plaats is woest, en de tijd is nu voor- bijgegaan: laat de scharen van u, opdat zij henengaan in de vlekken en zichzelfden spijs koopen.

16 Maar Jezus zeide tot hen: 't Is hun niet van noode henen te gaan: geeft gij hun te eten.

17 Doch zij zeiden tot hem: Wij hebben hier niet dan vijf brooden en twee visschen.

18 En hij zeide: Brengt mij dezelve hier.

19 En hij beval de scharen neder te zitten op het gras, en nam de vijf brooden en de twee visschen, en opwaarts ziende naar den hemel zegende hij dezelve; en als hij ze ge- broken had, gaf hij de brooden aan de discipelen, en de disci- pelen aan de scharen.

20 En zij aten allen en werden verzadigd; en zij namen op het overschot der brokken, twaalf volle korven.

21 Die nu gegeten hadden waren omtrent vijfsduizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

22 En terstond dwong Jezus zijne discipelen in het schip te gaan, en vóór hem af te varen naar de andere zijde, terwijl hij de scharen van zich zoude laten.

23 En als hij nu de scharen van zich gelaten had, klom hij op den berg alléén, om te bidden. En als het nu avond was geworden, zoo was hij daar alléén.

24 En het schip was nu mid- den in de zee, zijnde in nood van de baren; want de wind was hun tegen.

25 Maar ter vierde nachtwake kwam Jezus af tot hen, wandelende op de zee.

26 En de discipelen ziende hem op de zee wandelen, werden ontroerd, zeggende: Het is een spooksel; en zij schreeuwden van vrees.

27 Maar terstond sprak Jezus hen aan, zeggende: Zijt goedsmoeds, ik ben het, vreest niet.

28 En Petrus antwoordde hem en zeide: Heere, indien gij het zijt, zoo gebied mij tot u te komen op het water.

29 En hij zeide: Kom. En Petrus klom neder van het schip, en wandelde op het water om tot Jezus te komen.

30 Maar ziende den sterken wind, werd hij bevreesd, en als hij begon neder te zinken riep hij, zeggende: Heere, behoud mij.

31 En Jezus terstond de hand uitstekende, greep hem aan, en zeide tot hem: Gij kleinge-loovige, waarom hebt gij gewankeld?

32 En als zij in 't schip geklommen waren, stilde de wind.

33 Die nu in het schip waren kwamen en aanbaden hem, zeggende: Waarlijk, gij zijt Gods Zoon.

34 En overgevaren zijnde kwamen zij in het land Gennésareth.

35 En als de mannen van die plaats hem werden kennende, zonden zij in dat geheele om-liggende land, en brachten tot hem allen die kwalijk gesteld waren,

36 en baden hem dat zij alleen-lijk den zoom zijns kleeds zou-den mogen aanraken; en zou-velen als hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 15.

Toen kwamen tot Jezus eeni-ge Schriftgeleerden en Fari-zeërs die van Jeruzalem waren, zeggende:

2 Waarom overtreden uwe discipelen de inzettingen der ouden? Want zij wasschen hunne handen niet, wanneer zij brood zullen eten.

3 Maar hij antwoordende zeide tot hen: Waarom overtreedt ook gij het gebod Gods door uwe inzetting?

4 Want God heeft geboden, zeggende: Eer uwen vader en uwe moeder; en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

5 Maar gij zegt: Zoo wie tot vader of moeder zal zeggen: *Het is een gave, zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, en zijnen vader of zijne moeder geenszins zal eeren, die voldoet.*

6 En gij hebt *alzóó* Gods gebod krachteloos gemaakt door uwe inzetting.

7 Gij geveinsden, wèl heeft Jesaja van u geprofeteerd, zeg-gende:

8 Dit volk genaakt mij met hunnen mond en eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van mij;

9 doch tevergeefs eeren zij mij, leerende leeringen *die* geboden van menschen *zijn*.

10 En als hij de schare tot zich geroepen had, zeide hij tot hen: Hoort en verstaat:

11 hetgeen ten monde ingaat ontreinigt den mensch niet; maar hetgeen ten monde uit-gaat, dat ontreinigt den mensch.

12 Toen kwamen zijne disci-pelen tot hem, en zeiden tot hem: Weet gij *wel*, dat de Farizeërs deze rede hoorende geërgerd zijn geweest?

13 Maar hij antwoordende zeide: Alle plant die mijn he-melsche Vader niet geplant heeft, zal uitgeroeid worden.

14 Laat ze varen, zij zijn blinde leidslieden der blinden: indien nu de blinde den blinde leidt, zoo zullen zij, beiden in de gracht vallen.

15 En Petrus antwoordende

zeide
deze g
16 M
gijlied
17 V
al wa
buik l
heid v
18 M
mond
uit he
den m
19 W
voort
slager
dieven
sen, 1
20 d
den r
het c
hande
niet.
21 E
vertr
Tyrus
22 E
vrouw
men
de:
ontf
ter i
bezet
23 I
niet
cipel
den
van
24
zeide
dan
van
25
hem
mij.
26
zeid
lijk
nem
te v
27
doc
de
van
28
zeid
gro

zeide tot hem: Verklaar ons deze gelijkenis.

16 Maar Jezus zeide: Zijt ook gijlieden alsnog onwetende?

17 Verstaat gij nog niet, dat al wat ten monde ingaat in den buik komt, en in de heimelijheid wordt uitgeworpen?

18 Maar die dingen die ten monde uitgaan koiren voort uit het harte, en die ontreinigen den mensch.

19 Want uit het hart komen voort booze bedenkingen, doodslagen, overspelen, hoerereien, dieverijen, valsche getuigenissen, lasteringen;

20 deze dingen zijn het die den mensch ontreinigen, maar het eten met ongewasschen handen ontreinigt den mensch niet.

21 En Jezus van daar gaande, vertrok naar de deelen van Tyrus en Sidon.

22 En zie, eene Kananeesche vrouw uit die landpalen komende, riep tot hem, zeggende: Heere, *gij* Zone Davids, ontferm u mijner; mijne dochter is deerlijk van den duivel bezeten.

23 Doch hij antwoordde haar niet een woord. En zijne discipelen tot hem komende, baden hem, zeggende: Laat ze van u, want zij roept ons na.

24 Maar hij antwoordende zeide: Ik ben niet gezonden dan tot de verloren schapen van het huis Israëls.

25 En zij kwam en aanbad hem, zeggende: Heere, help mij.

26 Doch hij antwoordde en zeide: Het is niet betamelijk het brood der kinderen te nemen en den hondkens voor te werpen.

27 En zij zeide: Ja, Heere, doch de hondkens eten ook van de brokskens die daar vallen van de tafel hunner heeren.

28 Toen antwoordde Jezus en zeide tot haar: O vrouwe, groot is uw geloof: u geschiede

gelijk gij wilt. En hare dochter werd gezond van diezelfde ure.

29 En Jezus van daar vertrekkende, kwam aan de zee van Galiléa, en klom op den berg en zat daar neder.

30 En vele scharen zijn tot hem gekomen, hebbende bij zich kreupelen, blinden, stommen, lammen, en vele anderen, en wierpen ze voor de voeten van Jezus; en hij genas dezelve:

31 alzoo dat de scharen zich verwonderden, ziende de stommen sprekende, de lammen gezond, de kreupelen wandelende, en de blinden ziende; en zij verheerlijkten den God Israëls.

32 En Jezus zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide: Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, omdat zij nu driedagen bij mij gebleven zijn, en niet hebben wat zij eten zouden; en ik wil ze niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

33 En zijne discipelen zeiden tot hem: Van waar zullen wij zoovele brooden in de woestijn bekomen, dat wij zulk eene groote schare zouden verzadigen?

34 En Jezus zeide tot hen: Hoe veel brooden hebt gij? Zij zeiden: Zeven, en weinige vischkens.

35 En hij gebood de scharen neder te zitten op de aarde.

36 En hij nam de zeven brooden en de visschen, en als hij gedankt had brak hij ze, en gaf ze aan zijne discipelen, en de discipelen gaven ze aan de schare.

37 En zij aten allen en werden verzadigd, en zij namen op het overschot der brokken, zeven volle manden.

38 En die gegeten hadden waren vierduizend mannen, zonder de vrouwen en kinderen.

39 En de scharen van zich gelaten hebbende, ging hij in het schip, en kwam in de landpalen van Magdala.

HOOFDSTUK 16.

En de Farizeërs en Sadduceërs tot hem gekomen zijnde, en hem verzoekende, begeerden van hem dat hij hun een teeken uit den hemel zoude toonen.

2 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Als het avond geworden is, zegt gij: Schoon weder, want de hemel is rood;

3 en des morgens: Heden onweder, want de hemel is droevig rood. Gij geveinsden, het aanschijn des hemels weet gij wel te onderscheiden, en kunt gij de teekenen der tijden niet onderscheiden?

4 Het boos en overspelig geslacht verzoekt een teeken; en *hun* zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profet. En hen verlatende ging hij weg.

5 En als zijne discipelen op de andere zijde gekomen waren, hadden zij vergeten brooden mede te nemen.

6 En Jezus zeide tot hen: Ziet toe, en wacht u van den zuurdeesem der Farizeërs en Sadduceërs.

7 En zij overleiden bij zichzelf, zeggende: *Het is* omdat wij geen brooden medegenomen hebben.

8 En Jezus dat wetende, zeide tot hen: Wat overlegt gij bij uzelve, gij kleingeloovigen, dat gij geen brooden medegenomen hebt?

9 Verstaat gij nog niet, en bedenkt gij niet aan de vijf brooden der vijfduizend *mannen*, en hoe veel korven gij opnaamt?

10 noch aan de zeven brooden der vierduizend *mannen*, en hoe veel manden gij opnaamt?

11 Hoe verstaat gij niet, dat ik u van geen brood gesproken

heb, *als ik zeide* dat gij u wachten zoudt van den zuurdeesem der Farizeërs en Sadduceërs?

12 Toen verstonden zij dat hij niet gezegd had, dat zij zich wachten zouden van den zuurdeesem des broods, maar van de leer der Farizeërs en Sadduceërs.

13 Als nu Jezus gekomen was in de deelen van Cesaréa Filippi, vraagde hij zijne discipelen, zeggende: Wie zeggen de menschen dat ik, de Zoon des menschen, ben.

14 En zij zeiden: Sommigen: Johannes de Dooper; en anderen: Elia; en anderen: Jeremia of een van de Profeten.

15 Hij zeide tot hen: Maar gij, wie zegt gij dat ik ben?

16 En Simon Petrus antwoordende zeide tot hem: Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Zalig zijt gij, Simon Bar-Jona; want vleesch en bloed heeft u dat niet geopenbaard, maar mijn Vader die in de hemelen is.

18 En ik zegge u ook dat gij zijt Petrus, en op deze petra zal ik mijne gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen dezelve niet overweldigen.

19 En ik zal u geven de sleutelen van het Koninkrijk der hemelen; en zoo wat gij zult binden op de aarde, zal in de hemelen gebonden zijn; en zoo wat gij ontbinden zult op de aarde, zal in de hemelen ontbonden zijn.

20 Toen verbood hij zijnen discipelen, dat zij niemand zeggen zouden dat hij was Jezus de Christus.

21 Van toen aan begon Jezus zijnen discipelen te vertoonen, dat hij moest henengaan naar Jeruzalem, en veel iverden van de Ouderlingen en Overpriesteren en Schriftgeleerden, en gedood worden, en ten der-

den
22 E
nome
te bes
wees
zins
23 M
zeide
mij,
aans
de d
die d
24 T
disci
mij v
zich
op e
25
will
zelve
zijn
mijn
vinc
26
men
wer
zijn
men
zijn
27
zal
zijn
len
lijk
28
zijn
sta
sm
Zoo
ben
rij

1
me
bu
de
ho
2
ar
aa
en
gy
3
zi
sa

dat gij u
den zuur-
sen Saddu-

a zij dat hij
at zij zich
den zuur-
maar van
en Saddu-

omen was
réa Filippi,
discipelen,
n de men-
Zoon des

sommigen:
; en ande-
Jere-
ofeten.

Maar gij,
?
antwoor-
Gij zijt de
levenden

oordende
zijt gij,
at vleesch
tgeopen-
der die in

ek dat gij
petra zal
wen, en
ullen de-
n.

esleute-
rijk der
gij zult
zal in de
; en zoo
t op de
len ont-

j, zijnen
niemand
as Jezus

n Jezus
zoonen,
an naar
den van
erpries-
zen, en
en der-

den dage opgewekt worden.
22 En Petrus hem tot zich ge-
nomen hebbende, begon hem
te bestraffen, zeggende: Heere,
wees u genadig: dit zal u geens-
zins geschieden.

23 Maar hij zich omkeerende,
zeide tot Petrus: Ga weg achter
mij, satan, gij zijt mij een
aanstoot; want gij verzint niet
de dingen die Gods zijn, maar
die der menschen zijn.

24 Toen zeide Jezus tot zijne
discipelen: Zoo iemand achter
mij wil komen, die verloochene
zichzelven, en neeme zijn kruis
op en volge mij.

25 Want zoo wie zijn leven zal
willen behouden, die zal het-
zelve verliezen; maar zoo wie
zijn leven verliezen zal om
mij nentwil, die zal hetzelfde
vinden.

26 Want wat baat het een
mensch, zoo hij de geheele
wereld gewint, en lijdt schade
zijner ziele? Of wat zal een
mensch geven tot lossing van
zijne ziel?

27 Want de Zoon des menschen
zal komen in de heerlijkheid
zijns Vaders, met zijne Enge-
len, en alsdan zal hij een iegel-
ijk vergelden naar zijn doen.

28 Voorwaar zegge ik u, daar
zijn sommigen van die hier
staan, welke den dood niet
smaken zullen, totdat zij den
Zoon des menschen zullen heb-
ben zien komen in zijn Konink-
rijk.

HOOFDSTUK 17.

En na zes dagen nam Jezus
met zich Petrus, en Jaco-
bus, en Johannes zijnen broe-
der, en bracht ze op eenen
hoogen berg alleen.

2 En hij werd voor hen ver-
anderd van gedaante; en zijn
aangezicht blonk gelijk de zon,
en zijne kleederen werden wit
gelijk het licht.

3 En zie, van hen werden ge-
zien Mozes en Elia, met hem
samensprekende.

4 En Petrus antwoordende
zeide tot Jezus: Heere, het is
goed dat wij hier zijn; zoo gij
wilt, laat ons hier drie taber-
nakelen maken, voor u eenen,
en voor Mozes eenen, en eenen
voor Elia.

5 Terwijl hij nog sprak, zie,
eene luchtige wolk heeft hen
overschaduwd; en zie, eene
stem uit de wolk, zeggende:
Deze is mijn geliefde Zoon, in
den welken ik mijn welbehagen
heb: hoort hem.

6 En de discipelen *dit* hoo-
rende, vielen op hun aange-
zicht en werden zeer bevreesd.

7 En Jezus bij hen komende,
raakte ze aan, en zeide: Staat
op en vreest niet.

8 En hunne oogen opheffende,
zagen zij niemand dan Jezus
alleen.

9 En als zij van den berg af-
kwamen, gebood hun Jezus,
zeggende: Zegt niemand dit
gezicht, totdat de Zoon des
menschen zal opgestaan zijn
uit de dooden.

10 En zijne discipelen vraag-
den hem, zeggende: Wat zeg-
gen dan de Schriftgeleerden,
dat Elia eerst moet komen?

11 Doch Jezus antwoordende
zeide tot hen: Elia zal wel
eerst komen, en alles weder
oprichten;

12 maar ik zegge u dat Elia
nu gekomen is, en zij hebben
hem niet gekend, doch zij heb-
ben aan hem gedaan al wat zij
hebben gewild: alzoo zal ook
de Zoon des menschen van hen
lijden.

13 Toen verstonden de disci-
pelen dat hij hun van Johan-
nes den Dooper gesproken had.

14 En als zij bij de schare
gekomen waren, kwam tot hem
een mensch, vallende voor hem
op de knieën, en zeggende:

15 Heere, ontferm u over mijn
zoon, want hij is maanziek, en
is in zwaar lijden; want me-
nigmaal valt hij in het vuur
en menigmaal in het water;

16 en ik heb hem tot uwe discipelen gebracht, en zij hebben hem niet kunnen genezen.

17 En Jezus antwoordende zeide: O ongeloovigen verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog met ulieden zijn, hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem mij hier.

18 En Jezus bestrafte hem, en de duivel ging van hem uit, en het kind werd genezen van die ure af.

19 Toen kwamen de discipelen tot Jezus alleen, en zeiden: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

20 En Jezus zeide tot hen: Om uws ongeloofs wille; want voorwaar zegge ik u, zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tot dezen berg zeggen: Ga henen van hier derwaarts, en hij zal henen gaan; en niets zal u onmogelijk zijn.

21 Maar dit geslacht vaart niet uit dan door bidden en vasten.

22 En als zij in Galiléa verkeerden, zeide Jezus tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen.

23 en zij zullen hem dooden, en ten derden dage zal hij opgewekt worden. En zij werden zeer bedroefd.

24 En als zij te Kapernaüm ingekomen waren, gingen tot Petrus die de didrachmen ontvingen, en zeiden: Uw Meester, betaalt hij de didrachmen niet?

25 Hij zeide: Ja. En toen hij in huis gekomen was, voorkwam hem Jezus, zeggende: Wat dunkt u, Simon? de Koningen der aarde, van wie nemen zij tollens of schatting, van hunne zonen of van de vreemden?

26 Petrus zeide tot hem: Van de vreemden. Jezus zeide tot hem: Zoo zijn dan de zonen vrij.

27 Maar opdat wij hun geen aanstoot geven, ga henen naar

de zee, werp den angel uit, en neem den eersten visch die opkomt; en zijnen mond geopend hebbende zult gij eenen stater vinden: neem dien en geef hem aan hen, voor mij en u.

HOOFDSTUK 18.

Te dierzelfder ure kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende: Wie is toch de meeste in 't Koninkrijk der hemelen?

2 En Jezus een kindeken tot zich geroepen hebbende, stelde dat in 't midden van hen.

3 en zeide: Voorwaar zegge ik u, indien gij u niet verandert en wordt gelijk de kinderkens, zoo zult gij in het Koninkrijk der hemelen geenszins ingaan.

4 Zoo wie dan zichzelven zal vernederen gelijk dit kindeken, deze is de meeste in het Koninkrijk der hemelen;

5 en zoo wie zoodanig een kindeken ontvangt in mijnen naam, die ontvangt mij.

6 Maar zoo wie één van deze kleinen die in mij gelooven ergert, het ware hem nutter dat een molensteen aan zijnen hals gehangen, en dat hij verzonken ware in de diepte der zee.

7 Wee der wereld van de ergernissen; want het is noodzakelijk dat de ergernissen komen, doch wee dien mensch door welken de ergernis komt.

8 Indien dan uwe hand of uw voet u ergert, houw ze af en werp ze van u: het is u beter tot het leven in te gaan kreupel of verminkt zijnde, dan twee handen of twee voeten hebbende in het eeuwige vuur geworpen te worden.

9 En indien uw oog u ergert, trek het uit en werp het van u: het is u beter maar één oog hebbende tot het leven in te gaan, dan twee oogen nebbende in het helsche vuur geworpen te worden.

10 Ziet toe dat gij niet één

van d
ik ze
Engel
zien
ders
11
scher
make
12 V
mens
en é
ware
neger
hener
zoek
13
dat
waar
meer
dan
die
wees
14 A
Vade
dat
loren
15
tegen
hener
u en
hoort
der g
16
hoort
twee
van
woor
17
geen
der
ook
geeft
en d
18 V
wat
zult
den
aard
den
19 V
daar
men
zaak
geer
schie
in d

van deze kleinen veracht; want ik zegge ulieden, dat hunne Engelen in de hemelen altijd zien het aangezicht mijns Vaders die in de hemelen is.

11 Want de Zoon des menschen is gekomen om zalig te maken dat verloren was.

12 Wat dunkt u? indien eenig mensch honderd schapen had, en één uit dezelve afgedwaald ware, zal hij niet de negenen-negentig laten, en op de bergen henengaande het afgedwaalde zoeken?

13 En indien het geschiedt dat hij hetzelfde vindt, voorwaar ik zegge u, dat hij zich meer verblijdt over hetzelfde dan over de negenen-negentig die niet afgedwaald zijn geweest.

14 Alzoo is de wil niet uws Vaders die in de hemelen is, dat één van deze kleinen verloren ga.

15 Maar indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga henen en bestraf hem tusschen u en hem alleen: indien hij u hoort, zoo hebt gij uwen broeder gewonnen;

16 maar indien hij u niet hoort, zoo neem nog één of twee met u, opdat in den mond van twee of drie getuigen alle woord besta.

17 En indien hij denzelven geen gehoor geeft, zoo zeg het der gemeente, en indien hij ook der gemeente geen gehoor geeft, zoo zij hij u als de heiden en de tollenaar.

18 Voorwaar zegge ik u, al wat gij op de aarde binden zult, zal in den hemel gebonden wezen; en al wat gij op de aarde ontbinden zult, zal in den hemel ontbonden wezen.

19 Wederom zegge ik u, indien daar twee van u samenstemmen op de aarde, over eenige zaak die zij zouden mogen begeeren, dat die hun zal geschieden van mijnen Vader die in de hemelen is;

20 want waar twee of drie vergaderd zijn in mijnen naam, daar ben ik in het midden van hen.

21 Toen kwam Petrus tot hem en zeide: Heere, hoe menigmaal zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven? Tot zeven maal?

22 Jezus zeide tot hem: Ik zegge u, niet tot zeven maal, maar tot zeventigmaal zevenmaal.

23 Daarom wordt het Koninkrijk der hemelen vergeleken bij een zeker Koning, die rekening met zijne dienst-knechten houden wilde.

24 Als hij nu begon te rekenen, werd tot hem gebracht een die hem schuldig was tienduizend talenten.

25 En als hij niet had om te betalen, beval zijn heer dat men hem zoude verkoopen en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat de schuld zoude betaald worden.

26 De dienstknecht dan nedervallende aanbade hem, zeggende: Heere, wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

27 En de heer van dezen dienstknecht met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, heeft hem ontslagen en de schuld hem kwijtgescholden.

28 Maar die dienstknecht uitgaande, heeft gevonden eenen zijner mededienstknechten die hem honderd penningen schuldig was, en hem aanvallende greep hem bij de keel, zeggende: Betaal mij wat gij schuldig zijt.

29 Zijn mededienstknecht dan, nedervallende aan zijne voeten, bad hem, zeggende: Wees lankmoedig over mij, en ik zal u alles betalen.

30 Doch hij wilde niet, maar ging henen en wierp hem in de gevangenis, totdat hij de schuld zoude betaald hebben.

31 Als nu zijne mededienstknechten zagen hetgeen ge-

schied was, zijn zij zeer bedroefd geworden, en komende verklaarden zij hunnen heer al wat er geschied was.

32 Toen heeft hem zijn heer tot zich geroepen, en zeide tot hem: Gij booze dienstknecht, al die schuld heb ik u kwijtgescholden, dewijl gij mij gebeden hebt:

33 behoordet gij ook niet u over uwen mededienstknecht te ontfermen, gelijk ik ook mij over u ontfermd heb?

34 En zijn heer vertoornd zijnde, leverde hem den pijnigers over, totdat hij zoude betaald hebben al wat hij hem schuldig was.

35 Alzoo zal ook mijn hemelsche Vader u doen, indien gij niet van harte vergeeft een iegelijk zijnen broeder zijne misdaden.

HOOFDSTUK 19.

En het geschiedde toen Jezus deze woorden geëindigd had, dat hij vertrok van Galiléa, en kwam over den Jordaan, in de landpalen van Judéa.

2 En vele scharen volgden hem, en hij genas ze aldaar.

3 En de Farizeërs kwamen tot hem, verzoekende hem, en zeggende tot hem: Is het een mensch geoorloofd zijne vrouw te verlaten om allerlei oorzaak?

4 Doch hij antwoordende zeide tot hen: Hebt gij niet gelezen, die van den beginne *den mensch* gemaakt heeft, dat hij ze gemaakt heeft man en vrouw,

5 en gezegd heeft: Daarom zal een mensch vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch zijn:

6 alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch. Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mensch niet.

7 Zij zeiden tot hem: Waarom heeft dan Mozes geboden, eenen scheidbrief te geven en haar te verlaten?

8 Hij zeide tot hen: Mozes heeft vanwege de hardigheid uwer harten u toegelaten uwe vrouwen te verlaten; maar van den beginne is 't alzoo niet geweest.

9 Maar ik zegge u, dat zoo wie zijne vrouw verlaat anders dan om hoereri, en eene andere trouwt, *die* doet overspel, en die de verlatene trouwt doet *ook* overspel.

10 Zijne discipelen zeiden tot hem: Indien de zaak des menschen met de vrouw alzoo staat, zoo is 't niet oorbaar te trouwen.

11 Doch hij zeide tot hen: Allen vatten dit woord niet, maar wien het gegeven is.

12 Want daar zijn gesnedenen die uit moeders lijf alzoo geboren zijn, en daar zijn gesnedenen die van de menschen gesneden zijn, en daar zijn gesnedenen die zichzelf gesneden hebben om het Koninkrijk der hemelen: *die dit vatten kan, vatte het.*

13 Toen werden kinderkens tot hem gebracht, opdat hij de handen hun zoude opleggen, en bidden; en de discipelen bestraften dezelve.

14 Maar Jezus zeide: Laat af van de kinderkens, en verhindert hen niet tot mij te komen; want derzulken is het Koninkrijk der hemelen.

15 En als hij hun de handen opgelegd had, vertrok hij van daar.

16 En zie, er kwam een tot hem, en zeide tot hem: Goede meester, wat zal ik goeds doen, opdat ik het eeuwige leven hebbe?

17 En hij zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, *namelijk* God. Doch wilt gij in het leven ingaan, onderhoud de geboden.

18 Hij zeide tot hem: Welke? En Jezus zeide: *Deze*: gij zult niet dooden; gij zult geen overspel doen; gij zult niet stelen;

gij zult
niet ge
19 eer
moeder
naaste
20 De
Alle d
houden
wat on
21 Jez
gij wil
nen, v
geef he
eenen
mel; e
mij.
22 Als
woord
droefd
goeder
23 Er
discipe
u, dat
het K
zal ing
24 En
het is
door h
dan da
Konin
25 Zij
rende,
zeggen
worde
26 En
zeide t
is dat
God z
27 Te
en zei
hebben
u geve
gewor
28 Er
Voorw
die m
dergeb
des m
op de
heid,
op tw
de twa
29 En
hebbe
zuster
vrouw

gij zult geene valsche getuigenis geven;

19 eer uwen vader en uwe moeder, en gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfven.

20 De jongeling zeide tot hem: Alle dezedingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af: wat ontbreekt mij nog?

21 Jezus zeide tot hem: Zoo gij wilt volmaakt zijn, ga henen, verkoop wat gij hebt en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

22 Als nu de jongeling dit woord hoorde, ging hij bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus zeide tot zijne discipelen: Voorwaar ik zegge u, dat een rijke bezwaarlijk in het Koninkrijk der hemelen zal ingaan.

24 En wederom zegge ik u, het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke inga in het Koninkrijk Gods.

25 Zijne discipelen nu *dit* horende, werden zeer verslagen, zeggende: Wie kan dan zalig worden?

26 En Jezus *hen* aanziende, zeide tot hen: Bij de menschen is dat onmogelijk, maar bij God zijn alle dingen mogelijk.

27 Toen antwoordde Petrus en zeide tot hem: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd: wat zal ons dan geworden?

28 En Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat gij die mij gevolgd zijt, in de wedergeboorte, wanneer de Zoon des menschen zal gezeten zijn op den troon zijner heerlijkheid, *dat* gij ook zult zitten op twaalf tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

29 En zoo wie zal verlaten hebben huizen, of broeders of zusters, of vader of moeder, of vrouw of kinderen, of akkers,

om mijns naams wille, *die* zal honderdvoud ontvangen, en het eeuwige leven beërven.

30 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn, en *vele* laatsten de eersten.

HOOFDSTUK 20.

Want het Koninkrijk der hemelen is gelijk een heer des huizes, die met den morgenstond uitging om arbeiders te huren in zijnen wijngaard.

2 En als hij met de arbeiders ééns geworden was voor eenen penning 'sdaags, zond hij ze henen in zijnen wijngaard.

3 En uitgegaan zijnde omtrent de derde ure, zag hij anderen ledig staande op de markt;

4 en hij zeide tot hen: Gaat gij óók henen in den wijngaard, en zoo wat recht is zal ik u geven. En zij gingen.

5 Wederom uitgegaan zijnde omtrent de zesde en negende ure, deed hij desgelijks.

6 En uitgegaan zijnde omtrent de elfde ure, vond hij anderen ledig staande, en zeide tot hen: Wat staat gij hier den geheelen dag ledig?

7 Zij zeiden tot hem: Omdat ons niemand gehuurd heeft. Hij zeide tot hen: Gaat ook gij henen in den wijngaard, en zoo wat recht is zult gij ontvangen.

8 Als het nu avond geworden was, zeide de heer des wijngaards tot zijnen rentmeester: Roep de arbeiders, en geef hun het loon, beginnende van de laatsten tot de eersten.

9 En als zij kwamen die ter elfder ure *gehuurd waren*, ontvingen zij ieder eenen penning.

10 En de eersten komende meenden dat zij meer ontvangen zouden; en zijzelve ontvingen óók elk eenen penning.

11 En *dien* ontvangen hebbende murmureerden zij tegen den heer des huizes,

12 zeggende: Deze laatsten

hebben *maar één uur* gearbeid, en gij hebt ze ons gelijk gemaakt, die den last des daags en de hitte gedragen hebben.

13 Doch hij antwoordende zeide tot eenen van hen: Vriend, ik doe u geen onrecht: zijt gij niet met mij *ééns* geworden voor eenen penning?

14 Neem het uwe en ga henen; ik wil dezen laatsten ook geven gelijk als u.

15 Of is het mij niet geoorloofd te doen met het mijne wat ik wil? Of is uw oog boos omdat ik goed ben?

16 Alzoo zullen de laatsten de eersten zijn en de eersten de laatsten; want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

17 En Jezus opgaande naar Jeruzalem, nam tot zich de twaalf discipelen alleen op den weg, en zeide tot hen:

18 Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren en Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen;

19 en zij zullen hem den heidenen overleveren, om hem te bespotten en te geeselen en te kruisigen; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

20 Toen kwam de moeder der zonen van Zebedeüs tot hem met hare zonen, *hem* aubiddende, en begeerende wat van hem.

21 En hij zeide tot haar: Wat wilt gij? Zij zeide tot hem: Zeg dat deze mijne twee zonen zitten mogen de één tot uwe rechter- en de ander tot uwe linkerhand in uw Koninkrijk.

22 Maar Jezus antwoordde en zeide: Gijlieden weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken dien ik drinken zal, en met den doop gedoopt worden waarmede ik gedoopt word? Zij zeiden tot hem: Wij kunnen.

23 En hij zeide tot hen: Mijnen drinkbeker zult gij wel drinken, en met den doop waarmede ik gedoopt word zult gij gedoopt worden; maar het zitten tot mijne rechter- en tot mijne linkerhand staat bij mij niet te geven, maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is van mijnen Vader.

24 En als de andere tien dat hoorden, namen zij het zeer kwalijk van de twee broeders.

25 En als hen Jezus tot zich geroepen had, zeide hij: Gij weet dat de oversten der volkeren heerschappij voeren over hen, en de grooten gebruiken macht over hen.

26 Doch alzoo zal het onder u niet zijn, maar zoo wie onder u zal willen groot worden, *die* zij uw dienaar;

27 en zoo wie onder u zal willen de eerste zijn, *die* zij uw dienstknecht:

28 gelijk de Zoon des menschen niet is gekomen om geëdiend te worden, maar om te dienen en zijne ziel te geven tot een rantsoen voor velen.

29 En als zij van Jericho uitgingen, is hem eene groote schare gevolgd.

30 En zie, twee blinden zittende aan den weg, als zij hoorden dat Jezus voorbijging, riepen, zeggende: Heere, gij Zone Davids, ontferm u onzer.

31 En de schare bestrafte hen, opdat zij zwijgen zouden; maar zij riepen te meer, zeggende: Ontferm u onzer, Heere, gij Zone Davids.

32 En Jezus stilstaande riep ze en zeide: Wat wilt gij dat ik u doe?

33 Zij zeiden tot hem: Heere, dat onze oogen geopend worden.

34 En Jezus innerlijk bewogen zijnde met barmhartigheid, raakte hunne oogen aan; en terstond werden hunne oogen ziende, en zij volgden hem.

En a
naakte
te Be
berg
discipe
2 Gaa
tegen
terstor
vinden
haar:
ze tot
3 En
zegt, z
Heere
hij zal
4 Dit
dat ve
sproke
zeggen
5 Zeg
uw Ko
moedig
ezelin
jong e
6 En
gaan
bende
had,
7 bra
veulen
deren
hem da
8 En
den h
weg,
takker
spreide
9 En
gen o
zeggen
Davids
komt i
Hosan
10 En
inkwa
beroer
11 E
Deze i
Nazare
12 En
pel G
die ve
den Te
der w

HOOFDSTUK 21.

En als zij nu Jeruzalem genaakten, en gekomen waren te Bethfagé aan den Olijfberg, toen zond Jezus twee discipelen, zeggende tot hen:

2 Gaat henen in het vlek dat tegen u over *ligt*, en gij zult terstond eene ezelin gebonden vinden, en een veulen met haar: ontbindt ze en brengt ze tot mij.

3 En indien u iemand iets zegt, zoo zult gij zeggen dat de Heere deze van noode heeft, en hij zal ze terstond zenden.

4 Dit alles nu is geschied opdat vervuld worde 'tgeen gesproken is door den Profeet, zeggende:

5 Zegt der dochter Sions: Zie, uw Koning komt *tot u*, zachtmoedig en gezeten op eene ezelin en een veulen, zijnde een jong eener jukdragende *ezelin*.

6 En de discipelen henengegaan zijnde, en gedaan hebbende gelijk Jezus hun bevolen had,

7 brachten de ezelin en het veulen, en leiden hunne kleederen op dezelve, en zetteden *hem* daarop.

8 En de meeste schare spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen en spreidden ze op den weg.

9 En de scharen die voorgingen en die volgden riepen, zeggende: Hosanna den Zone Davids! Gezegd *is* hij die komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste *hemelen*!

10 En als hij te Jeruzalem inkwam, werd de geheele stad beroerd, zeggende: Wie is deze?

11 En de scharen zeiden: Deze is Jezus, de Profeet van Nazareth in Galiléa.

12 En Jezus ging in den Tempel Gods, en dreef uit allen die verkochten en kochten in den Tempel, en keerde de tafels der wisselaars om, en de zit-

stoelen dergenen die de duiven verkochten;

13 en hij zeide tot hen: Daar is geschreven: Mijn Huis zal een huis des gebeds genaamd worden: maar gij hebt dat tot een moordenaarskuil gemaakt.

14 En daar kwamen blinden en kreupelen tot hem in den Tempel, en hij genas dezelve.

15 Als nu de Overpriesters en Schriftgeleerden zagen de wonderheden die hij deed, en de kinderen roepende in den Tempel, en zeggende: Hosanna den Zone Davids! namen zij dat zeer kwalijk,

16 en zeiden tot hem: Hoort gij *wel* wat deze zeggen? En Jezus zeide tot hen: Ja; hebt gij nooit gelezen: Uit den mond der jonge kinderen en der zuigelingen hebt gij *u* lof toebereid?

17 En hen verlatende ging hij van daar uit de stad naar Bethanië, en overnachtte aldaar.

18 En des morgens vroeg als hij wederkeerde naar de stad, hongerde hem.

19 En ziende eenen vijgeboom aan den weg, ging hij naar hem toe, en vond niets aan denzelven dan alleen bladeren, en zeide tot hem: Uit u worde geen vrucht meer in der eeuwigheid. En de vijgeboom verdorste terstond.

20 En de discipelen *dat* ziende verwonderden zich, zeggende: Hoe is de vijgeboom *zoo* terstond verdord?

21 Doch Jezus antwoordende zeide tot hen: Voorwaar zegge ik u, indien gij geloof hadt en niet twijfeldet, gij zoudt niet alleen doen 'tgeen den vijgeboom *is geschied*, maar indien gij ook tot dezen berg zeidet: Word opgeheven en in de zee geworpen, het zoude geschieden;

22 en al wat gij zult begeeren in 'tgebed, geloovende, zult gij ontvangen.

23 En als hij in den Tempel

gekomen was, kwamen tot hem, terwijl hij leerde, de Overpriesters en de Ouderlingen des volks, zeggende: Door wat macht doet gij deze dingen, en wie heeft u deze macht gegeven?

24 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen, hetwelk indien gij mij zult zeggen, zoo zal ik u ook zeggen door wat macht ik deze dingen doe:

25 De doop van Johannes, van waar was *die*, uit den hemel of uit de menschen? En zij overleiden bij zichzelf en zeiden: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij ons zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

26 En indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo vreezen wij de schare; want zij houden allen Johannes voor een Profet.

27 En zij Jezus antwoordende zeiden: Wij weten het niet. En hij zeide tot hen: Zoo zeg ik u ook niet door wat macht ik dit doe.

28 Maar wat dunkt u? Een mensch had twee zonen, en gaande tot den eerste zeide hij: Zoon, ga henen, werk heden in mijnen wijngaard.

29 Doch hij antwoordde en zeide: Ik wil niet; en daarna berouw hebbende ging hij henen.

30 En gaande tot den tweede zeide hij desgelijks, en deze antwoordde en zeide: Ik *ga*, heer; en hij ging niet.

31 Wie van deze twee heeft den wil des vaders gedaan? Zij zeiden tot hem: De eerste. Jezus zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat de tollenaars en de hoeren u voorgaan in het Koninkrijk Gods.

32 Want Johannes is tot u gekomen in den weg der gerechtigheid, en gij hebt hem niet geloofd, maar de tollenaars en hoeren hebben hem geloofd;

doch gij *zulks* ziende, hebt daarna geen berouw gehad, om hem te gelooven.

33 Hoort eene andere gelijkenis. Er was een heer des huizes die eenen wijngaard plantte, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak daarin, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien den landlieden, en reisde buitenlands.

34 Toen nu de tijd der vruchten genaakte, zond hij zijne dienstknechten tot de landlieden om zijne vruchten te ontvangen.

35 En de landlieden nemende zijne dienstknechten, hebben den éenen geslagen, en den anderen gedood, en den derden gesteenigd.

36 Wederom zond hij andere dienstknechten, meer *in getal* dan de eerste; en zij deden hun desgelijks.

37 En ten laatste zond hij tot hen zijnen zoon, zeggende: Zij zullen mijnen zoon ontzien.

38 Maar de landlieden den zoon ziende, zeiden onder elkander: Deze is de erfgenaam: komt, laat ons hem dooden en zijne erfenis *aan ons* behouden.

39 En hem nemende wierpen zij *hem* uit buiten den wijngaard, en doodden *hem*.

40 Wanneer dan de heer des wijngaards komen zal, wat zal hij dien landlieden doen?

41 Zij zeiden tot hem: Hij zal den kwaden een kwaden dood aandoen, en zal den wijngaard anderen landlieden verhuren, die hem de vruchten op hare tijden zullen geven.

42 Jezus zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen in de Schriften: De steen dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks; van den *leere* is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

43 Daarom zegge ik ulieden,

dat het u zal wegeaan een vruchten

44 En wi die zal verop wien vermorzel

45 En al Farizeers sen hoor dat hij va

46 En zo gen, vree dewijl dez een Profet

HO

En Jezus tot hen w kenissen,

2 Het K den is geli die zijnen bereid had

3 en zond ten uit o bruiloft te den niet ke

4 Wederom dienstknecht Zegt den heb mijn r mijn ossen

ten zijn ge gen zijn ge bruiloft.

5 Maar zij zijn heneng nen akker, manschap;

6 en de an dienstknecht smaadheid a

7 Als nu hoorde, we zijne krijg heeft hij di nield en hu gestoken.

8 Toen ze dienstknecht wel bereid, waren 't niet

9 Daarom

dat het Koninkrijk Gods van u zal weggenomen worden, en aan een volk gegeven dat zijne vruchten voortbrengt.

44 En wie op dezen steen valt, die zal verpletterd worden; en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

45 En als de Overpriesters en Farizeërs deze zijne gelijkenissen hoorden, verstonden zij dat hij van hen sprak.

46 En zoekende hem te vangen, vreesden zij de scharen, dewijl deze hem hielden voor een Profeet.

HOOFDSTUK 22.

En Jezus antwoordende sprak tot hen wederom door gelijkenissen, zeggende:

2 Het Koninkrijk der hemelen is gelijk een zeker Koning die zijnen zoon een bruiloft bereid had,

3 en zond zijne dienstknechten uit om de genooden ter bruiloft te roepen, en zij wilden niet komen.

4 Wederom zond hij andere dienstknechten uit, zeggende: Zegt den genooden: Zie, ik heb mijn middagmaal bereid, mijn ossen en de gemeste beesten zijn geslacht, en alle dingen zijn gereed: komt tot de bruiloft.

5 Maar zij *zulk*s niet achtende, zijn henengegaan, deze tot zijnen akker, gene tot zijne koopmanschap;

6 en de anderen grepen zijne dienstknechten, deden hun smaadheid aan, en doodden ze.

7 Als nu de Koning dat hoorde, werd hij toornig, en zijne krijgsheren zendende heeft hij die doodslagers vernield en hunne stad in brand gestoken.

8 Toen zeide hij tot zijne dienstknechten: De bruiloft is wel bereid, doch de genooden waren 't niet waardig.

9 Daarom gaat op de uitgan-

gen der wegen, en zooveel als gij er zult vinden, roept ze tot de bruiloft.

10 En die dienstknechten uitgaande op de wegen, vergaderden allen die zij vonden, beide kwaden en goeden; en de bruiloft werd vervuld metaanzittende *gasten*.

11 En als de Koning ingegaan was om de aanzittende *gasten* te overzien, zag hij aldaar eenen mensch niet gekleed *zijnde* met een bruiloftskleed,

12 en zeide tot hem: Vriend, hoe zijt gij hier ingekomen, geen bruiloftskleed *aan* hebbende? En hij verstomde.

13 Toen zeide de Koning tot de dienaars: Bindt zijne handen en voeten, neemt hem weg, en werpt hem uit in de buitenste duisternis: dáár zal zijn weening en knersing der tanden.

14 Want velen zijn geroepen, maar weinigen uitverkoren.

15 Toen gingen de Farizeërs henen en hielden te zamen raad, hoe zij hem verstrikken zouden in *zijne* rede.

16 En zij zonden uit tot hem hunne discipelen met de Herodianen, zeggende: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en den weg Gods in waarheid leert, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan:

17 zeg ons dan, wat dunkt u, is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet?

18 Maar Jezus bekennde hunne boosheid, zeide:

19 Gij geveinsden, wat zoekt gij mij? Toont mij den schattingpenning. En zij brachten hem eenen penning.

20 En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift?

21 Zij zeiden tot hem: Des Keizers. Toen zeide hij tot hen: Geeft dan den Keizer dat des Keizers is, en Gode dat Gods is.

22 En zij dit hoorende ver-

wonderden zich, en hem verlatende zijn zij weggegaan.

23 Te dienzelfden dage kwamen tot hem de Sadduceërs, die zeggen dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

24 zeggende: Meester, Mozes heeft gezegd: Indien iemand sterft geen kinderen hebbende, zoo zal zijn broeder deszelfs vrouw trouwen en zijnen broeder zaad verwekken.

25 Nu waren er bij ons zeven broeders; en de eerste *eene vrouw* getrouwd hebbende stierf, en dewijl hij geen zaad had zoo liet hij zijne vrouw voor zijnen broeder.

26 Desgelijks ook de tweede, en de derde, tot den zevende toe.

27 Ten laatste na allen is ook de vrouw gestorven.

28 In de opstanding dan, wiens vrouw zal zij wezen van die zeven? want zij hebben ze allen gehad.

29 Maar Jezus antwoordde en zeide tot hen: Gij dwaalt, niet wetende de Schriften noch de kracht Gods.

30 Want in de opstanding nemen zij niet ten huwelijk en worden niet ten huwelijk uitgegeven; maar zij zijn als Engelen Gods in den hemel.

31 En wat aangaat de opstanding der dooden, hebt gij niet gelezen 't gene van God tot ulieden gesproken is, die daar zegt:

32 Ik ben de God Abrahams en de God Isaäks en de God Jakobs? God is niet een God der dooden, maar der levenden.

33 En de scharen *dit* hoorende, werden verslagen over zijne leer.

34 En de Farizeërs gehoord hebbende dat hij den Sadduceërs den mond gestopt had, zijn te zamen bijéénvergaderd;

35 en één uit hen, *zijnde* een wetgeleerde, heeft gevraagd, hem verzoekende, en zeggende:

36 Meester, welk is het groote gebod in de wet?

37 En Jezus zeide tot hem: Gij zult liefhebben den Heere uwen God met geheel uw harte en met geheel uwe ziele en met geheel uw verstand.

38 Dit is het eerste en het groote gebod.

39 En het tweede, daaraan gelijk, is: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelfven.

40 Aan deze twee geboden hangt de gansche Wet en de Profeten.

41 Als nu de Farizeërs te zamen vergaderd waren, vraagde hen Jezus

42 en zeide: Wat dunkt u van den Christus? wiens zoon is hij? Zij zeiden tot hem: Davids *zoon*.

43 Hij zeide tot hen: Hoe noemt hem dan David in den Geest *zijn* Heere, zeggende:

44 De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezeet hebben tot een voetbank uwer voeten.

45 Indien hem dan David noemt *zijn* Heere, hoe is hij zijn zoon?

46 En niemand kon hem een woord antwoorden, en niemand durfde hem van dien dag aan iets meer vragen.

HOOFDSTUK 23.

Toen sprak Jezus tot de scharen en tot zijne discipelen,

2 zeggende: De Schriftgeleerden en de Farizeërs zijn gezeten op den stoel van Mozes.

3 Daarom al wat zij u zeggen dat gij houden zult, houdt *dat* en doet *het*; maar doet niet naar hunne werken; want zij zeggen het, en doen het niet.

4 Want zij binden lasten die zwaar zijn en kwalijk om te dragen, en leggen ze op de schouders der menschen; maar zij willen die met hunnen vinger niet verroeren.

5
zij
te
hu
ma
kle
6
ziti
voe
go
7
ma
gen
Ra
8
naa
uw
en
9
Vad
wan
die
10
gen
uw
11
uw
12
hoop
wor
vern
wor
13
gele
vein
Kon
de m
niet
inga
14
en l
want
wen
schij
om z
ontv
15
en K
want
om é
ken,
is, z
der h
gij z
16
lieden

5 En alle hunne werken doen zij om van de menschen gezien te worden; want zij maken hunne gedenkcedels breed, en maken de zoomen van hunne kleederen groot.

6 En zij beminnen de vooraanzitting bij de maaltijden, en de voorgestoelten in de Synagogen,

7 ook de begroetingen op de markten, en van de menschen genaamd te worden Rabbi, Rabbi.

8 Doch gij zult niet Rabbi genaamd worden; want één is uw Meester, *namelijk* Christus, en gij zijt allen broeders.

9 En gij zult niemand uwen Vader noemen op de aarde; want één is uw Vader, *namelijk* die in de hemelen is.

10 En gij zult niet meesters genoemd worden; want één is uw Meester, *namelijk* Christus.

11 Maar de meeste van u zal uw dienaar zijn.

12 En wie zichzelf verhoogen zal, *die* zal vernederd worden; en wie zichzelf zal vernederen, *die* zal verhoogd worden.

13 Maar wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden, want gij sluit het Koninkrijk der hemelen voor de menschen, overmits gij daar niet ingaat, en degenen die ingaan zouden niet laat ingaan.

14 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij eet de huizen der weduwen op, en dat onder den schijn van lang te bidden; daarom zult gij te zwaarder oordeel ontvangen.

15 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij omreist zee en land om éénen Jodengenoot te maken, en als hij het geworden is, zoo maakt gij hem een kind der helle, tweemaal meer dan gij zijt.

16 Wee u, gij blinde leidslieden, die zegt: Zoo wie ge-

zworen zal hebben bij den Tempel, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij het goud des Tempels, die is schuldig.

17 Gij dwazen en blinden, want wat is meerder, het goud of de Tempel die het goud heiligt?

18 En zoo wie gezworen zal hebben bij het altaar, dat is niets; maar zoo wie gezworen zal hebben bij de gave die daarop is, die is schuldig.

19 Gij dwazen en blinden, want wat is meerder, de gave of het altaar dat de gave heiligt?

20 Daarom wie zweert bij het altaar, die zweert bij hetzelfde en bij al wat daarop is;

21 en wie zweert bij den Tempel, die zweert bij denzelve en bij dien die daarin woont;

22 en wie zweert bij den hemel, die zweert bij den troon Gods en bij dien die daarop zit.

23 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij vertient de munt en de dille en den komijn, en gij laat ná het zwaarste der wet, *namelijk* het oordeel en de barmhartigheid en het geloof. Deze dingen moest men doen en de andere niet nalaten.

24 Gij blinde leidslieden, die de mug uitzijgt en den kemel doorzwelgt.

25 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar van binnen zijn ze vol van roef en onmatigheid.

26 Gij blinde Farizeër, reinig eerst wat binnen in den drinkbeker en den schotel is, opdat ook het buitenste derzelve rein worde.

27 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden; want gij zijt den witgepleisterden graven gelijk, die van buiten wel schoon schijnen, maar van binnen zijn ze vol doods-

beenderen en alle onreinigheid.

28 Alzoo ook schijnt gij wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zijt gij volgeveinsdheid en ongerechtigheid.

29 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeers, gij geveinsden; want gij bouwt de graven der Profeten op, en versiert de grafteekenen der rechtvaardigen,

30 en zegt: Indien wij ten tijde onzer vaderen waren geweest, wij zouden met hen geen gemeenschap gehad hebben aan het bloed der Profeten.

31 Aldus getuigt gij tegen uzelve, dat gij kinderen zijt dergenen die de Profeten gedood hebben.

32 Gij dan ook, vervult de maat uwer vaderen.

33 Gij slangen, gij adderengebroedsels, hoe zoudt gij de helsche verdoemenis ontvlieden?

34 Daarom zie, ik zend tot u Profeten en Wijzen en Schriftgeleerden, en uit dezelve zult gij sommigen dooden en kruisigen, en sommigen uit dezelve zult gij geeselen in uwe Synagogen, en zultze vervolgen van stad tot stad;

35 opdat op u kome al het rechtvaardige bloed dat vergoten is op de aarde, van het bloed des rechtvaardigen Abels af, tot op het bloed van Zacharia den zoon van Barachia, welken gij gedood hebt tusschen den Tempel en het altaar.

36 Voorwaar zegge ik u, alle deze dingen zullen komen over dit geslacht.

37 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steent die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijeenvergaderen, gelijkewijs eene hen hare kiekens bijeenvergadert onder de vleugelen, en gijlieden hebt niet gewild.

38 Zie, uw huis wordt u woest gelaten.

39 Want ik zegge u, gij zult mij van nu aan niet zien, totdat gij zeggen zult: Gezegend is hij die komt in den name des Heeren.

HOOFDSTUK 24.

En Jezus ging uit en vertrok van den Tempel; en zijne discipelen kwamen bij hem, om hem de gebouwen des Tempels te toonen.

2 En Jezus zeide tot hen: Ziet gij niet alle deze dingen? Voorwaar zegge ik u, hier zal niet een steen op den anderen steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij op den Olijfberg gezeten was, gingen de discipelen tot hem alleen, zeggende: Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk zal het teeken zijn van uwe toekomst en van de voleinding der wereld?

4 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Ziet toe dat u niemand verleide;

5 want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben de Christus, en zij zullen velen verleiden.

6 En gij zult hooren van oorlogen en geruchten van oorlogen: ziet toe, wordt niet verschrikt; want alle die dingen moeten geschieden, maar nog is het einde niet.

7 Want het ééne volk zal tegen het andere volk opstaan, en het ééne koninkrijk tegen het andere koninkrijk; en daan zullen zijn hongersnooden, en pestilentien, en aardbevingen in verscheidene plaatsen.

8 Doch alle die dingen zijn maar een beginsel der smarten.

9 Alsdan zullen zij u overleveren in verdrukking, en zullen u dooden, en gij zult gehaat worden van alle volkeren om mijns naams wille.

10 En dan zullen er velen ge-

ergerd worden, en zullen elkander overleveren en elkander haten.

11 En vele valsche Profeten zullen opstaan, en zullen er velen verleiden.

12 En omdat de ongerechtigheid vermenigvuldigd zal worden, zoo zal de liefde van velen verkouden.

13 Maar wie volharden zal tot den einde, die zal zalig worden.

14 En dit Evangelie des Koninkrijks zal in de geheele wereld gepredikt worden tot een getuigenis allen volkeren; en dan zal het einde komen.

15 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan gesproken is door Daniël den Profeet, staande in de heilige plaats, (wie *het* leest, die merke daarop),

16 dat alsdan die in Judéa zijn, vlieden op de bergen;

17 die op het dak is, kome niet af om iets uit zijn huis weg te nemen;

18 en die op den akker is, keere niet weder terug om zijne kleederen weg te nemen.

19 Maar wee den bevruchten en den zogenden vrouwen in die dagen.

20 Doch bidt dat uwe vlucht niet geschiede des winters noch op eenen sabbat;

21 want alsdan zal er groote verdrukking wezen, hoedanige niet is geweest van het begin der wereld tot nu toe, en ook niet zijn zal.

22 En zoo die dagen niet verkort werden, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wille zullen die dagen verkort worden.

23 Alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie, hier is de Christus, of dáár, gelooft het niet.

24 Want daar zullen valsche Christussen en valsche Profeten opstaan, en zullen groote teekenen en wonderheden doen, alzoo dat zij (indien het moge-

lijk ware) ook de uitverkorenen zouden verleiden.

25 Zie, ik heb *het* u voorzegd.

26 Zoo zij dan tot u zullen zeggen: Zie, hij is in de woestijn, gaat niet uit; zie, *hij is* in de binnenkameren, gelooft het niet.

27 Want gelijk de bliksem uitgaat van het Oosten en schijnt tot het Westen, alzóó zal ook de toekomst van den Zoon des menschen wezen.

28 Want alwaar het doode lichaam zal zijn, daar zullen de arenden vergaderd worden.

29 En terstond na de verdrukking dier dagen zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven, en de sterren zullen van den hemel vallen, en de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

30 En alsdan zal in den hemel verschijnen het teeken van den Zoon des menschen, en dan zullen alle de geslachten der aarde weenen, en zullen den Zoon des menschen zien, komende op de wolken des hemels met groote kracht en heerlijkheid.

31 En hij zal zijne Engelen uitzenden met eene bazuin van groot geluid, en zij zullen zijne uitverkorenen bijéénvergaderen uit de vier winden, van *het ééne* uiterste der hemelen tot *het andere* uiterste der zelve.

32 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer zijn tak nu teér wordt en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is:

33 alzóó ook gijlieden, wanneer gij alle deze dingen zult zien, zoo weet dat *het* nabij is voor de deur.

34 Voorwaar ik zegge u, dit geslacht zal geenszins voorbijgaan totdat alle deze dingen zullen geschied zijn.

35 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne

woorden zullengeenszins voorbijgaan.

36 Doch van dien dag en die ure weet niemand, ook niet de Engelen der hemelen, dan mijn Vader alleen.

37 En gelijk de dagen van Noach waren, alzóó zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

38 Want gelijk zij waren in de dagen vóór den zondvloed, etende en drinkende, trouwende en ten huwelijk uitgevende, tot den dag toe op welken Noach in de ark ging,

39 en bekenden het niet, tot dat de zondvloed kwam en hen allen wegnam: alzóó zal ook zijn de toekomst van den Zoon des menschen.

40 Alsdan zullen er twee op den akker zijn: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden;

41 daar zullen twee vrouwen malen in den molen: de ééne zal aangenomen en de andere zal verlaten worden.

42 Waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal.

43 Maar weet dit, dat zoo de heer des huizes geweten had in welke nachtwak de dief komen zoude, hij zoude gewaakt hebben en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

44 Daarom zijt ook gij bereid, want in welke ure gij het niet meent zal de Zoon des menschen komen.

45 Wie is dan de getrouwe en voorzichtige dienstknecht, denwelken zijn heer over zijne dienstboden gesteld heeft, om hunlieden *hun* voedsel te geven ter rechter tijd?

46 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer komende zal vinden alzóó doende.

47 Voorwaar ik zegge u, dat hij hem zal zetten over alle zijne goederen.

48 Maar zoo die kwade dienst-

knecht in zijn hart zoude zeggen: Mijn heer vertoeft te komen,

49 en zoude beginnen *zijne* mededienstknechten te slaan, en te eten en te drinken met de dronkaards:

50 zoo zal de heer dezès dienstknechts komen ten dage op welken hij *hem* niet verwacht, en ter ure die hij niet weet,

51 en zal hem afscheiden, en zijn deel zetten met de geveinsden: dáár zal weening zijn en knersing der tanden.

HOOFDSTUK 25.

Alsdan zal het Koninkrijk der hemelen zijn gelijk tien maagden, welke hare lampen namen en gingen uit, den bruidegom tegemoet.

2 En vijf van haar waren wijze en vijf waren dwaze.

3 Die dwaas waren, hare lampen nemende, namen geen olie met zich;

4 maar de wijze namen olie in hare vaten, met hare lampen.

5 Als nu de bruidegom vertoefde, werden zij allen sluimerig en vielen in slaap.

6 En te middernacht geschiedde er een geroep: Zie, de bruidegom komt, gaat uit hem tegemoet.

7 Toen stonden alle die maagden op en bereidden hare lampen.

8 En de dwaze zeiden tot de wijze: Geef ons van uwe olie; want onze lampen gaan uit.

9 Doch de wijze antwoordden, zeggende: *Geenszins*, opdat er misschien voor ons en voor u niet genoeg zij; maar gaat liever tot de verkoopers en koopt voor uzelve.

10 Als zij nu henengingen om te koopen, kwam de bruidegom; en die gereed waren gingen met hem in tot de bruiloft, en de deur werd gesloten.

11 Daarna kwamen ook de andere maagden, zeggende: Heere, heere, doe ons open.

12
Voc
u n
13
wee
in o
sche
14
men
zenc
en g
15
tale
en d
naar
reisc
16
vang
hand
ande
17
ontv
ande
18
vang
groet
het g
19
kwar
knech
met l
20
vang
tot h
zegge
hebt
ander
ven d
21
Wel,
diens
gij ge
zal ik
de uw
22
ontva
hem,
talent
zie, a
ik bov
23
Wel,
dienst
gij ge
zal ik
vreug

12 En hij antwoordende zeide: Voorwaar zegge ik u, ik ken u niet.

13 Zoo waakt dan, want gij weet den dag niet noch de ure, in dewelke de Zoon des menschen komen zal.

14 Want *het is* gelijk een mensch, die buitenslands reizende zijne dienstknechten riep, en gaf hun zijne goederen over;

15 en den éénen gaf hij vijf talenten, en den anderen twee, en den derden één, een iegelijk naar zijn vermogen, en verreisde terstond.

16 Die nu de vijf talenten ontvangen had ging henen en handelde daarmede, en won andere vijf talenten.

17 Desgelijks ook die de twee ontrangen had, die won ook andere twee.

18 Maar die het ééne ontvangen had ging henen en groef in de aarde, en verborg het geld zijns heeren.

19 En na eenen langen tijd kwam de heer van die dienstknechten, en hield rekening met hen.

20 En die de vijf talenten ontvangen had, kwam en bracht tot hem andere vijf talenten, zeggende: Heere, vijf talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere vijf talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

21 En zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten: ga in in de vreugde uws heeren.

22 En die de twee talenten ontvangen had kwam óók tot hem, en zeide: Heere, twee talenten hebt gij mij gegeven; zie, andere twee talenten heb ik boven dezelve gewonnen.

23 Zijn heer zeide tot hem: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal ik u zetten: ga in in de vreugde uws heeren.

24 Maar die het ééne talent ontvangen had kwam óók, en zeide: Heere, ik kende u dat gij een hard mensch zijt, maaiende waar gij niet gezaaid hebt, en vergaderende van daar, waar gij niet gestrooid hebt;

25 en bevreesd zijnde ben ik henengegaan en heb uw talent verborgen in de aarde: zie, gij hebt het uwe.

26 Maar zijn heer antwoordende zeide tot hem: Gij booze en luie dienstknecht, gij wist dat ik maai waar ik niet gezaaid heb, en van daar vergader, waar ik niet gestrooid heb:

27 zoo moest gij dan mijn geld bij de wisselaren gedaan hebben, en ik komende zoude het mijne wedergenomen hebben met woeker.

28 Neemt dan van hem het talent weg, en geeft het dengene die de tien talenten heeft.

29 Want een iegelijk die heeft, dien zal gegeven worden, en hij zal overvloedig hebben; maar van dengene die niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

30 En werpt den onnutten dienstknecht uit in de buitenste duisternis: dáár zal weening zijn en knersing der tanden.

31 En wanneer de Zoon des menschen komen zal in zijne heerlijkheid, en alle de heilige Engelen met hem, dan zal hij zitten op den troon zijner heerlijkheid;

32 en vóór hem zullen alle de volkeren vergaderd worden, en hij zal ze van elkanderscheiden, gelijk de herder de schapen van de bokken scheidt;

33 en hij zal de schapen tot zijne rechterhand zetten, maar de bokken tot zijne linkerhand.

34 Alsdan zal de Koning zeggen tot degenen die tot zijne rechterhand zijn: Komt gij gezegenden mijns Vaders, beert het Koninkrijk 't welk u be-

reid is van de grondlegging der wereld;

35 want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij te eten gegeven, ik ben dorstig geweest en gij hebt mij te drinken gegeven, ik was een vreemdeling en gij hebt mij geherbergd,

36 *ik was* naakt en gij hebt mij gekleed, ik ben krank geweest en gij hebt mij bezocht, ik was in de gevangenis en gij zijt tot mij gekomen.

37 Dan zullen de rechtvaardigen hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij u hongerig gezien, en gespijgigd? of dorstigen te drinken gegeven?

38 En wanneer hebben wij u een vreemdeling gezien, en geherbergd? of naakt, en gekleed?

39 En wanneer hebben wij u krank gezien of in de gevangenis, en zijn tot u gekomen?

40 En de Koning zal antwoorden en tot hen zeggen: Voorwaar zegge ik u, voor zooveel gij *dit* één van deze mijne minste broeders gedaan hebt, zoo hebt gij *dat* mij gedaan.

41 Dan zal hij zeggen ook tot degenen die ter linkerhand zijn: Gaat weg van mij, gij vervloekten, in het eeuwige vuur hetwelk den duivel en zijnen engelen bereid is;

42 want ik ben hongerig geweest en gij hebt mij niet te eten gegeven, ik ben dorstig geweest en gij hebt mij niet te drinken gegeven,

43 ik was een vreemdeling en gij hebt mij niet geherbergd, naakt en gij hebt mij niet gekleed, krank en in de gevangenis en gij hebt mij niet bezocht.

44 Dan zullen ook deze hem antwoorden, zeggende: Heere, wanneer hebben wij u hongerig gezien, of dorstig, of een vreemdeling, of naakt, of krank, of in de gevangenis

en hebben u niet gediend?

45 Dan zal hij hun antwoorden en zeggen: Voorwaar zegge ik u, voor zooveel gij *dit* één van deze minsten niet gedaan hebt, zoo hebt gij het mij óók niet gedaan.

46 En deze zullen gaan in de eeuwige pijn, maar de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

HOOFDSTUK 26.

En het is geschied als Jezus alle deze woorden geëindigd had, dat hij tot zijne discipelen zeide:

2 Gij weet dat na twee dagen het Pascha is, en de Zoon des menschen zal overgeleverd worden om gekruisigd te worden.

3 Toen vergaderden de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen des volks in de zaal des Hoogepriesters, die genaamd was Kajafas,

4 en beraadslaagden te zamen, dat zij Jezus met listigheid vangen en dooden zouden.

5 Doch zij zeiden: Niet op het feest, opdat er geen oproer worde onder het volk.

6 Als nu Jezus te Bethanië was, ten huize van Simon den melaatsche,

7 kwam tot hem eene vrouw hebbende eene albasten flesch met zeer kostelijke zalve, en goot ze uit op zijn hoofd, daar hij aan *tafel* zat.

8 En zijne discipelen *dat* zien-de, namen het zeer kwalijk, zeggende: Waartoe dit verlies?

9 Want deze zalve had duur kunnen verkocht en *de penningen* den armen gegeven worden.

10 Maar Jezus *zulks* verstaande, zeide tot hen: Waarom doet gij deze vrouw moeite aan? Want zij heeft een goed werk aan mij gedaan.

11 Want de armen hebt gij

alt
nie
12
mi
zoo
een
bes
13
wa
zal
rel
da
van
14
tw
rior
15
gev
leve
toeg
nin
16
gele
leve
17
ong
de
gen
dat
te e
18
in d
zegt
Mijn
het
disci
19
lijk
bere
20
was
21
Voo
van
22
den
van
Ben
23
de:
den
mij v
24
wel
schre
men

altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

12 Want als zij deze zalve op mijn lichaam gegoten heeft, zoo heeft zij het gedaan tot *eene voorbereiding van mijne begrafenis*.

13 Voorwaar zegge ik u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, *daar* zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft.

14 Toen ging een van de twaelve, genaamd Judas Iskariot, tot de Overpriesters,

15 en zeide: Wat wilt gij mij geven, en ik zal hem u overleveren? En zij hebben hem toegelegd dertig zilveren *penningen*.

16 En van toen af zocht hij gelegenheid dat hij hem overleveren mocht.

17 En op den eersten *dag* der ongezuurde *brooden* kwamen de discipelen tot Jezus, zeggende tot hem: Waar wilt gij dat wij u bereiden het Pascha te eten?

18 En hij zeide: Gaat henen in de stad tot zulk eenen, en zegt hem: De Meester zegt: Mijn tijd is nabij, ik zal bij u het Pascha houden met mijne discipelen.

19 En de discipelen deden gelijk Jezus hun bevolen had, en bereidden het Pascha.

20 En als het avond geworden was zat hij aan met de twaelve.

21 En toen zij aten zeide hij: Voorwaar ik zegge u, dat een van u mij zal verraden.

22 En zij zeer bedroefd geworden zijnde, begon een iegelijk van hen tot hem te zeggen: Ben ik het, Heere?

23 En hij antwoordende zeide: Die de hand met mij in den schotel indoopt, die zal mij verraden.

24 De Zoon des menschen gaat wel henen gelijk van hem geschreven is, maar wee dien mensch door welken de Zoon

des menschen verraden wordt: het ware hem goed zoo die mensch niet geboren ware geweest.

25 En Judas die hem verried antwoordde en zeide: Ben ik het Rabbi? Hij zeide tot hem: Gij hebt het gezegd.

26 En als zij aten nam Jezus het brood, en gezegend hebbende brak hij het, en gaf het den discipelen, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam.

27 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun *dien*, zeggende: Drinkt allen daaruit;

28 want dat is mijn bloed, het *bloed* des nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt tot vergeving der zonden.

29 En ik zegge u, dat ik van nu aan niet zal drinken in deze vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik met u dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijk mijns Vaders.

30 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

31 Toen zeide Jezus tot hen: Gij zult allen aan mij geërgerd worden in dezen nacht; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen der kudde zullen verstrooid worden.

32 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galiléa.

33 Doch Petrus antwoordende zeide tot hem: Al werden zij ook allen aan u geërgerd, ik zal nimmermeer geërgerd worden.

34 Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zegge u, dat gij in dezen zelfden nacht, eer de haan gekraaid zal hebben, mij driemaal zult verloochenen.

35 Petrus zeide tot hem: Al moest ik ook met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. Desgelijks zeiden ook alle de discipelen.

36 Toen ging Jezus met hen in eene plaats genaamd Gethsemané, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder totdat ik henenga en aldaar zal gebeden hebben.

37 En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeüs, begon hij droevig en zeer beangst te worden.

38 Toen zeide hij tot hen: Mijne ziele is geheel bedroefd tot den dood toe: blijft hier en waakt met mij.

39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk gij wilt.

40 En hij kwam tot de discipelen en vond ze slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gijlieden dan niet één uur met mij waken?

41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

42 Wederom ten tweeden male henengaande bad hij, zeggende: Mijn Vader, indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan tenzij dat ik hem drinke, uw wille geschiede.

43 En komende bij hen, vond hij ze wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.

44 En hen latende ging hij wederom henen en bad ten derden male, zeggende dezelve woorden.

45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46 Staat op, laat ons gaan: zie, hij is nabij die mij verdraadt.

47 En als hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalf,

kwam, en met hem eenegroote schare met zwaarden en stokken, *gezonden* van de Overpriesteren en Ouderlingen des volks.

48 En die hem verried had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, die is het: grijpt hem.

49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi: en hij kuste hem.

50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend, waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus en grepen hem.

51 En zie, een van degenen die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53 Of meent gij dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij meer dan twaalf legioenen Engelen bijzetten?

54 Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, *die zeggen* dat het alzoo geschieden moet?

55 Ter zelfder ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen: dagelijks zat ik bij u, leerende in den Tempel, en gij hebt mij niet gegrepen;

56 doch dit alles is geschied opdat de Schriften der Profeten zouden vervuld worden. Toen vluchtten alle de discipelen, hem verlatende.

57 Die nu Jezus gevangen hadden, leidden hem henen tot Kajafas den Hoogepriester, alwaar de Schriftgeleerden en Ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des Hooge-

pries
zijnd
om h
59 E
Oude
groot
getuig
zij h
vonde
60 e
sche g
ren, z
61 M
twec
den:
kan d
ken, e
opbou
62 E
staand
woord
deze te
63 Do
de Ho
de zeid
u bij d
ons zeg
de Zoon
64 Je
hebt h
ge ulie
zien de
zittende
kracht
de wolk
65 Toe
gepriest
gende:
wat he
van no
zijne go
66 wat
antwoor
des dood
67 Toen
aangezie
met vuis
68 en
kinnebal
feteer on
die u ges
69 En
zaal; e
kwam te
waart o
lileër.

priesters, en binnengegaan zijnde zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59 En de Overpriesters en de Ouderlingen en de geheele groote Raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mochten, en vonden niet;

60 en hoewel daar vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij *toch* niet.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den Tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62 En de Hoogepriester opstaande zeide tot hem: Antwoordt gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

63 Doch Jezus zweeg stil. En de Hoogepriester antwoordende zeide tot hem: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt of gij zijt de Christus, de Zone Gods?

64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Doch ik zegge ulieden, van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen zittende ter rechterhand der kracht Gods, en komende op de wolken des hemels.

65 Toen verscheurde de Hoogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft *God* gelasterd: wat hebben wij nog getuigen van noode? Zie, nu hebt gij zijne *godslastering* gehoord:

66 wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: Hij is des doods schuldig.

67 Toen spuwden zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten;

68 en anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende: Profeteer ons, Christus, wie is het die u geslagen heeft?

69 En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart óók met Jezus den Galileër.

70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: Ik weet niet wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere *dienstmaagd*, en zeide tot degenen die aldaar waren: Deze was óók met Jezus den Nazarener.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, zeggende: Ik ken den mensch niet.

73 En een weinig daarna, die daar stonden bijkomende zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt óók van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij *zich* te vervloeken, en te zweren: Ik ken den mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig aan het woord van Jezus, die tot hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben zult gij mij driemaal verlooehen. En naar buiten gaande weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

Als het nu morgenstond geworden was, hebben alle de Overpriesters en de Ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden;

2 en hem gebonden hebbende, leidden zij *hem* weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus den Stadhouders.

3 Toen heeft Judas die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den Overpriesteren en den Ouderlingen wedergebracht,

4 zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed. Maar zij zeiden: Wat gaat ons dat aan? Gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren penningen in den Tempel geworpen had vertrok hij, en henen-gaande verworgde zichzelf.

36 Toen ging Jezus met hen in eene plaats genaamd Gethsemané, en zeide tot de discipelen: Zit hier neder totdat ik henenga en aldaar zal gebeden hebben.

37 En met zich nemende Petrus en de twee zonen van Zebedeüs, begon hij droevig en zeer beangst te worden.

38 Toen zeide hij tot hen: Mijne ziele is geheel bedroefd tot den dood toe: blijft hier en waakt met mij.

39 En een weinig voortgegaan zijnde, viel hij op zijn aangezicht, biddende en zeggende: Mijn Vader, indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van mij voorbijgaan; doch niet gelijk ik wil, maar gelijk gij wilt.

40 En hij kwam tot de discipelen en vond ze slapende, en zeide tot Petrus: Kunt gijlieden dan niet één uur met mij waken?

41 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

42 Wederom ten tweeden male henengaande bad hij, zeggende: Mijn Vader, indien deze drinkbeker van mij niet voorbij kan gaan tenzij dat ik hem drinke, uw wille geschiede.

43 En komende bij hen, vond hij ze wederom slapende; want hunne oogen waren bezwaard.

44 En hen latende ging hij wederom henen en bad ten derden male, zeggende dezelfde woorden.

45 Toen kwam hij tot zijne discipelen, en zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust; zie, de ure is nabij gekomen, en de Zoon des menschen wordt overgeleverd in de handen der zondaren.

46 Staat op, laat ons gaan: zie, hij is nabij die mij verdraagt.

47 En als hij nog sprak, zie, Judas, een van de twaalve,

kwam, en met hemeene groote schare met zwaarden en stokken, *gezonden* van de Overpriesteren en Ouderlingen des volks.

48 En die hem verried had hun een teeken gegeven, zeggende: Dien ik zal kussen, die is het: grijpt hem.

49 En terstond komende tot Jezus, zeide hij: Wees gegroet, Rabbi: en hij kuste hem.

50 Maar Jezus zeide tot hem: Vriend, waartoe zijt gij hier? Toen kwamen zij toe, en sloegen de handen aan Jezus en grepen hem.

51 En zie, een van degenen die met Jezus waren, de hand uitstekende, trok zijn zwaard uit, en slaande den dienstknecht des Hoogepriesters, hieuw zijn oor af.

52 Toen zeide Jezus tot hem: Keer uw zwaard weder in zijne plaats; want allen die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan.

53 Of meent gij dat ik mijnen Vader nu niet kan bidden, en hij zal mij meer dan twaalf legioenen Engelen bijzetten?

54 Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden, *die zeggen* dat het alzóó geschieden moet?

55 Ter zelfder ure sprak Jezus tot de scharen: Gij zijt uitgegaan als tegen eenen moordeenaar, met zwaarden en stokken, om mij te vangen: dagelijks zat ik bij u, leerende in den Tempel, en gij hebt mij niet gegrepen;

56 doch dit alles is geschied opdat de Schriften der Profeten zouden vervuld worden. Toen vluchtten alle de discipelen, hem verlatende.

57 Die nu Jezus gevangen hadden, leidden hem henen tot Kajafas den Hoogepriester, alwaar de Schriftgeleerden en Ouderlingen vergaderd waren.

58 En Petrus volgde hem van verre tot aan de zaal des Hooge-

pries
zijnd
om h
59 I
Oude
groot
getui
zij h
vond
60 c
sche
ren.
61 M
twee
den:
kan o
ken,
opbou
62 E
staand
woord
deze t
63 D
de He
de zei
u bij d
ons ze
de Zon
64 J
hebt
ge uli
zien d
zittend
Eracht
de wol
55 To
gepries
gende:
wat he
van ne
zijne g
66 wa
antwo
des do
67 To
aangezi
met vui
68 er
kinneba
feteer o
die u ge
69 En
zaal;
kwam
waart
lileer.

priesters, en binnengegaan zijnde zat hij bij de dienaren, om het einde te zien.

59 En de Overpriesters en de Ouderlingen en de geheele groote Raad zochten valsche getuigenis tegen Jezus, opdat zij hem dooden mochten, en vonden niet;

60 en hoewel daar vele valsche getuigen toegekomen waren, zoo vonden zij *toch* niet.

61 Maar ten laatste kwamen twee valsche getuigen, en zeiden: Deze heeft gezegd: Ik kan den Tempel Gods afbreken, en in drie dagen denzelven opbouwen.

62 En de Hoogepriester opstaande zeide tot hem: Antwoordt gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

63 Doch Jezus zweeg stil. En de Hoogepriester antwoordende zeide tot hem: Ik bezweer u bij den levenden God, dat gij ons zegt of gij zijt de Christus, de Zone Gods?

64 Jezus zeide tot hem: Gij hebt het gezegd. Doch ik zegge ulieden, van nu aan zult gij zien den Zoon des menschen zittende ter rechterhand der Eracht Gods, en komende op de wolken des hemels.

55 Toen verscheurde de Hoogepriester zijne kleederen, zeggende: Hij heeft God gelasterd: wat hebben wij nog getuigen van noode? Zie, nu hebt gij zijne godslastering gehoord:

66 wat dunkt ulieden? En zij antwoordende zeiden: Hij is des doods schuldig.

67 Toen spuwden zij in zijn aangezicht, en sloegen hem met vuisten;

68 en anderen gaven hem kinnebakslagen, zeggende: Profeteer ons, Christus, wie is het die u geslagen heeft?

69 En Petrus zat buiten in de zaal; en eene dienstmaagd kwam tot hem, zeggende: Gij waart óók met Jezus den Galileër.

70 Maar hij loochende het voor allen, zeggende: Ik weet niet wat gij zegt.

71 En als hij naar de voorpoort uitging, zag hem eene andere dienstmaagd, en zeide tot degenen die aldaar waren: Deze was óók met Jezus den Nazarener.

72 En hij loochende het wederom met eenen eed, zeggende: Ik ken den mensch niet.

73 En een weinig daarna, die daar stonden bijkomende zeiden tot Petrus: Waarlijk gij zijt óók van die, want ook uwe spraak maakt u openbaar.

74 Toen begon hij *zich* te vervloeken, en te zweren: Ik ken den mensch niet.

75 En terstond kraaide de haan; en Petrus werd indachtig aan het woord van Jezus, die tot hem gezegd had: Eer de haan gekraaid zal hebben zult gij mij driemaal verloochenen. En naar buiten gaande weende hij bitterlijk.

HOOFDSTUK 27.

Als het nu morgenstond geworden was, hebben alle de Overpriesters en de Ouderlingen des volks te zamen raad genomen tegen Jezus, dat zij hem dooden zouden;

2 en hem gebonden hebbende, leidden zij *hem* weg, en gaven hem over aan Pontius Pilatus den Stadhouders.

3 Toen heeft Judas die hem verraden had, ziende dat hij veroordeeld was, berouw gehad, en heeft de dertig zilveren penningen den Overpriesteren en den Ouderlingen wedergebracht,

4 zeggende: Ik heb gezondigd, verradende het onschuldig bloed. Maar zij zeiden: Wat gaat ons *dat* aan? Gij moogt toezien.

5 En als hij de zilveren penningen in den Tempel geworpen had vertrok hij, en henen gaande verworjde zichzelf.

6 En de Overpriesters dezilveren penningen nemende, zeiden: Het is niet geoorloofd dezelve in de offerkist te leggen, dewijl het een prijs des bloeds is.

7 En te zamen raad genomen hebbende, kochten zij daarmede den akker des pottenbakkers, tot eene begrafenis voor de vreemdelingen.

8 Daarom is die akker genaamd de akker des bloeds tot op den huidigen dag.

9 Toen is vervuld geworden hetgeen gesproken is door den Profeet Jeremia, zeggende: En zij hebben de dertig zilveren penningen genomen, de waarde van den gewaardeerde van de kinderen Israëls, denwelken zij gewaardeerd hebben,

10 en hebben dezelve gegeven voor den akker des pottenbakkers; volgens hetgeen mij de Heere bevolen heeft.

11 En Jezus stond voor den Stadhouders; en de Stadhouders vraagde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? En Jezus zeide hem: Gij zegt het.

12 En als hij van de Overpriesters en de Ouderlingen beschuldigd werd, antwoordde hij niets.

13 Toen zeide Pilatus tot hem: Hoort gij niet hoevele zaken zij tegen u getuigen?

14 Maar hij antwoordde hem niet op een éénig woord, alzoo dat de Stadhouders zich zeer verwonderde.

15 En op het feest was de Stadhouders gewoon den volke eenen gevangene los te laten, welken zij wilden.

16 En zij hadden toen eenen welbekenden gevangene, genaamd Barabbas.

17 Als zij dan vergaderd waren, zeide Pilatus tot hen: Welken wilt gij dat ik u zal loslaten, Barabbas of Jezus die genaamd wordt Christus?

18 Want hij wist dat zij hem door nijdigheid overgeleverd hadden.

19 En als hij op den rechterstoel zat, zoo heeft zijne huisvrouw tot hem gezonden, zeggende: Heb *toch* niets te doen met dien rechtvaardige, want ik heb heden veel geleden in den droom om zijntwil.

20 Maar de Overpriesters en de Ouderlingen hebben de scharen aangeraden, dat zij zouden Barabbas begeeren en Jezus dooden.

21 En de Stadhouders antwoordende zeide tot hen: Welken van deze twee wilt gij dat ik u zal loslaten? En zij zeiden: Barabbas.

22 Pilatus zeide tot hen: Wat zal ik dan doen met Jezus die genaamd wordt Christus? Zij zeiden allen tot hem: Laat hij gekruisigd worden.

23 Doch de Stadhouders zeide: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer, zeggende: Laat hij gekruisigd worden.

24 Als nu Pilatus zag dat hij niets vorderde, maar veel meer dat er oproer werd, nam hij water en wiesch de handen voor de schare, zeggende: Ik ben onschuldig aan het bloed dezès rechtvaardigen: gijlieden moogt toezien.

25 En al het volk antwoordende zeide: Zijn bloed *come* over ons en over onze kinderen.

26 Toen liet hij hun Barabbas los, maar Jezus gegeeseld hebbende, gaf hij hem over om gekruisigd te worden.

27 Toen namen de krijgsknechten des Stadhouders Jezus met zich in het Rechthuis, en vergaderden over hem de gansche bende.

28 En als zij hem ontkleed hadden, deden zij hem eenen purperen mantel om;

29 en eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetteden zij *die* op zijn hoofd, en eenen rietstok in zijne rechterhand; en vallende op hunne

knieën
zij he
groet
30 en
bende
en slo
31 E
hadde
mante
kleede
henen
32 E
eenen
name
zij da
33 En
plaats
ke is
plaats
34 ga
edik m
hij *die*
hij nie
35 To
hadden
kleeder
opdat
hetgeen
Profeet
deren
hebben
kleedin
36 En
waarde
37 En
hoofd z
schreve
KONING
38 To
twee m
een ter
kerzijde
39 En
terden
ne hoof
40 en
Tempel
gen opl
indien
zoo kom
41 En
priester
den en
zeers he
42 And
hij kan

knieën voor hem, bespotteden zij hem, zeggende: Wees gegroet gij Koning der Joden; 30 en op hem gespuwd hebbende, namen zij den rietstok en sloegen op zijn hoofd.

31 En toen zij hem bespot hadden, deden zij hem den mantel af, en deden hem zijne kleederen aan, en leidden hem henen om te kruisigen.

32 En uitgaande vonden zij eenen man van Cyrene, met name Simon; dezen dwongen zij dat hij zijn kruis droeg.

33 En gekomen zijnde tot de plaats genaamd Golgotha, welke is gezegd Hoofdschedelplaats,

34 gaven zij hem te drinken edik met gal gemengd; en als hij dien geproefd had, wilde hij niet drinken.

35 Toen zij nu hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, het lot werpende; opdat vervuld zoude worden hetgeen gezegd is door den Profeet: Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en hebben het lot over mijne kleeding geworpen.

36 En zij nederzittende bewaarden hem aldaar.

37 En zij stelden boven zijn hoofd zijne beschuldiging geschreven: DEZE IS JESUS DE KONING DER JODEN.

38 Toen werden met hem twee moordenaars gekruisigd, één ter rechter- en één ter linkerzijde.

39 En die voorbij gingen lasterden hem, schuddende hunne hoofden

40 en zeggende: Gij die den Tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt, verlos uzelf; indien gij de Zoon Gods zijt, zoo kom af van het kruis.

41 En desgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden en Ouderlingen en Farizeërs hem bespottende, zeiden:

42 Anderen heeft hij verlost, hij kan zichzelf niet ver-

lossen; indien hij de Koning Israëls is, dat hij nu afkome van het kruis, en wij zullen hem gelooven.

43 Hij heeft op God betrouwd: dat hij hem nu verlosse, indien hij hem wel wil; want hij heeft gezegd: Ik ben Gods Zoon.

44 En hetzelfde verweten hem ook de moordenaars die met hem gekruisigd waren.

45 En van de zesde ure aan werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

46 En omtrent de negende ure riep Jezus met eene groote stemme, zeggende: ELÍ, ELÍ, LAMA SABACHTANI, dat is: mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten!

47 En sommigen van die daar stonden zulks hoorende, zeiden: Deze roept Elia.

48 En terstond een van hen toeloopeende nam een spons, en die met edik gevuld hebbende stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken.

49 Doch de anderen zeiden: Houd op, laat ons zien of Elia komt om hem te verlossen.

50 En Jezus wederom met eene groote stemme roepende, gaf den geest.

51 En zie, het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden, en de aarde beefde, en de steenrotsen scheurden,

52 en de graven werden geopend, en vele lichamen der heiligen die ontslapen waren werden opgewekt;

53 en uit de graven uitgegaan zijnde na zijne opstanding, kwamen zij in de heilige stad, en zijn velen verschenen.

54 En de hoofdman over honderd, en die met hem Jezus bewaarden, ziende de aardbeving en de dingen die geschied waren werden zeer bevreesd, zeggende: Waarlijk, deze was Gods Zoon.

55 En aldaar waren vele vrou-

wen van verreaanschouwende, die Jezus gevolgd waren van Galiléa om hem te dienen;

56 onder dewelke was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus en Joses, en de moeder der zonen van Zebedeüs.

57 En als het avond geworden was, kwam een rijk man van Arimathéa, met name Jozef, die ook zelf een discipel van Jezus was:

58 deze kwam tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus. Toen beval Pilatus dat hem het lichaam gegeven zoude worden.

59 En Jozef het lichaam nemende, wond hetzelfde in een zuiver fijn lijnwaad,

60 en leide dat in zijn nieuw graf, hetwelk hij in eene steenrots uitgehouwen had; en eenen grooten steen tegen de deur des grafs gewenteld hebbende, ging hij weg.

61 En aldaar was Maria Magdalena en de andere Maria, zittende tegenover het graf.

62 Des anderen daags nu, welke is na de voorbereiding, vergaderden de Overpriesters en de Farizeërs tot Pilatus,

63 zeggende: Heere, wij zijn indachtig dat deze verlei­der nog levende gezegd heeft: Na drie dagen zal ik opstaan.

64 Beveel dan dat het graf verzekerd worde tot den derden dag toe, opdat zijne discipelen misschien niet komen bij nacht en hem stelen, en zeggen tot het volk: Hij is opgestaan van de dooden: en zoo zal de laatste dwaling erger zijn dan de eerste.

65 En Pilatus zeide tot hen: Gij hebt eene wacht: gaat henen, verzekert het gelijk gij 't verstaat.

66 En zij henengaande verzekerden het graf met de wacht, den steen verzegeld hebbende.

HOOFDSTUK 28.

. En laat na den sabbat, als het begon te lichten tegen den eersten dag der week, kwam Maria Magdalena en de andere Maria om het graf te bezien.

2 En zie, daar geschiedde eene groote aardbeving; want een Engel des Heeren nederdalende uit den hemel, kwam toe en wentelde den steen af van de deur, en zat op denzelfden.

3 En zijne gedaante was gelijk een bliksem, en zijne kleeding wit gelijk sneeuw.

4 En uit vreeze van hem zijn de wachters zeer verschrikt geworden, en werden als dooden.

5 Maar de Engel antwoordende zeide tot de vrouwen: Vreest gijlieden niet; want ik weet dat gij zoekt Jezus die gekruisigd was.

6 Hij is hier niet, want hij is opgestaan, gelijk hij gezegd heeft. Komt herwaarts, ziet de plaats waar de Heere gelegen heeft.

7 En gaat haastelijk henen en zegt zijnen discipelen, dat hij opgestaan is van de dooden; en zie, hij gaat u vóór naar Galiléa: dáár zult gij hem zien. Zie, ik heb het ulieden gezegd.

8 En haastelijk uitgaande van het graf, met vreeze en groote blijdschap, liepen zij henen om hetzelfde zijnen discipelen te boodschappen.

9 En als zij henengingen om zijnen discipelen te boodschappen, zie, Jezus is haar ontmoet, zeggende: Weest gegroet. En zij tot hem komende grepen zijne voeten en aanbaden hem.

10 Toen zeide Jezus tot haar: Vreest niet; gaat henen, boodschapt mijnen broederen, dat zij henengaan naar Galiléa, en aldaar zullen zij mij zien.

11 En als zij henengingen, zie, eenigen van de wacht kwamen in de stad, en boodschapten den Overpriesters

alle
ward
12
de O
raad
ven
veel
13 e
cipel
men
als w
14 E
hoore
houde
den s
zonde
15 E
hebbe
leerd
verbr
tot op

Het
Jezus
Gods.
2 Geli
Profete
Engel
uwen
den zal
3 de
in de
weg de
paden r
4 Joha
de woest
doop de
ving der
5 En
ging to
Jeruzale
van her

alle de dingen die geschied waren.

12 En zij vergaderd zijnde met de Ouderlingen, en te zamen raad genomen hebbende, gaven zij den krijgsknechten veel geld.

13 en zeiden: Zegt: Zijne discipelen zijn des nachts gekomen en hebben hem gestolen, als wij sliepen.

14 En indien zulks komt gehoord te worden van den Stadhouder, wij zullen hem tevreden stellen en maken dat gij zonder zorg zijt.

15 En zij het geld genomen hebbende, deden gelijk zij geleerd waren. En dit woord is verbreid geworden bij de Joden tot op den huidigen dag.

16 En de elf discipelen zijn hengegaan naar Galiléa, naar den berg waar Jezus hen bescheiden had.

17 En als zij hem zagen, baden zij hem aan; doch sommigen twijfelden.

18 En Jezus bij hen komende sprak tot hen, zeggende: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

19 Gaat dan henen, onderwijst alle de volkeren, dezelve doopende in den naam des Vaders en des Zoons en des Heiligen Geestes, leerende hen onderhouden alles wat ik u geboden heb.

20 En zie, ik ben met ulieden alle de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

M A R C U S.

HOOFDSTUK 1.

Het begin des Evangelies van JEZUS CHRISTUS den Zoon Gods.

2 Gelijk geschreven is in de Profeten: Zie, ik zende mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal:

3 de stemme des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des Heeren, maakt zijne paden recht.

4 Johannes was doopende in de woestijn, en predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden.

5 En al het Joodsche land ging tot hem uit, en die van Jeruzalem, en werden allen van hem gedoopt in de rivier

den Jordaan, belijdende hunne zonden.

6 En Johannes was gekleed met kemelshaar, en met eenen lederen gordel om zijne lendenen en at sprinkhanen en wilden honig.

7 En hij predikte, zeggende: Na mij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben nederbukkende den riem zijner schoenen te ontbinden.

8 Ik heb ulieden wel gedoopt met water, maar hij zal u doopen met den Heiligen Geest.

9 En het geschiedde in die dagen dat Jezus kwam van Nazareth, *gelegen* in Galiléa, en werd van Johannes gedoopt in den Jordaan.

10 En terstond als hij uit het water opklom, zag hij de he-

melen opengaan, en den Geest gelijk eene duive op hem nederdalen.

11 En daar geschiedde eene stem uit de hemelen: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in den welken ik mijn welbehagen heb.

12 En terstond dreef hem de Geest uit in de woestijn.

13 En hij was aldaar in de woestijn veertig dagen, verzocht van den satan, en was bij de wilde gedierten, en de Engelen dienden hem.

14 En nadat Johannes overgeleverd was, kwam Jezus van Galiléa, predikende het Evangelie van het Koninkrijk Gods,

15 en zeggende: De tijd is vervuld, en het Koninkrijk Gods nabij gekomen: bekeert u en gelooft het Evangelie.

16 En wandelende bij de Galileesche zee, zag hij Simon en Andréas zijnen broeder, werpende het net in de zee, (want zij waren visschers);

17 en Jezus zeide tot hen: Volgt mij na, en ik zal maken dat gij visschers der menschen zult worden.

18 En zij terstond hunne netten verlatende, zijn hem gevolgd.

19 En van daar een weinig voortgegaan zijnde, zag hij Jacobus den *zoon* van Zebedeüs, en Johannes zijnen broeder, en hen in het schip hunne netten vermakende;

20 en terstond riep hij ze; en zij latende hunnen vader Zebedeüs in het schip met de huurlingen, zijn hem nagevolgd.

21 En zij kwamen binnen Kapernaüm; en terstond op den sabbatdag in de Synagoge gegaan zijnde, leerde hij.

22 En zij stonden verslagen over zijne leer; want hij leerde hen als machthebbende, en niet als de Schriftgeleerden.

23 En daar was in hunne Synagoge een mensch met eenen onreinen geest, en hij riep uit,

24 zeggende: Laat af, wat

hebben wij met u *te doen*, gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u wie gij zijt, *namelijk* de Heilige Gods.

25 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil en ga uit van hem.

26 En de onreine geest hem scheurende, en roepende met eene groote stem, ging uit van hem.

27 En zij werden allen verbaasd, zoodat zij onder elkander vraagden, zeggende: Wat is dit? Wat nieuwe leer is deze, dat hij met macht ook den onreinen geesten gebiedt, en zij hem gehoorzaam zijn!

28 En zijn gerucht ging terstond uit in het geheele omliggende land van Galiléa.

29 En van stonde aan uit de Synagoge gegaan zijnde, kwamen zij in het huis van Simon en Andréas, met Jacobus en Johannes.

30 En Simons vrouws moeder lag met de koorts; en terstond zeiden zij hem van haar.

31 En hij tot haar gaande vatte hare hand, en richtte ze op; en terstond verliet haar de koorts, en zij diende hen.

32 Als het nu avond geworden was, toen de zon onderging, brachten zij tot hem allen die kwalijk gesteld en van den duivel bezeten waren.

33 En de geheele stad was bijéénvergaderd omtrent de deur.

34 En hij genas er velen die door verscheidene ziekten kwalijk gesteld waren, en wierp vele duivelen uit, en liet de duivelen niet toe te spreken, omdat zij hem kenden.

35 En 's morgens vroeg, als het nog diep in den nacht was, opgestaan zijnde ging hij uit en ging henen in eene woeste plaats, en bad aldaar.

36 En Simon en die met hem waren zijn hem nagevolgd.

37 En zij hem gevonden heb-

bend
zoek
38 I
ons
gaan
dik
gega
39 I
Syna
léa,
40
mela
valle
knie
Indie
reinig
41 E
heid
strekk
hem
Ik wi
42 I
ging
van h
43 E
verbo
terste
44 e
gij n
hener
Priest
reinig
bodem
tuige
45 M
legon
digen
den,
openl
maar
plaats
hem v

En
weder
gekon
hoord
2 en
velen
plaats
niet r
hij sp
3 En
tot h

bende, zeiden tot hem: Zij zoeken u allen.

38 En hij zeide tot hen: Laat ons in de bijliggende vlekken gaan, opdat ik ook dáár predike; want daartoe ben ik uitgegaan.

39 En hij predikte in hunne Synagogen, door geheel Galilea, en wierp de duivelen uit.

40 En tot hem kwam een melaatsche, biddende hem en vallende voor hem op de knieën, en tot hem zeggende: Indien gij wilt, gij kunt mij reinigen.

41 En Jezus met barmhartigheid innerlijk bewogen zijnde, strekte de hand uit en raakte hem aan, en zeide tot hem: Ik wil, word gereinigd.

42 En als hij *dit* gezegd had, ging de melaatschheid terstond van hem, en hij werd gereinigd.

43 En als hij hem strengelijk verboden had, deed hij hem terstond van zich gaan,

44 en zeide tot hem: Zie dat gij niemand iets zegt; maar ga henen en vertoon uzelf den Priester, en offer voor uwe reiniging hetgeen Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

45 Maar hij uitgegaan zijnde begon vele dingen te verkondigen en dat woord te verbreiden, alzoo dat hij niet meer openlijk in de stad kon komen, maar was buiten in de woeste plaatsen, en zij kwamen tot hem van alle kanten.

HOOFDSTUK 2.

En na *sommige* dagen is hij wederom binnen Kapernaüm gekomen. En het werd gehoord dat hij in huis was;

2 en terstond vergaderden daar velen, alzoo dat ook zelfs de *plaatsen* omtrent de deur hen niet meer konden bevatten; en hij sprak het Woord tot hen.

3 En daar kwamen *sommigen* tot hem, brengende eenen ge-

raakte, die van vier gedragen werd.

4 En niet kunnende tot hem genaken wegens de schare, ontdekten zij het dak waar hij was; en *dat* opengebroken hebbende, lieten zij het beddeken neder daar de geraakte op lag.

5 En Jezus hun geloof ziende, zeide tot den geraakte: Zoon, uwe zonden zijn u vergeven.

6 En sommigen van de Schriftgeleerden zaten aldaar, en overdachten in hunne harten:

7 Wat spreekt deze aldus *godslasteringen*? Wie kan de zonden vergeven dan alleen God?

8 En Jezus terstond in zijnen geest bekennde dat zij *alzóó* in zichzelf overdachten, zeide tot hen: Wat overdenkt gij deze dingen in uwe harten.

9 Wat is lichter, te zeggen tot den geraakte: De zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en neem uw beddeken op, en wandel?

10 Doch opdat gij moogt weten dat de Zoon des menschen macht heeft om de zonden op de aarde te vergeven (zeide hij tot den geraakte):

11 Ik zegge u, sta op en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

12 En terstond stond hij op, en het beddeken opgenomen hebbende, ging hij uit in aller tegenwoordigheid; zoodat zij zich allen ontzettekeden, en verheerlijkten God, zeggende: Wij hebben nooit zulks gezien.

13 En hij ging wederom uit naar de zee; en de geheele schare kwam tot hem, en hij leerde ze.

14 En voorbijgaande, zag hij Levi den zoon van Alfeüs zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg mij. En hij opstaande volgde hem.

15 En het geschiedde als hij aanzat in deszelfs huis, dat ook vele tollenaars en zondaren aanzaten met Jezus en

zijne discipelen: want zij waren velen, en waren hem gevolgd.

16 En de Schriftgeleerden en de Farizeërs, ziende hem eten met de tollenaars en zondaren, zeiden tot zijne discipelen: Wat is het, dat hij met de tollenaars en zondaren eet en drinkt?

17 En Jezus dat hoorende, zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaars tot bekeering.

18 En de discipelen van Johannes en van de Farizeërs vasten; en zij kwamen en zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes en van de Farizeërs, en uwe discipelen vasten niet?

19 En Jezus zeide tot hen: Kunnen ook de bruiloftskinderen vasten terwijl de bruidegom bij hen is? Zoo langen tijd zij den bruidegom bij zich hebben, kunnen zij niet vasten;

20 maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn, en alsdan zullen zij vasten in die dagen.

21 En niemand naait eenen lap ongevold laken op een oud kleeid; anders scheurt deszelfs nieuwe aangenaade lap iets af van het oude kleeid, en daar wordt een erger scheur.

22 En niemand doet nieuwen wijn in oude lederen zakken; anders doet de nieuwe wijn de lederen zakken bersten, en de wijn wordt uitgestort, en de lederen zakken verderven; maar nieuwen wijn moet men in nieuwe lederen zakken doen.

23 En het geschiedde dat hij op eenen sabbatdag door het gezaaide ging, en zijne discipelen begonnen, al gaande, aren te plukken.

24 En de Farizeërs zeiden tot hem: Zie, waarom doen zij op

den sabbatdag wat niet geoorloofd is?

25 En hij zeide tot hen: Hebt gij nooit gelezen wat David gedaan heeft, als hij nood had, en hem hongerde en dengenen die met hem waren?

26 hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, ten tijde van Abjathar den Hoogepriester, en de toonbrooden gegeten heeft, die het niemand geoorloofd is te eten dan den Priesteren, en ook gegeven heeft dengenen die met hem waren?

27 En hij zeide tot hen: De sabbat is gemaakt om den mensch, niet de mensch om den sabbat:

28 zoo is dan de Zoon des menschen een Heer ook van den sabbat.

HOOFDSTUK 3.

En hij ging wederom in de Synagoge. En aldaar was een mensch hebbende eene verdoorde hand;

2 en zij namen hem waar, of hij op den sabbat hem genezen zoude, opdat zij hem beschuldigen mochten.

3 En hij zeide tot den mensch die de verdoorde hand had: Sta op in het midden.

4 En hij zeide tot hen: Is het geoorloofd op sabbatdagen goed te doen of kwaad te doen? eenen mensch te behouden of te dooden? En zij zwegen stil.

5 En als hij ze met toorn rondom aangezien had, met één bedroefd zijnde over de verharding van hun hart, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit; en hij strekte ze uit, en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

6 En de Farizeërs uitgegaan zijnde, hebben terstond met de Herodianen te zamen raad gehouden tegen hem, hoe zij hem zouden dooden.

7 En Jezus vertrok met zijne discipelen naar de zee, en hem

volgd

Galile

8 en

Idum

daan;

en Si

gehoo

dinger

hem.

9 En

pelen

omtre

om de

hem n

10 w

nezen

die een

overvi

ten aa

11 En

zij her

neder

zijt de

12 En

pelijk

openba

13 En

en riep

en zij l

14 En

opdat

en opd

zenden

15 en

de zie

duivels

16 En

naam

17 en

Zebede

broeder

hun toe

welk is

18 en

en Bart

en The

zoon va

en Sim

19 en

ook ver

20 En

en daa

eene so

zelfs n

21 En

bestond

volgde eene groote menigte van Galiléa, en van Judéa,

8 en van Jeruzalem, en van Iduméa, en van over den Jordaan; en die van omtrent Tyrus en Sidon, eene groote menigte, gehoord hebbende hoe groote dingen hij deed, kwamen tot hem.

9 En hij zeide tot zijne discipelen, dat een scheepken steeds omtrent hem blijven zoude, om der schare wille, opdat zij hem niet zouden verdringen;

10 want hij had er velen genezen, alzoo dat alle degenen die *eenige* kwalen hadden hem overvielen, opdat zij hem mochten aanraken.

11 En de onreine geesten, als zij hem zagen, vielen voor hem neder en riepen, zeggende: Gij zijt de Zoon Gods.

12 En hij gebood hun scherpelijk dat zij hem niet zouden openbaar maken.

13 En hij klom op den berg, en riep tot zich die hij wilde; en zij kwamen tot hem.

14 En hij stelde er twaalf, opdat ze met hem zouden zijn, en opdat hij dezelve zoude uitzenden om te prediken,

15 en om macht te hebben de ziekten te genezen en de duivelen uit te werpen.

16 En Simon gaf hij den toenaam Petrus;

17 en Jacobus den *zoon* van Zebedeüs, en Johannes den broeder van Jacobus, en gaf hun toenames Boanerges, hetwelk is zonen des donders;

18 en Andréas, en Filippus, en Bartholomeüs, en Mattheüs, en Thomas, en Jacobus den *zoon* van Alfeüs, en Thaddeüs, en Simon Kananites,

19 en Judas Iskariot, die hem ook verraden heeft.

20 En zij kwamen in huis, en daar vergaderde wederom eene schare, alzoo dat zij ook zelfs niet konden brood eten.

21 En als degenen die hem bestonden *dit* hoorden, gin-

gen zij uit om hem vast te houden; want zij zeiden: Hij is buiten zijne zinnen.

22 En de Schriftgeleerden die van Jeruzalem afgekomen waren, zeiden: Hij heeft Beëlzebul, en door den overste der duivelen werpt hij de duivelen uit.

23 En hen tot zich geroepen hebbende, zeide hij tot hen in gelijkenissen: Hoe kan de satan den satan uitwerpen?

24 En indien een koninkrijk tegen zichzelf verdeeld is, zoo kan dat koninkrijk niet bestaan;

25 en indien een huis tegen zichzelf verdeeld is, zoo kan dat huis niet bestaan;

26 en indien de satan tegen zichzelf opstaat en verdeeld is, zoo kan hij niet bestaan, maar heeft een einde.

27 Daar kan niemand in het huis eens sterken ingaan en zijne vaten ontroofen, indien hij niet eerst den sterke bindt; en aldán zal hij zijn huis be-rooven.

28 Voorwaar ik zegge u, dat alle de zonden den kinderen der menschen zullen vergeven worden, en allerlei lasteringen waarmede zij zullen gelasterd hebben;

29 maar zoo wie gelasterd zal hebben tegen den Heiligen Geest, die heeft geene vergeving in eeuwigheid, maar hij is schuldig des eeuwigen oordeels.

30 Want zij zeiden: Hij heeft eenen onreinen geest.

31 Zoo kwamen dan zijne broeders en zijne moeder, en buiten staande zonden zij tot hem en riepen hem.

32 En de schare zat rondom hem; en zij zeiden tot hem: Zie, uwe moeder en uwe broeders daar buiten zoeken u.

33 En hij antwoordde hun, zeggende: Wie is mijne moeder of mijne broeders?

34 En rondom overzien heb-

bende die òm hem zaten, zeide hij: Zie, mijne moeder en mijne broeders.

35 Want zoo wie den wille Gods doet, die is mijn broeder en mijn zuster en moeder.

HOOFDSTUK 4.

En hij begon wederom te leeren omtrent de zee; en daar vergaderde eene groote schare bij hem, alzoo dat hij in het schip gegaan zijnde nederzat op de zee; en de geheele schare was op het land aan de zee.

2 En hij leerde hun vele dingen door gelijkenissen, en hij zeide in zijne leering tot hen:

3 Hoort toe. Zie, een zaaier ging uit om te zaaien.

4 En het geschiedde in het zaaien, dat het ééne deel van het zaad viel bij den weg; en de vogelen des hemels kwamen en aten het op.

5 En het andere viel op het steenachtige, waar het niet veel aarde had; en het ging terstond op, omdat het geen diepte van aarde had;

6 maar als de zon opgegaan was, zoo is het verbrand geworden, en omdat het geen wortel had zoo is het verdord.

7 En het andere viel in de doornen, en de doornen wies- sen op en verstikten hetzelfde, en het gaf geen vrucht.

8 En het andere viel in de goede aarde, en gaf vrucht die opging en wies, en het ééne droeg dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdvoud.

9 En hij zeide tot hen: Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

10 En als hij nu alleen was, vraagden hem degenen die omtrent hem waren, met de twaalf, naar de gelijkenis.

11 En hij zeide tot hen: Het is u gegeven te verstaan de verborgenheid van het Koninkrijk Gods; maar dengenen die

buiten zijn, geschieden alle deze dingen door gelijkenissen,

12 opdat zij ziende zien en niet bemerken, en hoorende hooren en niet verstaan, opdat zij zich niet te eeniger tijd bekeeren en hun de zonden vergeven worden.

13 En hij zeide tot hen: Weet gij deze gelijkenis niet, en hoe zult gij alle de gelijkenissen verstaan?

14 De zaaier is die het Woord zaait.

15 En deze zijn die bij den weg bezaaid worden, waarin het woord gezaaid wordt, en als zij het gehoord hebben, zoo komt de satan terstond en neemt het woord weg hetwelk in hunne harten gezaaid was.

16 En deze zijn desgelijks die op de steenachtige plaatsen bezaaid worden, welke als zij het woord gehoord hebben, terstond hetzelfde met vreugde ontvangen,

17 en hebben geen wortel in zichzelf, maar zijn voor eenen tijd; daarna als verdrukking of vervolging komt om des woords wille, zoo worden zij terstond geërgerd.

18 En deze zijn die in de doornen bezaaid worden, namelijk degenen die het woord hooren,

19 en de zorgvuldigheden dezer wereld en de verleiding des rijkdoms en de begeerlijkheden omtrent de andere dingen inkomende, verstikken het woord en het wordt onvruchtbaar.

20 En deze zijn die in de goede aarde bezaaid zijn, welke het woord hooren en aannemen, en dragen vruchten, het ééne dertig-, en het andere zestig-, en het andere honderdvoud.

21 En hij zeide tot hen: Komt ook de kaars opdat ze onder de korenmaat of onder het bed gezet worde? Is het niet opdat ze op den kandelaar gezet worde?

22 Wan- gen dat worden geschied

maar o zoude k

23 Zo te hoore

24 En wat gij

gij meet en u d

legd wo

25 Wa zal geg niet he

men w

26 En Konink

mensch

wierp,

27 en nacht

sproot

zelf nie

28 wa zelf v

kruid,

het vol

29 En doet,

sikkel

dáaris.

30 En ien wi

vergeli

kenis

gelijke

31 Na zaad,

de aar

minste

op de a

32 en gaat

meeste

den, d

alzo d

onder

nestel

33 Er

nissen

Woord

konde

34 en

hij to

22 Want daar is niets verborgen dat niet geopenbaard zal worden, en daar is niets geschied om verborgen te zijn, maar opdat het in 't openbaar zoude komen.

23 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

24 En hij zeide tot hen: Ziet wat gij hoort. Met wat mate gij meet zal u gemeten worden, en u die hoort zal meer toegelegd worden.

25 Want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en wie niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

26 En hij zeide: Alzoo is het Koninkrijk Gods, alsof een mensch het zaad in de aarde wierp,

27 en voorts sliep en opstond, nacht en dag, en het zaad uitsproot en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe;

28 want de aarde brengt van zelf vrucht voort: eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar.

29 En als de vrucht zich voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst dáár is.

30 En hij zeide: Waarbij zullen wij het Koninkrijk Gods vergelijken, of met wat gelijkenis zullen wij hetzelfde gelijken?

31 *Namelijk* bij een mostaardzaad, hetwelk wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het minste is van alle de zaden die op de aarde zijn;

32 en wanneer het gezaaid is, gaat het op en wordt het meeste van alle de moeskruiden, en maakt groote takken, alzoo dat de vogelen des hemels onder zijne schaduw kunnen nestelen.

33 En door vele zulke gelijkenissen sprak hij tot hen het Woord, naardat zij het hooren konden;

34 en zonder gelijkenis sprak hij tot hen niet, maar hij ver-

klaarde alles zijnen discipelen in het bijzonder.

35 En op dien dag, als het nu avond geworden was, zeide hij tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde.

36 En zij de schare gelaten hebbende, namen hem mede, gelijk hij in het schip was; en daar waren nog andere scheepkens met hem.

37 En daar werd een groote storm van wind, en de baren sloegen over in het schip, alzoo dat het nu vol werd.

38 En hij was in het achter-schip slapende op een oorkussen, en zij wekten hem op en zeiden tot hem: Meester, bekommert het u niet dat wij vergaan?

39 En hij opgewekt zijnde bestrafte den wind, en zeide tot de zee: Zwijg, wees stil: en de wind ging liggen, en daar werd groote stilte.

40 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij zoo vreesachtig? Hoe hebt gij geen geloof?

41 En zij vreesden met groote vreeze en zeiden tot elkander: Wie is toch deze, dat ook de wind en de zee hem gehoorzaam zijn?

HOOFDSTUK 5.

En zij kwamen over op de andere zijde der zee, in het land der Gadarenen.

2 En als hij uit het schip gegaan was, terstond ontmoette hem uit de graven een mensch met eenen onreinen geest;

3 dewelke zijne woning in de graven had, en niemand kon hem binden, ook zelfs niet met ketenen;

4 want hij was menigmaal met boeien en ketenen gebonden geweest, en de ketenen waren van hem in stukken getrokken en de boeien verbrijzeld, en niemand was machtig hem te temmen;

5 en hij was altijd, nacht en dag, op de bergen en in de

graven roepende en slaande zichzelf met steenen.

6 Als hij nu Jezus van verre zag, liep hij toe en aanbad hem;

7 en met eene groote stem roepende, zeide hij: Wat heb ik met u te doen, Jezus, gij Zoon Gods des Allerhoogsten? Ik bezweer u bij God dat gij mij niet pijnigt.

8 (Want hij zeide tot hem: Gij onreine geest, ga uit van den mensch.)

9 En hij vraagde hem: Welke is uw naam? En hij antwoordde, zeggende: Mijn naam is Legio want wij zijn velen.

10 En hij bad hem zeer, dat hij hen buiten dat land niet wegzond.

11 En aldaar aan de bergen was eene groote kudde zwijnen weidende;

12 en alle de duivelen baden hem, zeggende: Zend ons in die zwijnen, opdat wij in de zelve mogen varen.

13 En Jezus liet het hun terstond toe. En de onreine geesten uitgevaren zijnde, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in de zee, (daar waren er nu om trent tweeduizend), en vermoorden in de zee.

14 En die de zwijnen weidden zijn gevlucht, en boodschappen zulks in de stad en op het land; en zij gingen uit om te zien wat het was dat er geschied was.

15 En zij kwamen tot Jezus, en zagen den bezetene zittende en gekleed en wél bij zijn verstand, namelijk die het legioen gehad had; en zij werden bevreemd.

16 En die het gezien hadden vertelden hun wat den bezetene geschied was en ook van de zwijnen.

17 En zij begonnen hem te bidden dat hij van hunne landpalen wegging.

18 En als hij in het schip

ging, bad hem degene die bezeten was geweest, dat hij met hem mocht zijn.

19 Doch Jezus liet hem dat niet toe, maar zeide tot hem: Ga henen naar uw huis tot de uwen, en boodschap hun wat groote dingen u de Heere gedaan heeft, en hoe hij zich uwer ontfermd heeft.

20 En hij ging henen en begon te verkondigen in het land van Decapolis wat groote dingen hem Jezus gedaan had; en zij verwonderden zich allen.

21 En als Jezus wederom in het schip overgevaren was aan de andere zijde, vergaderde eene groote schare bij hem; en hij was bij de zee.

22 En zie, daar kwam een van de oversten der Synagoge, met name Jairus; en hem ziende viel hij aan zijne voeten,

23 en bad hem zeer, zeggende: Mijn dochterken is in haar uiterste: ik bid u dat gij komt en de handen op haar legt, opdat zij behouden worde, en zij zal leven.

24 En hij ging met hem, en eene groote schare volgde hem, en zij verdrongen hem.

25 En eene zekere vrouw, die twaalf jaren den vloed des bloeds gehad had,

26 en veel geleden had van vele medicijnmeesters, en al het hare daaraan te koste gelegd en geen baat gevonden had, maar met welke het veel eer erger geworden was,

27 deze van Jezus hoorende, kwam onder de schare van achteren, en raakte zijn kleed aan;

28 want zij zeide: Indien ik maar zijne kleederen mag aanraken, ik zal gezond worden.

29 En terstond is de fontein haars bloeds opgedroogd, en zij gevoelde aan haar lichaam dat zij van die kwaal genezen was.

30 En terstond Jezus beken-

nende in die van keerde z en zeid kleedere

31 En a tot hem u verdri heeft mi

32 En haar te had.

33 En bevende geschied voor he al de wa

34 En Dochter behoude en wees kwaal.

35 Ter kwamen van der zeggende storven ter nog

36 En hebben sproker overste niet, g

37 En hem te Jacobu brode

38 en den ov zag de zeer w

39 en tot he roerte kind i

40 E maar uitged vader en deg en gi

41 E lag.

42 E kinds tha k

nende in zichzelf de kracht die van hem uitgegaan was, keerde zich om in de schare, en zeide: Wie heeft mijne kleederen aangeraakt?

31 En zijne discipelen zeiden tot hem: Gij ziet dat de schare u verdringt, en zegt gij: Wie heeft mij aangeraakt?

32 En hij zag rondom, om haar te zien die dat gedaan had.

33 En de vrouw vreezende en bevende, wetende wat aan haar geschied was, kwam en viel voor hem neder, en zeide hem al de waarheid.

34 En hij zeide tot haar: Dochter, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede, en wees genezen van deze uwe kwaal.

35 Terwijl hij nog sprak, kwamen eenigen van het huis van den overste der Synagoge, zeggende: Uwe dochter is gestorven, wat zijt gij den meester nog moeilijk?

36 En Jezus terstond gehoord hebbende het woord dat er gesproken werd, zeide tot den overste der Synagoge: Vrees niet, geloof alleenlijk.

37 En hij liet niemand toe hem te volgen dan Petrus, en Jacobus, en Johannes den broeder van Jacobus;

38 en kwam in het huis van den overste der Synagoge, en zag de beroerte en degenen die zeer weenden en huilden;

39 en ingegaan zijnde zeide hij tot hen: Wat maakt gij beroerte en wat weent gij? Het kind is niet gestorven, maar het slaapt.

40 En zij belachten hem; maar hij, als hij ze allen had uitgedreven, nam bij zich den vader en de moeder des kinds, en degenen die met hem waren, en ging binnen waar het kind lag.

41 En hij vatte de hand des kinds, en zeide tot haar: Talitha kumi, hetwelk is, overge-

zet zijnde: Gij dochterken, (ik zegge u) sta op.

42 En terstond stond het dochterken op en wandelde; want het was twaalf jaren oud; en zij ontzettekeden zich met groote ontzetting.

43 En hij gebod hun zeer dat niemand dat zoude weten, en zeide dat men haar zoude te eten geven.

HOOFDSTUK 6.

En hij ging van daar weg, en kwam in zijn vaderland, en zijne discipelen volgden hem.

2 En als het sabbat geworden was, begon hij in de Synagoge te leeren; en velen die hem hoorden ontzettekeden zich, zeggende: Van waar komen dezen deze dingen, en wat wijsheid is dit die hem gegeven is, dat ook zulke krachten door zijne handen geschieden?

3 Is deze niet de timmerman, de zoon van Maria, en de broeder van Jacobus en Joses, en van Judas en Simon? En zijn zijne zusters niet hier bij ons? En zij werden aan hem geërgerd.

4 En Jezus zeide tot hen: Een Profeet is niet ongeëerd dan in zijn vaderland en onder zijne magen en in zijn huis.

5 En hij kon aldaar geene kracht doen; dan hij leide weinigen zieken de handen op en genas ze.

6 En hij verwonderde zich over hun ongeloof, en omging de vlekken daar rondom, leerende.

7 En hij riep tot zich de twaalf, en begon hen uit te zenden twee en twee, en gaf hun macht over de onreine geesten;

8 en hij gebod hun dat zij niets zouden nemen tot den weg dan alleen eenen staf, geen male, geen brood, geen geld in den gordel;

9 maar dat ze schoenzolen

zouden aanbinden, en met geen twee rokken gekleed zijn.

10 En hij zeide tot hen: Zoo waar gij in een huis zult ingaan, blijft daar totdat gij van daar uitgaat.

11 En zoo wie u niet zullen ontvangen noch u hooren, vertrekkende van daar schudt het stof af dat onder aan uwe voeten is, hun tot een getuigenis. Voorwaar zegge ik u, het zal Sodom of Gomorra verdraaglijker zijn in den dag des oordeels dan die stad.

12 En uitgegaan zijnde predikten zij dat zij zich zouden bekeeren;

13 en zij wierpen vele duivelen uit, en zalfden vele kranken met olie, en maakten ze gezond.

14 En de Koning Herodes hoorde het (want zijn naam was openbaar geworden) en zeide: Johannes die doopte is van de dooden opgewekt, en daarom werken die krachten in hem;

15 anderen zeiden: Hij is Elia; en anderen zeiden: Hij is een Profeet, of als een der Profeten.

16 Maar als Herodes het hoorde, zeide hij: Deze is Johannes, dien ik onthoofd heb; die is van de dooden opgewekt.

17 Want deze Herodes *eenigen* uitgezonden hebbende, had Johannes gevangen genomen en hem in de gevangenis gebonden, uit oorzaak van Herodias de huisvrouw van zijnzen broeder Filippus, omdat hij haar getrouwd had;

18 want Johannes zeide tot Herodes: Het is u niet geoorloofd de huisvrouw uws broeders te hebben.

19 En Herodias leide op hem toe en wilde hem dooden, en kon niet;

20 want Herodes vreesde Johannes, wetende dat hij een rechtvaardig en heilig man was, en hield hem in waarde;

en als hij hem hoorde deed hij vele dingen, en hoorde hem gaarne.

21 En als er een welgelegen dag gekomen was, toen Herodes op den dag zijner geboorte een maaltijd aanrichtte voor zijne grooten en de oversten over duizend en de voornamesten van Galiléa;

22 en als de dochter van deze Herodias inkwam en danste, en Herodes en dengenen die medeaanzaten behaagde, zoo zeide de Koning tot het dochterken: Eisch van mij wat gij ook wilt, en ik zal het u geven;

23 en hij zwoer haar: Zoo wat gij van mij zult eischen zal ik u geven, *ook* tot de helft mijns koninkrijks.

24 En zij uitgegaan zijnde zeide tot hare moeder: Wat zal ik eischen? En die zeide: Het hoofd van Johannes den Dooper.

25 En zij terstond met haaste ingaande tot den Koning, heeft het geëischt, zeggende: Ik wil dat gij mij nu terstond in een schotel geeft het hoofd van Johannes den Dooper.

26 En de Koning zeer bedroefd geworden zijnde, *nochtans* om de eeden en degenen die medeaanzaten, wilde hij haar 't *zelve* niet afslaan;

27 en de Koning zond terstond eenen scherprechter, en gebod zijn hoofd te brengen. Deze nu ging henen en onthoofdde hem in de gevangenis,

28 en bracht zijn hoofd in een schotel, en gaf hetzelfde het dochterken, en het dochterken gaf hetzelfde harer moeder.

29 En als zijne discipelen *dit* hoorden, gingen zij en namen zijn dood lichaam weg, en leiden dat in een graf.

30 En de Apostelen kwamen *weder* te zamen tot Jezus, en boodschapten hem alles, beide wat zij gedaan hadden en wat zij geleerd hadden.

31 En hij zeide tot hen: Komt

gij
hie
wa
kw
had
om
32
sch
alle
33
nen
ken
lijk
der
v66
hen
34
een
inn
wog
ren
der
vel
35
dag
zijn
zeid
en l
36
hen
oor
voo
wan
eter
37
zeid
eter
Zul
pen
gen
gev
38
veel
hen
het
zij:
39
ze
zitt
gro
40
dee
en l
41
en
had

gijlieden in eene woeste plaats hier alleen, en rust een weinig; want daar waren velen die kwamen en die gingen, en zij hadden zelfs geen gelegen tijd om te eten.

32 En zij vertrokken in een schip naar eene woeste plaats alleen.

33 En de scharen zagen ze hennenvaren, en velen werden hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hun vóór, en gingen te zamen tot hem.

34 En Jezus uitgaande zag eene groote schare, en werd innerlijk met ontferming bewogen over hen, want zij waren als schapen die geen herder hebben; en hij begon hun vele dingen te leeren.

35 En als het nu laat op den dag geworden was, kwamen zijne discipelen tot hem en zeiden: Deze plaats is woest, en het is nu laat op den dag:

36 laat ze van u, opdat ze hengaan in de omliggende dorpen en vlekken, en brooden voor zichzelfe mogen koopen; want zij hebben niet wat zij eten zullen.

37 Maar hij antwoordende zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden tot hem: Zullen wij hengaan en koopen voor tweehonderd penningen brood, en hun te eten geven?

38 En hij zeide tot hen: Hoeveel brooden hebt gij? Gaat henen en beziet *het*. En toen zij het vernomen hadden, zeiden zij: Vijf, en twee visschen.

39 En hij gebood hun dat zij ze allen zouden doen nederzitten bij gezelschappen op het groene gras.

40 En zij zaten neder in gedeelten, bij honderd te zamen en bij vijftig te zamen.

41 En als hij de vijf brooden en de twee visschen genomen had, zag hij op naar den he-

mel, zegende, en brak de brooden, en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze hun zouden voorleggen; en de twee visschen deelde hij voor allen.

42 En zij aten allen, en zijn verzadigd geworden;

43 en zij namen op twaalf volle korven brokken, en van de visschen.

44 En die de brooden gegeten hadden waren omtrent vijfduizend mannen.

45 En terstond dwong hij zijne discipelen in het schip te gaan, en vóór henen te varen naar de andere zijde tegenover Bethsaida, terwijl hij de schare van zich zoude laten.

46 En als hij denzelven hun afscheid gegeven had, ging hij op den berg om te bidden.

47 En als het nu avond was geworden, zoo was het schip in 't midden van de zee, en hij was alleen op het land.

48 En hij zag dat zij zich zeer pijnigden om *het schip* voort te krijgen (want de wind was hun tegen); en omtrent de vierde nachtwake kwam hij tot hen, wandelende op de zee, en wilde hen voorbijgaan.

49 En zij ziende hem wandelen op de zee, meenden dat het een spooksel was, en schreeuwden zeer;

50 want zij zagen hem allen, en werden ontroerd. En terstond sprak hij met hen, en zeide tot hen: Zijt welgemoed, ik ben het, vreest niet.

51 En hij klom tot hen in 't schip, en de wind stilde; en zij ontzetteden zich bovenmate zeer in zichzelfe, en waren verwonderd.

52 Want zij hadden niet gelet op *het wonder* der brooden; want hun hart was verhard.

53 En als zij overgevaren waren, kwamen zij in het land Gennésareth, en havenden aldaar.

54 En als zij uit het schip

gegaan waren, werden zij terstond hem kennende.

55 En het geheele omliggende land doorlopende, begonnen zij op beddekens degenen die kwalijk gesteld waren om te dragen, ter plaatse waar zij hoorden dat hij was.

56 En zoo waar hij kwam, in vlekken of steden of dorpen, daar leiden zij de kranken op de markten, en baden hem dat zij maar den zoom zijns kleeds aanraken mochten: en zoovelen als er hem aanraakten werden gezond.

HOOFDSTUK 7.

En tot hem vergaderden de Farizeërs en sommigen der Schriftgeleerden, die van Jeruzalem gekomen waren;

2 en ziende dat sommigen van zijne discipelen met onreine, dat is met ongewasschen handen brood aten, berispten zij hen.

3 Want de Farizeërs en alle de Joden eten niet tenzij dat zij *eerst* de handen dikwijls wasschen, houdende de inzetting der ouden;

4 en van de markt *komende* eten zij niet tenzij dat ze *eerst* gewasschen zijn; en vele andere dingen zijn er die zij aangenomen hebben te houden, *namelijk* de wasschingen der drinkbekers en kannen en koperen vaten en bedden.

5 Daarna vraagden hem de Farizeërs en de Schriftgeleerden: Waarom wandelen uwe discipelen niet naar de inzetting der ouden, maar eten het brood met ongewasschen handen?

6 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Wel heeft Jesaja van u geveinsden geprofeteerd, gelijk geschreven is: Dit volk eert mij met de lippen, maar hun hart houdt zich verre van mij;

7 doch te vergeefs eeren zij

mij, leerende leeringen die geboden zijn der menschen;

8 want nalatende het gebod Gods, houdt gij de inzettingen der menschen, *namelijk* wasschingen der kannen en drinkbekers, en andere dergelijke dingen doet gij vele.

9 En hij zeide tot hen: Gij doet *zeker* Gods gebod wel te niet, opdat gij uwe inzetting zoudt onderhouden.

10 Want Mozes heeft gezegd: Eer uwen vader en uwe moeder, en: Wie vader of moeder vloekt, die zal den dood sterven.

11 Maar gijlieden zegt: Zoo een mensch tot vader of moeder zegt: *Het is korban* (dat is *te zeggen*, een gave), zoo wat u van mij zoude kunnen ten nutte komen, *die voldoet*; 12 en gij laat hem niet meer toe iets aan zijnen vader of zijne moeder te doen.

13 makende *alzoo* Gods Woord krachteloos door uwe inzetting die gij ingezet hebt; en dergelijke dingen doet gij vele.

14 En tot zich de gansche schare geroepen hebbende, zeide hij tot hen: Hoort mij allen en verstaat:

15 daar is niets van buiten den mensch in hem ingaande, hetwelk hem kan ontreinigen; maar de dingen die van hem uitgaan, die zijn het welke den mensch ontreinigen.

16 Zoo iemand ooren heeft om te hooren, die hoore.

17 En toen hij van de schare in huis gekomen was, vraagden hem zijne discipelen van de gelijkenis.

18 En hij zeide tot hen: Zijt ook gij *alzoo* onwetend? Verstaat gij niet, dat al wat van buiten in den mensch ingaat hem niet kan ontreinigen?

19 Want het gaat niet in zijn hart, maar in den buik, en gaat in de heimelijkheid uit, reinigende alle de spijzen.

20 En hij zeide: Hetgeen uit-

gaan
rein
21
hart
voor
spel
22
boos
tigh
ring
23
men
rein
24
ging
van
huis
niet
hij k
zijn.
25
doch
geest
hebb
aan z
26
vrou
Fenic
den
doch
27
Laat
digd
betan
der
hond
28
zeide
doch
onder
kens
29
dezes
de d
uitge
30
kwan
uitge
ter li
31
zijnde
Tyrus
zee v
den
polis.
32

gaat uit den mensch, dat ontreinigt den mensch.

21 Want van binnen uit het hart der menschen komen voort kwade gedachten, overspelen, hoererijen, doodslagen,

22 dieverijen, gierigheden, boosheden, bedrog, ontuchtigheid, een boos oog, lastering, hoovaardij, onverstand:

23 alle deze booze dingen komen voort van binnen, en ontreinigen den mensch.

24 En van daar opstaande ging hij weg naar de landpalen van Tyrus en Sidon; en in een huis gegaan zijnde, wilde hij niet dat het iemand wist, en hij kon *nochtans* niet verborgen zijn.

25 Want eene vrouw, welker dochterken eenen onreinen geest had, van hem gehoord hebbende, kwam en viel neder aan zijne voeten.

26 Deze nu was eene Grieksche vrouw, van geboorte uit Syro-Fenicie; en zij bad hem dat hij den duivel uitwierp uit hare dochter.

27 Maar Jezus zeide tot haar: Laat eerst de kinderen verzadigd worden; want het is niet betamelijk, dat men het brood der kinderen neme en den hondekens *voorwerpe*.

28 Maar zij antwoordde en zeide tot hem: Ja, Heere, doch ook de hondekens eten onder de tafel van de kruimkens der kinderen.

29 En hij zeide tot haar: Om dezes woords wille ga henen: de duivel is uit uwe dochter uitgevaren.

30 En als zij in haar huis kwam, vond zij dat de duivel uitgevaren was, en de dochter liggende op het bed.

31 En hij wederom weggegaan zijnde van de landpalen van Tyrus en Sidon, kwam aan de zee van Galiléa, door het midden der landpalen van Decapolis.

32 En zij brachten tot hem

eenen doove, die zwaarlijk sprak, en baden hem dat hij de hand op hem leide.

33 En hem van de schare alleen genomen hebbende, stak hij zijne vingers in zijne ooren, en gespuwd hebbende raakte hij zijne tong aan;

34 en opwaarts ziende naar den hemel, zuchtte hij, en zeide tot hem: Effatha, dat is, word geopend.

35 En terstond werden zijne ooren geopend, en de band zijner tong werd los, en hij sprak recht.

36 En hij gebood hun dat zij het niemand zeggen zouden; maar wat hij hun ook gebood, zoo verkondigden zij het des te meer.

37 En zij ontzettekeden zich bovenmate zeer, zeggende: Hij heeft alles wel gedaan, en hij maakt dat de dooven hooren en de stommen spreken.

HOOFDSTUK 8.

In diezelfde dagen, als er eene zeer groote schare was, en zij niet hadden wat zij eten zouden, riep Jezus zijne discipelen tot zich, en zeide tot hen:

2 Ik word innerlijk met ontferming bewogen over de schare, want zij zijn nu drie dagen bij mij gebleven, en hebben niet wat zij eten zouden;

3 en indien ik ze nuchteren naar hun huis laat gaan, zoo zullen zij op den weg bezwijken; want sommigen van hen komen van verre.

4 En zijne discipelen antwoordden hem: Van waar zal iemand deze met brooden hier in de woestijn kunnen verzadigen?

5 En hij vraagde hun: Hoeveel brooden hebt gij? En zij zeiden: Zeven.

6 En hij gebood de schare neder te zitten op de aarde. En hij nam de zeven brooden, en gedankt hebbende brak hij ze,

en gaf ze zijnen discipelen, opdat zij ze zouden voorleggen; en zij leiden ze der schare voor.

7 En zij hadden weinige vischens; en als hij gezegend had, zeide hij dat zij ook die zouden voorleggen.

8 En zij hebben gegeten en zijn verzadigd geworden; en zij namen het overschot der brokken op, zeven manden.

9 Die nu gegeten hadden waren omtrent vierduizend; en hij liet ze gaan.

10 En terstond in het schip gegaan zijnde met zijne discipelen, is hij gekomen in de deelen van Dalmanutha.

11 En de Farizeërs gingen uit en begonnen met hem te twisten, begeerende van hem een teeken van den hemel, hem verzoekende.

12 En hij zwaarlijk zuchtende in zijnen geest, zeide: Wat begeert dit geslacht een teeken? Voorwaar ik zegge u, zoo aan dit geslacht een teeken gegeven zal worden!

13 En hij verliet hen, en wederom in het schip gegaan zijnde voer hij weg naar de andere zijde.

14 En *zijne discipelen* hadden vergeten brood mede te nemen, en hadden niet dan één brood met zich in het schip.

15 En hij gebood hun, zeggende: Ziet toe, wacht u van den zuurdeesem der Farizeërs en van den zuurdeesem van Herodes.

16 En zij overleiden onder elkander, zeggende: *Het is* omdat wij geen brooden hebben.

17 En Jezus *dat* bekenkende, zeide tot hen: Wat overlegt gij dat gij geen brooden hebt? Bemerk gij nog niet, en verstaat gij niet? hebt gij nog uw verhard hart?

18 Oogen hebbende ziet gij niet, en ooren hebbende hoort gij niet?

19 En gedenkt gij niet, toen

ik de vijf brooden brak onder de vijfduizend mannen, hoeveel volle korven met brokken gij opnaamt? Zij zeggen hem: Twaalf.

20 En toen ik de zeven brak onder de vierduizend mannen, hoeveel volle manden met brokken gij opnaamt? En zij zeiden: Zeven.

21 En hij zeide tot hen: Hoe verstaat gij niet?

22 En hij kwam te Bethsaïda; en zij brachten tot hem eenen blinde, en baden hem dat hij hem aanraakte.

23 En de hand des blinden genomen hebbende, leidde hij hem uit buiten het vlek, en spuwde in zijne oogen, en leide de handen op hem, en vraagde hem of hij iets zag.

24 En hij opziende zeide: Ik zie de menschen; want ik zie ze als boomen, wandelen.

25 Daarna leide hij de handen wederom op zijne oogen, en deed hem opzien; en hij werd hersteld, en zag ze allen, ver en klaar.

26 En hij zond hem naar zijn huis, zeggende: Ga niet in het vlek, en zeg het niemand in het vlek.

27 En Jezus ging uit en zijne discipelen naar de vlekken van Cesaréa Filippi; en op den weg vraagde hij zijne discipelen, zeggende tot hen: Wie zeggen de menschen dat ik ben?

28 En zij antwoordden: Johannes de Dooper; en anderen: Elia; en anderen: Een van de Profeten.

29 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide tot hem: Gij zijt de Christus.

30 En hij gebood hun scherpe-lijk, dat zij het niemand zouden zeggen van hem.

31 En hij begon hun te leeren, dat de Zoon des menschen veel moest lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen en

Ove
lee
en
sta
32
uit
gen
te b
33
en
bes
her
gij
God
sch
34
ben
disc
Zoo
die
nem
mij
35
zal
hetz
wie
mij
geli
behe
36
men
heek
ziele
37
geve
ziel
38
en
scha
spel
zal
66k
kom
Vad
gele

Er
wa
mige
hier
zulle
len
Kon
geko
2 E

Overpriesteren en Schriftgeleerden, en gedood worden, en na drie dagen weder opstaan;

32 en dit woord sprak hij vrij uit. En Petrus hem tot zich genomen hebbende, begon hem te bestraffen.

33 Maar hij zich omkeerende en zijne discipelen aanziende, bestrafte Petrus, zeggende: Ga henen achter mij, satan; want gij verzint niet de dingen die Gods zijn, maar die der menschen zijn.

34 En tot zich geroepen hebbende de schare met zijne discipelen, zeide hij tot hen: Zoo wie achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis op en volge mij.

35 Want zoo wie zijn leven zal willen behouden, die zal hetzelfde verliezen; maar zoo wie zijn leven zal verliezen om mijnentwille en om des Evangelies wille, die zal hetzelfde behouden.

36 Want wat zoude het den mensch baten, zoo hij de geheele wereld won en zijner ziele schade leed?

37 Of wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziel?

38 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal zich de Zoon des menschen 66k schamen, wanneer hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met de heilige Engelen.

HOOFDSTUK 9.

En hij zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat er sommigen zijn van degenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij zullen hebben gezien dat het Koninkrijk Gods met kracht gekomen is.

2 En na zes dagen nam Jezus

met zich Petrus en Jacobus en Johannes, en bracht ze op eenen hoogen berg bezijden alleen. En hij werd voor hen van gedaante veranderd;

3 en zijne kleederen werden blinkende, zeer wit als sneeuw, hoedanige geen voller op aarde zóó wit maken kan.

4 En van hen werd gezien Elia met Mozes, en zij spraken met Jezus.

5 En Petrus antwoordende zeide tot Jezus: Rabbi, het is goed dat wij hier zijn, en laat ons drie tabernakelen maken, voor u eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elia eenen.

6 Want hij wist niet wat hij zeide; want zij waren zeer bevreesd.

7 En daar kwam eene wolk die ze overschaduwde, en eene stem kwam uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon: hoort hem.

8 En haastelijk rondom zien- de, zagen zij niemand meer dan Jezus alleen bij zich.

9 En als zij van den berg afkwamen, gebod hij hun dat zij niemand verhalen zouden hetgeen zij gezien hadden, dan wanneer de Zoon des menschen uit de dooden zoude opgestaan zijn.

10 En zij behielden dit woord bij zichzelf, vragende onder elkander wat het was, uit de dooden opstaan?

11 En zij vraagden hem, zeggende: Waarom zeggen de Schriftgeleerden dat Elia eerst komen moet?

12 En hij antwoordende zeide tot hen: Elia zal wel eerst komen en alles weder oprichten; en *het zal geschieden* gelijk geschreven is van den Zoon des menschen, dat hij veel lijd- den zal en veracht worden.

13 Maar ik zegge u dat ook Elia gekomen is, en zij hebben hem gedaan al wat zij gewild hebben, gelijk van hem geschreven is.

14 En als hij bij de discipelen gekomen was, zag hij eene groote schare rondom hen, en eenige Schriftgeleerden met hen twistende.

15 En terstond de geheele schare hem ziende werd verbaasd, en toeloopende groetten zij hem.

16 En hij vraagde den Schriftgeleerden: Wat twist gij met deze?

17 En een uit de schare antwoordende zeide: Meester, ik heb mijnen zoon tot u gebracht, die een stommen geest heeft;

18 en waar hij hem ook aangrijpt, zoo scheurt hij hem, en hij schuimt en knerst met zijne tanden en verdort; en ik heb uwen discipelen gezegd dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund.

19 En hij antwoordde hem en zeide: O ongeloovig geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn, hoe lang zal ik u nog verdragen? Brengt hem tot mij.

20 En zij brachten denzelven tot hem; en als hij hem zag, scheurde hem terstond de geest; en hij vallende op de aarde, wendte zich al schuimende.

21 En hij vraagde zijnen vader: Hoe langer tijd is het dat hem dit overkomen is? En hij zeide: Van zijne kindsheid af;

22 en menigmaal heeft hij hem ook in het vuur en in het water geworpen, om hem te verderven; maar zoo gij iets kunt, wees met innerlijke ontferming over ons bewogen en help ons.

23 En Jezus zeide tot hem: Zoo gij kunt gelooven, alle dingen zijn mogelijk dengenen die geloofst.

24 En terstond de vader des kinds roepende met tranen zeide: Ik geloof, Heere, kom mijner ongeloovigheid te hulp.

25 En Jezus ziende dat de schare gezamenlijk toeliep, be-

strafte den onreinen geest, zeggende tot hem: Gij stomme en doove geest, ik beveel u, ga uit van hem en kom niet meer in hem.

26 En hij roepende, en hem zeer scheurende, ging uit; en het kind werd als dood, alzoo dat velen zeiden dat het gestorven was.

27 En Jezus hem bij de hand grijpende, richtte hem op, en hij stond op.

28 En als hij in huis gegaan was, vraagden hem zijne discipelen alleen: Waarom hebben wij hem niet kunnen uitwerpen?

29 En hij zeide tot hen: Dit geslacht kan nergens door uitgaan dan door bidden en vasten.

30 En van daar weggaande, reisden zij door Galiléa, en hij wilde niet dat het iemand wist;

31 want hij leerde zijne discipelen en zeide tot hen: De Zoon des menschen zal overgeleverd worden in de handen der menschen, en zij zullen hem dooden, en gedood zijnde zal hij ten derden dage weder opstaan.

32 Maar zij verstonden dat woord niet, en zij vreesden hem te vragen.

33 En hij kwam te Kapernaüm, en in het huis gekomen zijnde, vraagde hij hun: Waarvan hadt gij woorden onder elkander op den weg?

34 Doch zij zwegen: want zij waren onder elkander in woorden geweest op den weg, wie de meeste zoude zijn.

35 En nedergezeten zijnderiep hij de twaalve, en zeide tot hen: Indien iemand wil de eerste zijn, die zal de laatste van allen zijn, en aller dienaar.

36 En nemende een kindeken, stelde hij dat midden onder hen, en omving het met zijne armen, en zeide tot hen:

37 kind
mijn
mij;
vang
maak
heeft
38
hem
hebb
duive
naam
en w
boden
volgt
39 De
hem
mand
in mi
van
sprek
40 W
is, di
41 W
leker
ven i
gij di
voorw
zijn le
42 En
kleine
ergert
dat ee
hals g
in de
43 En
ergert
beter v
in te g
hebben
hel, in
vuur,
44 wa
en het
wordt.
45 En
gert, h
beter k
te gaan
hebben
in de
schelijk
46 wa
en het
wordt.
47 En i

37 Zoo wie één van zoodanige kinderkens zal ontvangen in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij zal ontvangen, die ontvangt mij niet, maar dien die mij gezonden heeft.

38 En Johannes antwoordde hem, zeggende: Meester, wij hebben eenen gezien die de duivelen uitwierp in uwen naam, welke ons niet volgt; en wij hebben het hem verboden, omdat hij ons niet volgt.

39 Doch Jezus zeide: Verbiedt hem niet; want daar is niemand die eene kracht doen zal in mijnen naam, en haastelijk van mij zal kunnen kwalijk spreken.

40 Want wie tégen ons niet is, die is vóór ons.

41 Want zoo wie ulieden eenen beker water te drinken zal geven in mijnen naam, omdat gij *discipelen* van Christus zijt, voorwaar zegge ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.

42 En zoo wie één van deze kleinen die in mij gelooven ergert, het ware hem beter dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en dat hij in de zee geworpen ware.

43 En indien uwe hand u ergert, houw ze af: het is u beter verminkt tot het leven in te gaan dan de twee handen hebbende henen te gaan in de hel, in het onuitblusschelijk vuur,

44 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

45 En indien uw voet u ergert, houw hem af: het is u beter kreupel tot het leven in te gaan, dan de twee voeten hebbende geworpen te worden in de hel, in het onuitblusschelijk vuur,

46 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

47 En indien uw oog u ergert,

werp het uit: het is u beter maar één oog hebbende in het Koninkrijk Gods in te gaan, dan twee oogen hebbende in het helsche vuur geworpen te worden,

48 waar hun worm niet sterft en het vuur niet uitgebluscht wordt.

49 Want een ieder zal met vuur gezouten worden, en iedere offerande zal met zout gezouten worden.

50 Het zout is goed; maar indien het zout onzout wordt, waarmede zult gij dat smake-lijk maken? Hebt zout in uzelve, en houdt vrede onder elkander.

HOOFDSTUK 10.

En van daar opgestaan zijnde, ging hij naar de landpalen van Judéa, door de overzijde van den Jordaan; en de scharen kwamen wederom te zamen bij hem, en gelijk hij gewoon was, leerde hij ze wederom.

2 En de Farizeërs tot hem komende, vraagden hem, of het een man geoorloofd is zijne vrouw te verlaten, hem verzoekende.

3 Maar hij antwoordende zeide tot hen: Wat heeft u Mozes geboden?

4 En zij zeiden: Mozes heeft toegelaten eenen scheidbrief te schrijven en *haar* te verlaten.

5 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Vanwege de hardigheid uwer harten heeft hij ulieden dat gebod geschreven;

6 maar van het begin der schepping heeft ze God man en vrouw gemaakt.

7 Daarom zal een mensch zijn vader en moeder verlaten, en zal zijne vrouw aanhangen,

8 en die twee zullen tot één vleesch zijn: alzoo dat zij niet meer twee zijn, maar één vleesch.

9 Hetgeen dan God samengevoegd heeft, scheidde de mensch niet.

10 En in het huis vraagden hem zijne discipelen wederom van hetzelfde.

11 En hij zeide tot hen: Zoo wie zijne vrouw verlaat en eene andere trouwt, die doet overspel tegen haar.

12 En indien eene vrouw haren man zal verlaten en met een ander trouwen, die doet overspel.

13 En zij brachten kinderkens tot hem, opdat hij ze aanraken zoude; en de discipelen bestrafden degenen die ze tot hem brachten.

14 Maar Jezus *dat* ziende, nam het zeer kwalijk, en zeide tot hen: Laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert ze niet; want derzulken is het Koninkrijk Gods.

15 Voorwaar zegge ik u, zoo wie het Koninkrijk Gods niet ontvangt gelijk een kindeken, die zal in hetzelfde geenszins ingaan.

16 En hij omving ze met zijne armen, *en* de handen op hen gelegd hebbende, zegende hij dezelve.

17 En als hij uitging op den weg, liep een tot hem, en voor hem op de knieën vallende, vraagde hem: Goede meester, wat zal ik doen, opdat ik het eeuwige leven beerve?

18 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, *namelijk* God.

19 Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet doden; gij zult niet stelen; gij zult geen valsche getuigenis geven; gij zult niemand tekort doen; eer uwen vader en uwe moeder.

20 Doch hij antwoordende zeide tot hem: Meester, alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid af.

21 En Jezus hem aanziende beminde hem, en zeide tot hem: Eén ding ontbreekt u:

ga henen, verkoop alles wat gij hebt en geef het den armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, neem het kruis op en volg mij.

22 Maar hij treurig geworden zijnde over dat woord, ging bedroefd weg; want hij had vele goederen.

23 En Jezus rondom ziende, zeide tot zijne discipelen: Hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben in het Koninkrijk Gods inkomen!

24 En de discipelen werden verbaasd over deze zijne woorden. Maar Jezus wederom antwoordende zeide tot hen: Kinderen, hoe zwaar is 't, dat degenen die op het goed hun betrouwen zetten in 't Koninkrijk Gods ingaan:

25 het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in het Koninkrijk Gods inga.

26 En zij werden nog meer verslagen, zeggende tot elkander: Wie kan dan zalig worden?

27 Doch Jezus hen aanziende, zeide: Bij de menschen is 't onmogelijk, maar niet bij God; want alle dingen zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus begon tot hem te zeggen: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd.

29 En Jezus antwoordende zeide: Voorwaar zegge ik u lieden, daar is niemand die verlaten heeft huis, of broeders of zusters, of vader of moeder, of vrouw of kinderen, of akkers, om mijnentwille en des Evangelies *wille*,

30 of hij ontvangt honderdvoud, nu in dezen tijd huizen, en broeders en zusters, en moeders en kinderen, en akkers, met de vervolgingen, en in de toekomstige eeuw het eeuwige leven.

31 Maar vele eersten zullen de laatsten zijn. en velen die

de
32
opg
Jezu
wa
gene
de t
nem
zegg
kom
33
naar
des
pries
leer
en
vero
dene
34
en h
spuw
ten
opst
35
bus
Zeb
wij v
zoo v
36
wilt
37
Geef
de ée
de ar
in uw
38
Gij v
kunt
ken d
doop
mede
39
kunne
hen:
drink
met
waar
40
rechte
hand
maar
dien
41
hoord
Jacob
kwalij

de laatsten *zijn* de eersten.

32 En zij waren op den weg, opgaande naar Jeruzalem, en Jezus ging vóór hen; en zij waren verbaasd, en hem volgende waren zij bevreesd. En de twaalve wederom tot zich nemende, begon hij hun te zeggen de dingen die hem overkomen zouden.

33 *zeggende*: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en de Zoon des menschen zal den Overpriesteren en den Schriftgeleerden overgeleverd worden, en zij zullen hem ter dood veroordeelen, en hem den heidenen overleveren;

34 en zij zullen hem bespotten, en hem geeselen, en hem bespuwen, en hem dooden; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

35 En tot hem kwamen Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, *zeggende*: Meester, wij wilden *wel* dat gij ons deelt zoo wat wij begeeren zullen.

36 En hij zeide tot hen: Wat wilt gij dat ik u doe?

37 En zij zeiden tot hem: Geef ons dat wij mogen zitten de één aan uwe rechterhand en de ander aan uwe linkerhand in uwe heerlijkheid.

38 Maar Jezus zeide tot hen: Gij weet niet wat gij begeert; kunt gij den drinkbeker drinken dien ik drinke, en met den doop gedoopt worden waar ik mede gedoopt word?

39 En zij zeiden tot hem: Wij kunnen. Doch Jezus zeide tot hen: Den drinkbeker dien ik drinke zult gij wel drinken, en met den doop gedoopt worden waar ik mede gedoopt word;

40 maar het zitten tot mijne rechter- en tot mijne linkerhand staat bij mij niet te geven, maar *het zal gegeven worden* dien het bereid is.

41 En als de andere tien *dit* hoorden, begonnen zij het van Jacobus en Johannes zeer kwalijk te nemen.

42 Maar Jezus hen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Gij weet dat degenen die geacht worden oversten te zijn der volkeren, heerschappij voeren over hen, en hunne grooten gebruiken macht over hen.

43 Doch alzóó zal 't onder u niet zijn; maar zoo wie onder u groot zal willen worden, die zal uw dienaar zijn;

44 en zoo wie van u de eerste zal willen worden, die zal aller dienstknecht zijn.

45 Want ook de Zoon des menschen is niet gekomen om gediend te worden, maar om te dienen en zijne ziel te geven *tot een rantsoen voor velen*.

46 En zij kwamen te Jericho. En als hij en zijne discipelen en eene groote schare van Jericho uitging, zat de zoon van Timeüs, Bartimeüs de blinde, aan den weg, bedelende.

47 En hoorende dat het Jezus de Nazarener was, begon hij te roepen en te zeggen: Jezus, gij Zone Davids, ontferm u mijner.

48 En velen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: Gij Zone Davids, ontferm u mijner.

49 En Jezus *stilstaande* zeide dat men hem roepen zoude; en zij riepen den blinde, *zeggende* tot hem: Heb goeden moed, sta op, hij roept u.

50 En hij zijnen mantel afgeworpen hebbende, stond op en kwam tot Jezus.

51 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Wat wilt gij dat ik u doen zal? En de blinde zeide tot hem: Rabboni, dat ik ziende mag worden.

52 En Jezus zeide tot hem: Ga henen, uw geloof heeft u behouden. En terstond werd hij ziende, en volgde Jezus op den weg.

HOOFDSTUK 11.

En toen zij Jeruzalem genaaften, te Bethagë en Bethanië aan den Olijfberg, zond hij twee van zijne discipelen uit,

2 En zeide tot hen: Gaat henen in het vlek dat tegen u over is, en terstond als gij in 'tzelve komt, zult gij vinden een veulen gebonden, op hetwelk geen mensch gezeten heeft: ontbindt het en brengt het.

3 En indien iemand tot u zegt: Waarom doet gij dat? zoo zegt dat de Heere hetzelfde van noode heeft, en hij zal het terstond herwaarts zenden.

4 En zij gingen henen, en vonden het veulen gebonden bij de deur, buiten aan de wegscheiding, en zij ontbonden hetzelfde.

5 En sommigen van degenen die aldaar stonden zeiden tot hen: Wat doet gij, dat gij het veulen ontbindt?

6 Doch zij zeiden tot hen gelijk Jezus bevolen had; en zij lieten ze gaan.

7 En zij brachten het veulen tot Jezus, en wierpen hunne kleederen daarop; en hij zat op hetzelfde.

8 En velen spreidden hunne kleederen op den weg, en anderen hieuwen takken van de boomen en spreidden ze op den weg.

9 En die voorgingen en die volgden riepen, zeggende: Hosanna, gezegend is hij die komt in den name des Heeren!

10 Gezegend zij het Koninkrijk van onzen vader David, 't welk komt in den naam des Heeren! Hosanna in de hoogste hemelen!

11 En Jezus kwam binnen Jeruzalem, en in den Tempel; en als hij alles rondom gezien had, en het nu avondstond was, ging hij uit naar Bethanië met de twaalf.

12 En des anderen daags, als zij uit Bethanië gingen, hongerde hem.

13 En ziende van verre eenen vijgeboom die bladeren had, ging hij om te zien of hij ook iets op denzelve zoude vinden; en daarbij gekomen zijnde, vond hij niets dan bladeren; want het was de tijd der vijgen niet.

14 En Jezus antwoordende zeide tot denzelve: Niemand etc eenige vrucht meer van u in der eeuwigheid. En zijne discipelen hoorden het.

15 En zij kwamen te Jeruzalem; en Jezus in den Tempel gegaan zijnde, begon degenen die in den Tempel verkochten en kochten uit te drijven, en de tafels der wisselaars en de zitstoelen dergenen die de duiven verkochten keerde hij om,

16 en liet niet toe dat iemand eenig vat door den Tempel droeg;

17 en hij leerde, zeggende tot hen: Is er niet geschreven: Mijn Huis zal een huis des gebeds genaamd worden allen volken? Maar gij hebt dat tot een kuil der moordenaren gemaakt.

18 En de Schriftgeleerden en de Overpriesters hoorden dat, en zochten hoe zij hem dooden zouden; want zij vreesden hem, omdat de gansche schare ontzet was over zijne leer.

19 En als het nu laat geworden was, ging hij uit buiten de stad.

20 En des morgens vroeg voorbijgaande, zagen zij dat de vijgeboom verdord was van de wortels af.

21 En Petrus zulks indachtig geworden zijnde, zeide tot hem: Rabbi, zie, de vijgeboom dien gij vervloekt hebt is verdord.

22 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Hebt geloof op God.

23 dat
zeg
in d
twij
zal
zegt
hem
zegt
24
ding
geen
van
gew
25
te b
iets
ook
melt
dadt
26
geef
de l
dadt
27
te Je
Tem
hem
Schr
linge
28
wat
gen,
gege
doen
29
zeide
één
mij o
door
doe:
30 I
was
de m
31
elkan
zegge
zal h
gij he
32 M
Uit d
wij l
allen
waar
33 E
tot J

23 Want voorwaar zegge ik u, dat zoo wie tot dezen berg zal zeggen: Word opgeheven en in de zee geworpen, en niet zal twijfelen in zijn hart, maar zal gelooven dat hetgeen hij zegt geschieden zal, het zal hem geworden zoo wat hij zegt.

24 Daarom zegge ik u, alle dingen die gij biddende begeert, gelooft dat gij ze ontvangen zult, en zij zullen u geworden.

25 En wanneer gij staat om te bidden, vergeeft indien gij iets hebt tegen iemand; opdat ook uw Vader die in de hemelen is ulieden uwe misdaden vergeve.

26 Maar indien gij niet vergeeft, zoo zal uw Vader die in de hemelen is ook uwe misdaden niet vergeven.

27 En zij kwamen wederom te Jeruzalem. En als hij in den Tempel wandelde, kwamen tot hem de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen,

28 en zeiden tot hem: Door wat macht doet gij deze dingen, en wie heeft u deze macht gegeven, dat gij deze dingen doen zoudt?

29 Maar Jezus antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen; antwoordt mij ook, en zoo zal ik u zeggen door wat macht ik deze dingen doe:

30 De doop van Johannes, was die uit den hemel of uit de menschen? Antwoordt mij.

31 En zij overleiden onder elkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij hem dan niet geloofd?

32 Maar indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo vreezen wij het volk; want zij hielden allen van Johannes, dat hij waarlijk een Profcet was.

33 En antwoordende zeiden zij tot Jezus: Wij weten het niet.

En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zoo zegge ik u ook niet door wat macht ik deze dingen doe.

HOOFDSTUK 12.

En hij begon door gelijkenissen tot hen te zeggen: Een mensch plantte eenen wijngaard, en zette eenen tuin daarom, en groef eenen wijnpersbak, en bouwde eenen toren, en verhuurde dien aan de landlieden, en reisde buitenslands.

2 En als het de tijd was, zond hij eenen dienstknecht tot hen: de landlieden, opdat hij van de landlieden ontving van de vrucht des wijngaards;

3 maar zij namen en sloegen hem, en zonden hem ledig henen.

4 En hij zond wederom eenen anderen dienstknecht tot hen, en dien steenigden zij, en wondden hem het hoofd, en zonden hem henen, schandelijk behandeld zijnde.

5 En wederom zond hij eenen anderen, en dien doodden zij; en vele anderen, waarvan zij sommigen sloegen en sommigen doodden.

6 Als hij dan nog éenen zoon had, die hem lief was, zoo heeft hij ook dien ten laatste tot hen gezonden, zeggende: Zij zullen immers mijnen zoon ontzien.

7 Maar die landlieden zeiden onder elkander: Deze is de erfgenaam; komt, laat ons hem doodden, en de erfenis zal onze zijn.

8 En zij namen en doodden hem, en wierpen hem uit buiten den wijngaard.

9 Wat zal dan de heer des wijngaards doen? Hij zal komen en de landlieden verderven, en den wijngaard aan anderen geven.

10 Hebt gij ook deze Schrift niet gelezen: De steen, dien de bouwlieden verworpen heb-

ben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks;

11 van den Heere is dit geschied, en het is wonderlijk in onze oogen?

12 En zij zochten hem te vangen, maar zij vreesden de schare; want zij verstonden dat hij die gelijkenis op hen sprak; en zij verlieten hem en gingen weg.

13 En zij zonden tot hem eenigen der Farizeërs en der Herodianen, opdat zij hem in zijne rede vangen zouden.

14 Deze nu kwamen en zeiden tot hem: Meester, wij weten dat gij waarachtig zijt, en naar niemand vraagt; want gij ziet den persoon der menschen niet aan, maar gij leert den weg Gods in der waarheid: is het geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet? Zullen wij geven of niet geven?

15 En hij wetende hunne geveinsdheid, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij? Brengt mij eenen penning, dat ik hem zie.

16 En zij brachten eenen. En hij zeide tot hen: Wiens is dit beeld en het opschrift? En zij zeiden tot hem: Des Keizers.

17 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Geeft dan den Keizer dat des Keizers is, en Gode dat Gods is. En zij verwonderden zich over hem.

18 En de Sadduceërs kwamen tot hem, welke zeggen dat er geene opstanding is, en vragden hem, zeggende:

19 Meester, Mozes heeft ons geschreven, indien iemands broeder sterft, en eene vrouw achterlaat, en geen kinderen nalaat, dat zijn broeder deszelfs vrouw nemen zal en zijnen broeder zaad verwekken.

20 Er waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en stervende liet geen zaad na.

21 De tweede nam haar 66k,

en is gestorven, en ook deze liet geen zaad na, en de derde desgelijks;

22 en alle de zeven namen dezelve, en lieten geen zaad na. De laatste van allen is ook de vrouw gestorven.

23 In de opstanding dan, wanneer zij zullen opgestaan zijn, wiens vrouw zal zij zijn van deze? want die zeven hebben haar tot eene vrouw gehad.

24 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Dwaalt gij niet, daarom dat gij de Schriften niet weet noch de kracht Gods?

25 Want als zij uit de dooden zullen opgestaan zijn, zoo trouwen zij niet, noch worden ten huwelijk gegeven; maar zij zijn gelijk Engelen die in de hemelen zijn.

26 Doch aangaande de dooden, dat zij opgewekt zullen worden, hebt gij niet gelezen in het boek van Mozes, hoe God in het doornbosch tot hem gesproken heeft, zeggende: Ik ben de God Abrahams en de God Isaäks en de God Jakobs?

27 God is niet een God der dooden maar een God der levenden. Gij dwaalt dan zeer.

28 En een der Schriftgeleerden, hoorende dat zij te zamen in woorden waren, en wetende dat hij hun wél geantwoord had, kwam tot hem en vroegde hem: Welk is het eerste gebod van alle?

29 En Jezus antwoordde hem: Het eerste van alle de geboden is: Hoor Israël, de Heere onze God is een éénig Heer;

30 en gij zult den Heere uwen God liefhebben uit geheel uw harte en uit geheel uwe ziele en uit geheel uw verstand en uit geheel uwe kracht. Dit is het eerste gebod.

31 En het tweede *hieraan* gelijk, is dit: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelf. Daar is geen ander gebod grooter dan deze.

32 En de Schriftgeleerde zeide

tot
wél
er e
is ge
33 e
gehe
het v
ziele
en d
als z
alle
slach
34 I
verst
zeide
verre
En n
vraag
35 I
zeide
Hoe
den,
David
36 W
den
De H
nen I
terha
den z
voetb
37 D
zijnen
zoon
ren h
38 E
zijne
Schrift
willen
deren
markt
39 en
ben in
voorar
tijden
40 w
wen o
schijn
deze
ontvan
41 E
tegen
de sc
schatk
pen ve
42 En
weduv

tot hem: Meester, gij hebt wèl in waarheid gezegd, dat er een éénig God is, en daar is geen ander dan hij;

33 en hem lief te hebben uit geheel het harte, en uit geheel het verstand, en uit geheel de ziele, en uit geheel de kracht, en den naaste lief te hebben als zichzelf, is meer dan alle de brandofferen en de slachtofferen.

34 En Jezus ziende dat hij verstandiglijk geantwoord had, zeide tot hem: Gij zijt niet verre van het Koninkrijk Gods. En niemand durfde hem meer vragen.

35 En Jezus antwoordde en zeide, leerende in den Tempel: Hoe zeggen de Schriftgeleerden, dat de Christus een zoon Davids is?

36 Want David zelf heeft door den Heiligen Geest gezegd: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand, totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.

37 David dan zelf noemt hem *zijn* Heere, en hoe is hij zijn zoon? En de menigte der scharen hoorde hem gaarne.

38 En hij zeide tot hen in zijne leer: Wacht u voor de Schriftgeleerden, die gaarne willen wandelen in lange kleederen, en gegroet zijn op de markten,

39 en de voorgestoelten hebben in de Synagogen, en de vooraanzittingen bij de maaltijden;

40 welke de huizen der weduwen opeten, en dat onder den schijn van lang te bidden: deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

41 En Jezus gezeten zijnde tegenover de schatkist, zag hoe de schare geld wierp in de schatkist; en vele rijken wierpen veel daarin.

42 En daar kwam eene arme weduwe, die wierp twee kleine

penningen daarin, hetwelk is een oort.

43 En Jezus zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zeide tot hen: Voorwaar ik zegge u, dat deze arme weduwe meer ingeworpen heeft dan allen die in de schatkist geworpen hebben;

44 want zij allen hebben van hunnen overvloed daarin geworpen, maar *déze* heeft van haar gebrek al wat zij had daarin geworpen, haren ganschen leeftocht.

HOOFDSTUK 13.

En als hij uit den Tempel ging, zeide een van zijne discipelen tot hem: Meester, zie, hoedanige steenen en hoedanige gebouwen!

2 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Ziet gij deze groote gebouwen? Daar zal niet een steen op *den anderen* steen gelaten worden, die niet afgebroken zal worden.

3 En als hij gezeten was op den Olijfberg, tegen den Tempel over, vraagden hem Petrus en Jacobus en Johannes en Andréas alleen:

4 Zeg ons, wanneer zullen deze dingen zijn? En welk is het teeken, wanneer deze dingen alle voleindigd zullen worden?

5 En Jezus hun antwoordende, begon te zeggen: Ziet toe dat u niemand verleide:

6 want velen zullen komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus*, en zullen velen verleiden.

7 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en geruchten van oorlogen, zoo wordt niet verschrikt; want *dit* moet geschieden, maar nog is het einde niet.

8 Want *het ééne* volk zal tegen *het andere* volk opstaan, en *het ééne* koninkrijk tegen *het andere* koninkrijk; en daar zullen aardbevingen zijn in verschei-

dene plaatsen, en daar zullen hongersnooden wezen en be-roerten. Deze dingen zijn *maar* beginselen der smarten.

9 Maar ziet gij voor uzelve toe; want zij zullen u over-leveren in de raadsvergade-ringen en in de Synagogen; gij zult geslagen worden, en voor Stadhouders en Koningen zult gij gesteld worden om mijnent-wille, hun tot een getuigenis.

10 En het Evangelie moet eerst gepredikt worden onder alle de volken.

11 Doch wanneer zij u leiden zullen om u over te leveren, zoo zijt te voren niet bezorgd wat gij spreken zult, en bedenkt het niet, maar zoo wat u in die ure gegeven zal worden, dat spreekt: want gij zijt het niet die spreekt, maar de Heilige Geest.

12 En de *ééne* broeder zal den anderen broeder overleveren tot den dood, en de vader het kind; en de kinderen zullen opstaan tegen de ouders, en zullen ze dooden.

13 En gij zult gehaat worden van allen om mijns naams wille; maar wie volharden zal tot den einde, die zal zalig worden.

14 Wanneer gij dan zult zien den gruwel der verwoesting, waarvan door den Profeet Daniël gesproken is, staande waar het niet behoort, (wie het leest, die merke daarop), alsdan die in Judéa zijn, dat ze vlieden op de bergen;

15 en die op het dak is, kome niet af in het huis, en ga niet in om iets uit zijn huis weg te nemen;

16 en die op den akker is, keere niet weder terug om zijn kleed te nemen.

17 Maar wee den bevruchten en den zogenden vrouwen in die dagen.

18 Doch bidt dat uwe vlucht niet geschiede des winters;

19 want die dagen zullen zul-

ke verdrukking zijn, welker gelijke niet geweest is van het begin der schepselen die God geschapen heeft, tot nu toe, en ook niet zijn zal.

20 En indien de Heere de dagen niet verkort had, geen vleesch zoude behouden worden; maar om der uitverkorenen wille, die hij heeft uitverkoren, heeft hij de dagen verkort.

21 En alsdan zoo iemand tot ulieden zal zeggen: Zie hier is de Christus, of zie hij is daár, geloofd het niet.

22 Want er zullen valsche Christussen en valsche Profeten opstaan, en zullen teekenen en wonderen doen, om te verleiden, indien het mogelijk ware, ook de uitverkorenen.

23 Maar gijlieden, ziet toe: zie, ik heb u alles voorzeggd.

24 Maar in die dagen, na die verdrukking, zal de zon verduisterd worden, en de maan zal haar schijnsel niet geven,

25 en de sterren des hemels zullen daaruit vallen, en de krachten die in de hemelen zijn zullen bewogen worden.

26 En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien, komende in de wolken met groote kracht en heerlijkheid.

27 En alsdan zal hij zijne Engelen uitzenden, en zal zijne uitverkorenen bijéénvergaderen uit de vier winden, van het uiterste der aarde tot het uiterste des hemels.

28 En leert van den vijgeboom deze gelijkenis: wanneer nu zijn tak teér wordt en de bladeren uitspruiten, zoo weet gij dat de zomer nabij is:

29 alzóó ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat *het* nabij voor de deur is.

30 Voorwaar ik zegge u, dat dit geslacht niet zal voorbijgaan totdat alle deze izingen zullen geschied zijn.

31 De hemel en de aarde zul-

len v
woord
bijga

32 M
ure
Engel
noch

33 Z
want
tijd is
34 G
lands

liet,
mach
en d
dat h

35 zo
weet
huize
laat,

het k
morg
36 o
kome

37 l
dat ze

En
der o
na t
priest

den z
listig
zoude

2 M
het f
schie
word

3 E
in h
melan
zat, k

de ee
ve v
van

baste
bende

4 E
die d
zichz
toe i
schie

5 V
bove
gen

len voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

32 Maar van dien dag en die ure weet niemand, noch de Engelen die in den hemel zijn, noch de Zoon, dan de Vader.

33 Ziet toe, waakt en bidt, want gij weet niet wanneer de tijd is.

34 Gelijk een mensch buitenslands reizende zijn huis verliet, en zijnen dienstknechten macht gaf, en elk zijn werk, en den deurwachter gebod dat hij zoude waken:

35 zoo waakt dan, (want gij weet niet wanneer de heer des huizes komen zal, *des avonds* laat, of te middernacht, of met het hanengekraai, of in den morgenstond),

36 opdat hij niet onvoorziens kome en u slapende vinde.

37 En hetgeen ik u zegge, dat zegge ik allen: waakt.

HOOFDSTUK 14.

En het Pascha en *het feest* der ongehevelde brooden was na twee dagen; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten, hoe zij hem met listigheid vangen en dooden zouden.

2 Maar zij zeiden: Niet op het feest, opdat er niet mischien oproer onder het volk worde.

3 En als hij te Bethanië was in het huis van Simon den melaatsche, daar hij aan *tafel* zat, kwam eene vrouw hebbende een albasten flesch met zalve van onvervalschten nardus van grooten prijs; en de albasten flesch gebroken hebbende, goot die op zijn hoofd.

4 En daar waren sommigen die dat zeer kwalijk namen bij zichzelf, en zeiden: Waartoe is dit verlies der zalve geschied?

5 Want dezelve had kunnen boven de driehonderd penningen verkocht, en *die* den ar-

men gegeven worden; en zij vergrimden tegen haar.

6 Maar Jezus zeide: Laat af van haar; wat doet gij haar moeite aan? Zij heeft een goed werk aan mij gewrocht.

7 Want de armen hebt gij altijd met u, en wanneer gij wilt kunt gij hun weldoen; maar mij hebt gij niet altijd.

8 Zij heeft gedaan 'tgeen zij konde: zij is voorgekomen om mijn lichaam te zalven, *tot eene voorbereiding* ter begrafenis.

9 Voorwaar zegge ik u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de geheele wereld, daar zal ook tot hare gedachtenis gesproken worden van 'tgeen zij gedaan heeft.

10 En Judas Iskariot, een van de twaalf, ging henen tot de Overpriesters, opdat hij hem hun zoude overleveren.

11 En zij *dat* hoorende waren verblijd, en beloofden hem geld te geven; en hij zocht hoe hij hem bekwaamelijk zoude overleveren.

12 En op den eersten dag der ongehevelde brooden, wanneer zij het Pascha slachtten, zeiden zijne discipelen tot hem: Waar wilt gij dat wij henen-gaan en bereiden, dat gij het Pascha eet?

13 En hij zond twee van zijne discipelen uit, en zeide tot hen: Gaat henen in de stad, en u zal een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water: volgt dien;

14 en zoo waar hij ingaat, zegt tot den heer des huizes: De Meester zegt: Waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

15 En hij zal u wijzen eene groote opperzaal, toegerust en gereed: bereidt het ons aldaar.

16 En zijne discipelen gingen uit, en kwamen in de stad, en vonden het gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha,

17 En als het avond geworden was, kwam hij met de twaalf.

18 En als zij aanzaten en aten, zeide Jezus: Voorwaar ik zegge u dat een van u, die met mij eet, mij zal verraden.

19 En zij begonnen bedroefd te worden, en de één na den ander tot hem te zeggen: Ben ik 't? en een ander: Ben ik 't?

20 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: 't Is een uit de twaalf, die met mij in den schotel indoopt.

21 De Zoon des menschen gaat wel henen gelijk van hem geschreven is, maar wee dien mensch door welken de Zoon des menschen verraden wordt: het ware hem goed zoo die mensch niet geboren ware geweest.

22 En als zij aten nam Jezus brood, en als hij gezegend had brak hij het, en gaf het hun, en zeide: Neemt, eet, dat is mijn lichaam.

23 En hij nam den drinkbeker, en gedankt hebbende gaf hun dien, en zij dronken allen uit denzelven.

24 En hij zeide tot hen: Dat is mijn bloed, het bloed des nieuwen Testaments, hetwelk voor velen vergoten wordt.

25 Voorwaar ik zegge u, dat ik niet meer zal drinken van de vrucht des wijnstoks, tot op dien dag, wanneer ik dezelve nieuw zal drinken in het Koninkrijk Gods.

26 En als zij den lofzang gezongen hadden, gingen zij uit naar den Olijfberg.

27 En Jezus zeide tot hen: Gij zult in dezen nacht allen aan mij geërgerd worden; want daar is geschreven: Ik zal den herder slaan, en de schapen zullen verstrooid worden.

28 Maar nadat ik zal opgestaan zijn, zal ik u voorgaan naar Galiléa.

29 En Petrus zeide tot hem: Ofschoon zij allen geërgerd

wierden, zoo zal ik toch niet geërgerd worden.

30 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar ik zegge u, dat heden in dezen nacht, eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben, gij mij driemaal zult verloochenen.

31 Maar hij zeide nog des te meer: Al moest ik met u sterven, zoo zal ik u geenszins verloochenen. En insgelijks zeiden zij ook allen.

32 En zij kwamen in eene plaats welker naam was Gethsemané, en hij zeide tot zijne discipelen: Zit hier neder, totdat ik gebeden zal hebben.

33 En hij nam met zich Petrus en Jacobus en Johannes, en begon verbaasd en zeer beangst te worden,

34 en zeide tot hen: Mijne ziele is geheel bedroefd tot den dood toe: blijft hier en waakt.

35 En een weinig voortgegaan zijnde viel hij op de aarde, en bad, zoo het mogelijk ware, dat die ure van hem voorbijginge.

36 En hij zeide: Abba, Vader, alle dingen zijn u mogelijk: neem dezen drinkbeker van mij weg; doch niet wat ik wil, maar wat gij wilt.

37 En hij kwam en vond hen slapende, en zeide tot Petrus: Simon, slaapt gij? Kunt gij niet één uur waken?

38 Waakt en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt: de geest is wel gewillig, maar het vleesch is zwak.

39 En wederom henengegaan zijnde, bad hij, sprekende dezelfde woorden.

40 En wedergekeerd zijnde, vond hij ze wederom slapende, want hunne oogen waren bezwaard; en zij wisten niet wat zij hem antwoorden zouden.

41 En hij kwam ten derden male, en zeide tot hen: Slaapt nu voort en rust. Het is genoeg, de ure is gekomen; zie, de Zoon des menschen wordt

overg
zond
42 S
zie,
43 I
sprak
een
met
met
zonde
de Sc
derlin
44 E
een
zegge
die is
hem
45 E
ging
zeide
hem;
46 en
den a
47 E
stond
sloeg
Hooge
zijn o
48 E
zeide
met z
tegen
mij te
49 Da
in den
hebt r
dit ges
vervul
50 En
allen g
51 E
volgde
waad o
lijf, e
hem;
52 en
tende
vloten
53 En
tot der
hem v
prieste
de Sch
54 En
verre
Hooge

overgeleverd in de handen der zondaren.

42 Staat op, laat ons gaan: zie, die mij verraadt is nabij.

43 En terstond als hij nog sprak, kwam Judas aan, die een was van de twaalve, en met hem eene groote schare met zwaarden en stokken, *gezonden* van de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de Ouderlingen.

44 En die hem verried had hun een gemeen teeken gegeven, zeggende: Dien ik kussen zal, die is het: grijpt hem, en leidt hem zekerlijk henen.

45 En als hij gekomen was, ging hij terstond tot hem, en zeide: Rabbi, Rabbi, en kuste hem;

46 en zij sloegen hunne handen aan hem, en grepen hem.

47 En een dergenen die daarbij stonden, het zwaard trekkende, sloeg den dienstknecht des Hoogepriesters en hieuw hem zijn oor af.

48 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar om mij te vangen?

49 Dagelijks was ik bij ulieden in den Tempel leerende, en gij hebt mij niet gegrepen; maar *dit geschiedt* opdat de Schriften vervuld zouden worden.

50 En zij hem verlatende zijn allen gevloeden.

51 En een zeker jongeling volgde hem, hebbende een lijnwaad omgedaan over het naakte *lijf*, en de jongelingen grepen hem;

52 en hij het lijnwaad verlatende is naakt van hen gevloeden.

53 En zij leidden Jezus henen tot den Hoogepriester, en bij hem vergaderden alle de Overpriesters en de Ouderlingen en de Schriftgeleerden.

54 En Petrus volgde hem van verre tot binnen in de zaal des Hoogepriesters, en hij was

medezittende met de dienaren, en zich warmende bij het vuur.

55 En de Overpriesters en de geheele Raad zochten getuigenis tegen Jezus, om hem te dooden, en vonden niet;

56 want velen getuigden valschelijk tegen hem, en de getuigenissen waren niet eenparig.

57 En eenigen opstaande getuigden valschelijk tegen hem, zeggende:

58 Wij hebben hem hooren zeggen: Ik zal dezen Tempel, die met handen gemaakt is, afbreken, en in drie dagen eenen anderen, zonder handen gemaakt, bouwen.

59 En ook alzóó was hunne getuigenis niet eenparig.

60 En de Hoogepriester in 't midden opstaande, vraagde Jezus, zeggende: Antwoordt gij niets? Wat getuigen deze tegen u?

61 Maar hij zweeg stil en antwoordde niets. Wederom vraagde hem de Hoogepriester en zeide tot hem: Zijt gij de Christus, de Zoon des geze-
genden Gods?

62 En Jezus zeide: Ik ben 't; en gijlieden zult den Zoon des menschen zien zitten ter rechterhand der kracht *Gods*, en komen met de wolken des hemels.

63 En de Hoogepriester verscheurende zijne kleederen, zeide: Wat hebben wij nog getuigen van noode?

64 Gij hebt de *godslastering* gehoord: wat dunkt ulieden? En zij allen veroordeelden hem des doods schuldig te zijn.

65 En sommigen begonnen hem te bespuwen, en zijn aangezicht te bedekken, en met vuisten te slaan, en tot hem te zeggen: Profeteer; en de dienars gaven hem kinnebakslagen.

66 En als Petrus beneden in de zaal was, kwam eene van

de dienstmaagden des Hoogenpriesters;

67 en ziende Petrus zich warmende, zag zij hem aan, en zeide: Ook gij waart met Jezus den Nazarener.

68 Maar hij heeft het geloofchend, zeggende: Ik ken *hem* niet, en ik weet niet wat gij zegt. En hij ging buiten in de voorzaal, en de haan kraaide.

69 En de dienstmaagd hem wederom ziende, begon te zeggen tot degenen die daarbij stonden: Deze is één van die.

70 Maar hij loochende het wederom. En een weinig daarna die daarbij stonden zeiden wederom tot Petrus: Waarlijk gij zijt één van die; want gij zijt óók een Galileër, en uwe spraak gelijkt.

71 En hij begon *zichzelven* te vervloeken, en te zweren: Ik ken dezen mensch niet dien gij zegt.

72 En de haan kraaide de tweede maal; en Petrus werd indachtig het woord, hetwelk Jezus tot hem gezegd had: Eer de haan tweemaal gekraaid zal hebben zult gij mij driemaal verloochenen. En hij *zich* van daar makende, weende.

HOOFDSTUK 15.

En terstond des morgens vroeg hielden de Overpriesters te zamen raad met de Ouderlingen en Schriftgeleerden, en de geheele Raad; en Jezus gebonden hebbende, brachten zij *hem* henen, en gaven *hem* aan Pilatus over.

2 En Pilatus vroegde hem: Zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordende zeide tot hem: Gij zegt het.

3 En de Overpriesters beschuldigden hem van vele *zaken*, maar hij antwoordde niets.

4 En Pilatus vroegde hem wederom, zeggende: Antwoordt gij niets? Zie hoevele *zaken* zij tegen u getuigen.

5 En Jezus heeft niets meer

geantwoord, zoodat Pilatus zich verwonderde.

6 En op het feest liet hij hun eenen gevangene los, wien zij ook begeerden.

7 En daar was een, genaamd Barabbas, gevangen met *andere* medeoproermakers, die in het oproer een doodslag gedaan hadden.

8 En de schare riep uit, en begon te begeeren *dat hij deed* gelijk hij hun altijd gedaan had.

9 En Pilatus antwoordde hun, zeggende: Wilt gij dat ik u den Koning der Joden loslate?

10 (Want hij wist dat hem de Overpriesters door nijd overgeleverd hadden.)

11 Maar de Overpriesters bewogen de schare, dat hij hun liever Barabbas zoude loslaten.

12 En Pilatus antwoordende zeide wederom tot hen: Wat wilt gij dan dat ik *met hem* doen zal, dien gij een Koning der Joden noemt?

13 En zij riepen wederom: Kruis hem.

14 Doch Pilatus zeide tot hen: Wat heeft hij dan kwaads gedaan? En zij riepen te meer: Kruis hem.

15 Pilatus nu willende de schare te wille zijn, heeft hun Barabbas losgelaten, en gaf Jezus over, als hij *hem* gegeeseld had, om gekruist te worden.

16 En de krijgsknechten leidden hem binnen in de zaal, welke is het Rechthuis, en riepen de gansche bende te zamen;

17 en deden hem eenen purperen mantel aan, en eene doornenkroon gevlochten hebbende, zetteden hem *die* op;

18 en begonnen hem te groeten, *zeggende*: Wees gegroet gij Koning der Joden;

19 en sloegen zijn hoofd met eenen rietstok, en bespuwden hem, en vallerde op de knieën aanbaden hem.

20 En als zij hem bespot had-

den,
peren
hem
aan,
hem
21
Simon
voor
akker
der e
droeg
22 I
de pl
overg
plaat
23 E
reden
hij na
24 E
hadd
kleed
over
weg
25 E
en zij
26 E
schul
gesch
Jode
27 E
twee
zijne
zijne
28 I
gewo
hij i
reker
29 E
terde
ne ho
gij c
en in
30
af va
31 I
pries
den
spott
verlo
verlo
32
Israe
kruis
gelo
hem
hem

den, deden zij hem den purperen mantel af, en deden hem zijne eigene kleederen aan, en leidden hem uit om hem te kruisigen.

21 En zij dwongen eenen Simon van Cyrene, die *daar* voorbijging, komende van den akker, den vader van Alexander en Rufus, dat hij zijn kruis droeg.

22 En zij brachten hem tot de plaats Golgotha, hetwelk is overgezet zijnde Hoodschedelplaats.

23 En zij gaven hem gemirreden wijn te drinken; maar hij nam *dien* niet.

24 En als zij hem gekruisigd hadden, verdeelden zij zijne kleederen, werpende het lot over dezelve, wat een iegelijk wegnemen zoude.

25 En het was de derde ure, en zij kruisigden hem.

26 En het opschrift zijner beschuldiging was boven hem geschreven: DE KONING DER JODEN.

27 En zij kruisigden met hem twee moordenaars, éénen aan *zijne* rechter- en éénen aan zijne linkerzijde.

28 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En hij is met de misdadigen gerekend.

29 En die voorbijgingen lasterden hem, schuddende hunne hoofden, en zeggende: Ha, gij die den Tempel afbreekt en in drie dagen opbouwt,

30 behoud uzelf en kom af van het kruis.

31 En insgelijks ook de Overpriesters met de Schriftgeleerden zeiden tot elkander al spottende: Hij heeft anderen verlost, zichzelf kan hij niet verlossen;

32 de Christus, de Koning Israëls kome nu af van het kruis, opdat wij het zien en gelooven mogen. Ook die met hem gekruist waren smaadden hem.

33 En als de zesde ure gekomen was, werd er duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe.

34 En ter negende ure riep Jezus met groote stemme, zeggende: ELOI, ELOI, LAMMA SABACHTANI, hetwelk is overgezet zijnde: mijn God, mijn God, waarom hebt gij mij verlaten!

35 En sommigen van die daarbij stonden *dit* hoorende, zeiden: Zie, hij roept Elia.

36 En er liep een en vulde eene spons met edik, en stak ze op eenen rietstok, en gaf hem te drinken, zeggende: Houdt stil, laat ons zien of Elia komt om hem af te nemen.

37 En Jezus eene groote stemme van *zich* gegeven hebbende, gaf den geest.

38 En het voorhangsel des Tempels scheurde in tweeën, van boven tot beneden.

39 En de hoofdman over honderd, die daarbij tegenover hem stond, ziende dat hij alzóó roepende den geest gegeven had, zeide: Waarlijk deze mensch was Gods Zoon.

40 En daar waren ook vrouwen van verre *dit* aanschouwende, onder welke ook was Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus den kleine en van Joses, en Salome,

41 welke ook toen hij in Galilea was, hem waren gevolgd en hem gediend hadden, en vele andere vrouwen die met hem naar Jeruzalem opgekomen waren.

42 En als het nu avond was geworden, dewijl het voorbereiding was, welke is de vóór-sabbat,

43 kwam Jozef die van Arimathea was, een achtbaar Raadsheer, die ook zelf het Koninkrijk Gods was verwachtende, en zich verstoutende ging hij in tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

44 En Pilatus verwonderde

zich dat hij alreede gestorven was, en den hoofdman over honderd tot zich geroepen hebbende, vraagde hem of hij lang gestorven was;

45 en als hij 't van den hoofdman over honderd verstaan had, schonk hij Jozef het lichaam.

46 En hij kocht zijn lijnwaad, en hem afgenomen hebbende, wond hem in dat fijne lijnwaad, en leide hem in een graf hetwelk uit een steenrots gehouden was, en hij wentelde eenen steen tegen de deur des grafs.

47 En Maria Magdalena en Maria de moeder van Joses aanschouwden waar hij gelegd werd.

HOOFDSTUK 16.

En als de sabbat voorbijgegaan was, hadden Maria Magdalena, en Maria de moeder van Jacobus, en Salome specerijen gekocht, opdat zij kwamen en hem zalfden.

2 En zeer vroeg op den eersten dag der week kwamen zij tot het graf, als de zon opging,

3 en zeiden tot elkander: Wie zal ons den steen van de deur des grafs afwentelen?

4 (En opziende zagen zij dat de steen afgewenteld was) want hij was zeer groot.

5 En in het graf ingegaan zijnde, zagen zij eenen jongeling zittende ter rechterzijde, bekleed met een wit lang kleed, en werden verbaasd.

6 Maar hij zeide tot haar: Zijt niet verbaasd. Gij zoekt Jezus den Nazarener die gekruist was: hij is opgestaan, hij is hier niet; zie de plaats waar zij hem gelegd hadden.

7 Doch gaat henen, zegt zijnen discipelen en Petrus, dat hij u voorgaat naar Galilea: aldaar zult gij hem zien, gelijk hij ulieden gezegd heeft.

8 En zij haastelijk uitgegaan zijnde, vloten van het graf, en beving en ontzetting had

haar bevangen; en zij zeiden niemand iets, want zij waren bevreesd.

9 En als Jezus opgestaan was 's morgens vroeg op den eersten dag der week, verscheen hij eerst aan Maria Magdalena, uit welke hij zeven duivelen uitgeworpen had.

10 Deze henengaande boodschapte het dengenen die met hem geweest waren, welke treurden en weenden.

11 En als deze hoorden dat hij leefde en van haar gezien was, geloofden zij het niet.

12 En na dezen is hij geopenbaard in eene andere gedaante aan twee van hen, daar zij wandelden en in het veld gingen.

13 Deze ook henengaande boodschapten het den anderen, maar zij geloofden ook die niet.

14 Daarna is hij geopenbaard aan de elve daar zij aanzaten, en verweet hun hunne ongeloofigheid en hardigheid der harten, omdat zij niet geloofd hadden degenen die hem gezien hadden nadat hij opgestaan was.

15 En hij zeide tot hen: Gaat henen in de gehele wereld, predikt het Evangelie allen kreaturen.

16 Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden.

17 En degenen die geloofd zullen hebben, zullen deze teekenen volgen: in mijnen naam zullen zij duivelen uitwerpen; met nieuwe tongen zullen zij spreken;

18 slangen zullen zij opnemen; en al is het dat zij iets doodelijks zullen drinken, dat zal hun niet schaden; op kranken zullen zij de handen leggen, en zij zullen gezond worden.

19 De Heere dan nadat hij tot hen gesproken had, is op-

genome
is gezet
Gods.

20 En

Nade
nomen
te stel
dingen
zekerh
2 geli
ben di
aansch
Woord
3 zoo
gedach
voren
zoekt
schrijv
filus,
4 op
zekerh
gij on
5 In
den I
er een
Zacha
Abia;
de do
naam
6 En
vaard
de in
rechte
pelijk
7 En
omda
was e
dagen
8 En
hij he

genomen in den hemel, en is gezeten aan de rechterhand Gods.

20 En zij uitgegaan zijnde

predikten overal, en de Heere wrocht mede, en bevestigde het Woord door teekenen die daarop volgden. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

L U C A S.

HOOFDSTUK 1.

Nademaal velen ter hand genomen hebben, om in orde te stellen een verhaal van de dingen die onder ons volkomen zekerheid hebben,

2 gelijk ons overgeleverd hebben die van den beginne zelve aanschouwers en dienaars des Woords geweest zijn:

3 zoo heeft het ook mij goed gedacht, hebbende alles van voren aan naarstiglijk onderzocht, vervolgens aan u te schrijven, voortreffelijke Theofilus,

4 opdat gij moogt kennen de zekerheid der dingen waarvan gij onderwezen zijt.

5 In de dagen van Herodes den Koning van Judéa was er een zeker Priester met name Zacharias, van de dagorde van Abia; en zijne vrouw was uit de dochteren Aärons, en haar naam Elizabeth.

6 En zij waren beiden rechtvaardig voor God, wandelende in alle de geboden en de rechten des Heeren onberispelijk.

7 En zij hadden geen kind, omdat Elizabeth onvruchtbaar was en zij beiden ver op hunne dagen gekomen waren.

8 En het geschiedde dat als hij het Priesterambt bediende

voor God in de beurt zijner dagorde,

9 naar de gewoonte der Priesterlijke bediening, hem te lote was gevallen, dat hij zoude ingaan in den Tempel des Heeren om te reukofferen;

10 en al de menigte des volks was buiten biddende, ter ure des reukoffers.

11 En van hem werd gezien een Engel des Heeren, staande ter rechterzijde van het altaar des reukoffers.

12 En Zacharias hem ziende werd ontroerd, en vreeze is op hem gevallen.

13 Maar de Engel zeide tot hem: Vrees niet, Zacharias, want uw gebed is verhoord, en uwe vrouw Elizabeth zal u eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Johannes;

14 en u zal blijdschap en verheuging zijn, en velen zullen zich over zijne geboorte verblijden.

15 Want hij zal groot zijn voor den Heere; noch wijn noch sterken drank zal hij drinken, en hij zal met den Heiligen Geest vervuld worden, ook van zijn moeders lijf af;

16 en hij zal velen der kinderen Israëls bekeeren tot den Heere hunnen God;

17 en hij zal vóór hem henen-gaan in den geest en de kracht van Elia, om te bekeeren de

harten der vaderen tot de kinderen en de ongehoorzamen tot de voorzichtigheid der rechtvaardigen, om den Heere te bereiden een toegerust volk.

18 En Zacharias zeide tot den Engel: Waarbij zal ik dat weten? Want ik ben oud, en mijne vrouw is verre op hare dagen gekomen.

19 En de Engel antwoordde en zeide tot hem: Ik ben Gabriël, die voor God sta, en ben uitgezonden om tot u te spreken en u deze dingen te verkondigen;

20 en zie, gij zult zwijgen en niet kunnen spreken, tot op den dag dat deze dingen geschied zullen zijn; omdat gij mijne woorden niet geloofd hebt, welke vervuld zullen worden op hunnen tijd.

21 En het volk was wachtende op Zacharias, en zij waren verwonderd dat hij zoo lang vertoefde in den Tempel.

22 En als hij uitkwam kon hij tot hen niet spreken; en zij bekenden dat hij een gezicht in den Tempel gezien had. En hij wenkte hun toe, en bleef stom.

23 En het geschiedde als de dagen zijner bediening vervuld waren, dat hij naar zijn huis ging.

24 En na die dagen werd Elizabeth zijne vrouw bevrucht; en zij verborg zich vijf maanden, zeggende:

25 Alzoo heeft mij de Heere gedaan, in de dagen in welke hij mij aangezien heeft, om mijne versmaadheid onder de menschen weg te nemen.

26 En in de zesde maand werd de Engel Gabriël van God gezonden naar eene stad in Galiléa, genaamd Nazareth,

27 tot eene maagd, die ondertrouwd was met eenen man wiens naam was Jozef, uit den huize Davids; en de naam der maagd was Maria.

28 En de Engel tot haar ingekomen zijnde, zeide: Wees gegroet gij begenadigde; de Heere is met u, gij zijt gezegend onder de vrouwen.

29 En als zij hem zag, werd zij zeer ontroerd over dit zijn woord, en overleide hoedanig deze groetenis mocht zijn.

30 En de Engel zeide tot haar: Vrees niet, Maria, want gij hebt genade bij God gevonden.

31 En zie, gij zult bevrucht worden, en eenen zoon baren, en zult zijnen naam heeten Jezus.

32 Deze zal groot zijn en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden, en God de Heere zal hem den troon zijns vaders Davids geven;

33 en hij zal over het huis Jakobs Koning zijn in eeuwigheid, en zijns Koninkrijks zal geen einde zijn.

34 En Maria zeide tot den Engel: Hoe zal dat wezen, dewijl ik geen man beken?

35 En de Engel antwoordende zeide tot haar: De Heilige Geest zal over u komen, en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen: daarom ook dat Heilige, dat uit u geboren zal worden, zal Gods Zoon genaamd worden.

36 En zie, Elizabeth uwe nicht is ook zelve bevrucht met eenen zoon in haren ouderdom; en deze maand is haar, die onvruchtbaar genaamd was, de zesde;

37 want geen ding zal bij God onmogelijk zijn.

38 En Maria zeide: Zie, de dienstmaagd des Heeren: mij geschiede naar uw woord. En de Engel ging weg van haar.

39 En Maria opgestaan zijnde in die dagen, reisde met haast naar het gebergte in eene stad van Juda,

40 en kwam in het huis van Zacharias, en groette Elizabeth.

41 En het geschiedde als Elizabeth de groetenis van Maria

hoor
ken
zabe
Heil
42
en
onde
is de
43
dat
tot r
44
uwer
gesc
kind
mijn
45
heef
van
zulle
46
maa
47
zich
mak
48
zijn
gezi
zulle
de g
49
aan
is,
50
is v
over
zen.
51
geda
heef
dige
har
52
tron
rige
53
goe
heef
54
kne
ged
tigh
55
tot
Ab
eeu

hoorde, zoo sprong het kindeken op in haren buik; en Elizabeth werd vervuld met den Heiligen Geest,

42 en riep uit met groote stem, en zeide: Gezegend zijt gij onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht uws buiks.

43 En van waar komt mij dit, dat de moeder mijns Heeren tot mij komt?

44 Want zie, als de stemme uwer groetenis in mijne ooren geschiedde, zoo sprong het kindeken van vreugde op in mijnen buik.

45 En zalig is zij die geloofd heeft; want de dingen die haar van den Heere gezegd zijn, zullen volbracht worden.

46 En Maria zeide: Mijne ziel maakt groot den Heere,

47 en mijn geest verheugt zich in God mijnen Zaligmaker,

48 omdat hij de vernedering zijner dienstmaagd heeft aangezien; want zie, van nu aan zullen mij zalig spreken alle de geslachten;

49 want groote dingen heeft aan mij gedaan hij die machtig is, en heilig is zijn naam,

50 en zijne barmhartigheid is van geslachte tot geslachte over degenen die hem vreezen.

51 Hij heeft een krachtig werk gedaan door zijnen arm; hij heeft verstrooid de hoogmoedigen in de gedachten hunner harten:

52 hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft hij verhoogd;

53 hongerigen heeft hij met goederen vervuld, en rijken heeft hij ledig weggezonden.

54 Hij heeft Israël zijnen knecht opgenomen, opdat hij gedachtig ware der barmhartigheid.

55 (gelijk hij gesproken heeft tot onze vaders, *namelijk* tot Abraham en zijn zaad), in eeuwigheid.

56 En Maria bleef bij haar omtrent drie maanden, en keerde weder tot haar huis.

57 En de tijd van Elizabeth werd vervuld dat zij baren zoude, en zij baarde eenen zoon.

58 En die daar rondom woonden en hare magen hoorden, dat de Heere zijne barmhartigheid grootelijks aan haar bezeugen had, en waren met haar verblijd.

59 En het geschiedde dat zij op den achtsten dag kwamen om het kindeken te besnijden, en noemden het Zacharias naar den naam zijns vaders.

60 En zijne moeder antwoordde en zeide: Niet *alzo*, maar hij zal Johannes heeten.

61 En zij zeiden tot haar: Daar is niemand in uwe maagschap die met dien naam genaamd wordt.

62 En zij wenkten zijnen vader, hoe hij wilde dat hij genaamd zoude worden.

63 En als hij een schrijftafelken geëischt had, schreef hij, zeggende: Johannes is zijn naam. En zij verwonderden zich allen.

64 En terstond werd zijn mond geopend en zijne tong *losgemaakt*, en hij sprak, God lovende.

65 En daar kwam vreeze over allen die rondom hen woonden; en in het geheele gebergte van Judéa werd veel gesproken van alle deze dingen.

66 En allen die het hoorden namen het ter harte, zeggende: Wat zal toch dit kindeken wezen? En de hand des Heeren was met hem.

67 En Zacharias zijn vader werd vervuld met den Heiligen Geest en profeteerde, zeggende:

68 Geloofd zij de Heere de God Israëls, want hij heeft bezocht, en verlossing teweeggebracht zijnen volke,

69 en heeft eenen hoorn der

zaligheid ons opgericht in het huis Davids zijns knechts,

70 gelijk hij gesproken heeft door den mond zijner heilige Profeten, die van den beginne der wereld *gewees*t zijn,

71 *namelijk* eene verlossing van onze vijanden en van de hand aller dergenen die ons haten;

72 opdat hij barmhartigheid deed aan onze vaders, en gedachtig ware aan zijn heilig verbond,

73 en aan den eed dien hij Abraham onzen vader gezworen heeft, om ons te geven

74 dat wij, verlost zijnde uit de hand onzer vijanden, hem dienen zouden zonder vreeze,

75 in heiligheid en gerechtigheid voor hem, alle de dagen onzes levens.

76 En gij kindeken zult een Profeet des Allerhoogsten genaamd worden; want gij zult voor het aangezicht des Heeren henengaan om zijne wegen te bereiden,

77 om zijn volk kennis der zaligheid te geven, in vergeving hunner zonden,

78 door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods, met welke ons bezocht heeft de Opgang uit de hoogte,

79 om te verschijnen dengenen die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods, om onze voeten te richten op den weg des vredes.

80 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest, en was in de woestijnen tot den dag zijner vertooning aan Israël.

HOOFDSTUK 2.

En het geschiedde in diezelfde dagen dat er een gebod uitging van den Keizer Augustus, dat de geheele wereld beschreven zoude worden.

2 Deze eerste beschrijving

geschiedde als Cyrenius over Syrië Stadhouder was.

3 En zij gingen allen om beschreven te worden, een iegelijk naar zijn eigen stad.

4 En Jozef ging ook op van Galiléa, uit de stad Nazareth, naar Judéa tot de stad Davids, die Bethlehem genaamd wordt, (omdat hij uit den huize en geslachte Davids was),

5 om beschreven te worden met Maria zijne ondertrouwde vrouw, welke bevrucht was.

6 En het geschiedde als zij daar waren, dat de dagen vervuld werden dat zij baren zoude;

7 en zij baarde haren eerstgeboren zoon, en wond hem in doeken, en leide hem neder in de kribbe, omdat voor hen geene plaats was in de herberg.

8 En daar waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde.

9 En zie, een Engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren omscheen ze, en zij vreesden met groote vreeze.

10 En de Engel zeide tot hen: Vreest niet, want zie, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal,

11 *namelijk* dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus de Heere, in de stad Davids.

12 En dit zal u het teeken zijn: gij zult het kindeken vinden in doeken gewonden en liggende in de kribbe.

13 En van stonde aan was *daar* met den Engel eene menigte des hemschen heirlegers, prijzende God en zeggende:

14 Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op aarde, in de menschen een welbehagen.

15 E
Engel
waren
herde
Laat
Bethl
het v
hetw
kond
16 E
en vo
het
kribb
17 E
den,
kend
dit k
18 E
verw
geen
werd
19 d
woor
legge
20
wede
prijs
zij g
gelij
21 E
ware
snijd
naam
gena
eer b
gen
22
reini
de w
hem
hem
23
wet
nelij
zal c
wor
24
ven.
des
torte
duiv
25 E
te J
Sim
rech
verv

15 En het geschiedde als de Engelen van hen weggevaaren waren naar den hemel, dat de herders tot elkander zeiden: Laat ons dan henengaan naar Bethlehem, en laat ons zien het woord dat er geschied is, hetwelk de Heere ons heeft kond gedaan.

16 En zij kwamen met haaste, en vonden Maria en Jozef, en het kindeken liggende in de kribbe.

17 En als zij het gezien hadden, maakten zij alomme bekend het woord dat hun van dit kindeken gezegd was.

18 En allen die het hoorden verwonderden zich over hetgeen hun van de herders gezegd werd;

19 doch Maria bewaarde deze woorden alle te zamen, overleggende *die* in haar harte.

20 En de herders keerden wederom, verheerlijkende en prijzende God over alles wat zij gehoord en gezien hadden, gelijk tot hen gesproken was.

21 En als acht dagen vervuld waren dat men het kindeken besnijden zoude, zoo werd zijn naam genaamd Jezus, welke genaamd was van den Engel eer hij in het lichaam ontvangen was.

22 En als de dagen harer reiniging vervuld waren naar de wet van Mozes, brachten zij hem te Jeruzalem, opdat zij hem den Heere voorstelden,

23 (gelijk geschreven is in de wet des Heeren: Al wat mannelijk is dat de moeder opent, zal den Heere heilig genaamd worden),

24 en opdat zij offerande gaven, naar hetgeen in de wet des Heeren gezegd is, een paar tortelduiven of twee jonge duiven.

25 En zie, daar was een mensch te Jeruzalem wiens naam was Simeon; en deze mensch was rechtvaardig en godvreezend, verwachtende de vertroosting

Israëls, en de Heilige Geest was op hem;

26 en hem was eene Goddelijke openbaring gedaan door den Heiligen Geest, dat hij den dood niet zien zoude eer hij den Christus des Heeren zoude zien.

27 En hij kwam door den Geest in den Tempel; en als de ouders het kindeken Jezus inbrachten, om naar de gewoonte der wet met hem te doen,

28 zoo nam hij hetzelfde in zijne armen, en loofde God, en zeide:

29 Nu laat gij, Heere, uwen dienstknecht gaan in vrede, naar uw woord;

30 want mijne oogen hebben uwe zaligheid gezien,

31 die gij bereid hebt voor het aangezicht van aile de volkeren:

32 een licht tot verlichting der heidenen en tot heerlijkheid van uw volk Israël.

33 En Jozef en zijne moeder verwonderden zich over hetgeen van hem gezegd werd.

34 En Simeon zeggende hen, en zeide tot Maria zijne moeder: Zie, deze wordt gezet tot een val en opstanding veler in Israël, en tot een teeken dat wedersproken zal worden,

35 (en ook een zwaard zal door uw zelfs siele gaan), opdat de gedachten uit vele harten geopenbaard worden.

36 En daar was Anna eene Profetes, eene dochter Fanuels, uit den stam Aser; deze was tot grooten ouderdom gekomen, welke met haren man zeven jaren had geleefd van haren maagdom af;

37 en zij was eene weduwe van omtrent vierentachtig jaren, dewelke niet week uit den Tempel, met vasten en bidden *God* dienende nacht en dag.

38 En deze te dier ure daarbij komende, heeft insgelijks den

Heere beleden, en sprak van hem tot allen die de verlossing in Jeruzalem verwachtten.

39 En als zij alles voleindigd hadden wat naar de wet des Heeren *te doen* was, keerden zij weder naar Galiléa tot hunne stad Nazareth.

40 En het kindeken wies op, en werd gesterkt in den geest en vervuld met wijsheid, en de genade Gods was over hem.

41 En zijne ouders reisden alle jaar naar Jeruzalem op het feest van Pascha.

42 En toen hij twaalf jaren oud geworden was, en zij naar Jeruzalem opgegaan waren, naar de gewoonte des feestdags,

43 en de dagen *aldaar* voleindigd hadden, toen zij wederkeerden, bleef het kind Jezus te Jeruzalem, en Jozef en zijne moeder wisten het niet;

44 maar meenende dat hij in 't gezelschap op den weg was, gingen zij eene dagreize, en zochten hem onder de magen en onder de bekenden.

45 En als zij hem niet vonden, keerden zij wederom naar Jeruzalem, hem zoekende.

46 En het geschiedde na drie dagen, dat zij hem vonden in den Tempel, zittende in het midden der leeraren, hen hoorende en hen ondervragende;

47 en allen die hem hoorden ontzettekeden zich over zijn verstand en antwoorden.

48 En zij hem ziende werden verslagen, en zijne moeder zeide tot hem: Kind, waarom hebt gij ons zóó gedaan? Zie, uw vader en ik hebben u met angst gezocht.

49 En hij zeide tot hen: Wat is het dat gij mij gezocht hebt? Wist gij niet dat ik moet zijn in de dingen mijns Vaders?

50 En zij verstonden het woord niet dat hij tot hen sprak.

51 En hij ging met hen af, en kwam te Nazareth, en was

hun onderdanig. En zijne moeder bewaarde alle deze dingen in haar harte.

52 En Jezus nam toe in wijsheid en in grootte en in genade bij God en de menschen.

HOOFDSTUK 3.

En in het vijftiende jaar der regeering van den Keizer Tiberius, als Pontius Pilatus Stadhouder was over Judéa, en Herodes een Viervorst over Galiléa, en Filippus zijn broeder een Viervorst over Ituréa en over het land Trachonitis, en Lysanias een Viervorst over Abiléne,

2 onder de Hoogepriesters Annas en Kajafas, geschiedde het Woord Gods tot Johannes, den zoon van Zacharias, in de woestijn;

3 en hij kwam in al het omliggende land des Jordaans, predikende den doop der bekeering tot vergeving der zonden,

4 gelijk geschreven is in het boek der woorden van Jesaja den Profeet, zeggende: De stem des roependen in de woestijn: Bereidt den weg des HEEREN, maakt zijne paden recht:

5 alle dal zal gevuld worden, en alle berg en heuvel zal vernederd worden, en de kromme wegen zullen tot eenen rechten *weg* worden, en de oneffene tot effene wegen,

6 en alle vleesch zal de zaligheid Gods zien.

7 Hij zeide dan tot de scharen die uitkwamen om van hem gedoopt te worden: Gij adde-
rengbroedsels, wie heeft u aangewezen te vlieden van den toekomenden toorn?

8 Brengt dan vruchten voort der bekeering waardig; en begint niet te zeggen bij uzelve: Wij hebben Abraham tot eenen vader; want ik zegge u, dat God zelfs uit deze steenen Abraham kinderen kan verwekken.

9 En
aan
alle
vruch
gehoo
wor
10 E
hem
wij d
11 E
tot
heeft
geen
doe d
12 E
naars
en ze
wat z
13 E
niets
zet is
14 E
krijgt
wat
zeide
overl
mand
laat
zoldin
15 E
en al
leiden
moge
16 z
aan a
u w
komt
wien
riem
ontbi
met d
vuur
17 w
is, e
vloer
zal h
breng
met
verbr
18 E
dinge
digde
19 M
vorst
om d
vrouw

9 En de bijl ligt ook alreede aan den wortel der boomen: alle boom dan die geen goede vrucht voortbrengt, wordt uitgehouwen en in het vuur geworpen.

10 En de scharen vraagden hem, zeggende: Wat zullen wij dan doen?

11 En hij antwoordende zeide tot hen: Wie twee rokken heeft deele hem mede die er geen heeft, en wie spijs heeft doe desgelijks.

12 En daar kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden, en zeiden tot hem: Meester, wat zullen wij doen?

13 En hij zeide tot hen: Eischt niets meer dan hetgeen u gezet is.

14 En hem vraagden ook de krijgslieden, zeggende: En wij, wat zullen wij doen? En hij zeide tot hen: Doet niemand overlast, en ontvreemdt niemand het zijne met bedrog, en laat u vergenoegen met uw bezoldingen.

15 En als het volk verwachtte, en allen in hunne harten overleiden van Johannes, of hij niet mogelijk de Christus ware,

16 zoo antwoordde Johannes aan allen, zeggende: Ik doop u wel met water, maar hij komt die sterker is dan ik, wien ik niet waardig ben den riem van zijre schoenen te ontbinden: deze zal u doopen met den Heiligen Geest en met vuur;

17 wiens wan in zijne hand is, en hij zal zijnen dorschvloed dórzuiveren, en de tarwe zal hij in zijne schuur samenbrengen, maar het kaf zal hij met onuitblusschelijk vuur verbranden.

18 Hij dan ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het Evangelie.

19 Maar als Herodes de Viervorst van hem bestraft werd, om den wille van Herodias, de vrouw van Filippus zijnen

broeder, en over alle booze stukken die Herodes deed,

20 zoo heeft hij ook dit nog boven alles daartoe gedaan, dat hij Johannes in de gevangenis gesloten heeft.

21 En het geschiedde toen al het volk gedoopt werd, en Jezus óók gedoopt was en bad, dat de hemel geopend werd,

22 en dat de Heilige Geest op hem nederdaalde in lichamelijke gedaante gelijk eene duive, en dat er eene stem geschiedde uit den hemel, zeggende: Gij zijt mijn geliefde Zoon, in u heb ik mijn welbehagen.

23 En hij, Jezus, begon ontrent dertig jaren oud te wezen, zijnde (alzoo men meende) de zoon van Jozef, den *zoon* van Heli,

24 den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi, den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Jannas, den *zoon* van Jozef,

25 den *zoon* van Mattathias, den *zoon* van Amos, den *zoon* van Naüm, den *zoon* van Esli, den *zoon* van Naggai,

26 den *zoon* van Maäth, den *zoon* van Mattathias, den *zoon* van Semei, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Juda,

27 den *zoon* van Johannes, den *zoon* van Rhesa, den *zoon* van Zorobabel, den *zoon* van Salathiël, den *zoon* van Neri,

28 den *zoon* van Melchi, den *zoon* van Addi, den *zoon* van Kosam, den *zoon* van Elmodam, den *zoon* van Er,

29 den *zoon* van Joses, den *zoon* van Eliézer, den *zoon* van Jorim, den *zoon* van Matthat, den *zoon* van Levi,

30 den *zoon* van Simeon, den *zoon* van Juda, den *zoon* van Jozef, den *zoon* van Jonan, den *zoon* van Eljakim,

31 den *zoon* van Meleas, den *zoon* van Maïnan, den *zoon* van Mattatha, den *zoon* van Nathan, den *zoon* van David,

32 den *zoon* van Jesse, den *zoon* van Obed, den *zoon* van

Boöz, den *zoon* van Salmon, den *zoon* van Nahasson,

33 den *zoon* van Aminadab, den *zoon* van Aram, den *zoon* van Esrom, den *zoon* van Fares, den *zoon* van Juda,

34 den *zoon* van Jakob, den *zoon* van Isaäk, den *zoon* van Abraham, den *zoon* van Thara, den *zoon* van Nachor,

35 den *zoon* van Saruch, den *zoon* van Ragau, den *zoon* van Falek, den *zoon* van Heber, den *zoon* van Sala,

36 den *zoon* van Kaïnan, den *zoon* van Arfaxad, den *zoon* van Sem, den *zoon* van Noach, den *zoon* van Lamech,

37 den *zoon* van Mathusala, den *zoon* van Enoch, den *zoon* van Jared, den *zoon* van Malaleël, den *zoon* van Kaïnan,

38 den *zoon* van Enos, den *zoon* van Seth, den *zoon* van Adam, den *zoon* van God.

HOOFDSTUK 4.

En Jezus vol des Heiligen Geestes keerde wederom van den Jordaan, en werd door den Geest geleid in de woestijn, 2 en werd veertig dagen verzocht van den duivel, en at gansch niet in die dagen; en als dezelve geëindigd waren, zoo hongerde hem ten laatste.

3 En de duivel zeide tot hem: Indien gij Gods Zoon zijt, zeg tot dezen steen dat hij brood worde.

4 En Jezus antwoordde hem, zeggende: Daar is geschreven, dat de mensch bij brood alleen niet zal leven, maar bij alle woord Gods.

5 En als hem de duivel geleid had op eenen hoogen berg, toonde hij hem alle de koninkrijken der wereld in een oogeblik tijds;

6 en de duivel zeide tot hem: Ik zal u al deze macht en de heerlijkheid dier *koninkrijken* geven; want zij is mij overge-

geven, en ik geef ze wien ik ook wil:

7 indien gij dan mij zult aanbidden, zoo zal het alles uwe zijn.

8 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Ga weg van mij, satan; want daar is geschreven: Gij zult den Heere uwen God aanbidden, en hem alleen dienen.

9 En hij leidde hem naar Jeruzalem en stelde hem op de tinne des Tempels, en zeide tot hem: Indien gij de Zoon Gods zijt, werp uzelfen van hier nederwaarts;

10 want daar is geschreven, dat hij zijne Engelen van u bevelen zal, dat zij u bewaren zullen,

11 en dat zij u op de handen nemen zullen, opdat gij uwen voet niet te eeniger tijd aan eenen steen stoot.

12 En Jezus antwoordende zeide tothem: Daar is gezegd: Gij zult den Heere uwen God niet verzoeken.

13 En als de duivel alle verzoeking voleindigd had, week hij van hem voor eenen tijd.

14 En Jezus keerde weder door de kracht des Geestes naar Galiléa; en het gerucht van hem ging uit door het geheele omliggende land.

15 En hij leerde in hunne Synagogen, en werd van allen geprezen.

16 En hij kwam te Nazareth, waar hij opgevoed was, en ging, naar zijne gewoonte, op den dag des sabbats in de Synagoge, en stond op om te lezen.

17 En hem werd gegeven het boek van den Profeet Jesaja; en als hij het boek opengeleed had, vond hij de plaats waar geschreven was:

18 De Geest des Heeren is op mij, daarom heeft hij mij gezalfd; hij heeft mij gezonden om den armen het Evangelie te verkondigen, om te genezen

die g
19 o
diken
het
nen
heid
gena
20 E
daan
geven
de o
goge
21 E
zegge
in u
22 E
tuige
over
die u
men
de zo
23 E
zult
spree
mees
wij
Kape
dat o
24 E
ik ze
aange
land.
25 M
waar
wed
van l
jaren
was,
nood
land
26 e
Elia
repta
die w
27 E
schen
den
hen
man
28 E
Syna
als z
29 e
hem
leidd
bergs

die gebroken zijn van harte, 19 om den gevangenen te prediken loslating en den blinden het gezicht, om de verslagenen henen te zenden in vrijheid, om te prediken het aangename jaar des Heeren.

20 En als hij het boek toegedaan en den dienaar wedergegeven had, zat hij neder; en de oogen van allen in de Synagoge waren op hem geslagen.

21 En hij begon tot hen te zeggen: Heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld.

22 En zij gaven hem allen getuigenis, en verwonderden zich over de aangename woorden die uit zijnen mond voortkwamen, en zeiden: Is deze niet de zoon Jozefs?

23 En hij zeide tot hen: Gij zult zonder twijfel tot mij dit spreekwoord zeggen: Medicijnmeester, genees uzelfen; wat wij gehoord hebben dat in Kapernaüm geschied is, doe dat ook hier in uw vaderland.

24 En hij zeide: Voorwaar ik zegge u, dat geen Profeet aangenaam is in zijn vaderland.

25 Maar ik zegge u in der waarheid, daar waren vele weduwen in Israël in de dagen van Elia, toen de hemel drie jaren en zes maanden gesloten was, zoodat er groote hongersnood werd over het geheele land,

26 en tot geene van haar werd Elia gezonden dan naar Sarepta Sidonis, tot eene vrouw, die weduwe was.

27 En daar waren vele melaatschen in Israël ten tijde van den Profeet Elisa, en geen van hen werd gereinigd dan Naäman de Syriër.

28 En zij werden allen in de Synagoge met toorn vervuld als zij dit hoorden;

29 en opstaande wierpen zij hem uit buiten de stad, en leidden hem op den top des bergs op den welken hunne stad

gebouwd was, om hem van de steilte af te werpen;

30 maar hij door het midden van hen doorgestaan zijnde ging weg.

31 En hij kwam af naar Kapernaüm, eene stad van Galilea, en leerde hen op de sabbatdagen.

32 En zij waren verslagen over zijne leer, want zijn woord was met macht.

33 En in de Synagoge was een mensch hebbende eenen geest eens onreinen duivels, en hij riep uit met groote stem,

34 zeggende: Laat af, wat hebben wij met u te doen, gij Jezus Nazarener? Zijt gij gekomen om ons te verderven? Ik ken u wie gij zijt, namelijk de Heilige Gods.

35 En Jezus bestrafte hem, zeggende: Zwijg stil en ga van hem uit. En de duivel hem in 't midden geworpen hebbende, voer van hem uit, zonder hem iets te beschadigen.

36 En daar kwam eene verbaasdheid over allen, en zij spraken te zamen tot elkander, zeggende: Wat woord is dit, dat hij met macht en kracht den onreinen geesten gebiedt en zij varen uit!

37 En het gerucht van hem ging uit in alle plaatsen des omliggenden lands.

38 En Jezus opgestaan zijnde uit de Synagoge, ging in het huis van Simon; en Simons vrouws moeder was met eene groote koorts bevangen, en zij baden hem voor haar.

39 En staande boven haar, bestrafte hij de koorts, en de koorts verliet haar; en zij van stonde aan opstaande diende hen.

40 En als de zon onderging, brachten allen die zieken hadden, met verscheidene ziekten bevangen, die tot hem, en hij leide een iegelijk van hen de handen op, en genas dezelve.

41 En er voeren ook duivelen uit van velen, roepende, en zeggende: Gij zijt de Christus, de Zoon Gods. En hen bestraffende, liet hij die niet spreken, omdat zij wisten dat hij de Christus was.

42 En als het dag werd, ging hij uit en trok naar eene woeste plaats; en de scharen zochten hem, en kwamen tot bij hem, en hielden hem op, dat hij van hen niet zoude weggaan.

43 Maar hij zeide tot hen: Ik moet ook anderen steden het Evangelie van het Koninkrijk Gods verkondigen, want daartoe ben ik uitgezonden.

44 En hij predikte in de Synagogen van Galiléa.

HOOFDSTUK 5.

En het geschiedde als de schare op hem aandrong om het Woord Gods te hooren, dat hij stond bij het meer Gennésareth;

2 en hij zag twee schepen aan den oever van 't meer liggende, en de visschers waren daaruit gegaan en spoelden de netten.

3 En hij ging in een van die schepen, hetwelk van Simon was, en bad hem dat hij een weinig van het land afstak; en nederzittende leerde hij de scharen uit het schip.

4 En als hij afliet van spreken, zeide hij tot Simon: Steek af naar de diepte, en werpt uwe netten uit om te vangen.

5 En Simon antwoordde en zeide tot hem: Meester, wij hebben den geheelen nacht over gearbeid en niets gevangen; doch op uw woord zal ik het net uitwerpen.

6 En als zij dat gedaan hadden, besloten zij eene groote menigte visschen, en hun net scheurde.

7 En zij wenkten hunne medegenooten die in het andere schip waren, dat zij hen zouden komen helpen; en zij kwamen;

en vulden beide schepen, zoodat zij bijna zonken.

8 En Simon Petrus dat ziende, viel neder aan de knieën van Jezus, zeggende: Heere, ga uit van mij, want ik ben een zondig mensch.

9 Want verbaasdheid had hem bevangen en allen die met hem waren, over de vangst der visschen, die zij gevangen hadden;

10 en desgelijks ook Jacobus en Johannes, de zonen van Zebedeüs, die Simons medegenooten waren. En Jezus zeide tot Simon: Vrees niet; van nu aan zult gij menschen vangen.

11 En als zij de schepen aan land gestuurd hadden, verlieten zij alles en volgden hem.

12 En het geschiedde als hij in eene der steden was, zie, er was een man vol melaatscheit: en Jezus ziende viel hij op het aangezicht, en bad hem, zeggende: Heere, zoo gij wilt, gij kunt mij reinigen.

13 En hij de hand uitstrekkende raakte hem aan, en zeide: Ik wil, word gereinigd. En terstond ging de melaatscheit van hem.

14 En hij gebod hem dat hij het niemand zeggen zoude; maar ga henen, zeide hij, vertoon uzelf den Priester, en offer voor uwe reiniging gelijk Mozes geboden heeft, hun tot een getuigenis.

15 Maar het gerucht van hem ging te meer voort, en vele scharen kwamen te zamen om hem te hooren, en door hem genezen te worden van hunne krankheden;

16 maar hij vertrok in de woestijnen, en bad aldaar.

17 En 't geschiedde op een dier dagen dat hij leerde, en daar zaten Farizeërs en Leer-aars der wet, die van alle vlekken van Galiléa en Judéa en Jeruzalem gekomen waren;

en de

daar o

18 E

brach

mensch

zochte

vóór h

19 E

zij he

wegen

men z

hem

met h

den.

20 E

zeide

zonde

21 E

de Fa

denke

die ga

kan c

God a

22 M

denki

woor

overd

23 W

Uwe

of te z

24 D

dat c

mach

zonde

tot d

sta o

op, e

25 E

opsta

bende

geleg

zijn l

26

allen

lijkte

vuld

Wij

lijke

27

en z

nam

huis

mij.

28

stone

29

en de kracht des Heeren was daar om hen te genezen.

18 En zie, *eenige* mannen brachten op een bed eenen mensch die geraakt was, en zochten hem in te brengen en vóór hem te leggen.

19 En niet vindende waardoor zij hem inbrengen mochten, wegens de schare, zoo klommen zij op het dak, en lieten hem door de tichelen neder met het beddeken in het midden, vóór Jezus.

20 En hij ziende hun geloof, zeide tot hem: Mensch, uwe zonden zijn u vergeven.

21 En de Schriftgeleerden en de Farizeërs begonnen te overdenken, zeggende: Wie is deze, die *godslastering* spreekt? Wie kan de zonden vergeven dan God alleen?

22 Maar Jezus hunne overdenkingen bekenkende, antwoordde en zeide tot hen: Wat overdenkt gij in uwe harten?

23 Wat is lichter, te zeggen: Uwe zonden zijn u vergeven, of te zeggen: Sta op en wandel?

24 Doch opdat gij moogt weten dat de Zoon des menschen macht heeft op de aarde de zonden te vergeven (zeide hij tot den geraakte): Ik zegge u, sta op en neem uw beddeken op, en ga henen naar uw huis.

25 En hij terstond vóór hen opstaande, en opgenomen hebbende hetgeen daar hij op gelegen had, ging henen naar zijn huis, God verheerlijkende.

26 En ontzetting heeft hen allen bevangen, en zij verheerlijkten God, en werden vervuld met vreeze, zeggende: Wij hebben heden ongeloofelijke dingen gezien.

27 En na dezen ging hij uit, en zag eenen tollenaar, met name Levi, zitten in het tolhuis, en zeide tot hem: Volg mij.

28 En hij alies verlatende stond op en volgde hem.

29 En Levi richtte hem een

grooten maaltijd aan in zijn huis; en daar was eenegroote schare van tollenaars en van anderen die met hen aanzaten.

30 En hunne Schriftgeleerden en de Farizeërs murmureerden tot zijne discipelen, zeggende: Waarom eet en drinkt gij met tollenaars en zondaren?

31 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Die gezond zijn hebben den medicijnmeester niet van noode, maar die ziek zijn.

32 Ik ben niet gekomen om te roepen rechtvaardigen, maar zondaren tot bekeering.

33 En zij zeiden tot hem: Waarom vasten de discipelen van Johannes dikwijls en doen gebeden, desgelijks ook de discipelen der Farizeërs, maar de uwe eten en drinken?

34 Doch hij zeide tot hen: Kunt gij de bruiloftskinderen terwijl de bruidegom bij hen is doen vasten?

35 Maar de dagen zullen komen wanneer de bruidegom van hen zal weggenomen zijn: dan zullen zij vasten in die dagen.

36 En hij zeide ook tot hen een gelijkenis: Niemand zet eenen lap van een nieuw kleed op een oud kleed; anders scheurt ook dat nieuwe *het oude*, en de lap van het nieuwe komt met het oude niet overeen.

37 En niemand doet nieuwen wijn in oude *lederen* zakken; anders zoo zal de nieuwe wijn de *lederen* zakken doen bersten, en de *wijn* zal uitgestort worden, en de *lederen* zakken zullen verderven;

38 maar nieuwen wijn moet men in nieuwe *lederen* zakken doen, en zij worden beide te zamen behouden.

39 En nu houdende die ouden drinkt, begeert terstond nieuwen; want hij zegt: De oude is beter.

HOOFDSTUK 6.

En het geschiedde op den tweeden eersten sabbat, dat hij door het gezaaide ging; en zijne discipelen plukten aren, en aten ze, *die wrijvende met de handen.*

2 En sommigen der Farizeërs zeiden tot hen: Waarom doet gij wat niet geoorloofd is te doen op de sabbaten?

3 En Jezus hun antwoordende zeide: Hebt gij ook dat niet gelezen 't welk David deed wanneer hem hongerde en dengenen die met hem waren?

4 hoe hij ingegaan is in het Huis Gods, en de toonbrooden genomen en gegeten heeft, en ook gegeven dengenen die met hem waren, welke niet zijn geoorloofd te eten dan alleen den Priesteren?

5 En hij zeide tot hen: De Zoon des menschen is een Heer ook van den sabbat.

6 En het geschiedde ook op een anderen sabbat, dat hij in de Synagoge ging, en leerde. En daar was een mensch, en zijne rechterhand was dor;

7 en de Schriftgeleerden en de Farizeërs namen hem waar, of hij op den sabbat genezen zoude, opdat zij *eenige* beschuldiging tegen hem mochten vinden.

8 Doch hij kende hunne gedachten, en zeide tot den mensch die de dorre hand had: Rijns op en sta in het midden. En hij opgestaan zijnde stond *overeind*.

9 Zoo zeide dan Jezus tot hen: Ik zal u vragen: Wat is geoorloofd op de sabbaten, goed te doen of kwaad te doen? een mensch te behouden of te verderven?

10 En hen allen rondom aangezien hebbende, zeide hij tot den mensch: Strek uwe hand uit; en hij deed alzoo, en zijne hand werd hersteld, gezond gelijk de andere.

11 En zij werden vervuld met uitzinnigheid, en spraken te zamen met elkander, wat zij Jezus doen zouden.

12 En het geschiedde in die dagen dat hij uitging naar den berg om te bidden, en hij bleef den nacht over in het gebed tot God.

13 En als het dag was geworden, riep hij zijne discipelen tot zich, en verkoos er twaalf uit hen, die hij ook Apostelen noemde:

14 *namelijk* Simon, welken hij ook Petrus noemde, en Andréas zijnen broeder, Jacobus en Johannes, Filippus en Bartholomeüs;

15 Mattheüs en Thomas, Jacobus den *zoon* van Alfeüs; en Simon genaamd Zelotes;

16 Judas Jacobi, en Judas Iskariot, die ook de verrader geworden is.

17 En met hen afgekomen zijnde, stond hij op eene vlakke plaats, en met hem *de* schare zijner discipelen, en eene groote menigte des volks van geheel Judéa en Jeruzalem, en van den zeekant van Tyrus en Sidon,

18 die gekomen waren om hem te hooren en om van hunne ziekten genezen te worden, en die van onreine geesten gekweld waren; en zij werden genezen.

19 En al de schare zocht hem aan te raken; want daar ging kracht van hem uit, en hij *genas* ze allen.

20 En hij zijne oogen opslaande over zijne discipelen, zeide: Zalig zijt gij armen, want uwer is het Koninkrijk Gods.

21 Zalig zijt gij die nu hongert, want gij zult verzadigd worden. Zalig zijt gij die nu weent, want gij zult lachen.

22 Zalig zijt gij wanneer u de menschen haten, en wanneer zij u afscheiden en smaden, en uwen naam als kwaad

verw
mens
23 v
en zij
loon
want
desge
24 M
want
weg.
25 V
want
u die
treur
26
mens
want
desge
feten
27 M
dit h
lief,
hater
28 z
vloek
die u
29 D
slaat
deng
neem
niet
30 m
van u
die h
wede
31 E
mens
gij h
32 E
u lie
gij?
hebb
liefh
33 I
deng
dank
daars
34 E
nen v
te on
gij?
leene
zij
ontv
35
lief,

verwerpen, om des Zoons des menschen wille.

23 Verblijdt u te dien dage en zijt vroolijk; want zie, uw loon is groot in den hemel; want hunne vaders deden desgelijks den Profeten.

24 Maar wee u gij rijken, want gij hebt uwen troost weg.

25 Wee u die verzadigd zijt, want gij zult hongeren. Wee u die nu lacht, want gij zult treuren en weenen.

26 Wee u wanneer alle de menschen wél van u spreken, want hunne vaders deden desgelijks den valschen profeten.

27 Maar ik zegge ulieden die *dit* hoort: Hebt uwe vijanden lief, doet wél dengenen die u haten,

28 zegent degenen die u vervloeken, en bidt voor degenen die u geweld doen.

29 Dengene die u aan de wang slaat, bied ook de andere; en dengene die u den mantel neemt, verhinder ook den rok niet te nemen;

30 maar geef een iegelijk die van u begeert, en van dengene die het uwe neemt eisch niet weder.

31 En gelijk gij wilt dat u de menschen doen zullen, doet gij hun ook desgelijks.

32 En indien gij liefhebt die u liefhebben, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars hebben lief degenen die hen liefhebben.

33 En indien gij goed doet dengenen die u goed doen, wat dank hebt gij? Want de zondaars doen hetzelfde.

34 En indien gij leent dengenen van welke gij hoopt weder te ontvangen, wat dank hebt gij? Want ook de zondaars leenen den zondaren, opdat zij evengelijk weder mogen ontvangen.

35 Maar hebt uwe vijanden lief, en doet goed, en leent

zonder iets weder te hopen; en uw loon zal groot zijn, en gij zult kinderen des Allerhoogsten zijn; want hij is goedertieren over de ondankbaren en boozen.

36 Weest dan barmhartig, gelijk ook uw Vader barmhartig is.

37 En oordeelt niet, en gij zult niet geoordeeld worden; verdoemt niet, en gij zult niet verdoemd worden; laat los, en gij zult losgelaten worden;

38 geeft, en u zal gegeven worden: een goede, neêgedrukte en geschudde en overlopende maat zal men in uwen schoot geven; want met dezelfde maat waarmede gijlieden meet, zal ulieden wedergemeten worden.

39 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Kan ook wel een blinde eenen blinde op den weg leiden? Zullen zij niet beiden in de gracht vallen?

40 De discipel is niet boven zijnen meester, maar een iegelijk volmaakt *discipel* zal zijn gelijk zijn meester.

41 En wat ziet gij den splinter die in uws broeders oog is, en den balk die in uw eigen oog is merkt gij niet?

42 Of hoe kunt gij tot uwen broeder zeggen: Broeder, laat toe dat ik den splinter die in uw oog is uitdoe, daar gij zelf den balk die in uw oog is niet ziet? Gij geveinsde, doe eerst den balk uit uw oog, en dan zult gij gezien om den splinter uit te doen die in uws broeders oog is.

43 Want het is geen goede boom, die kwade vrucht voortbrengt, en geen kwade boom, die goede vrucht voortbrengt.

44 Want iedere boom wordt uit zijn eigen vrucht gekend; want men leest geen vijgen van doornen, en men snijdt geene druif van bramen.

45 De goede mensch brengt het goede voort uit den goeden

schat zijns harten, en de kwade mensch brengt het kwade voort uit den kwaden schat zijns harten; want uit den overvloed des harten spreekt zijn mond.

46 En wat noemt gij mij Heere, Heere, en doet niet hetgeen dat ik zegge?

47 Een iegelijk die tot mij komt en mijne woorden hoort en dezelve doet, ik zal u toonen wien hij gelijk is.

48 Hij is gelijk een mensch die een huis bouwde, en groef, en verdiepte, en leide het fundament op eene steenrots: als nu de hooge vloed kwam, zoo sloeg de waterstroom tegen dat huis aan, en kon het niet bewegen; want het was op de steenrots gegrond.

49 Maar wie ze gehoord en niet gedaan zal hebben, is gelijk een mensch die een huis bouwde op de aarde zonder fundament: tegen hetwelk de waterstroom aansloeg, en het viel terstond, en de val van dat huis was groot.

HOOFDSTUK 7.

Nadat hij nu alle zijne woorden voleindigd had ten aanhoore des volks, ging hij in te Kapernaüm.

2 En een dienstknecht van een zeker hoofdman over honderd, die hem zeer waard was, krank zijnde lag op zijn sterfen.

3 En van Jezus gehoord hebbende, zond hij tot hem de Ouderlingen der Joden, hem biddende dat hij wilde komen en zijnen dienstknecht gezond maken.

4 Deze nu tot Jezus gekomen zijnde, baden hem ernstiglijk, zeggende: Hij is waardig dat gij hem dat doet;

5 want hij heeft ons volk lief, en heeft zelf ons de Synagoge gebouwd.

6 En Jezus ging methen. En

als hij nu niet verre van het huis was, zond de hoofdman over honderd tot hem *eenige* vrienden, en zeide tot hem: Heere, neem de moeite niet; want ik ben niet waardig dat gij onder mijn dak zoudt in-komen:

7 daarom heb ik ook mijzelven niet waardig geacht om tot u te komen; maar zeg *het* met een woord, en mijn knecht zal genezen worden.

8 Want ik ben óók een mensch onder de macht *van anderen* gesteld, hebbende krijgsknechten onder mij, en ik zeg tot dezen: Ga, en hij gaat; en tot den anderen: Kom, en hij komt; en tot mijnen dienstknecht: Doe dat, en hij doet *het*.

9 En Jezus dit hoorende, verwonderde zich over hem, en zich omkeerende zeide tot de schare die hem volgde: Ik zegge ulieden, ik heb zoo groot geloof zelfs in Israël niet gevonden.

10 En die gezonden waren, wedergekeerd zijnde in het huis, vonden den kranken dienstknecht gezond.

11 En het geschiedde op den volgende *dag*, dat hij ging naar eene stad genaamd Naïn, en met hem gingen velen van zijne discipelen en eene groote schare.

12 En als hij de poort der stad genaakte, zie daar, een doode werd uitgedragen, die een eeniggeboren zoon zijner moeder *was*, en zij *was* weduwe, en eene groote schare van de stad *was* met haar.

13 En de Heere haar ziende, werd innerlijk met ontferming over haar bewogen, en zeide tot haar: Ween niet.

14 En hij ging toe en raakte de baar aan, (de dragers nu stonden stil), en hij zeide: Jongeling, ik zegge u, sta op.

15 En de doode zat overeind en begon te spreken; en hij gaf hem aan zijne moeder.

16 En
en zij
gende
onder
heeft
17 E
ging
al het
18 En
nes l
alle d
19 E
van
geroe
tot J
degen
verwa
20 En
gekom
Johan
tot u
Zijt g
verwa
21 E
er vel
en boe
den g
22 E
zeide
boods
dinger
hoord
blinde
kreup
laatsc
de do
opgew
men l
wordt
23 en
niet z
24 A
nes v
hij va
te zeg
gaan
schou
den v
woger
25 M
te zien
kleede
heerli
zijn,
hover
26 M

16 En vreeze beving ze allen, en zij verheerlijkten God, zeggende: Een groot Profeet is onder ons opgestaan, en: God heeft zijn volk bezocht.

17 En dit gerucht van hem ging uit in geheel Judéa en in al het omliggende land.

18 En de discipelen van Johannes boodschapten hem van alle deze dingen.

19 En Johannes zekere twee van zijne discipelen tot zich geroepen hebbende, zond ze tot Jezus, zeggende: Zijt gij degene die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

20 En als de mannen tot hem gekomen waren, zeiden zij: Johannes de Dooper heeft ons tot u afgezonden, zeggende: Zijt gij die komen zoude, of verwachten wij eenen anderen?

21 En in die ure genas hij er velen van ziekten en kwalen en booze geesten, en velen blinden gaf hij het gezicht.

22 En Jezus antwoordende zeide tot hen: Gaat henen en boodschapt Johannes wéder de dingen die gij gezien en gehoord hebt, *namelijk* dat de blinden ziende worden, de kreupelen wandelen, de melaatschen gereinigd worden, de dooven hooren, de dooden opgewekt worden, den armen het Evangelie verkondigd wordt;

23 en zalig is hij, die aan mij niet zal geërgerd worden.

24 Als nu de boden van Johannes weggegaan waren, begon hij van Johannes tot de scharen te zeggen: Wát zijt gij uitgegaan in de woestijn te aanschouwen? Een riet dat van den wind ginds en weder bewogen wordt?

25 Maar wát zijt gij uitgegaan te zien? een mensch met zachte kleederen bekleed? Zie, die in heerlijke kleeding en wellust zijn, die zijn in de koninklijke hoven.

26 Maar wát zijt gij uitgegaan

te zien? Een Profeet? Ja, ik zegge u, ook veel meer dan een Profeet.

27 Deze is het van welken geschreven is: Zie, ik zende mijnen Engel voor uw aangezicht, die uwen weg voor u henen bereiden zal.

28 Want ik zegge ulieden, onder die van vrouwen geboren zijn is niemand meerder Profeet dan Johannes de Dooper; maar de minste in het Koninkrijk Gods is meerder dan hij.

29 En al het volk *hem* hoorende, en de tollenaars die met den doop van Johannes gedoopt waren, rechtvaardigden God;

30 maar de Farizeërs en de Wetgeleerden hebben den raad Gods tegen zichzelf verworpen, van hem niet gedoopt zijnde.

31 En de Heere zeide: Bij wien zal ik dan de menschen van dit geslacht vergelijken, en wien zijn zij gelijk?

32 Zij zijn gelijk den kinderen die op de markt zitten en elkander toeroepen, en zeggen: Wij hebben u op de fluit gespeeld en gij hebt niet gedaanst; wij hebben u klaagliederen gezongen en gij hebt niet geweend.

33 Want Johannes de Dooper is gekomen noch brood etende noch wijn drinkende, en gij zegt: Hij heeft den duivel.

34 De Zoon des menschen is gekomen etende en drinkende, en gij zegt: Zie daar een mensch *die* een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren.

35 Doch de wijsheid is gerechtvaardigd geworden van alle hare kinderen.

36 En een der Farizeërs bad hem dat hij met hem ate; en ingegaan zijnde in des Farizeërs huis zat hij aan.

37 En zie, eene vrouw in de stad welke eene zondares was, verstaande dat hij in des Farizeërs huis aanzat, bracht eene

albasten flesch met zalve ;

38 en staande achter aan zijne voeten weenende, begon zij zijne voeten nat te maken met tranen, en zij droogde ze af met het haar van haar hoofd, en kuste zijne voeten, en zalft ze met de zalve.

39 En de Farizeër die hem genood had *zulks* ziende, sprak bij zichzelf, zeggende: Deze indien hij een Profeet ware, zoude wel weten, wat en hoedanige vrouw deze is die hem aanraakt, want zij is eene zondares.

40 En Jezus antwoordende zeide tot hem: Simon, ik heb u wat te zeggen. En hij sprak: Meester, zeg het.

41 Jezus zeide: Een zeker schuldhedder had twee schuldenaars; de één was schuldig vijfhonderd penningen, en de ander vijftig;

42 en als zij niet hadden om te betalen, schold hij het hun beiden kwijt. Zeg dan, wie van deze zal hem meer liefhebben?

43 En Simon antwoordende zeide: Ik acht dat hij 't is wien hij het meest kwijtscholden heeft. En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geoordeeld.

44 En hij zich omkeerende naar de vrouw, zeide tot Simon: Ziet gij deze vrouw? Ik ben in uw huis gekomen; water hebt gij niet tot mijne voeten gegeven; maar deze heeft mijne voeten met tranen nat gemaakt en met het haar van haar hoofd afgedroogd.

45 Gij hebt mij geenen kus gegeven; maar deze, van dat zij ingekomen is, heeft niet afgelaten mijne voeten te kussen.

46 Met olie hebt gij mijn hoofd niet gezalfd; maar deze heeft mijne voeten met zalve gezalfd.

47 Daarom zegge ik u, hare zonden zijn haar vergeven die vele waren, want zij heeft veel liefgehad; maar dien weinig

vergeven wordt, die heeft weinig lief.

48 En hij zeide tot haar: Uwe zonden zijn u vergeven.

49 En die medeaanzaten begonnen te zeggen bij zichzelf: Wie is deze, die ook de zonden vergeeft?

50 Maar hij zeide tot de vrouw: Uw geloof heeft u behouden, ga henen in vrede.

HOOFDSTUK 8.

En het geschiedde daarna dat hij reisde van de ééne stad en vlek tot de andere, predikende en verkondigende het Evangelie van het Koninkrijk Gods; en de twaalf waren met hem,

2 en sommige vrouwen die van booze geesten en krankheden genezen waren, *namelyk* Maria, genaamd Magdalena, van welke zeven duivelen uitgegaan waren,

3 en Johanna de huisvrouw van Chuzas den rentmeester van Herodes, en Susanna, en vele andere, die hem dienden van hare goederen.

4 Als nu eene groote schare bijéénvergaderde, en zij van alle steden tot hem kwamen, zoo zeide hij door gelijkenis:

5 Een zaaier ging uit om zijn zaad te zaaien; en als hij zaaide viel het ééne bij den weg, en werd vertreden, en de vogelen des hemels aten dat op;

6 en het andere viel op eene steenrots, en opgewassen zijnde is het verdord, omdat het geen vochtigheid had;

7 en het andere viel in het midden van de doornen; en de doornen mede opwassende verstikten hetzelve;

8 en het andere viel op de goede aarde, en opgewassen zijnde bracht het honderdvoudige vrucht voort. Dit zeggende riep hij: Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

9 En zijne discipelen vraag-

den h
deze
10 E
geven
het
staan
spree
dat z
rende
11
Het z
12 E
word
daar
het v
opda
en za
13 E
zaai
wan
ben,
ontv
geen
eene
tijd
zij a
14 E
deze
en h
den
en r
leven
vruc
15 E
valt
geho
een
ware
vruc
16 E
onts
een
bed
kand
inko
17
gen
den
beke
oper
18
wan
gege
niet
mee
gene

den hem, zeggende: Wat mag deze gelijkenis wezen?

10 En hij zeide: U is het gegeven de verborgenheden van het Koninkrijk Gods te verstaan; maar tot de anderen *spreek ik in gelijkenissen*, opdat zij ziende niet zien, en hoorende niet verstaan.

11 Dit is nu de gelijkenis: Het zaad is het Woord Gods.

12 En die bij den weg *bezaaid worden* zijn deze die hooren; daarna komt de duivel en neemt het woord uit hun hart weg, opdat zij niet zouden gelooven en zalig worden.

13 En die op de steenrots *bezaaid worden* zijn deze, die wanneer zij het gehoord hebben, het woord met vreugde ontvangen; en deze hebben geen wortel, die maar voor eenen tijd gelooven, en in den tijd der verzoeking wijken zij af.

14 En dat in de doornen valt, deze zijn die gehoord hebben, en henengaande verstikt worden door de zorgvuldigheden en rijkdom en wellusten des levens, en voldragen geen vrucht.

15 En dat in de goede aarde valt zijn deze, die het woord gehoord hebbende, 't zelve in een eerlijk en goed hart bewaren, en in volständigkeit vruchten voortbrengen.

16 En niemand die eene kaars ontsteekt, bedekt dezelve met een vat of zet ze onder een bed, maar zet ze op eenen kandelaar, opdat degenen die inkomen het licht zien mogen.

17 Want daar is niets verborgen dat niet openbaar zal worden, noch heimelijk dat niet bekend zal worden en in 't openbaar komen.

18 Ziet dan hoe gij hoort; want zoo wie heeft, dien zal gegeven worden; en zoo wie niet heeft, ook hetgeen hij meent te hebben zal van hem genomen worden.

19 En zijne moeder en zijne broeders kwamen tot hem, en konden bij hem niet komen vanwege de schare.

20 En hem werd geboodschapt *van eenigen* die zeiden: Uwe moeder en uwe broeders staan daar buiten, begeerende u te zien.

21 Maar hij antwoordde en zeide tot hen: Mijne moeder en mijne broeders zijn deze, die Gods Woord hooren en hetzelfde doen.

22 En het geschiedde in een van die dagen dat hij in een schip ging, en zijne discipelen *met hem*; en hij zeide tot hen: Laat ons overvaren aan de andere zijde des meers. En zij staken af.

23 En als zij voeren, viel hij in slaap; en daar kwam een storm van wind op het meer, en zij werden vol water en waren in nood.

24 En zij gingen tot hem en wekten hem op, zeggende: Meester, Meester, wij vergaan. En hij opgestaan zijnde bestrafte den wind en de watergolven, en zij hielden op, en daar werd stilte.

25 En hij zeide tot hen: Waar is uw geloof? Maar zij bevreesd zijnde verwonderden zich, zeggende tot elkander: Wie is toch deze, dat hij ook de winden en het water gebiedt en zij zijn hem gehoorzaam!

26 En zij voeren voort naar het land der Gadarenen, hetwelk is tegenover Galilea.

27 En als hij aan het land uitgegaan was, ontmoette hem een zeker man uit de stad, die van over langen tijd met duivelen was bezeten geweest; en hij was met geen kleederen bekleed, en bleef in geen huis, maar in de graven.

28 En hij Jezus ziende, en zeer roepende, viel voor hem neder, en zeide met eene groote stem: Wat heb ik met u te doen, Jezus, gij Zoon Gods

des Allerhoogsten? Ik bid u dat zij mij niet pijnigt.

29 Want hij had den onreinen geest geboden dat hij van den mensch zoude uitvaren; want hij had hem menigen tijd bevangen gehad, en hij werd met ketenen en met boeien gebonden om bewaard te zijn; en hij verbrak de banden, en werd van den duivel gedreven in de woestijnen.

30 En Jezus vraagde hem, zeggende: Welke is uw naam? En hij zeide: Legio; want vele duivelen waren in hem gevangen.

31 En zij baden hem, dat hij hun niet gebieden zoude in den afgrond henen te varen.

32 En aldaar was eene kudde veler zwijnen weidende op den berg; en zij baden hem, dat hij hun wilde toelaten in dezelve te varen; en hij liet het hun toe.

33 En de duivelen uitvarende van den mensch, voeren in de zwijnen; en de kudde stortte van de steilte af in het meer, en versmoorde.

34 En die ze weidden, ziende hetgeen geschied was, zijn gevlucht, en henengaande boodschappen het in de stad en op het land.

35 En zij gingen uit om te zien hetgeen geschied was, en kwamen tot Jezus, en vonden den mensch van welken de duivelen uitgevaren waren, zittende aan de voeten van Jezus, gekleed en wel bij zijn verstand; en zij werden bevreemd.

36 En ook die het gezien hadden verhaalden hun hoe de bezetene was verlost geworden.

37 En de geheele menigte van het omliggende land der Gadarenen baden hem dat hij van hen wegging; want zij waren met groote vreeze bevangen; en hij in het schip gegaan zijnde keerde wederom.

38 En de man van welken de duivelen uitgevaren waren, bad hem dat hij mocht bij hem zijn. Maar Jezus liet hem van zich gaan, zeggende:

39 Keer weder naar uw huis, en vertel wat groote dingen u God gedaan heeft. En hij ging henen, door de geheele stad verkondigende wat groote dingen Jezus hem gedaan had.

40 En het geschiedde als Jezus wederkeerde, dat hem de schare ontving; want zij waren allen hem verwachtende.

41 En zie, daar kwam een man wiens naam was Jairus, en hij was een overste der Synagoge; en hij viel aan de voeten van Jezus, en bad hem dat hij in zijn huis wilde komen;

42 want hij had eene éénige dochter van omtrent twaalf jaren, en deze lag op haar sterven. En als hij henenging zoo verdrongen hem de scharen.

43 En eene vrouw die twaalf jaren lang den vloed des bloeds gehad had, welke al haren leeftocht aan medicijnmeesters te koste gelegd had, en van niemand had kunnen genezen worden,

44 van achteren tot hem komende, raakte den zoom zijns kleeds aan; en terstond stelpde de vloed haars bloeds.

45 En Jezus zeide: Wie is het die mij heeft aangeraakt? En als zij het allen ontkennden, zeide Petrus en die met hem waren: Meester, de scharen drukken en verdringen u, en zegt gij: Wie is het die mij aangeraakt heeft?

46 En Jezus zeide: Iemand heeft mij aangeraakt; want ik heb bekend dat kracht van mij uitgegaan is.

47 De vrouw nu zierde dat zij niet verborgen was, kwam bevende, en voor hem nedervallende verklaarde hem voor al het volk om wat oorzaak zij

hem aan
zij terst
48 En
Dochter
gelooft
henen
49 Al
daar een
overste
gende
is gesto
ter niet
50 Ma
antwoor
Vrees
en zij
51 En
kwam,
men d
en Joh
de moe
52 En
maakte
En hij
is niet
slaapt.
53 En
tende
54 Ma
gedreve
hand e
sta op.
55 En
der, e
staan;
haar te
56 En
den zie
zij nie
hetgeen

En
samen
hij hu
alle de
te gene
2 en 2
diken
ende k
3 En
niets
staven
brood,
van u

hem aangeraakt had, en hoe zij terstond genezen was.

48 En hij zeide tot haar: Dochter, wees welgemoed, uw geloof heeft u behouden; ga henen in vrede.

49 Als hij nog sprak, kwam daar een van *het huis van den overste der Synagoge*, zeggende tot hem: Uwe dochter is gestorven; wees den Meester niet moeielijk.

50 Maar Jezus *dat* hoorende antwoordde hem, zeggende: Vrees niet; geloof alleenlijk, en zij zal behouden worden.

51 En als hij in het huis kwam, liet hij niemand inkomen dan Petrus en Jacobus en Johannes, en den vader en de moeder des kinds.

52 En zij schreiden allen en maakten misbaar over haar. En hij zeide: Schreit niet; zij is niet gestorven, maar zij slaapt.

53 En zij belachten hem, wetende dat zij gestorven was.

54 Maar als hij ze allen uitgedreven had, greep hij hare hand en riep, zeggende: Kind, sta op.

55 En haar geest keerde weder, en zij is terstond opgestaan; en hij gebod dat men haar te eten geven zoude.

56 En hare ouders ontzette den zich; en hij beval hun dat zij niemand zouden zeggen hetgeen geschied was.

HOOFDSTUK 9.

En zijne twaalf discipelen samengeroepen hebbende, gaf hij hun kracht en macht over alle de duivelen, en om ziekten te genezen;

2 en zond ze henen om te prediken het Koninkrijk Gods, en de krankten gezond te maken.

3 En hij zeide tot hen: Neemt niets mede tot den weg, noch staven, noch male, noch brood, noch geld; noch iemand van u zal twee rokken hebben.

4 En in wat huis gij ook zult ingaan, blijft aldaar, en gaat van daar uit.

5 En zoo wie u niet zullen ontvangen, uitgaande van die stad schudt ook het stof af van uwe voeten, tot een getuigenis tegen hen.

6 En zij uitgaande doorgingen alle de vlekken, verkondigende het Evangelie, en genezende *de zieken* overal.

7 En Herodes de Viervorst hoorde alle de dingen die van hem geschiedden, en was twijfelmoedig, omdat van sommigen gezegd werd, dat Johannes van de dooden was opgestaan;

8 en van sommigen, dat Elia verschenen was; en *van anderen*, dat een Profeet van de ouden was opgestaan.

9 En Herodes zeide: Johannes heb ik onthoofd: wie is nu deze, van welken ik zulke dingen hoor? En hij zocht hem te zien.

10 En de Apostelen wedergekeerd zijnde, verhaalden hem al wat zij gedaan hadden. En hij nam ze mede, en vertrok alleen in eene woeste plaats der stad genaamd Bethsaida.

11 En de scharen *dat* verstaande, volgden hem; en hij ontving ze, en sprak tot hen van het Koninkrijk Gods; en die genezing van noode hadden maakte hij gezond.

12 En de dag begon te dalen; en de twaalf tot hem komende, zeiden tot hem: Laat de schare van u, opdat zij henengaande in de omliggende vlekken en in de dorpen herberg nemen mogen, en spijs vinden; want wij zijn hier in eene woeste plaats.

13 Maar hij zeide tot hen: Geeft gij hun te eten. En zij zeiden: Wij hebben niet meer dan vijf brooden en twee vischen; tenzij dan dat wij henengaan en spijs koopen voor al dit volk.

14 Want daar waren omtrent vijfduizend mannen. Doch hij zeide tot zijne discipelen: Doet hen nederzitten bij afdeelingen, elk van vijftig.

15 En zij deden alzo, en deden ze allen nederzitten.

16 En hij de vijf brooden en de twee visschen genomen hebbende, zag op naar den hemel en zegende die, en brak ze, en gaf ze den discipelen om der schare voor te leggen.

17 En zij aten en werden allen verzadigd; en daar werd opgenomen hetgeen hun van de brokken overgeschoten was, twaalf korven.

18 En het geschiedde als hij alleen was biddende, dat de discipelen met hem waren, en hij vraagde hen, zeggende: Wie zeggen de scharen dat ik ben?

19 En zij antwoordende zeiden: Johannes de Dooper; en anderen, Elia; en anderen, dat eenig Profeet van de ouden opgestaan is.

20 En hij zeide tot hen: Maar gijlieden, wie zegt gij dat ik ben? En Petrus antwoordende zeide: De Christus Gods.

21 En hij gebood hun scherpelijk en beval dat zij dit niemand zeggen zouden.

22 zeggende: De Zoon des menschen moet veel lijden, en verworpen worden van de Ouderlingen en Overpriesters en Schriftgeleerden, en gedood en ten derde dage opgewekt worden.

23 En hij zeide tot allen: Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volge mij.

24 Want zoo wie zijn leven behouden wil, die zal het verliezen; maar zoo wie zijn leven verliezen zal om mijnentwille, die zal het behouden.

25 Want wat baat het een mensch die de geheele wereld zoude winnen, en zichzelf

verliezen of schade *zijns zelfs* lijden?

26 Want zoo wie zich mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben, diens zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer hij komen zal in zijne heerlijkheid en *in de heerlijkheid des Vaders* en der heilige Engelen.

27 En ik zegge u waarlijk, daar zijn sommigen dergenen die hier staan, die den dood niet zullen smaken, totdat zij het Koninkrijk Gods zullen gezien hebben.

28 En het geschiedde omtrent acht dagen na deze woorden, dat hij medenam Petrus en Johannes en Jacobus, en klom op den berg om te bidden.

29 En als hij bad, werd de gedaante zijns aangezihts veranderd, en zijne kleeding wit en zeer blinkende.

30 En zie, twee mannen spraken met hem, welke waren Mozes en Elia;

31 dewelke gezien zijnde in heerlijkheid, zeiden zijnen uitgang dien hij zoude volbrengen te Jeruzalem.

32 Petrus nu en die met hem waren, waren met slaap bezwaard; en ontwaakt zijnde zagen zij zijne heerlijkheid en de twee mannen die bij hem stonden.

33 En het geschiedde als zij van hem afscheidden, zoo zeide Petrus tot Jezus: Meester, het is goed dat wij hier zijn; en laat ons drie tabernakelen maken, voor u eenen, en voor Mozes eenen, en voor Elia eenen, niet wetende wat hij zeide.

34 Als hij nu dit zeide, kwam eene wolk en overschaduwde hen; en zij werden bevreesd, als die in de wolk ingingen.

35 En daar geschiedde eene stemme uit de wolk, zeggende: Deze is mijn geliefde Zoon: hoort hem.

36 En als de stem geschiedde,

zoo werden. En verhaald mand ie zien had. 37 En daags de berg afk groote kwam. 38 En schare Meester mijnen een eeni. 39 en hem, en hij, en hij schu lijks van hem; 40 en gebeden uitwerpe gekund. 41 En zeide: keerd g ik nog den ver zoon hie. 42 En toekwan vel en v Jezus b geest, e zond, e weder. 43 En slagen Gods. E wonder die Jez hij tot. 44 Le in uwe des mer worden den. 45 Ma woord hen ver het niet den va vragen. 46 En

zoo werd Jezus alleen gevonden. En zij zwegen stil, en verhaalden in die dagen niemand iets van hetgeen zij gezien hadden.

37 En het geschiedde des daags daaraan, als zij van den berg afkwamen, dat hem eene groote schare in 't gemoet kwam.

38 En zie, een man van de schare riep uit, zeggende: Meester, ik bid u, zie toch mijnen zoon, want hij is mij een eeniggeborene:

39 en zie, een geest neemt hem, en van stonde aan roept hij, en hij scheurt hem dat hij schuimt, en wijkt nauwelijks van hem, en verplettert hem;

40 en ik heb uwe discipelen gebeden dat zij hem zouden uitwerpen, en zij hebben niet gekund.

41 En Jezus antwoordende zeide: O ongeloofig en verkeerd geslacht, hoe lang zal ik nog bij ulieden zijn en ulieden verdragen? Breng uwen zoon hier.

42 En nog als hij naar hem toekwam, scheurde hem de duivel en verscheurde hem; maar Jezus bestrafte den onreinen geest, en maakte het kind gezond, en gaf hem zijnen vader weder.

43 En zij werden allen verslagen over de grootdadigheid Gods. En als zij allen zich verwonderden over alle de dingen die Jezus gedaan had, zeide hij tot zijne discipelen:

44 Legt gij deze woorden in uwe ooren: Want de Zoon des menschen zal overgeleverd worden in der menschen handen.

45 Maar zij verstonden dit woord niet, en het was voor hen verborgen, alzoo dat zij het niet begrepen; en zij vreesden van dat woord hem te vragen.

46 En daar rees eene overleg-

ging onder hen, namelijk wie van hen de meeste ware.

47 Maar Jezus ziende de overlegging hunner harten, nam een kindeken en stelde dat bij zich,

48 en zeide tot hen: Zoo wie dit kindeken ontvangen zal in mijnen naam, die ontvangt mij; en zoo wie mij ontvangen zal, die ontvangt hem die mij gezonden heeft. Want wie de minste onder u allen is, die zal groot zijn.

49 En Johannes antwoordde en zeide: Meester, wij hebben eenen gezien die in uwen naam de duivelen uitwierp, en wij hebben het hem verboden, omdat hij u met ons niet volgt.

50 En Jezus zeide tot hem: Verbiedt het niet, want wie tegen ons niet is, die is vóór ons.

51 En het geschiedde als de dagen zijner opneming vervuld werden; zoo richtte hij zijn aangezicht om naar Jeruzalem te reizen;

52 en hij zond boden uit voor zijn aangezicht; en zij henen-gereisd zijnde, kwamen in een vlek der Samaritanen, om voor hem herberg te bereiden.

53 En zij ontvingen hem niet, omdat zijn aangezicht was als reizende naar Jeruzalem.

54 Als nu zijne discipelen Jacobus en Johannes dat zagen, zeiden zij: Heere, wilt gij dat wij zeggen, dat vuur van den hemel nederdale en deze verslinde, gelijk ook Elia gedaan heeft?

55 Maar zich omkeerende bestrafte hij ze en zeide: Gij weet niet van hoedanigen geest gij zijt;

56 want de Zoon des menschen is niet gekomen om der menschen zielen te verdueren, maar om te behouden. En zij gingen naar een ander vlek.

57 En het geschiedde op den weg als zij reisden, dat een tot hem zeide: Heere, ik zal

u volgen waar gij ook henen-gaat.

58 En Jezus zeide tot hem: De vossen hebben hollen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des menschen heeft niet waar hij het hoofd nederlegge.

59 En hij zeide tot eenen anderen: Volg mij. Doch hij zeide: Heere, laat mij toe dat ik henenga en eerst mijnen vader begrave.

60 Maar Jezus zeide tot hem: Laat de dooden hunne dooden begraven; doch gij, ga henen en verkondig het Koninkrijk Gods.

61 En ook een ander zeide: Heere, ik zal u volgen; maar laat mij eerst toe dat ik afscheid neme van degenen die in mijn huis zijn.

62 En Jezus zeide tot hem: Niemand die zijne hand aan den ploeg slaat en ziet naar hetgeen achter is, is bekwaam tot het Koninkrijk Gods.

HOOFDSTUK 10.

En na dezen stelde de Heere nog zeventig anderen, en zond ze henen voor zijn aangezicht, twee en twee, in iedere stad en plaats waar hij komen zoude.

2 Hij zeide dan tot hen: De oogst is wel groot, maar de arbeiders zijn weinige; daarom bidt den Heere des oogstes, dat hij arbeiders in zijnen oogst uitstoote.

3 Gaat henen: zie, ik zend u als lammeren in het midden der wolven.

4 Draagt geenen buidel, noch male, noch schoenen, en groet niemand op den weg.

5 En in wat huis gij zult ingaan, zegt eerst: Vrede zij dezen huize.

6 En indien aldaar een zoon des vredes is, zoo zal uw vrede op hem rusten; maar indien niet, zoo zal uw vrede tot u wederkeeren.

7 En blijft in dat huis, etende en drinkende hetgeen van hen *voorgezet wordt*; want de arbeider is zijn loon waardig. Gaat niet over van *het ééne* huis in *het andere* huis.

8 En in wat stad gij zult ingaan en zij u ontvangen, eet hetgeen ulieden *voorgezet* wordt,

9 en geneest de kranken die daarin zijn, en zegt tot hen: Het Koninkrijk Gods is nabij u gekomen.

10 Maar in wat stad gij zult ingaan en zij u niet ontvangen, uitgaande op hare straten zoo zegt:

11 Ook het stof dat uit uwe stad aan ons kleeft, schudden wij af op ulieden; nochtans weet dit, dat het Koninkrijk Gods nabij u gekomen is.

12 En ik zegge u, dat het voor *die van Sodom* verdraaglijker wezen zal in dien dag dan voor die stad.

13 Wee u Chorazin, wee u Bethsaida! Want zoo in Tyrus en Sidon de krachten geschied waren die in u geschied zijn, zij zouden eertijds in zak en asch zittende zich bekeerd hebben.

14 Doch het zal Tyrus en Sidon verdraaglijker zijn in het oordeel dan ulieden.

15 En gij Kapernaüm, dat tot den hemel toe verhoogd zijt, gij zult tot de helle toe nedergestooten worden.

16 Wie u hoort die hoort mij, en wie u verwerpt die verwerpt mij; en wie mij verwerpt die verwerpt dengenen die mij gezonden heeft.

17 En de zeventig zijn wedergekeerd met blijdschap, zeggende: Heere, ook de duivelen zijn ons onderworpen in uw naam.

18 En hij zeide tot hen: Ik zag den satan als een bliksem uit den hemel vallen.

19 Zie, ik geef u de macht om op slangen en scorpioenen te

tred
vija
eeni
20
niet
wor
veel
schr
21
Jezu
Ik o
hem
deze
vers
en h
geop
alzo
gen
22
mijn
niem
dan
is da
Zoon
23
disci
allee
zien
24
Profe
begeg
en h
te ho
hebb
25 E
leerde
kende
wat
leven
26 E
is in
leest
27 E
Gij zu
liefhe
en ui
gehee
uw ve
als uz
28 E
hebt r
en gij
29 M
ven r
Jezus
30 E

treden, en over alle kracht des vijands; en geen ding zal u eenigszins beschadigen.

20 Doch verblijdt u daarin niet, dat de geesten u onderworpen zijn; maar verblijdt u veel meer dat uwe namen geschreven zijn in de hemelen.

21 Te dier ure verheugde zich Jezus in den geest, en zeide: Ik dank u Vader, Heere des hemels en der aarde, dat gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt dezelve den kinderkens geopenbaard; ja, Vader, want alzoo is geweest het welbehagen voor u.

22 Alle dingen zijn mij van mijnen Vader overgegeven; en niemand weet wie de Zoon is dan de Vader, en wie de Vader is dan de Zoon, en wien het de Zoon zal willen openbaren.

23 En zich keerende naar de discipelen, zeide hij tot hen alleen: Zalig zijn de oogen die zien hetgeen gij ziet.

24 Want ik zegge u dat vele Profeten en Koningen hebben begeerd te zien hetgeen gij ziet, en hebben het niet gezien, en te hooren hetgeen gij hoort, en hebben het niet gehoord.

25 En zie, een zeker Wetgeleerde stond op, hem verzokende, en zeggende: Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

26 En hij zeide tot hem: Wat is in de wet geschreven? Hoe leest gij?

27 En hij antwoordende zeide: Gij zult den Heere uwen God liefhebben uit geheel uw harte en uit geheel uwe ziele en uit geheel uwe kracht en uit geheel uw verstand, en uw en naaste als uzelf.

28 En hij zeide tot hem: Gij hebt recht geantwoord: doe dat, en gij zult leven.

29 Maar hij willende zichzelven rechtvaardigen, zeide tot Jezus: En wie is mijn naaste?

30 En Jezus antwoordende

zeide: Een zeker mensch kwam af van Jeruzalem naar Jericho; en viel onder de moordenaars, welke hem ook uitgetogen en daartoe zware slagen gegeven hebbende, henengingen, en lieten hem halfdood liggen.

31 En bij geval kwam een zeker Priester dien weg af, en hem ziende ging hij tegenover hem voorbij.

32 En desgelijks ook een Leviet, als hij was bij die plaats, kwam hij en zag hem, en ging tegenover hem voorbij.

33 Maar een zeker Samaritaan reizende kwam omtrent hem, en hem ziende wend hij met innerlijke ontferming bewogen;

34 en hij tot hem gaande verbond zijne wonden, gietende daarin olie en wijn; en hem heffende op zijn eigen beest, voerde hij hem in de herberg en verzorgde hem.

35 En des anderen daags weggaande, langde hij twee penningen uit, en gaf ze den waard, en zeide tot hem: Draag zorg voor hem; en zoo wat gij meer aan hem te koste zult leggen, dat zal ik u wedergeven als ik wederkom.

36 Wie van deze drie dunkt u de naaste geweest te zijn desgenen die onder de moordenaars gevallen was?

37 En hij zeide: Die barmhertigheid aan hem gedaan heeft. Zoo zeide dan Jezus tot hem: Ga henen en doe gij desgelijks.

38 En het geschiedde als zij reisden, dat hij kwam in een vlek; en eene zekere vrouw met name Martha ontving hem in haar huis.

39 En deze had eene zuster genaamd Maria, welke ook zittende aan de voeten van Jezus zijn woord hoorde.

40 Doch Martha was zeer bezig met veel dienens, en daar bijkomende zeide zij: Heere, trekt gij u dat niet aan, dat mijne zuster mij alléén laat dienen?

Zeg dan haar dat zij mij helpe.

41 En Jezus antwoordende zeide tot haar: Martha, Martha, gij bekommert en ontrust u over vele dingen.

42 maar één ding is noodig; doch Maria heeft het goede deel uitgekozen, hetwelk van haar niet zal weggenomen worden.

HOOFDSTUK 11.

En het geschiedde toen hij in eene zekere plaats was bidden, als hij ophield, dat een van zijne discipelen tot hem zeide: Heere, leer ons bidden, gelijk ook Johannes zijnen discipelen geleerd heeft.

2 En hij zeide tot hen: Wanneer gij bidt, zoo zegt: Onze Vader die in de hemelen zijt, uw naam worde geheiligd; uw Koninkrijk kome; uw wil geschiede gelijk in den hemel *alzóó* ook op de aarde;

3 geef ons elken dag ons dagelijksch brood;

4 en vergeef ons onze zonden, want ook wij vergeven aan een iegelijk die ons schuldig is; en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den booze.

5 En hij zeide tot hen: Wie van u zal eenen vriend hebben, en zal te middernacht tot hem gaan, en tot hem zeggen: Vriend, leen mij drie brooden,

6 overmits mijn vriend van de reis tot mij gekomen is, en ik heb niet wat ik hem voorzette:

7 en dat die van binnen antwoordende zoude zeggen: Doe mij geen moeite aan; de deur is nu gesloten, en mijne kinderen zijn met mij in de slaapkamer: ik kan niet opstaan om u te geven.

8 Ik zegge ulieden, hoewel hij niet zoude opstaan en hem geven omdat hij zijn vriend is, nochtans om zijner onbeschaamdheid wille zal hij opstaan en hem geven zooveel als hij er behoeft.

9 En ik zegge ulieden: Bidt,

en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden.

10 Want een iegelijk die bidt, die ontvangt; en die zoekt, die vindt; en die klopt, dien zal opengedaan worden.

11 En wat vader onder u, dien de zoon om brood bidt, zal hem eenen steen geven? of ook om eenen visch, zal hem voor eenen visch eene slang geven?

12 Of zoo hij ook om een ei zoude bidden, zal hij hem een schorpioen geven?

13 Indien dan gij die boos zijt weet uwen kinderen goede gaven te geven, hoeveel te meer zal de hemelsche Vader den Heiligen Geest geven den- genen die hem bidden.

14 En hij wierp eenen duivel uit, en die was stom; en het geschiedde als de duivel uitgevaren was, dat de stomme sprak. En de scharen verwonderden zich;

15 maar sommigen van hen zeiden: Hij werpt de duivelen uit door Beëlzebul, den overste der duiveler.

16 En anderen hem verzoekende, begeerden van hem een teeken uit den hemel.

17 Maar hij kennende hunne gedachten, zeide tot hen: Ieder koninkrijk dat tegen zichzelf verdeeld is, wordt verwoest; en een huis tegen zichzelf *verdeeld zijnde*, valt:

18 indien nu ook de satan tegen zichzelf verdeeld is, hoe zal zijn rijk bestaan? Dewijl gij zegt dat ik door Beëlzebul de duiveien uitwerp.

19 En indien ik door Beëlzebul de duivelen uitwerp, door wien werpen ze uwe zonen uit? Daarom zullen déze uwe rechters zijn.

20 Maar indien ik door den vinger Gods de duivelen uitwerp, zoo is dan het Koninkrijk Gods tot u gekomen.

21 Wanneer een sterke gewa-

pen
is a
22
die
over
heer
op v
roof
23
is te
niet
24
van
zoo
sen,
niet
wede
ik ui
25
met
sied
26
neem
geest
is, e
zij a
dien
het e
27 E
deze
zeker
fende
zeide
gedra
die g
28 M
zijn
Gods
waren
29 E
bij één
te zeg
slacht
ken,
gegeve
van J
30 V
neve
alzóó
schen
31 De
den za
met d
slacht
want
einden

pende zijn hof bewaart, zoo is *al* wat hij heeft in vrede;

22 maar als een daarover komt die sterker is dan hij, en hem overwint, die neemt zijne geheele wapenrusting waar hij op vertrouwde, en deelt zijnen roof uit.

23 Wie *mèt* mij niet is, die is *tégen* mij; en wie met mij niet vergadert, die verstroot.

24 Wanneer de onreine geest van den mensch uitgevaren is, zoo gaat hij door dorre plaatsen, zoekende rust, en die niet vindende zegt hij: Ik zal wederkeeren in mijn huis waar ik uitgevaren ben;

25 en komende vindt hij het *met bezemen* gekeerd en versierd.

26 Dan gaat hij henen en neemt met zich zeven andere geesten, boozter dan hij zelf is, en ingegaan zijnde wonen zij aldaar; en het laatste van dien mensch wordt erger dan het eerste.

27 En het geschiedde als hij deze dingen sprak, dat eene zekere vrouw de stem verheffende uit de schare, tot hem zeide: Zalig is de buik, die u gedragen heeft, en de borsten, die gij hebt gezogen.

28 Maar hij zeide: Ja, zalig zijn degenen die het Woord Gods hooren en hetzelfde bewaren.

29 En als de scharen dicht bijéénvergaderden, begon hij te zeggen: Dit is een boos geslacht: het verzoekt een teeken, en hun zal geen teeken gegeven worden dan het teeken van Jona den Profeet.

30 Want gelijk Jona den Nineviten een teeken geweest is, alzóó zal ook de Zoon des menschen zijn voor dit geslacht.

31 De Koningin van het Zuiden zal opstaan in het oordeel met de mannen van dit geslacht, en zal ze veroordeelen; want zij is gekomen van de einden der aarde om te hooren

de wijsheid van Salomo — en zie, meer dan Salomo is hier.

32 De mannen van Ninevé zullen opstaan in het oordeel met dit geslacht, en zullen hetzelfde veroordeelen; want zij hebben zich bekeerd op de prediking van Jona — en zie, meer dan Jona is hier.

33 En niemand die eene kaars ontsteekt, zet *die* in het verborgen noch onder eene korenmaat, maar op eenen kandelaar, opdat degenen die inkómen het licht zien mogen.

34 De kaars des lichaams is het oog: wanneer dan uw oog eenvoudig is, zoo is ook uw geheele lichaam verlicht; maar zoo het boos is, zoo is ook uw *geheele* lichaam duister.

35 Zie dan toe, dat niet het licht hetwelk in u is, duisternis zij.

36 Indien dan uw lichaam geheel verlicht is, niet hebbende eenig deel dat duister is, zoo zal het geheel verlicht zijn, gelijk wanneer de kaars met het schijnsel u verlicht.

37 Als hij nu *dit* sprak, bad hem een zeker Farizeër dat hij bij hem het middagmaal wilde eten; en ingegaan zijnde zat hij aan.

38 En de Farizeër *dat* ziende, verwonderde zich dat hij niet eerst vóór het middagmaal zich gewasschen had.

39 En de Heere zeide tot hem: Nu, gij Farizeërs, gij reinigt het buitenste des drinkbekers en des schotels, maar het binnenste van u is vol van roof en boosheid.

40 Gij onverstandigen, die het buitenste heeft gemaakt, heeft hij ook niet het binnenste gemaakt?

41 Doch geeft tot aalmoezen hetgeen daarin is, en zie, alles is u rein.

42 Maar wee u, Farizeërs, want gij vertient munt en ruit en alle moeskruid, en gij gaat voorbij het oordeel en de liefde

Gods. Dit moest men doen en het andere niet nalaten.

43 Wee u, Farizeërs, want gij bemint het voorgestoelte in de Synagogen, en de begroetingen op de markten.

44 Wee u, gij Schriftgeleerden en Farizeërs, gij geveinsden, want gij zijt gelijk de graven die niet openbaar zijn, en de menschen die daarover wandelen weten 't niet.

45 En een van de Wetgeleerden antwoordende zeide tot hem: Meester, als gij deze dingen zegt, zoo doet gij ook ons smaadheid aan.

46 Doch hij zeide: Wee ook u, Wetgeleerden, want gij belast de menschen met lasten zwaar om te dragen, en zelve raakt gij die lasten niet aan met één van uwe vingers.

47 Wee u, want gij bouwt de graven der Profeten, en uwe vaders hebben dezelve gedood.

48 Zoo getuigt gij dan dat gij mede behagen hebt aan de werken uwer vaders; want zij hebben ze gedood, en gij bouwt hunne graven.

49 Waarom ook de Wijsheid Gods zegt: Ik zal Profeten en Apostelen tot hen zenden, en van die zullen zij *sommigen* dooden, en *sommigen* zullen zij uitjagen.

50 opdat van dit geslacht afgeëischt worde het bloed van alle de Profeten dat vergoten is van de grondlegging der wereld af,

51 van het bloed Abels tot het bloed van Zacharia, die gedood is tusschen het altaar en het Huis Gods; ja, zegge ik u, het zal afgeëischt worden van dit geslacht.

52 Wee u, gij Wetgeleerden, want gij hebt den sleutel der kennis weggenomen: gijzelve zijt niet ingegaan, en die ingangen hebt gij verhinderd.

53 En als hij deze dingen tot hen zeide, begonnen de Schrift-

geleerden en Farizeërs hard aan te houden, en hem van vele dingen te doen spreken.

54 hem lagen leggende, en zoekende iets uit zijnen mond te bejagen, opdat zij hem beschuldigen mochten.

HOOFDSTUK 12.

Als intusschen vele duizenden der schare bijéénvergaderd waren, zoodat zij elkander vertraden, begon hij te zeggen tot zijne discipelen: Vooreerst, wacht uzelve voor den zuurdeesem der Farizeërs, welke is geveinsdheid.

2 En daar is niets bedekt dat niet zal ontdekt worden, en verborgen dat niet zal geweten worden.

3 Daarom al wat gij in de duisternis gezegd hebt zal in het licht gehoord worden, en wat gij in het oor gesproken hebt in de binnenkamers, zal op de daken gepredikt worden.

4 En ik zegge u mijnen vrienden, vreesst niet voor degenen die het lichaam dooden, en daarna niets méér kunnen doen;

5 maar ik zal u toonen wien gij vreezen zult: vreesst dien, die nadat hij gedood heeft ook macht heeft in de hel te werpen; ja, ik zegge u, vreesst dien.

6 Worden niet vijf muschkens verkocht voor twee penningskens? En niet één van die is voor God vergeten.

7 Ja, ook de haren uws hoofds zijn alle geteld. Vreesst dan niet: gij gaat vele muschkens te boven.

8 En ik zegge u, een iegelijk die mij belijden zal voor de menschen, dien zal ook de Zoon des menschen belijden voor de Engelen Gods;

9 maar wie mij verloochenen zal voor de menschen, die zal verloochend worden voor de Engelen Gods.

10
wo
Zoo
he
wie
gel
het
11
bre
gen
ma
hoe
din
zult
12
u in
spr
13
tot
bro
nis
14
Men
rech
lied
15
toe
heid
over
leef
16
gelij
ken
gedr
17
zelve
doer
ik r
mele
18
doer
brek
en z
mijn
dere
19
zege
goed
vele
drin
20
Gij
men
en
wier
21

10 En een iegelijk die *eenig* woord spreken zal tegen den Zoon des menschen, het zal hem vergeven worden; maar wie tegen den Heiligen Geest gelasterd zal hebben, dien zal het niet vergeven worden.

11 En wanneer zij u henenbrengen zullen in de Synagogen en tot de overheden en de machten, zoo zijt niet bezorgd, hoe of wat gij tot verantwoording zeggen of wat gij spreken zult;

12 want de Heilige Geest zal u in die ure leeren hetgeen gij spreken moet.

13 En een uit de schare zeide tot hem: Meester, zeg mijnen broeder dat hij met mij de erfenis deele.

14 Maar hij zeide tot hem: Mensch, wie heeft mij tot een rechter of scheidsman over u lieden gesteld?

15 En hij zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in den overvloed *gelegen*, dat iemand leeft uit zijne goederen.

16 En hij zeide tot hen eene gelijkenis, en sprak: Eens rijken menschen land had wel gedragen;

17 en hij overleide bij zichzelven, zeggende: Wat zal ik doen? want ik heb niet waarin ik mijne vruchten zal verzamelen.

18 En hij zeide: Dit zal ik doen: ik zal mijne schuren afbreken en grootere bouwen, en zal aldaar verzamelen al dit mijn gewas en deze mijne goederen,

19 en ik zal tot mijne ziele zeggen: Ziele, gij hebt vele goederen die opgelegd zijn voor vele jaren: neem rust, eet, drink, wees vroolijk.

20 Maar God zeide tot hem: Gij dwaas, in dezen nacht zal men uwe ziele van u afischen; en hetgeen gij bereid hebt, wiens zal het zijn?

21 Alzoo is 't met dien die

zichzelven schatten vergadert, en niet rijk is in God.

22 En hij zeide tot zijne discipelen: Daarom zegge ik u, zijt niet bezorgd voor uw leven, wat gij eten zult, noch voor het lichaam, waarmede gij u kleeden zult:

23 het leven is meer dan het voedsel, en het lichaam dan de kleeding.

24 Aanmerkt de raven, dat zij niet zaaien noch maaien, welke geen spijskamer noch schuur hebben, en God voedt dezelve: hoeveel gaat gij de vogelen te boven!

25 Wie toch van u kan met bezorgd te zijn ééne el tot zijne lengte toedoen?

26 Indien gij dan ook het minste niet kunt, wat zijt gij voor de andere dingen bezorgd?

27 Aanmerkt de leliën, hoe zij wassen: zij arbeiden niet en spinnen niet, en ik zegge u, ook Salomo in al zijne heerlijkheid is niet bekleed geweest als eene van deze.

28 Indien nu God het gras, dat heden op het veld is en morgen in den oven geworpen wordt, alzoo bekleedt, hoeveel te meer u, gij kleingeloofigen!

29 En gijlieden, vraagt niet wat gij eten of wat gij drinken zult, en weest niet wankelmoedig;

30 want alle deze dingen zoeken de volkeren der wereld; maar uw Vader weet dat gij deze dingen behoeft.

31 Maar zoekt het Koninkrijk Gods, en alle deze dingen zullen u toegeworpen worden.

32 Vrees niet, gij klein kuddeken, want het is uws Vaders welbehagen, ulieden het Koninkrijk te geven.

33 Verkoopt hetgeen gij hebt, en geeft aalmoes; maakt uzelfen buidels die niet verouden, eenen schat die niet afneemt in de hemelen, waar de dief niet bijkomt noch de mot verderft.

34 Want waar uw schat is, aldaar zal ook uw harte zijn.

35 Laat uwe leendenen omgord zijn, en de kaarsen brandende;

36 en zijt gij den menschen gelijk die op hunnen heer wachten, wanneer hij wederkomen zal van de bruiloft, opdat als hij komt en klopt, zij hem terstond mogen opendoen.

37 Zalig zijn die dienstknechten, welke de heer als hij komt zal wakende vinden: voorwaar ik zegge u, dat hij zich zal omgorden, en zal ze doen aanzitten, en bijkomende zal hij hen dienen.

38 En zoo hij komt in de tweede nachtwaak, en komt in de derde waak, en vindt ze alzóó, zalig zijn die dienstknechten.

39 Maar weet dit, dat indien de heer des huizes geweten had in welke ure de dief zoude komen, hij zoude gewaakt hebben en zoude zijn huis niet hebben laten doorgraven.

40 Gij dan, zijt óók bereid, want in welke ure gij het niet meent zal de Zoon des menschen komen.

41 En Petrus zeide tot hem: Heere, zegt gij deze gelijkenis tot ons, of ook tot allen?

42 En de Heere zeide: Wie is dan de getrouwe en voorzichtige huisbezorger, dien de heer over zijne dienstboden zal zetten, om *hun* ter rechter tijd het bescheiden deel spijsze te geven?

43 Zalig is die dienstknecht, welken zijn heer als hij komt zal vinden alzóó doende:

44 waarlijk ik zegge ulieden dat hij hem over alle zijne goederen zetten zal.

45 Maar indien die dienstknecht in zijn harte zoude zeggen: Mijn heer vertoeft te komen, en zoude beginnen de knechten en de dienstmaagden te slaan, en te eten en te drinken en dronken te worden,

46 zoo zal de heer van dien dienstknecht komen ten dage

op welchen hij hem niet verwacht, en ter ure die hij niet weet, en zal hem afscheiden, en zal zijn deel zetten met de ontrouwen.

47 En die dienstknecht welke geweten heeft den wil zijns heeren, en *zich* niet bereid noch naar zijnen wil gedaan heeft, die zal met vele *slagen* geslagen worden;

48 maar die *denzelven* niet geweten heeft, en gedaan heeft *dingen* die slagen waardig zijn, die zal met weinige *slagen* geslagen worden. En een iegelijk wien veel gegeven is, van dien zal veel geëischt worden; en wien men veel vertrouwd heeft, van dien zal men overvloediger eischen.

49 Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil ik, indien het alreede ontstoken is?

50 Maar ik moet met eenen doop gedoopt worden, en hoe word ik *geperst*, todat het volbracht zij!

51 Meent gij dat ik gekomen ben om vrede te geven op de aarde? Neen, zegge ik u, maar veeleer verdeeldheid.

52 Want van nu aan zullen er vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie;

53 de vader zal tegen den zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen den vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder; de schoonmoeder tegen hare schoondochter, en de schoondochter tegen hare schoonmoeder.

54 En hij zeide ook tot de scharen: Wanneer gij een wolk ziet opgaan van het Westen, terstond zegt gij lieden: Er komt regen; en het geschiedt alzóó;

55 en wanneer gij den zuidenwind ziet waaien, zoo zegt gij: Daar zal hitte zijn; en het geschiedt.

56 Gij geveinsden, het aanschijn der aarde en des hemels

wee
bep.

57

van

is?

58

uwe

heid

weg

den

voor

rech

over

naar

59

daar

gij

ken

weet gij te beproeven, en hoe beproeft gij dezen tijd niet?

57 En waarom oordeelt gij ook van uzelve niet hetgeen recht is?

58 Want als gij henengaat met uwe wederpartij voor de overheid, zoo benaarstig u op den weg om van hem verlost te worden; opdat hij misschien u niet voor den rechter trekke, en de rechter u den gerechtsdienaar overlevere, en de gerechtsdienaar u in de gevangenis werpe.

59 Ik zegge u, gij zult van daar geenszins uitgaan, totdat gij ook het laatste penningsken betaald zult hebben.

HOOFDSTUK 13.

En daar waren te dierzelfder tijd eenigen tegenwoordig, die hem boodschappen van de Galileërs, welker bloed Pilatus met hunne offeranden gemengd had.

2 En Jezus antwoordde en zeide tot hen: Meent gij dat deze Galileërs zondaars zijn geweest boven alle de Galileërs, omdat zij zulks geleden hebben?

3 Ik zegge u, neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen desgelijks vergaan.

4 Of die achttien op welke de toren in Siloam viel en doodde ze, meent gij dat deze schuldenaars zijn geweest boven alle menschen die in Jeruzalem wonen?

5 Ik zegge u, neen zij; maar indien gij u niet bekeert, zoo zult gij allen insgelijks vergaan.

6 En hij zeide deze gelijkenis: Een zeker *man* had eenen vijgeboom, geplant in zijnen wijngaard; en hij kwam en zocht vrucht daarop, en vond ze niet.

7 En hij zeide tot den wijngaardenier: Zie, ik kom nu drie jaren zoekende vrucht op dezen vijgeboom, en vind ze niet; houw hem uit: waartoe

beslaat hij ook onnuttelijk de aarde?

8 En hij antwoordende zeide tot hem: Heere, laat hem ook *nog* dit jaar, totdat ik om hem gegraven en mest gelegd zal hebben;

9 en indien hij vrucht zal voortbrengen, *laat hem staan*; maar indien niet, zoo zult gij hem namaals uithouwen.

10 En hij leerde op den sabbat in eene der Synagogen.

11 En zie, daar was eene vrouw die eenen geest der krankheid achttien jaren lang gehad had, en zij was samengebogen en kon zich ganschelijk niet oprichten.

12 En Jezus haar ziende riep ze tot zich, en zeide tot haar: Vrouw, gij zijt verlost van uwe krankheid.

13 En hij leide de handen op haar, en zij werd terstond weder recht, en verheerlijkte God.

14 En de overste der Synagoge, kwalijk nemende dat Jezus op den sabbat genezen had, antwoordde en zeide tot de schare: Daar zijn zes dagen op welke men moet werken; komt dan op dezelve en laat u genezen, en niet op den dag des sabbats.

15 De Heere dan antwoordde hem en zeide: Gij geveinsde, maakt niet een iegelijk van u op den sabbat zijnen os of ezel van de kribbe los, en leidt *hem* henen om te doen drinken?

16 En deze, die eene dochter Abrahams is, welke de satan, zie, nu achttien jaren gebonden had, moest die niet losge maakt worden van dezen band op den dag des sabbats?

17 En als hij dit zeide, werden zij allen beschaamd die zich tegen hem stelden, en al de schare verblijdde zich over alle de heerlijke dingen die van hem geschiedden.

18 En hij zeide: Waaraan is het Koninkrijk Gods gelijk,

25 En vele scharen gingen met hem; en hij zich omkeerende zeide tot hen:

26 Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn;

27 en wie zijn kruis niet draagt en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekenet de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking *noodig is*?

29 opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft en niet kan voleindigen, allen die het zien hem beginnen te bespotten,

30 zeggende: Deze mensch heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat Koning gaande naar den krijg om tegen eenen anderen Koning te slaan, zit niet eerst neder en beraadslaagt, of hij machtig is met tienduizend te ontmoeten den-gene die met twintigduizend tegen hem komt?

32 Anders zendt hij gezanten uit, terwijl gene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede *dient*.

33 Alzôô dan een iegelijk van u die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 Het zout is goed; maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch voor het land noch voor den mesthoop geschikt; men werpt het weg. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

HOOFDSTUK 15.

En alle de tollenaars en de zondaars naderden tot hem om hem te hooren.

2 En de Farizeërs en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 Wat mensch onder u hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negenenegentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij hetzelfde vindt?

5 En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouders, verblijd zijnde;

6 en te huis komende roept hij de vrienden en de geburen te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schaap gevonden dat verloren was.

7 Ik zegge ulieden, dat er alzôô blijdschap zal zijn in den hemel over éénen zondaar die zich bekeert, *meer* dan over negenenegentig rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

8 Of wat vrouw hebbende tien penningen, indien zij éénen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis *met bezemen*, en zoekt naarstiglijk totdat zij *die* vindt?

9 En als zij *dien* gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: Weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden dien ik verloren had.

10 Alzôô (zegge ik ulieden) is daar blijdschap voor de Engelen Gods over éénen zondaar die zich bekeert.

11 En hij zeide: Een zeker mensch had twee zonen.

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: Vader, geef mij het deel des goeds dat *mij* toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, de jongste zoon alles bijéénvergaderend hebbende, is wegge-reisd in een *vergelegen* land, en

heer
bra
14
teer
te
hi
15
de
ger
hem
te v
16
te v
zwi
hem
17
zijn
ling
over
verg
18
nen
hem
zond
voor
19
uw
maai
huur
20
zijn
verre
zijn
lijke
toelo
hals
21
Vade
den
niet
naam
22
diens
voort
het
ring
aan
23
en sl
en vr
24
dood
den,
gevon
vrooli
25

heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdadiglijk.

14 En als hij het alles verteerd had, werd daareen groote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden;

15 en hij ging henen en voegde zich bij een van de burgers van dat land, en die zond hem op zijn land om de zwijnen te weiden;

16 en hij begeerde zijnen buik te vullen met den draf dien de zwijnen aten, en niemand gaf hem dien.

17 En tot zichzelven gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger.

18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u.

19 en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden: maak mij als eenen van uw huurlingen.

20 En opstaande ging hij naar zijnen vader. En als hij nog verre van hem was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen, en toeloopende viel hem om zijnen hals en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden.

22 Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: Brengt hier voort het beste kleet en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand en schoenen aan de voeten.

23 en brengt het gemeste kalf en slaekt het, en laat ons eten en vroolijk zijn;

24 want deze mijn zoon was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen vroolijk te zijn.

25 En zijn oudste zoon was in

het veld, en als hij kwam en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei;

26 en tot zich geroepen hebbende een van de knechten, vroegde wat dat mocht zijn.

27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht, omdat hij hem gezond weder ontvangen heeft.

28 Maar hij werd toornig en wilde niet ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en bad hem.

29 Doch hij antwoordende zeide tot den vader: Zie, ik dien u nu zoovele jaren en heb nooit uw gebod overtreden, en gij hebt mij nooit een bokskén gegeven, opdat ik met mijne vrienden mocht vroolijk zijn;

30 maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hoeren doorgebracht heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslacht.

31 En hij zeide tot hem: Kind, gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe:

32 men behoorde dan vroolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

En hij zeide ook tot zijne discipelen: Daar was een zeker rijk mensch, welke eenen rentmeester had, en deze werd bij hem verklaagd als die zijne goederen doorbracht.

2 En hij riep hem en zeide tot hem: Hoe hoor ik dit van u? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want gij zult niet meer rentmeester kunnen zijn.

3 En de rentmeester zeide bij zichzelven: Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? Graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4 Ik weet wat ik doen zal,

en waarbij zal ik hetzelfde vergelijken?

19 Het is gelijk een mostaardzaad, hetwelk een mensch genomen en in zijnen hof geworpen heeft; en het wies op en werd tot eenen grooten boom, en de vogelen des hemels nestelden in zijne takken.

20 En hij zeide wederom: Waarbij zal ik het Koninkrijk Gods vergelijken?

21 Het is gelijk een zuurdeesem, welken eene vrouw nam en verborg in drie maten meel, totdat het geheel gezuurd was.

22 En hij reisde van de ééne stad en vlek tot de andere, leerende, en richtende *zijne* reize naar Jeruzalem.

23 En daar zeide een tot hem: Heere, zijn er ook weinigen die zalig worden? En hij zeide tot hen:

24 Strijdt om in te gaan door de enge poort; want velen (zegge ik u) zullen zoeken in te gaan, en zullen niet kunnen;

25 *namelijk* nadat de Heere des huizes zal opgestaan zijn en de deur zal gesloten hebben, en gij zult beginnen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Heere, Heere, doe ons open; en hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik ken u niet van waar gij zijt.

26 Alsdan zult gij beginnen te zeggen: Wij hebben in uwe tegenwoordigheid gegeten en gedronken, en gij hebt in onze straten geleerd.

27 En hij zal zeggen: Ik zegge u, ik ken u niet van waar gij zijt: wijkt van mij af, alle gij werkers der ongerechtigheid.

28 Aldaar zal zijn weening en knersing der tanden, wanneer gij zult zien Abraham en Isaäk en Jakob en alle de Profeten in het Koninkrijk Gods, maar ulieden buiten uitgeworpen.

29 En daar zullen er komen van Oosten en Westen, en van Noorden en Zuiden en zullen aanzitten in het Koninkrijk Gods.

30 En zie, daar zijn laatsten die de eersten zullen zijn, en daar zijn eersten die de laatsten zullen zijn.

31 Te dien dage kwamen daar eenige Farizeërs, zeggende tot hem: Ga weg en vertrek van hier, want Herodes wil u dooden.

32 En hij zeide tot hen: Gaat henen en zegt dien vos: Zie, ik werp duivelen uit en maak gezond, heden en morgen, en ten derden *dage* word ik vol-eindigd.

33 Doch ik moet heden en morgen en den volgende(n) *dag* reizen, want het gebeurt niet dat een Profeet gedood wordt buiten Jeruzalem.

34 Jeruzalem, Jeruzalem, gij die de Profeten doodt, en steent die tot u gezonden zijn, hoe menigmaal heb ik uwe kinderen willen bijéénvergaderen, gelijkewijs eene hen hare kiekens onder de vleugelen *vergadert*, en gijlieden hebt niet gewild.

35 Zie, uw huis wordt ulieden woest gelaten. En voorwaar ik zegge u, dat gij mij niet zult zien, totdat *de tijd* zal gekomen zijn als gij zult zeggen: Gezegend *is* hij die komt in den name des Heeren.

HOOFDSTUK 14.

En het geschiedde als hij gekomen was in het huis van een der oversten der Farizeers, op den sabbat, om brood te eten, dat zij hem waarnamen.

2 En zie, daar was een zeker waterzuchtig mensch vóór hem.

3 En Jezus antwoordende zeide tot de Wetgeleerden en Farizeërs, en sprak: Is het ook

ge
zor
4
hij
en
5
zei
ulie
len
zal
sab
6
niet
7
den
ken
gen
8
ter
zoo
zitp
een
gen
9 e
hem
ge:
alsd
scha
hou
10
zult
op
wan
nood
Vrie
dan
dege
11
zelve
word
nede
12
gene
Wan
of a
zoo
noch
mage
ren,
te ee
en u
13
maak
arme
len,
14

geoorloofd op den sabbat gezond te maken?

4 Maar zij zwegen stil. En hij nam hem en genas hem, en liet hem gaan.

5 En hij hun antwoordende zeide: Wiens ezel of os van ulieden zal in eenen put vallen, en die hem niet terstond zal uittrekken op den dag des sabbats?

6 En zij konden hem daarop niet weder antwoorden.

7 En hij zeide tot de genooden eene gelijkenis, aanmerkende hoe zij de vooraanzittingen verkoren, zeggende tot hen:

8 Wanneer gij van iemand ter bruiloft genood zult zijn, zoo zet u niet op de eerste zitplaats; opdat niet misschien een waardiger dan gij van hem genood zij.

9 en hij komende die u en hem genood heeft, tot u zegge: Geef dezen plaats, en gij alsdan zoudt beginnen met schaamte de laatste plaats te houden.

10 Maar wanneer gij genood zult zijn, ga henen en zet u op de laatste plaats; opdat wanneer hij komt die u genood heeft, hij tot u zegge: Vriend, ga hooger op: alsdan zal het u eere zijn voor degenen die met u aanzitten.

11 Want een iegelijk die zichzelf verhoogt zal vernederd worden en die zichzelf vernederd zal verhoogd worden.

12 En hij zeide ook tot den gene die hem genood had: Wanneer gij een middagmaal of avondmaal zult houden, zoo roep niet uwe vrienden, noch uwe broeders, noch uwe magen, noch uwe rijke geburen, opdat ook dezelve u niet te eeniger tijd weder nooden en u vergelding geschiede.

13 Maar wanneer gij een maaltijd zult houden, zoo nood armen, verminkten, kreupelen, blinden:

14 en gij zult zalig zijn,

omdat zij niet hebben om u te vergelden; want het zal u vergolden worden in de opstanding der rechtvaardigen.

15 En als een van degenen die medeaanzaten deze dingen hoorde, zeide hij tot hem: Zalig is hij die brood eet in het Koninkrijk Gods.

16 Maar hij zeide tot hem: Een zeker mensch bereidde een groot avondmaal, en hij noodde er velen;

17 en hij zond zijnen dienstknecht uit ter ure des avondmaals, om den genooden te zeggen: Komt, want alle dingen zijn nu gereed.

18 En zij begonnen allen zich eendrachtelijk te verontschuldigen. De eerste zeide tot hem: Ik heb eenen akker gekocht, en het is noodig dat ik uitga en hem bezie; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

19 En een ander zeide: Ik heb vijf juk ossen gekocht, en ik ga henen om die te beproeven; ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.

20 En een ander zeide: Ik heb eene vrouw getrouwd en daarom kan ik niet komen.

21 En die dienstknecht wedergekomen zijnde boodschapte deze dingen zijnen heer. Toen werd de heer des huizes toornig, en zeide tot zijnen dienstknecht: Ga haastelijk uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier in.

22 En de dienstknecht zeide: Heere, het is geschied, gelijk gij bevolen hebt, en nog is daar plaats.

23 En de heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde;

24 want ik zegge ulieden, dat niemand van die mannen die genood waren mijn avondmaal smaken zal.

25 En vele scharen gingen met hem; en hij zich omkeerende zeide tot hen:

26 Indien iemand tot mij komt, en niet haat zijnen vader en moeder, en vrouw en kinderen, en broeders en zusters, ja, ook zelfs zijn eigen leven, die kan mijn discipel niet zijn;

27 en wie zijn kruis niet draagt en mij navolgt, die kan mijn discipel niet zijn.

28 Want wie van u willende eenen toren bouwen, zit niet eerst neder en overrekent de kosten, of hij ook heeft hetgeen tot volmaking *noodig is*?

29 opdat niet misschien, als hij het fundament gelegd heeft en niet kan voleindigen, allen die het zien hem beginnen te bespotten,

30 zeggende: Deze mensch heeft begonnen te bouwen, en heeft niet kunnen voleindigen.

31 Of wat Koning gaande naar den krijg om tegen eenen anderen Koning te slaan, zit niet eerst neder en beraadslaagt, of hij machtig is met tienduizend te ontmoeten den gene die met twintigduizend tegen hem komt?

32 Anders zendt hij gezanten uit, terwijl gene nog verre is, en begeert hetgeen tot vrede *dient*.

33 Alzoo dan een iegelijk van u die niet verlaat alles wat hij heeft, die kan mijn discipel niet zijn.

34 Het zout is goed; maar indien het zout smakeloos geworden is, waarmede zal het smakelijk gemaakt worden?

35 Het is noch voor het land noch voor den mesthoop geschikt; men werpt het weg. Wie ooren heeft om te hooren, die hoore.

HOOFDSTUK 15.

En alle de tollenaars en de zondaars naderen tot hem om hem te hooren.

2 En de Farizeërs en de Schriftgeleerden murmureerden, zeggende: Deze ontvangt de zondaars, en eet met hen.

3 En hij sprak tot hen deze gelijkenis, zeggende:

4 Wat mensch onder u hebbende honderd schapen, en één van die verliezende, verlaat niet de negenenegentig in de woestijn, en gaat naar het verlorene, totdat hij hetzelfde vindt?

5 En als hij het gevonden heeft, legt hij het op zijne schouders, verblijd zijnde;

6 en te huis komende roept hij de vrienden en de geburen te zamen, zeggende tot hen: Weest blijde met mij, want ik heb mijn schaaap gevonden dat verloren was.

7 Ik zegge ulieden, dat er alzoo blijdschap zal zijn in den hemel over éénen zondaar die zich bekeert, *meer* dan over negenenegentig rechtvaardigen, die de bekeering niet van noode hebben.

8 Of wat vrouw hebbende tien penningen, indien zij éénen penning verliest, ontsteekt niet eene kaars, en keert het huis *met bezemen*, en zoekt naarstiglijk totdat zij *dien* vindt?

9 En als zij *dien* gevonden heeft, roept zij de vriendinnen en de geburinnen te zamen, zeggende: Weest blijde met mij, want ik heb den penning gevonden dien ik verloren had.

10 Alzoo (zegge ik ulieden) is daar blijdschap voor de Engelen Gods over éénen zondaar die zich bekeert.

11 En hij zeide: Een zeker mensch had twee zonen.

12 En de jongste van hen zeide tot den vader: Vader, geef mij het deel des goeds dat mij toekomt. En hij deelde hun het goed.

13 En niet vele dagen daarna, de jongste zoon alles bijéénvergaderd hebbende, is weggeleid in een *vergelegen* land, en

hee
bra
14
teer
te
hij
15
de
ger
hem
te v
16
te v
zwij
hem
17
zijn
ling
over
verg
18
nen
hem
zond
voor
19
uw
maa
huu
20
zijne
verr
zijn
lijke
toelo
hals
21
Vade
den
niet
naan
22
diens
voort
het
ring
aan
23
en sl
en vr
24
dood
den,
gevon
vrool
25 E

heeft aldaar zijn goed doorgebracht, levende overdadiglijk.

14 En als hij het alles verteerd had, werd daar een groote hongersnood in dat land, en hij begon gebrek te lijden;

15 en hij ging henen en voegde zich bij een van de burgers van dat land, en die zond hem op zijn land om de zwijnen te weiden;

16 en hij begeerde zijnen buik te vullen met den draf dien de zwijnen aten, en niemand gaf hem dien.

17 En tot zichzelf gekomen zijnde, zeide hij: Hoevele huurlingen mijns vaders hebben overvloed van brood, en ik verga van honger.

18 Ik zal opstaan en tot mijnen vader gaan, en ik zal tot hem zeggen: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u.

19 en ik ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden: maak mij als eenen van uwe huurlingen.

20 En opstaande ging hij naar zijnen vader. En als hij nog verre *van hem* was, zag hem zijn vader, en werd met innerlijke ontferming bewogen, en toeloopende viel hem om zijnen hals en kuste hem.

21 En de zoon zeide tot hem: Vader, ik heb gezondigd tegen den hemel en voor u, en ben niet meer waardig uw zoon genaamd te worden.

22 Maar de vader zeide tot zijne dienstknechten: Brengt *hier* voort het beste kleed en doet het hem aan, en geeft eenen ring aan zijne hand en schoenen aan de voeten.

23 en brengt het gemeste kalf en slaecht het, en laat ons eten en vroolijk zijn;

24 want deze mijn zoon was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden. En zij begonnen vroolijk te zijn.

25 En zijn oudste zoon was in

het veld, en als hij kwam en het huis genaakte, hoorde hij het gezang en het gerei;

26 en tot zich geroepen hebbende een van de knechten, vraagde wat dat mocht zijn.

27 En deze zeide tot hem: Uw broeder is gekomen, en uw vader heeft het gemeste kalf geslacht, omdat hij hem gezond weder ontvangen heeft.

28 Maar hij werd toornig en wilde niet ingaan. Zoo ging dan zijn vader uit, en bad hem.

29 Doch hij antwoordende zeide tot den vader: Zie, ik dien u nu zoovele jaren en heb nooit uw gebod overtreden, en gij hebt mij nooit een bokken gegeven, opdat ik met mijne vrienden mocht vroolijk zijn;

30 maar als deze uw zoon gekomen is, die uw goed met hoeren doorgebracht heeft, zoo hebt gij hem het gemeste kalf geslacht.

31 En hij zeide tot hem: Kind, gij zijt altijd bij mij, en al het mijne is uwe:

32 men behoorde dan vroolijk en blijde te zijn; want deze uw broeder was dood en is weder levend geworden, en hij was verloren en is gevonden.

HOOFDSTUK 16.

En hij zeide ook tot zijne discipelen: Daar was een zeker rijk mensch, welke eenen rentmeester had, en deze werd bij hem verklaagd als die zijne goederen doorbracht.

2 En hij riep hem en zeide tot hem: Hoe hoor ik dit van u? Geef rekenschap van uw rentmeesterschap, want gij zult niet meer rentmeester kunnen zijn.

3 En de rentmeester zeide bij zichzelf: Wat zal ik doen, dewijl mijn heer dit rentmeesterschap van mij neemt? Graven kan ik niet, te bedelen schaam ik mij.

4 Ik weet wat ik doen zal,

opdat wanneer ik van het rentmeesterschap afgezet zal wezen, zij mij in hunne huizen ontvangen.

5 En hij riep tot zich een iegelijk van de schuldenaars zijns heeren, en zeide tot den eerste: Hoeveel zijt gij mijnen heer schuldig?

6 En hij zeide: Honderd vaten olie. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift, en nederzittende schrijf haastelijk vijftig.

7 Daarna zeide hij tot eenen anderen: En gij, hoeveel zijt gij schuldig? En hij zeide: Honderd mudden tarwe. En hij zeide tot hem: Neem uw handschrift en schrijf tachtig.

8 En de heer prees den onrechtvaardigen rentmeester, omdat hij voorzigtiglijk gedaan had; want de kinderen dezer wereld zijn voorzigtiger dan de kinderen des lichts in hun geslacht.

9 En ik zegge ulieden, maakt uzelfen vrienden uit den onrechtvaardigen Mammon, opdat wanneer u ontbreken zal, zij u mogen ontvangen in de eeuwige tabernakelen.

10 Die getrouw is in het minste, die is ook in het groote getrouw; en die in het minste onrechtvaardig is, die is ook in het groote onrechtvaardig.

11 Zoo gij dan in den onrechtvaardigen Mammon niet getrouw zijt geweest, wie zal u het ware vertrouwen?

12 En zoo gij in eens anders goed niet getrouw zijt geweest, wie zal u het uwe geven?

13 Geen huisknecht kan twee heeren dienen; want of hij zal den éénen haten en den anderen liefhebben, of hij zal den éénen aanhangen en den anderen verachten. Gij kunt God niet dienen en den Mammon.

14 En alle deze dingen hoorden ook de Farizeërs die geldgierig waren, en zij beschimpden hem.

15 En hij zeide tot hen: Gij zijt het die uzelve rechtvaardigt voor de menschen, maar God kent uwe harten; want dat hoog is onder de menschen, is een gruwel voor God.

16 De Wet en de Profeten *zijn* tot op Johannes; van dien tijd af wordt het Koninkrijk Gods verkondigd, en een iegelijk doet geweld op hetzelve.

17 En het is lichter dat de hemel en de aarde voorbijgaan, dan dat één tittel der wet valle.

18 Een iegelijk die zijne vrouw verlaat en eene andere trouwt, die doet overspel; en een iegelijk die de verlatene van den man trouwt, die doet *ook* overspel.

19 En daar was een zeker rijk mensch, en was gekleed met purper en zeer fijn lijnwaad, levende alle dagen vroolijk en prachtig.

20 En daar was een zeker bedelaar met name Lazarus, welke lag voor zijne poort, vol zweren,

21 en begeerde verzadigd te worden van de kruimkens die van de tafel des rijken vielen; maar ook de honden kwamen en likten zijne zweren.

22 En het geschiedde dat de bedelaar stierf, en van de Engelen gedragen werd in den schoot Abrahams.

23 En de rijke stierf *ook*, en werd begraven. En als hij in de hel zijne oogen ophief, zijnde in de pijn, zag hij Abraham van verre, en Lazarus in zijnen schoot.

24 En hij riep en zeide: Vader Abraham, ontferm u mijner en zend Lazarus, dat hij het uiterste zijns vingers in het water doope, en verkoele mijne tong; want ik lijd smarten in deze vlam.

25 Maar Abraham zeide: Kind, gedenk dat gij uw goed ontvangen hebt in uw leven, en Lazarus desgelijks het kwade;

en n
gij l
26 l
sche
groot
dege
wille
kun
zijn
kom
27 l
vade
mijn
28 v
dat l
ook
plaat
29 A
Zij l
feten
30 l
Abra
van
ging
31
hem
Profe
len z
iema
zich

En
pelen
er g
doch
kome
2 he
dat e
hals
de z
één
erger
3 W
uw l
zoo l
hem
hem.
4 E
's da
zeven
derke
leed,
geven
5 En

en nu wordt hij vertroost, en gij lijdt smarten.

26 En boven dit alles, tusschen ons en ulieden is eene groote kloof gevestigd, zoodat degenen die van hier tot u willen overgaan, niet zouden kunnen, noch ook die *daar zijn*, van daar tot ons overkomen.

27 En hij zeide: Ik bid u dan vader, dat gij hem zendt tot mijns vaders huis;

28 want ik heb vijf broeders: dat hij hun *dit* betuige, opdat ook zij niet komen in deze plaats der pijniging.

29 Abraham zeide tot hem: Zij hebben Mozes en de Profeten: dat ze die hooren.

30 En hij zeide: Neen, vader Abraham, maar zoo iemand van de dooden tot hen heninging, zij zouden zich bekeeren.

31 Doch Abraham zeide tot hem: Indien zij Mozes en de Profeten niet hooren, zoo zullen zij ook, al ware het dat er iemand uit de dooden opstond, zich niet laten gezeggen.

HOOFDSTUK 17.

En hij zeide tot de discipelen: Het kan niet wezen dat er geen ergernissen komen, doch wee *hem* door welken zij komen;

2 het zoude hem nutter zijn dat een molensteen om zijnen hals gedaan ware, en hij in de zee geworpen, dan dat hij één van deze kleinen zoude ergeren.

3 Wacht uzelve. En indien uw broeder tegen u zondigt, zoo bestraf hem, en indien het hem leed is, zoo vergeef het hem.

4 En indien hij zevenmaal 's daags tegen u zondigt, en zevenmaal 's daags tot u wederkeert, zeggende: Het is mij leed, zoo zult gij het hem vergeven.

5 En de Apostelen zeiden tot

den Heere: Vermeerder ons het geloof.

6 En de Heere zeide: Zoo gij een geloof hadt als een mostaardzaad, gij zoudt tegen dezen moerbeziënboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant, en hij zoude u gehoorzaam zijn.

7 En wie van u heeft eenen dienstknecht ploegende of *de beesten* hoedende, die tot hem als hij van den akker inkomt terstond zal zeggen: Kom bij en zit aan?

8 Maar zal hij niet tot hem zeggen: Bereid dat ik te avond zal eten, en omgord u en dien mij, totdat ik zal gegeten en gedronken hebben, en eet en drink gij daarna?

9 Dankt hij ook dien dienstknecht, omdat hij gedaan heeft hetgeen hem bevolen was? Ik meen, neen.

10 Alzoo ook gij, wanneer gij zult gedaan hebben al hetgeen u bevolen is, zoo zegt: Wij zijn onnutte dienstknechten, want wij hebben *maar* gedaan, hetgeen wij schuldig waren te doen.

11 En het geschiedde als hij naar Jeruzalem reisde, dat hij door het midden van Samarië en Galiléa ging.

12 En als hij in een zeker vlek kwam, ontmoetten hem tien melaatsche mannen, welke van verre stonden;

13 en zij verhieven *hunne* stem, zeggende: Jezus, Meester, ontferm u onzer,

14 En als hij ze zag, zeide hij tot hen: Gaat henen en vertoont uzelve den Priesteren. En het geschiedde terwijl zij heningingen dat zij gereinigd werden.

15 En één van hen ziende dat hij genezen was, keerde weder, met groote stem God verheerlijkende;

16 en hij viel op het aangezicht voor zijne voeten, hem dankende: en deze was een Samaritaan.

17 En Jezus antwoordende zeide: Zijn niet de tien gereinigd geworden? En waar zijn de negen?

18 Zijn er geene gevonden die wederkeeren om God eere te geven, dan deze vreemdeling?

19 En hij zeide tot hem: Sta op en ga henen; uw geloof heeft u behouden.

20 En gevraagd zijnde van de Farizeërs, wanneer het Koninkrijk Gods komen zoude, heeft hij hun geantwoord en gezegd: Het Koninkrijk Gods komt niet met uiterlijk ge-
laat,

21 en men zal niet zeggen: Zie hier of zie dáár; want zie, het Koninkrijk Gods is bin-
nen ulieden.

22 En hij zeide tot de disci-
pelen: Daar zullen dagen kom-
men, wanneer gij zult begeer-
en éénen der dagen van den
Zoon des menschen te zien,
en gij zult *dien* niet zien.

23 En zij zullen tot u zeggen:
Zie hier of zie dáár is hij:
gaat niet henen, en volgt niet.

24 Want gelijk de bliksem,
die van het ééne *einde* onder
den hemel bliksemt, tot het an-
dere onder den hemel schijnt,
alzóó zal ook de Zoon des
menschen wezen in zijnen dag.

25 Maar eerst moet hij veel
lijden, en verworpen worden
van dit geslacht.

26 En gelijk het geschied is
in de dagen van Noach, al-
zóó zal het ook zijn in de da-
gen van den Zoon des men-
schen:

27 zij aten, zij dronken, zij
namen ten huwelijk, zij wer-
den ten huwelijk gegeven, tot
den dag op welken Noach in
de ark ging, en de zondvloed
kwam en verloor ze allen.

28 Desgelijks ook gelijk het
geschiedde in de dagen van
Lot: zij aten, zij dronken,
zij kochten, zij verkochten,
zij plantten, zij bouwden;

29 maar op den dag op wel-
ken Lot van Sodom uitging,
regende het vuur en zwavel
van den hemel, en verloor
ze allen:

30 even alzóó zal het zijn in
den dag op welken de Zoon
des menschen geopenbaard zal
worden.

31 In dien dag wie op het
dak zal zijn, en zijn huisraad
in huis, die kome niet af om
hetzelfde weg te nemen; en
wie op den akker zijn zal, die
keere desgelijks niet naar het-
geen achter is.

32 Gedenkt aan de vrouw van
Lot.

33 Zoo wie zijn leven zal
zoeken te behouden, die zal
het verliezen; en zoo wie het-
zelfde zal verliezen, die zal het
in 't leven behouden.

34 Ik zegge u, in dien nacht
zullen twee op één bed zijn:
de één zal aangenomen en de
ander zal verlaten worden.

35 Twee *vrouwen* zullen te
zamen malen: de ééne zal aan-
genomen en de andere zal ver-
laten worden.

36 Twee zullen op den akker
zijn: de één zal aangenomen
en de ander zal verlaten wor-
den.

37 En zij antwoordden en zei-
den tot hem: Wáár, Heere?
En hij zeide tot hen: Waar
het lichaam is, aldaar zullen
de arenden vergaderd worden.

HOOFDSTUK 18.

En hij zeide ook eene gelij-
kenis tot hen, daartoe *strek-
kende* dat men altijd bidden
moet en niet vertragen,

2 zeggende: Daar was een
zeker rechter in eene stad,
die God niet vreesde en geen
mensch ontzag.

3 En daar was eene zekere
weduwe in die stad, en zij
kwam tot hem, zeggende: Doe
mij recht tegen mijne weder-
partij.

4 En
lange
zeide
wel i
mens

5 n
duwe
zal ik
zij ni
het h

6 En
wat
ter zo

7 za
doen
dag e
hoew
hen?

8 I
haast
de Zo
komt
den o

9 En
migen
rouw
waren
achtte

10 T
in de
de één
ander

11 I
dit b
danke
de a
vers,
spelen
tollen

12 ik
ik ge
ik bez

13 E
staand
oogen
hemel
borst

14 I
ging i
huis
ieder
zal v
zichze
hoogd

15 E

4 En hij wilde voor eenen langen tijd niet; maar daarna zeide hij bij zichzelf: Hoewel ik God niet vrees en geen mensch ontzie,

5 nochtans omdat deze weduwe bij moeielijk valt, zoo zal ik haar recht doen, opdat zij niet eindelijk kome en mij het hoofd breke.

6 En de Heere zeide: Hoort wat de onrechtvaardige rechter zegt;

7 zal God dan geen recht doen zijnen uitverkorenen die dag en nacht tot hem roepen, hoewel hij lankmoedig is over hen?

8 Ik zegge u dat hij hun haastelijk recht doen zal. Doch de Zoon des menschen als hij komt, zal hij ook geloof vinden op de aarde?

9 En hij zeide ook tot sommigen die bij zichzelf vertrouwden dat zij rechtvaardig waren, en de anderen niets achtten, deze gelijkenis:

10 Twee menschen gingen op in den Tempel om te bidden: de één was een Farizeër en de ander een tollenaar.

11 De Farizeër staande bad dit bij zichzelf: O God, ik danke u dat ik niet ben gelijk de andere menschen, roovers, onrechtvaardigen, overspelers, of ook gelijk deze tollenaar;

12 ik vast tweemaal ter weke, ik geef tienden van alles wat ik bezit.

13 En de tollenaar van verre staande wilde ook zelfs de oogen niet opheffen naar den hemel, maar sloeg op zijne borst, zeggende: O God, wees mij zondaar genadig.

14 Ik zegge ulieden, deze ging af gerechtvaardigd in zijn huis meer dan die; want een ieder die zichzelf verhoogt zal vernederd worden, en die zichzelf vernedert zal verhoogd worden.

15 En zij brachten ook de

kinderkens tot hem, opdat hij die zoude aanraken, en de discipelen dat ziende bestraften dezelve.

16 Maar Jezus riep die kinderkens tot zich, en zeide: Laat de kinderkens tot mij komen, en verhindert hen niet; want derzulken is het Koninkrijk Gods.

17 Voorwaar zegge ik u, zoo wie het Koninkrijk Gods niet zal ontvangen als een kindken, die zal geenszins in hetzelfde komen.

18 En een zeker overste vroegde hem, zeggende: Goede Meester, wat doende zal ik het eeuwige leven beërven?

19 En Jezus zeide tot hem: Wat noemt gij mij goed? Niemand is goed dan één, namelijk God.

20 Gij weet de geboden: gij zult geen overspel doen; gij zult niet dooden; gij zult niet stelen; gij zult geene valsche getuigenis geven; eer uwen vader en uwe moeder.

21 En hij zeide: Alle deze dingen heb ik onderhouden van mijne jonkheid aan.

22 Doch Jezus dit hoorende zeide tot hem: Nog één ding ontbreekt u: verkoop alles wat gij hebt en deel het onder de armen, en gij zult eenen schat hebben in den hemel; en kom herwaarts, volg mij.

23 Maar als hij dit hoorde werd hij zeer droevig; want hij was zeer rijk.

24 Jezus nu ziende dat hij zeer droevig geworden was, zeide: Hoe bezwaarlijk zullen degenen die goed hebben in het Koninkrijk Gods ingaan;

25 want het is lichter dat een kemel ga door het oog van eene naald, dan dat een rijke in 't Koninkrijk Gods inga.

26 En die dit hoorden zeiden: Wie kan dan zalig worden?

27 En hij zeide: De dingen die onmogelijk zijn bij de menschen, zijn mogelijk bij God.

28 En Petrus zeide: Zie, wij hebben alles verlaten en zijn u gevolgd.

29 En hij zeide tot hen: Voorwaar, ik zegge ulieden, dat er niemand is die verlaten heeft huis, of ouders of broeders, of vrouw of kinderen, om het Koninkrijk Gods:

30 die niet zal veelvoudig wederontvangen in dezen tijd en in de komende eeuw het eeuwige leven.

31 En hij nam de twaalf bij zich, en zeide tot hen: Zie, wij gaan op naar Jeruzalem, en het zal alles volbracht worden aan den Zoon des menschen, wat geschreven is door de Profeten;

32 want hij zal den heidenen overgeleverd worden, en hij zal bespot worden en smadelijk behandeld worden en bespuwd worden;

33 en hem gegeeseld hebbende zullen zij hem dooden; en ten derden dage zal hij weder opstaan.

34 En zij verstonden geen van deze dingen, en dit woord was voor hen verborgen, en zij verstonden niet hetgeen gezegd werd.

35 En het geschiedde als hij nabij Jericho kwam, dat een zeker blinde aan den weg zat, bedelende.

36 En deze hoorende de schare voorbijgaan, vraagde wat dat ware.

37 En zij boodschapten hem, dat Jezus de Nazarener voorbijging.

38 En hij riep, zeggende: Jezus, gij Zoon Davids, ontferm u mijner.

39 En die voorbijgingen bestraften hem, opdat hij zwijgen zoude; maar hij riep zoo veel te meer: Zoon Davids, ontferm u mijner.

40 En Jezus stilstaande beval dat men denzelven tot hem brengen zoude; en als hij nabij hem gekomen was, vraagde hij hem,

41 zeggende: Wat wilt gij dat ik u doen zal? En hij zeide: Heere, dat ik ziende mag worden.

42 En Jezus zeide tot hem: Word ziende: uw geloof heeft u behouden.

43 En terstond werd hij ziende, en volgde hem, God verheerlijkende. En al het volk dat ziende, gaf Gode lof.

HOOFDSTUK 19.

En Jezus ingekomen zijnde, ging door Jericho.

2 En zie, daar was een man met name geheeten Zacheüs; en deze was een overste der tollenaars, en hij was rijk;

3 en hij zocht Jezus te zien, wie hij was, en kon niet vanwege de schare, omdat hij klein van persoon was.

4 En vooruitlopende klom hij op eenen wilden vijgeboom, opdat hij hem mocht zien; want hij zoude door dien weg voorbijgaan.

5 En als Jezus aan die plaats kwam, opwaarts ziende zag hij hem, en zeide tot hem: Zacheüs, haast u en kom af; want ik moet heden in uw huis blijven.

6 En hij haastte zich en kwam af, en ontving hem met blijdschap.

7 En allen die het zagen murmureerden, zeggende: Hij is tot eenen zondigen man ingegaan om te herbergen.

8 En Zacheüs stond en zeide tot den Heere: Zie, de helft van mijne goederen, Heere, geef ik den armen; en indien ik iemand iets door bedrog ontfreemd heb, dat geef ik vierdubbel weder.

9 En Jezus zeide tot hem: Heden is dezen huize zaligheid geschied, nademaal ook deze een zoon Abrahams is;

10 want de Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken wat verloren was.

11 I
voeg
cene
nabi
zij n
rijk
baar
12
welg
verge
zelve
vang
keere
13
zijne
hij h
tot h
dat i
14 E
hem,
na, 2
dat d
15 E
weder
ninkr
hij ze
ten t
worde
gegeve
mocht
hande
16 E
de: 1
tien p
wonne
17 E
gij go
gij in
gewee
tien s
18 E
zeide:
vijf pe
19 E
En gij
20 E
gende:
pond,
doek v
21 wa
gij eer
neemt
hebt,
gezaai
22 M
Uit uv

11 En als zij dat hoorden, voegde hij daarbij en zeide eene gelijkenis, omdat hij nabij Jeruzalem was, en omdat zij meenden dat het Koninkrijk Gods terstond zoude openbaar worden.

12 Hij zeide dan: Een zeker welgeboren man reisde in een vergelegen land, om voor zichzelf een koninkrijk te ontvangen, en dan weder te keeren.

13 En geroepen hebbende zijne tien dienstknechten, gaf hij hun tien ponden, en zeide tot hen: Doet handeling tot dat ik kom.

14 En zijne burgers haatten hem, en zonden hem gezanten na, zeggende: Wij willen niet dat deze over ons Koning zij.

15 En het geschiedde toen hij wederkwam, als hij het koninkrijk ontvangen had, dat hij zeide dat die dienstknechten tot hem zouden geroepen worden, wien hij het geld gegeven had, opdat hij weten mocht wat een iegelijk met handelen gewonnen had.

16 En de eerste kwam en zeide: Heere, uw pond heeft tien ponden daarenboven gewonnen.

17 En hij zeide tot hem: Wel, gij goede dienstknecht, dewijl gij in het minste getrouw zijt geweest, zoo heb macht over tien steden.

18 En de tweede kwam en zeide: Heere, uw pond heeft vijf ponden gewonnen.

19 En hij zeide ook tot dezen: En gij, wees over vijf steden.

20 En een ander kwam zeggende: Heere, zie hier uw pond, 't welk ik in een zweetdoek weggelegd had;

21 want ik vreesde u, omdat gij een straf mensch zijt; gij neemt weg dat gij niet gelegd hebt, en gij maait dat gij niet gezaaid hebt.

22 Maar hij zeide tot hem: Uit uwen mond zal ik u oor-

deelen, gij booze dienstknecht. Gij wist dat ik een straf mensch ben, wegnemende dat ik niet gelegd heb, en maaiende dat ik niet gezaaid heb:

23 waarom hebt gij dan mijn geld niet in de bank gegeven, en ik komende had hetzelfde met woeker mogen eischen?

24 En hij zeide tot degenen die bij hem stonden: Neemt dat pond van hem weg, en geeft het dien die de tien ponden heeft.

25 En zij zeiden tot hem: Heere, hij heeft tien ponden.

26 Want ik zegge u, dat eenen iegelijken die heeft zal gegeven worden; maar van dengenen die niet heeft, van dien zal genomen worden ook dat hij heeft.

27 Doch deze mijne vijanden, die niet hebben gewild dat ik over hen Koning zoude zijn, brengt ze hier en slaat ze hier vóór mij dood.

28 En dit gezegd hebbende reisde hij voor hen henen, en ging op naar Jeruzalem.

29 En het geschiedde als hij nabij Bethfagé en Bethanië gekomen was, aan den berg genaamd den Olijfberg, dat hij twee van zijne discipelen uitzond,

30 zeggende: Gaat henen in dat vlek dat tegenover is, in 't welk inkomende zult gij een veulen gebonden vinden, waarop geen mensch ooit heeft gezeten: ontbindt hetzelve en brengt het.

31 En indien iemand u vraagt: Waarom ontbindt gij dat? zoo zult gij alzóó tot hem zeggen: Omdat de Heere het van noode heeft.

32 En die uitgezonden waren henengegaan zijnde, vonden het gelijk hij hun gezegd had.

33 En als zij het veulen ontbonden, zeiden de heeren van hetzelve tot hen: Waarom ontbindt gij het veulen?

34 En zij zeiden: De Heere heeft het van noode.

35 En zij brachten hetzelfde tot Jezus; en hunne kleederen op het veulen geworpen hebbende, zetteden zij Jezus daarop.

36 En als hij voortreisde, spreidden zij hunne kleederen onder hem op den weg.

37 En als hij nu genaakte aan den afgang des Olijfbergs, begon al de menigte der discipelen zich te verblijden, en God te loven met groote stem, vanwege alle de krachtige daden die zij gezien hadden,

38 zeggende: Gezegend is de Koning die daar komt in den name des Heeren! Vrede zij in den hemel en heerlijkheid in de hoogste plaatsen!

39 En sommigen der Farizeërs uit de schare zeiden tot hem: Meester, bestraf uwe discipelen.

40 En hij antwoordende zeide tot hen: Ik zegge ulieden, dat zoo deze zwijgen, de steenen haast roepen zullen.

41 En als hij nabij kwam en de stad zag, weende hij over haar,

42 zeggende: Och of gij ook bekendet, ook nog in dezen uwen dag, hetgeen tot uwen vrede dient! Maar nu is het verborgen voor uwe oogen.

43 Want daar zullen dagen over u komen, dat uwe vijanden eene verschansing rondom u zullen opwerpen, en zullen u omsingelen en u van alle zijden benauwen,

44 en zullen u tot den grond nederwerpen, en uwe kinderen in u, en zij zullen in u den éénen steen op den anderen steen niet laten, daarom dat gij den tijd uwer bezoeking niet bekend hebt.

45 En gegaan zijnde in den Tempel, begon hij uit te drijven degenen die daarin verkochten en kochten,

46 zeggende tot hen: Daar is geschreven: Mijn Huis is een Huis des gebeds; maar gij hebt

dat tot een kuil der moordenaren gemaakt.

47 En hij leerde dagelijks in den Tempel; en de Overpriesters en de Schriftgeleerden en de oversten des volks zochten hem te dooden,

48 en zij vonden niet wat zij doen zouden; want al het volk hing hem aan en hoorde hem.

HOOFDSTUK 20.

En het geschiedde op een van die dagen, als hij in den Tempel het volk leerde en het Evangelie verkondigde, dat de Overpriesters en Schriftgeleerden met de ouderlingen daaroverkwamen,

2 en spraken tot hem, zeggende: Zeg ons door wat macht gij deze dingen doet, of wie hij is die u deze macht heeft gegeven?

3 En hij antwoordende zeide tot hen: Ik zal u ook één woord vragen, en zegt mij:

4 De doop van Jhannes, was die uit den hemel of uit de menschen?

5 En zij overleiden onder elkander, zeggende: Indien wij zeggen: Uit den hemel, zoo zal hij zeggen: Waarom hebt gij dan hem niet geloofd?

6 En indien wij zeggen: Uit de menschen, zoo zal ons al het volk steenigen; want zij houden voor zeker, dat Johannes een Profeet was.

7 En zij antwoordden, dat zij niet wisten van waar die was.

8 En Jezus zeide tot hen: Zoo zegge ik u ook niet door wat macht ik deze dingen doe.

9 En hij begon tot het volk deze gelijkenis te zeggen: Een zeker mensch plantte eenen wijngaard, en hij verhuurde dien aan landlieden, en trok eenen langen tijd buitenslands.

10 En als het de tijd was, zond hij tot de landlieden eenen dienstknecht, opdat zij hem van de vrucht des wijn-

gaan
land
en
11
eene
ma
sma
zond
12
eene
won
pen
13
zeide
mijn
mog
hem
14
zage
and
erfg
dood
wor
15
wijn
den
dan
hun
16
land
den
geve
zeide
17
zeide
gesch
dien
hebb
des
18
steer
den
zal
19
Schr
ure d
maar
want
deze
spro
20
en ze
zichz
dig
zijne
hem

gaards geven zouden; maar de landlieden sloegen denzelven, en zonden *hem* ledig henen.

11 En wederom zond hij nog eenen anderen dienstknecht; maar ook dien geslagen en smadelijk behandeld hebbende, zonden zij *hem* ledig henen.

12 En wederom zond hij nog eenen derden; maar zij verwondden ook dezen, en wierpen *hem* uit.

13 En de heer des wijngaards zeide: Wat zal ik doen? Ik zal mijnen geliefden zoon zenden; mogelijk dezen ziende zullen zij *hem* ontzien.

14 Maar als de landlieden hem zagen, overleiden zij onder elkander, en zeiden: Deze is de erfgenaam: komt, laat ons hem doden, opdat de erfenis onze worde.

15 En als zij hem buiten den wijngaard uitgeworpen hadden, doodden zij *hem*. Wat zal dan de heer des wijngaards hun doen?

16 Hij zal komen en deze landlieden verderven, en zal den wijngaard aan anderen geven. En als zij dat hoorden zeiden zij: Dat zij verre.

17 Maar hij zag ze aan, en zeide: Wat is dan dit hetwelk geschreven staat: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is tot een hoofd des hoeks geworden?

18 Een iegelijk die op dien steen valt, zal verpletterd worden, en op wien hij valt, dien zal hij vermorzelen.

19 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten te dier ure de handen aan hem te slaan, maar zij vreesden het volk; want zij verstonden dat hij deze gelijkenis tegen hen gesproken had.

20 En zij namen *hem* waar, en zonden verspieders uit, die zichzelve veinsden rechtvaardig te zijn, opdat zij hem in *zijne* rede vangen mochten, om hem aan de heerschappij en de

macht des Stadhouders over te leveren.

21 En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wij weten dat gij *recht* spreekt en leert, en den persoon niet aanneemt, maar den weg Gods leert in der waarheid:

22 is het ons geoorloofd den Keizer schatting te geven of niet?

23 En hij hunne arglistigheid bemerkende, zeide tot hen: Wat verzoekt gij mij?

24 Toont mij eenen penning: wiens beeld en opschrift heeft hij? En zij antwoordende zeiden: Des Keizers.

25 En hij zeide tot hen: Geef dan den Keizer dat des Keizers is, en Gode dat Gods *is*.

26 En zij konden hem in *zijn* woord niet vatten voor het volk, en zich verwonderende over zijn antwoord zwegen zij stil.

27 En tot hem kwamen sommigen der Sadduceërs, welke tegensprekende *zeggen* dat er geene opstanding is, en vraagden hem,

28 zeggende: Meester, Mozes heeft ons geschreven, zoo iemands broeder sterft, die eene vrouw heeft, en hij sterft zonder kinderen, dat zijn broeder de vrouw nemen zal en zijnen broeder zaad verwekken.

29 Daar waren nu zeven broeders; en de eerste nam eene vrouw, en hij stierf zonder kinderen.

30 En de tweede nam die vrouw, en ook deze stierf zonder kinderen.

31 En de derde nam die *vrouw*, en desgelijks ook de zeven, en hebben geen kinderen nagelaten, en zijn gestorven.

32 En ten laatste na allen stierf ook de vrouw.

33 In de opstanding dan wiens vrouw van deze zal zij zijn? want die zeven hebben dezelve tot eene vrouw gehad.

34 En Jezus antwoordende

zeide tot hen: De kinderen dezer eeuwe trouwen en worden ten huwelijk uitgegeven;

35 maar die waardig zullen geacht zijn die eeuwe te verwerven en de opstanding uit de dooden, zullen noch trouwen noch ten huwelijk uitgegeven worden;

36 want zij kunnen niet meer sterven, want zij zijn den Engelen gelijk; en zij zijn kinderen Gods, dewijl zij kinderen der opstanding zijn.

37 En dat de dooden opgewekt zullen worden, heeft ook Mozes aangewezen bij het doornenbosch, als hij den Heere noemt den God Abrahams en den God Isaäks en den God Jakobs:

38 *God* nu is niet een God der dooden maar der levenden; want zij leven hem allen.

39 En sommigen der Schriftgeleerden antwoordende zeiden: Meester, gij hebt wel gezegd.

40 En zij durfden hem niet meer iets vragen.

41 En hij zeide tot hen: Hoe zeggen zij dat de Christus Davids Zoon is?

42 En David zelf zegt in het boek der Psalmen: De Heere heeft gezegd tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand,

43 totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.

44 David dan noemt hem *zijnen* Heere, en hoe is hij zijn zoon?

45 En daar al het volk *het* hoorde, zeide hij tot zijne discipelen:

46 Wacht u van de Schriftgeleerden, die willen wandelen in lange kleederen, en beminnen de groetingen op de markten, en de voorgestoelten in de Synagogen, en de vooraanzittingen in de maaltijden;

47 die der weduwen huizen opeten, en onder een schijn lange gebeden doen: deze zullen zwaarder oordeel ontvangen.

HOOFDSTUK 21.

En opziende zag hij de rijken hunne gaven in de schatkist werpen.

2 En hij zag ook eene zekere arme weduwe twee kleine *penningkens* daarin werpen;

3 en hij zeide: Waarlijk ik zegge u, dat deze arme weduwe meer dan allen heeft ingeworpen;

4 want die allen hebben van hunnen overvloed ingeworpen tot de gaven Gods, maar *déze* heeft van haar gebrek al den leeftocht dien zij had *daarin* geworpen.

5 En als sommigen zeiden van den Tempel, dat hij met schoone steenen en begiftigingen versierd was, zeide hij:

6 *Wat* deze dingen *aangaat* die gij aanschouwt, daar zullen dagen komen, in welke niet *een* steen op *den anderen* steen zal gelaten worden, die niet zal worden afgebroken.

7 En zij vraagden hem, zeggende: Meester, wanneer zullen dan deze dingen zijn? En welk is het teeken wanneer deze dingen zullen geschieden?

8 En hij zeide: Ziet dat gij niet verleid wordt; want velen zullen er komen onder mijnen naam, zeggende: Ik ben *de Christus*, en de tijd is nabij gekomen: gaat dan hen niet na.

9 En wanneer gij zult hooren van oorlogen en beroerten, zoo wordt niet verschrikt; want deze dingen moeten eerst geschieden, maar *nog* is terstond het einde niet.

10 Toen zeide hij tot hen: *Het ééne* volk zal tegen *het andere* volk opstaan, en *het ééne* koninkrijk tegen *het andere* koninkrijk;

11 en daar zullen groote aardbevingen wezen in verscheidene plaatsen, en horgersnooden, en pestilentien; daar zullen

ook s
groot
mel g
12 M
zij hu
slaan
levere
gevang
trokke
gen en
naams
13 en
eene g
14 Ne
voor,
overde
woord
15 w
wijshe
len ku
weder
u zette
16 En
worde
broede
den, c
uit u
17 en
worde
18 De
hoofd
19 Be
lijdzaa
20 Ma
dat Je
omsing
alsdan
nabij
21 Al
dat ze
en die
zelve
ken, e
dat ze
22 wa
wrake
worde
23 Do
en de
die dag
te no
toorn
24 en
de sch
gevang
den on

ook schrikkelijke dingen en groote teekenen van den hemel geschieden.

12 Maar vóór dit alles zullen zij hunne handen aan ulieden slaan, en u vervolgen, u overleverende in de Synagogen en gevangenissen; en gij zult getrokken worden voor Koningen en Stadhouders, om mijns naams wille;

13 en *dit* zal u overkomen tot eene getuigenis.

14 Neemt dan in uwe harten voor, van te voren niet te overdenken *hoe* gij u verantwoordt zult;

15 want ik zal u mond en wijsheid geven, welke niet zullen kunnen tegenspreken noch wederstaan allen die zich tegen u zetten.

16 En gij zult overgeleverd worden ook van ouders en broeders en magen en vrienden, en zij zullen er *sommigen* uit u dooden,

17 en gij zult van allen gehaat worden om mijns naams wille.

18 Doch niet een haar uit uw hoofd zal verloren gaan.

19 Bezit uwe zielen in uwe lijdzaamheid.

20 Maar wanneer gij zien zult dat Jeruzalem van heirlegers omsingeld wordt, zoo weet alsdan dat hare verwoesting nabij gekomen is.

21 Alsdan die in Judéa zijn, dat ze vlieden naar de bergen; en die in het midden van dezelve zijn, dat ze daar uittrekken, en die op de velden zijn, dat ze in dezelve niet komen;

22 want deze zijn dagen der wreke, opdat alles vervuld worde wat geschreven is.

23 Doch wee den bevruchten en den zogenden *vrouwen* in die dagen; want daar zal groote nood zijn in het land, en toorn over dit volk;

24 en zij zullen vallen door de scherpte des zwaards, en gevankelijk weggevoerd worden onder alle volken; en Je-

ruzalem zal van de heidenen vertreden worden, totdat de tijden der heidenen vervuld zullen zijn.

25 En daar zullen teekenen zijn in de zon en maan en sterren, en op de aarde benauwdheid der volkeren, met twijfelmoedigheid, als de zee en wattergolven groot geluid zullen geven,

26 en den menschen het herte zal bezwijken van vreeze en verwachting der dingen die het aardrijk zullen overkomen; want de krachten der hemelen zullen bewogen worden.

27 En alsdan zullen zij den Zoon des menschen zien komen in eene wolk met groote kracht en heerlijkheid.

28 Als nu deze dingen beginnen te geschieden, zoo ziet omhoog en heft uwe hoofden opwaarts, omdat uwe verlossing nabij is.

29 En hij zeide tot hen eene gelijkenis: Ziet den vijgeboom en alle de boomen:

30 wanneer zij nu uitspruiten, en gij *dat* ziet, zoo weet gij uit uzelve dat de zomer nu nabij is:

31 alzóó ook gij, wanneer gij deze dingen zult zien geschieden, zoo weet dat het Koninkrijk Gods nabij is.

32 Voorwaar, ik zegge u, dat dit geslacht geenszins zal voorbijgaan, totdat alles zal geschied zijn.

33 De hemel en de aarde zullen voorbijgaan, maar mijne woorden zullen geenszins voorbijgaan.

34 En wacht uzelve, dat uwe harten niet te eeniger tijd bezwaard worden met brasserij en dronkenschap en zorgvuldigheden dezes levens, en dat u die dag niet onverziens overkome.

35 Want gelijk een strik zal hij komen over alle degenen die op den ganschen aardbodem gezeten zijn.

36 Waakt dan te aller tijd, biddende dat gij moogt waardig geacht worden te ontvlieden alle deze dingen die geschieden zullen, en te staan voor den Zoon des menschen.

37 Des daags nu was hij leerende in den Tempel; maar des nachts ging hij uit, en vernachtte op den berg genaamd den Olijfberg.

38 En al het volk kwam des morgens vroeg tot hem in den Tempel, om hem te hooren.

HOOFDSTUK 22.

En het feest der ongehevelde brooden, genaamd Pascha, was nabij;

2 en de Overpriesters en de Schriftgeleerden zochten hoe zij hem ombrengen zouden; want zij vreesden het volk.

3 En de satan voer in Judas die toegenaamd was Iskariot, zijnde uit het getal der twaalf;

4 en hij ging henen en sprak met de Overpriesters en de hoofdmannen, hoe hij hem hun zoude overleveren.

5 En zij waren verblijd, en zijn het één geworden dat zij hem geld geven zouden.

6 En hij beloofde het, en zocht gelegenheid om hem hun over te leveren zonder oproer.

7 En de dag der ongehevelde brooden kwam, op denwelken het Pascha moest geslacht worden.

8 En hij zond Petrus en Johannes uit, zeggende: Gaat henen en bereidt ons het Pascha, opdat wij het eten mogen.

9 En zij zeiden tot hem: Waar wilt gij dat wij het bereiden?

10 En hij zeide tot hen: Zie, als gij in de stad zult gekomen zijn, zoo zal u een mensch ontmoeten, dragende eene kruik water: volgt hem in het huis waar hij ingaat;

11 en gij zult zeggen tot den huisvader van dat huis: De

Meester zegt u: Waar is de eetzaal, daar ik het Pascha met mijne discipelen eten zal?

12 En hij zal u eene groote toegeruste opperzaal wijzen: bereidt het aldaar.

13 En zij henengaande vonden 't gelijk hij hun gezegd had, en bereidden het Pascha.

14 En als de ure gekomen was, zat hij aan en de twaalf Apostelen met hem.

15 En hij zeide tot hen: Ik heb grootelijks begeerd dit Pascha met u te eten eer dat ik lijde;

16 want ik zegge u, dat ik niet meer daarvan eten zal, totdat het vervuld zal zijn in het Koninkrijk Gods.

17 En als hij een drinkbeker genomen had, en gedankt had, zeide hij: Neemt dezen en deelt hem onder ulieden;

18 want ik zegge u, dat ik niet drinken zal van de vrucht des wijnstoks, totdat het Koninkrijk Gods zal gekomen zijn.

19 En hij nam brood, en als hij gedankt had brak hij het, en gaf het hun, zeggende: Dit is mijn lichaam hetwelk voor u gegeven wordt: doet dat tot mijne gedachtenis.

20 Desgelijks ook den drinkbeker na het avondmaal, zeggende: Deze drinkbeker is het nieuwe Testament in mijn bloed hetwelk voor u vergoten wordt.

21 Doch zie, de hand desgenen die mij verraad is met mij aan de tafel;

22 en de Zoon des menschen gaat wel henen gelijk besloten is, doch wee dien menschen door welken hij verraden wordt.

23 En zij begonnen onder elkander te vragen, wie van hen het toch mocht zijn die dat doen zoude.

24 En daar werd ook twisting onder hen, wie van hen scheen de meeste te zijn.

25 En hij zeide tot hen: De Koningen der volkeren heer-

scher
over
dadies
26 I
de m
lijk
gang
27 V
aanzi
die a
't mi
dient
28 K
mij
mijn
29 I
Koni
Vade
heeft
30 o
mijn
rijk,
deele
Israël
31 E
Sim
liede
ten a
32 n
den,
houd
zult
uwe
33 E
re, i
in d
dood
34 M
u Pe
niet
zult
gij n
35 E
ik u
male
iets c
Niets
36
Maar
heeft
lijks
geen
kleed
37 V
dit l
mij

schen over hen, en die macht over hen hebben worden wel-dadige *heeren* genaamd.

26 Doch gij niet alzoo; maar de meeste onder u, die zij gelijk de minste; en die voor-ganger is, als een die dient.

27 Want wie is meerder, die aanzit of die dient? Is het niet die aanzit? Maar ik ben in 't midden van u als een die dient.

28 En gij zijt degenen die met mij steeds gebleven zijt in mijne verzoeken.

29 En ik verordineer u het Koninkrijk, gelijkewijs mijn Vader mij dat verordineerd heeft;

30 opdat gij eet en drinkt aan mijne tafel in mijn Koninkrijk, en zit op tronen, oordeelende de twaalf geslachten Israëls.

31 En de Heere zeide: Simon, Simon, zie, de satan heeft u-lieden zeer begeerd om te ziften als de tarwe;

32 maar ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet op-houde: en gij, als gij eens zult bekeerd zijn, zoo versterk uwe broeders.

33 En hij zeide tot hem: Heere, ik ben bereid met u ook in de gevangenis en in den dood te gaan.

34 Maar hij zeide: Ik zegge u Petrus, de haan zal heden niet kraaien, eer gij driemaal zult verloochend hebben dat gij mij kent.

35 En hij zeide tot hen: Als ik u uitzond zonder buidel en male en schoenen, heeft u ook iets ontbroken? En zij zeiden: Niets.

36 Hij zeide dan tot hen: Maar nu, wie eenen buidel heeft, die neme hem, desge-lijks ook eene male, en die geen heeft, die verkoope zijn kleed en koope een zwaard.

37 Want ik zegge u, dat nog dit hetwelk geschreven is in mij moet volbracht worden,

namelijk: En hij is met de misdadigen gerekend; want ook die dingen die van mij *geschreven zijn* hebben een einde.

38 En zij zeiden: Heere, zie hier twee zwaarden. En hij zeide tot hen: Het is genoeg.

39 En uitgaande vertrok hij, gelijk hij gewoon was, naar den Olijfberg; en hem volgden ook zijne discipelen.

40 En als hij aan die plaatse gekomen was, zeide hij tot hen: Bidt dat gij niet in ver-zoeking komt.

41 En hij scheidde zich van hen af, omtrent eenen steen-worp, en knielde neder en bad,

42 zeggende: Vader, of gij wildet dezen drinkbeker van mij wegnemen! Doch niet mijn wil, maar de uwe geschiede.

43 En van hem werd gezien een Engel uit den hemel die hem versterkte.

44 En in eenen strijd zijnde, bad hij te ernstiger. En zijn zweet werd gelijk groote druppelen bloeds, die op de aarde aflieden.

45 En als hij van het gebed opgestaan was, kwam hij tot zijne discipelen, en vond hen slapende van droefheid;

46 en hij zeide tot hen: Wat slaapt gij? Staat op en bidt, opdat gij niet in verzoeking komt.

47 En als hij nog sprak, zie daar eene schare; en een van de twaalf, die genaamd was Judas, ging hun voor, en kwam bij Jezus om hem te kussen.

48 En Jezus zeide tot hem: Judas, verraadt gij den Zoon des menschen met eenen kus?

49 En die bij hem waren, ziende wat er geschieden zoude, zeiden tot hem: Heere, zullen wij met het zwaard slaan?

50 En een uit hen sloeg den dienstknecht des Hoogepries-ters en hieuw hem zijn rech-teroor af.

51 En Jezus antwoordende zeide: Laat ze tot hiertoe *ge worden*, en raakte zijn oor aan en heelde hem.

52 En Jezus zeide tot de Overpriesters en de hoofdmannen des Tempels en de Ouderlingen, die tegen hem gekomen waren: Zijt gij uitgegaan met zwaarden en stokken als tegen eenen moordenaar?

53 Als ik dagelijks met u was in den Tempel, zoo hebt gij de handen tegen mij niet uitgestoken; maar dit is úwe ure en de macht der duisternis.

54 En zij grepen hem en leidden *hem weg*, en brachten hem in het huis des Hoogepriesters. En Petrus volgde van verre;

55 en als zij vuur ontstoken hadden in het midden van de zaal, en zij te zamen nederzaten, zat Petrus in 't midden van hen.

56 En eene zekere dienstmaagd ziende hem bij het vuur zitten, en hare oogen op hem houdende, zeide: Ook deze was met hem.

57 Maar hij verloochende hem, zeggende: Vrouw, ik ken hem niet.

58 En kort daarna een ander hem ziende, zeide: Ook gij zijt van die. Maar Petrus zeide: Mensch, ik ben niet.

59 En als het omtrent één uur geleden was, bevestigde *dat* een ander, zeggende: In waarheid ook deze was met hem, want hij is ook een Galileër.

60 Maar Petrus zeide: Mensch, ik weet niet wat gij zegt. En terstond als hij nog sprak kraaide de haan;

61 en de Heere zich omkeerende zag Petrus aan, en Petrus werd indachtig aan het woord des Heeren, hoe hij hem gezegd had: Eer de haan zal gekraaid hebben zult gij mij driemaal verloochenen.

62 En Petrus naar buiten gaande weende bitterlijk.

63 En de mannen die Jezus hielden bespotteden hem, en sloegen *hem*;

64 en als zij hem overdekt hadden, sloegen zij hem op het aangezicht, en vraagden hem, zeggende: Profeteer, wie het is die u geslagen heeft.

65 En vele andere dingen zeiden zij tegen hem lasterende.

66 En als het dag geworden was, vergaderden de Ouderlingen des volks, en de Overpriesters en Schriftgeleerden, en brachten hem in hunnen Raad,

67 zeggende: Zijt gij de Christus? zeg het ons. En hij zeide tot hen: Indien ik het u zegge, gij zult het niet gelooven;

68 en indien ik ook vraag, gij zult mij niet antwoorden of loslaten.

69 Van nu aan zal de Zoon des menschen gezeten zijn aan de rechterhand der kracht Gods.

70 En zij zeiden al en: Zijt gij dan de Zoon Gods? En hij zeide tot hen: Gij zegt dat ik het ben.

71 En zij zeiden: Wat hebben wij nog getuigenis van noode? Want wijzelve hebben het uit zijnen mond gehoord.

HOOFDSTUK 23.

En de geheele menigte van hen stond op en leidde hem tot Pilatus.

2 En zij begonnen hem te beschuldigen, zeggende: Wij hebben bevonden dat deze het volk verkeert, en verbiedt den Keizer schattingen te geven, zeggende dat hij zelf Christus de Koning is.

3 En Pilatus vroegde hem, zeggende: Zijt gij de Koning der Joden? En hij antwoordde hem en zeide: Gij zegt het.

4 En Pilatus zeide tot de Overpriesters en de scharen: Ik vind geen schuld in dezen mensch.

5 En zij hielden te sterker aan,

zeggen
leeren
gonne
tot hi

6 Als
hoord
mensc

7 en
gebied
hij h
die oo
Jeruza

8 En
werd
hij w
gewee

hij v
hoopte
van he

9 En
woord
hem n

10 En
Schrift
beschu

11 E
krijgsl
bespott
een b
zond h

12 En
latus
elkand

voren
kander

13 En
prieste
volk bi

hij tot
14 Gij

mij ge
volk a
ik heb
digheid

in dez
gevend
gij hem

15 ja
ik heb
den, e

niets
waardig

16 zoo
den en
17 En
feest e

zeggende: Hij beroert het volk, leerende door geheel Judéa, begonnen hebbende van Galiléa tot hiertoe.

6 Als nu Pilatus van Galiléa hoorde, vraagde hij of die mensch een Galileër was:

7 en verstaande dat hij uit het gebied van Herodes was, zond hij hem henen tot Herodes, die ook zelf in die dagen binnen Jeruzalem was.

8 En als Herodes Jezus zag, werd hij zeer verblijd; want hij was sedert lang begeerig geweest hem te zien, omdat hij veel van hem hoorde, en hoopte eenig teeken te zien dat van hem gedaan zoude worden.

9 En hij vraagde hem met vele woorden; doch hij antwoordde hem niets.

10 En de Overpriesters en de Schriftgeleerden stonden en beschuldigden hem heftiglijk.

11 En Herodes met zijne krijgslieden hem veracht en bespot hebbende, deed hem een blinkend kleed aan, en zond hem weder tot Pilatus.

12 En op dien dag werden Pilatus en Herodes vrienden met elkander; want zij waren te voren in vijandschap tegen elkander.

13 En als Pilatus de Overpriesters en de oversten en het volk bijéengeroopten had, zeide hij tot hen:

14 Gij hebt dezen mensch tot mij gebracht als eenen die het volk afkeerig maakt; en zie, ik heb hem in uwe tegenwoordigheid ondervraagd, en heb in dezen mensch geen schuld gevonden van hetgeen waar gij hem mede beschuldigt;

15 ja, ook Herodes niet; want ik heb ulieden tot hem gezonden, en zie, daar is van hem niets gedaan dat des doods waardig is:

16 zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

17 En hij moest hun op het feest eenen loslaten.

18 Doch al de menigte riep gelijkelijk, zeggende: Weg met dezen, en laat ons Barabbas los;

19 dewelke was om zeker oproer dat in de stad geschied was, en om eenen doodslag, in de gevangenis geworpen.

20 Pilatus dan riep hun wederom toe, willende Jezus loslaten.

21 Maar zij riepen daartegen, zeggende: Kruis hem, kruis hem.

22 En hij zeide ten derden male tot hen: Wat heeft deze dan kwaads gedaan? Ik heb geen schuld des doods in hem gevonden: zoo zal ik hem dan kastijden en loslaten.

23 Maar zij hielden aan met groot geroep, eischende dat hij zoude gekruisigd worden, en hun en der Overpriesteren geroep werd geweldiger.

24 En Pilatus oordeelde dat hun eisch geschieden zoude;

25 en hij liet hun los den genen die om oproer en doodslag in de gevangenis geworpen was, welken zij geëischt hadden, maar Jezus gaf hij over tot hunnen wil.

26 En als zij hem wegleidden, namen zij eenen Simon van Cyrene, komende van den akker, en leidden hem het kruis op, dat hij het achter Jezus droeg.

27 En eene groote menigte van volk en van vrouwen volgde hem, welke ook weenden en hem beklagden.

28 En Jezus zich tot haar keerende, zeide: Gij dochters van Jeruzalem, weent niet over mij, maar weent over uzelve en over uwe kinderen;

29 want zie, daar komen dagen in welke men zeggen zal: Zalig zijn de onvruchtbaren, en de buiken die niet gebaard hebben, en de borsten die niet gezoogd hebben.

30 Alsdan zullen zij beginnen te zeggen tot de bergen: Valt

op ons, en tot de heuvelen: Bedekt ons;

31 want indien zij dit doen aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden?

32 En daar werden ook twee anderen, zijnde kwaaddoeners, geleid om met hem gedood te worden.

33 En toen zij kwamen op de plaats genaamd Hoofdschedelplaats, kruisigden zij hem aldaar, en de kwaaddoeners, den éenen ter rechter- en den anderen ter linkerzijde.

34 En Jezus zeide: Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen. En verdeelende zijne kleederen, wierpen zij het lot.

35 En het volk stond en zag het aan; en ook de oversten met hen beschimpten hem, zeggende: Anderen heeft hij verlost, dat hij nu zichzelf verlosse, zoo hij is de Christus, de uitverkorene Gods.

36 En ook de krijgsknechten tot hem komende bespotteden hem, en brachten hem edik, 37 en zeiden: Indien gij de Koning der Joden zijt, zoo verlos uzelf.

38 En daar was ook een opschrift boven hem geschreven, met Grieksche en Romeinsche en Hebreuwsche letters: DEZE IS DE KONING DER JODEN.

39 En één van de kwaaddoeners die gehangen waren lasterde hem, zeggende: Indien gij de Christus zijt, verlos uzelf en ons.

40 Maar de andere antwoordende bestrafte hem, zeggende: Vreest gij ook God niet, daar gij in hetzelfde oordeel zijt?

41 En wij toch rechtvaardiglijk, want wij ontvangen straf waardig 't geen wij gedaan hebben, maar deze heeft niets onbehoorlijks gedaan.

42 En hij zeide tot Jezus: Heere, gedenk mijner als gij in uw Koninkrijk zult gekomen zijn.

43 En Jezus zeide tot hem: Voorwaar zegge ik u, heden zult gij met mij in het paradijs zijn.

44 En het was omtrent de zesde ure, en daar werd duisternis over de geheele aarde, tot de negende ure toe;

45 en de zon werd verduisterd, en het voorhangsel des Tempels scheurde midden door.

46 En Jezus roepende met groote stemme, zeide: Vader, in uwe handen beveel ik mijnen geest. En als hij dat gezegd had, gaf hij den geest.

47 Als nu de hoofdman over honderd zag wat er geschied was, verheerlijkte hij God en zeide: Waarlijk deze mensch was rechtvaardig.

48 En alle de scharen die samengekomen waren om dit te aanschouwen, ziende de dingen die geschied waren, keerden weder, slaande op hunne borsten.

49 En alle zijne bekenden stonden van verre, ook de vrouwen die hem te zamen gevolgd waren van Galiléa, en zagen dit aan.

50 En zie, een man met name Jozef, zijnde een Raadsheer, een goed en rechtvaardig man,

51 (deze had niet mede bewilligd in hunnen raad en handel), van Arimathéa eene stad der Joden, en die ook zelf het Koninkrijk Gods verwachtte:

52 deze ging tot Pilatus en begeerde het lichaam van Jezus.

53 En als hij hetzelfde afgenomen had, wond hij dat in een fijn lijnwaad, en leide het in een graf, in eene rots gehouwen, waarin nog nooit iemand gelegd was.

54 En het was de dag der voorbereiding, en de sabbat kwam aan.

55 En ook de vrouwen, die met hem gekomen waren uit Galiléa, volgden, en aanschouwden het graf, en hoe zijn lichaam gelegd werd.

56 En reidde ven; zij na

En week genst graf, die z mige: 2 En afgev 3 en zij he zus n 4 E daard zie, ha 5 en den aarde haar vend 6 H is op tot u nog i 7 zeg scher den mens den, der c 8 En zijne 9 en het g deze alle c 10 I daler de m ande de A 11 I voor zij g 12 I tot h de z ligge zich

56 En wedergekeerd zijnde bereidden zij specerijen en zalven; en op den sabbat rustten zij naar het gebod.

HOOFDSTUK 24.

En op den eersten *dag* der week, zeer vroeg in den morgenstond, gingen zij naar het graf, dragende de specerijen die zij bereid hadden, en sommigen met haar.

2 En zij vonden den steen afgewenteld van het graf;

3 en ingegaan zijnde vonden zij het lichaam des Heeren Jezus niet.

4 En het geschiedde als zij daarover twijfelmoedig waren, zie, twee mannen stonden bij haar in blinkende kleederen;

5 en als zij zeer bevreesd werden en het aangezicht naar de aarde neigden, zeiden zij tot haar: Wat zoekt gij den levende bij de dooden?

6 Hij is hier niet, maar hij is opgestaan. Gedenkt hoe hij tot u gesproken heeft als hij nog in Galiléa was,

7 zeggende: De Zoon des menschen moet overgeleverd worden in de handen der zondige menschen, en gekruisigd worden, en ten derden dage weder opstaan.

8 En zij werden indachtig aan zijne woorden;

9 en wedergekeerd zijnde van het graf, boodschappen zij alle deze dingen aan de elve en aan alle de anderen.

10 En *deze* waren Maria Magdalena, en Johanna, en Maria de moeder van Jacobus, en de andere met haar, die dit tot de Apostelen zeiden.

11 En hare woorden schenen voor hen als ijdel geklap, en zij geloofden haar niet.

12 Doch Petrus opstaande liep tot het graf, en nederbukkende zag hij de linnen doeken liggende alléén, en ging weg, zich verwonderende bij zich-

zelven over hetgeen geschied was.

13 En zie, twee van hen gingen op dien dag naar een vlek dat zestig stadiën van Jeruzalem was, welks naam was Emmaüs;

14 en zij spraken te zamen onder elkander van alle deze dingen die er gebeurd waren.

15 En het geschiedde terwijl zij te zamen spraken en elkander ondervraagden, dat Jezus zelf bij hen kwam en met hen ging:

16 en hunne oogen werden gehouden, dat zij hem niet kenden.

17 En hij zeide tot hen: Wat redenen zijt dit, die gij wandelende onder elkander verhandelt, en waarom ziet gij droevig?

18 En de een, wiens naam was Kleopas, antwoordende zeide tot hem: Zijt gij alleen een vreemdeling te Jeruzalem, en weet niet de dingen die deze dagen daarin geschied zijn?

19 En hij zeide tot hen: Welke? En zij zeiden tot hem: De dingen aangaande Jezus den Nazarener, welke een Profeet was krachtig in werken en woorden, voor God en al het volk;

20 en hoe onze Overpriesters en oversten denzelven overgeleverd hebben tot het oordeel des doods, en hem gekruisigd hebben.

21 En wij hoopten dat hij was degene die Israël verlossen zoude; doch ook benevens dit alles is het heden de derde dag van dat deze dingen geschied zijn.

22 Maar ook sommige vrouwen uit ons hebben ons ontsteld, die vroeg in den morgenstond aan het graf geweest zijn;

23 en zijn lichaam niet vindende kwamen zij en zeiden, dat zij ook een gezicht van Engelen gezien hadden, die zeggen dat hij leeft.

24 En sommigen dergenen die met ons zijn gingen henen tot het graf, en bevonden het alzóó gelijk ook de vrouwen gezegd hadden; maar hem zagen zij niet.

25 En hij zeide tot hen: O onverstandigen en tragen van harte om te gelooven al hetgeen de Profeten gesproken hebben,

26 moest de Christus niet deze dingen lijden, en *alzóó* in zijne heerlijkheid ingaan?

27 En begonnen hebbende van Mozes en van alle de Profeten, leide hij hun uit in alle de Schriften hetgeen van hem *geschreven* was.

28 En zij kwamen nabij het vlek waar zij naar toe gingen; en hij hield zich alsof hij verder gaan zoude;

29 en zij dwongen hem, zeggende: Blijf met ons, want het is bij den avond en de dag is gedaald. En hij ging in, om met hen te blijven.

30 En het geschiedde als hij met hen aanzat, dat hij het brood nam en het zeggende; en als hij het gebroken had gaf hij het hun:

31 en hunne oogen werden geopend, en zij kenden hem; en hij kwam weg uit hun gezicht.

32 En zij zeiden tot elkander: Was ons hart niet brandende in ons, als hij tot ons sprak op den weg en als hij ons de Schriften opende?

33 En zij opstaande te dier ure, keerden weder naar Jeruzalem, en vonden de elve samenvergaderd, en die met hen waren,

34 welke zeiden: De Heere is waarlijk opgestaan, en is van Simon gezien.

35 En zij vertelden hetgeen op den weg *geschied* was, en hoe hij hun bekend was geworden in 't breken des broods.

36 En als zij van deze dingen spraken, stond Jezus zelf in

't midden van hen, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden.

37 En zij verschrikt en zeer bevreesd geworden zijnde, meenden dat zij eenen geest zagen.

38 En hij zeide tot hen: Wat zijt gij ontroerd, en waarom klimmen *zulke* overleggingen in uwe harten?

39 Ziet mijne handen en mijne voeten, want ik ben het zelf; tast mij aan en ziet, want een geest heeft geen vleesch en beenen, gelijk gij ziet dat ik heb.

40 En als hij dit zeide, toonde hij hun de handen en de voeten.

41 En toen zij het van blijdschap nóg niet geloofden en zich verwonderden, zeide hij tot hen: Hebt gij hier iets om te eten?

42 En zij gaven hem een stuk van eenen gebraden visch, en van honigraten,

43 en hij nam het en at het voor hunne oogen.

44 En hij zeide tot hen: Dit zijn de woorden die ik tot u sprak als ik nog met u was, *namelijk* dat het alles moest vervuld worden wat van mij geschreven is in de Wet van Mozes en de Profeten en de Psalmen.

45 Toen opende hij hun verstand opdat zij de Schriften verstonden,

46 en zeide tot hen: Alzóó is er geschreven, en alzóó moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage,

47 en in zijnen naam gepredikt worden bekeering en vergeving der zonden onder alle volken, beginnende van Jeruzalem.

48 En gij zijt getuigen van deze dingen.

49 En zie, ik zend de belofte mijns Vaders op u; maar blijft gij in de stad Jeruzalem, totdat gij zult aangedaan zijn met kracht uit de hoogte.

50 En
tot aa
den o
51 En
ze ze
schei
in de

In
Woor
God,
2 Di
God.
3 Al
zelve
zelve
gema
4 In
en he
mens
5 en
duiste
heeft
6 Da
God
was J
7 dez
genis
tuigen
hem g
8 tij
was g
licht g
9 Di
licht
iege
werel
10 H
de w
maakt
niet g

50 En hij leidde hen buiten tot aan Bethanië, en zijne handden opheffende zegende hij hen.

51 En het geschiedde als hij ze zegende, dat hij van hen scheidde en werd opgenomen in den hemel.

52 En zij aanbaden hem, en keerden weder naar Jeruzalem met groote blijdschap.

53 En zij waren te allen tijde in den Tempel, lovende en dankende God. Amen.

HET HEILIG EVANGELIE

NAAR DE BESCHRIJVING VAN

J O H A N N E S.

HOOFDSTUK 1.

In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.

2 Dit was in den beginne bij God.

3 Alle dingen zijn door hetzelfde gemaakt, en zonder hetzelfde is geen ding gemaakt dat gemaakt is.

4 In hetzelfde was het leven, en het leven was het licht der menschen;

5 en het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis heeft hetzelfde niet begrepen.

6 Daar was een mensch van God gezonden, wiens naam was Johannes;

7 deze kwam tot eene getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem gelooven zouden.

8 Hij was het licht niet, maar was gezonden opdat hij van het licht getuigen zoude.

9 Dit was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mensch komende in de wereld.

10 Hij was in de wereld, en de wereld is door hem gemaakt; en de wereld heeft hem niet gekend.

11 Hij is gekomen tot het zijne, en de zijnen hebben hem niet aangenomen.

12 Maar zoo velen hem aangenomen hebben, dien heeft hij macht gegeven kinderen Gods te worden, *namelijk* die in zijnen naam gelooven;

13 welke niet uit den bloede, noch uit den wille des vleesch, noch uit den wille des mans, maar uit God geboren zijn.

14 En het Woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond, (en wij hebben zijne heerlijkheid aanschouwd, eene heerlijkheid als des Eeniggeborenen van den Vader) vol van genade en waarheid.

15 Johannes getuigt van hem en heeft geroepen, zeggende: Deze was het van welken ik zeide: Die na mij komt is vóór mij geworden, want hij was eer dan ik.

16 En uit zijne volheid hebben wij allen ontvangen, ook genade voor genade;

17 want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.

18 Niemand heeft ooit God gezien; de eeniggeboren Zoon, die in den schoot des Vaders

is, die heeft *hem ons* verklaard.

19 En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden *eenige* Priesters en Leviten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij?

20 En hij beleet, en loochende het niet, en beleet: Ik ben de Christus niet.

21 En zij vraagden hem: Wat dan? Zijt gij Elia? En hij zeide: Ik ben *die* niet. Zijt gij de Profeet? En hij antwoordde: Neen.

22 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen dengenen die ons gezonden hebben; wat zegt gij van uzelfen?

23 Hij zeide: Ik ben de stem des roependen in de woestijn: Maakt den weg des Heeren recht, gelijk Jesaja de Profeet gesproken heeft.

24 En de afgezondenen waren uit de Farizeërs;

25 en zij vraagden hem en spraken tot hem: Waarom doopt gij dan, zoo gij de Christus niet zijt, noch Elia, noch de Profeet?

26 Johannes antwoordde hun, zeggende: Ik doop met water, maar hij staat midden onder ulieden dien gij niet kent;

27 dezelve is 't die na mij komt, welke vóór mij geworden is, wien ik niet waardig ben dat ik zijnen schoenriem zoude ontbinden.

28 Deze dingen zijn geschied in Bethabara over den Jordaan, waar Johannes was doopende.

29 Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich komen, en zeide: Zie, het Lam Gods dat de zonde der wereld wegneemt.

30 Deze is 't van welken ik gezegd heb: Na mij komt een man, die vóór mij geworden is, want hij was eer dan ik.

31 En ik kende hem niet; maar opdat hij aan Israël zoude geopenbaard worden, daar-

om ben ik gekomen doopende met het water.

32 En Johannes getuigde, zeggende: Ik heb den Geest zien nederdalen uit den hemel gelijk eene duive, en hij bleef op hem.

33 En ik kende hem niet; maar die mij gezonden heeft om te doopen met water, die had mij gezegd: Op welken gij den Geest zult zien nederdalen, en op hem blijven, deze is 't die met den Heiligen Geest doopt.

34 En ik heb gezien en heb getuigd, dat deze de Zoon Gods is.

35 Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit zijne discipelen;

36 en ziende op Jezus *daar* wandelende, zeide hij: Zie, het Lam Gods.

37 En die twee discipelen hoorden hem *dat* spreken, en zij volgden Jezus.

38 En Jezus zich omkeerende en ziende hen volgen, zeide tot hen:

39 Wat zoekt gij? En zij zeiden tot hem: Rabbi (hetwelk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester), waar woont gij?

40 Hij zeide tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen waar hij woonde, en bleven dien dag bij hem; en het was omtrent de tiende ure.

41 Andréas de broeder van Simon Petrus was een van de twee, die het van Johannes gehoord hadden en hem gevolgd waren;

42 deze vond eerst zijnen broeder Simon, en zeide tot hem: Wij hebben gevonden den Messias, 't welk is overgezet zijnde, de Christus.

43 En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus hem aanziende zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jona; gij zult genaamd worden Cefas, hetwelk overgezet wordt Petrus.

44 Des anderen daags wilde

Jezus

en v

hem:

45 F

saida

en h

46 I

en ze

dien

Moze

heeft

Jezus

Nazar

47 I

hem:

goeds

hem:

48 I

zich k

Zie v

welke

49 N

Van

antwo

Eer u

onder

zag ik

50 N

zeide

de Zo

ning

51 J

tot h

heb:

boom

groot

52 E

waar

den,

hemel

Engel

neder

menso

En

daar

Galilé

zus w

2 en

en zi

bruil

3 En

de de

hem:

Jezus henengaan naar Galiléa, en vond Filippus en zeide tot hem: Volg mij.

45 Filippus nu was van Bethsaida, uit de stad van Andréas en Petrus.

46 Filippus vond Nathanaël en zeide tot hem: Wij hebben *dien* gevonden, van welken Mozes in de Wet geschreven heeft, en de Profeten, *namelijk* Jezus den zoon Jozefs, van Nazareth.

47 En Nathanaël zeide tot hem: Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Filippus zeide tot hem: Kom en zie.

48 Jezus zag Nathanaël tot zich komen, en zeide van hem: Zie waarlijk een Israëliet in welken geen bedrog is.

49 Nathanaël zeide tot hem: Van waar kent gij mij? Jezus antwoordde en zeide tot hem: Eer u Filippus riep, daar gij onder den vijgeboom waart, zag ik u.

50 Nathanaël antwoordde en zeide tot hem: Rabbi, gij zijt de Zoon Gods, gij zijt de Koning Israëls.

51 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Omdat ik u gezegd heb: Ik zag u onder den vijgeboom, zoo gelooft gij: gij zult grooter dingen zien dan deze.

52 En hij zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden, van nu aan zult gij den hemel zien geopend, en de Engelen Gods opklimmende en nederdalende op den Zoon des menschen.

HOOFDSTUK 2.

En op den derden dag was daar een bruiloft te Kana in Galiléa, en de moeder van Jezus was aldaar;

2 en Jezus was 66k genood, en zijne discipelen, tot de bruiloft.

3 En als er wijn ontbrak, zeide de moeder van Jezus tot hem: Zij hebben geen wijn.

4 Jezus zeide tot haar: Vrouwe, wat heb ik met u *te doen*? Mijne ure is nog niet gekomen.

5 Zijne moeder zeide tot de dienaars: Zoo wat hij ulieden zal zeggen, doet dat.

6 En aldaar waren zes steenen watervaten gesteld, naar de reiniging der Joden, elk houdende twee of drie metréten.

7 Jezus zeide tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.

8 En hij zeide tot hen: Schept nu en draagt het tot den hofmeester. En zij droegen het.

9 Als nu de hofmeester het water dat wijn geworden was geproefd had, (en hij wist niet van waar de wijn was, maar de dienaren die het water geschept hadden wisten het), zoo riep de hofmeester den bruidegom,

10 en zeide tot hem: Alle man zet eerst den goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan den minderen; maar gij hebt den goeden wijn tot nu toe bewaard.

11 Dit begin der teekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galiléa, en heeft zijne heerlijkheid geopenbaard; en zijne discipelen geloofden in hem.

12 Daarna ging hij af naar Kapernaüm, hij en zijne moeder en zijne broeders en zijne discipelen, en zij bleven aldaar niet vele dagen.

13 En het Pascha der Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

14 En hij vond in den Tempel die ossen en schapen en duiven verkochten, en de wisselaars daar zittende;

15 en een geesel van touwens gemaakt hebbende, dreef hij ze allen uit den Tempel, ook de schapen en de ossen; en het geld der wisselaren stortte hij uit, en keerde de tafels om;

16 en hij zeide tot degenen die

de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg; maakt niet het Huis mijns Vaders tot een huis van koophandel.

17 En zijne discipelen werden indachtig dat er geschreven is: De ijver van uw Huis heeft mij verslonden.

18 De Joden antwoordden dan en zeiden tot hem: Wat teeken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?

19 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Breekt dezen Tempel, en in drie dagen zal ik denzelven oprichten.

20 De Joden zeiden dan: Zes-enveertig jaren is *over* dezen Tempel gebouwd, en gij, zult gij dien in drie dagen oprichten?

21 Maar hij zeide *dit* van den tempel zijns lichaams.

22 Daarom als hij opgestaan was van de dooden, werden zijne discipelen gedachtig dat hij dit tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift en het woord dat Jezus gesproken had.

23 En als hij te Jeruzalem was op het Pascha, in het feest, geloofden velen in zijnen naam, ziende zijne teekenen die hij deed.

24 Maar Jezus zelf betrouwde hun zichzelf en niet, omdat hij ze allen kende,

25 en omdat hij niet van noodde had dat iemand getuigen zoude van den mensch; want hij zelf wist wat in den mensch was.

HOOFDSTUK 3.

En daar was een mensch uit de Farizeërs, wiens naam was Nicodemus, een overste der Joden:

2 deze kwam des nachts tot Jezus, en zeide tot hem: Rabbi, wij weten dat gij zijt een leer-aar van God gekomen; want niemand kan deze teekenen

doen die gij doet, zoo God met hem niet is.

3 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, tenzij dat iemand wederom geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.

4 Nicodemus zeide tot hem: Hoe kan een mensch geboren worden, *nu* oud zijnde? Kan hij ook andermaal in den schoot zijner moeder ingaan en geboren worden?

5 Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, zoo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.

6 Hetgeen uit het vleesch geboren is, *dat* is vleesch, en hetgeen uit den Geest geboren is, *dat* is geest.

7 Verwonder u niet dat ik u gezegd heb: Gijlieden moet wederom geboren worden.

8 De wind blaast waarhenen hij wil, en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet van waar hij komt en waar hij hengaat: alzóó is een iegelijk die uit den Geest geboren is.

9 Nicodemus antwoordde en zeide tot hem: Hoe kunnen deze dingen geschieden?

10 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zijt gij een leeraar Israëls en weet gij deze dingen niet?

11 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, wij spreken wat wij weten, en getuigen wat wij gezien hebben, en gijlieden neemt onze getuigenis niet aan.

12 Indien ik ulieder de aard-sche dingen gezegd heb en gij niet gelooft, hoe zult gij gelooven indien ik ulieden de hemelsche zoude zeggen?

13 En niemand is opgevaren in den hemel, dan die uit den hemel nedergekomen is, *namelijk* de Zoon des menschen die in den hemel is.

14 En gelijk Mozes de slang

in
alz
sch
15
he
ma
16
de
nen
hee
hen
het
17
niet
dat
zou
door
den
18
niet
gelo
dew
den
ren
19
het
is,
duis
licht
ren
20
doet
tot
werk
21
komt
werk
zij
22
N
zijne
Judé
met
23
in
daar
zij
gedoc
24
niet
pen.
25
van
van
over
26
nes

in de woestijn verhoogd heeft, alzóó moet de Zoon des menschen verhoogd worden.

15 opdat een iegelijk die in hem geloofd niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

16 Want alzóó lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk die in hem geloofd niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.

17 Want God heeft zijnen Zoon niet gezonden in de wereld opdat hij de wereld veroordeelen zoude, maar opdat de wereld door hem zoude behouden worden.

18 Die in hem geloofd wordt niet veroordeeld, maar die niet geloofd is alreede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in den naam van den eeniggeboren Zoon Gods.

19 En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de menschen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hunne werken waren boos.

20 Want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht, en komt tot het licht niet, opdat zijne werken niet bestraft worden;

21 maar die de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijne werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.

22 Na dezen kwam Jezus en zijne discipelen in het land van Judéa, en onthield zich aldaar met hen, en doopte.

23 En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren; en zij kwamen daar en werden gedoopt;

24 want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.

25 Daar rees dan eene vraag van eenigen uit de discipelen van Johannes met de Joden over de reiniging;

26 en zij kwamen tot Johannes en zeiden tot hem: Rabbi,

die met u was over den Jordaan, welken gij getuigenis gaaft, zie, die doopt en zij komen allen tot hem.

27 Johannes antwoordde en zeide: Een mensch kan geen ding aannemen, zoo het hem uit den hemel niet gegeven is.

28 Gijzelve zijt mijne getuigen dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niet, maar dat ik voor hem henen uitgezonden ben.

29 Die de bruid heeft is de bruidegom; maar de vriend des bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap om de stem des bruidegoms. Zoo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.

30 Hij moet wassen, maar ik minder worden.

31 Die van boven komt is boven allen. Die uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde en spreekt uit de aarde: die uit den hemel komt is boven allen;

32 en hetgeen hij gezien en gehoord heeft, dat getuigt hij, en zijne getuigenis neemt niemand aan.

33 Die zijne getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld dat God waarachtig is.

34 Want dien God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods; want God geeft hem den geest niet met mate.

35 De Vader heeft den Zoon lief, en heeft alle dingen in zijne hand gegeven.

36 Die in den Zoon geloofd, die heeft het eeuwige leven; maar die den Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.

HOOFDSTUK 4.

Als dan de Heere verstond dat de Farizeërs gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes,

2 (hoewel Jezus zelf niet doopte, maar zijne discipelen),

3 zoo verliet hij Judéa en ging wederom henen naar Galiléa.

4 En hij moest door Samarië gaan.

5 Hij kwam dan in eene stad van Samarië genaamd Sichar, nabij het stuk land hetwelk Jakob zijnen zoon Jozef gaf;

6 en aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan vermoed zijnde van de reis, zat alzoo neder nevens de fontein; het was omtrent de zesde ure.

7 Daar kwam eene vrouw uit Samarië om water te putten. Jezus zeide tot haar: Geef mij te drinken.

8 (Want zijne discipelen waren henengegaan in de stad, opdat zij spijs zouden koopen.)

9 Zoo zeide dan de Samaritaansche vrouw tot hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken die eene Samaritaansche vrouw ben? Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen.

10 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie hij is die tot u zegt: Geef mij te drinken, zoo zoudt gij van hem hebben begeerd, en hij zoude u levend water gegeven hebben.

11 De vrouw zeide tot hem: Heere, gij hebt niets om mede te putten, en de put is diep: van waar hebt gij dan het levend water?

12 Zijt gij meerder dan onze vader Jakob die ons den put gegeven heeft, en hij zelf heeft daaruit gedronken, en zijne kinderen, en zijn vee?

13 Jezus antwoordde en zeide tot haar: Een ieder die van dit water drinkt zal wederom dorsten;

14 maar zoo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geven zal, dien zal in eeuwigheid niet dorsten, maar het water dat ik hem zal geven

zal in hem worden eene ontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

15 De vrouw zeide tot hem: Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen om te putten.

16 Jezus zeide tot haar: Ga henen, roep uwen man en kom hier.

17 De vrouw antwoordde en zeide: Ik heb geen man. Jezus zeide tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man;

18 want gij hebt vijf mannen gehad, en dien gij nu hebt is uw man niet: dat hebt gij met waarheid gezegd.

19 De vrouw zeide tot hem: Heere, ik zie dat gij een Profeet zijt.

20 Onze vaders hebben op dezen berg aanbeden, en gijlieden zegt dat te Jeruzalem de plaats is, daar men moet aanbidden.

21 Jezus zeide tot haar: Vrouw, geloof mij, de ure komt, wanneer gijlieden noch op dezen berg, noch te Jeruzalem den Vader zult aanbidden.

22 Gijlieden aanbidt wat gij niet weet, wij aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden;

23 maar de ure komt en is nu, wanneer de ware aanbidders den Vader aanbidden zullen in geest en waarheid; want de Vader zoekt ook alzulken, die hem *alzóó* aanbidden.

24 God is een geest, en die hem aanbidden, moeten hem aanbidden in geest en waarheid.

25 De vrouw zeide tot hem: Ik weet dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zoo zal hij ons alle dingen verkondigen.

26 Jezus zeide tot haar: Ik ben het, die met u sprek.

27 En daarop kwamen zijne

discipelen, en verwonderden zich dat hij met eene vrouw sprak. Nochtans zeide niemand: Wat vraagt gij, of wat spreekt gij met haar?

28 Zoo verliet de vrouw dan haar watervat, en ging henen in de stad, en zeide tot de lieden:

29 Komt, ziet een mensch die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb: is deze niet de Christus?

30 Zij dan gingen uit de stad en kwamen tot hem.

31 En ondertusschen baden hem de discipelen, zeggende: Rabbi, eet.

32 Maar hij zeide tot hen: Ik heb eene spijze om te eten die gij niet weet.

33 Zoo zeiden dan de discipelen tegen elkander: Heeft hem iemand te eten gebracht?

34 Jezus zeide tot hen: Mijne spijze is, dat ik doe den wil desgenen die mij gezonden heeft, en zijn werk volbrengen.

35 Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden en dan komt de oogst? Zie, ik zegge u, heft uwe oogen op en aanschouwt de landerijen, want zij zijn alreede wit om te oogsten.

36 En die maait ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven, opdat zich te zamen verblijde beide die zaait en die maait;

37 want hierin is die spreuke waarachtig: Een ander is 't die zaait en een ander die maait.

38 Ik heb u uitgezonden om te maaien hetgeen gij niet beareid hebt; anderen hebben 't beareid, en gij zijt tot hunnen arbeid ingegaan.

39 En velen der Samaritanen uit de stad geloofden in hem, om het woord der vrouw die getuigde: Hij heeft mij gezegd alles wat ik gedaan heb.

40 Als dan de Samaritanen tot hem gekomen waren, baden zij hem dat hij bij hen

bleve; en hij bleef aldaar twee dagen.

41 En daar geloofden er veel meer om zijns woords wille,

42 en zeiden tot de vrouw: Wij gelooven niet meer om uws zeggens wille, want wij-zelve hebben hem gehoord, en weten dat deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker der wereld.

43 En na twee dagen ging hij van daar, en ging henen naar Galiléa;

44 want Jezus heeft zelf getuigd, dat een Profeet in zijn eigen vaderland geen eere heeft.

45 Als hij dan in Galiléa kwam, ontvingen hem de Galiléërs, gezien hebbende alle de dingen die hij te Jeruzalem op het feest gedaan had; want ook zij waren tot het feest gegaan.

46 Zoo kwam dan Jezus wederom te Kana in Galiléa, waar hij het water wijn gemaakt had. En daar was een zeker koninklijk *hoving*, wiens zoon krank was, te Kapernaüm:

47 deze gehoord hebbende dat Jezus uit Judéa in Galiléa kwam, ging tot hem en bad hem dat hij afkwame en zijnen zoon gezond maakte; want hij lag op zijn sterven.

48 Jezus dan zeide tot hem: Tenzij dat gijlieden teekenen en wonderen ziet, zoo zult gij niet gelooven.

49 De koninklijke *hoving* zeide tot hem: Heere, kom af eer mijn kind sterft.

50 Jezus zeide tot hem: Ga henen, uw zoon leeft. En de mensch geloofde het woord dat Jezus tot hem zeide, en ging henen.

51 En als hij nu afging, kwamen hem zijne dienstknechten tegemoet en boodschapten, zeggende: Uw kind leeft.

52 Zoo vraagde hij dan van hen de ure in welke het beter

met hem geworden was, en zij zeiden tot hem: Gisteren te zeven uur verliet hem de koorts.

53 De vader bekende dan, dat het op die ure *was* in dewelke Jezus tot hem gezegd had: Uw zoon leeft; en hij geloofde zelf, en zijn geheele huis.

54 Dit tweede teeken heeft Jezus wederom gedaan als hij uit Judéa in Galiléa gekomen was.

HOOFDSTUK 5.

Na dezen was er een feest der Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.

2 En daar is te Jeruzalem aan de Schaapspoort een badwater, hetwelk in het Hebreuwsch toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.

3 In dezelve lag eene groote menigte van zieken, blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters;

4 want een Engel daalde neder op zekeren tijd in het badwater, en beroerde het water: die dan het eerst daarin kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.

5 En aldaar was een zeker mensch, die achtendertig jaren krank gelegen had.

6 Jezus ziende dezen liggen, en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zeide tot hem: Wilt gij gezond worden?

7 De kranke antwoordde hem: Heere, ik heb niet een mensch om mij te werpen in het badwater, wanneer het water beroerd wordt; en terwijl ik kom, zoo daalt een ander vóór mij neder.

8 Jezus zeide tot hem: Sta op, neem uw beddeken op en wandel.

9 En terstond werd de mensch gezond, en nam zijn beddeken op en wandelde. En het was sabbat op dien dag.

10 De Joden zeiden dan tot dengenen die genezen was: Het is sabbat, 't is u niet geoorloofd het beddeken te dragen.

11 Hij antwoordde hun: Die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op en wandel.

12 Zij vraagden hem dan: Wie is de mensch die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op en wandel?

13 En die gezond gemaakt was wist niet wie hij was; want Jezus was ontweken, alzoo daar eene groote schare in die plaats was.

14 Daarna vond hem Jezus in den Tempel en zeide tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden: zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede.

15 De mensch ging henen en boodschapte den Joden, dat het Jezus was die hem gezond gemaakt had.

16 En daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten hem te dooden, omdat hij deze dingen op den sabbat deed.

17 En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en ik werk óók.

18 Daarom zochten dan de Joden te meer hem te dooden, omdat hij niet alleen den sabbat brak, maar ook zeide dat God zijn eigen Vader was, zichzelf Gode evengelíjk makende.

19 Jezus dan antwoordde en zeide tothen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de Zoon kan niets van zichzelf doen, tenzij hij den Vader dat ziet doen; want zoo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20 Want de Vader heeft den Zoon lief, en toont hem alles wat hij doet, en hij zal hem grooter werken toonen dan deze, opdat gij u verwondert.

21 Want gelijk de Vader de dooden opwekt en levend

maa
Zoon
22
deel
het
23
eeren
eeren
eert
gezo
24
ik u
en g
den
ge l
verde
dood
25
ik u
wan
ren
Gods
ben
26
lever
heeft
het
zelve
27
geven
omda
is.
28
over
welk
zijn
ren,
29
goede
opsta
het
de o
nis.
30
doen
ik, e
vaard
mijne
Vade
31
getuig
niet v
32
getuig
tuigt
tuigt

maakt, alzoo maakt ook de Zoon levend die hij wil.

22 Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel den Zoon gegeven,

23 opdat zij allen den Zoon eeren gelijk zij den Vader eeren. Die den Zoon niet eert, eert den Vader niet die hem gezonden heeft.

24 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, die mijn woord hoort, en gelooft hem die mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit den dood overgegaan in het leven.

25 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de ure komt en is nu, wanneer de dooden zullen hooren de stem van den Zoon Gods, en die ze gehoord hebben zullen leven;

26 want gelijk de Vader het leven heeft in zichzelve, alzoo heeft hij ook den Zoon gegeven het leven te hebben in zichzelve,

27 en heeft hem macht gegeven ook gericht te houden omdat hij des menschen Zoon is.

28 Verwondert u daar niet over; want de ure komt, in welke allen die in de graven zijn zijne stemme zullen hooren,

29 en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding der verdoemenis.

30 Ik kan van mijzelfen niets doen: gelijk ik hoor, oordeel ik, en mijn oordeel is rechtvaardig; want ik zoek niet mijnen wil, maar den wil des Vaders die mij gezonden heeft.

31 Indien ik van mijzelfen getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig:

32 er is een ander die van mij getuigt, en ik weet dat de getuigenis welke hij van mij getuigt waarachtig is.

33 Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft der waarheid getuigenis gegeven;

34 doch ik neem geene getuigenis van een mensch, maar dit zegge ik opdat gijlieden zoudt behouden worden.

35 Hij was eene brandende en lichtende kaars, en gij hebt u voor eenen korten tijd in zijn licht willen verheugen;

36 maar ik heb eene getuigenis meerder dan *die* van Johannes; want de werken die mij de Vader gegeven heeft om die te volbrengen, die werken die ik doe, getuigen van mij dat mij de Vader gezonden heeft.

37 En de Vader die mij gezonden heeft, die heeft zelf van mij getuigd: gij hebt noch zijne stemme ooit gehoord, noch zijne gedaante gezien,

38 en zijn Woord hebt gij niet in u blijvende; want gij gelooft dien niet, dien hij gezonden heeft.

39 Onderzoekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben, en die zijn het die van mij getuigen.

40 En gij wilt tot mij niet komen opdat gij het leven moogt hebben.

41 Ik neem geene eere van menschen;

42 maar ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in uzelve niet hebt.

43 Ik ben gekomen in den naam mijns Vaders, en gij neemt mij niet aan; zoo een ander komt in zijnen eigenen naam, dien zult gij aannemen.

44 Hoe kunt gij gelooven, gij die eere van elkander neemt, en de eere die van God alleen is niet zoekt?

45 Meent niet dat ik u verklaagen zal bij den Vader: die u verklaagt is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.

46 Want indien gij Mozes geloofdet, zoo zoudt gij mij ge-

looven; want hij heeft van mij geschreven.

47 Maar zoo gij zijne schriften niet gelooft, hoe zult gij mijne woorden gelooven?

HOOFDSTUK 6.

Na dezen vertrok Jezus over de zee van Galiléa, welke is de zee van Tiberias;

2 en hem volgde eene groote schare, omdat zij zijne teekenen zagen die hij deed aan de kranken.

3 En Jezus ging op den berg, en zat aldaar neder met zijne discipelen.

4 En het Pascha, het feest der Joden, was nabij.

5 Jezus dan de oogen opheffende en ziende dat eene groote schare tot hem kwam, zeide tot Filippus: Van waar zullen wij brooden koopen, opdat deze eten mogen?

6 (Doch dit zeide hij hem beproevende, want hij wist zelf wat hij doen zoude.)

7 Filippus antwoordde hem: Voor tweehonderd penningen brood is dezen niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.

8 Een van zijne discipelen, namelijk Andréas de broeder van Simon Petrus, zeide tot hem:

9 Hier is een jongskens dat vijf gerstebrooden heeft, en twee vischkens; maar wat zijn deze onder zoo velen?

10 En Jezus zeide: Doet de menschen nederzitten. En daar was veel gras in die plaats. Zoo zaten dan de mannen neder, omtrent vijfduizend in getal.

11 En Jezus nam de brooden, en gedankt hebbende deelde hij ze den discipelen, en de discipelen dengenen die nedergezeten waren; desgelijks ook van de vischkens zooveel zij wilden.

12 En als zij verzadigd waren,

zeide hij tot zijne discipelen: Vergadert de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga.

13 Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebrooden, welke overgeschoten waren dengenen die gegeten hadden.

14 De menschen dan gezien hebbende het teeken dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de Profeet die in de wereld komen zoude.

15 Jezus dan wetende dat zij zouden komen, en hem met geweld nemen opdat zij hem Koning maakten, ontweek wederom op den berg, hij zelf alleen.

16 En als het avondgeworden was, gingen zijne discipelen af naar de zee;

17 en in het schip gegaan zijnde kwamen zij óver de zee naar Kapernaüm. En het was alreede duister geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen;

18 en de zee verhief zich, overmits daar een groote wind waaide.

19 En als zij omtrent vijftientwintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee en komende bij het schip, en zij werden bevreesd.

20 Maar hij zeide tot hen: Ik ben het, zijt niet bevreesd.

21 Zij hebben dan hem gewilliglijk in het schip genomen; en terstond kwam het schip aan het land daar zij naar toe voeren.

22 Des anderen daags de schare die aan de andere zijde der zee stond, ziende dat aldaar geen ander scheepken was dan dat ééne waar zijne discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met zijne discipelen in dat scheepken niet was gegaan, maar dat zijne discipelen alléén weggevaren waren;

23
sch
de
geg
ged
24
dat
zijn
66k
men
de J
25
-had
tot
gij l
26
zeid
zege
omd
hebt
broc
zadi
27
verg
blijf
welk
ulied
heeft
28
Wat
wij
werk
29
tot h
dat
gezo
30 Z
Wat
dat v
geloc
31 C
mann
gelijk
hun
te ete
32 J
Voor
u, M
het b
mijn
brood
33 w
die u
en d
geeft.
34 Z

23 (doch daar kwamen andere scheepkens van Tiberias nabij de plaats, waar zij het brood gegeten hadden als de Heere gedankt had;)

24 toen dan de schare zag, dat Jezus aldaar niet was noch zijne discipelen, zoo gingen zij 66k in de schepen, en kwamen te Kapernaüm, zoeken- de Jezus;

25 en als zij hem gevonden hadden óver de zee, zeiden zij tot hem: Rabbi, wanneer zijt gij hier gekomen?

26 Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, gij zoekt mij niet omdat gij teekenen gezien hebt, maar omdat gij van de brooden gegeten hebt en verzadigd zijt.

27 Werkt niet *om* de spijsz die vergaat, maar *om* de spijsz die blijft tot in het eeuwige leven, welke de Zoon des menschen ulieden geven zal; want dezen heeft God de Vader verzegeld.

28 Zij zeiden dan tot hem: Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?

29 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in hem dien hij gezonden heeft.

30 Zij zeiden dan tot hem: Wat teeken doet gij dan, opdat wij het mogen zien en u gelooven? Wat werkt gij?

31 Onze vaderen hebben het manna gegeten in de woestijn, gelijk geschreven is: Hij gaf hun het brood uit den hemel te eten.

32 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, Mozes heeft u niet gegeven het brood uit den hemel, maar mijn Vader geeft u het ware brood uit den hemel;

33 want het brood Gods is hij die uit den hemel nederdaalt, en die der wereld het leven geeft.

34 Zij zeiden dan tot hem:

Heere, geef ons altijd dit brood.

35 En Jezus zeide tot hen: Ik ben het brood des levens: die tot mij komt zal geenszins honger, en die in mij gelooft zal nimmermeer dorsten.

36 Maar ik heb u gezegd, dat gij mij ook gezien hebt, en gij gelooft niet.

37 Al wat mij de Vader geeft zal tot mij komen, en die tot mij komt zal ik geenszins uiterwerpen.

38 Want ik ben uit den hemel nedergedaald, niet opdat ik mijnen wil zoude doen, maar den wil desgenen die mij gezonden heeft.

39 En dit is de wil des Vaders die mij gezonden heeft, dat al wat hij mij gegeven heeft, ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage.

40 En dit is de wil desgenen die mij gezonden heeft, dat een iegelijk die den Zoon aanschouwt en in hem gelooft, het eeuwige leven hebbe, en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

41 De Joden dan murmureerden over hem, omdat hij gezegd had: Ik ben het brood dat uit den hemel nedergedaald is;

42 en zij zeiden: Is deze niet Jezus de zoon Jozefs, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: Ik ben uit den hemel nedergedaald?

43 Jezus antwoordde dan en zeide tot hen: Murmureert niet onder elkander.

44 Niemand kan tot mij komen, tenzij dat de Vader die mij gezonden heeft hem trekke; en ik zal hem opwekken ten uitersten dage.

45 Daar is geschreven in de Profeten: En zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan die *het* van den Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot mij;

46 niet dat iemand den Vader gezien heeft dan die van God is: deze heeft den Vader gezien.

47 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, die in mij geloofd heeft het eeuwige leven.

48 Ik ben het brood des levens.

49 Uwe vaderen hebben het manna gegeten in de woestijn en zij zijn gestorven:

50 dit is het brood dat uit den hemel nederdaalt, opdat de mensch daarvan ete en niet sterfe.

51 Ik ben het levende brood dat uit den hemel nederge-daald is: zoo iemand van dit brood eet, die zal in eeuwigheid leven; en het brood dat ik geven zal is mijn vleesch, hetwelk ik geven zal voor het leven der wereld.

52 De Joden dan streden onder elkander, zeggende: Hoe kan ons deze *zijn* vleesch te eten geven?

53 Jezus dan zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden, tenzij dat gij het vleesch van den Zoon des menschen eet en zijn bloed drinkt, zoo hebt gij geen leven in u-zelve.

54 Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven, en ik zal hem opwekken ten uitersten dage;

55 want mijn vleesch is waarlijk spijs, en mijn bloed is waarlijk drank.

56 Die mijn vleesch eet en mijn bloed drinkt, die blijft in mij en ik in hem.

57 Gelijkerwijs mij de levende Vader gezonden heeft en ik leef door den Vader, *al-zoo* die mij eet, dezelve zal leven door mij.

58 Dit is het brood dat uit den hemel nedergedaald is; niet gelijk uwe vaderen het manna gegeten hebben en zijn gestorven: die dit brood eet zal in eeuwigheid leven.

59 Deze dingen zeide hij in de Synagoge, leerende te Kaper-naüm.

60 Velen dan van zijne discipelen *dit* hoorende, zeiden: Deze rede is hard, wie kan dezelve hooren!

61 Jezus nu wetende bij zichzelf dat zijne discipelen daarover murmureerden, zeide tot hen: Ergert ulieden dit?

62 *Wat zoude het dan zijn* zoo gij den Zoon des menschen zaagt opvaren waar hij te voren was?

63 De geest is het die levend maakt, het vleesch is niets nut: de woorden die ik tot u spreke zijn geest en zijn leven.

64 Maar daar zijn sommigen van ulieden die niet gelooven. Want Jezus wist van den beginne wie zij waren die niet geloofden, en wie hij was die hem verraden zoude.

65 En hij zeide: Daarom heb ik u gezegd, dat niemand tot mij komen kan tenzij dat het hem gegeven zij van mijnen Vader.

66 Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met hem.

67 Jezus dan zeide tot de twaalf: Wilt gijlieden óók niet weggaan?

68 Simon Petrus dan antwoordde hem: Heere, tot wien zullen wij henegaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens;

69 en wij hebben geloofd en bekend, dat gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods.

70 Jezus antwoordde hun: Heb ik niet u twaalf uitverkoren? en één uit u is een duivel.

71 En hij zeide *dit* van Judas Simons *zoon* Iskariot; want deze zoude hem verraden, zijnde een van de twaalf.

En
in G
Judé
de J
den.
2 En
melijk
nabij
3 Zo
ders
hier
opdat
werke
die gi
4 wa
't verb
men o
Indien
zoo op
werel
5 W
geloof
6 Jez
Mijn
maar
7 De
haten.
dat ik
hare w
8 Ga
feest;
feest,
niet ve
9 En
hen ge
Galilea
10 Ma
opgega
hij ook
niet op
verborg
11 De
op het
is hij?
12 En
mel van
sommig
en an
maar
13 No
vrijmoed
de vree
14 Do

HOOFDSTUK 7.

En na dezen wandelde Jezus in Galiléa, want hij wilde in Judéa niet wandelen, omdat de Joden hem zochten te doden.

2 En het feest der Joden, *namelijk de loofhuttenzetting*, was nabij.

3 Zoo zeiden dan zijne broeders tot hem: Vertrek van hier en ga henen in Judéa, opdat ook uwe discipelen uwe werken mogen aanschouwen die gij doet;

4 Want niemand doet iets in 't verborgen, en zoekt zelf dat men openlijk van hem spreke. Indien gij deze dingen doet, zoo openbaar uzelfen aan de wereld.

5 Want ook zijne broeders geloofden niet in hem.

6 Jezus dan zeide tot hen: Mijn tijd is nog niet hier, maar uw tijd is altijd bereid.

7 De wereld kan ulieden niet haten, maar mij haat zij, omdat ik van dezelve getuige dat hare werken boos zijn.

8 Gaat gijlieden op tot dit feest; ik ga nog niet op tot dit feest, want mijn tijd is nog niet vervuld.

9 En als hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef hij in Galiléa.

10 Maar als zijne broeders opgegaan waren, toen ging hij ook zelf op tot het feest, niet openlijk maar als in het verborgen.

11 De Joden dan zochten hem op het feest, en zeiden: Waar is hij?

12 En daar was veel gemurmel van hem onder de scharen; sommigen zeiden: Hij is goed; en anderen zeiden: Neen, maar hij verleidt de schare.

13 Nochtans sprak niemand vrijmoediglijk van hem, om de vreeze der Joden.

14 Doch als het nu in het

midden van het feest was, zoo ging Jezus op in den Tempel en leerde.

15 En de Joden verwonderden zich, zeggende: Hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?

16 Jezus antwoordde hun en zeide: Mijne leer is de mijne niet, maar desgenen die mij gezonden heeft:

17 zoo iemand wil deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, dan of ik van mijzelfen spreek.

18 Die van zichzelfen spreekt, zoekt zijne eigene eere; maar die de eere zoekt desgenen die hem gezonden heeft, die is waarachtig en geen ongerechtigheid is in hem.

19 Heeft Mozes u niet de wet gegeven? en niemand van u doet de wet. Wat zoekt gij mij te dooden?

20 De schare antwoordde en zeide: Gij hebt den duivel: wie zoekt u te dooden?

21 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Eén werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.

22 Daarom Mozes heeft ulieden de besnijdenis gegeven, (niet dat ze uit Mozes is, maar uit de vaders), en gij besnijdt een mensch op den sabbat.

23 Indien een mensch de besnijdenis ontvangt op den sabbat, opdat de wet van Mozes niet verbroken worde, zijt gij toornig op mij, dat ik een geheel mensch gezond gemaakt heb op den sabbat?

24 Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel.

25 Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: Is deze niet dien zij zoeken te dooden?

26 En zie, hij spreekt vrijmoediglijk en zij zeggen hem niets. Zouden nu wel de oversten waarlijk weten, dat deze waarlijk is de Christus?

27 Doch van dezen weten wij

van waar hij is; maar de Christus wanneer hij komen zal, zoo zal niemand weten van waar hij is.

28 Jezus dan riep, in den Tempel leerende en zeggende: En gij kent mij, en gij weet van waar ik ben; en ik ben van mijzelf niet gekomen, maar hij is waarachtig die mij gezonden heeft, welken gijlieden niet kent;

29 maar ik kenne hem, want ik ben van hem, en hij heeft mij gezonden.

30 Zij zochten hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

31 En velen uit de schare geloofden in hem, en zeiden: Wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal hij ook meer teekenen doen dan die welke deze gedaan heeft?

32 De Farizeërs hoorden dat de schare dit van hem murmelde; en de Farizeërs en de Overpriesters zonden dienaren, opdat zij hem grijpen zouden.

33 Jezus dan zeide tot hen: Nog eenen kleinen tijd ben ik bij u, en ik ga henen tot dengeene die mij gezonden heeft.

34 Gij zult mij zoeken en gij zult mij niet vinden, en waar ik ben kunt gij niet komen.

35 De Joden dan zeiden tot elkander: Waar zal deze hennegaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken leeren?

36 Wat is dit voor een rede die hij gezegd heeft: Gij zult mij zoeken en zult mij niet vinden, en waar ik ben kunt gij niet komen?

37 En op den laatsten dag, zijnde de groote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke.

38 Die in mij gelooft, gelijkkerwijs de Schrift zegt, stroomden des levenden waters zul-

len uit zijn binnenste vloeien.

39 (En dit zeide hij van den Geest, denwelken ontvangen zouden die in hem gelooven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.)

40 Velen dan uit de schare deze rede hoorende, zeiden: Deze is waarlijk de Profeet;

41 anderen zeiden: Deze is de Christus; en anderen zeiden: Zal dan de Christus uit Galiléa komen?

42 Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit den zaden Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was?

43 Daar werd dan tweedracht onder de schare om zijnenwille;

44 en sommigen van hen wilden hem grijpen, maar niemand sloeg de handen aan hem.

45 De dienaars dan kwamen tot de Overpriesters en Farizeërs; en die zeiden tot hen: Waarom hebt gij hem niet gebracht?

46 De dienaars antwoordden: Nooit heeft een mensch alzóó gesproken gelijk deze mensch.

47 De Farizeërs dan antwoordden hun: Zijt ook gijlieden verleid?

48 Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, of uit de Farizeërs?

49 Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt.

50 Nicodemus zeide tot hen, welke des nachts tot hem gekomen was, zijnde een uit hen:

51 Oordeelt ook onze wet den mensch, tenzij dat ze eerst van hem gehoord heeft en verstaat wat hij doet?

52 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Zijt gij óók uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen Profeet opgestaan is.

53 En een iegelijk ging henen naar zijn huis.

M
Olij
2
hij
en a
en
hij l
3 E
de l
cene
gryp
4 e
in l
hem
op
over
5 e
wet
steer
dan
6 E
zoek
den
Maa
schr
aard
7 E
gen,
tot l
der
den s
8 E
schr
9 M
van
zijnd
den
ouds
zus v
vrou
10 F
en
vrou
waar
diger
oorde
11 l
Heer
Zoo
ga h
12 J
tot l
licht

HOOFDSTUK 8.

Maar Jezus ging naar den Olijfberg.

2 En des morgens vroeg kwam hij wederom in den Tempel, en al het volk kwam tot hem; en nedergezeten zijnde leerde hij hen.

3 En de Schriftgeleerden en de Farizeërs brachten tot hem eene vrouw in overspel gegrepen;

4 en haar gesteld hebbende in het midden, zeiden zij tot hem: Meester, deze vrouw is op de daad zelve gegrepen, overspel begaande;

5 en Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gesteenigd zullen worden: gij dan, wat zegt gij?

6 En dit zeiden zij hem verzoekende, opdat zij iets hadden om hem te beschuldigen, Maar Jezus nederbukkende schreef met den vinger in de aarde.

7 En als zij hem bleven vragen, richtte hij zich op en zeide tot hen: Die van ulieden zonder zonde is, werpe het eerst den steen op haar.

8 En wederom nederbukkende schreef hij in de aarde.

9 Maar zij *dit* hoorende, en van *hunne* conscientie overtuigd zijnde, gingen uit, de één na den ander, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alléén gelaten, en de vrouw in het midden staande.

10 En Jezus zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zeide tot haar: Vrouw, waar zijn deze uwe beschuldigers? Heeft u niemand veroordeeld?

11 En zij zeide: Niemand, Heere. En Jezus zeide tot haar: Zoo veroordeel ik u óók niet: ga henen en zondig niet meer.

12 Jezus dan sprak wederom tot hen, zeggende: Ik ben het licht der wereld: die mij volgt

zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.

13 De Farizeërs dan zeiden tot hem: Gij getuigt van uzelfen, uwe getuigenis is niet waarachtig.

14 Jezus antwoordde en zeide tot hen: Hoewel ik van mijzelfen getuig, zoo is *nochtans* mijne getuigenis waarachtig, want ik weet van waar ik gekomen ben en waar ik henen ga; maar gijlieden weet niet van waar ik kom en waar ik henen ga.

15 Gij oordeelt naar het vleesch, ik oordeel niemand.

16 En indien ik ook oordeel, mijn oordeel is waarachtig; want ik ben niet alléén, maar ik en de Vader die mij gezonden heeft.

17 En daar is ook in uwe wet geschreven, dat de getuigenis van twee menschen waarachtig is:

18 ik ben het die van mijzelfen getuige, en de Vader die mij gezonden heeft getuigt van mij.

19 Zij dan zeiden tot hem: Waar is uw Vader? Jezus antwoordde: Gij kent noch mij noch mijnen Vader; indien gij mij kendet, zoo zoudt gij ook mijnen Vader kennen.

20 Deze woorden sprak Jezus bij de schatkest, leerende in den Tempel; en niemand greep hem, want zijne ure was nog niet gekomen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Ik ga henen, en gij zult mij zoeken, en in uwe zonde zult gij sterven; waar ik henen ga kunt gijlieden niet komen.

22 De Joden dan zeiden: Zal hij ook zichzelfen dooden, omdat hij zegt: Waar ik henen ga kunt gijlieden niet komen?

23 En hij zeide tot hen: Gijlieden zijt van beneden, ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, ik ben niet uit deze wereld.

24 Ik heb u dan gezegd dat gij in uwe zonden zult sterven; want indien gij niet geloofd dat ik *die ben*, gij zult in uwe zonden sterven.

25 Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? En Jezus zeide tot hen: Wat ik van den beginne ulieden ook zegge.

26 Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordeelen; maar die mij gezonden heeft is waarachtig, en de dingen die ik van hem gehoord heb, dezelve spreek ik tot de wereld.

27 Zij verstonden niet dat hij hun van den Vader sprak.

28 Jezus dan zeide tot hen: Wanneer gij den Zoon des menschen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan dat ik *die ben*, en dat ik van mijzelfen niets doe, maar deze dingen spreek ik gelijk mijn Vader mij geleerd heeft.

29 En die mij gezonden heeft is met mij: de Vader heeft mij niet alléén gelaten, want ik doe altijd wat hem behaaglijk is.

30 Als hij deze dingen sprak geloofden velen in hem.

31 Jezus dan zeide tot de Joden die in hem geloofden: Indien gijlieden in mijn woord blijft, zoo zijt gij waarlijk mijne discipelen,

32 en zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrij maken.

33 Zij antwoordden hem: Wij zijn Abrahams zaad, en hebben nooit iemand gediend; hoe zegt gij *dan*: Gij zult vrij worden?

34 Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, een iegelijk die de zonde doet is een dienstknecht der zonde;

35 en de dienstknecht blijft niet eeuwiglijk in het huis, de zoon blijft er eeuwiglijk.

36 Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zoo zult gij waarlijk vrij zijn.

37 Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt mij te dooden, want mijn woord heeft in u geene plaats.

38 Ik spreek wat ik bij mijnen Vader gezien heb: gij doet dan ook wat gij bij uwen vader gezien hebt.

39 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Abraham is onze vader. Jezus zeide tot hen: Indien gij Abrahams kinderen waart, zoo zoudt gij de werken Abrahams doen;

40 maar nu zoekt gij mij te dooden, een mensch die u de waarheid gesproken heb, welke ik van God gehoord heb: dat deed Abraham niet.

41 Gij doet de werken uws vaders. Zij zeiden dan tot hem: Wij zijn niet geboren uit hoerrij, wij hebben éénen vader, *namelijk* God.

42 Jezus dan zeide tot hen: Indien God uw vader ware, zoo zoudt gij mij liefhebben; want ik ben van God uitgegaan en kom *van hem*; want ik ben ook van mijzelfen niet gekomen, maar hij heeft mij gezonden.

43 Waarom kent gij mijne sprake niet? *Het is* omdat gij mijn woord niet kunt hooren.

44 Gij zijt uit den vader den duivel, en wilt de begeerten uws vaders doen. Die was een menschenmoorder van den beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geen waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zoo spreekt hij uit zijn eigen, want hij is een leugenaar en de vader der leugen.

45 Maar mij, omdat ik u de waarheid zegge, geloofd gij niet.

46 Wie van u overtuigt mij van zonde? En indien ik u de waarheid zegge, waarom geloofd gij mij niet?

47 Die uit God is hoort de woorden Gods; daarom hoort

gijli
God

48

den

gen

Sam

hebt

49

den

mijn

50

niet

en o

51

ik u

zal

den

wigh

52

hem

den

gesto

zegt

woor

zal

der e

53

vader

ven i

gesto

zelve

54

ik m

eere

die r

dat u

55

ik k

zeg d

zal ik

is eer

ne he

56

A

met v

dat h

en hi

verbl

57

D

hem :

tig ja

gezien

58

Je

waar,

Abrah

59

Zi

gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.

48 De Joden dan antwoordden en zeiden tot hem: Zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt en den duivel hebt?

49 Jezus antwoordde: Ik heb den duivel niet, maar ik eer mijnen Vader, en gij onteert mij.

50 Doch ik zoek mijne eere niet: daar is een die ze zoekt en oordeelt.

51 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, zoo iemand mijn woord zal bewaard hebben, die zal den dood niet zien in der eeuwigheid.

52 De Joden dan zeiden tot hem: Nu bekennen wij dat gij den duivel hebt. Abraham is gestorven, en de Profeten, en zegt gij: Zoo iemand mijn woord bewaard zal hebben, die zal den dood niet smaken in der eeuwigheid?

53 Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, welke gestorven is? En de Profeten zijn gestorven: wien maakt gij uzelfen?

54 Jezus antwoordde: Indien ik mijzelven eer, zoo is mijne eere niets: mijn Vader is het die mij eert, welke gij zegt dat uw God is.

55 en gij kent hem niet; maar ik kenne hem, en indien ik zeg dat ik hem niet ken, zoo zal ik ulieden gelijk zijn, dat is een leugenaar; maar ik kenne hem en bewaar zijn woord.

56 Abraham uw vader heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude, en hij heeft hem gezien en is verblijd geweest.

57 De Joden dan zeiden tot hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?

58 Jezus zeide tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, eer Abraham was ben ik.

59 Zij namen dan steenen op,

dat zij ze op hem wierpen; maar Jezus verborg zich en ging uit den Tempel, gaande door het midden van hen, en ging alzóó voorbij.

HOOFDSTUK 9.

En voorbijgaande zag hij eenen mensch blind van de geboorte af.

2 En zijne discipelen vraagden hem, zeggende: Rabbi, wie heeft er gezondigd, deze of zijne ouders, dat hij blind zoude geboren worden?

3 Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd noch zijne ouders, maar *dit is geschied* opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.

4 Ik moet werken de werken desgenen die mij gezonden heeft, zoo lang het dag is: de nacht komt, wanneer niemand werken kan.

5 Zoo lang ik in de wereld ben, ben ik het licht der wereld.

6 Dit gezegd hebbende, spuwde hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de oogen des blinden.

7 en zeide tot hem: Ga henen, wasch u in het badwater Siloam (hetwelk overgezet wordt Uitgezonden). Hij dan ging henen en wiesch zich, en kwam ziende.

8 De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden: Is deze niet die zat en bedelde?

9 Anderen zeiden: Hij is het; en anderen: Hij is hem gelijk. Hij zeide: Ik ben het.

10 Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de oogen geopend?

11 Hij antwoordde en zeide: De mensch genaamd Jezus maakte slijk, en bestreek mijne oogen, en zeide tot mij: Ga henen naar het badwater Siloam en wasch u. En ik ging

henen en wiesch mij, en ik werd ziende.

12 Zij dan zeiden tot hem: Waar is die? Hij zeide: Ik weet het niet.

13 Zij brachten hem tot de Farizeërs, hem *namelijk* die te voren blind *geweest was*.

14 En het was sabbat als Jezus het slijk maakte en zijne oogen opende.

15 De Farizeërs dan vraagden hem ook wederom, hoe hij ziende geworden was; en hij zeide tot hen: Hij leide slijk op mijne oogen, en ik wiesch mij, en ik zie.

16 Sommigen dan uit de Farizeërs zeiden: Deze mensch is van God niet, want hij houdt den sabbat niet. Anderen zeiden: Hoe kan een mensch *die* een zondaar is zulke teekenen doen? En daar was tweedracht onder hen.

17 Zij zeiden wederom tot den blinde: Gij, wat zegt gij van hem, dewijl hij uwe oogen geopend heeft? En hij zeide: Hij is een Profeet.

18 De Joden dan geloofden van hem niet dat hij blind geweest was en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen die ziende geworden was;

19 en zij vraagden hen, zeggende: Is deze uw zoon welke gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?

20 Zijne ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is;

21 maar hoe hij nu ziet weten wij niet, of wie zijne oogen geopend heeft weten wij niet; hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hem zelven: hij zal van zichzelf spreken.

22 Dit zeiden zijne ouders omdat zij de Joden vreesden; want de Joden hadden alreede te zamen een besluit gemaakt, zoo iemand hem beledig Christus te zijn, dat die uit de Syna-

goge zoude geworpen worden;

23 daarom zeiden zijne ouders: Hij heeft *zijnen* ouderdom, vraagt hem zelven.

24 Zij dan riepen voor de tweede maal den mensch die blind geweest was, en zeiden tot hem: Geef God de eere: wij weten dat deze mensch een zondaar is.

25 Hij dan antwoordde en zeide: Of hij een zondaar is weet ik niet; één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.

26 En zij zeiden wederom tot hem: Wat heeft hij u gedaan? hoe heeft hij uwe oogen geopend?

27 Hij antwoordde hun: Ik heb het u alreede gezegd en gij hebt het niet gehoord; wat wilt gij het wederom hooren? Wilt gijlieden óók zijne discipelen worden?

28 Zij gaven hem dan scheldwoorden en zeiden: Gij zijt zijn discipel, maar wij zijn Mozes' discipelen;

29 wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft, maar van dezen weten wij niet van waar hij is.

30 De mensch antwoordde en zeide tot hen: Hierin is immers *wat* wonders, dat gij niet weet van waar hij is, en *nochtans* heeft hij mijne oogen geopend.

31 En wij weten dat God de zondaars niet hoort; maar zoo iemand godvruchtig is en zijnen wil doet, dien hoort hij.

32 Van *alle* eeuwe is het niet gehoord dat iemand eens blindgeborenen oogen geopend heeft.

33 Indien deze van God niet ware, hij zoude niets kunnen doen.

34 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? En zij wierpen hem uit.

35 Jezus hoorde dat zij hem uitgeworpen hadden, en hem vindende zeide hij tot hem: Geloofst gij in den Zoon Gods?

36
Wie
hem
37
En g
me
38
Hee
39
een
kom
zien
blind
40
de F
en z
dan
41
gij b
geen
zegt
dan

Vo
ik u
door
schap
klim
dena
2 m
is ee
3 De
open
zijne
schap
uit.
4 En
pen
gaat
schap
zij zi
5 m
zij ge
len v
zij d
kenn
6 De
tot h
niet
hen
7 Je
hen:
zegge
schap

36 Hij antwoordde en zeide: Wie is hij, Heere, opdat ik in hem mag gelooven?

37 En Jezus zeide tot hem: En gij hebt hem gezien, en die met u spreekt, dezelve is het.

38 En hij zeide: Ik geloof, Heere; en hij aanbad hem.

39 En Jezus zeide: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen die niet zien, zien mogen, en die zien, blind worden.

40 En dit hoorden *eenigen* uit de Farizeërs die bij hem waren, en zeiden tot hem: Zijn wij dan óók blind?

41 Jezus zeide tot hen: Indien gij blind waart, zoo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: Wij zien: zoo blijft dan uwe zonde.

HOOFDSTUK 10.

Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden, die niet ingaat door de deur in den stal der schapen, maar van elders inkomt, die is een dief en moordenaar;

2 maar die door de deur ingaat is een herder der schapen.

3 Dezen doet de deurwachter open, en de schapen hooren zijne stem, en hij roept zijne schapen bij name, en leidt ze uit.

4 En wanneer hij zijne schapen uitgedreven heeft, zoo gaat hij voor hen henen; en de schapen volgen hem, overmits zij zijne stem kennen;

5 maar eenen vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden; overmits zij de stem der vreemden niet kennen.

6 Deze gelijkenis zeide Jezus tot hen, maar zij verstonden niet wat het was dat hij tot hen sprak.

7 Jezus dan zeide wederom tot hen: Voorwaar, voorwaar zegge ik u, ik ben de deur der schapen.

8 Allen, zooveel als er vóór mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.

9 Ik ben de deur: indien iemand door mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

10 De dief komt niet dan opdat hij stele en slachte en verderve: ik ben gekomen opdat zij het leven hebben en overvloed hebben.

11 Ik ben de goede Herder. De goede Herder stelt zijn leven voor de schapen;

12 maar de huurling en die geen herder is, wien de schapen niet eigen zijn, ziet den wolf komen en verlaat de schapen, en vliedt, en de wolf grijpt ze en verstroot de schapen;

13 en de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en heeft geene zorg voor de schapen.

14 Ik ben de goede Herder, en ik ken de mijnen en word van de mijnen gekend.

15 Gelijkerwijs de Vader mij kent; *alzo* ken ik ook den Vader; en ik stel mijn leven voor de schapen.

16 Ik heb nog andere schapen, die van dezen stal niet zijn; deze moet ik óók toebrengen; en zij zullen mijne stem hooren en het zal worden één kudde *en één* herder.

17 Daarom heeft mij de Vader lief, overmits ik mijn leven aflegge, opdat ik hetzelfde wederom neme.

18 Niemand neemt hetzelfde van mij, maar ik leg het van mijzelven af: ik heb macht hetzelfde af te leggen en heb macht hetzelfde wederom te nemen; dit gebod heb ik van mijnen Vader ontvangen.

19 Daar werd dan wederom tweedracht onder de Joden om dezer woorden wille;

20 en velen van hen zeiden:

Hij heeft den duivel en is uitziinnig; wat hoort gij hem?

21 Anderen zeiden: Dit zijn geen woorden eens bezetenen; kan ook de duivel der blinden oogen openen?

22 En het was het feest der vernieuwing des Tempels te Jeruzalem, en het was winter; 23 en Jezus wandelde in den Tempel, in het voorhof Salomo's.

24 De Joden dan omringden hem, en zeiden tot hem: Hoe lang houdt gij onze ziele op? Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrijuit.

25 Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd en gij gelooft het niet. De werken die ik doe in den naam mijns Vaders, die getuigen van mij;

26 maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van mijne schapen, gelijk ik u gezegd heb.

27 Mijne schapen hooren mijne stem, en ik ken dezelve, en zij volgen mij,

28 en ik geef hun het eeuwige leven, en zij zullen niet verloren gaan in der eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit mijne hand rukken.

29 Mijn Vader, die ze mij gegeven heeft, is meerder dan allen, en niemand kan ze rukken uit de hand mijns Vaders.

30 Ik en de Vader zijn één.

31 De Joden dan namen wederom steenen op om hem te steenigen.

32 Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele treffelijke werken getoond van mijnen Vader: om welk werk van die steenigt gij mij?

33 De Joden antwoordden hem, zeggende: Wij steenigen u niet over *eenig* goed werk, maar over *godslastering*, en omdat gij een mensch zijnde uzelfen God maakt.

34 Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uwe wet: Ik heb gezegd: Gij zijt goden?

35 Indien *de wet* die goden genaamd heeft tot welke het Woord Gods geschied is, en de Schrift niet kan gebroken worden,

36 zegt gijlieden *tot mij*, dien de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: Gij lastert *God*, omdat ik gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?

37 Indien ik niet doe de werken mijns Vaders, zoo gelooft mij niet;

38 maar indien ik ze doe, en zoo gij mij niet gelooft, zoo gelooft de werken; opdat gij moogt bekenen en gelooven dat de Vader in mij is, en ik in hem.

39 Zij zochten dan wederom hem te grijpen, en hij ontging uit hunne hand.

40 En hij ging wederom over den Jordaan, tot de plaats waar Johannes eerst doopte, en hij bleef aldaar.

41 En velen kwamen tot hem en zeiden: Johannes deed wel geen teeken, maar alles wat Johannes van dezen zeide was waar.

42 En velen geloofden aldaar in hem.

HOOFDSTUK 11.

En daar was een zeker man krank, genaamd Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en hare zuster Martha.

2 (Maria nu was degene die den Heere gezalfd heeft met zalve, en zijne voeten afgedroogd heeft met haar haren; welker broeder Lazarus krank was.)

3 Zijne zusters dan zonden tot hem, zeggende: Heere, zie, dien gij liefhebt is krank.

4 En Jezus *dat* hoorende zeide: Deze krankheid is niet tot den dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.

5 Jezus nu had Martha en

har
6
hij
nog
was
7
de
derd
8
hem
ben
ste
der
9 J
niet
Indi
delt
over
wer
10
nach
zich
niet
11
zeide
onze
hene
op te
12
den:
zoo z
13
van
meer
rust
14
hen
storv
15 e
wille
ben,
doch
16
Didy
disci
opda
17
vond
het g
18
Jern
stadi
19 E
ren
Mari
ten z

hare zuster en Lazarus lief.
6 Als hij dan gehoord had dat hij krank was, toen bleef hij nog twee dagen in de plaats waar hij was.

7 Daarna zeide hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judëa gaan.

8 De discipelen zeiden tot hem: Rabbi, de Joden hebben u nu *onlangs* gezocht te steenigen, en gaat gij wederom derwaarts?

9 Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in den dag? Indien iemand in den dag wandelt, zoo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet;

10 maar indien iemand in den nacht wandelt, zoo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.

11 Dit sprak hij, en daarna zeide hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt, maar ik ga henen om hem uit den slaap op te wekken.

12 Zijne discipelen dan zeiden: Heere, indien hij slaapt zoo zal hij gezond worden.

13 Doch Jezus had gesproken van zijnen dood; maar zij meenden dat hij sprak van de ruste des slaaps.

14 Toen zeide dan Jezus tot hen vrijuit: Lazarus is gestorven,

15 en ik ben blijde om uwentwille dat ik daar niet geweest ben, opdat gij gelooven moogt; doch laat ons tot hem gaan.

16 Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot *zijne* medediscipelen: Laat ons óók gaan, opdat wij met hem sterven.

17 Jezus dan gekomen zijnde vond dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.

18 (Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van daar.)

19 En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haren broeder.

20 Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging hem tegemoet; doch Maria bleef in huis zitten.

21 Zoo zeide Martha dan tot Jezus: Heere, waart gij hier geweest, zoo ware mijn broeder niet gestorven;

22 maar ook nu weet ik, dat alles wat gij van God begeeren zult, God het u geven zal.

23 Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal weder opstaan.

24 Martha zeide tot hem: Ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage.

25 Jezus zeide tot haar: Ik ben de opstanding en het leven: die in mij gelooft zal leven al ware hij ook gestorven;

26 en een iegelijk die leeft, en in mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid: gelooft gij dat?

27 Zij zeide tot hem: Ja, Heere, ik heb geloofd dat gij zijt de Christus, de Zoon Gods die in de wereld komen zoude.

28 En dit gezegd hebbende ging zij henen, en riep Maria hare zuster heimelijk, zeggende: De Meester is daar en hij roept u.

29 Deze als zij *dat* hoorde, stond haastelijk op en ging tot hem.

30 (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaats waar hem Martha tegemoet gekomen was.)

31 De Joden dan die met haar in het huis waren en haar vertroostten, ziende Maria dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar weene.

32 Maria dan als zij kwam daar Jezus was, en hem zag, viel aan zijne voeten, zeggende tot hem: Heere, indien gij hier geweest waart, zoo ware mijn broeder niet gestorven.

33 Jezus dan als hij haar zag weenen, en de Joden die met haar kwamen óók weenen

werd zeer bewogen in den geest en ontroerde zichzelven,

34 en zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot hem: Heere, kom en zie het.

35 Jezus weende.

36 De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief hij hem had.

37 En sommigen uit hen zeiden: Kon hij, die de oogen des blinden geopend heeft, niet maken dat ook deze niet gestorven ware?

38 Jezus dan wederom in zichzelf zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het was eene spelonk, en een steen was daarop gelegd.

39 Jezus zeide: Neemt den steen weg. Martha de zuster des gestorvenen zeide tot hem: Heere, hij rikt nu al, want hij heeft vier dagen *aldaar gelegen*.

40 Jezus zeide tot haar: Heb ik u niet gezegd, dat zoo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?

41 Zij namen dan den steen weg, waar de gestorvene lag; en Jezus hief de oogen opwaarts en zeide: Vader, ik dank u dat gij mij gehoord hebt.

42 Doch ik wist dat gij mij altijd hoort; maar om der schare wille die rondom staat heb ik *dit* gezegd, opdat zij zouden gelooven dat gij mij gezonden hebt.

43 En als hij dit gezegd had, riep hij met groote stem: Lazarus kom uit.

44 En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met enen zweetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt hem en laat hem henegaan.

45 Velen dan uit de Joden die tot Maria gekomen waren, en aanschouwd hadden hetgeen Jezus gedaan had, geloofden in hem;

46 maar sommigen van hen gingen tot de Farizeërs, en

zeiden tot hen hetgeen Jezus gedaan had.

47 De Overpriesters dan en de Farizeërs vergaderden den Raad, en zeiden: Wat zullen wij doen? Want deze mensch doet vele teekenen.

48 Indien wij hem alzóó laten *geworden*, zij zullen allen in hem gelooven, en de Romeinen zullen komen en wegnemen beide onze plaats en volk.

49 En een uit hen, *namelijk* Kajafas, die deszelven jaars Hoogepriester was, zeide tot hen: Gij verstaat niets,

50 en gij bedenkt niet dat het ons nut is, dat één mensch sterve voor het volk, en het geheele volk niet verloren ga.

51 En dit zeide hij niet uit zichzelf, maar zijnde de Hoogepriester van dat jaar profeteerde hij dat Jezus sterfen zoude voor het volk;

52 en niet alleen voor dat volk, maar opdat hij ook de kinderen Gods, die verstrooid waren, tot één zoude vergaderen.

53 Van dien dag dan af beraadslaagden zij te zamen, dat zij hem dooden zouden.

54 Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met zijne discipelen.

55 En het Pascha der Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem vóór het Pascha, opdat zij zichzelf reinigden.

56 Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in den Tempel: Wat dunkt u? *Dunkt u* dat hij niet komen zal tot het feest?

57 De Overpriesters nu en de Farizeërs hadden een gebod gegeven, dat zoo iemand wist waar hij was, hij het zoude te kennen geven, opdat zij hem mochten vangen.

HOOFDSTUK 12.

Jezus dan kwam zes dagen vóór het Pascha te Bethanië, waar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken hij opgewekt had uit de dooden.

2 Zij bereidden hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende; en Lazarus was een van degenen die met hem aanzaten.

3 Maria dan genomen hebbende een pond zalve van onverschachten zeer kostelijken nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd, en met haar haren zijne voeten afgedroogd; en het huis werd vervuld van den reuk der zalve.

4 Zoo zeide dan een van zijne discipelen, *namelijk* Judas Simons zoon Iskariot, die hem verraden zoude:

5 Waarom is deze zalve niet verkocht voor driehonderd penningen, en den armen gegeven?

6 En dit zeide hij niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was, en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.

7 Jezus dan zeide: Laat af van haar: zij heeft dit bewaard tegen den dag mijner begrafenis.

8 Want de armen hebt gij lie-den altijd met u, maar mij hebt gij niet altijd.

9 Eene groote schare dan der Joden verstond dat hij aldaar was; en zij kwamen niet alleen om Jezus wille, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, dien hij uit de dooden opgewekt had.

10 En de Overpriesters be-raadslaagden dat zij ook Lazarus dooden zouden;

11 want velen van de Joden gingen henen om zijnentwille en geloofden in Jezus.

12 Des anderen daags eene groote schare die tot het feest

gekomen was, hoorende dat Jezus naar Jeruzalem kwam, 13 namen de takken van palm-boomen, en gingen uit hem tegemoet, en riepen: Hosanna, gezegend is hij die komt in den name des Heeren, *hij die is de Koning Israëls!*

14 En Jezus vond eenen jongen ezel en zat daarop, gelijk geschreven is:

15 Vrees niet gij dochter Si-ons: zie, uw Koning komt, zittende op het veulen eener ezelin.

16 Doch dit verstonden zijne discipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig dat dit van hem geschreven was, en dat zij hem dit gedaan hadden.

17 De schare dan die met hem was, getuigde dat hij Lazarus uit het graf geroepen en hem uit de dooden opgewekt had.

18 Daarom ging ook de schare hem tegemoet, overmits zij gehoord had dat hij dat teeken gedaan had.

19 De Farizeërs dan zeiden onder elkander: Ziet gij *wel* dat gij gansch niet vordert? Zie, de *geheele* wereld gaat hem na.

20 En daar waren sommige Grieken, uit degenen die opgekomen waren opdat zij op het feest zouden aanbidden:

21 deze dan gingen tot Filippus die van Bethsaida in Galiléa was, en baden hem zeggende: Heere, wij wilden Jezus *wel* zien.

22 Filippus kwam en zeide het Andréas, en Andréas en Filippus wederom zeiden het Jezus.

23 Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des menschen zal verheerlijkt worden.

24 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zoo blijft hetzelve alléén; maar

indien het sterft, zoo brengt het veel vrucht voort.

25 Die zijn leven liefheeft, zal hetzelfde verliezen; en die zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelfde bewaren tot het eeuwige leven.

26 Zoo iemand mij dient, die volg me, en waar ik ben, aldaar zal ook mijn dienaar zijn. En zoo iemand mij dient, de Vader zal hem eeren.

27 Nu is mijne ziele ontroerd, en wat zal ik zeggen? Vader, verlos mij uit deze ure? Maar hierom ben ik in deze ure gekomen.

28 Vader, verheerlijk uw naam. Er kwam dan eene stem uit den hemel, zeggende: En ik heb hem verheerlijkt, en ik zal hem wederom verheerlijken.

29 De schare dan die daar stond en dit hoorde, zeide dat er een donderslag geschied was; anderen zeiden: Een Engel heeft tot hem gesproken.

30 Jezus antwoordde en zeide: Niet om mijnentwille is deze stemme geschied, maar om uwentwille.

31 Nu is het oordeel dezer wereld: nu zal de overste dezer wereld buitengeworpen worden;

32 en ik, zoo wanneer ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal ze allen tot mij trekken.

33 (En dit zeide hij beteekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.)

34 De schare antwoordde hem: Wij hebben uit de wet gehoord dat de Christus blijft in der eeuwigheid; en hoe zegt gij dat de Zoon des menschen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des menschen?

35 Jezus dan zeide tot hen: Nog eenen kleinen tijd is het licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange; en die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij henegaat.

36 Terwijl gij het licht hebt, geloofd in het licht, opdat gij kinderen des lichts moogt zijn. Deze dingen sprak Jezus, en weggaande verborg hij zich van hen.

37 En hoewel hij zoovele teekenen voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij in hem niet,

38 opdat het woord van Jesaja den Profeet vervuld wierd, dat hij gesproken heeft: Heere, wie heeft onze prediking geloofd, en wien is de arm des Heeren geopenbaard?

39 Daarom konden zij niet gelooven, dewijl Jesaja wederom gezegd heeft:

40 Hij heeft hunne oogen verblind en hun harte verhard, opdat zij niet met de oogen zien, en niet het harte niet verstaan, en zij bekeerd worden, en ik hen geneze.

41 Dit zeide Jesaja, toen hij zijne heerlijkheid zag en van hem sprak.

42 Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in hem; maar om der Farizeërs wille beleden zij het niet, opdat zij uit de Synagoge niet zouden geworpen worden;

43 want zij hadden de eere der menschen lief, meer dan de eere Gods.

44 En Jezus riep en zeide: Die in mij geloofd, geloofd in mij niet, maar in dengenen die mij gezonden heeft;

45 en die mij ziet, die ziet dengene die mij gezonden heeft.

46 Ik ben een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in mij geloofd in de duisternis niet blijve.

47 En indien iemand mijne woorden gehoord en niet geloofd zal hebben, ik oordeel hem niet; want ik ben niet gekomen opdat ik de wereld oordeele, maar opdat ik de wereld zalig make.

48 Wie mij verwerpt en mijne woorden niet ontvangt, heeft

die
dat
hem
dage
49
nie
der
heef
wat
spre
50
hete
ik d
alzo
zegt

En
Pasc
zijne
uit d
tot d
zijne
liefg
liefg
2 E
daan
in h
zoon
hij h
3 Je
hem
gege
God
hene
4 s
maal
af,
doek
5 da
bekk
der d
af te
doek
was.
6 E
Petru
Heer
wass
7 Je
tot h
nu r
dezer
8 Pe
zult

die hem oordeelt: het woord dat ik gesproken heb, dat zal hem oordeelen ten laatsten dage.

49 Want ik heb uit mijzelven niet gesproken; maar de Vader die mij gezonden heeft, die heeft mij een gebod gegeven, wat ik zeggen zal en wat ik spreken zal.

50 En ik weet dat zijn gebod het eeuwige leven is. Het geen ik dan spreek, dat spreek ik alzóó gelijk mij de Vader gezegd heeft.

HOOFDSTUK 13.

En vóór het feest van het Pascha, Jezus wetende dat zijne ure gekomen was, dat hij uit deze wereld zoude overgaan tot den Vader, alzoo hij de zijnen die in de wereld waren liefgehad had, zoo heeft hij ze liefgehad tot den einde.

2 En als het avondmaal gedaan was, (toen nu de duivel in het hart van Judas Simons zoon Iskariot gezeven had dat hij hem verraden zoude),

3 Jezus wetende dat de vader hem alle dingen in de handen gegeven had, en dat hij van God uitgegaan was en tot God henenging,

4 stond op van het avondmaal, en leide zijne kleederen af, en nemende een linnen doek, omgordde zichzelf;

5 daarna goot hij water in het bekken, en begon de voeten der discipelen te wasschen, en af te drogen met den linnen doek waarmede hij omgord was.

6 Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zeide tot hem: Heere, zult gij mij de voeten wasschen?

7 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Wat ik doe weet gij nu niet, maar gij zult het na dezen verstaan.

8 Petrus zeide tot hem: Gij zult mijne voeten niet was-

schen in der eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: Indien ik u niet wasch, gij hebt geen deel met mij.

9 Simon Petrus zeide tot hem: Heere, niet alleen mijne voeten, maar ook de handen en het hoofd.

10 Jezus zeide tot hem: Die gewasschen is heeft niet van noode dan de voeten te wasschen, maar is geheel rein; en gijlieden zijt rein, doch niet allen.

11 Want hij wist wie hem verraden zoude; daarom zeide hij: Gij zijt niet allen rein.

12 Als hij dan hunne voeten gewasschen en zijne kleederen genomen had, zat hij wederom aan, en zeide tot hen: Verstaat gij wat ik ulieden gedaan heb?

13 Gij heet mij Meester en Heere, en gij zegt wèl, want ik ben het.

14 Indien dan ik, de Heere en de Meester, uwe voeten gewasschen heb, zoo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wasschen:

15 want ik heb u een exempel gegeven, opdat gelijkerwijs ik u gedaan heb, gijlieden óók doet.

16 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer, noch een gezant meerder dan die hem gezonden heeft.

17 Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zoo gij dezelfde doet.

18 Ik zegge niet van u allen: ik weet welke ik uitverkoren heb; maar *dit geschiedt* opdat de Schrift vervuld worde: Die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijn verzenen opgeheven.

19 Van nu zegge ik het ulieden eer het geschied is, opdat wannneer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt dat ik het ben.

20 Voorwaar, voorwaar zegge

ik u, zoo ik iemand zend, wie *dien* ontvangt, die ontvangt mij; en wie mij ontvangt, die ontvangt hem die mij gezonden heeft.

21 Jezus deze dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in den geest, en betuigde en zeide: Voorwaar, voorwaar ik zegge u, dat een van ulieden mij zal verraden.

22 De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende van wien hij *dat* zeide.

23 En een van zijne discipelen was aanzittende in den schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.

24 Simon Petrus dan wenkte dezen dat hij vragen zoude, wie hij toch ware van welken hij *dit* zeide.

25 En deze vallende op de borst van Jezus, zeide tot hem: Heere, wie is het?

26 Jezus antwoordde: Deze is het, wien ik de bete, als ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas Simons *zoon* Iskariot.

27 En na de bete, toen voer de satan in hem. Jezus dan zeide tot hem: Dat gij doet, doe het haastelijk.

28 En dit verstond niemand dergenen die aanzaten, waartoe hij hem *dat* zeide;

29 want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zeide: Koop hetgeen wij van noode hebben tot het feest; of dat hij den armen wat geven zoude.

30 Hij dan de bete genomen hebbende, ging terstond uit; en het was nacht.

31 Als hij dan uitgegaan was zeide Jezus: Nu is de Zoon des menschen verheerlijkt, en God is in hem verheerlijkt.

32 Indien God in hem verheerlijkt is, zoo zal ook God hem verheerlijken in zichzelf, en hij zal hem terstond verheerlijken.

33 Kinderkens, nog eenen kleinen *tijd* ben ik bij u. Gij zult mij zoeken, en gelijk ik den Joden gezegd heb: Waar ik henenga kunt gij niet komen, *alzo* zegge ik ulieden nu ook.

34 Een nieuw gebod geef ik u, dat gij elkander liefhebt; gelijk ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.

35 Hieraan zullen zij allen bekennen dat gij mijne discipelen zijt, zoo gij liefde hebt onder elkander.

36 Simon Petrus zeide tot hem: Heere, waar gaat gij henen? Jezus antwoordde hem: Waar ik henenga kunt gij mij nu niet volgen, maar gij zult mij namaals volgen.

37 Petrus zeide tot hem: Heere, waarom kan ik u niet volgen? Ik zal mijn leven voor u zetten.

38 Jezus antwoordde hem: Zult gij uw leven voor mij zetten? Voorwaar, voorwaar zegge ik u, de haan zal niet kraaien totdat gij mij drie-maal verloochend zult hebben.

HOOFDSTUK 14.

Uw harte worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, geloof ook in mij.

2 In het huis mijns Vaders zijn vele woningen: anderszins zoo zoude ik het u gezegd hebben; ik ga henen om u plaatse te bereiden.

3 En zoo wanneer ik henen zal gegaan zijn en u plaatse zal bereid hebben, zoo kom ik weder en zal u tot mij nemen, opdat gij óók zijn moogt daar ik ben.

4 En waar ik henenga weet gij, en den weg weet gij.

5 Thomas zeide tot hem: Heere, wij weten niet waar gij henengaat, en hoe kunnen wij den weg weten?

6 Jezus zeide tot hem: Ik ben de weg, en de waarheid, en

het leven: niemand komt tot den Vader dan door mij.

7 Indien gijlieden mij gekend hadt, zoo zoudt gij ook mijnen Vader gekend hebben; en van nu aan kent gij hem en hebt hem gezien.

8 Filippus zeide tot hem: Heere, toon ons den Vader, en het is ons genoeg.

9 Jezus zeide tot hem: Ben ik zoo langen tijd met ulieden, en hebt gij mij niet gekend, Filippus? Wie mij gezien heeft, die heeft den Vader gezien: en hoe zegt gij: Toon ons den Vader?

10 Geloofst gij niet dat ik in den Vader *ben*, en de Vader in mij is? De woorden die ik tot ulieden spreek, spreek ik van mijzelfen niet, maar de Vader die in mij blijft, die doet de werken.

11 Geloofst mij dat ik in den Vader *ben*, en de Vader in mij is; en indien niet, zoo geloofst mij om de werken zelve.

12 Voorwaar, voorwaar zegge ik ulieden, die in mij geloofst, de werken die ik doe zal hij óók doen, en zal meerder doen dan deze; want ik ga henen tot mijnen Vader.

13 en zoo wat gij begeeren zult in mijnen naam, dat zal ik doen, opdat de Vader in den Zoon verheerlijkt worde.

14 Zoo gij iets begeeren zult in mijnen naam, ik zal het doen.

15 Indien gij mij liefhebt, zoo bewaart mijne geboden:

16 en ik zal den Vader bidden, en hij zal u eenen anderen Trooster geven, opdat hij bij u blijve in der eeuwigheid,

17 *namelijk* den Geest der waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet hem niet en kent hem niet; maar gij kent hem, want hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

18 Ik zal u geen weezen laten, ik kom *weder* tot u.

19 Nog eenen kleinen *tijd* en de wereld zal mij niet meer zien; maar gij zult mij zien, want ik leef en gij zult leven.

20 In dien dag zult gij bekennen dat ik in mijnen Vader *ben*, en gij in mij, en ik in u.

21 Die mijne geboden heeft en dezelve bewaart, die is het die mij liefheeft; en die mij liefheeft zal van mijnen Vader geliefd worden; en ik zal hem liefhebben, en ik zal mijzelfen aan hem openbaren.

22 Judas, niet de Iskariot, zeide tot hem: Heere, wat is het, dat gij uzelfen aan ons zult openbaren en niet aan de wereld?

23 Jezus antwoordde en zeide tot hem: Zoo iemand mij liefheeft, die zal mijn woord bewaren; en mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken.

24 Die mij niet liefheeft, die bewaart mijne woorden niet; en het woord dat gijlieden hoort is het mijne niet, maar des Vaders die mij gezonden heeft.

25 Deze dingen heb ik tot u gesproken, bij u blijvende;

26 maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in mijnen naam, die zal u alles leeren, en zal u indachtig maken alles wat ik u gezegd heb.

27 Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u: niet gelijkterwijs de wereld *hem* geeft, geef ik *hem* u. Uw harte worde niet ontroerd en zij niet versaad.

28 Gij hebt gehoord dat ik tot u gezegd heb: Ik ga henen en kom *weder* tot u. Indien gij mij liefhadt, zoo zoudt gij u verblijden omdat ik gezegd heb: Ik ga henen tot den Vader, want mijn Vader is meerder dan ik.

29 En nu heb ik het u gezegd eer het geschied is, opdat wan-

neer het geschied zal zijn, gij gelooven moogt.

30 Ik zal niet veel meer met u spreken; want de overste dezer wereld komt, en heeft aan mij niets;

31 maar opdat de wereld wete dat ik den Vader liefheb, en alzoo doe gelijkerwijs mij de Vader geboden heeft: staat op, laat ons van hier gaan.

HOOFDSTUK 15.

Ik ben de ware wijnstok, en mijn Vader is de landman.

2 Alle rank die in mij geen vrucht draagt, die neemt hij weg, en alle die vrucht draagt, die reinigt hij opdat zij meer vrucht drage.

3 Gijlieden zijt nu rein om het woord dat ik tot u gesproken heb:

4 blijft in mij, en ik in u. Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zoo zij niet in den wijnstok blijft, alzoo ook gij niet, zoo gij in mij niet blijft.

5 Ik ben de wijnstok en gij de ranken: die in mij blijft, en ik in hem, die draagt veel vrucht; want zonder mij kunt gij niets doen.

6 Zoo iemand in mij niet blijft, die is buitengeworpen gelijkerwijs de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in 't vuur, en zij worden verbrand.

7 Indien gij in mij blijft en mijne woorden in u blijven, zoo wat gij wilt zult gij begeeren, en het zal u geschieden.

8 Hierin is mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult mijne discipelen zijn.

9 Gelijkerwijs de Vader mij liefgehad heeft, heb ik ook u liefgehad: blijft in deze mijne liefde.

10 Indien gij mijne geboden bewaart, zoo zult gij in mijne liefde blijven, gelijkerwijs ik

de geboden mijns Vaders bewaard heb en blijve in zijne liefde.

11 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat mijne blijdschap in u blijve, en uwe blijdschap vervuld worde.

12 Dit is mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkerwijs ik u liefgehad heb.

13 Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden.

14 Gij zijt mijne vrienden, zoo gij doet wat ik u gebied.

15 Ik heet u niet meer dienstknechten, want de dienstknecht weet niet wat zijn heer doet; maar ik heb u vrienden genoemd; want al wat ik van mijnen Vader gehoord heb, dat heb ik u bekend gemaakt.

16 Gij hebt mij niet uitverkoren, maar ik heb u uitverkoren, en ik heb u gesteld dat gij zoudt henengaan en vrucht dragen, en dat uwe vrucht blijve; opdat zoo wat gij van den Vader begeeren zult in mijnen naam, hij u dat geve.

17 Dit gebied ik u, opdat gij elkander liefhebt.

18 Indien u de wereld haat, zoo weet dat zij mij eer dan u gehaat heeft.

19 Indien gij van de wereld waart, zoo zoudde de wereld het hare liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.

20 Gedenkt het woord dat ik u gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn heer. Indien zij mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uwe bewaren.

21 Maar alle deze dingen zullen zij u doen om mijns naams wille, omdat zij hem niet kennen die mij gezonden heeft.

22 Indien ik niet gekomen

war
had
maa
wen
23
mij
24
hen
nien
zij
nu
beid
geha
25
het
in h
Zij
geha
26
zal
zend
name
die v
zal v
27
want
met

De
sprot
erger
2 Zi
gen v
dat e
den,
diens
3 En
u do
der m
mij.
4 M
tot u
neer
gij a
ken
Doch
het b
ik bij
5 en
gene
en n
Waar
6 Ma
tot u

ware en tot hen gesproken hadde, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hunne zonde.

23 Die mij haat, die haat ook mijnen Vader.

24 Indien ik de werken onder hen niet hadde gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beide mij en mijnen Vader gehaat.

25 Maar *dit geschiedt* opdat het woord vervuld worde dat in hunne wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.

26 Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, dien ik u zenden zal van den Vader, *namelijk* de Geest der waarheid die van den Vader uitgaat, die zal van mij getuigen;

27 en gij zult óók getuigen, want gij zijt van den beginne met mij geweest.

HOOFDSTUK 16.

Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.

2 Zij zullen u uit de Synagogen werpen; ja, de ure komt, dat een iegelijk die u zal dooden, zal meenen Gode eenen dienst te doen.

3 En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij den Vader niet gekend hebben noch mij.

4 Maar deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat wanneer de ure zal gekomen zijn, gij aan dezelve moogt gedenken dat ik ze u gezegd heb. Doch deze dingen heb ik u van het begin niet gezegd, omdat ik bij ulieden was;

5 en nu ga ik henen tot den gene die mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt mij: Waar gaat gij henen?

6 Maar omdat ik deze dingen tot u gesproken heb, zoo heeft

de droefheid uw harte vervuld.

7 Doch ik zegge u de waarheid, het is u nut dat ik wegga; want indien ik niet wegga, zoo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien ik henenga, zoo zal ik hem tot u zenden.

8 En die gekomen zijnde zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel:

9 van zonde, omdat zij in mij niet gelooven;

10 en van gerechtigheid, omdat ik tot mijnen Vader henenga, en gij zult mij niet meer zien;

11 en van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.

12 Nog vele dingen heb ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen;

13 maar wanneer die zal gekomen zijn, *namelijk* de Geest der waarheid, hij zal u in al de waarheid leiden; want hij zal van zichzelf niet spreken, maar zoo wat hij zal gehoord hebben zal hij spreken en de toekomstige dingen zal hij u verkondigen.

14 Die zal mij verheerlijken; want hij zal het uit het mijne nemen, en zal het u verkondigen.

15 Al wat de Vader heeft is mijne: daarom heb ik gezegd dat hij het uit het mijne zal nemen en u verkondigen.

16 Eenen kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd* en gij zult mij zien; want ik ga henen tot den Vader.

17 *Sommigen* dan uit zijne discipelen zeiden tot elkander: Wat is dit dat hij tot ons zegt: Eenen kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom eenen kleinen *tijd* en gij zult mij zien; en: Want ik ga henen tot den Vader?

18 Zij zeiden dan: Wat is dit

dat hij zegt? Een en kleinen *tijd*? Wij weten niet wat hij zegt.

19 Jezus dan bekende dat zij hem wilden vragen, en zeide tot hen: Vraagt gij daarvan onder elkander, dat ik gezegd heb: Een en kleinen *tijd* en gij zult mij niet zien, en wederom een en kleinen *tijd* en gij zult mij zien?

20 Voorwaar, voorwaar ik zegge u, dat gij zult schreien en klaaglijk weenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uwe droefheid zal tot blijdschap worden.

21 Eene vrouw wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl hare ure gekomen is; maar wanneer zij het kindeken geboort heeft, zoo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap dat een mensch ter wereld geboren is.

22 En gij dan hebt nu wel droefheid, maar ik zal u wederzien, en uw harte zal zich verblijden, en niemand zal uwe blijdschap van u wegnemen;

23 en in dien dag zult gij mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar ik zegge u, al wat gij den Vader zult bidden in mijnen naam, dat zal hij u geven.

24 Tot nog toe hebt gij niets gebeden in mijnen naam: bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

25 Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt dat ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrijuit van den Vader zal verkondigen.

26 In dien dag zult gij in mijnen naam bidden; en ik zegge u niet dat ik den Vader voor u bidden zal;

27 want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij mij liefgehad hebt, en hebt geloofd dat ik van God ben uitgegaan.

28 Ik ben van den Vader uitgegaan en ben in de wereld gekomen, wederom verlaat ik de wereld en ga henen tot den Vader.

29 Zijne discipelen zeiden tot hem: Zie, nu spreekt gij vrijuit en zegt geene gelijkenis;

30 nu weten wij dat gij alle dingen weet, en gij hebt niet van noode dat u iemand vrage: hierom gelooven wij dat gij van God uitgegaan zijt.

31 Jezus antwoordde hun: Gelooft gij nu?

32 Zie, de ure komt en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden een iegelijk naar het zijne, en gij mij alleen zult laten. En *nochtans* ben ik niet alleen; want de Vader is met mij.

33 Deze dingen heb ik tot u gesproken, opdat gij in mij vrede hebt. In de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed, ik heb de wereld overwonnen.

HOOFDSTUK 17.

Dit heeft Jezus gesproken, en hij hief zijne oogen op naar den hemel, en zeide: Vader, de ure is gekomen, verheerlijk uwen Zoon, opdat ook uw Zoon u verheerlijke,

2 gelijkerwijs gij hem macht gegeven hebt over alle vleesch, opdat al wat gij hem gegeven hebt, hij hun het eeuwige leven geve.

3 En dit is het eeuwige leven, dat zij u kennen den eenigen waarachtigen God, en Jezus Christus dien gij gezonden hebt.

4 Ik heb u verheerlijkt op de aarde, ik heb voleindigd het werk, dat gij mij gegeven hebt om te doen:

5 en nu verheerlijk mij, gij Vader, bij uzelf, met de heerlijkheid, die ik bij u had eer de wereld was.

6 Ik baard mij u hebt.

hebt u zijk he

7 Nu alles van u

8 wa mij g

gegeve

vange

lijk k

gegaan

loofd

hebt.

9 Ik niet

voor

geve

10 e

en h

ben i

11 k

were

were

Heil

uwe

geve

gelij

12

wer

in v

gege

en

ren

ver

verv

13

en

opd

vul

zelve

14

gev

geh

rele

van

15

de

dat

boe

16

gel

nid

6 Ik heb uwen naam geopenbaard den menschen die gij mij uit de wereld gegeven hebt. Zij waren uwe, en gij hebt mij dezelve gegeven, en zij hebben uw Woord bewaard.

7 Nu hebben zij bekend dat alles wat gij mij gegeven hebt van u is;

8 want de woorden die gij mij gegeven hebt, heb ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend dat ik van u uitgegaan ben, en hebben geloofd dat gij mij gezonden hebt.

9 Ik bid voor hen; ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen die gij mij gegeven hebt, want zij zijn uwe;

10 en al het mijne is uwe, en het uwe is mijne; en ik ben in hen verheerlijkt.

11 En ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld, en ik kome tot u. Heilige Vader, bewaar ze in uwen naam, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als wij.

12 Toen ik met hen in de wereld was, bewaarde ik ze in uwen naam: die gij mij gegeven hebt heb ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon der verderfenis, opdat de Schrift vervuld worde.

13 Maar nu kom ik tot u, en spreek dit in de wereld, opdat zij mijne blijdschap vervuld mogen hebben in zichzelfe.

14 Ik heb hun uw woord gegeven; en de wereld heeft ze gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als ik van de wereld niet ben.

15 Ik bid niet dat gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat gij hen bewaart van den booze.

16 Zij zijn niet van de wereld, gelijkterwijs ik van de wereld niet ben.

17 Heilig ze in uwe waarheid: uw woord is de waarheid.

18 Gelijkterwijs gij mij gezonden hebt in de wereld, *alzóó* heb ik hen ook in de wereld gezonden;

19 en ik heilig mijzelven voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.

20 En ik bid niet alleen voor deze, maar ook voor degenen die door hun woord in mij gelooven zullen:

21 opdat zij allen één zijn, gelijkterwijs gij Vader in mij, en ik in u, dat ook zij in ons één zijn, opdat de wereld geloove dat gij mij gezonden hebt.

22 En ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die gij mij gegeven hebt, opdat zij één zijn gelijk als wij één zijn:

23 ik in hen, en gij in mij; opdat zij volmaakt zijn in één, en opdat de wereld bekenne dat gij mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt gelijk gij mij liefgehad hebt.

24 Vader, ik wil dat waar ik ben, ook die bij mij zijn die gij mij gegeven hebt, opdat zij mijne heerlijkheid mogen aanschouwen, die gij mij gegeven hebt; want gij hebt mij liefgehad vóór de grondlegging der wereld.

25 Rechtvaardige Vader, de wereld heeft u niet gekend; maar ik heb u gekend, en deze hebben bekend dat gij mij gezonden hebt;

26 en ik heb hun uwen naam bekend gemaakt en zal hem bekend maken, opdat de liefde waarmede gij mij liefgehad hebt in hen zij, en ik in hen.

HOOFDSTUK 18.

Jezus dit gezegd hebbende, ging uit met zijne discipelen over de beek Kedron, waareen hof was, in welken hij ging en zijne discipelen.

2 En Judas die hem verried

wist óók die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met zijne discipelen.

3 Judas dan genomen hebbende de bende *krijsknechten* en eenige dienaars van de Overpriesters en Farizeërs, kwam aldaar met lantaarnen en fakelen en wapenen.

4 Jezus dan wetende alles wat over hem komen zoude, ging uit en zeide tot hen: Wien zoekt gij?

5 Zij antwoordden hem: Jezus den Nazarener. Jezus zeide tot hen: Ik ben het. En Judas die hem verried stond óók bij hen.

6 Als hij dan tot hen zeide: Ik ben het, gingen zij achterwaarts en vielen ter aarde.

7 Hij vraagde hun dan wederom: Wien zoekt gij? En zij zeiden: Jezus den Nazarener.

8 Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd dat ik het ben: indien gij dan mij zoekt, zoo laat deze heengaan.

9 Opdat het woord vervuld zoude worden dat hij gezegd had: Uit degenen die gij mij gegeven hebt heb ik niemand verloren.

10 Simon Petrus dan hebbende een zwaard, trok hetzelfde uit, en sloeg des Hoogepriesters dienstknecht en hieuw zijn rechteroor af: en de naam van den dienstknecht was Malchus.

11 Jezus dan zeide tot Petrus: Steek uw zwaard in de scheede. De drinkbeker dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken?

12 De bende dan en de overste over duizend en de dienaars der Joden namen Jezus gezamenlijk en bonden hem,

13 en leidden hem henen, eerst tot Annas: want hij was de vrouwsvader van Kajafas, welke deszelven jaars Hoogepriester was.

14 Kajafas nu was degene die den Joden geraden had, dat

het nut was dat één mensch voor het volk stierve.

15 En Simon Petrus volgde Jezus, en een ander discipel; deze discipel nu was den Hoogepriester bekend, en ging met Jezus in des Hoogepriesters zaal.

16 En Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, die den Hoogepriester bekend was, ging uit en sprak met de deurwaarster, en bracht Petrus in.

17 De dienstmaagd dan die de deurwaarster was zeide tot Petrus: Zijt ook gij niet uit de discipelen van dezen mensch? Hij zeide: Ik ben niet.

18 En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich. Petrus stond bij hen en warmde zich.

19 De Hoogepriester dan vraagde Jezus van zijne discipelen en van zijne leer.

20 Jezus antwoordde hem: Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld; ik heb altijd geleerd in de Synagoge en in den Tempel, waar de Joden van alle plaatsen te zamen komen, en in 't verborgen heb ik niets gesproken:

21 wat ondervraagt gij mij? Ondervraag degenen die het gehoord hebben, wat ik tot hen gesproken heb; zie, deze weten wat ik gezegd heb.

22 En als hij dit zeide, gaf een van de dienaren, die daarbij stond, Jezus eenen kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij alzóó den Hoogepriester?

23 Jezus antwoordde hem: Indien ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij mij?

24 (Annas dan had hem gebonden gezonden tot Kajafas den Hoogepriester.)

25 En Simon Petrus stond en warmde zich; zij zeiden dan

tot hem zijne de he niet.

26 Een des H schap Petrus had, zien in

27 Pe weder de ha

28 Zij Kajafas

het w zij gin huis, reinig opdat mocht

29 Pi uit, diging mensc

30 Zij tot b kwaad

den v verd l

31 Pi Neem hem r dan z niet

doode

32 O vervu had l dood

33 P in he zus, de K

34 Zegt hebbe gezeg

35 P ik ee Over mij o geda

36 Koni were

tot hem: Zijt ook gij niet mit zijne discipelen? Hij loochende het, en zeide: Ik ben niet.

26 Een van de dienstknechten des Hoogepriesters, die maagschap was van dengene dien Petrus het oor afgehouden had, zeide: Heb ik u niet gezien in den hof met hem?

27 Petrus dan loochende het wederom; en terstond kraaide de haan.

28 Zij dan leidden Jezus van Kajafas in het Rechthuis; en het was 's morgens vroeg. En zij gingen niet in het Rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten.

29 Pilatus dan ging tot hen uit, en zeide: Wat beschuldiging brengt gij tegen dezen mensch?

30 Zij antwoordden en zeiden tot hem: Indien deze geen kwaaddoener ware, zoo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.

31 Pilatus dan zeide tot hen: Neemt gij hem en oordeelt hem naar uwe wet. De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd iemand te dooden.

32 Opdat het woord van Jezus vervuld wierd, dat hij gezegd had beteekenende hoedanigen dood hij sterven zoude.

33 Pilatus dan ging wederom in het Rechthuis, en riep Jezus, en zeide tot hem: Zijt gij de Koning der Joden?

34 Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van uzelfen, of hebben het u anderen van mij gezegd?

35 Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? Uw volk ende Overpriesters hebben u aan mij overgeleverd: wat hebt gij gedaan?

36 Jezus antwoordde: Mijn Koninkrijk is niet van deze wereld: indien mijn Konink-

rijk van deze wereld ware, zoo zouden mijne dienaars gestreden hebben, opdat ik den Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn Koninkrijk niet van hier.

37 Pilatus dan zeide tot hem: Zijt gij dan een Koning? Jezus antwoordde: Gij zegt dat ik een Koning ben. Hiertoe ben ik geboren en hiertoe ben ik in de wereld gekomen, opdat ik der waarheid getuigenis geven zoude. Een iegelijk die uit de waarheid is hoort mijne stem.

38 Pilatus zeide tot hem: Wat is waarheid? En als hij dat gezegd had, ging hij wederom uit tot de Joden, en zeide tot hen: Ik vind geen schuld in hem.

39 Doch gij hebt eene gewoonte, dat ik u op het Pascha eenen loslate: wilt gij dan dat ik u den Koning der Joden loslate?

40 Zij dan riepen allen wederom, zeggende: Niet dezen, maar Barabbas. En Barabbas was een moordenaar.

HOOFDSTUK 19.

Toen nam Pilatus dan Jezus en geeselde hem.

2 En de krijgsknechten eene kroon van doornen gevlochten hebbende, zetteden die op zijn hoofd, en wierpen hem een purperen kleed om.

3 En zeiden: Wees gegroet gij Koning der Joden; en zij gaven hem kinnebakslagen.

4 Pilatus dan kwam wederom uit, en zeide tot hen: Zie, ik breng hem tot ulieden uit, opdat gij weet dat ik in hem geen schuld vind.

5 Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed; en Pilatus zeide tot hen: Zie, de mensch.

6 Als hem dan de Overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis

hem, kruis hem. Pilatus zeide tot hen: Neemt gijlieden hem en kruist *hem*, want ik vind in hem geen schuld.

7 De Joden antwoordden hem: Wij hebben eene wet, en naar onze wet moet hij sterven, want hij heeft zichzelf Gods Zoon gemaakt.

8 Toen Pilatus dan dit woord hoorde werd hij meer bevreesd,

9 en ging wederom in het Rechthuis, en zeide tot Jezus: Van waar zijt gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.

10 Pilatus dan zeide tot hem: Spreekt gij tot mij niet? Weet gij niet dat ik macht heb u te kruisigen en macht heb u los te laten?

11 Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen mij, indien het u niet van boven gegeven ware; daarom die mij aan u heeft overgeleverd, heeft grooter zonde.

12 Van toen af zocht Pilatus hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij dezen loslaat, zoo zijt gij des Keizers vriend niet: een iegelijk die zichzelf Koning maakt, wederspreekt den Keizer.

13 Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neder op den rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrôtos, en in 't Hebreuwsch Gabbatha.

14 En het was de voorbereiding van het Pascha, en ontrent de zesde ure; en hij zeide tot de Joden: Zie, uw Koning.

15 Maar zij riepen: Neem weg, neem weg, kruis hem. Pilatus zeide tot hen: Zal ik uwen Koning kruisigen? De Overpriesters antwoordden: Wij hebben geen Koning dan den Keizer.

16 Toen gaf hij hem dan hun over, opdat hij gekruist zoude worden. En zij namen Jezus en leidden *hem* weg;

17 en hij dragende zijn kruis, ging uit naar de *plaats* genaamd Hoofdschedelplaats, welke in 't Hebreuwsch genaamd wordt Golgotha;

18 alwaar zij hem kruisten, en met hem twee anderen, aan elke zijde éénen, en Jezus in 't midden.

19 En Pilatus schreef ook een opschrift, en zette *dat* op het kruis; en daar was geschreven: JEZUS DE NAZARENER, DE KONING DER JODEN.

20 Dit opschrift dan lazen velen van de Joden; want de plaats waar Jezus gekruist werd was nabij de stad; en het was geschreven in het Hebreuwsch, in het Grieksch, en in het Latijn.

21 De Overpriesters dan der Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: De Koning der Joden, maar dat hij gezegd heeft: Ik ben de Koning der Joden.

22 Pilatus antwoordde: Dat ik geschreven heb, *dat* heb ik geschreven.

23 De krijgsknechten dan als zij Jezus gekruist hadden, namen zijne kleederen (en maakten vier deelen, voor elken krijgsknecht een deel) en den rok. De rok nu was zonder naad, van boven af geheelijk geweven;

24 zij dan zeiden tot eikander: Laat ons dien niet scheuren, maar laat ons daarover loten, wies *die* zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt: Zij hebben mijne kleederen onder zich verdeeld, en over mijne kleeding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.

25 En bij het kruis van Jezus stonden zijne moeder, en zijne moederszuster Maria de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena.

26 Jezus nu ziende *zijne* moeder, en den discipel dien hij liefhad daarbij staande, zeide

tot zijn
uw zo
27 Da
discipe
van d
discipe
28 H
nu all
de Sch
den .
29 Da
vol co
spons
ze me
aan zi
30 Te
genom
is vo
buiger
31 D
licha
zoude
dewij
was,
was g
hunne
ken o
den.
32 I
kwan
beene
deren
was,
33 n
als z
ven
beene
34 n
ten
eene
daar
35 E
heeft
tuige
weet
waar
ven n
36 V
schic
vuld
hem
37 e
dere
in w
38 I
math

tot zijne moeder: Vrouwe, zie, uw zoon.

27 Daarna zeide hij tot den discipel: Zie, uwe moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn huis.

28 Hierna Jezus wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zoude vervuld worden, zeide: Mij dorst.

29 Daar stond dan een vat vol edik, en zij vulden eene spons met edik, en omleiden ze met hysop, en brachten ze aan zijnen mond.

30 Toen Jezus dan den edik genomen had, zeide hij: Het is volbracht, en het hoofd buigende gaf den geest.

31 De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis zouden blijven op den sabbat, dewijl het de voorbereiding was, (want die dag des sabbats was groot), baden Pilatus dat hunne beenen zouden gebroken en zij weggenomen worden.

32 De krijgsknechten dan kwamen, en braken wel de beenen des eersten en des anderen die met hem gekruist was,

33 maar komende tot Jezus, als zij zagen dat hij nu gestorven was, zoo braken zij zijne beenen niet,

34 maar een der krijgsknechten doorstak zijne zijde met eene speer, en terstond kwam daar bloed en water uit.

35 En die het gezien heeft die heeft het getuigd, en zijne getuigenis is waarachtig, en hij weet dat hij zegt hetgeen dat waar is, opdat ook gij gelooven moogt.

36 Want deze dingen zijn geschied opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van hem zal verbroken worden;

37 en wederom zegt eene andere Schrift: Zij zullen zien in welken zij gestoken hebben.

38 En daarna Jozef van Arimathéa (die een discipel van

Jezus was, maar bedekt om de vreeze der Joden) bad Pilatus dat hij mocht het lichaam van Jezus wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het lichaam van Jezus weg.

39 En Nicodemus kwam óók, (die des nachts tot Jezus eerst gekomen was), brengende een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden gewicht.

40 Zij namen dan het lichaam van Jezus en bonden dat in linnen doeken met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.

41 En daar was in de plaats waar hij gekruist was een hof, en in den hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest:

42 aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding der Joden, overmits het graf nabij was.

HOOFDSTUK 20.

En op den eersten dag der week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf, en zag den steen van het graf weggenomen.

2 Zij liep dan en kwam tot Simon Petrus en tot den anderen discipel, welken Jezus liefhad, en zeide tot hen: Zij hebben den Heere weggenomen uit het graf, en wij weten niet waar zij hem gelegd hebben.

3 Petrus dan ging uit, en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf;

4 en deze twee liepen te gelijk. En de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam eerst tot het graf;

5 en als hij nederbukte zag hij de doeken liggen, nochtans ging hij daar niet in.

6 Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf, en zag de doeken liggen;

7 en den zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, *zag hij* niet bij de doeken liggen, maar afzonderlijk in eene *andere* plaats samengerold.

8 Toen ging dan ook de andere discipel *daar* in, die eerst tot het graf gekomen was, en zag het en geloofde;

9 want zij wisten nog de Schrift niet, dat hij van de dooden moest opstaan.

10 De discipelen dan gingen wederom naar huis.

11 En Maria stond buiten bij het graf weenende. Als zij dan weende, bukte zij in het graf,

12 en zag twee Engelen in witte *kleederen* zitten, éénen aan het hoofd en éénen aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had.

13 En die zeiden tot haar: Vrouw, wat weent gij? Zij zeide tot hen: Omdat zij mijnen Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij hem gelegd hebben.

14 En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts, en zag Jezus staan, en zij wist niet dat het Jezus was.

15 Jezus zeide tot haar: Vrouw, wat weent gij? Wien zoekt gij? Zij meenende dat het de hovenier was, zeide tot hem: Heer, zoo gij hem *weggedragen* hebt, zeg mij waar gij hem gelegd hebt, en ik zal hem wegnemen.

16 Jezus zeide tot haar: Maria! Zij zich omkeerende zeide tot hem: Rabbouni, hetwelk is gezegd Meester.

17 Jezus zeide tot haar: Raak mij niet aan; want ik ben nog niet opgevaren tot mijnen Vader; maar ga henen tot mijne broeders, en zeg hun: Ik vaar op tot mijnen Vader en uwen Vader, en *tot* mijnen God en uwen God.

18 Maria Magdalena ging en boodschapte den discipelen, dat zij den Heere gezien had,

en *dat* hij haar dit gezegd had.

19 Als het dan avond was op dien eersten dag der week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vreeze der Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zeide tot hen: Vrede zij ulieden.

20 En dit gezegd hebbende toonde hij hun zijne handen en zijne zijde. De discipelen dan werden verblijd als zij den Heere zagen.

21 Jezus dan zeide wederom tot hen: Vrede zij ulieden: gelijk *er*wijs mij de Vader gezonden heeft, zende ik ook ulieden.

22 En als hij dit gezegd had, blies hij *op hen*, en zeide tot hen: Ontvangt den Heiligen Geest.

23 Zoo gij iemands zonden vergeeft, dien worden ze vergeven; zoo gij iemands *zonden* houdt, *dien* zijn ze gehouden.

24 En Thomas, een van de twaalf, gezegd Didymus, was met hen niet toen Jezus *daar* kwam.

25 De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben den Heere gezien. Doch hij zeide tot hen: Indien ik in zijne handen niet zie het teeken der nagelen, en mijnen vinger steek in het teeken der nagelen, en steek mijne hand in zijde zijde, ik zal geenszins gelooven.

26 En na acht dagen waren zijne discipelen wederom binneden, en Thomas met hen; en Jezus kwam als de deuren gesloten waren, en stond in het midden, en zeide: Vrede zij ulieden.

27 Daarna zeide hij tot Thomas: Breng uwen vinger hier, en zie mijne handen, en breng uwe hand en steek ze in mijne zijde, en wees niet ongeloovig maar geloovig.

28 En Thomas antwoordde en

zeide t
mijn C
29 Je
dat gi
mas,
zalig
zien h
geloof
30 Je
vele a
genwe
len g
schre
31 m
opdat
de Ch
opdat
hebt

Na
zichz
pelen
en l
2 D
Petr
dym
Kan
zone
ande
3 S
Ik g
hem
ging
in l
ving
4 l
gew
den
wis
5 J
Kir
ge
hen
6
het
het
Zij
der
van
sch
7
zu
He
da

zeide tot hem: Mijn Heere en mijn God.

29 Jezus zeide tot hem: Omdat gij mij gezien hebt, Thomas, zoo hebt gij geloofd: zalig *zijn* ze die niet zullen gezien hebben en *nochtans* zullen geloofd hebben.

30 Jezus dan heeft nog wel vele andere teekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;

31 maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zone Gods, en opdat gij geloovende het leven hebt in zijnen naam.

HOOFDSTUK 21.

Na dezen openbaarde Jezus zichzelf wederom den discipelen aan de zee van Tiberias; en hij openbaarde zich aldus.

2 Daar waren tezamen Simon Petrus, en Thomas gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galil'ea was, en de zonen van Zebedeüs, en twee andere van zijne discipelen.

3 Simon Petrus zeide tot hem: Ik ga visschen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in het schip, en in dien nacht vingen zij niets.

4 En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op den oever; doch de discipelen wisten niet dat het Jezus was.

5 Jezus dan zeide tot hen: Kinderkens, hebt gij niet eenige toespijze? Zij antwoordden hem: Neen.

6 En hij zeide tot hen: Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen het dan, en konden hetzelfde niet meer trekken vanwege de menigte der visschen.

7 De discipel dan welken Jezus liefhad zeide tot Petrus: Het is de Heere. Simon Petrus dan hoorende dat het de Heere

was, omgordde het opperkleed (want hij was naakt) en wierp zichzelf in de zee.

8 En de andere discipelen kwamen met het scheepken (want zij waren niet ver van het land, maar omtrent tweehonderd ellen), sleepende het net met de visschen.

9 Als zij dan aan het land gegaan waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en visch daarop liggen, en brood.

10 Jezus zeide tot hen: Brengt van de visschen die gij nu gevangen hebt.

11 Simon Petrus ging op en trok het net op het land, vol groote visschen, tot honderd drieënvijftig; en hoewel er zoovele waren, zoo scheurde het net niet.

12 Jezus zeide tot hen: Komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde hem vragen: Wie zijt gij? wetende dat het de Heere was.

13 Jezus dan kwam, en nam het brood, en gaf het hun, en de visch desgelijks.

14 Dit was nu de derde maal dat Jezus zijnen discipelen geopenbaard is, nadat hij van de dooden opgewekt was.

15 Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zeide Jezus tot Simon Petrus: Simon Jona's zoon, hebt gij mij liever dan deze? Hij zeide tot hem: Ja, Heere, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: Weid mijne lammeren.

16 Hij zeide wederom tot hem ten tweeden male: Simon Jona's zoon, hebt gij mij lief? Hij zeide tot hem: Ja, Heere, gij weet dat ik u liefheb. Hij zeide tot hem: Hoed mijne schapen.

17 Hij zeide tot hem ten derden male: Simon Jona's zoon, hebt gij mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat hij ten derden male tot hem zeide: Hebt gij mij lief? en zeide tot hem:

Heere, gij weet alle dingen, gij weet dat ik u liefheb. Jezus zeide tot hem: Weid mijne schapen.

18 Voorwaar, voorwaar zegge ik u, toen gij jonger waart, gorddet gij uzelven en wandeldet alwaar gij wildet; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zoo zult gij uwe handen uitstrekken, en een ander zal u gorden en brengen waar gij niet wilt.

19 En dit zeide hij, beteeke-nende met hoedanigen dood hij God verheerlijken zoude. En dit gesproken hebbende zeide hij tot hem: Volg mij.

20 En Petrus zich omkeerende zag den discipel volgen welken Jezus liefhad, die ook aan het avondmaal op zijne borst gevallen was en gezegd had: Heere, wie is het die u verraden zal?

21 Als Petrus dezen zag, zeide

hij tot Jezus: Heere, maar wat zal deze?

22 Jezus zeide tot hem: Indien ik wil dat hij blijve totdat ik kome, wat gaat het u aan? Volg gij mij.

23 Dit woord dan ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zoude sterven; en Jezus had tot hem niet gezegd dat hij niet sterven zoude, maar: Indien ik wil dat hij blijve totdat ik kome, wat gaat het u aan?

24 Deze is de discipel die van deze dingen getuigt en deze dingen geschreven heeft, en wij weten dat zijn getuigenis waarachtig is.

25 En daar zijn nog vele andere dingen die Jezus gedaan heeft, welke zoo ze elk bijzonder geschreven werden, ik achte dat ook de wereld zelve de geschreven boeken niet zoude bevatten. Amen.

DE HANDELINGEN

DER

A P O S T E L E N,

BESCHREVEN DOOR LUCAS.

HOOFDSTUK 1.

Het eerste boek heb ik gemaakt, o Theofilus, van al hetgeen Jezus begonnen heeft beide te doen en te leeren,

2 tot op den dag op welken hij opgenomen is, nadat hij door den Heiligen Geest aan de Apostelen, die hij uitverkooren had, bevelen had gegeven;

3 aan welke hij ook, nadat hij geleden had, zichzelf le-

vend vertoond heeft, met vele gewisse kentekenen, veertig dagen lang, zijnde van hen gezien, en sprekende van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan.

4 En als hij met hen vergaderd was, beval hij hun dat zij van Jeruzalem niet scheiden zouden, maar verwachten de belofte des Vaders, die gij (zeide hij) van mij gehoord hebt;

5 want Johannes doopte wel

met v
den
worde
dagen

6 Zij
men
zegge
dezen
ninkr

7 En
komt
tijder
Vader

geste
8 ma
krach
die o
zult

te J
Judee
het u

9 E
werd
het z
hem

10
naar

hij h
nen
kleed

11 v
lilees
gij e
Deze

men
kom
naar

nen
12
naar

die
berg
ligge

bats
13
ren.

zaal
Petr
nes

Tho
Mat
van

en J
bus.
14
tigh

maar
: In-
totdat
aan?

g uit
deze
n; en
ezegd
oude,
t hij
gaat

e van
deze
, en
genis

e an-
daan
zon-
e, ik
selve
zou-

ele
tig
en
de
ijk

za-
dat
ei-
en
gij
rd

el

met water, maar gij zult met den Heiligen Geest gedoopt worden niet lang na deze dagen.

6 Zij dan die te zamen gekomen waren vraagden hem, zeggende: Heere, zult gij in dezen tijd aan Israël het koninkrijk weder oprichten?

7 En hij zeide tot hen: Het komt u niet toe te weten de tijden of gelegenheden, die de Vader in zijne eigene macht gesteld heeft;

8 maar gij zult ontvangen de kracht des Heiligen Geestes die over u komen zal, en gij zult mijne getuigen zijn, zoo te Jeruzalem als in geheel Judéa en Samarië en tot aan het uiterste der aarde.

9 En als hij dit gezegd had, werd hij opgenomen daar zij het zagen, en eene wolk nam hem weg van hunne oogen.

10 En als zij hunne oogen naar den hemel hielden terwijl hij henenvoer, zie, twee mannen stonden bij hen in witte kleding,

11 welke ook zeiden: Gij Galileesche mannen, wat staat gij en ziet op naar den hemel? Deze Jezus, die van u opgenomen is in den hemel, zal alzóó komen gelijkewijs gij hem naar den hemel hebt zien henenvaren.

12 Toen keerden zij weder naar Jeruzalem, van den berg die genaamd wordt de Olijfberg, welke is nabij Jeruzalem, liggende van daar eene sabbatsreize.

13 En als zij ingekomen waren, gingen zij op in de opperzaal, waar zij bleven, *namelijk* Petrus en Jacobus, en Johannes, en Andréas, Filippus en Thomas, Bartholomeüs en Mattheüs, en Jacobus de zoon van Alfeüs, en Simon Zelotes, en Judas de broeder van Jacobus.

14 Deze allen waren eendrachtiglijk volhardende in het bid-

den en smeeken, met de vrouwen, en Maria de moeder van Jezus, en met zijne broeders.

15 En in die dagen stond Petrus op in het midden der discipelen, en sprak (daar was nu eene schare bijéén van ontrent honderd en twintig personen):

16 Mannen broeders, deze Schrift moest vervuld worden, welke de Heilige Geest door den mond Davids voorzegt heeft van Judas, die de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen;

17 want hij was met ons gerekend en had het lot dezer bediening verkregen.

18 Deze dan heeft verworven eenen akker door het loon der ongerechtigheid, en voorover gevallen zijnde is midden opgeborsten, en alle zijne ingewanden zijn uitgestort;

19 en het is bekend geworden allen die te Jeruzalem wonen, alzoo dat die akker in hun eigen taal genoemd wordt Akeldama, dat is, een akker des bloeds.

20 Want daar staat geschreven in het boek der Psalmen: Zijne woonstede worde woest, en daar zij niemand die in dezelve wone; en: Een ander neme zijn opziensambt.

21 Het is dan noodig dat van de mannen, die met ons omgegaan hebben al den tijd in welken de Heere Jezus onder ons in- en uitgegaan is,

22 beginnende van den doop van Johannes, tot den dag toe op welken hij van ons opgenomen is, één derzelve met ons getuige worde zijner opstanding.

23 En zij stelden er twee, Jozef genaamd Barsabas, die toegenaamd was Justus, en Matthias.

24 En zij baden en zeiden: Gij Heere, gij kenner der harten van allen, wijs van deze twee éénen aan dien gij uitverkoren hebt,

25 om te ontvangen het lot dezer bediening en dit Apostelschap, waarvan Judas afgeweken is, dat hij heneging in zijn eigen plaatse.

26 En zij wierpen hunne loten, en het lot viel op Matthias, en hij werd met gemeene toestemming tot de elf Apostelen gekozen.

HOOFDSTUK 2.

En als de dag van het Pinksterfeest vervuld werd, waren zij allen eendrachtiglijk bij één.

2 En daar geschiedde haastelijk uit den hemel een geluid, gelijk als van eenen geweldigen gedreven wind, en vervulde het geheele huis waar zij zaten;

3 en van hen werden gezien verdeelde tongen als van vuur, en het zat op een iegelijk van hen;

4 en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en begonnen te spreken met andere talen, zooals de Geest hun gaf uit te spreken.

5 En daar waren Joden te Jeruzalem wonende, godvruchtige mannen van allen volkedergenen die onder den hemel zijn;

6 en als deze stemme geschied was, kwam de menigte te zamen en werd beroerd, want een iegelijk hoorde hen in zijn eigen taal spreken.

7 En zij ontzettekeden zich allen en verwonderden zich, zeggende tot elkander: Zie, zijn niet alle deze die daar spreken Galieërs?

8 En hoe hooren wij ze een iegelijk in onze eigen taal in welke wij geboren zijn?

9 Parthers en Meders en Elamiten, en die inwoners zijn van Mesopotamië, en Judëa, en Cappadocië, Pontus en Azië,

10 en Frygië, en Pamfylie, Egypte, en de deelen van Li-

byë hetwelk bij Cyrene ligt, en uitlandsche Romeinen, beiden Joden en Jodengenooten,

11 Cretenzen en Arabieren, wij hooren ze in onze talen de groote werken Gods spreken.

12 En zij ontzettekeden zich allen en werden twijfelmoedig, zeggende de één tegen den ander: Wat wil toch dit zijn?

13 En anderen spottende zeiden: Zij zijn vol zoeten wijn.

14 Maar Petrus staande met de elve, verhieft zijne stem en sprak tot hen: Gij Joodsche mannen, en gij allen die te Jeruzalem woot, dit zij u bekend, en laat mijne woorden tot uwe ooren ingaan.

15 Want deze zijn niet dronken, gelijk gij vermoedt; want het is eerst de derde ure van den dag;

16 maar dit is het wat gesproken is door den Profeet Joël:

17 En het zal zijn in de laatste dagen (zegt God), ik zal uitstorten van mijnen Geest op alle vleesch, en uwe zonen en uwe dochters zullen profeteeren, en uwe jongelingen zullen gezichten zien, en uwe ouden zullen droomen droomen;

18 en ook op mijne dienstknechten en op mijne dienstmaagden zal ik in die dagen van mijnen Geest uitstorten, en zij zullen profeteeren.

19 En ik zal wonderen geven in den hemel boven, en tekenen op de aarde beneden, bloed en vuur en rookdamp.

20 De zon zal veranderd worden in duisternis, en de maan in bloed, eer dat de groote en doorluchtige dag des Heeren komt.

21 En het zal zijn dat een iegelijk, die den naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

22 Gij Israëlitische mannen, hoort deze woorden: Jezus den Nazarener, eenen man

van
toon
dere
door
mid
zelve
23
raad
gege
nou
oune
gehe
24
de s
den
mog
zelve
ren
25
Ik
tijd
aan
ik
26
blij
zich
rus
27
in
zul
gev
28
lev
zul
he
29
is
te
Da
en
is
30
wa
m
hi
na
31
zo
te
32
ge
v
n
33
g

van God onder ulieden betoond door krachten en wonderen en teekenen, die God door hem gedaan heeft in 't midden van u, gelijk ook gijzelve weet:

23 dezen, door den bepaalden raad en voorkennis Gods overgegeven zijnde, hebt gij genomen en door de handen der onrechtvaardigen aan *het kruis* gehecht en gedood:

24 welken God opgewekt heeft, de smarten des doods ontbonden hebbende, alzoo het niet mogelijk was dat hij van denzelve zoude gehouden worden.

25 Want David zegt van hem: Ik zag den Heere ten allen tijde vóór mij; want hij is aan mijne rechterhand, opdat ik niet bewogen worde.

26 Daarom is mijn harte verblijd en mijne tong verheugt zich, ja, ook mijn vleesch zal rusten in hope;

27 want gij zult mijne ziele in de hel niet verlaten, en zult uwen Heilige niet overgeven om verderving te zien.

28 Gij hebt mij de wegen des levens bekend gemaakt; gij zult mij vervullen met verheuging door uw aangezicht.

29 Gij mannen broeders, het is mij geoorloofd vrijuit tot u te spreken van den Patriarch David, dat hij beide gestorven en begraven is, en zijn graf is onder ons tot op dezen dag.

30 Alzoo hij dan een Profeet was, en wist dat God hem met eede gezworen had, dat hij uit de vrucht zijner lendenen, zooveel het vleesch aangaat, den Christus verwekken zoude, om hem op zijnen troon te zetten,

31 zoo heeft hij *dit* voorziende gesproken van de opstanding van Christus, dat zijne ziel niet is verlaten in de hel noch zijn vleesch verderving heeft gezien.

32 Dezen Jezus heeft God op-

gewekt, waarvan wij allen getuigen zijn.

33 Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd zijnde, en de belofte des Heiligen Geestes ontvangen hebbende van den Vader, heeft dit uitgestort dat gij nu ziet en hoort.

34 Want David is niet opgevaren in de hemelen; maar hij zegt: De Heere heeft gesproken tot mijnen Heere: Zit aan mijne rechterhand,

35 totdat ik uwe vijanden zal gezet hebben tot een voetbank uwer voeten.

36 Zoo wete dan zekerlijk het gansche huis Israëls, dat God hem tot eenen Heere en Christus gemaakt heeft, *namelijk* dezen Jezus dien gij gekruist hebt.

37 En als zij *dit* hoorden, werden zij verslagen in het harte, en zeiden tot Petrus en de andere Apostelen: Wat zullen wij doen, mannen broeders?

38 En Petrus zeide tot hen: Bekeert u, en een iegelijk van u worde gedoopt in den naam van Jezus Christus tot vergeving der zonden, en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen.

39 Want u komt de belofte toe, en uwen kinderen, en allen die daar verre zijn, zooveel als er de Heere onze God toe roepen zal.

40 En met veel meer andere woorden betuigde hij en vermaande *ze*, zeggende: Wordt behouden van dit verkeerd geslacht.

41 Die dan zijn woord gaarne aannamen werden gedoopt; en daar werden op dien dag *tot hen* toegedaan omtrent drieduizend zielen.

42 En zij waren volhardende in de leer der Apostelen, en in de gemeenschap, en in de breking des broods, en in de gebeden.

43 En eene vreeze kwam over alle ziele, en vele wonderen

en teekenen geschieden door de Apostelen.

44 En allen die geloofden waren bij één, en hadden alle dingen gemeen;

45 en zij verkochten *hunne* goederen en have, en verdeelden dezelve aan allen, naar dat elk van noode had;

46 en dagelijks eendrachtiglijk in den Tempel volhardende, en van huis tot huis brood brekende, aten zij te zamen met verheuging en eenvoudigheid des harten,

47 en prezen God en hadden genade bij het gansche volk. En de Heere deed dagelijks tot de gemeente die zalig werden.

HOOFDSTUK 3.

Petrus nu en Johannes gingen te zamen op naar den Tempel omtrent de ure des gebeds, zijnde de negende *ure*.

2 En een zeker man, die kreupel was van zijn moederslijf, werd gedragen, welken zij dagelijks zetteden aan de deur des Tempels genaamd de Schoone, om een aalmoes te begeeren van degenen die in den Tempel gingen:

3 welke Petrus en Johannes ziende als zij in den Tempel zouden ingaan, bad dat hij een aalmoes mocht ontvangen.

4 En Petrus sterk op hem ziende, met Johannes, zeide: Zie op ons.

5 En hij hield *de oogen* op hen, verwachtende dat hij iets van hen zoude ontvangen.

6 En Petrus zeide: Zilver en goud heb ik niet, maar hetgeen ik heb dat geef ik u: in den naam van Jezus Christus dea Nazarener, sta op en wandel.

7 En hem grijpende bij de rechterhand, richtte hij *hem* op; en terstond werden zijne voeten en enkelen vast,

8 en hij opspringende stond en wandelde, en ging met hen in den Tempel, wandelende en

springende en lovende God.

9 En al het volk zag hem wandelen en God loven;

10 en zij kenden hem dat hij die was, die om een aalmoes gezeten had aan de Schoone poort des Tempels, en zij werden vervuld met verbaasdheid en ontzetting over hetgeen hem geschied was.

11 En als de kreupele, die gezond gemaakt was, aan Petrus en Johannes vasthield, liep al het volk gezamenlijk tothen in het voorhof 't welk Salomo's *voorhof* genaamd wordt, verbaasd zijnde.

12 En Petrus *dat* ziende, antwoordde tot het volk: Gij Israelitische mannen, wat verwondert gij u over dit, of wat ziet gij *zo* sterk op ons, alsof wij door onze eigene kracht of godzaligheid dezen hadden doen wandelen?

13 De God Abrahams en Isaaks en Jakobs, de God onzer vaders, heeft zijn kind Jezus verheerlijkt, welken gij overgeleverd hebt, en hebt hem verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde dat men *hem* zoude loslaten;

14 maar gij hebt den Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt gezeerd dat u een man die een doodslager was zoude geschonken worden;

15 en den Vorst des levens hebt gij gedood: welken God opgewekt heeft uit de dooden, waarvan wij getuigen zijn.

16 En door het geloof in zijnen naam heeft zijn naam dezen gesterkt, dien gij ziet en kent; en het geloof dat door hem is heeft hem deze volmaakte gezondheid gegeven, in u aller tegenwoordigheid.

17 En nu, broeders, ik weet dat gij het door onwetendheid gedaan hebt, gelijk als ook uwe oversten;

18 maar God heeft alzoo vervuld hetgeen hij door den mond

van
ren
Chris
19 E
opda
gewi
tijde
geko
zicht
20 e
Jezu
gepr
21 v
vang
dero
God
mon
Prof
22 v
vade
God
wek
lijk
in a
zal;
23 c
alle
zal g
zal v
24
van
geva
hebt
ook
kon
25
Pro
't w
opr
Ab
zull
de g
26
zijn
ven
dat
daa
u a

E
spr
tot
hoc
Sad

van alle zijne Profeten te voren verkondigd had, dat de Christus lijden zoude.

19 Betert u dan en bekeert u, opdat uwe zonden mogen uitgewischt worden, wanneer de tijden der verkoeling zullen gekomen zijn van het aangezicht des Heeren.

20 en hij gezonden zal hebben Jezus Christus, die u te voren gepredikt is:

21 welken de hemel moet ontvangen tot de tijden der wederoprichting aller dingen, die God gesproken heeft door den mond van alle zijne heilige Profeten van *alle* eeuwe.

22 Want Mozes heeft tot de vaders gezegd: De Heere uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broederen gelijk mij: dien zult gij hooren in alles wat hij tot u spreken zal;

23 en het zal geschieden dat alle ziele die dezen Profeet niet zal gehoord hebben, uitgeroeid zal worden uit den volke.

24 En ook alle de Profeten, van Samuël aan en die daarna *gevolgd zijn*, zoovelen als er hebben gesproken, die hebben ook deze dagen te voren verkondigd.

25 Gijlieden zijt kinderen der Profeten, en des Verbonds 't welk God met onze vaders opgericht heeft, zeggende tot Abraham: En in uwen zaden zullen alle geslachten der aarde gezegend worden.

26 God opgewekt hebbende zijn kind Jezus, heeft denzelven het eerst tot u gezonden, dat hij ulieden zegenen zoude, daarin dat hij een iegelijk *van u* afkeere van uwe boosheden.

2 zeer ontevreden zijnde, omdat zij het volk leerden en verkondigden in Jezus de opstanding uit de dooden.

3 en zij sloegen de handen aan hen en zetteden ze in bewaring tot den anderen dag; want het was nu avond.

4 En velen van degenen die het Woord gehoord hadden geloofden, en het getal der mannen werd omtrent vijfduizend.

5 En het geschiedde des anderen daags, dat hunne oversten en Ouderlingen en Schriftgeleerden te Jeruzalem vergaderden.

6 en Annas de Hoogepriester, en Kajafas en Johaannes en Alexander. en zoovelen daar van het Hoogepriesterlijk geslacht waren;

7 en als zij ze in het midden gesteld hadden, vraagden zij: Door wat kracht of door wat naam hebt gijlieden dit gedaan?

8 Toen zeide Petrus, vervuld zijnde met den Heiligen Geest, tot hen: Gij oversten des volks en gij Ouderlingen Israëls,

9 alzoó wij heden gerechtelijk onderzocht worden over de weldaad aan een krank mensch *geschied*, waardoor hij gezond geworden is,

10 zoo zij aan u allen kenne-lijk en aan het gansche volk Israëls, dat door den naam van Jezus Christus den Nazarener, dien gij gekruist hebt, welken God van de dooden heeft opgewekt. door hem *zeg ik* staat deze hier vóór u gezond.

11 Deze is de steen die van u, de bouwlieden, veracht is, welke tot een hoofd des hoeks geworden is.

12 En de zaligheid is in geenen anderen; want er is ook onder den hemel geen andere naam, die onder de menschen gegeven is, door welken wij moeten zalig worden.

13 Zij nu ziende de vrijmoe-

HOOFDSTUK 4.

En terwijl zij tot het volk spraken, kwamen daarover tot hen de Priesters en de hoofdman des Tempels en de Sadduceërs,

digheid van Petrus en Johannes, en vernemende dat zij ongeleerde en eenvoudige menschen waren, verwonderden zich, en kenden hen dat zij met Jezus geweest waren;

14 en ziende den mensch bij hen staan die genezen was, hadden zij niets daartegen te zeggen.

15 En hun geboden hebbende uit te gaan buiten den Raad, overleiden zij met elkander,

16 zeggende: Wat zullen wij dezen menschen doen? Want dat er een bekend teeken door hen geschied is, is openbaar aan allen die te Jeruzalem wonen, en wij kunnen het niet loochenen;

17 maar opdat het niet meer en meer onder het volk verspreid worde, laat ons hen scherpelijk dreigen, dat zij niet meer tot eenig mensch in dezen naam spreken.

18 En als zij ze geroepen hadden, zeiden zij hun aan, dat zij ganschelijk niet zouden spreken noch leeren in den naam van Jezus.

19 Maar Petrus en Johannes antwoordende zeiden tot hen: Oordeelt gij of het recht is voor God, ulieden meer te hooren dan God;

20 want wij kunnen niet laten te spreken hetgeen wij gezien en gehoord hebben.

21 Maar zij dreigden ze nog meer, en lieten ze gaan, niets vindende hoe zij ze straffen zouden, om des volks wille, want zij verheerlijkten allen God over hetgeen dat er geschied was;

22 want de mensch was meer dan veertig jaren oud, aan welken dit teeken der genezing geschied was.

23 En zij losgelaten zijnde kwamen tot de hunnen, en verkondigden al wat de Overpriesters en de Ouderlingen tot hen gezegd hadden.

24 En als deze dat hoorden,

hieven zij eendrachtiglijk *hunne* stemme op tot God en zeiden: Heere, gij zijt de God die gemaakt hebt den hemel en de aarde en de zee en alle dingen die in dezelve zijn;

25 die door den mond Davids uws knechts gezegd hebt: Waarom woeden de heidenen en hebben de volken ijdele dingen bedacht?

26 De Koningen der aarde zijn *te zamen* opgestaan, en de oversten zijn bijéénvergaderd tegen den Heere en tegen zijnen Gezalfde.

27 Want in waarheid zijn vergaderd tegen uw heilig kind Jezus, welken gij gezalfd hebt, beide Herodes en Pontius Pilatus, met de heidenen en de volken Israëls,

28 om te doen al wat uwe hand en uw raad te voren bepaald had dat geschieden zoude.

29 En nu *dan*, Heere, zie op hunne dreigingen, en geef uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw Woord te spreken,

30 daarin dat gij uwe hand uitstrekt tot genezing, en dat teekenen en wonderen geschieden door den naam van uw heilig kind Jezus.

31 En als zij gebeden hadden, werd de plaats in welke zij vergaderd waren bewogen, en zij werden allen vervuld met den Heiligen Geest, en spraken het Woord Gods met vrijmoedigheid.

32 En der menigte van degenen die geloofden was één hart en *éene* ziel, en niemand zeide dat iets van hetgeen hij had zijn eigen was, maar alle dingen waren hun gemeen.

33 En de Apostelen gaven met groote kracht getuigenis van de opstanding des Heeren Jezus; en daar was groote genade over hen allen.

34 Want daar was ook niemand onder hen die gebrek had; want zoo velen als er be-

zitters waren van landen of huizen, die verkochten zij, en brachten den prijs der verkochte *goederen* en leiden *dien* aan de voeten der Apostelen;

35 en aan een iegelijk werd uitgedeeld naar dat elk van noode had.

36 En Joses, van de Apostelen togenaamd Barnabas ('t welk is, overgezet zijnde, een zoon der vertroosting), een Leviet, van geboorte uit Cyprus,

37 alzoó hij eenen akker had, verkocht *dien*, en bracht het geld en leide het aan de voeten der Apostelen.

HOOFDSTUK 5.

En een zeker man met name Ananias, met Saffira zijne vrouw, verkocht eene have, 2 en onttrok van den prijs, ook met medeweten zijner vrouw, en bracht een zeker deel en leide dat aan de voeten der Apostelen.

3 En Petrus zeide: Ananias, waarom heeft de satan uw harte vervuld, dat gij den Heiligen Geest liegen zoudt en onttrekken van den prijs des lands?

4 Zoo het gebleven was, bleef het niet uwe, en verkocht zijnde, was het niet in uwe macht? Wat is het dat gij deze daad in uw hart hebt voorgenomen? Gij hebt den menschen niet gelogen maar Gode.

5 En Ananias deze woorden hoorende viel neder en gaf den geest. En daar kwam groote vreeze over allen die dit hoorden.

6 En de jongelingen opstaande schikten hem toe, en droegen *hem* uit, en begroeven *hem*.

7 En het was omtrent drie uren daarna, dat ook zijne vrouw daar inkwam, niet wetende wat er geschied was.

8 En Petrus antwoordde haar: Zeg mij, hebt gijlieden het

land voor zóóveel verkocht? En zij zeide: Ja, voor zóóveel.

9 En Petrus zeide tot haar: Wat is het dat gij onder u hebt overéengestemd te verzoeken den Geest des Heeren? Zie, de voeten dergenen die uwen man begraven hebben zijn voor de deur, en zullen u uitdragen.

10 En zij viel terstond neder voor zijne voeten, en gaf den geest; en de jongelingen ingekomen zijnde vonden ze dood, en droegen *ze* uit, en begroeven *ze* bij haren man.

11 En daar kwam groote vreeze over de geheele gemeente en over allen die dit hoorden.

12 En door de handen der Apostelen geschiedden vele teekenen en wonderen onder het volk. En zij waren allen eendrachtiglijk in het voorhof Salomo's.

13 En van de anderen durfde niemand zich bij hen voegen. Maar het volk hield ze in groote achting;

14 en daar werden er meer en meer toegedaan die den Heere geloofden, menigten beide van mannen en van vrouwen:

15 alzoó dat zij de zieken uitdroegen op de straten en leiden op bedden en beddekens, opdat als Petrus kwam, ook maar de schaduw iemand van hen beschaduwen mocht.

16 En ook de menigte uit de omliggende steden kwam gezamenlijk te Jeruzalem, brengende zieken en die van onreine geesten gekweld waren, welke allen genezen werden.

17 En de Hooepriester stond op, en allen die met hem waren, (welke was de sekte der Sadduceërs), en werden vervuld met nijdigheid,

18 en sloegen hunne handen aan de Apostelen, en zetteden ze in de algemeene gevangenis.

19 Maar de Engel des Heeren opende des nachts de deuren

der gevangenis, en leidde ze uit, en zeide:

20 Gaat henen, en staat en spreekt in den Tempel tot het volk alle de woorden dezès levens.

21 Als zij nu *dit* gehoord hadden, gingen zij tegen den morgenstond in den Tempel en leerden. Maar de Hoogepriester, en die met hem waren, gekomen zijnde riepen den Raad te zamen, en alle de oudsten der kinderen Israëls, en zonden naarden kerker om hen te halen.

22 Doch als de dienaars daar kwamen, vonden zij hen in de gevangenis niet, maar keerden weder en boodschapten *dit*,

23 zeggende: Wij vonden wel den kerker met alle verzekerdheid toegesloten, en de wachters buiten staande voor de deuren, maar als wij *die* geopend hadden, vonden wij niemand daar binnen.

24 Toen nu de Hoogepriester en de hoofdman des Tempels en de Overpriesters deze woorden hoorden, werden zij twijfelmoedig over hen, wat toch dit worden zoude.

25 En daar kwam een en boodschapte hun, zeggende: Zie, de mannen die gij in de gevangenis gezet hebt staan in den Tempel en leeren het volk.

26 Toen ging de hoofdman henen met de dienaars, en bracht ze, *doch* niet met geweld; (want zij vreesden het volk, opdat zij niet gesteengd wierden);

27 en als zij hen gebracht hadden, stelden zij ze voor den Raad; en de Hoogepriester vraagde hen en zeide:

28 Hebben wij u niet ernstiglijk aangezegd dat gij in dezen naam niet zoudt leeren? En zie, gij hebt met deze uwe leer Jeruzalem vervuld, en gij wilt het bloed van dezen mensch over ons brengen.

29 Maar Petrus en de Apos-

telen antwoordden en zeiden: Men moet Gode meer gehoorzaam zijn dan den menschen.

30 De God onzer vaderen heeft Jezus opgewekt, welken gij omgebracht hebt, hangende hem aan het hout.

31 Dezen heeft God door zijne rechterhand verhoogd tot eenen Vorst en Zaligmaker, om Israël te geven bekeering en vergeving der zonden.

32 En wij zijn zijne getuigen van deze woorden, en ook de Heilige Geest, welken God gegeven heeft dengenen die hem gehoorzaam zijn.

33 Als zij nu *dit* hoorden borst hun *het hart*, en zij hielden raad om hen te dooden.

34 Maar een zeker Farizeër stond op in den Raad, met name Gamaliël, een leeraar der wet, in waarde gehouden bij al het volk, en gebod dat men de Apostelen een weinig zoude doen *buitenstaan*,

35 en zeide tot hen: Gij Israelitische mannen, ziet vóór u, wat gij doen zult aangaande deze menschen.

36 Want vóór deze dagen stond Theudas op, zeggende dat hij wat was, dien een getal van omtrent vierhonderd mannen aanhing: welke is omgebracht, en allen die hem gehoor gaven zijn verstrooid en tot niet geworden.

37 Na hem stond op Judas de Galileër, in de dagen der beschrijving, en maakte veel volk afvallig achter zich: en deze is óók vergaan, en allen die hem gehoor gaven zijn verstrooid geworden.

38 En nu zeg ik ulieden, houdt af van deze menschen en laat ze *gaan*; want indien deze raad of dit werk uit menschen is, zoo zal het gebroken worden;

39 maar indien het uit God is, zoo kunt gij dat niet breken: opdat gij niet misschien gevonden wordt ook tegen God te strijden.

40 En
en als
geroep
zij dez
ze nie
naam
gaan.

41 Zi
het ar
blijd
dig g
naam
den;

42 en
dager
de hu
Chris

En
de di
den,
reeri
de
wed
bedi

2
men
en z
lijk
nala
3 Z

zeve
getu
lige
wel
dez
4
in
des

5
al
Ste
gel
tes
en
Pa
Jo

6
ste
be
ha
7
er
m

40 En zij gaven hem gehoor; en als zij de Apostelen tot zich geroepen hadden, geeselden zij *dezelve* en geboden *hun* dat ze niet zouden spreken in den naam van Jezus, en lieten ze gaan.

41 Zij dan gingen henen van het aangezicht des Raads, verblijd zijnde dat zij waren waardig geacht geweest, om zijns naams wille smaadheid te lijden;

42 en zij hielden niet op alle dagen in den Tempel en bij de huizen te leeren en Jezus Christus te verkondigen.

HOOFDSTUK 6.

En in dezelfde dagen, als de discipelen vermenigvuldigden, ontstond eene murmureering der Griekschen tegen de Hebreërs, omdat hunne weduwen in de dagelijksche bediening verzuimd werden.

2 En de twaalf riepen de menigte der discipelen tot zich, en zeiden: Het is niet behoorlijk dat wij het Woord Gods nalaten en de tafelen dienen.

3 Ziet dan om, broeders, naar zeven mannen uit u, die *goede* getuigenis hebben, vol des Heiligen Geestes en der wijsheid, welke wij mogen stellen over deze noodige zake;

4 maar wij zullen volharden in het gebed en in de bediening des Woords.

5 En dit woord behaagde aan al de menigte; en zij verkozen Stefanus, eenen man vol des geloofs en des Heiligen Geestes, en Filippus, en Prochorus, en Nicánor, en Timon, en Parmenas, en Nicolaüs, eenen Jodengenoot van Antiochië; 6 welke zij voor de Apostelen stelden; en *deze*, als zij gebeden hadden, leidden hun de handen op.

7 En het Woord Gods wies, en het getal der discipelen vermenigvuldigde te Jeruzalem

zeer, en eene groote schare der Priesteren werd den geloove gehoorzaam.

8 En Stefanus, vol geloof en kracht, deed wonderen en groote teekenen onder het volk.

9 En daar stonden op sommigen die waren van de Synagoge genaamd der Libertijnen, en der Cyreneërs, en der Alexandrijnen, en dergenen die van Cilicië en Azië waren, en twisten met Stefanus;

10 en zij konden niet wederstaan de wijsheid en den Geest door welken hij sprak.

11 Toen maakten zij mannen op die zeiden: Wij hebben hem hooren spreken lasterlijke woorden tegen Mozes en God;

12 en zij beroerden het volk en de Onderlingen en de Schriftgeleerden, en *hem* aanvallende grepen zij hem en leidden *hem* voor den Raad,

13 en stelden valsche getuigen die zeiden: Deze mensch houdt niet op lasterlijke woorden te spreken tegen deze heilige plaats en de wet;

14 want wij hebben hem hooren zeggen, dat deze Jezus de Nazarener deze plaats zal verbreken, en *dat* hij de zeden veranderen zal die ons Mozes overgeleverd heeft.

15 En allen die in den Raad zaten, de oogen op hem houdende, zagen zijn aangezicht als het aangezicht eens Engels.

HOOFDSTUK 7.

En de Hoogepriester zeide: Zijn dan deze dingen alzoo?

2 En hij zeide: Gij mannen broeders en vaders, hoort toe. De God der heerlijkheid verscheen onzen vader Abraham *nog* zijnde in Mesopotamië, eer hij woonde in Haran,

3 en zeide tot hem: Ga uit uw land en uit uw maagschap, en kom in een land dat ik u wijzen zal.

4 Toen ging hij uit het land

der Chaldeërs, en woonde in Haran. En van daar, nadat zijn vader gestorven was, bracht hij hem over in dit land, waar gij nu in woont;

5 en hij gaf hem geen erfdeel in hetzelfde, ook niet eenen voetstap, en beloofde dat hij hem hetzelfde tot eene bezitting geven zoude, en aan zijn zaad na hem, als hij *nog* geen kind had.

6 En God sprak alzóó, dat zijn zaad vreemdeling zijn zoude in een vreemd land, en dat zij het zouden dienstbaar maken en kwalijk behandelen vierhonderd jaren;

7 en het volk dat zij dienen zullen zal ik oordeelen, sprak God, en daarna zullen zij uitgaan, en zij zullen mij dienen in deze plaats.

8 En hij gaf hem het verbond der besnijdenis; en alzóó gewon hij Isaäk, en besneed hem op den achtsten dag; en Isaäk gewon Jakob, en Jakob de twaalf Patriarchen.

9 En de Patriarchen nijdig zijnde verkochten Jozef om naar Egypte *gebracht te worden*; en God was met hem,

10 en verlost hem uit alle zijne verdrukkingen, en gaf hem genade en wijsheid voor Farao den Koning van Egypte; en hij stelde hem tot een overste over Egypte en zijn geheele huis.

11 En daarkwam een hongersnood over het geheele land van Egypte en Kanaän, en groote benauwdheid, en onze vaders vonden geen spijze.

12 Maar als Jakob hoorde dat in Egypte koren was, zond hij onze vaders de eerste maal uit;

13 en in de tweede *reis* werd Jozef zijnen broederen bekend, en het geslacht van Jozef werd aan Farao openbaar.

14 En Jozef zond henen en ontbood zijnen vader Jakob, en al zijn geslacht, *bestaande* in vijfenzeventig zielen.

15 En Jakob kwam af in Egypte, en stierf, hij zelf en onze vaders;

16 en zij werden overgebracht naar Sichem, en gelegd in het graf, hetwelk Abraham gekocht had voor eene som gelds van de zonen van Hemor, *den vader* van Sichem.

17 Maar als nu de tijd der belofte, die God aan Abraham gezworen had, genaakte, wies het volk en vermenigvuldigde in Egypte;

18 tot dat een ander Koning opstond, die Jozef niet gekend had.

19 Deze gebruikte listigheid tegen ons geslacht, en handelde kwalijk met onze vaders, zoodat ze hunne jonge kinderen moesten wegwerpen, op dat zij niet zouden voorttellen.

20 In welken tijd Mozes werd geboren, en was uitnemend schoon; welke drie maanden opgevoed werd in het huis zijns vaders;

21 en als hij weggeworpen was, nam hem de dochter van Farao op, en voedde hem voor zichzelf op tot eenen zoon.

22 En Mozes werd onderwezen in alle wijsheid der Egyptenaren, en was machtig in woorden en in werken.

23 Als hem nu de tijd van veertig jaren vervuld was, kwam *hem* in zijn hart zijne broeders de kinderen Israëls te bezoeken.

24 En ziende eenen die onrecht leed, beschermde hij *hem*, en wreekte dengene dien overlast geschiedde, en versloeg den Egyptenaar.

25 En hij meende dat zijne broeders zouden verstaan, dat God door zijne hand hun verlossing geven zoude; maar zij hebben het niet verstaan.

26 En den volgenden dag werd hij van hen gezien daar zij vochten, en hij drong ze tot vrede, zeggende: Mannen, gij

zijt b
elkan
27 I
gelij
gend
over
ges
28 V
gen
den
hebt
29 I
wo
ling
hij t
30
vuld
Eng
tijn
vlau
bosc
31
won
en
dat
een
32
uwe
han
God
zeer
niet
33
Ont
voe
ke
34
mis
in
zuc
der
te
wa
zen
35
ver
de
ste
zeg
ove
doe
he
do
36
do
in

zijt broeders: waarom doet gij elkander ongelijk?

27 En die zijnen naaste ongelijk deed verstiet hem, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter over ons gesteld?

28 Wilt gij mij óók ombrengen, gelijkterwijls gij gisteren den Egyptenaar omgebracht hebt?

29 En Mozes vluchtte op dat woord, en werd een vreemdeling in het land Midian, waar hij twee zonen gewon.

30 En als veertig jaren vervuld waren, verscheen hem de Engel des Heeren in de woestijn van den berg Sinaï, in een vlammig vuur van het doornbosch.

31 Mozes nu *dat* ziende verwonderde zich over het gezicht; en als hij derwaarts ging om *dat* te bezien, zoo geschiedde eene stem des Heeren tot hem,

32 zeggende: Ik ben de God uwer vaderen, de God Abrahams en de God Isaaks en de God Jakobs. En Mozes werd zeer bevende, en durfde *het* niet bezien.

33 En de Heere zeide tot hem: Ontbind de schoenen van uwe voeten, want de plaats in welke gij staat is heilig land.

34 Ik heb duidelijk gezien de mishandeling mijns volks dat in Egypte is, en ik heb hun zuchten gehoord, en ben nedergekomen om hen daar uit te verlossen; en nu kom herwaarts, ik zal u naar Egypte zenden.

35 Dezen Mozes welken zij verloochend hadden, zeggende: Wie heeft u tot een overste en rechter gesteld? dezen, *zeg ik*, heeft God tot eenen overste en verlosser gezonden door de hand des Engels die hem verschenen was in het doornbosch.

36 Deze heeft hen uitgeleid, doende wonderen en teekenen in 't land van Egypte en in de

Roode zee, en in de woestijn, veertig jaren.

37 Deze is de Mozes, die tot de kinderen Israëls gezegd heeft: De Heere uw God zal u eenen Profeet verwekken uit uwe broederen gelijk mij: dien zult gij hooren.

38 Deze is hij die in de vergadering *des volks* in de woestijn was met den Engel die tot hem sprak op den berg Sinaï, en *met* onze vaderen; welke de levende woorden ontving, om ons *die* te geven;

39 denwelken onze vaderen niet wilden gehoorzaam zijn, maar verwierpen *hem*, en keerden met hunne harten *weder* naar Egypte,

40 zeggende tot Aäron: Maak ons goden die voor ons henen gaan; want *wat* dezen Mozes *aangaat*, die ons uit het land van Egypte geleid heeft, wij weten niet wat hem geschied is.

41 En zij maakten een kalf in die dagen, en brachten offerande tot den afgod, en verheugden zich in de werken hunner handen.

42 En God keerde *zich*, en gaf hen over dat zij het heil des hemels dienden, gelijk geschreven is in het boek der Profeten: Hebt gij ook slachtofferen en offeranden mij opgeofferd, veertig jaren in de woestijn, gij huis Israëls?

43 Ja, gij hebt opgenomen den tabernakel Molochs, en het gesternte uws Gods Remfan, de afbeeldingen die gij gemaakt hebt om die te aanbidden; en ik zal u overvoeren op gene *zijde* van Babylonie.

44 De Tabernakel der getuigenis was onder onze vaderen in de woestijn, gelijk geordineerd had hij die tot Mozes zeide, dat hij denzelven maken zoude naar de afbeelding die hij gezien had:

45 welken ook onze vaderen ontvangen hebbende, met Jo-

Jozua gebracht hebben in het land dat de heidenen bezaten, die God verdreven heeft van het aangezicht onzer vaderen, tot de dagen Davids toe:

46 dewelke voor God genade gevonden heeft, en begeerd heeft te vinden een woonstede voor den God Jakobs.

47 En Salomo bouwde hem een Huis.

48 Maar de Allerhoogste woont niet in tempelen met handen gemaakt, gelijk de Profet zegt:

49 De hemel is mij een troon, en de aarde een voetbank mijner voeten: hoedanig Huis zult gij mij bouwen, zegt de Heere, of welke is de plaats mijner ruste.

50 Heeft niet mijne hand alle deze dingen gemaakt?

51 Gij hardnekkigen en onbesnedenen van harte en ooren, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, gelijk uwe vaderen *alzóó* ook gij.

52 Wien van de Profeten hebben uwe vaderen niet vervolgd? En zij hebben gedood degenen die te voren verkondigd hebben de komst des Rechtvaardigen, van welken gijlieden nu verdraders en moorders geworden zijt,

53 gij die de wet ontvangen hebt door bestellingen der Engelen, en hebt *ze* niet gehouden.

54 Als zij nu dit hoorden, borsten hunne harten en zij knersten de tanden tegen hem.

55 Maar hij vol zijnde des Heiligen Geestes, en de oogen houdende naar den hemel, zag de heerlijkheid Gods, en Jezus staande ter rechterhand Gods;

56 en hij zeide: Zie, ik zie de hemelen geopend, en den Zoon des menschen staande ter rechterhand Gods.

57 Maar zij roepende met groote stem, stopten hunne ooren, en vielen eendrachtiglijk op hem aan,

58 en wierpen hem ter stad uit, en steenigden hem. En de getuigen leiden hunne kleederen af aan de voeten eens jongelings genaamd Saulus,

59 en zij steenigden Stefanus, aanroepende en zeggende: Heere Jezus, ontvang mijnen geest.

60 En vallende op de knieën riep hij met groote stem: Heere, reken hun deze zonde niet toe. En als hij dat gezegd had ontsliep hij.

HOOFDSTUK 8.

En Saulus had mede een welbehagen aan zijnen dood. En daar werd te dien dage eene groote vervolging tegen de gemeente die te Jeruzalem was, en zij werden allen verstrooid door de landen van Judéa en Samarië, behalve de Apostelen.

2 En eenige godvruchtige mannen droegen Stefanus tezamen *ten grave*, en maakten grooten rouw over hem.

3 En Saulus verwoestte de gemeente, gaande in de huizen; en trekkende mannen en vrouwen, leverde hij ze over in de gevangenis.

4 Zij dan nu die verstrooid waren gingen *het land* door en verkondigden het Woord.

5 En Filippus kwam af in de stad van Samarië, en predikte hun Christus.

6 En de scharen bielden zich eendrachtiglijk aan hetgeen van Filippus gezegd werd, dewijl zij hoorden en zagen de teekenen die hij deed.

7 Want van velen die onreine geesten hadden gingen *dezelve* uit, roepende met groote stem, en vele geraakten en kreupelen werden genezen;

8 en daar werd groote blijdschap in die stad.

9 En een zeker man met name Simon was te voren in de stad plegende tooverij, en verruk-

kende
Samar
zelve
was;

10 we
van d
zegge
krach

11 E
omda
met t
verru

12 M
loofde
het k
den r
verko

doopt
wen.

13 I
zelf,
gedu
de te

ten d
zette

14 A
te Je
dat S

aang
tot h
15 d
bade

ligen
ten;
16 (

man
zij v
den

17 T
op h
Heil

18 I
de c
der A

gege
hun

19
deze
de h
lige

20 I
Uw
der
dat
verk
21

kende de zinnen des volks van Samarië, zeggende van zichzelf dat hij wat groots was;

10 Welken zij allen aanhingen, van den kleine tot den groote, zeggende: Deze is de groote kracht Gods.

11 En zij hingen hem aan, omdat hij eenen langen tijd met tooverijen hunne zinnen verrukt had.

12 Maar toen zij Filippus geloofden, die het Evangelie van het Koninkrijk Gods en van den naam van Jezus Christus verkondigde, werden zij gedoopt, beide mannen en vrouwen.

13 En Simon geloofde ook zelf, en gedoopt zijnde bleef gedurig bij Filippus; en ziende de teekenen en groote krachten die daar geschieden, ontzette hij zich.

14 Als nu de Apostelen die te Jeruzalem waren hoorden, dat Samarië het woord Gods aangenomen had, zonden zij tot hen Petrus en Johannes,

15 dewelke afgekomen zijnde baden voor hen, dat zij den Heiligen Geest ontvangen mochten;

16 (want hij was nog op niemand van hen gevallen, maar zij waren alleen gedoopt in den naam des Heeren Jezus.)

17 Toen leiden zij de handen op hen, en zij ontvingen den Heiligen Geest.

18 En als Simon zag dat door de oplegging van de handen der Apostelen de Heilige Geest gegeven werd, zoo bood hij hun geld aan,

19 zeggende: Geeft ook mij deze macht, opdat zoo wien ik de handen opleg, hij den Heiligen Geest ontvangt.

20 Maar Petrus zeide tot hem: Uw geld zij met u ten verderve, omdat gij gemeend hebt dat de gave Gods door geld verkregen wordt.

21 Gij hebt geen deel noch lot

in dit woord, want uw hart is niet recht voor God.

22 Bekeer u dan van deze uwe boosheid, en bid God, of misschien u deze overlegging uws harten vergeven werd,

23 want ik zie dat gij zijt in eene gansch bittere gal en samenknopping der ongerechtigheid.

24 Doch Simon antwoordende zeide: Bidt gijlieden voor mij tot den Heere, opdat niets over mij kome van hetgeen gij gezegd hebt.

25 Zij dan nu, als zij het Woord des Heeren betuigd en gesproken hadden, keerden weder naar Jeruzalem, en verkondigden het Evangelie in vele vlekken der Samaritanen.

26 En een Engel des Heeren sprak tot Filippus, zeggende: Sta op en ga henen tegen het Zuiden, op den weg die van Jeruzalem afdaalt naar Gaza, welke woest is.

27 En hij stond op en ging henen. En zie, een Moorman, een kamerling en een machtig heer van Candacé de Koningin der Mooren, die over al haren schat was, welke was gekomen om aan te bidden te Jeruzalem:

28 en hij keerde wederom, en zat op zijnen wagen, en las den Profeet Jesaja.

29 En de Geest zeide tot Filippus: Ga toe en voeg u bij dezen wagen.

30 En Filippus liep toe, en hoorde hem den Profeet Jesaja lezen, en zeide: Verstaat gij ook hetgeen gij leest?

31 En hij zeide: Hoe zoude ik toch kunnen, zoo mij niet iemand onderricht? En hij bad Filippus dat hij zoude opkomen en bij hem zitten.

32 En de plaats der Schriftuur die hij las was deze: Hij is gelijk een schaap ter slachting geleid; en gelijk een lam stemmeloos is voor dien die het

scheert, alzóó doet hij zijnen mond niet open.

33 In zijne vernedering is zijn oordeel weggenomen, en wie zal zijn geslacht verhalen? Want zijn leven wordt van de aarde weggenomen.

34 En de kamerling antwoordde Filippus en zeide: Ik bid u, van wien zegt de Profeet dit, van zichzelf of van iemand anders?

35 En Filippus deed zijnen mond open, en beginnende van die Schrift, verkondigde hem Jezus.

36 En als zij overweg reisden, kwamen zij aan een zeker water, en de kamerling zeide: Zie daar water: wat verhindert mij gedoopt te worden?

37 En Filippus zeide: Indien gij van ganser harte gelooft, zoo is het geoorloofd. En hij antwoordende zeide: Ik geloof dat Jezus Christus de Zoon Gods is.

38 En hij gebood den wagen stil te houden, en zij daalden beiden af in het water, zoo Filippus als de kamerling, en hij doopte hem.

39 En toen zij uit het water waren opgekomen, nam de Geest des Heeren Filippus weg, en de Kamerling zag hem niet meer; want hij reisde zijnen weg met blijdschap.

40 Maar Filippus werd gevonden te Azótus; en *het land* doorgaande, verkondigde hij het Evangelie in alle steden, totdat hij te Cesaréa kwam.

HOOFDSTUK 9.

En Saulus blazende nog dreigingen en moord tegen de discipelen des Heeren, ging tot den Hoogepriester,

2 en begeerde brieven van hem naar Damascus aan de Synagogen, opdat zoo hij eenigen die van dien weg waren vond, hij *dezelve*, beide mannen en vrouwen, zoude gebon-

den brengen naar Jeruzalem.

3 En als hij reisde is het geschied dat hij nabij Damascus kwam, en hem omscheen snel-
lijk een licht van den hemel;

4 en ter aarde gevallen zijnde, hoorde hij eene stem die tot hem zeide: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

5 En hij zeide: Wie zijt gij Heere? En de Heere zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt: het is u hard de verzenen tegen de prikkels te siaan.

6 En hij bevende en verbaasd zijnde, zeide: Heere, wat wilt gij dat ik doen zal? En de Heere zeide tot hem: Sta op en ga in de stad, en u zal *al-*
daar gezegd worden wat gij doen moet.

7 En de mannen die met hem overweg reisden stonden verbaasd, hoorende wel de stem maar niemand ziende.

8 En Saulus stord op van de aarde; en als hij zijne oogen opendeed, zag hij niemand; en zij hem bij de hand leidende, brachten hem te Damascus.

9 En hij was drie dagen dat hij niet zag, en at niet en dronk niet.

10 En daar was een zeker discipel te Damascus, met name Ananías; en de Heere zeide tot hem in een gezicht: Ananías! En hij zeide: Zie *hier* ben ik, Heere.

11 En de Heere zeide tot hem: Sta op, en ga in de straat genaamd de Rechte, en vraag in het huis van Judas naar *enen*, met name Saulus van Tarsus; want zie, hij bidd,

12 en hij heeft in een gezicht gezien, dat een man met name Ananías inkwam en hem de hand opleide, opdat hij wederom ziende werd.

13 En Ananías antwoordde: Heere, ik heb uit velen gehoord van dezen man, hoeveel kwaad hij uwen heiligen in Jeruzalem gedaan heeft;

14 en hij heeft hier macht van

de Over-
allen
pen.

15 M
hem:
mij
mijne
de he
en de

16 w
hoeve
mijne

17 E
kwam

den
hij:

heeft
Jezus

den v
dat g

den
zoudt

18 E
zijne

en hi
ziend

gedoo
19 e

had,
Saul

de di
ware

20 e
Chris

hij d

21 I
len,

den:

te J

dezen

die o

opdat

zoud

pries

22 J
meer
tuig
cus
deze

23
pen
den
doo

24
Saul
den

de Overpriesters, om te binden allen die uwen naam aanroepen.

15 Maar de Heere zeide tot hem: Ga henen, want deze is mij een uitverkoren vat, om mijnen naam te dragen voor de heidenen en de Koningen en de kinderen Israëls;

16 want ik zal hem toonen hoeveel hij lijden moet om mijnen naam.

17 En Ananias ging henen en kwam in het huis, en de handen op hem leggende, zeide hij: Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, *namelijk* Jezus die u verschenen is op den weg dien gij kwaamt, opdat gij weder ziende en met den Heiligen Geest vervuld zoudt worden.

18 En terstond vielen af van zijne oogen gelijk als schellen, en hij werd terstond wederom ziende, en stond op, en werd gedoopt;

19 en als hij spijsze genomen had, werd hij versterkt. En Saulus was sommige dagen bij de discipelen die te Damascus waren;

20 en hij predikte terstond Christus in de Synagogen, dat hij de Zoon Gods is.

21 En zij ontzettekeden zich allen, die het hoorden, en zeiden: Is deze niet degene die te Jeruzalem verstoorde die dezen naam aanriepen, en die daarom hier gekomen is, opdat hij dezelve gebonden zoude brengen tot de Overpriesters?

22 Doch Saulus werd meer en meer bekrachtigd, en overtuigde de Joden die te Damascus woonden, bewijzende dat deze de Christus is.

23 En als vele dagen verlopen waren, zoo hielden de Joden te zamen raad om hem te dooden;

24 maar hunne lage werd Saulus bekend. En zij bewaarden de poorten, beide des

daags en des nachts, opdat zij hem dooden mochten;

25 doch de discipelen namen hem des nachts en lieten *hem* neder door den muur, *hem* af latende in eene mand.

26 Saulus nu te Jeruzalem gekomen zijnde, poogde zich bij de discipelen te voegen; maar zij vreesden hem allen, niet geloovende dat hij een discipel was.

27 Maar Barnabas hem tot zich nemende, leidde *hem* tot de Apostelen, en verhaalde hun hoe hij op den weg den Heere gezien had, en dat hij tot hem gesproken had, en hoe hij te Damascus vrijmoediglijk gesproken had in den naam van Jezus.

28 En hij was met hen ingaande en uitgaande te Jeruzalem;

29 en vrijmoediglijk sprekende in den naam des Heeren Jezus, sprak hij ook en handelde tegen de Grieksche *Joden*; maar deze trachtten hem te dooden.

30 Doch de broeders *dit* verstaande, geleidden hem tot Cesaréa, en zonden hem af naar Tarsus.

31 De gemeenten dan door geheel Judéa en Galiléa en Samarië hadden vrede, en werden gesticht; en wandelende in de vreeze des Heeren en de vertroosting des Heiligen Geestes, werden vermenigvuldigd.

32 En het geschiedde als Petrus alom doortrok, dat hij ook afkwam tot de heiligen die te Lydda woonden.

33 En aldaar vond hij een zeker mensch met name Eneas, die acht jaren te bed gelegen had, welke was geraakt.

34 En Petrus zeide tot hem: Eneas, Jezus Christus maakt u gezond; sta op en spreid uzelfen *het* bed. En hij stond terstond op.

35 En zij zagen hem allen die te Lydda en Saróna woonden,

dewelke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin met name Tabitha, hetwelk overgezet zijnde is gezegd Dorcas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen dat zij krank werd en stierf; en als zij ze gewasschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38 En alzoo Lydda nabij Joppe was, de discipelen hoorende dat Petrus aldaar was, zonden twee mannen tot hem, bidde dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden; en alle de weduwen stonden bij hem weene en toonende de rokken en kleederen, die Dorcas gemaakt had als zij bij haar was.

40 Maar Petrus hebbende hen allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het lichaam zeide hij: Tabitha, sta op. En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende zat zij overeind;

41 en hij gaf haar de hand en richtte ze op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij ze levend vóór hen.

42 En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde dat hij vele dagen te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

En daar was een zeker man te Cesarea met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende genaamd de Italiaansche,

2 godzalig, en vreezende God met geheel zijn huis, en doen-

de vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk bidde.

3 Deze zag in een gezicht klaarlijk omtrent de negende ure des daags een Engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus:

6 deze ligt te huis bij eenen Simon, lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen wat gij doen moet.

7 En als de Engel die tot Cornelius sprak weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen die gedurig bij hem waren;

8 en als hij hun alles verhaald had, zond hij ze naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl deze reisden en nabij de stad kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

10 En hij werd hongerig en begeerde te eten; en terwijl zij het bereidden, overviel hem eene vertrekking van zinnen,

11 en hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde;

12 in hetwelk waren alle de viervoetige dieren der aarde, en de wilde en de kruipende dieren, en de vogelen des hemels.

13 En daar geschiedde eene stem tot hem: Sta op Petrus, slacht en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geens-

zins H
gegeten
rein w

15 En
weder
tot her
nigd h
maken

16 En
maal;
om op

17 En
ven t
gezicht
zien ha

van Co
ren, g
het hu
aan de

18 en
bende
toegen
huis la

19 En
zicht
tot he

zoeken
20 da
reis m
want i

21 En
manne
hem g

Zie, i
wat is
hier z

22 En
een h
een re
zende

genis
volk o
delijk

van e
hij u z
huize

den de
23 A
had,

Doch
Petrus
somm

van J
hem.

24 E
men

zins Heere; want ik heb nooit gegeten iets dat gemeen of onrein was.

15 En eene stem *geschiedde* wederom ten tweeden male tot hem: Hetgeen God gereinigd heeft zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot drie-maal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En als Petrus bij zichzelven twijfelde, wat toch het gezicht mocht zijn dat hij gezien had, zie, de mannen die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort;

18 en iemand geroepen hebbende vraagden zij, of Simon toegenaamd Petrus daar te huis lag.

19 En als Petrus over dat gezicht nalacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u:

20 daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Zie, ik ben het dien gij zoekt; wat is de oorzaak waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vreezende God, en die *goede* getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen Engel, dat hij u zoude ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden der zaligheid zoude hooren.

23 Als hij ze dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen henen, en sommigen der broederen die van Joppe waren gingen met hem.

24 En des anderen daags kwamen zij te Cesaréa. En Corne-

lius verwachtte hen, te zamen geroepen hebbende die van zijn maatschap en bijzonderste vrienden.

25 En als het geschiedde dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius tegemoet, en vallende aan zijne voeten aanbad hij.

26 Maar Petrus richtte hem op, zeggende: Sta op, ik ben ook zelf een mensch.

27 En met hem sprekende ging hij in, en vond er velen die samengekomen waren;

28 en hij zeide tot hen: Gij weet hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot eenen vreemde; doch God heeft mij getoond dat ik geen mensch zoude gemeen of onrein heeten.

29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden?

30 En Cornelius zeide: Vóór vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis;

31 en zie, een man stond vóór mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius, uw gebed is verhoord en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32 Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus: deze ligt te huis in het huis van Simon den lederbereider aan de zee, welke hier gekomen zijnde tot u spreken zal.

33 Zoo heb ik dan van stonde aan tot u gezonden, en gij hebt wel gedaan dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu hier tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

34 En Petrus den mond opendoende zeide: Ik verneem in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is;

35 maar in allen volke die hem

dewelke zich bekeerden tot den Heere.

36 En te Joppe was eene zekere discipelin met name Tabitha, hetwelk overgezet zijnde is gezegd Dorcas. Deze was vol van goede werken en aalmoezen die zij deed.

37 En het geschiedde in die dagen dat zij krank werd en stierf; en als zij ze gewasschen hadden, leiden zij haar in de opperzaal.

38 En alzo Lydda nabij Joppe was, de discipelen hoorende dat Petrus aldaar was, zonden twee maanen tot hem, biddende dat hij niet zoude vertoeven tot hen over te komen.

39 En Petrus stond op en ging met hen; welken zij, als hij daar gekomen was, in de opperzaal leidden; en alle de weduwen stonden bij hem weenende en toonende de rokken en kleederen, die Dorcas gemaakt had als zij bij haar was.

40 Maar Petrus hebbende hen allen uitgedreven, knielde neder en bad; en zich keerende tot het lichaam zeide hij: Tabitha, sta op. En zij deed hare oogen open, en Petrus gezien hebbende zat zij overeind;

41 en hij gaf haar de hand en richtte ze op, en de heiligen en de weduwen geroepen hebbende, stelde hij ze levend vóór hen.

42 En dit werd bekend door geheel Joppe, en velen geloofden in den Heere.

43 En het geschiedde dat hij vele dagen te Joppe bleef bij eenen zekeren Simon, eenen lederbereider.

HOOFDSTUK 10.

En daar was een zeker man te Cesaréa met name Cornelius, een hoofdman over honderd, uit de bende genaamd de Italiaansche,

2 godzalig, en vreezende God met geheel zijn huis, en doen-

de vele aalmoezen aan het volk, en God geduriglijk biddende.

3 Deze zag in een gezicht klaarlijk omtrent de negende ure des daags een Engel Gods tot hem inkomen, en tot hem zeggende: Cornelius!

4 En hij de oogen op hem houdende, en zeer bevreesd geworden zijnde, zeide: Wat is het, Heere? En hij zeide tot hem: Uwe gebeden en uwe aalmoezen zijn tot gedachtenis opgekomen voor God.

5 En nu, zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus:

6 deze ligt te huis bij eenen Simon, lederbereider, die zijn huis heeft bij de zee; deze zal u zeggen wat gij doen moet.

7 En als de Engel die tot Cornelius sprak weggegaan was, riep hij twee van zijne huisknechten, en eenen godzaligen krijgsknecht van degenen die gedurig bij hem waren;

8 en als hij hun alles verhaald had, zond hij ze naar Joppe.

9 En des anderen daags, terwijl deze reisden en nabij de stal kwamen, klom Petrus op het dak om te bidden, omtrent de zesde ure.

10 En hij werd hongerig en begeerde te eten; en terwijl zij het bereidden, overviel hem eene vertrekking van zinnen,

11 en hij zag den hemel geopend, en een zeker vat tot hem nederdalen, gelijk een groot linnen laken, aan de vier hoeken gebonden, en nedergelaten op de aarde;

12 in hetwelk waren alle de viervoetige dieren der aarde, en de wilde en de kruipende dieren, en de vogelen des hemels.

13 En daar geschiedde eene stem tot hem: Sta op Petrus, slacht en eet.

14 Maar Petrus zeide: Geens-

zins H
gegeten
rein w.

15 En
wederom
tot hem
nigd h
maken

16 En
maal;
om op

17 En
ven t
gezicht

zien ha
van Co

ren, g
het hu
aan de

18 en
bende

toegen
huis la

19 En
zicht r

tot he
zoeken

20 da
reis m

want i

21 En
manne

hem g
Zie, i

wat is
hier z

22 En
een h

een re
zende

genis
volk d

delijk
van e

hij u z
huize.

den de

23 A
had,
Doch

Petrus
somm
van J

hem.
24 E
men

zins Heere; want ik heb nooit gegeten iets dat gemeen of onrein was.

15 En eene stem *geschiedde* wederom ten tweeden male tot hem: Hetgeen God gereinigd heeft zult gij niet gemeen maken.

16 En dit geschiedde tot drie-maal; en het vat werd wederom opgenomen in den hemel.

17 En als Petrus bij zich-zelfen twijfelde, wat toch het gezicht mocht zijn dat hij gezien had, zie, de mannen die van Cornelius afgezonden waren, gevraagd hebbende naar het huis van Simon, stonden aan de poort;

18 en iemand geroepen hebbende vraagden zij, of Simon toegenaamd Petrus daar te huis lag.

19 En als Petrus over dat gezicht nadacht, zeide de Geest tot hem: Zie, drie mannen zoeken u:

20 daarom sta op, ga af, en reis met hen, niet twijfelende; want ik heb hen gezonden.

21 En Petrus ging af tot de mannen die van Cornelius tot hem gezonden waren, en zeide: Zie, ik ben het dien gij zoekt; wat is de oorzaak waarom gij hier zijt?

22 En zij zeiden: Cornelius, een hoofdman over honderd, een rechtvaardig man, en vreezende God, en die *goede* getuigenis heeft van het gansche volk der Joden, is door Goddelijke openbaring vermaand van eenen heiligen Engel, dat hij u zoude ontbieden te zijnen huize, en dat hij van u woorden *der zaligheid* zoude hooren.

23 Als hij ze dan ingeroepen had, ontving hij ze in huis. Doch des anderen daags ging Petrus met hen henen, en sommigen der broederen die van Joppe waren gingen met hem.

24 En des anderen daags kwamen zij te Cesaréa. En Corne-

lius verwachtte hen, te zamen geroepen hebbende die van zijn maagschap en bijzonderste vrienden.

25 En als het geschiedde dat Petrus inkwam, ging hem Cornelius tegemoet, en vallende aan *zijne* voeten aanbad hij.

26 Maar Petrus richtte hem op, zeggende: Sta op, ik ben ook zelf een mensch.

27 En met hem sprekende ging hij in, en vond er velen die samengekomen waren;

28 en hij zeide tot hen: Gij weet hoe het eenen Joodschen man ongeoorloofd is, zich te voegen of te gaan tot eenen vreemde; doch God heeft mij getoond dat ik geen mensch zoude gemeen of onrein heeten.

29 Daarom ben ik ook zonder tegenspreken gekomen, ontboden zijnde. Zoo vraag ik dan, om wat reden gijlieden mij hebt ontboden?

30 En Cornelius zeide: Vóór vier dagen was ik vastende tot deze ure toe, en ter negende ure bad ik in mijn huis;

31 en zie, een man stond vóór mij in een blinkend kleed, en zeide: Cornelius, uw gebed is verhoord en uwe aalmoezen zijn voor God gedacht geworden.

32 Zend dan naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd wordt Petrus: deze ligt te huis in het huis van Simon den lederbereider aan de zee, welke hier gekomen zijnde tot u spreken zal.

33 Zoo heb ik dan van stonde aan tot u gezonden, en gij hebt wél gedaan dat gij hier gekomen zijt. Wij zijn dan allen nu *hier* tegenwoordig voor God, om te hooren al hetgeen u van God bevolen is.

34 En Petrus den mond opendoende zeide: Ik verneem in der waarheid, dat God geen aannemer des persoons is;

35 maar in allen volke die hem

vreest en gerechtigheid werkt, is hem aangenaam.

36 Dit is het woord dat hij gezonden heeft den kinderen Israëls, verkondigende vrede door Jezus Christus: deze is een Heer van allen.

37 Gijlieden weet de zaak die geschied is door geheel Judéa, beginnende van Galiléa, na den doop welken Johannes gepredikt heeft,

38 aangaande Jezus van Nazareth, hoe hem God gezalfd heeft met den Heiligen Geest en met kracht; welke *het land* doorgegaan is goeddoende, en gezende allen die van den duivel overweldigd waren; want God was met hem.

39 En wij zijn getuigen van al hetgeen hij gedaan heeft, beide in het Joodsche land en te Jeruzalem; welken zij gedood hebben, *hem* hangende aan een hout.

40 Dezen heeft God opgewekt ten derden dage, en gegeven dat hij openbaar zoude worden,

41 niet al de volke, maar den getuigen die van God te voren verkoren waren, ons *namelijk* die met hem gegeten en gedronken hebben nadat hij uit de dooden opgestaan was;

42 en hij heeft ons geboden den volke te prediken en te betuigen, dat hij is degenedie van God verordineerd is tot een Rechter van levenden en dooden.

43 Dezen geven getuigenis alre de Profeten, dat een iegelijk die in hem gelooft vergeving der zonden ontvangen zal door zijnen naam.

44 Als Petrus nog deze woorden sprak, viel de Heilige Geest op allen die het Woord hoorden.

45 En de geloovigen die uit de besnijdenis waren, zooveel als er met Petrus waren gekomen, ontzettekeden zich dat de gave des Heiligen Geestes ook op de heidenen uitgestort werd;

46 want zij hoorden hen spre-

ken met *vreemde* talen, en God groot maken. Toen antwoordde Petrus:

47 Kan ook iemand het water weren, dat deze niet gedoopt zouden worden, welke den Heiligen Geest ontvangen hebben gelijk als ook wij?

48 En hij beval dat zij zouden gedoopt worden in den naam des Heeren. Toen baden zij hem dat hij eenige dagen bij hen wilde blijven.

HOOFDSTUK 11.

De Apostelen nu en de broeders die in Judéa waren hebben gehoord, dat ook de heidenen het Woord Gods aangenomen hadden.

2 En toen Petrus opgegaan was naar Jeruzalem, twistten tegen hem degenen die uit de besnijdenis waren,

3 zeggende: Gij zijt ingegaan tot mannen die de voorhuid hebben, en hebt met hen gegeten.

4 Maar Petrus beginnende verhaalde het hun vervolgens, zeggende:

5 Ik was in de stad Joppe biddende, en zag in eene vertrekking van zinnen een gezicht, *namelijk* een zeker vat, gelijk een groot linnen laken, nederdalende, bij de vier hoeken nedergelaten uit den hemel, en kwam tot bij mij;

6 op welk *taken* als ik de oogen hield, zoo merkte ik en zag de viervoetige *dieren* der aarde, en de wilde en de kruipende *dieren*, en de vogelen des hemels.

7 En ik hoorde eene stemme die tot mij zeide: Sta op Petrus, slacht en eet.

8 Maar ik zeide: Geenszins Heere, want rooit is iets dat gemeen of onrein was in mijnen mond ingegaan.

9 Doch de stemme antwoordde mij ten tweeden male uit den hemel: Hetgeen God gereinigt heeft zult gij niet gemeen maken.

10 E
maal
opget
11 E
den d
huis
saréa
12 E
dat i
niet
ginge
en w
inge
13 e
hoe
had,
tot l
naar
die t
14 d
ken
wor
15 l
viel
gelij
16
het
zeide
met
gede
lige
17
gelij
ook
zus
wie
wer
18
ren
ten
dan
bek
19
war
ove
gin
nic
tuo
spr
Joc
20
pri
nen
gek
de
den

10 En dit geschiedde tot drie-maal; en alles werd wederom opgetrokken in den hemel.

11 En zie, terzelfder ure stonden daar drie mannen voor het huis, daar ik in was, die van Cersaré tot mij afgezonden waren.

12 En de Geest zeide tot mij, dat ik met hen gaan zoude, niet twijfelende. En met mij gingen ook deze zes broeders, en wij zijn in des mans huis ingegaan;

13 en hij heeft ons verhaald hoe hij eenen Engel gezien had, die in zijn huis stond en tot hem zeide: Zend mannen naar Joppe, en ontbied Simon die toegenaamd is Petrus;

14 die woorden tot u zal spreken, door welke gij zult zalig worden, en geheel uw huis.

15 En als ik begon te spreken, viel de Heilige Geest op hen, gelijk ook op ons in het begin.

16 En ik werd indachtig aan het woord des Heeren, hoe hij zeide: Johannes doopte wel met water, maar gijlieden zult gedoopt worden met den Heiligen Geest.

17 Indien dan God hun even-gelijke gave gegeven heeft als ook ons, die in den Heere Jezus Christus geloofd hebben, wie was ik toch die God konde weren?

18 En als zij dit hoorden waren zij tevreden en verheerlijkten God, zeggende: Zoo heeft dan God ook den heidenen de bekeering gegeven ten leven.

19 Degenen nu die verstrooid waren door de verdrukking die over Stefanus geschied was, gingen *het land* door tot Fenicië toe, en Cyprus, en Antiochië, tot niemand het Woord sprekende dan alleen tot de Joden.

20 En daar waren eenige Cyprische en Cyreneische mannen uit hen, welke te Antiochië gekomen zijnde, spraken tot de Griekschcn, verkondigende den Heere Jezus.

21 En de hand des Heeren was met hen, en een groot getal geloofde en bekeerde zich tot den Heere.

22 En het gerucht van hen kwam tot de ooren der gemeente die te Jeruzalem was, en zij zonden Barnabas uit, dat hij *het land* doorging tot Antiochië toe:

23 dewelke daar gekomen zijnde, en de genade Gods ziende, verblijd werd, en vermaande ze allen, dat zij met een voor-nemen des harten bij den Heere zonden blijven;

24 want hij was een goed man, en vol des Heiligen Geestes en des geloofs. En daar werd eene groote schare den Heere toegevoegd.

25 En Barnabas ging uit naar Tarsus om Saulus te zoeken; en als hij hem gevonden had, bracht hij hem te Antiochië.

26 En het is geschied dat zij een geheel jaar *te zamen* vergaderden in de gemeente, en eene groote schare leerden, en dat de discipelen het eerst te Antiochië Christenen genaamd werden.

27 En in dezelfde dagen kwamen *eenige* Profeten af van Jeruzalem te Antiochië:

28 en één uit hen met name Agabus stond op, en gaf te kennen door den Geest dat er een groote hongersnood zoude wezen over de geheele wereld; dewelke ook gekomen is onder den Keizer Claudius.

29 En naar dat een iegelijk der discipelen vermocht, besloot elk van hen *iets* te zenden ten dienste der broeders die in Judéa woonden;

30 hetwelk zij ook deden, en zonden het tot de Ouderlingen door de hand van Barnabas en Saulus.

HOOFDSTUK 12.

En omtrent denzelfden tijd sloeg de Koning Herodes de

handen aan sommigen van de gemeente, om die kwalijk te behandelen.

2 En hij doodde Jacobus den broeder van Johannes met het zwaard;

3 en toen hij zag dat het den Joden behagelijk was, voer hij voort ook Petrus te vangen (en het waren de dagen der ongehevelde brooden);

4 denwelken ook gegrepen hebbende, hij in de gevangenis zette, en gaf hem over aan vier wachten, elk van vier krijgsknechten om hem te bewaren, willende na het Paascheest hem voorbrengen voor het volk.

5 Petrus dan werd in de gevangenis bewaard; maar van de gemeente werd een gedurig gebed tot God voor hem gedaan.

6 Toen hem nu Herodes zoude voorbrengen, sliep Petrus dien nacht tusschen twee krijgsknechten, gebonden met twee ketenen; en de wachters voor de deur bewaarden de gevangenis.

7 En zie, een Engel des Heeren stond daar, en een licht scheen in de woning, en slaande de zijde van Petrus wekte hij hem op, zeggende: Sta haastelijk op. En zijne ketenen vielen af van de handen.

8 En de Engel zeide tot hem: Omgord u en bind uw schoenzolen aan. En hij deed alzoo. En hij zeide tot hem: Werp uwen mantel om en volg mij.

9 En uitgaande volgde hij hem, en wist niet dat het waarachtig was, hetgeen door den Engel geschiedde, maar hij meende dat hij een gezicht zag.

10 En als zij door de eerste en tweede wacht gegaan waren, kwamen zij aan de ijzeren poort die naar de stad leidt, dewelke van zelf hun geopend werd. En uitgegaan zijnde gingen zij ééne straat voort, en

terstond scheidde de Engel van hem.

11 En Petrus tot zichzelf gekomen zijnde, zeide: Nu weet ik waarachtiglijk dat de Heere zijnen Engel uitgezonden heeft, en mij verlost heeft uit de hand van Herodes en uit al de verwachting van het volk der Joden.

12 En als hij *alles* overlegd had, ging hij naar het huis van Maria, de moeder van Johannes, die toegenaamd was Marcus, alwaar velen te zamen vergaderd en biddende waren.

13 En als Petrus aan de deur van de voorpoort klopte, kwam eene dienstvaagd vóór om te luisteren, met name Rhode;

14 en zij de stem van Petrus bekennde, deed van blijdschap de voorpoort niet open, maar liep naar binnen en boodschapte dat Petrus aan de voorpoort stond.

15 En zij zeiden tot haar: Gij raast. Doch zij bleef daar sterk bij dat het alzoo was. En zij zeiden: Het is zijn Engel.

16 Maar Petrus bleef kloppende; en als zij opengedaan hadden, zagen zij hem en ontzettekeden zich.

17 En als hij hun met de hand gewenkt had dat ze zwijgen zouden, verhaalde hij hun hoe hem de Heere uit de gevangenis uitgeleid had, en zeide: Boodschapt dit aan Jacobus en de broederen. En hij uitgegaan zijnde reisde naar eene andere plaats.

18 En als het dag was geworden, was daar geen kleine beoerte onder de krijgsknechten, wat toch Petrus mocht geschied zijn.

19 En als Herodes hem gezocht had en niet vond, en de wachters gerechtelijk ondervraagd had, gebod hij dat ze weggeleid zouden worden. En hij vertrok van Judéa naar Césaréa, en hield zich *aldaar*.

20 E
tegen
te kri
eendr
Blast
merli
bende
omda
van d
21 E
Herod
aange
recht
deed
22 e
Een s
mens
23 E
hem
daar
niet
worn
geest
24 E
en ve
25
keerd
als z
hadd
bend
gena

En
in d
eenig
nam
gena
Cyre
Herod
voed
2 E
den
lige
beid
het
roep
3 T
en
hebb
4 D
van
men
daar
5 e

20 En Herodes had in den zin tegen de Tyriërs en Sidoniërs te krijgen; maar zij kwamen eendrachtiglijk tot hem, en Blastus, die des Konings kamerling was, overreed hebbende, begeerden zij vrede, omdat hun land gespijgld werd van des Konings land.

21 En op eenen gezetten dag Herodes een koninklijk kleed aangedaan hebbende, en op den rechterstoel gezeten zijnde, deed een rede tot hen;

22 en het volk riep hem toc: Een stemme Gods en niet eens menschen!

23 En van stonde aan sloeg hem een Engel des Heeren, daarom dat hij Gode de eer niet gaf, en hij werd van de wormen gegeten en gaf den geest.

24 En het Woord Gods wies en vermenigvuldigde.

25 Barnabas nu en Saulus keerden weder van Jeruzalem, als zij den dienst volbracht hadden, medegenomen hebbende ook Johannes die toegenaamd werd Marcus.

HOOFDSTUK 13.

En daar waren te Antiochië in de gemeente die daar was, eenige Profeten en Leeraars, namelijk Barnabas, en Simeon genaamd Niger, en Lucius van Cyrene, en Manahan die met Herodes den Viervorst opgevoed was, en Saulus.

2 En als zij den Heere dienden, en vastten, zeide de Heilige Geest: Zondert mij af beide Barnabas en Saulus tot het werk waartoe ik*ze ge-roepen heb.

3 Toen vastten en baden zij, en hun de handen opgelegd hebbende, lieten zij ze gaan.

4 Deze dan uitgezonden zijnde van den Heiligen Geest, kwamen af naar Seleucië, en van daar voeren zij af naar Cyprus;

5 en gekomen zijnde te Sala-

mis, verkondigden zij het Woord Gods in de Synagogen der Joden; en zij hadden ook Johannes tot eenen dienaar.

6 En als zij het eiland doorgegaan waren tot Pafos toe, vonden zij eenen zekeren toovenaar, eenen valschen Profeet, eenen Jood wiens naam was Bar-Jezus,

7 welke was bij den Stadhouder Sergius Paulus eenen verstandigen man. Deze, Barnabas en Saulus tot zich ge-roepen hebbende, zocht zeer het Woord Gods te hooren:

8 maar Elymas de toovenaar (want alzoo wordt zijn naam overgezet) wederstond hen, zoekende den Stadhouder van het geloof af te keeren.

9 Doch Saulus (die ook Paulus genaamd is) vervuld met den Heiligen Geest, en de oogen op hem houdende, zeide:

10 O gij kind des duivels, vol van alle bedrog en van alle arglistigheid, vijand van alle gerechtigheid, zult gij niet ophouden te verkeeren de rechte wegen des Heeren?

11 En nu zie, de hand des Heeren is tegen u, en gij zult blind zijn en de zon niet zien voor eenen tijd. En van stonde aan viel op hem donkerheid en duisternis, en rondom gaande zocht hij die hem met de hand mochten leiden.

12 Als de Stadhouder zag hetgeen geschied was, toen geloofde hij, verslagen zijnde over de leer des Heeren.

13 En Paulus en die met hem waren, van Pafos afgevaren zijnde, kwamen te Perge, eene stad in Pamfylië; maar Johannes van hen scheidende keerde weder naar Jeruzalem.

14 En zij van Perge het land doorgaande, kwamen te Antiochië, eene stad in Pisidië; en gegaan zijnde in de Synagoge op den dag des sabbats, zaten zij neder.

15 En na het lezen der Wet

en der Profeten zonden de oversten der Synagoge tothen, zeggende: Mannen broeders, indien daar *eenig* woord van vertroosting tot het volk in u is, zoo spreekt.

16 En Paulus stond op en wenkte met de hand, en zeide: Gij Israëlitische mannen en gij die God vreest, hoort toe.

17 De God van dit volk Israël heeft onze vaderen uitverkoren, en het volk verhoogd als zij vreemdelingen waren in het land van Egypte, en heeft ze met een hoogen arm daaruit geleid;

18 en heeft omtrent den tijd van veertig jaren hunne zeden verdragen in de woestijn;

19 en zeven volkeren uitgeroeid hebbende in het land Kanaän, heeft hun door het lot het land derzelve uitgedeeld;

20 en daarna, omtrent vierhonderd en vijftig jaren, gaf hij *hun* richters, tot op Samuël den Profeet.

21 En van toen aan begeerden zij eenen Koning, en God gaf hun Saul den zoon van Kis, eenen man uit den stam Benjamin, veertig jaren;

22 en dezen afgezet hebbende, verwekte hij hun David tot eenen Koning; denwelken hij ook getuigenis gaf, en zeide: Ik heb gevonden David den *zoon* van Isai, eenen man naar mijn hart, die al mijnen wille zal doen.

23 Van dezès zaad heeft God Israël, naar de belofte, verwekt den Zaligmaker Jezus,

24 als Johannes eerst al den volke Israëls vóór zijne aankomst gepredikt had den doop der bekeering.

25 Doch als Johannes den loop vervulde, zeide hij: Wie meent gijlieden dat ik ben? Ik ben de Christus niet: maar zie, hij komt na mij, wien ik niet waardig ben de schoenen zijner voeten te ontbinden.

26 Mannen broeders, kinderen van het geslacht Abrahams, en wie onder u God vreezen, tot u is het Woord dezer zaligheid gezonden.

27 Want die te Jeruzalem wonen, en hunne oversten, dezen niet kennende, hebben ook de stemmen der Profeten, die op elken sabbatdag gelezen worden, *hem* veroordeelende, vervuld;

28 en geene oorzaak des doods vindende, hebben zij van Pilatus begeerd dat hij zoude gedood worden;

29 en als zij alles volbracht hadden wat van hem geschreven was, namen zij *hem* af van het hout en leiden *hem* in het graf.

30 Maar God heeft hem uit de dooden opgewekt;

31 welke gezien is geweest, vele dagen lang, van degenen die met hem opgekomen waren van Galilëa naar Jeruzalem, die zijne getuigen zijn bij het volk.

32 En wij verkondigen u de belofte die tot de vaderen geschied is, dat *namelijk* God dezelve vervuld heeft aan ons hunne kinderen, als hij Jezus verwekt heeft:

33 gelijk ook in den tweeden Psalm geschreven staat: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneroord.

34 En dat hij hem uit de dooden heeft opgewekt, alzoo dat hij niet meer zal tot verderving keeren, heeft hij aldus gezegd: Ik zal ulieden de weldadigheden Davids geven, die getrouw zijn:

35 waarom hij ook in eenen anderen Psalm zegt: Gij zult uwen Heilige niet overgeven om verderving te zien.

36 Want David, als hij in zijnen tijd den raad Gods geëind had, is ontslapen, en is bij zijne vaderen gelegd, en heeft wel verderving gezien;

37 maar hij, dien God opge-

wekt heeft, heeft geene verderving gezien.

38 Zoo zij u dan bekend, mannen broeders, dat door dezen u vergeving der zonden verkondigd wordt;

39 en dat van alles, waarvan gij niet kondet gerechtvaardigd worden door de wet van Mozes, door dezen een iegelijk die gelooft gerechtvaardigd wordt.

40 Ziet dan toe dat over ulieden niet kome hetgeen gezegd is in de Profeten:

41 Ziet, gij verachters, en verwondert u, en verdwijnt; want ik werk een werk in uwe dagen, een werk hetwelk gij niet zult gelooven zoo het u iemand verhaalt.

42 En als de Joden uitgegaan waren uit de Synagoge, baden de heidenen dat tegen den naasten sabbat hun dezelfde woorden zouden gesproken worden.

43 En als de Synagoge gescheiden was, volgden velen van de Joden en van de godsdienstige Jodengenooten Paulus en Barnabas; welke tot hen spraken, en hen vermaanden te blijven bij de genade Gods.

44 En op den volgende sabbat kwam bijna de geheele stad te zamen om het Woord Gods te hooren.

45 Doch de Joden de scharen ziende werden met nijdigheid vervuld, en wedspraken hetgeen van Paulus gezegd werd, wedsprekende en lasterende.

46 Maar Paulus en Barnabas vrijmoedigheid gebruikende zeiden: Het was noodig dat eerst tot u het Woord Gods gesproken zoude worden; doch nademaal gij hetzelfde verstoot, en uzelve des eeuwigen levens niet waardig oordeelt, zie, wij keeren ons tot de heidenen.

47 Want alzóó heeft ons de Heere geboden, zeggende: Ik heb u gesteld tot een licht der heidenen, opdat gij zoudt zijn

tot zaligheid, tot aan het uiterste der aarde.

48 Als nu de heidenen dit hoorden, verblijdden zij zich en prezen het Woord des Heeren, en daar geloofden zooveelen als er geordineerd waren tot het eeuwige leven;

49 en het Woord des Heeren werd door het geheele land uitgebreid.

50 Maar de Joden maakten óp de godsdienstige en achtbare vrouwen en de voornaamsten van de stad, en verwekten vervolging tegen Paulus en Barnabas, en wierpen ze uit hunne landpalen.

51 Doch zij schuddeden het stof van hunne voeten af tegen dezelve, en kwamen te Iconium;

52 en de discipelen werden vervuld met blijdschap en met den Heiligen Geest.

HOOFDSTUK 14.

En het geschiedde te Iconium, dat zij te zamen gingen in de Synagoge der Joden, en alzóó spraken, dat eene groote menigte beide van Joden en Grieken geloofde.

2 Maar de Joden die ongehoorzaam waren verwekten en verbitterden de zielen der heidenen tegen de broeders.

3 Zij verkeerden dan *aldaar* eenen langen tijd, vrijmoediglijk sprekende in den Heere, die getuigenis gaf aan het woord zijner genade, en gaf dat teekenen en wonderen geschieden door hunne handen.

4 En de menigte der stad werd verdeeld, en sommigen waren met de Joden, en sommigen met de Apostelen.

5 En als daar een oploop geschiedde beide van heidenen en van Joden, met hunne oversten, om hun smaadheid aan te doen en hen te steenigen,

6 zijn zij, *alles* overleigd hebbende, gevlucht naar de ste-

den van Lycaonië, *namelijk* Lystra en Derbe, en het omringende land.

7 en verkondigden aldaar het Evangelie.

8 En een zeker man te Lystrazat onmachtig aan de voeten, kreupel zijnde van zijn moeders lijf, die nooit had gewandeld.

9 Deze hoorde Paulus spreken; welke de oogen op hem houdende, en ziende dat hij geloof had om gezond te worden,

10 zeide met groote stemme: Sta recht op uwe voeten. En hij sprong op en wandelde.

11 En de scharen ziende hetgeen Paulus gedaan had, verhieven hunne stemmen en zeiden in het Lycaonisch: De goden zijn den menschen gelijk geworden en tot ons nedergekomen;

12 en zij noemden Barnabas Jupiter, en Paulus Mercurius, omdat hij het woord voerde.

13 En de Priester van Jupiter die vóór hunne stad was, als hij ossen en kranzen aan de voorpoorten gebracht had, wilde hij offeren met de scharen.

14 Maar de Apostelen Barnabas en Paulus dat hoorende, scheurden hunne kleederen en sprongen onder de schare, roepende

15 en zeggende: Mannen, waarom doet gij deze dingen? Wij zijn óók menschen van gelijke bewegingen als gij, en verkondigen ulieden, dat gij u zoudt van deze ijdele *dingen* bekeeren tot den levenden God, die gemaakt heeft den hemel en de aarde en de zee en al hetgeen in dezelve is:

16 welke in de verledene tijden alle de heidenen heeft laten wandelen in hunne wegen;

17 hoewel hij nochtans zichzelf niet onbetuigd gelaten heeft, goed doende van den hemel, ons regen en vruchtbare tijden gevende, vervul-

lende onze harten met spijze en vroolijkheid.

18 En dit zeggende wederhiel den zij nauwelijks de scharen, dat zij hun niet offerden.

19 Maar daarover kwamen Joden van Antiochië en Iconium, en overreedden de scharen, en steenigden Paulus, en sleepten hem buiten de stad, meenende dat hij dood was.

20 Doch als hem de discipelen omringd hadden, stond hij op en kwam in de stad; en des anderen daags ging hij met Barnabas uit naar Derbe.

21 En als zij aan die stad het Evangelie verkondigd en vele discipelen gemaakt hadden, keerden zij weder naar Lystra en Iconium en Antiochië,

22 versterkende de zielen der discipelen, en vermaanende dat ze zouden blijven in het geloof, en dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods.

23 En als zij hun in elke gemeente met opsteken der handen Ouderlingen verkoren hadden, gebeden hebbende met vasten, bevalen zij ze den Heere, in welken zij geloofd hadden.

24 En Pisidië doorgereisd hebbende, kwamen zij in Pamfilië;

25 en als zij te Perge het Woord gesproken hadden kwamen zij af naar Attalië;

26 en van daar voeren zij af naar Antiochië, van waar zij der genade Gods bevolen waren geweest tot het werk dat zij volbracht hadden.

27 En daar gekomen zijnde, en de gemeente vergaderd hebbende, verhaalden zij wat groote dingen God met hen gedaan had, en dat hij den heidenen de deur des geloofs geopend had.

28 En zij verkeerden aldaar geen klein tijd met de discipelen.

En
men
de
dien
naar
kunt
2 A
ders
de b
gen
dine
en e
den
en
lem
3 2
uitg
Fen
de b
dede
groc
4 1
zijn
van
tele
zij
ding
had
5 1
sou
van
die
zeg
bes
van
6
Oud
zam
lett
7 1
ting
op
bro
van
mij
den
Wo
hoo
8
ten
gev
lig
9

HOOFDSTUK 15.

En sommigen die afgekomen waren van Judéa leerden de broederen, zeggende: Indien gij niet besneden wordt naar de wijze van Mozes, zoo kunt gij niet zalig worden.

2 Als er dan geen kleine wederstand en twisting geschiedde bij Paulus en Barnabas tegen hen, zoo hebben zij geordineerd dat Paulus en Barnabas en eenige anderen uit hen zouden opgaan tot de Apostelen en Ouderlingen naar Jeruzalem, over deze vraag.

3 Zij dan van de gemeente uitgeleid zijnde, reisden door Fenicië en Samarië, verhalende de bekeering der heidenen, en deden allen den broederen groote blijdschap aan.

4 En te Jeruzalem gekomen zijnde, werden zij ontvangen van de gemeente en de Apostelen en de Ouderlingen; en zij verkondigden wat groote dingen God met hen gedaan had.

5 Maar, zeiden zij, daar zijn sommigen opgestaan van die van de sekte der Farizeërs, die geloovig zijn geworden, zeggende dat men hen moet besnijden, en gebieden de wet van Mozes te onderhouden.

6 En de Apostelen en de Ouderlingen vergaderden te zamen om op deze zake te letten.

7 En als daarover groote twisting geschiedde, stond Petrus op en zeide tot hen: Mannen broeders, gij weet dat God van vóór langen tijd onder ons mij verkoren heeft, dat de heidenen door mijnen mond het Woord des Evangelies zouden hooren en gelooven.

8 En God, de kenner der harten, heeft hun getuigenis gegeven, hun gevende den Heiligen Geest gelijk als ook ons,

9 en heeft geen onderscheid

gemaakt tusschen ons en hen, gereinigd hebbende hunne harten door het geloof.

10 Nu dan, wat verzoekt gij God, om een juk op den hals der discipelen te leggen, 't welk noch onze vaders noch wij hebben kunnen dragen?

11 Maar wij gelooven door de genade des Heeren Jezus Christus zalig te worden op zulke wijze als ook zij.

12 En al de menigte zweeg stil, en zij hoorden Barnabas en Paulus verhalen, wat groote teekenen en wonderen God door hen onder de heidenen gedaan had.

13 En nadat deze zwegen, antwoordde Jacobus, zeggende: Mannen broeders, hoort mij.

14 Simcon heeft verhaald hoe God eerst de heidenen heeft bezocht, om uit hen een volk aan te nemen voor zijnen naam.

15 En hiermede stemmen overeen de woorden der Profeten, gelijk geschreven is:

16 Na dezen zal ik wederkeeren en weder opbouwen den Tabernakel Davids die vervallen is, en hetgeen daarvan verbroken is weder opbouwen, en ik zal denzelven weder oprichten,

17 opdat de overblijvende menschen den Heere zoeken, en alle de heidenen over welke mijn naam aangeroepen is, spreekt de Heere die dit alles doet.

18 Gode zijn alle zijne werken van eeuwigheid bekend.

19 Daarom oordeel ik, dat men degenen die uit de heidenen zich tot God bekeeren niet beroere,

20 maar hen zal aanschrijven, dat zij zich onthouden van de dingen die door de afgoden besmet zijn, en van hoererij, en van het verstikte, en van bloed.

21 Want Mozes heeft er van oude tijden in elke stad die hem prediken, en hij word

op elken sabbat in de Synagoge gelezen.

22 Toen heeft het den Apostelen en den Ouderlingen met de geheele gemeente goed gedacht, *eenige* mannen uit zich te verkiezen en met Paulus en Barnabas te zenden naar Antiochië, *namelijk* Judas die toegenaamd wordt Barsabas, en Silas, mannen die voorgangers waren onder de broeders;

23 en zij schreven door hen dit *navolgende*: De Apostelen en de Ouderlingen en de broeders *wenschen* den broederen uit de heidenen, die in Antiochië en Syrië en Cilicië zijn, zaligheid.

24 Nademaal wij gehoord hebben dat sommigen, die van ons uitgegaan zijn, u met woorden ontroerd hebben, en uwe zielen wankelend gemaakt, zeggende dat gij moet besneden worden en de wet onderhouden, welken wij *dat* niet bevolen hadden,

25 zoo heeft het ons eendrachtiglijk te zamen zijnde goed gedacht, *eenige* mannen te verkiezen en tot u te zenden met onze geliefden, Barnabas en Paulus,

26 menschen die hunne zielen overgegeven hebben voor den naam onzes Heeren Jezus Christus.

27 Wij hebben dan Judas en Silas gezonden, die óók met den mond hetzelfde zullen verkondigen.

28 Want het heeft den Heiligen Geest en ons goed gedacht, ulieden geen en meerderen last op te leggen dan deze noodzakelijke dingen:

29 *namelijk* dat gij u onthoudt van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoererij; van welke dingen, indien gij uzelve wacht, zoo zult gij wél doen. Vaartwel.

30 Deze dan hun afscheid ontvangende, kwamen te

Antiochië; en de menigte vergaderd hebbende, gaven zij den brief over.

31 En zij, *dien* gelezen hebbende, verblijdden zich over de vertroosting.

32 Judas nu en Silas, die ook zelve Profeten waren, vermaanden de broeders met vele woorden en versterkten ze.

33 En als zij *daar* een tijd *lang* vertoefd hadden, lieten hen de broeders *wederom* gaan met vrede, tot de Apostelen.

34 Maar het dacht Silas goed aldaar te blijven.

35 En Paulus en Barnabas onthielden zich te Antiochië, leerende en verkondigende met nog vele anderen het Woord des Heeren.

36 En na eenige dagen zeide Paulus tot Barnabas: Laat ons nu wederkeeren en bezoeken onze broeders in elke stad in welke wij het Woord des Heeren verkondigd hebben, hoe zij het hebben.

37 En Barnabas ried dat zij Johannes, die genaamd is Marcus, zouden medenemen;

38 maar Paulus achtte billijk dat men dien niet zoude medenemen, die van Pamfylië af van hen was afgeweken, en met hen niet was gegaan tot het werk.

39 Er ontstond dan eene verbittering, alzoo dat zij van elkander gescheiden zijn, en dat Barnabas Marcus medenam en naar Cyprus afvoer.

40 Maar Paulus verkoos Silas, en reisde henen, der genade Gods van de broederen bevolen zijnde;

41 en hij doorreisde Syrië en Cilicië, versterkende de gemeenten.

HOOFDSTUK 16.

En hij kwam te Derbe en Lystra. En zie, aldaar was een zeker discipel met name Timotheüs, zoon van eene geloovige

Joods
eene
2 we
geven
te Ly
3 De
hem
en be
wille
ren;
nen
was.
4 En
reisde
donna
Apos
Jeruz
ren,
5 De
beves
werd
ger i
6 E
land
hadd
Heili
Woo
7 en
de, p
te re
hun
8 en
zijnde
9 E
nach
was
staar
Kom
help
10 A
zien
ston
zen,
ous
denz
verk
11
zijne
Sam
dag
12
wel
deel
nie
die
13

Joodsche vrouw, maar van eenen Griekschen vader;

2 Welken *goede* getuigenis gegeven werd van de broederen te Lystra en Iconium.

3 Deze wilde Paulus dat met hem zoude reizen; en hij nam en besneed hem, om der Joden wille die in die plaatsen waren; want zij kenden allen zijn vader dat hij een Griek was.

4 En als zij de steden doorreisden, gaven zij hun de ordonnantiën over, die van de Apostelen en de Ouderlingen te Jeruzalem goed gevonden waren, om die te onderhouden.

5 De gemeenten dan werden bevestigd in het geloof, en werden dagelijks overvloediger in getal.

6 En als zij Frygië en het land van Galatië doorgereisd hadden, werden zij van den Heiligen Geest verhinderd het Woord in Azië te spreken;

7 en aan Mysië gekomen zijnde, poogden zij naar Bithynië te reizen, en de Geest liet het hun niet toe;

8 en zij Mysië voorbijgereisd zijnde, kwamen af naar Troas.

9 En van Paulus werd in den nacht een gezicht gezien: daar was een Macedonisch man staande, die hem bad en zeide: Kom over in Macedonië en help ons.

10 Als hij nu dit gezicht gezien had, zoo zochten wij terstond naar Macedonië te reizen, besluitende *daaruit*, dat ons de Heere geroepen had om denzelven het Evangelie te verkondigen.

11 Van Troas dan afgevaren zijnde, liepen wij recht naar Samothrace, en den volgende dag naar Neapolis;

12 en van daar naar Filippi, welke is de eerste stad van dit deel van Macedonië, een kolonie; en wij onthielden ons in die stad ettelijke dagen.

13 En op den dag des sabbats

gingen wij buiten de stad aan de rivier, waar het gebed placht te geschieden, en nedergezeten zijnde spraken wij tot de vrouwen die te zamen gekomen waren.

14 En eene zekere vrouw met name Lydia, eene purperverkoopster van de stad Thyatira, die God diende, hoorde ons; welker harte de Heere heeft geopend, dat zij acht nam op hetgeen van Paulus gesproken werd.

15 En als zij gedoopt was en haar huis, bad zij ons, zeggende: Indien gij hebt geoordeeld dat ik den Heere getrouw ben, zoo komt in mijn huis en blijft er; en zij dwong ons.

16 En het geschiedde als wij tot het gebed henengingen, dat eene zekere dienstmaagd, hebbende eenen waarzeggenden geest, ons ontmoette, welke haren heeren groot gewin toebracht met waarzeggen.

17 Deze volgde Paulus en ons achterna, en riep, zeggende: Deze menschen zijn dienstknechten Gods des Allerhoogsten, die ons den weg der zaligheid verkondigen.

18 En dit deed zij vele dagen lang. Maar Paulus *daarover* ontevreden zijnde, keerde zich om en zeide tot den geest: Ik gebied u in den naam van Jezus Christus dat gij van haar uitgaat. En hij ging uit terzelfder ure.

19 Als nu de heeren van dezelfde zagen dat de hoop huns gewins weg was, grepen zij Paulus en Silas en trokken ze naar de markt voor de oversten;

20 en als zij ze tot de hoofdmannen gebracht hadden, zeiden zij: Deze menschen beroeren onze stad, daar zij Joden zijn;

21 en zij verkondigen zeden die ons niet geoorloofd zijn aan te nemen of te doen, alzoo wij Romeinen zijn.

22 En de schare stond gezamenlijk tegen hen op: en de hoofdmannen hun de kleederen afgescheurd hebbende, bevalen ze te geeselen;

23 en als zij hun vele slagen gegeven hadden, wierpen zij ze in de gevangenis, en gebooden den stokbewaarder dat hij ze zekerlijk bewaren zoude:

24 dewelke zulk een gebod ontvangen hebbende, wierp hen in den binnensten kerker en verzekerde hunne voeten in den stok.

25 En omtrent middernacht baden Paulus en Silas en zongen Gode lofzangen, en de gevangenen hoorden naar hen.

26 En daar geschiedde snel-lijk eene groote aardbeving, alzoo dat de fundamente des kerkers bewogen werden; en terstond werden alle de deuren geopend, en de banden van allen werden los.

27 En de stokbewaarder wakker geworden zijnde, en ziende de deuren der gevangenis geopend, trok een zwaard en zoude zichzelf omgebracht hebben, meenende dat de gevangenen ontloden waren.

28 Maar Paulus riep met groote stem, zeggende: Doe uzelfven geen kwaad, want wij zijn allen hier.

29 En als hij licht geëischt had, sprong hij in en werd zeer bevende en viel neder *aan de roeten* van Paulus en Silas;

30 en hen buiten gebracht hebbende, zeide hij: Lieve heeren, wat moet ik doen opdat ik zalig worde?

31 En zij zeiden: Geloof in den Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis.

32 En zij spraken tot hem het Woord des Heeren, en tot allen die in zijn huis waren.

33 En hij nam hen tot zich in die ure des nachts, en wiesch hen van de striemen; en hij

werd terstond gedoopt, en alle de zijnen;

34 en hij bracht ze in zijn huis, en zette *hun* de tafel voor, en verheugde zich dat hij met al zijn huis aan God geloovig geworden was.

35 En als het dag geworden was, zonden de hoofdmannen de stadsdienaars, zeggende: Laat die menschen los.

36 En de stokbewaarder boodschapte deze woorden aan Paulus, zeggende: De hoofdmannen hebben gezonden dat gij zoudt losgelaten worden: gaat dan nu uit en reist henen in vrede.

37 Maar Paulus zeide tot hen: Zij hebben ons, die Romeinen zijn, onveroordeeld in 't openbaar gegeeseld en in de gevangenis geworpen, en werpen ze ons nu heimelijk daaruit? Niet alzoo; maar dat ze zelve komen en ons uitleiden.

38 En de stadsdienaars boodschapten deze woorden wederom den hoofdmannen; en zij werden bevreesd, hoorende dat zij Romeinen waren;

39 en zij komende baden hen, en als zij ze uitgeleid hadden, begeerden zij dat ze uit de stad gaan zouden.

40 En uitgegaan zijnde uit de gevangenis, gingen zij in bij Lydia; en de broeders gezien hebbende, vertroostten zij hen, en gingen uit *de stad*.

HOOFDSTUK 17.

En door Amfipolis en Apollonia *hunnen* weg genomen hebbende, kwamen zij te Thessalonica, alwaar eene Synagoge der Joden was.

2 En Paulus, gelijk hij gewoon was, ging tot hen in, en drie sabbaten lang handelde hij met hen uit de Schriften,

3 *dezelve* openende, en voor *oogen* stellende dat de Christus moest lijden en opstaan uit de dooden, en dat deze Jezus is

de C
ulied
4 E
loofd
Silas
gods
groot
voor
nige.
5 M
hoor
de,
booz
boev
volk
de st
aanv
het v
6 E
trok
broer
stad
were
gebr
kom
7 w
nom
tege
zegge
Kon
8 E
en d
hoor
9 de
ande
gen
10 H
ston
Silas
daar
hene
Jode
11 e
die t
die l
alle
kend
of d
12 V
den,
acht
man
13
Thes
het
van

de Christus dien ik, *zeide hij*, ulieden verkondig.

4 En sommigen uit hen geloofden en werden Paulus en Silas toegevoegd, en van de godsdienstige Grieken eene groote menigte, en van de voornaamste vrouwen niet weinige.

5 Maar de Joden die ongehoorzaam waren *dit* benijden-de, namen tot zich eenige booze mannen uit de markt-boeven, en maakten dat het volk te hoop liep, en beroerden de stad; en op het huis Jasons aanvallende, zochten zij ze tot het volk te brengen.

6 En als zij ze niet vonden, trokken zij Jason en eenige broeders voor de oversten der stad, roepende: Deze, die de wereld in beroering hebben gebracht, zijn ook hier gekomen.

7 welke Jason in *zijn huis* genomen heeft; en alle deze doen tegen de geboden des Keizers, zeggende dat er een andere Koning is, *namelijk* Jezus.

8 En zij beroerden de schare en de oversten der stad die dit hoorden;

9 doch als zij van Jason en de anderen vergenoeging ontvingen hadden, lieten zij ze gaan.

10 En de broeders zonden terstond des nachts Paulus en Silas weg naar Beréa; welke daar gekomen zijnde gingen henen naar de Synagoge der Joden:

11 en deze waren edeler dan die te Thessalonica waren, *als* die het Woord ontvingen met alle toegenegenheid, onderzoekende dagelijks de Schriften, of deze dingen alzo waren.

12 Velen dan uit hen geloofden, en van de Griekse achtbare vrouwen en van de mannen niet weinige;

13 maar als de Joden van Thessalonica verstonden dat het Woord Gods ook te Beréa van Paulus verkondigd werd,

kwamen zij ook dáár en bewogen de scharen.

14 Doch de broeders zonden toen van stonde aan Paulus weg, dat hij ging als naar de zee; maar Silas en Timotheüs bleven aldaar.

15 En die Paulus geleidden brachten hem tot Athene toe, en als zij bevel gekregen hadden aan Silas en Timotheüs, dat zij op het spoedigst tot hem zouden komen, vertrokken zij.

16 En terwijl Paulus hen te Athene verwachtte, werd zijn geest in hem ontstoken, ziende dat de stad zoo zeer afgodisch was.

17 Hij handelde dan in de Synagoge met de Joden en met degenen die godsdienstig waren, en op de markt alle dagen met degenen die *hem* voorkwamen.

18 En sommigen van de Epicureische en Stoische filosofen stredden met hem, en sommigen zeiden: Wat wil toch deze klapper zeggen? maar anderen *zeiden*: Hij schijnt een verkondiger te zijn van vreemde goden, omdat hij hun Jezus en de opstanding verkondigde.

19 En zij namen hem en brachten hem op de plaats genaamd Areopagus, zeggende: Kunnen wij niet weten welke deze nieuwe leer is daar gij van spreekt?

20 Want gij brengt eenige vreemde dingen voor onze ooren: wij willen dan weten wat toch dit zijn wil.

21 (Die van Athene nu allen, en de vreemdelingen die zich daar onthielden, besteedden hunnen tijd tot niets anders dan om wat nieuws te zeggen en te hooren.)

22 En Paulus staande in het midden van de plaats genaamd Areopagus, *zeide*: Gij mannen van Athene, ik bemerk dat gij alleszins gelijk als godsdienstiger zijt;

23 want *de stad* doorgaande, en aanschouwende uwe heilighdommen, heb ik ook een altaar gevonden op hetwelk een opschrift stond: DEN ONBEKENDEN GOD. Dezen dan, dien gij niet kennende dient, verkondig ik ulieden.

24 De God die de wereld gemaakt heeft en alles dat daarin is, deze zijnde een Heere des hemels en der aarde, woont niet in tempelen met handen gemaakt,

25 en wordt ook van menschenhanden niet gediend *als* iets behoevende, alzoo hij zelf allen het leven en den adem en alle dingen geeft;

26 en heeft uit éénen bloede het gansche geslacht der menschen gemaakt, om op den geheelen aardbodem te wonen, bescheiden hebbende de tijden te voren geordineerd, en de bepalingen van hunne woning,

27 opdat zij den Heere zouden zoeken, of zij hem immers tasten en vinden mochten, hoewel hij niet verre is van een iegelijk van ons.

28 Want in hem leven wij, en bewegen wij ons, en zijn wij, gelijk ook eenigen van uwe poëten gezegd hebben: Want wij zijn ook zijn geslachte.

29 Wij dan zijnde Gods geslachte, moeten niet meenen dat de Godheid goud of zilver of steen gelijk zij, welke door menschenkunst en bedenking gesneden zijn.

30 God dan de tijden der onwetendheid overgezien hebbende, verkondigt nu allen menschen alom dat zij zich bekeeren:

31 daarom dat hij eenen dag gesteld heeft op welken hij den aardbodem rechtvaardiglijk zal oordeelen, door eenen man dien hij *daartoe* geordineerd heeft, verzekering *daarvan* doende aan allen, dewijl hij hem uit de dooden opgewekt heeft.

32 Als zij nu van de opstanding der dooden hoorden, spotteden sommigen *daarmede*, en sommigen zeiden: Wij zullen u wederom hiervan hooren.

33 En alzoo is Paulus uit het midden van hen weggegaan; 34 doch sommige mannen hingen hem aan en geloofden, onder welke was ook Dionysius de Areopagiet, en eene vrouw met name Damaris, en anderen met hen.

HOOFDSTUK 18.

En na dezen scheidde Paulus van Athene en kwam te Corinthe,

2 en vond eenen zekeren Jood met name Aquila, van geboorte uit Pontus, die onlangs van Italië gekomen was, en Priscilla zijne vrouw, (omdat Claudius bevolen had dat alle de Joden uit Rome vertrekken zouden), en hij ging tot hen;

3 en omdat hij van hetzelfde handwerk was, bleef hij bij hen en wrocht; want zij waren tentenmakers van handwerk.

4 En hij handelde op elken sabbat in de Synagoge, en bewoog *tot het geloof* Joden en Grieken.

5 En als Silas en Timotheüs van Macedonië afgekomen waren, werd Paulus door den Geest gedrongen, betuigende den Joden dat Jezus is de Christus.

6 Maar als zij wederstonden en lasterden, schudde hij *zijne* kleederen af en zeide tot hen: Uw bloed zij op uw hoofd; ik ben rein, en van nu af zal ik tot de heidenen henengaan.

7 En van daar gegaan zijnde, kwam hij in het huis van eenen *man* met name Justus, die God diende, wiens huis paalde aan de Synagoge.

8 En Crispus de overste der Synagoge geloofde aan den Heere met geheel zijn huis, en velen van de Corinthiërs *hem*

hoo
ged
9
lus
nach
mas
10
mar
om
heb
11
een
ren
God
12
der
de J
Paul
voor
13
men
den
14
zoud
tot
onz
war
met
15
is o
en o
zoo
ik v
rech
16
den
17
men
Syn
den
zich
18
vele
hij a
en v
en
hem
gesch
had
19
en li
in d
met
20
lang
bewi

hoorende geloofden en werden gedoopt.

9 En de Heere zeide tot Paulus door een gezicht in den nacht: Wees niet bevreesd, maar spreek, en zwijg niet;

10 want ik ben met u, en niemand zal de hand aan u leggen om u kwaad te doen; want ik heb veel volks in deze stad.

11 En hij onthield zich aldaar een jaar en zes maanden, leerende onder hen het woord Gods.

12 Maar als Gallio Stadhouders van Achaje was, stonden de Joden eendrachtiglijk tegen Paulus op, en brachten hem voor den rechterstoel,

13 zeggende: Deze raadt den menschen aan, dat ze God zouden dienen tegen de wet.

14 En als Paulus zijnen mond zoude opendoen, zeide Gallio tot de Joden: Zoo daar eenig ongelijk of kwaad stuk *begaan* ware, o Joden, zoo zoude ik met reden ulieden verdragen,

15 maar indien daar geschil is over een woord en namen en over de wet die onder u is, zoo zult gijzelve toezien: want ik wil over deze dingen geen rechter zijn.

16 En hij dreef ze weg van den rechterstoel.

17 Maar alle de Grieken namen Sosthenes den overste der Synagoge en sloegen hem voor den rechterstoel; en Gallio trok zich geen van deze dingen aan.

18 En als Paulus daar nog vele dagen gebleven was, nam hij afscheid van de broederen, en voer van daar naar Syrië, en Priscilla en Aquila met hem, *zijn* hoofd te Cenchrea geschoren hebbende, want hij had eene gelofte *gedaan*.

19 En hij kwam te Efeze aan, en liet ze aldaar; maar hij ging in de Synagoge en handelde met de Joden.

20 En als zij baden dat hij langer bij hen blijven zoude, bewilligde hij het niet,

21 maar hij nam afscheid van hen, zeggende: Ik moet noodzakelijk het toekomende feest te Jeruzalem houden; doch ik zal tot u wederkeeren, zoo God wil; en hij voer weg van Efeze.

22 En als hij te Cesaréa was gekomen, ging hij op naar Jeruzalem, en de gemeente gegroet hebbende, ging hij af naar Antiochië;

23 en als hij aldaar eenigen tijd geweest was, ging hij weg, en doorreisde vervolgens het land van Galatië en Frygië, versterkende alle de discipelen.

24 En een zekere Jood met name Apollos, van geboorte een Alexandriër, een welsprekend man, kwam te Efeze, machtig zijnde in de Schriften.

25 Deze was in den weg des Heeren onderwezen; en vurig zijnde van geest, sprak hij en leerde naarstiglijk de zaken des Heeren, wetende alleenlijk den doop van Johannes;

26 en deze begon vrijmoediglijk te spreken in de Synagoge. En als hem Aquila en Priscilla gehoord hadden, namen zij hem tot zich en leiden hem den weg Gods nauwkeuriger uit.

27 En als hij wilde naar Achaje reizen, schreven de broeders, hem vermaand hebbende, aan de discipelen dat zij hem ontvangen zouden; welke daar gekomen zijnde veel heeft toegebracht aan degenen die geloofden door de genade.

28 Want hij overtuigde de Joden met grooten ernst in 't openbaar, bewijzende door de Schriften dat Jezus de Christus was.

HOOFDSTUK 19.

En het geschiedde terwijl Apollos te Corinthhe was, dat Paulus de bovenste deelen *des lands* doorreisde hebbende te

Efeze kwam; en eenige discipelen *aldaar* vindende.

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord of daar een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waar in zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekeering, zeggende tot het volk dat zij gelooven zouden in denjenigen die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5 En die *hem* hoorden werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus;

6 en als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen, en zij spraken met *vreemde* talen en profeteerden.

7 En alle deze waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de Synagoge en sprak vrijmoediglijk drie maanden lang, *met hen* handelende en *hun* aanradende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden en ongehoorzaam waren, kwaadsprekende van den *weg des Heeren* voor de menigte, week hij van hen en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen die in Azië woonden het Woord des Heeren Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus.

12 Alzoo dat ook van zijn lijf op de kranken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de zieken van hen weken en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de om-

zwervende Joden, zijnde *duivel*-bezweerders, hebben zich onderwonden den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt.

14 Deze nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een Joodschen Overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch in welken de booze geest was sprong op hen, en hen meester geworden zijnde kreeg hij de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvlogen.

17 En dit werd allen bekend, beiden Joden en Grieken die te Efeze woonden, en daar viel een vreeze over hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd groot gemaakt;

18 en velen dergenen die geloofden kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19 Velen ook dergenen die ijdele *kunsten* gepieegd hadden, brachten de boeken bijeen en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid, en berekenden de waarde dertelve, en bevonden vijftigduizend zilveren *penningen*.

20 Alzoo wies het Woord des Heeren met macht en nam de overhand.

21 En als deze dingen volbracht waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaje doorgegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen die hem dienden, *namelijk* Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd *lang* in Azië

23 Maar op dienzelfden tijd

onts
roer
Hee
24
triu
zilv
maa
kun
25
derd
wer
zeid
wij
hebb
26
deze
leen
van
afge
het
han
27
geva
ting
temp
Dian
den,
zal t
gans
reld
28
werd
en ri
de D
29
vol v
met
tiglij
met
Arist
gezel
30
wilde
de di
31
sten
den v
bader
schou
geven
32
de an
verga
het m
wat c
kome

ontstond daar geene kleine be-
roerte van wege den weg *des*
Heeren.

24 Want een met name Deme-
trius, een zilversmid die *kleine*
zilveren tempelen van Diana
maakte, bracht dien van die
kunst geen klein gewin toe:

25 welke hij te zamen verga-
derd hebbende met de hand-
werkers van dergelijke dingen,
zeide: Mannen, gij weet dat
wij uit dit gewin onze welvaart
hebben;

26 en gij ziet en hoort, dat
deze Paulus veel volk niet al-
leen van Efeze maar ook bijna
van geheel Azië overreed en
afgekeerd heeft, zeggende dat
het geen goden zijn die met
handen gemaakt worden;

27 en wij zijn niet alleen in
gevaar dat dit deel in verach-
ting kome, maar dat ook de
tempel van de groote godin
Diana als niets geacht zal wor-
den, en dat ook hare majesteit
zal tenondergaan, aan welke
gansch Azië en de *geheele* we-
reld godsdienst bewijst.

28 Als zij nu *dit* hoorden,
werden zij vol van toornigheid
en riepen, zeggende: Groot is
de Diana der Efeziërs!

29 En de geheele stad werd
vol verwarring, en zij liepen
met een gedruisch eendrach-
tiglijk naar de schouwplaats,
met zich trekkende Gajus en
Aristarchus, Macedoniërs, met-
gezellen van Paulus op de reis.

30 En als Paulus tot het volk
wilde ingaan, lieten het hem
de discipelen niet toe;

31 en sommigen ook der over-
sten van Azië, die hem vrien-
den waren, zonden tot hem en
baden dat hij zichzelven op de
schouwplaats niet zoude be-
geven.

32 Zij riepen dan *de één dit*,
de ander wat anders; want de
vergadering was verward, en
het *meerendeel* wist niet om
wat oorzaak zij te samen ge-
komen waren.

33 En zij deden Alexander uit
de schare voortkomen, alzoo
hem de Joden voortstieten; en
Alexander gewenkt hebbende
met de hand, wilde bij het
volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden dat
hij een Jood was, werd daar
ééne stem van allen, roepende
omtrent twee uren lang: Groot
is de Diana der Efeziërs!

35 En als de *stadsschrijver*
de schare gestild had, zeide
hij: Gij mannen van Efeze,
wat mensch is er toch die niet
weet, dat de stad der Efeziërs
de tempelbewaarster is van de
groote godin Diana, en van
het beeld dat uit den hemel ge-
vallen is?

36 Dewijl dan deze dingen on-
wedersprekelijk zijn, zoo is het
behoorlijk dat gij stil zijt en
niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen
hier gebracht, die noch kerk-
roovers zijn noch uwe godin
lasteren.

38 Indien dan nu Demetrius,
en die met hem van de kunst
zijn, tegen iemand eenige zaak
hebben, de rechtsdagen wor-
den gehouden en daar zijn
Stadhouders: laat ze elkander
verklagen.

39 En indien gij iets van an-
dere dingen verzoekt, dat zal
in eene wettelijke vergadering
beslecht worden.

40 Want wij staan in gevaar
dat wij van oproer zullen ver-
klaagd worden om *den dag* van
heden, alzoo daar geene oor-
zaak is waardoor wij reden
zullen kunnen geven van de-
zen oloop. En dit gezegd heb-
bende liet hij de vergadering
gaan.

HOOFDSTUK 20.

Nadat nu het oproer gestild
was, Paulus de discipelen tot
zich geroepen en gegroet heb-
bende, ging uit om naar Ma-
cedonië te reizen.

Efeze kwam; en eenige discipelen *aldaar* vindende.

2 Zeide hij tot hen: Hebt gij den Heiligen Geest ontvangen als gij geloofd hebt? En zij zeiden tot hem: Wij hebben zelfs niet gehoord of daar een Heilige Geest is.

3 En hij zeide tot hen: Waarin zijt gij dan gedoopt? En zij zeiden: In den doop van Johannes.

4 Maar Paulus zeide: Johannes heeft wel gedoopt den doop der bekeering, zeggende tot het volk dat zij gelooven zouden in denjenigen die na hem kwam, dat is in Christus Jezus.

5 En die hem hoorden werden gedoopt in den naam des Heeren Jezus;

6 en als Paulus hun de handen opgelegd had, kwam de Heilige Geest op hen, en zij spraken met *vreemde* talen en profeteerden.

7 En alle deze waren omtrent twaalf mannen.

8 En hij ging in de Synagoge en sprak vrijmoediglijk drie maanden lang, *met hen* handelende en *hun* aanradende de zaken van het Koninkrijk Gods.

9 Maar als sommigen verhard werden en ongehoorzaam waren, kwaadsprekende van den weg *des Heeren* voor de menigte, week hij van hen en scheidde de discipelen af, dagelijks handelende in de school van zekeren Tyrannus.

10 En dit geschiedde twee jaren lang, alzoo dat allen die in Azië woonden het Woord des Heeren Jezus hoorden, beide Joden en Grieken.

11 En God deed ongewone krachten door de handen van Paulus,

12 alzoo dat ook van zijn lijf op de kraanken gedragen werden de zweetdoeken of gordeldoeken, en dat de zieken van hen weken en de booze geesten van hen uitvoeren.

13 En sommigen van de om-

zwervende Joden, zijnde *duivel*-bezweerders, hebben zich onderwonden den naam des Heeren Jezus te noemen over degenen die booze geesten hadden, zeggende: Wij bezweren u bij Jezus, dien Paulus predikt.

14 Deze nu waren zekere zeven zonen van Sceva, een Joodschen Overpriester, die dit deden.

15 Maar de booze geest antwoordende zeide: Jezus ken ik, en Paulus weet ik; maar gijlieden, wie zijt gij?

16 En de mensch in welken de booze geest was sprong op hen, en hen meester geworden zijnde kreeg hij de overhand tegen hen, alzoo dat zij naakt en gewond uit dat huis ontvlogen.

17 En dit werd allen bekend, beiden Joden en Grieken die te Efeze woonden, en daar viel een vreeze over hen allen, en de naam des Heeren Jezus werd groot gemaakt;

18 en velen dergenen die geloofden kwamen, belijdende en verkondigende hunne daden.

19 Velen ook dergenen die ijdele *kunsten* gepieegd hadden, brachten de boeken bij één en verbrandden ze in aller tegenwoordigheid, en berekenden de waarde derzelve, en bevonden vijftigduizend zilveren *penningen*.

20 Alzoo wies het Woord des Heeren met macht en nam de overhand.

21 En als deze dingen volbracht waren, nam Paulus voor in den geest, Macedonië en Achaje doorgegaan hebbende, naar Jeruzalem te reizen, zeggende: Nadat ik aldaar zal geweest zijn, moet ik ook Rome zien.

22 En als hij naar Macedonië gezonden had twee van degenen die hem dienden, *namelijk* Timotheüs en Erastus, bleef hij zelf eenen tijd *lang* in Azië

23 Maar op dienzelfden tijd

ont-
roer-
Hee-
24
triu-
zil-
ma-
kun-
25
dero-
wer-
zeid-
wij-
hebb-
26
deze-
leen-
van
afge-
het
han-
27
geva-
ting-
temp-
Dian-
den,
zal t-
gans-
reld
28
werd-
en ri-
de D-
29
vol v-
met
tiglij-
met
Arist-
gezel-
30
wilde-
de di-
31 e-
sten
den v-
bader-
schou-
geven
32 Z-
de an-
verga-
het m-
wat
kome

ontstond daar geene kleine be-
roerte van wege den weg *des*
Heeren.

24 Want een met name Deme-
trius, een zilversmid die *kleine*
zilveren tempelen van Diana
maakte, bracht dien van die
kunst geen klein gewin toe:

25 welke hij te zamen verga-
derd hebbende met de hand-
werkers van dergelijke dingen,
zeide: Mannen, gij weet dat
wij uit dit gewin onze welvaart
hebben;

26 en gij ziet en hoort, dat
deze Paulus veel volk niet al-
leen van Efeze maar ook bijna
van geheel Azië overreed en
afgekeerd heeft, zeggende dat
het geen goden zijn die met
handen gemaakt worden;

27 en wij zijn niet alleen in
gevaar dat dit deel in verach-
ting kome, maar dat ook de
tempel van de groote godin
Diana als niets geacht zal wor-
den, en dat ook hare majesteit
zal tenondergaan, aan welke
gansch Azië en de *geheele* we-
reld godsdienst bewijst.

28 Als zij nu *dit* hoorden,
werden zij vol van toornigheid
en riepen, zeggende: Groot is
de Diana der Efeziërs!

29 En de geheele stad werd
vol verwarring, en zij liepen
met een gedruisch eendrach-
tiglijk naar de schouwplaats,
met zich trekkende Gajus en
Aristarchus, Macedoniërs, met-
gezellen van Paulus op de reis.

30 En als Paulus tot het volk
wilde ingaan, lieten het hem
de discipelen niet toe;

31 en sommigen ook der over-
sten van Azië, die hem vrien-
den waren, zonden tot hem en
baden dat hij zichzelven op de
schouwplaats niet zoude be-
geven.

32 Zij riepen dan *de één dit*,
de ander wat anders; want de
vergadering was verward, en
het *meerendeel* wist niet om
wat oorzaak zij te zamen ge-
komen waren.

33 En zij deden Alexander uit
de schare voortkomen, alzoo
hem de Joden voorstieten; en
Alexander gewenkt hebbende
met de hand, wilde bij het
volk verantwoording doen.

34 Maar als zij verstonden dat
hij een Jood was, werd daar
ééne stem van allen, roepende
omtrent twee uren lang: Groot
is de Diana der Efeziërs!

35 En als de *stadsschrijver*
de schare gestild had, zeide
hij: Gij mannen van Efeze,
wat mensch is er toch die niet
weet, dat de stad der Efeziërs
de tempelbewaarster is van de
groote godin Diana, en van
het beeld dat uit den hemel ge-
vallen is?

36 Dewijl dan deze dingen on-
wedersprekelijk zijn, zoo is het
behoorlijk dat gij stil zijt en
niets onbedachts doet.

37 Want gij hebt deze mannen
hier gebracht, die noch kerk-
roovers zijn noch uwe godin
lasteren.

38 Indien dan nu Demetrius,
en die met hem van de kunst
zijn, tegen iemand eenige zaak
hebben, de rechtsdagen wor-
den gehouden en daar zijn
Stadhouders: laat ze elkander
verklagen.

39 En indien gij iets van an-
dere dingen verzoekt, dat zal
in eene wettelijke vergadering
beslecht worden.

40 Want wij staan in gevaar
dat wij van oproer zullen ver-
klaagd worden *om den dag* van
heden, alzoo daar geene oor-
zaak is waardoor wij reden
zullen kunnen geven van de-
zen oloop. En dit gezegd heb-
bende liet hij de vergadering
gaan.

HOOFDSTUK 20.

Nadat nu het oproer gestild
was, Paulus de discipelen tot
zich geroepen en gegroet heb-
bende, ging uit om naar Ma-
cedonië te reizen.

2 En als hij die deelen door-gereisd en hen met vele reden-vermaand had, kwam hij in Griekenland;

3 en als hij *aldaar* drie maanden doorgebracht had, en hem van de Joden lagen gelegd werden als hij naar Syrië zoude varen, zoo werd hij van zin weder te keeren door Macedonië.

4 En hem vergezelschapte tot in Azië Sopater van Beréa, en van de Thessalonicenzen Aristarchus en Secundus, en Gajus van Derbe, en Timotheüs, en van die van Azië Tychicus en Trofimus:

5 deze voor henen gegaan zijnde wachtten ons te Troas.

6 Wij nu voeren af van Filippi na de dagen der ongehevelde brooden, en kwamen in vijf dagen bij hen te Troas, alwaar wij ons zeven dagen onthielden.

7 En op den eersten *dag* der week, als de discipelen bijéengekomen waren om brood te breken, handelde Paulus met hen, zullende des anderen daags verreizen; en hij strekte *zijne* rede uit tot middernacht;

8 en daar waren vele lichten in de opperzaal, waar zij vergaderd waren.

9 En een zeker jongeling met name Eutychus zat in het venster, en met eenen diepen slaap overvallen zijnde, alzo Paulus lang tot hen sprak, door den slaap nederstortende viel van de derde zoldering nederwaarts, en werd dood opgenomen.

10 Doch Paulus afgekomen zijnde, viel op hem, en hem omvangende zeide hij: Weest niet beroerd, want zijne ziel is in hem.

11 En als hij *weder* boven gegaan was, en brood gebroken en *vat* gegeten had, en lang tot den dageraad toe met hen gesproken had, vertrok hij al-zoo.

12 En zij brachten den knecht levend, en waren bovenmate vertroost.

13 Maar wij vooruit naar het schip gegaan zijnde, voeren af naar Assus, waar wij Paulus zouden innemen; want hij had het alzoo bevolen, en hij zelf zoude te voet gaan.

14 En als hij zich te Assus bij ons gevoegd had, namen wij hem in, en kwamen te Mityléne;

15 en van daar afgevaren zijnde kwamen wij den volgende *dag* tegen Chios over, en des anderen *daags* leidden wij aan te Samos, en bleven te Trogyllium, en den *dag* daarna kwamen wij te Miléte.

16 Want Paulus had voorgenomen Efeze voorbij te varen, opdat hij niet den tijd in Azië zoude verslijten; want hij spoedde zich, om (zoo het hem mogelijk ware) op den Pinksterdag te Jeruzalem te zijn.

17 Maar hij zond van Miléte naar Efeze, en hij ontbood de Ouderlingen der gemeente;

18 en als zij tot hem gekomen waren zeide hij tot hen: Gijlieden weet, van den eersten dag af dat ik in Azië ben aangekomen, hoe ik bij u den ganschen tijd geweest ben,

19 dienende den Heere met alle ootmoedigheid, en vele tranen, en verzoekingén, die mij overkomen zijn door de lagen der Joden;

20 hoe ik niets achtergehouden heb van hetgeen nuttig was, dat ik u niet zoude verkondigd en u geleerd hebben, in het openbaar en bij de huizen,

21 betuigende beiden Joden en Grieken de bekeering tot God en het geloof in onzen Heere Jezus Christus.

22 En nu zie, ik, gebonden zijnde door den Geest, reize naar Jeruzalem, niet wetende wat mij daar ontmoeten zal,

23 dan dat de Heilige Geest

van s
gende
druk

24 M
noch
voor
voon
volbr
ken
ontva
het E

25 I
gij a
ben p
Gods
meer

26 D
op de
rein
allen

27 w
gehou
verko
Gods

28 Z
ve, en
dewel
opzie
geme
welke
zijn e

29 W
mijn
u ink
niet s

30 e
nen
keerd
len a

31 D
dat ik
dag
iegeli
nen.

32 E
u Go
gena
bouw
geven

33 I
goud

34 e
hand
en de
ren,
35 I

van stad tot stad betuigt, zeggende dat mij banden en verdrukkingen aanstaande zijn.

24 Maar ik acht op geen ding, noch houd mijn leven dierbaar voor mijzelfen, opdat ik mijnen loop met blijdschap mag volbrengen, en den dienst welken ik van den Heere Jezus ontvangen heb, om te betuigen het Evangelie der genade Gods.

25 En nu zie, ik weet dat gij allen, waar ik doorgegaan ben predikende het Koninkrijk Gods, mijn aangezicht niet meer zien zult.

26 Daarom betuige ik ulieden op dezen huidigen dag, dat ik rein ben van het bloed van u allen;

27 want ik heb niets achtergehouden, dat ik u niet zoude verkondigd hebben al den raad Gods.

28 Zoo hebt dan acht op uzelve, en op de geheele kudde over dewelke u de Heilige Geest tot opzieners gesteld heeft, om de gemeente Gods te weiden, welke hij verkregen heeft door zijn eigen bloed.

29 Want dit weet ik, dat na mijn vertrek zware wolven tot u inkomen zullen, die de kudde niet sparen;

30 en uit uzelve zullen mannen opstaan sprekende verkeerde dingen, om de discipelen af te trekken achter zich.

31 Daarom waakt, en gedenkt, dat ik drie jaren lang nacht en dag niet opgehouden heb een iegelijk met tranen te vermanen.

32 En nu broeders, ik beveel u Gode en den Woorde zijner genade, die machtig is u op te bouwen en u een erfdeel te geven oonder alle degeheiligden.

33 Ik heb niemands zilver of goud of kleeding begeerd;

34 en gijzelve weet, dat deze handen tot mijne nooddrift, en dengenen die met mij waren, gediend hebben.

35 Ik heb u in alles getoond,

dat men alzóó arbeidende de zwakken moet opnemen, en gedenken aan de woorden des Heeren Jezus, dat hij gezegd heeft: Het is zaliger te geven dan te ontvangen.

36 En als hij dit gezegd had, heeft hij nederknielende met hen allen gebeden.

37 En daar werd een groot geween van hen allen; en zij vallende om den hals van Paulus kusten hem,

38 zeer bedroefd zijnde, allereerst over het woord dat hij gezegd had, dat zij zijn aangezicht niet meer zien zouden. En zij geleidden hem naar het schip.

HOOFDSTUK 21.

En als het geschiedde dat wij van hen gescheiden en afgevaardigd waren, zoo liepen wij rechtuit en kwamen te Cös, en den dag daaraan te Rhodus, en van daar te Patara.

2 En een schip gevonden hebbende dat naar Fenicië overvoer, gingen wij er in en voeren af.

3 En als wij Cyprus in het gezicht gekregen en dat aan de linkerhand gelaten hadden, voeren wij naar Syrië, en kwamen aan te Tyrus; want het schip zoude aldaar den last ontladen.

4 En de discipelen gevonden hebbende, bleven wij daar zeven dagen; dewelke tot Paulus zeiden door den Geest, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

5 Toen het nu geschiedde dat wij deze dagen doorgebracht hadden, gingen wij uit en reisden voort; en zij geleidden ons allen met vrouwen en kinderen tot buiten de stad, en aan den oever nederknielende hebben wij gebeden;

6 en als wij elkander gegroet hadden, gingen wij in het schip, maar zijlieden keerden wederom elk naar het zijne.

7 Wij nu de vaart volbracht hebbende van Tyrus, kwamen aan te Ptolemais, en de broeders gegroet hebbende, bleven éénen dag bij hen.

8 En des anderen *daags* gingen Paulus en wij die met hem waren van daar en kwamen te Cesaréa, en gegaan zijnde in het huis van Filippus den Evangelist, (die *een* was van de zeven), bleven wij bij hem.

9 Deze nu had vier dochters, *nog* maagden, die profeteerden.

10 En als wij *daar* vele dagen gebleven waren, kwam er een zeker Profeet af van Judéa, met name Agabus;

11 en hij kwam tot ons, en nam den gordel van Paulus, en zichzelven handen en voeten gebonden hebbende, zeide: Dit zegt de Heilige Geest: Den man, wiens deze gordel is, zullen de Joden alzóó te Jeruzalem binden, en overleveren in de handen der heidenen.

12 Als wij nu dit hoorden, baden beide wij en die van die plaats waren, dat hij niet zoude opgaan naar Jeruzalem.

13 Maar Paulus antwoordde: Wat doet gij dat gij weent en mijn hart week maakt? Want ik ben bereid niet alleen gebonden te worden, maar ook te sterven te Jeruzalem voor den naam des Heeren Jezus.

14 En als hij zich niet liet afraden, hielden wij ons tevreden, zeggende: De wille des Heeren geschiede.

15 En na die dagen maakten wij ons gereed en gingen op naar Jeruzalem;

16 en met ons gingen ook *sommigen* der discipelen van Cesaréa, leidende *met zich* een zekeren Mnason van Cyprus, eenen ouden discipel, bij denwelken wij zouden te huis liggen.

17 En als wij te Jeruzalem gekomen waren, ontvingen ons de broeders blijdelijk.

18 En den volgende(n) *dag* ging Paulus met ons in tot Jacobus; en alle de Ouderlingen waren daar gekomen.

19 En als hij ze gegroet had, verhaalde hij van stuk tot stuk, wat God onder de heidenen door zijnen dienst gedaan had.

20 En zij *dat* gehoord hebbende, loofden den Heere, en zeiden tot hem: Gij ziet broeder, hoeveel duizenden van Joden daar zijn die gelooven, en zij zijn allen ijveraars voor de wet;

21 en zij zijn aangaande u bericht, dat gij alle de Joden die onder de heidenen zijn leert van Mozes afvallen, zeggende dat zij de kinderen niet zouden besnijden noch naar de wijzen *der wet* wandelen.

22 Wat is er dan *te doen*? Het is zeer noodig dat de menigte samenkome; want zij zullen hooren dat gij gekomen zijt.

23 Doe dan hetgeen wij u zeggen. Wij hebben vier mannen die een gelofte gedaan hebben:

24 neem deze tot u, en heilig u met hen, en doe de onkosten nevens hen, opdat zij het hoofd beschermen mogen, en allen mogen weten, dat er niets is aan hetgeen waarvan zij aangaande u bericht zijn, maar *dat* gij *alzóó* wandelt, dat gij ook zelf de wet onderhoudt.

25 Doch van de heidenen die gelooven hebben wij geschreven en goed gevonden, dat zij niets dergelijks zouden onderhouden, dan dat zij zich wachten van hetgeen den afgoden geofferd is, en van bloed, en van het verstikte, en van hoerij.

26 Toen nam Paulus de mannen met zich, en den dag daaraan met hen geheiligd zijnde, ging hij in den Tempel, en verkondigde dat de dagen der heiliging vervuld waren, *blijvende daar* totdat voor een iegelijk van hen de offerande opgeofferd was.

27 A
den v
hem
Temp
volk
aan
28 r
mann
is de
volk
allen
dien
den
deze
29 V
Trofi
in de
meen
Temp
30 E
in be
te zar
en tr
Temp
de de
31 E
dood
den o
heel
was;
32
knech
hond
af na
overs
ziend
te sla
33 T
en g
men
zoude
hij v
had.
34 E
de éé
ders;
niet
beroe
hem
bren
35 E
gekon
dat h
gedra
gewel
36 w

27 Als nu de zeven dagen zouden voleindigd worden, zagen hem de Joden van Azië in den Tempel, en beroerden al het volk, en sloegen de handen aan hem,

28 roepende: Gij Israëlitische mannen, komt te hulp! Deze is de mensch die tegen het volk en de wet en deze plaats allen overal leert; en bovendien heeft hij ook Grieken in den Tempel gebracht en heeft deze heilige plaats ontheiligd.

29 Want zij hadden te voren Trofimius den Efeziër met hem in de stad gezien, welken zij meenden dat Paulus in den Tempel gebracht had.

30 En de geheele stad kwam in beroering, en het volk liep te zamen, en zij grepen Paulus en trokken hem buiten den Tempel; en terstond werden de deuren gesloten.

31 En als zij hem zochten te dooden, kwam het gerucht tot den overste der bende, dat geheel Jeruzalem in verwarring was;

32 welke terstond krijgsknechten en hoofdmannen over honderd tot zich nam, en liep af naar hen toe. Zij nu den overste en de krijgsknechten ziende, hielden op van Paulus te slaan.

33 Toen naderde de overste en greep hem, en beval dat men hem met twee ketenen zoude binden, en vraagde wie hij was en wat hij gedaan had.

34 En onder de schare riep de één dit, de ander wat anders; doch als hij de zekerheid niet kon weten van wege de beroerte, beval hij dat men hem in de legerplaats zoude brengen.

35 En als hij aan de trappen gekomen was, gebeurde het dat hij van de krijgsknechten gedragen werd, van wege het geweld der schare;

36 want de menigte des volks

volgde, al roepende: Weg met hem!

37 En als Paulus nu in de legerplaats zoude geleid worden, zeide hij tot den overste: Is het mij geoorloofd tot u wat te spreken? En hij zeide: Kent gij Grieksch?

38 Zijt gij dan niet de Egyptenaar, die vóór deze dagen oproer verwekte en de vierduizend moordenaars naar de woestijn uitleidde?

39 Maar Paulus zeide: Ik ben een Joodsch man van Tarsus, een burger van eene niet onvermaarde stad in Cilicië, en ik bid u, laat mij toe tot het volk te spreken.

40 En als hij het toegelaten had, Paulus staande op de trappen wenkte met de hand tot het volk; en als daar groote stilte geworden was, sprak hij ze aan in de Hebreewsche taal, zeggende:

HOOFDSTUK 22.

Mannen broeders en vaders, hoort mijne verantwoording die ik tegenwóordig tot u doen zal.

2 (Als zij nu hoorden dat hij in de Hebreewsche taal hen aansprak, hielden zij zich te meer stil. En hij zeide:)

3 Ik ben een Joodsch man, te Tarsus in Cilicië geboren, opgevoed in deze stad, aan de voeten Gamaliëls onderwezen naar de nauwgezetste wijze der vaderlijke wet, zijnde een ijveraar Gods gelijkerwijs gij allen heden zijt;

4 die dezen weg vervolgd hebt tot den dood, bindende en in de gevangnissen overleverende beide mannen en vrouwen:

5 gelijk mij ook de Hoogepriester getuige is, en de geheele Raad der Ouderlingen; van dewelke ik ook brieven genomen hebbende tot de broeders, ben naar Damascus gereisd, om ook degenen die dáár

waren gebonden te brengen naar Jeruzalem, opdat zij gestraft zouden worden.

6 Maar het geschiedde mij als ik reisde en Damascus genaakte, omtrent den middag, dat snelliik uit den hemel een groot licht mij rondom omscheen;

7 en ik viel ter aarde, en ik hoorde eene stemme tot mij zeggende: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij?

8 En ik antwoordde: Wie zijt gij Heere? En hij zeide tot mij: Ik ben Jezus de Nazarener welken gij vervolgt.

9 En die met mij waren zagen wel het licht, en werden zeer bevreesd, maar de stem desgenen die tot mij sprak hoorden zij niet.

10 En ik zeide: Heere, wat zal ik doen? En de Heere zeide tot mij: Sta op en ga henen naar Damascus, en aldaar zal met u gesproken worden van al hetgeen u geordineerd is te doen.

11 En als ik van wege de heerlijkheid van dat licht niet zag, zoo werd ik bij de hand geleid van degenen die met mij waren, en kwam te Damascus.

12 En een zekere Ananias, een godvruchtig man naar de wet, goede getuigenis hebbende van alle de Joden die daar woonden,

13 kwam tot mij, en bij mij staande zeide tot mij: Saul, broeder, word weder ziende. En terzelfder ure werd ik ziende op hem.

14 En hij zeide: De God onzer vaders heeft u te voren verordineerd om zijnen wil te kennen, en den Rechtvaardige te zien, en de stem uit zijnen mond te hooren;

15 want gij zult hem getuige zijn bij alle menschen van hetgeen gij gezien en gehoord hebt.

16 En nu wat vertoeft gij? Sta op, en laat u doopen en

uwe zonden afwasschen, aanroepende den naam des Heeren.

17 En het gebeurde mij als ik te Jeruzalem wedergekeerd was en in den Tempel bad, dat ik in eene vertrekking van zinnen was,

18 en dat ik hem zag, en hij tot mij zeide: Spoed u en ga in der haast uit Jeruzalem; want zij zullen uwe getuigenis van mij niet aannemen.

19 En ik zeide: Heere, zij weten dat ik in de gevangenis wierp en in de Synagogen geeselde die in u geloofden;

20 en toen het bloed van Stefanus uwen getuige vergoten werd, dat ik daar óók bijstond, en mede een welbehagen had in zijnen dood, en de kleederen bewaarde dergenen die hem doodden.

21 En hij zeide tot mij: Ga henen, want ik zal u ver tot de heidenen afzenden.

22 Zij hoorden hem nu tot dit woord toe; en zij verhieven hunne stem, zeggende: Weg van de aarde met zulk eenen, want het is niet behoorlijk dat hij leve.

23 En als zij riepen en de kleederen van zich smeten en stof in de lucht wierpen,

24 zoo beval de overste dat men hem in de legerplaats zoude brengen, en zeide dat men hem met geeselen onderzoeken zoude, opdat hij verstaan mocht om wat oorzaak zij alzoo over hem riepen.

25 En alzoo zij hem met de riemen uitrekten, zeide Paulus tot den hoofdman over honderd die daar stond: Is het ulieden geoorloofd eenen Romeinschen mensch, en dien onveroordeeld, te geeselen?

26 Als nu de hoofdman over honderd dat hoorde, ging hij toe en boodschapte het den overste, zeggende: Zie wat gij te doen hebt, want deze mensch is een Romein.

27 En zeide t

een Ro

23 En

Ik he

eene

gen.

ik ben

29 Te

hem a

zocht

werd

versto

was,

bonden

30 En

willen

waaro

schuld

hem l

beval

hun g

men;

hebben

hen.

En

Raad

nen b

goede

wande

2 Ma

nias b

stonde

mond

3 Toe

God z

wand.

oorde

veelt

mij za

4 En

den:

priest

5 En

niet, k

geprie

geschr

volks

6 En

éene

ceërs

rizeer

nen b

27 En de overste kwam toe en zeide tot hem: Zeg mij, zijt gij een Romein? En hij zeide: Ja.

28 En de overste antwoordde: Ik heb dit burgerrecht voor eene groote som *geld* verkregen. En Paulus zeide: Maar ik ben ook een *burger* geboren.

29 Terstond dan lieten zij van hem af, die hem zouden onderzocht hebben; en de overste werd óók bevreesd, toen hij verstond dat hij een Romein was, en dat hij hem had gebonden.

30 En des anderen *daags*, willende de zekerheid weten, waarom hij van de Joden beschuldigd werd, maakte hij hem los van de banden, en beval dat de Overpriesters en hun geheele Raad zouden komen; en Paulus afgebracht hebbende stelde hij hem vóór hen.

HOOFDSTUK 23.

En Paulus de oogen op den Raad houdende, zeide: Mannen broeders, ik heb met alle goede conscientie voor God gewandeld tot op dezen dag.

2 Maar de Hoogepriester Ananias beval degenen die bij hem stonden, dat zij hem op den mond zouden slaan.

3 Toen zeide Paulus tot hem: God zal u slaan, gij gewitte wand. Zit gij ook om mij te oordeelen naar de wet, en beveelt gij tegen de wet dat men mij zal slaan?

4 En die daarbij stonden zeiden: Scheldt gij den Hoogepriester Gods?

5 En Paulus zeide: Ik wist niet, broeders, dat het de Hoogepriester was; want daar is geschreven: Den overste uws volks zult gij niet vloeken.

6 En Paulus wetende dat het ééne deel was van de Sadduceërs en het andere van de Farizeërs, riep in den Raad: Mannen broeders, ik ben een Fari-

zeër, eens Farizeërs zoon: ik word over de hoop en opstanding der dooden geoordeeld.

7 En als hij dit gesproken had, ontstond daar tweedracht tusschen de Farizeërs en Sadduceërs, en de menigte werd verdeeld.

8 Want de Sadduceërs zeggen dat er geene opstanding is, noch Engel of geest; maar de Farizeërs belijden het beide.

9 En daar geschiedde een groot geroep; en de Schriftgeleerden van de zijde der Farizeërs stonden op en streden, zeggende: Wij vinden geen kwaad in dezen mensch; en indien een geest tot hem gesproken heeft of een Engel, laat ons tegen God niet strijden.

10 En als daar groote tweedracht ontstaan was, de overste vreezende dat Paulus van hen verscheurd mocht worden, gebod dat het krijgsvolk zoude afkomen en hem uit het midden van hen wegrukken en in de legerplaats brengen.

11 En den volgende nacht stond de Heere bij hem, en zeide: Heb goeden moed Paulus; want gelijk gij te Jeruzalem van mij betuigd hebt, alzóó moet gij ook te Rome getuigen.

12 En als het dag geworden was, maakten sommigen van de Joden eene samenrotting, en vervloekten zichzelf, zeggende dat zij noch eten noch drinken zouden totdat zij Paulus zouden gedood hebben.

13 En zij waren meer dan veertig die dezen eed te zamen gedaan hadden;

14 dewelke gingen tot de Overpriesters en de Ouderlingen, en zeiden: Wij hebben onszelve met vervloeking vervloekt, niets te zullen nuttigen totdat wij Paulus zullen gedood hebben.

15 Gij dan nu, laat den overste weten met den Raad, dat hij hem morgen tot u afbrengt, alsof gij nader kennis zoudt

nemen van zijne zaken; en wij zijn bereid hem om te brengen eer hij bij u komt.

16 En als de zoon van Paulus zuster deze lage gehoord had, kwam hij daar en ging in de legerplaats, en boodschapte het Paulus.

17 En Paulus riep tot zich een van de hoofdmannen over honderd, en zeide: Leid dezen jongeling henen tot den overste; want hij heeft hem wat te boodschappen.

18 Deze dan nam hem en bracht hem tot den overste, en zeide: Paulus de gevangene heeft mij tot zich geroepen, en begeerd dat ik dezen jongeling tot u zoude brengen, die u wat heeft te zeggen.

19 De overste nu nam hem bij de hand, en terzijde gegaan zijnde vraagde hij: Wat is het dat gij mij hebt te boodschappen?

20 En hij zeide: De Joden zijn overéengekomen om van u te begeeren, dat gij Paulus morgen in den Raad zoudt afbrengen, alsof zij iets van hem nader zouden onderzoeken.

21 Doch geloof hen niet; want meer dan veertig mannen uit hen leggen hem lagen, welke zichzelf met eene vervloeking verbonden hebben, noch te eten noch te drinken totdat zij hem zullen omgebracht hebben; en zij zijn nu gereed, verwachtende de toezegging van u.

22 De overste dan liet den jongeling gaan, hem gebiedende: Zeg niemand voort, dat gij mij zulks geopenbaard hebt.

23 En zekere twee van de hoofdmannen over honderd tot zich geroepen hebbende, zeide hij: Maakt tweehonderd krijgsknechten gereed, opdat zij naar Cesaréa trekken, en zeventig ruiters, en tweehonderd schutters, tegen de derde ure des nachts;

24 en laat ze zadelbeesten bestellen, opdat zij Paulus daar-

op zetten en behouden overbrengen tot den Stadhouder Felix.

25 En hij schreef eenen brief, hebbende dezen inhoud:

26 Claudius Lysias aan den machtigsten Stadhouder Felix groetenis.

27 Alzoo deze man van de Joden gegrepen was, en van hen omgebracht zoude geworden zijn, ben ik daarover gekomen met het krijgsvolk, en heb hem *hun* ontnomen, bericht zijnde dat hij een Romein is;

28 en willende de zaak weten waarover zij hem beschuldigden, bracht ik hem af in hunnen Raad:

29 welken ik bevond beschuldigd te worden over vragen hunner wet, maar geene beschuldiging tegen hem te zijn die den dood of banden waardig is.

30 En als mij te kennen gegeven was, dat van de Joden eene lage tegen *dezen* man *gelegd* zoude worden, zoo heb ik hem terstond aan u gezonden, gebiedende ook de beschuldigers voor u te zeggen hetgeen zij tegen hem hadden. Vaarwel.

31 De krijgsknechten dan, gelijk hun bevolen was, namen Paulus en brachten hem des nachts tot Antipatris;

32 en des anderen daags, latende de ruiters met hem trekken keerden zij wederom naar de legerplaats.

33 Dewelke als zij te Cesaréa gekomen waren en den Stadhouder overgeleverd hadden, hebben zij ook Paulus vóór hem gesteld.

34 En de Stadhouder *den brief* gelezen hebbende, vraagde uit wat provincie hij was; en verstaande dat hij van Cilicië was,

35 zeide hij: Ik zal u hooren als ook uwe beschuldigers hier zullen gekomen zijn. En hij beval dat hij in het Rechthuis van Herodes zoude bewaard worden.

En
de H
met d
zeker
Tertu
nen v
gen P
2 Er
begon
schul
3 Da
u bek
lijke
schie
tighei
men v
met a
4 Ma
ophou
naar
telijk
5 Wa
bevon
een d
alle d
werel
stand
zaren
6 die
Temp
ken v
en na
len o
7 M
daaro
met
hand
8 gel
gers
welke
zocht
versta
wij h
9 En
het
dinge
10 M
Stadh
hij ze
de: I
vele
ter g
woor
beter

HOOFDSTUK 24.

En vijf dagen daarna kwam de Hoogepriester Ananias af met de Ouderlingen en eenen zekeren voorspraak genaamd Tertullus, dewelke verscheenen voor den Stadhouder tegen Paulus.

2 En als hij geroepen was, begon Tertullus hem te beschuldigen, zeggende:

3 Dat wij grooten vrede door u bekomen, en dat vele loffelike diensten dezen volke geschieden door uwe voorzichtigheid, machtigste Felix, nemen wij ganschelijk en overal met alle dankbaarheid aan.

4 Maar opdat ik u niet lang ophoude, ik bid u dat gij ons, naar uwe bescheidenheid, kortelijk hoort.

5 Want wij hebben dezen man bevonden te zijn eene pest, en een die oproer verwekt onder alle de Joden door de gansche wereld, en een opperste voorstander van de sekte der Nazareners;

6 die ook gepoogd heeft den Tempel te ontheiligen; welken wij ook gegrepen hebben en naar onze wet hebben willen oordeelen.

7 Maar Lysias de overste daarover komende, heeft hem met groot geweld uit onze handen weggebracht,

8 gebiedende zijne beschuldigers tot u te komen: van denwelken gij zelf, hem onderzocht hebbende, zult kunnen verstaan al hetgeen waarvan wij hem beschuldigen.

9 En ook de Joden stemden het toe, zeggende dat deze dingen alzoo waren.

10 Maar Paulus, als hem de Stadhouder gewenkt had dat hij zoude spreken, antwoordde: Dewijl ik weet dat gij nu vele jaren over dit volk rechter geweest zijt, zoo verantwoord ik mijzelfen met des te beteren moed

11 alzoo gij kunt weten dat het niet meer dan twaalf dagen zijn, van dat ik ben opgekomen om te aanbidden te Jeruzalem.

12 En zij hebben mij noch in den Tempel gevonden tot iemand sprekende of eenige samenrotting des volks makende, noch in de Synagogen, noch in de stad;

13 en zij kunnen niet bewijzen waarvan zij mij nu beschuldigen.

14 Maar dit beken ik u, dat ik, naar dien weg welken zij sekte noemen, den God der vaderen alzoo diene, geloovende alles wat in de Wet en in de Profeten geschreven is,

15 hebbende hope op God welke deze ook zelve verwachten, dat er eene opstanding der dooden wezen zal, beide der rechtvaardigen en der onrechtvaardigen;

16 en hierin oefen ik mijzelfen, om altijd eene ongergelijke consciëntie te hebben bij God en de menschen.

17 Doch na vele jaren ben ik gekomen om aalmoezen te doen aan mijn volk, en offeranden:

18 waarover mij gevonden hebben, geheiligd zijnde, in den Tempel, niet met volk noch met beroerte, eenige Joden uit Azië:

19 welke behoorden hier vóór u tegenwoordig te zijn en mij te beschuldigen, indien zij iets hadden tegen mij.

20 Of dat deze zelve zeggen, of zij eenig onrecht in mij gevonden hebben als ik voor den Raad stond,

21 dan van dit éénig woord, hetwelk ik riep staande onder hen: Over de opstanding der dooden word ik heden van ulieden geoordeeld.

22 Toen nu Felix dit gehoord had, stelde hij ze uit, zeggende: Als ik nader wetenschap van dezen weg zal hebben,

wanneer Lysias de overste zal afgekomen zijn, zoo zal ik volle kennis nemen van uwe zaken.

23 En hij beval den hoofdman over honderd dat Paulus zoude bewaard worden, en verlichting hebben, en dat hij niemand van de zijnen zoude beletten *hem* te dienen of tot hem te komen.

24 En na sommige dagen Felix daar gekomen zijnde met Drusilla zijne vrouw, die eene Jodin was, ontbood Paulus, en hoorde hem van het geloof in Christus.

25 En als hij handelde van rechtvaardigheid en matigheid en van het toekomend oordeel, Felix zeer bevreesd geworden zijnde, antwoordde: Voor ditmaal ga henen, en als ik gelegen tijd zal hebben bekomen, zoo zal ik u tot mij roepen;

26 en te gelijk ook hopende, dat hem van Paulus geld gegeven zoude worden opdat hij hem losliet; waarom hij hem ook dikwijls ontbood, en sprak met hem.

27 Maar als twee jaren vervuld waren, kreeg Felix Porcius Festus in zijne plaats; en Felix willende den Joden gunst bewijzen, liet Paulus gevangen.

HOOFDSTUK 25.

Festus dan in de provincie gekomen zijnde, ging na drie dagen van Cesaréa op naar Jeruzalem;

2 en de Hoogepriester en de voornaamsten der Joden verschenen vóór hem tegen Paulus, en baden hem,

3 begeerende gunst tegen hem, opdat hij hem zoude doen komen te Jeruzalem, en leggende eene lage om hem op den weg om te brengen.

4 Doch Festus antwoordde dat Paulus te Cesaréa bewaard

werd, en dat hij zelf haast *derwaarts* zoude verreizen:

5 Die dan, zeide hij, onder u kunnen, dat zij mede afreizen, en zoo daar iets onbehoorlijks in dezen man is, dat zij hem beschuldigen.

6 En als hij onder hen niet meer dan tien dagen doorgebracht had, kwam hij af naar Cesaréa; en des anderen daags op den rechterstoel gezeten zijnde, beval hij dat Paulus zoude *voortgebracht* worden.

7 En als hij daar gekomen was, stonden de Joden die van Jeruzalem afgekomen waren rondom *hem*, vele en zware beschuldigingen tegen Paulus voortbrengende, die zij niet konden bewijzen;

8 dewijl hij zich verantwoordende zeide: Ik heb noch tegen de wet der Joden, noch tegen den Tempel, noch tegen den Keizer iets gezondigd.

9 Maar Festus willende den Joden gunst bewijzen, antwoordde Paulus en zeide: Wilt gij naar Jeruzalem opgaan, en aldaár voor mij over deze dingen geoordeeld worden?

10 En Paulus zeide: Ik sta voor den rechterstoel des Keizers, waar ik geoordeeld moet worden; den Joden heb ik geen onrecht gedaan, gelijk gij ook zeer wel weet.

11 Want indien ik onrecht doe, en iets des doods waardig gedaan heb, ik weiger niet te sterven; maar indien er niets is van hetgeen waarvan deze mij beschuldigen, zoo kan niemand mij hun uit gunst overgeven. Ik beroep mij op den Keizer.

12 Toen antwoordde Festus, als hij met den Raad gesproken had: Hebt gij u op den Keizer beroepen, gij zult tot den Keizer gaan.

13 En als eenige dagen voortbijgegaan waren, kwamen de Koning Agrippa en Bernice te Cesaréa om Festus te begroeten.

14 J
dage
heeft
lus a
zegge
man
laten
15 c
Jeru
ters
Jode
vonn
16 a
de,
woon
mens
over
digde
woon
veran
over
17
alhie
ben
des d
terste
de m
word
18 o
diger
hebbe
ik ve
19 r
eenig
godso
Jezus
ken l
20 E
zoek
feling
de ge
aldaa
oorde
21 E
dat n
nem
zoude
dat h
ter tij
Keize
22 E
tus:
mens
zeide
hoore
23 D

14 En toen zij aldaar vele dagen doorgebracht hadden, heeft Festus de zaken van Paulus aan den Koning verhaald, zeggende: *Hier is een zeker man van Felix gevangen gelaten;*

15 om wiens wille, als ik te Jeruzalem was, de Overpriesters en de Ouderlingen der Joden verschenen, begeerende vonnis tegen hem:

16 aan dewelke ik antwoordde, dat de Romeinen de gewoonte niet hebben eenig mensch uit gunst ter dood over te geven, eer de beschuldigde de beschuldigers tegenwoordig heeft, en plaats van verantwoording gekregen heeft over de beschuldiging.

17 Als zij dan gezamenlijk alhier gekomen waren, zoo ben ik, geen uitstel nemende, des *daags* daaraan op den rechterstoel gezeten, en beval dat de man zoude voortgebracht worden:

18 over welchen de beschuldigers *hier* staande geene zaak hebben voortgebracht waarvan ik vermoedde,

19 maar hadden tegen hem eenige vragen van hunnen godsdienst, en van zekeren Jezus die gestorven was, welken Paulus zeide te leven.

20 En als ik over de onderzoeking van deze zaak in twijfeling was, zeide ik of hij wilde gaan naar Jeruzalem, en aldáár over deze dingen geoordeeld worden.

21 En als Paulus zich beriep dat men hem tot de kennisneming des Keizers bewaren zoude, zoo heb ik bevolen, dat hij bewaard zoude worden ter tijd toe dat ik hem tot den Keizer zenden zoude.

22 En Agrippa zeide tot Festus: Ik wilde ook zelf dien mensch *wel* hooren. En hij zeide: Morgen zult gij hem hooren.

23 Des anderen daags dan als

Agrippa gekomen was en Bernice met groote pracht, en als zij ingegaan waren in het Rechthuis met de oversten over duizend en de mannen die de voornaamsten der stad waren, werd Paulus op bevel van Festus voortgebracht.

24 En Festus zeide: Koning Agrippa, en gij mannen alle, die met ons *hier* tegenwoordig zijt, gij ziet dezen, van welken mij de gansche menigte der Joden heeft aangesproken, beide te Jeruzalem en hier, roepende dat hij niet meer behoort te leven.

25 Maar ik bevonden hebbende dat hij niets des doods waardig gedaan had, en dewijl hij ook zelf zich op den Keizer beroepen heeft, heb besloten hem te zenden.

26 Van welken ik niets zekers heb aan den heere te schrijven; daarom heb ik hem voor ulieden voortgebracht, en meest voor u, Koning Agrippa, opdat ik, na gedane onderzoeking, wat hebbe te schrijven;

27 want het dunkt mij tegen rede, eenen gevangene te zenden, *en* niet ook de beschuldigingen die tegen hem zijn te kennen te geven.

HOOFDSTUK 26.

En Agrippa zeide tot Paulus: Het is u geoorloofd voor uzelfen te spreken. Toen strekte Paulus de hand uit, en antwoordde zich *aldus*:

2 Ik acht mijzelfen gelukkig, o Koning Agrippa, dat ik mij heden voor u zal verantwoorden van alles waarover ik van de Joden beschuldigd word:

3 allermeeest dewijl ik weet dat gij kennis hebt van alle gewoonten en vragen die onder de Joden zijn: daarom bid ik u dat gij mij lankmoediglijk hoort.

4 Mijn leven dan van der

jonkheid aan, hetwelk van den beginne onder mijn volk te Jeruzalem geweest is, weten alle de Joden,

5 als die van over lang mij te voren gekend hebben, (indien zij het wilden getuigen), dat ik naar de nauwgezetste sekte van onzen godsdienst *als* een Farizeër geleefd heb.

6 En nu sta ik en word geoordeeld over de hope der belofte, die van God tot de vaderen geschied is;

7 tot dewelke onze twaalf geslachten geduriglijk nacht en dag *God* dienende, verhopende te komen; over welke hope ik, o koning Agrippa, van de Joden word beschuldigd.

8 Wat? Wordt het bij ulieden ongelooft geoordeeld dat God de dooden opwekt?

9 Ik meende waarlijk bij mijzelfen, dat ik tegen den naam van Jezus van Nazareth vele wederpartijdige dingen moest doen;

10 hetwelk ik ook gedaan heb te Jeruzalem, en ik heb velen van de heiligen in de gevangnissen gesloten, de macht van de Overpriesters ontvangen hebbende; en als zij omgebracht werden, stemde ik het toe;

11 en door alle de Synagogen heb ik ze dikwijls gestraft en gedwongen te lasteren; en boven mate tegen hen woedende, heb ik ze vervolgd ook tot in de *buitenlandsche* steden.

12 En als ik daarvoor ook naar Damascus reisde, met macht en last welke ik van de Overpriesters *had*,

13 zag ik, o Koning, in het midden van den dag op den weg een licht, boven den glans der zon, van den hemel mij en degenen die met mij reisden omschijnende;

14 en als wij allen ter aarde nedergevalen waren, hoorde ik eene stem tot mij sprekende, en zeggende in de He-

breeuwsche taal: Saul, Saul, wat vervolgt gij mij? Het is u hard tegen de prikkels de verzenen te slaan.

15 En ik zeide: Wie zijt gij, Heere? En hij zeide: Ik ben Jezus, dien gij vervolgt.

16 Maar richt u op en sta op uwe voeten; want hiertoe ben ik u verschenen, om u te stellen tot een dienaar en getuige der dingen, beide die gij gezien hebt en in welke ik u *nog* zal verschijnen,

17 verlossende u van dit volk en *van* de heidenen, tot dewelke ik u nu zende

18 om hunne oogen te openen, en *hen* te bekeeren van de duisternis tot het licht, en *van* de macht des satans tot God; opdat zij vergeving der zonden ontvangen, en een erfdeel onder de geheiligden, door het geloof in mij.

19 Daarom, o Koning Agrippa, ben ik dat hemelsch gezicht niet ongehoorzaam geweest,

20 maar heb, eerst dengenen die te Damascus waren, en te Jeruzalem, en in het geheele land van Judéa, en den heidenen verkondigd, dat zij zich zouden beteren en tot God bekeeren, werken doende der bekeering waardig.

21 Om dezer zaken wille hebben mij de Joden in den Tempel gegrepen en gepoogd om te brengen.

22 Dan hulpe van God verkregen hebbende, sta ik tot op dezen dag, betuigende beiden klein en groot, niets zeggende buiten hetgeen de Profeten en Mozes gesproken hebben dat geschieden zoude:

23 *namelijk* dat de Christus lijden moest, en dat hij de eerste uit de opstanding der dooden zijnde, een licht zoude verkondigen aan dit volk en aan de heidenen.

24 En als hij deze dingen tot verantwoording sprak, zeide Festus met groote stem: Gij

raast
leerd

25 M
niet,
ik su
heid
stanc
26 V
deze
ook v
de sp
dat h
verbo
geene

27 G
gripp
dat g

28 E
lus: C
Chris

29 I
wensc
bijna

gij m
den h
den g
men d

30 E
stond
Stadh

met h
31 en
zijnde

der, s
doet n

den w
32 E
tus: I

ten wo
den K

En a
wij n

ren, l
eenige

aan eer
derd m
keizerl

2 En
schip g

de pla
zouden
tarchus
Thessa

raast Paulus, de groote geleerdheid brengt u tot razernij.

25 Maar hij zeide: Ik raas niet, machtigste Festus, maar ik spreek woorden van waarheid en van een gezond verstand.

26 Want de Koning weet van deze dingen, tot welken ik ook vrijmoedigheid gebruikende spreek; want ik geloof niet dat hem iets van deze dingen verborgen is, want dit is in geenzen hoek geschied.

27 Geloofst gij, o Koning Agrippa, de Profeten? Ik weet dat gij ze geloofst.

28 En Agrippa zeide tot Paulus: Gij beweegt mij bijna een Christen te worden.

29 En Paulus zeide: Ik wenschte wel van God, dat en bijna en geheellijk, niet alleen gij maar ook allen die mij heden hooren, zoodanigen werden gelijk als ik ben, uitgenomen deze banden.

30 En als hij dit gezegd had, stond de Koning op, en de Stadhouder, en Bernice, en die met hen gezeten waren;

31 en aan eene zijde gegaan zijnde, spraken zij tot elkander, zeggende: Deze mensch doet niets des doods of der banden waardig.

32 En Agrippa zeide tot Festus: Deze mensch kon losgelaten worden, indien hij zich op den Keizer niet had beroepen.

HOOFDSTUK 27.

En als het besloten was dat wij naar Italië zouden afvaren, leverden zij Paulus en eenige andere gevangenen over aan eenen hoofdman over honderd met name Julius, van de keizerlijke bende.

2 En in een Adramytteensch schip gegaan zijnde, alzoo wij de plaatsen langs Azië bevaren zouden, voeren wij af; en Aristarchus de Macedoniër van Thessalonica was met ons.

3 En des anderen *daags* kwamen wij aan te Sidon; en Julius vriendelijk met Paulus handelende, liet hem toe tot de vrienden te gaan om van hen verzorgd te worden.

4 En van daar afgevaren zijnde, voeren wij onder Cyprus henen, omdat de winden ons tegen waren;

5 en de zee, die langs Cilicië en Pamfylië is, doorgevaren zijnde, kwamen wij aan te Myra in Lycië.

6 En de hoofdman aldaar een schip gevonden hebbende van Alexandrië, dat naar Italië voer, deed ons in hetzelfde overgaan.

7 En als wij vele dagen langzaam voortvoeren, en nauwelijks tegenover Cnidus gekomen waren, overmits de wind het ons niet toeliet, zoo voeren wij onder Creta henen, tegenover Salmône;

8 en hetzelfde nauwelijks voorbijzeilende, kwamen wij in eene zekere plaats genaamd Schoone-havens, waar de stad Lasea nabij was.

9 En als er veel tijd verloopen en de vaart nu zorgelijk was, omdat ook de vasten nu voorbij was, vermaande ze Paulus,

10 en zeide tot hen: Mannen, ik zie dat de vaart zal geschieden met hinder en groote schade, niet alleen van de lading en van het schip, maar ook van ons leven.

11 Doch de hoofdman geloofde meer den stuurman en den schipper dan hetgeen van Paulus gezegd werd.

12 En alzoo de haven ongelegen was om te overwinteren, vond het meerendeel geraden ook van daar te varen, of zij soms te Fenix konden aankomen om te overwinteren, zijnde eene haven in Creta, strekkende tegen het Zuidwesten en tegen het Noordwesten.

13 En alzoo de zuidenwind zacht waaide, meenden zij hun

voornemen verkregen te hebben, en afgevaren zijnde zeilden zij dicht voorbij Creta henen.

14 Maar niet lang daarna sloeg tegen hetzelfde een stormwind genaamd Euroclydon;

15 en als het schip daarmede weggerukt werd, en niet tegen den wind kon opzeilen, gaven wij het op en dreven henen.

16 En loopende onder een zeker eilandeken genaamd Clauda, konden wij nauwelijks de boot machtig worden;

17 dewelke opgehaald hebbende, gebruikten zij *alle* behulpzelen, het schip ondergordende; en alzoo zij vreesden dat zij op de *droogte* Syrtis vervallen zouden, streken zij het zeil en dreven alzoo henen;

18 en alzoo wij van het onweder geweldiglijk geslingerd werden, deden zij den volgenden *dag* een uitwerp,

19 en den *derden dag* wierpen wij met onze eigene handen het scheepsgereedschap uit;

20 en als noch zon noch gesternten verschenen in vele dagen, en geen klein onweder *ons* drukte, zoo werd *ons* voorts alle hoop van behouden te worden benomen.

21 En als men langen tijd zonder eten geweest was, toen stond Paulus *op* in het midden van hen, en zeide: O mannen, men behoorde mij wel gehoor gegeven te hebben en van Creta niet afgevaren te zijn, en dezen hinder en deze schade verhoed te hebben.

22 Doch alnu vermaan ik ulieden goedsmoeds te zijn; want daar zal geen verlies geschieden van *iemand's* leven onder u, maar alleen van het schip.

23 Want dezen zelfden nacht heeft bij mij gestaan een Engel Gods, wiens ik ben, welken ik ook dien,

24 zeggende: Vrees niet Paulus, gij moet voor den Keizer

gesteld worden; en zie, God heeft u geschonken allen die met u varen.

25 Daarom zijt goedsmoeds, mannen, want ik geloove God, dat het alzoo zijn zal gelijkerwijs het mij gezegd is.

26 Doch wij moeten op een zeker eiland vervallen.

27 Als nu de veertiende nacht gekomen was, alzoo wij in de Adriatische zee herwaarts en derwaarts gedreven werden, omtrent het midden des nachts, vermoedden de scheepslieden dat hun eenig land naderde.

28 En het dieplood uitgeworpen hebbende, vonden zij twintig vademen; en een weinig voortgevaren zijnde wierpen zij wederom het dieplood uit, en vonden vijftien vademen;

29 en vreeze dat zij ergens op harde plaatsen vervallen mochten, wierpen zij vier ankers van het achterschip uit, en wenschten dat het dag wierd.

30 Maar als de scheepslieden zochten uit het schip te vlieden, en de boot nederlieten in de zee, onder den schijn alsof zij uit het voorschip de ankers zouden uitbrengen,

31 zeide Paulus tot den hoofdman en tot de krijgsknechten: Indien deze in het schip niet blijven, kunt gij niet behouden worden.

32 Toen hieuen de krijgsknechten de touwen af van de boot en lieten haar afvallen.

33 En ondertusschen dat het dag zoude worden, vermaande Paulus *hen* allen dat zij zouden spijsz nemen, en zeide: Het is heden de veertiende dag, dat gij verwachtende blijft zonder eten en niets hebt genomen:

34 daarom vermaan ik u spijsz te nemen, want dat dient tot uw behoud; want niemand van u zal een haar van het hoofd vallen.

35
broo
hij G
heid,
bend
36
gewo
zelve
37 V
in a
zeven
38 E
zadig
schip
uit in
39 E
den z
zij m
ham
tegen
vonde
schip
40 E
gehaal
schip
de roe
het ra
gehaal
het na
41 Ma
plaats
den ha
daarop
zittend
maar h
het ge
42 De
lieden
genen
niemar
zoude
43 ma
de Pau
hun da
dat deg
den zic
en aan
44 en
op plan
eenige
En alzo
zij alle
gekome

35 En als hij dit gezegd en brood genomen had, dankte hij God in aller tegenwoordigheid, en *hetzelve* gebroken hebbende, begon hij te eten.

36 En zij allen goedsmoeds geworden zijnde, namen ook zelve spijze.

37 Wij waren nu in het schip in alles tweehonderd zesenzeventig zielen.

38 En als zij met spijze verzadigd waren, lichtten zij het schip en wierpen het koren uit in de zee.

39 En toen het dag werd kenden zij het land niet; maar zij merkten eenen zekeren inham die eenen oever had, tegen denwelken zij geraden vonden, zoo zij konden, het schip aan te zetten.

40 En als zij de ankers opgehaald hadden, gaven zij *het schip* aan de zee over, metéén de roerbanden losmakende; en het razeil naar den wind opgehaald hebbende, hielden zij het naar den oever toe.

41 Maar vervallende op eene plaats die de zee aan beide zijden had, zetteden zij het schip daarop; en het voorschip vastzittende bleef onbewegelijk, maar het achterschip brak van het geweld der baren.

42 De raadslag nu der krijgslieden was, dat zij de gevangenen zouden dooden, opdat niemand ontzwommen zijnde zoude ontvlieden;

43 maar de hoofdman willende Paulus behouden, belette hun dat voornemen, en beval dat degenen die zwemmen konden zich eerst zouden afwerpen en aan land komen,

44 en de anderen, sommigen op planken, en sommigen op eenige *stukken* van het schip. En alzoo is het geschied dat zij allen behouden aan land gekomen zijn.

HOOFDSTUK 28.

En als zij ontkomen waren, toen verstonden zij dat het eiland Melite heette.

2 En de barbaren bewezen ons geen gemeene vriendelijkheid; want een groot vuur ontstoken hebbende, namen zij ons allen in, om den regen die opkwam en om de koude.

3 En als Paulus een hoop rijzeren bijéengeraapt en op het vuur gelegd had, kwam daar eene adder uit door de hitte en vatte zijne hand.

4 En als de barbaren het beest aan zijne hand zagen hangen, zeiden zij tot elkander: Deze mensch is gewis een doodslager, welken de wrake niet laat leven, daar hij uit de zee ontkomen is.

5 Maar hij schudde het beest af in het vuur, en leed niets kwaads;

6 en zij verwachtten dat hij zoude opzwellen of terstond dood nedervallen. Maar als zij lang verwacht hadden en zagen dat geen ongemak over hem kwam, veranderden zij en zeiden dat hij een god was.

7 En hier omtrent die plaats had de voornaamste van het eiland met name Publius *zijne* landhoeven, die ons ontving en drie dagen vriendelijk herbergde.

8 En het geschiedde dat de vader van Publius, met koortsen en den rooden loop bevangen zijnde, te bed lag; tot denwelken Paulus inging, en als hij gebeden had leide hij de handen op hem, en maakte hem gezond.

9 Als dit dan geschied was, kwamen ook tot hem de anderen die krankheden hadden op het eiland, en werden genezen:

10 die ons ook eerden met vele eere, en als wij vertrekken zouden, bestelden zij *ons* hetgeen van noode was.

11 En na drie maanden voeren wij af in een schip van Alexandrië, dat op het eiland overwinterd had, hebbende tot een teeken Castor en Pollux.

12 En als wij te Syracuseaangekomen waren, bleven wij *aldaar* drie dagen;

13 van waar wij omvoeren, en kwamen aan te Rhegium; en alzoo na éénen dag de wind Zuid werd, kwamen wij den tweeden dag te Puteoli;

14 alwaar wij broeders vonden, en werden gebeden zeven dagen bij hen te blijven; en alzoo gingen wij naar Rome.

15 En van daar kwamen de broeders, van onze zaken gehoord hebbende, ons tegemoet tot Appiusmarkt en de Drie Tabernen; welke Paulus zien-
de, dankte hij God en greep moed.

16 En toen wij te Rome gekomen waren, gaf de hoofdman de gevangenen over aan den overste des legers; maar aan Paulus werd toegelaten op zichzelf te wonen met den krijgsknecht die hem bewaarde.

17 En het geschiedde na drie dagen dat Paulus samenriep degenen die de voornaamsten der Joden waren, en als zij samengekomen waren zeide hij tot hen: Mannen broeders, ik die niets gedaan heb tegen het volk of de vaderlijke gewoonten, ben gebonden uit Jeruzalem overgeleverd in de handen der Romeinen,

18 dewelke mij onderzocht hebbende, *mij* wilden loslaten, omdat geen schuld des doods in mij was;

19 maar als de Joden *zulks* tegenspraken, werd ik genoodzaakt mij op den Keizer te beroepen, *doch* niet alsof ik mijn volk van iets te beschuldigen had.

20 Om deze oorzaak dan heb ik u bij mij geroepen, om u te zien en aan te spreken; want

van wege de hope Israëls ben ik met deze keten omvangen.

21 Maar zij zeiden tot hem: Wij hebben noch brieven u aangaande van Judéa ontvangen, noch iemand van de broeders hier gekomen zijnde heeft van u iets kwaads geboodschapt of gesproken.

22 Maar wij begeeren wel van u te hooren, wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend dat ze overal tegengesproken wordt.

23 En als zij hem eenen dag gesteld hadden, kwamen er velen in *zijne* woonplaats; denwelken hij het Koninkrijk Gods uitleide, en betuigde, en poogde hen te bewegen tot het geloof van Jezus, beide uit de Wet van Mozes en de Profeten, van 's morgens vroeg tot den avond toe.

24 En sommigen geloofden wel hetgeen dat gezegd werd, maar sommigen geloofden niet;

25 en tegen elkander oneens zijnde scheidden zij, als Paulus *dit* ééne woord gezegd had, *namelijk*: Wel heeft de Heilige Geest gesproken door Jesaja den Profeet tot onze vaders,

26 zeggende: Ga henen tot dit volk, en zeg: Met het gehoor zult gij hooren en geenszins verstaan, en ziende zult gij zien en geenszins bemerken;

27 want het harte dezès volks is dik geworden, en met de ooren hebben zij zwaarlijk gehoord, en hunne oogen hebben zij toegedaan: opdat zij niet te eeniger tijd met de oogen zouden zien, en met de ooren hooren, en met het hart verstaan, en zij zich bekeeren en ik hen geneze.

28 Het zij u dan bekend, dat de zaligheid Gods den heidenen gezonden is, en dezelve zullen hooren.

29 En als hij dit gezegd had gingen de Joden weg, vele

twis
and
30
heel
huu

Pa
Jezu
Apos
Evan
2 (I
loofd
in de
3 v
word
naar
4 d
is te
den
uit d
name
Heer
5 (I
ontva
telsch
des g
nen,
6 on
geroe
tus):
7 all
liefd
ligen
van
Heer
8 E
God d
allen
word
9 W
welke

twisting hebbende onder elk-
ander.

30 En Paulus bleef twee ge-
heele jaren in zijn eigen ge-
huurde woning, en ontving

allen die tot hem kwamen,
31 predikende het Koninkrijk
Gods, en leerende van den
Heere Jezus Christus met alle
vrijmoedigheid, onverhinderd.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

ROMEINEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus een dienstknecht van
Jezus Christus, een geroepen
Apostel, afgezonderd tot het
Evangelie Gods,

2 (hetwelk hij te voren be-
loofd had door zijne Profeten,
in de heilige Schriften),

3 van zijnen Zoon, (die ge-
worden is uit den zaden Davids
naar het vleesch;

4 die krachtiglijk bewezen
is te zijn de Zoon Gods naar
den Geest der heiligmaking,
uit de opstanding der dooden),
namelijk Jezus Christus onzen
Heere:

5 (door welken wij hebben
ontvangen genade en het Apos-
telschap, tot gehoorzaamheid
des geloofs onder alle de heide-
nen, voor zijnen naam;

6 onder welke gij óók zijt,
geroepenen van Jezus Chris-
tus):

7 allen die te Rome zijt, ge-
lieften Gods en geroepene heil-
igen, genade zij u en vrede
van God onzen Vader en den
Heere Jezus Christus.

8 Eerstelijk dank ik mijnen
God door Jezus Christus over u
allen, dat uw geloof verkondigd
wordt in de geheele wereld.

9 Want God is mijn getuige,
welken ik dien in mijnen geest,

in het Evangelie zijns Zoons,
hoe ik zonder nalaten uwer ge-
denk,

10 altijd in mijne gebeden
biddende, of mogelijk mij nog
te eeniger tijd goede gelegen-
heid gegeven wierd door den
wille Gods om tot ulieden te
komen.

11 Want ik verlang om u te
zien, opdat ik u eenige geeste-
lijke gave mocht mededeelen,
ten einde gij versterkt zoudt
worden:

12 dat is, om mede vertroost
te worden onder u, door het
onderling geloove, zoo het
uwe als het mijne.

13 Doch ik wil niet dat u on-
bekend zij, broeders, dat ik
menigmaal voorgenomen heb
tot u te komen, (en ben tot
nog toe verhinderd geweest),
opdat ik ook onder u eenige
vrucht zoude hebben, gelijk
als ook onder de andere heide-
nen.

14 Beiden Grieken en barba-
ren, beiden wijzen en onwij-
zen ben ik een schuldenaar:

15 alzoo hetgeen in mij is, dat
is volvaardig om u ook die te
Rome zijt het Evangelie te ver-
kondigen.

16 Want ik schaam mij des
Evangelies van Christus niet,
want het is eene kracht Gods
tot zaligheid een iegelijk die

gelooft, eerst den Jood, en ook den Griek.

17 Want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof, gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit den geloove leven.

18 Want de toorn Gods wordt geopenbaard van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der menschen, als die de waarheid in ongerechtigheid tenonder houden:

19 overmits hetgeen van God kennelijk is in hen openbaar is, want God heeft het hun geopenbaard.

20 Want zijne onzienlijke dingen worden van de schepping der wereld aan uit de schepselen verstaan en doorzien, beide zijne eeuwige kracht en goddelijkheid, opdat zij niet te verontschuldigen zouden zijn:

21 omdat zij God kennende hem als God niet hebben verheerlijkt of gedankt. maar zijn verijdeld geworden in hunne overleggingen, en hun onverstandig hart is verduisterd geworden.

22 Zich uitgevende voor wijzen, zijn zij dwaas geworden,

23 en hebben de heerlijkheid des onverderfelijken Gods veranderd in de gelijkenis eens beelds van een verderfelijk mensch, en van gevogelte, en van viervoetige en kruipende gedierten.

24 Daarom heeft ze God ook overgegeven in de begeerlijkheden hunner harten tot onreinigheid, om hunne lichamen onder elkander te ont-eeren:

25 als die de waarheid Gods veranderd hebben in de leugen, en het schepsel geëerd en gediend hebben boven den Schepper, die te prijzen is in eeuwigheid. Amen.

26 Daarom heeft ze God overgegeven tot oneerbare bewe-

gingen; want ook hunne vrouwen hebben het natuurlijk gebruik veranderd in het gebruik tegen nature,

27 en insgelijks ook de mannen nalatende het natuurlijk gebruik der vrouw, zijn verhit geworden in hunnen lust tegen elkander, mannen met mannen schandelijkheid bedrijvende, en de vergelding van hunne dwaling die daartoe behoorde in zichzelfe ontvangende.

28 En gelijk het hun niet goed gedacht heeft God in erkentenis te houden, zoo heeft God ze overgegeven in eenen verkeerden zin, om te doen dingen die niet betamen:

29 vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid; vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid;

30 oorblazers, achterklappers, haters van God, smaders, hoovaardigen, laatsdunkenden, uitvinders van kwade dingen, den ouderen ongehoorzaam;

31 onverstandigen, verbondbrekers, zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijken, onbarmhartigen:

32 dewelke daar zij het recht Gods weten, (namelijk dat degenen die zulke dingen doen des doods waardig zijn), niet alleen dezelve doen, maar ook mede een welgevallen hebben in degenen die ze doen.

HOOFDSTUK 2.

Daarom zijt gij niet te verontschuldigen, o mensch, wie gij zijt, die anderen oordeelt; want waarin gij een ander oordeelt, veroordeelt gij uzelfen; want gij die anderen oordeelt doet dezelfde dingen.

2 En wij weten dat het oordeel Gods naar waarheid is over degenen die zulke dingen doen:

3 en denkt gij dit, o mensch,

die o
dingen
dat v
ontvli

4 Of

zijn
draag
dighe
goede
bekeer

5 Ma

en on
dert g
schat
der op
vaardig

6 wel

zal na

7 den

hardin

heid e

heid zo

8 ma

gierig

heid o

ongere

zijn, za

vergole

9 ver

heid o

schen

eerst

van de

10 ma

en vre

goede

en ook

11 W

ming

12 W

der we

len oc

gaan;

de wet

len de

worden

13 (w

zijn nie

maar o

gerech

14 wa

die de

nature

wet zij

bende

15 als

die oordeelt degenen die zulke dingen doen, en dezelve doet, dat zij het oordeel Gods zult ontvlieden?

4 Of veracht gij den rijkdom zijner goedertierenheid en verdraagzaamheid en lankmoedigheid, niet wetende dat de goedertierenheid Gods u tot bekeering leidt?

5 Maar naar uwe hardigheid en onbekeerlijk harte vergaert gij uzelfen toorn als een schat in den dag des toorns en der openbaring van het rechtvaardig oordeel Gods,

6 welke een iegelijk vergelden zal naar zijne werken:

7 dengenen wel, die met volharding in goed doen heerlijkheid zoeken, het eeuwige leven;

8 maar dengenen die twistgierig zijn, en die der waarheid ongehoorzaam doch der ongerechtigheid gehoorzaam zijn, zal verbolgenheid en toorn vergolden worden:

9 verdrukking en benauwdheid over alle ziele des menschen die het kwade werkt, eerst van den Jood, en ook van den Griek;

10 maar heerlijkheid en eer en vrede een iegelijk die het goede werkt, eerst den Jood, en ook den Griek.

11 Want daar is geen aanneming des persoons bij God.

12 Want zoovelen als er zonder wet gezondigd hebben, zullen ook zonder wet verloren gaan; en zoovelen als er onder de wet gezondigd hebben, zullen door de wet geoordeeld worden:

13 (want de hoorders der wet zijn niet rechtvaardig voor God, maar de daders der wet zullen gerechtvaardigd worden;

14 want wanneer de heidenen, die de wet niet hebben, van nature de dingen doen die der wet zijn, deze de wet niet hebbende zijn zichzelf een wet,

15 als die betoonen het werk

der wet geschreven in hunne harten, hunne consciëntie medegetuigende, en de gedachten onder elkander *ken* beschuldigende of ook ontschuldigende):

16 in den dag wanneer God de verborgene dingen der menschen zal oordeelen door Jezus Christus, naar mijn Evangelie.

17 Zie, gij wordt een Jood genaamd, en rust op de wet, en roemt op God;

18 en gij weet *zijn* wil, en beproeft de dingen die *daarvan* verschillen, zijnde onderwezen uit de wet;

19 en gij betrouwt uzelfen te zijn een leidsman der blinden, een licht dergenen die in duisternis zijn,

20 een onderrichter der onwijken en een leermeester der onwetenden, hebbende de gedaante der kennis en der waarheid in de wet:

21 die dan een ander leert, leert gij uzelfen niet? Die predikt dat men niet stelen zal, steelt zij?

22 Die zegt dat men geen overspel doen zal, doet gij overspel? Die van de afgoden een gruwel hebt, berooft gij het heilige?

23 Die op de wet roemt, ont-eert zij God door de overtreding der wet?

24 Want de naam Gods wordt om uwentwille gelasterd onder de heidenen, gelijk geschreven is.

25 Want de besnijdenis is wel nut indien gij de wet doet, maar indien gij een overtreder der wet zijt, zoo is uwe besnijdenis voorhuid geworden.

26 Indien dan de voorhuid de rechten der wet bewaart, zal niet zijne voorhuid tot eene besnijdenis gerekend worden?

27 En zal de voorhuid, die uit de natuur is, als zij de wet volbrengt u *niet* oordeelen, die door de letter en besnijdenis een overtreder der wet zijt?

28 Want die is niet een Jood,

die het in het openbaar is, noch die is de besnijdenis, die het in het openbaar in het vleesch is:

29 maar die is een Jood, die het in het verborgen is; en de besnijdenis des harten, in den geest, niet in de letter, *is de besnijdenis*; wiens lof niet is uit de menschen maar uit God.

HOOFDSTUK 3.

Welk is dan het voordeel van den Jood, of welke is de nuttigheid der besnijdenis?

2 Veel in alle manier. Want *dit* is wel het eerste, dat hun de woorden Gods zijn toebe-trouwd.

3 Want wat is het, al zijn sommigen ongeloovig geweest? Zal hunne ongeloovigheid het geloof Gods te niet doen?

4 Dat zij verre; doch God zij waarachtig, maar alle menschen leugenachtig, gelijk als geschreven is: Opdat gij gerechtvaardigd wordt in uwe woorden, en overwint wanneer gij oordeelt.

5 Indien nu onze ongerechtigheid Gods gerechtigheid bevestigt, wat zullen wij zeggen? Is God onrechtvaardig als hij toorn over *ons* brengt? (ik spreek naar den mensch:)

6 dat zij verre; anders hoe zal God de wereld oordeelen?

7 Want indien de waarheid Gods door mijne leugen overvloediger is geworden tot zijne heerlijkheid, wat word ik ook nog als een zondaar geoordeeld,

8 en zeggen wij niet liever (gelijk wij gelasterd worden, en gelijk sommigen zeggen dat wij zeggen): Laat ons het kwade doen, opdat het goede *daaruit* kome? Welker verdopenis rechtvaardig is.

9 Wat dan? Zijn wij uitnemender? Ganschelijk niet; want wij hebben te voren beschuldigd beide Joden en Grie-

ken, dat ze allen onder de zonde zijn,

10 gelijk geschreven is: Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één;

11 daar is niemand die verstandig is, daar is niemand die God zoekt;

12 allen zijn zij afgeweken, te zamen zijn zij onnut geworden, daar is niemand die goed doet, daar is ook niet tot één toe;

13 hun keel is een geopend graf; met hunne tongen plegen zij bedrog; slangenvijnd is onder hunne lippen;

14 welker mond vol is van vervloeking en bitterheid;

15 hunne voeten zijn snel om bloed te vergieten;

16 vernieling en ellendigheid is in hunne wegen,

17 en den weg des vredes hebben zij niet gekend:

18 daar is geen vreeze Gods voor hunne oogen.

19 Wij weten nu dat al wat de wet zegt, zij dat spreekt tot degenen die onder de wet zijn, opdat alle mond gestopt worde en de geheele wereld *voor* God verdoemelijk zij:

20 daarom zal uit de werken der wet geen vleesch gerechtvaardigd worden voor hem, want door de wet is de kennis der zonde.

21 Maar nu is de rechtvaardigheid Gods geopenbaard geworden zonder de wet, hebbende getuigenis van de Wet en de Profeten:

22 namelijk de rechtvaardigheid Gods door het geloof van Jezus Christus, tot allen en over allen die gelooven: want daar is geen onderscheid.

23 Want zij hebben allen gezondigd en derven de heerlijkheid Gods,

24 en worden om niet gerechtvaardigd uit zijne genade door de verlossing die in Christus Jezus is,

25 welken God voorgesteld

heeft
het g
eene b
vaardi
der z
schied
zaamh
26 to
ne re
tegen
rechtv
digen
geloof
27 W
is uit
Der w
de we
28 W
mensc
rechtv
de we
29 Is
alleen
der h
denen
30 n
is, d
vaard
en d
loof.
31 D
door
maan

Wa
dat d
kreg
2 W
de w
zoo l
bij G
3 W
En A
het i
vaar
4 N
wor
kend
schu
5 e
werl
die c
digt
ken

heeft tot eene verzoening door het geloof in zijn bloed, tot eene betooning van zijne rechtvaardigheid door de vergeving der zonden, die te voren geschied zijn onder de verdraagzaamheid Gods,

26 tot eene betooning van zijne rechtvaardigheid in dezen tegenwoordigen tijd; opdat hij rechtvaardig zij, en rechtvaardigende den genen die uit het geloof van Jezus is.

27 Waar is dan de roem? Hij is uitgesloten. Door wat wet? Der werken? Neen, maar door de wet des geloofs.

28 Wij besluiten dan dat de mensch door het geloof gerechtvaardigd wordt, zonder de werken der wet.

29 Is God een God der Joden alleen, en is hij het niet ook der heidenen? Ja, ook der heidenen;

30 nademaal hij een éénig God is, die de besnijdenis rechtvaardigen zal uit het geloof, en de voorhuid door het geloof.

31 Doen wij dan de wet te niet door het geloof? Dat zij verre, maar wij bevestigen de wet.

HOOFDSTUK 4.

Wat zullen wij dan zeggen dat Abraham onze vader verkregen heeft naar het vleesch?

2 Want indien Abraham uit de werken gerechtvaardigd is, zoo heeft hij roem, maar niet bij God.

3 Want wat zegt de Schrift? En Abraham geloofde God, en het is hem gerekend tot rechtvaardigheid.

4 Nu, dengenen die werkt wordt het loon niet toegerekend naar genade, maar naar schuld;

5 doch dengenen die niet werkt, maar gelooft in hem die den goddelooze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid,

6 gelijk ook David den mensch zalig spreekt welken God de rechtvaardigheid toerekent zonder werken,

7 zeggende: Zalig zijn ze welker ongerechtigheden vergeven zijn en welker zonden bedekt zijn,

8 zalig is de man welken de Heere de zonde niet toerekent,

9 Deze zaligspreking dan, is die *alleen* over de besnijdenis of ook over de voorhuid? Want wij zeggen dat aan Abraham het geloof gerekend is tot rechtvaardigheid.

10 Hoe is het *hem* dan toegerekend? Als hij in de besnijdenis was of in de voorhuid? Niet in de besnijdenis, maar in de voorhuid.

11 En hij heeft het teeken der besnijdenis ontvangen tot een zegel der rechtvaardigheid des geloofs, die *hem* in de voorhuid *was toegerekend*, opdat hij zoude zijn een vader van allen die gelooven in de voorhuid zijnde, ten einde ook hun de rechtvaardigheid toegerekend worde,

12 en een vader der besnijdenis, dengenen *namelijk* die niet alleen uit de besnijdenis zijn, maar die ook wandelen in de voetstappen des geloofs van onzen vader Abraham, 't welk in de voorhuid was.

13 Want de belofte is niet door de wet aan Abraham of zijn zaad *geschied*, namelijk dat hij een erfgenaam der wereld zoude zijn, maar door de rechtvaardigheid des geloofs.

14 Want indien gegene die uit de wet zijn erfgenamen zijn, zoo is het geloof ijdel geworden en de belofte is te niet gedaan.

15 Want de wet werkt toorn; want waar geen wet is *daar* is ook geene overtreding.

16 Daarom is ze uit het geloof, opdat ze zij naar genade, ten einde de belofte vast zij al den zaden, niet alleen dat uit de

wet is, maar ook dat uit den geloove Abrahams is, welke is een vader van ons allen,

17 (gelijk geschreven staat: Ik heb u tot een vader van vele volken gesteld;) voor hem aan welken hij geloofd heeft, *namelijk* God die de dooden levend maakt, en roept de dingen die niet zijn alsof ze waren.

18 Welke tegen hope op hope geloofd heeft, dat hij zoude worden een vader van vele volken, volgens hetgeen gezegd was: Alzóó zal uw zaad wezen;

19 en niet verzwakt zijnde in 't geloove, heeft hij zijn eigen lichaam niet aangemerkt dat alreede verstorven was, alzoo hij omtrent honderd jaren oud was, *noch* ook dat de moeder in Sara verstorven was;

20 en hij heeft aan de belofenis Gods niet getwijfeld door ongeloof, maar is gesterkt geweest in 't geloove, gevende God de eer,

21 en ten volle verzekerd zijnde dat hetgeen beloofd was, hij ook machtig was te doen.

22 Daarom is het hem ook tot rechtvaardigheid gerekend.

23 Nu is het niet alleen om zijnentwille geschreven, dat het hem toegerekend is,

24 maar ook om onzentwille, welken het zal toegerekend worden, *namelijk* dengenen die gelooven in hem, die Jezus onzen Heere uit de dooden opgewekt heeft.

25 welke overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardigmaking.

HOOFDSTUK 5.

Wij dan gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heere Jezus Christus;

2 door welken wij ook de toeleiding hebben door het geloof tot deze genade in welke wij staan, en roemen in

de hope der heerlijkheid Gods.

3 En niet alleen *dit*, maar wij roemen ook in de verdrukkingen, wetende dat de verdrukking lijdzaamheid werkt,

4 en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hope;

5 en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is door den Heiligen Geest, die ons is gegeven

6 Want Christus, als wij nog krachteloos waren, is te zijner tijd voor de goddeloozen gestorven.

7 Want nauwelijks zal iemand voor eenen rechtvaardige sterven; want voor den goede zal mogelijk iemand ook bestaan te sterven;

8 Maar God bevestigt zijne liefde jegens ons, dat Christus voor ons gestorven is als wij nog zondaars waren:

9 veel meer dan, zijnde nu gerechtvaardigd door zijn bloed, zullen wij door hem behouden worden van den toorn.

10 Want indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veel meer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door zijn leven;

11 en niet alleenlijk *dit*, maar wij roemen ook in God door onzen Heere Jezus Christus, door welken wij nu de verzoening gekregen hebben.

12 Daarom gelijk door éenen mensch de zonde in de wereld ingekomen is, en door de zonde de dood, en alzóó de dood tot alle menschen doorgestaan is, in welken allen gezondigd hebben;

13 want tot de wet was de zonde in de wereld; maar de zonde wordt niet toegerekend als er geen wet is;

14 maar de dood heeft geheerscht van Adam tot Mozes toe, ook over degenen die niet gezondigd hadden in de gelijkheid der overtreding Adams,

welke e

nen die

15 Doo

daad, a

gift. W

daad va

zijn, zo

Gods, c

nade, c

schen

vloedig

16 En

was do

digd h

Want d

misdad

de gen

daften t

17 Wa

daad v

heersch

veel m

den ov

der ga

ontvan

schen e

Jezus

18 Zo

misdad

over al

menis

rechtv

nade c

rechtv

19 wa

hoorze

mensch

steld z

len o

heid v

vaardi

20 M

ingeke

te me

zonde

daar

overv

21 o

heers

alzóó

heers

heid

door

Heer

welke een voorbeeld is desgenen die komen zoude.

15 Doch niet gelijk de misdaad, alzóó is ook de genadegift. Want indien door de misdaad van ééne velen gestorven zijn, zoo is veel meer de genade Gods, en de gave door de genade, die daar is eens menschen Jezus Christus, overvloedig geweest over velen.

16 En niet gelijk *de schuld* was door den ééne die gezondigd heeft, *alzóó is de gift*. Want de schuld is wel uit ééne misdaad tot verdoemenis, maar de genadegift is uit vele misdaden tot rechtvaardigmaking.

17 Want indien door de misdaad van ééne de dood heerscht heeft door dien ééne, veel meer zullen degenen die den overvloed der genade en der gave der rechtvaardigheid ontvangen, in het leven heerschen door dien ééne, *namelijk Jezus Christus*.

18 Zoo dan gelijk door ééne misdaad *de schuld gekomen is* over alle menschen tot verdoemenis, alzoo ook door ééne rechtvaardigheid *komt de genade* over alle menschen tot rechtvaardigmaking des levens;

19 want gelijk door de ongehoorzaamheid van dien ééne mensch velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzóó zullen ook door de gehoorzaamheid van ééne velen tot rechtvaardigen gesteld worden.

20 Maar de wet is bovendien ingekomen, opdat de misdaad te meerder worde: en waar de zonde meerder geworden is, *daar is de genade* veel meer overvloedig geweest;

21 opdat gelijk de zonde heerscht heeft tot den dood, alzóó ook de genade zoude heerschen door rechtvaardigheid tot het eeuwige leven, door Jezus Christus onzen Heere.

HOOFDSTUK

Wat zullen wij dan zeggen? Zullen wij in de zonde blijven, opdat de genade te meerder worde?

2 Dat zij verre. Wij die der zonde gestorven zijn, hoe zullen wij nog in dezelve leven?

3 Of weet gij niet, dat zoo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in zijnen dood gedoopt zijn?

4 Wij zijn dan met hem begraven door den doop in den dood, opdat gelijkerwijs Christus uit de dooden opgewekt is tot de heerlijkheid des Vaders, alzóó ook wij in nieuwigheid des levens wandelen zouden.

5 Want indien wij met hem ééne plant geworden zijn in de gelijkmaking zijns doods, zoo zullen wij het ook zijn in de *gelijkmaking zijner opstanding*,

6 dit wetende dat onze oude mensch met hem gekruisigd is, opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen;

7 want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde.

8 Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij dat wij ook met hem zullen leven,

9 wetende dat Christus opgewekt zijnde uit de dooden niet meer sterft: de dood heerscht niet meer over hem.

10 Want dat hij gestorven is, dat is hij der zonde éénmaal gestorven; en dat hij leeft, dat leeft hij Gode.

11 Alzoo ook gijlieden, houdt het daarvoor dat gij wel der zonde dood zijt, maar Gode levende zijt in Christus Jezus onzen Heere.

12 Dat dan de zonde niet heersche in uw sterfelijk lichaam, om haar te gehoorzamen in de begeerlijkheden van dat *lichaam*.

13 En stelt uwe leden niet

der zonde tot wapenen der ongerechtigheid, maar stelt u-zelve Gode als uit de dooden levend geworden zijnde, en stelt uwe leden Gode tot wapenen der gerechtigheid.

14 Want de zonde zal over u niet heerschen; want gij zijt niet onder de wet maar onder de genade.

15 Wat dan? Zullen wij zondigen, omdat wij niet zijn onder de wet maar onder de genade? Dat zij verre.

16 Weet gij niet, dat wien gij uzelve stelt tot dienstknechten ter gehoorzaamheid, gij dienstknechten zijt desgenen wien gij gehoorzaamt, of der zonde tot den dood, of der gehoorzaamheid tot gerechtigheid?

17 Maar Gode zij dank, dat gij *wel* dienstknechten der zonde waart, maar *dat* gij *nu* van harte gehoorzaam geworden zijt aan het voorbeeld der leer tot hetwelk gij overgegeven zijt,

18 en vrijgemaakt zijnde van de zonde, zijt gemaakt dienstknechten der gerechtigheid.

19 Ik spreek op menschelijke wijze, om der zwakheid uws vleesch wille; want gelijk gij uwe leden gesteld hebt *om* dienstbaar *te zijn* der onreinigheid en der ongerechtigheid tot ongerechtigheid, alzoo stelt nu uwe leden *om* dienstbaar *te zijn* der gerechtigheid tot heiligmaking.

20 Want toen gij dienstknechten waart der zonde, zoo waart gij vrij van de gerechtigheid.

21 Wat vrucht dan hadt gij toen van die dingen waarover gij u nu schaamt? Want het einde derzelve is de dood.

22 Maar nu van de zonde vrijgemaakt zijnde, en Gode dienstbaar gemaakt zijnde, hebt gij uwe vrucht tot heiligmaking, en het einde het eeuwige leven.

23 Want de bezoldiging der

zonde is de dood, maar de genadegifte Gods is het eeuwige leven door Jezus Christus onzen Heere.

HOOFDSTUK 7.

Weet gij niet, broeders, (want ik spreek tot degenen die de wet verstaan), dat de wet heerscht over den mensch zoo langen tijd als hij leeft?

2 Want eene vrouw die onder den man staat is aan den levenden man verbonden door de wet; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrijgemaakt van de wet des mans.

3 Daarom dan indien zij eens anderen mans wordt terwijl de man leeft, zoo zal zij eene overspeelster genaamd worden; maar indien de man gestorven is, zoo is zij vrij van de wet, alzoo dat zij geen overspeelster is als zij eens anderen mans wordt.

4 Zoo dan, mijne broeders, gij zijt ook der wet gedood door het lichaam van Christus, opdat gij zoudt worden eens anderen, *namelijk* desgenen die van de dooden opgewekt is, opdat wij Gode vruchten dragen zouden.

5 Want toen wij in het vleesch waren, werkten de bewegingen der zonden die door de wet zijn in onze leden, om den dood vruchten te dragen;

6 maar nu zijn wij vrijgemaakt van de wet, overmits wij dien gestorven zijn onder welken wij gehouden waren, alzoo dat wij dienen in nieuwigheid des geestes, en niet in de oudheid der letter.

7 Wat zullen wij dan zeggen? Is de wet zonde? Dat zij verre; ja, ik kende de zonde niet dan door de wet; want ook had ik de begeerlijkheden niet geweten *zonde te zijn*, indien de wet niet zeide: Gij zult niet begeeren.

8 Maar de zonde oorzaak ge-

nome
bod,
lijkhe
der d

9 En
de ik
gebod
zonde
den,

10 er
was,
bevor

11 V
genon
geboe
door

12 A
en b
recht

13 I
dood
maar

gewo
baar
werk

den
venn
het

14
wet
vlees

de z
15 V
ken

wil,
hetg

16 J
dat
de v

17 i
mee

mij
18
dat

goed
is u
te d

19
doe
dat

20
ik n
zelve
die
21
in

nomen hebbende door het gebod, heeft in mij alle begeerlijkheid gewrocht; want zonder de wet is de zonde dood.

9 En zonder de wet, zoo leefde ik eertijds; maar als het gebod gekomen is, zoo is de zonde weder levend geworden, doch ik ben gestorven, 10 en het gebod dat ten leven was, hetzelfde is mij ten dood bevonden.

11 Want de zonde oorzaak genomen hebbende door het gebod, heeft mij verleid en door hetzelfde gedood.

12 Alzoo is dan de wet heilig, en het gebod is heilig en rechtvaardig en goed.

13 Is dan het goede mij de dood geworden? Dat zij verre; maar de zonde *is mij de dood geworden*, opdat zij zoude openbaar worden zonde *te zijn*, werkende mij door het goede den dood; opdat de zonde bovenmate wierd zondigende door het gebod.

14 Want wij weten dat de wet geestelijk is, maar ik ben vleeschelijk, verkocht onder de zonde.

15 Want hetgeen ik doe, dat ken ik niet; want hetgeen ik wil, dat doe ik niet, maar hetgeen ik haat, dat doe ik.

16 En indien ik hetgene doe dat ik niet wil, zoo stem ik de wet toe dat zij goed is:

17 ik dan doe datzelfde nu niet meer, maar de zonde die in mij woont.

18 Want ik weet dat in mij, dat is in mijn vleesch, geen goed woont. Want het willen is *wel* bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet;

19 want het goede dat ik wil doe ik niet, maar het kwade dat ik niet wil, dat doe ik.

20 Indien ik hetgene doe dat ik niet wil, zoo doe ik nu hetzelfde niet meer, maar de zonde die in mij woont.

21 Zoo vind ik dan deze wet *in mij* als ik het goede wil

doen, dat het kwade mij bijligt;

22 want ik heb een vermaak in de wet Gods naar den inwendigen mensch,

23 maar ik zie eene andere wet in mijne leden, welke strijdt tegen de wet mijns gemoeds, en mij gevangen neemt onder de wet der zonde die in mijne leden is.

24 Ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods?

25 Ik danke God door Jezus Christus, onzen Heere.

26 Zoo dan ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vleesch de wet der zonde.

HOOFDSTUK 8.

Zoo is er dan nu geene verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, die niet naar het vleesch wandelen maar naar den Geest.

2 Want de wet des Geestes des levens in Christus Jezus heeft mij vrijgemaakt van de wet der zonde en des doods.

3 Want hetgeen der wet onmogelijk was, dewijl zij door het vleesch krachteloos was, heeft God zijnen Zoon zenden- de in gelijkheid des zondigen vleesches, en *dat* voor de zonde, de zonde veroordeeld in het vleesch;

4 opdat het recht der wet vervuld zoude worden in ons, die niet naar het vleesch wandelen maar naar den Geest.

5 Want die naar het vleesch zijn bedenken dat des vleesches is, maar die naar den Geest zijn *bedenken* dat des Geestes is;

6 want het bedenken des vleesches is de dood, maar het bedenken des Geestes is het leven en vrede;

7 daarom dat het bedenken des vleesches vijandschap is tegen God; want het onder-

werpt zich der wet Gods niet, want het kan ook niet;

8 en die in het vleesch zijn kunnen Gode niet behagen.

9 Doch gijlieden zijt niet in het vleesch, maar in den Geest, zoo anders de Geest Gods in u woont; maar zoo iemand den Geest van Christus niet heeft, die komt hem niet toe.

10 En indien Christus in ulieden is, zoo is wel het lichaam dood om der zonde wille, maar de geest is leven om der gerechtigheid wille.

11 En indien de Geest desgeenen die Jezus uit de dooden opgewekt heeft in u woont, zoo zal hij, die Christus uit de dooden opgewekt heeft, ook uwe sterfelijke lichamen levend maken door zijnen Geest die in u woont.

12 Zoo dan broeders, wij zijn schuldenaars niet den vleesche, om naar het vleesch te leven.

13 Want indien gij naar het vleesch leeft, zoo zult gij sterfen; maar indien gij door den Geest de werkingen des lichaams doodt, zoo zult gij leven.

14 Want zooveel als er door den Geest Gods geleid worden, die zijn kinderen Gods.

15 Want gij hebt niet ontvangen den Geest der dienstbaarheid wederom tot vreeze, maar gij hebt ontvangen den Geest der aanneming tot kinderen, door welken wij roepen: Abba, Vader!

16 Die Geest getuigt met onzen geest dat wij kinderen Gods zijn;

17 en indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfsenamen van Christus; zoo wij anders met hem lijden, opdat wij ook met hem verheerlijkt worden.

18 Want ik houde het daarvoor, dat het lijden dezès tegenwoordigen tijds niet is te waardeeren tegen de heerlijk-

heid die aan ons zal geopenbaard worden.

19 Want het schepsel, *als* met opgestoken hoofde, verwacht de openbaring der kinderen Gods.

20 Want het schepsel is der ijdelheid onderworpen, niet gewillig, maar om diens wille die het *der ijdelheid* onderworpen heeft;

21 op hoop dat ook het schepsel zelf zal vrijgemaakt worden van de dienstbaarheid der verderfenis, tot de vrijheid van de heerlijkheid der kinderen Gods.

22 Want wij weten, dat het gansche schepsel te zamen zucht en te zamen *als* in barensmood is tot nu toe.

23 En niet alleen *dit*, maar ook wijzelve die de eerstelingen des Geestes hebben, wij ook zelve *zeg ik* zuchten in onszelve, verwachtende de aanneming tot kinderen, *namelijk* de verlossing onzes lichaams.

24 Want wij zijn in hope zalig geworden. De hoop nu die gezien wordt is geene hoop; want hetgeen iemand ziet, waarom zal hij het ook hopen?

25 Maar indien wij hopen hetgeen wij niet zien, zoo verwachten wij het met lijdzaamheid.

26 En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtigen.

27 En die de harten doorzoekt, weet welke de meening des Geestes zij: dewijl hij naar God voor de heiligen bidt.

28 En wij weten, dat dengeenen die God lief hebben alle dingen medewerken ten goede, *namelijk* dengener die naar zijn voornemen geroepen zijn.

29 Want die hij te voren gekend heeft, die heeft hij ook te voren verordineerd den beelde zijns Zoons gelijkvormig te

zijn, ne zij

20 en dineer

ook g roepen

ook ge hij ge

heeft 31 W

dinger ons is

32 D niet g

hem ven,

hem ken?

33 W breng

nen recht

34 W Chris

is, ja gewel

hand bidt.

35 V de li

druk of ve

naakt zwaar

36 Want

wij d wij

der s

37 m meer

hem

38 V dat

noch

noch

woor ding

39 r noch

zal l

liefd tus

HOOFDSTUK 9.

zijn, opdat hij de eerstgeborene zij onder vele broederen;

20 en die hij te voren verordineerd heeft, deze heeft hij ook geroepen, en die hij geroepen heeft, deze heeft hij ook gerechtvaardigd; en die hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft hij ook verheerlijkt.

31 Watzullen wij dan tot deze dingen zeggen? Zoo God vóór ons is wie zal tégen ons zijn?

32 Die ook zijnen eigen Zoon niet gespaard heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe zal hij ons ook met hem niet alle dingen schenken?

33 Wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods? God is het die rechtvaardig maakt.

34 Wie is het die verdoemt? Christus is het die gestorven is, ja, wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt.

35 Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? Verdrukking, of benauwdheid, of vervolging, of honger, of naaktheid, of gevaar, of zwaard?

36 (gelijk geschreven is: Want om uwentwille worden wij den ganschen dag gedood, wij zijn geacht als schapen der slachting.)

37 Maar in dit alles zijn wij meer dan overwinnaars, door hem die ons liefgehad heeft.

38 Want ik ben verzekerd, dat noch dood noch leven, noch Engelen noch overheden, noch machten, noch tegenwoordige noch toekomstige dingen,

39 noch hoogte noch diepte, noch enig ander schepsel ons zal kunnen scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus onzen Heere.

Ik zeg de waarheid in Christus, ik lieg niet, (mijne conscientie mij mede-getuigenis gevende door den Heiligen Geest),

2 dat het mij eene groote droefheid, en mijn hart eene gedurige smarte is.

3 Want ik zoude zelf wel wenschen verbannen te zijn van Christus voor mijne broederen, die mijn maagschap zijn naar het vleesch;

4 welke Israëlieten zijn, welker is de aanneming tot kinderen, en de heerlijkheid, en de verbonden, en de wetgeving, en de dienst Gods, en de beloftenissen;

5 welker zijn de vaders, en uit welke Christus is zooveel het vleesch aangaat, dewelke is God boven alle te prijzen in eeuwigheid. Amen.

6 Doch ik zeg dit niet alsof het Woord Gods ware uitgevallen. Want die zijn niet allen Israël, die uit Israël zijn;

7 noch omdat zij Abrahams zaad zijn, zijn zij allen kinderen, maar: In Isaäk zal u het zaad genoemd worden:

8 dat is, niet de kinderen des vleesch, die zijn kinderen Gods; maar de kinderen der beloftenis worden voor het zaad gerekend.

9 Want dit is het woord der beloftenis: Omtrent dezen tijd zal ik komen, en Sara zal eenen zoon hebben.

10 En niet alleen deze, maar ook Rebekka is daarvan een bewijs, als zij uit éenen bevrucht was, namelijk Isaäk onzen vader.

11 Want als de kinderen nog niet geboren waren, noch iets goeds of kwaads gedaan hadden, opdat het voornemen Gods dat naar de verkiezing is vast bleve, niet uit de werken maar uit den roepende,

12 zoo werd tot haar gezegd: De meerdere zal den mindere dienen;

13 gelijk geschreven is: Jakob heb ik liefgehad, en Esau heb ik gehaat.

14 Wat zullen wij dan zeggen? Is er onrechtvaardigheid bij God? Dat zij verre.

15 Want hij zegt tot Mozes: Ik zal mij ontfermen diens ik mij ontferme en zal barmhartig zijn dien ik barmhartig ben.

16 Zoo is het dan niet desgenen die wil noch desgenen die loopt, maar des ontfermenden Gods.

17 Want de Schrift zegt tot Farao: Hiertoe heb ik u verwekt, opdat ik in u mijne kracht bewijzen zoude, en opdat mijn naam verkondigd worde op de gansche aarde.

18 Zoo ontfermt hij zich dan diens hij wil, en verhardt dien hij wil.

19 Gij zult dan tot mij zeggen: Wat klaagt hij dan nog? want wie heeft zijnen wil wederstaan?

20 Maar toch, o mensch, wie zijt gij die tegen God antwoordt? Zal ook het maaksel tot den genen die het gemaakt heeft zeggen: Waarom hebt gij mij alzóó gemaakt?

21 Of heeft de pottenbakker geen macht over het leem, om uit denzelfden klomp te maken het ééne vat ter eere en het andere ter oneere?

22 En of God willende zijnen toorn bewijzen en zijne macht bekend maken, met veel lankmoedigheid verdragen heeft de vaten des toorns, tot het verderf toebereid;

23 en opdat hij zoude bekend maken den rijkdom zijner heerlijkheid over de vaten der barmhartigheid, die hij te voren bereid heeft tot heerlijkheid?

24 Welke hij ook geroepen heeft, *namelijk* ons, niet alleen

uit de Joden maar ook uit de heidenen:

25 gelijk hij ook in Hoséa zegt: Ik zal hetgeen mijn volk niet was mijn volk noemen, en die niet bemind was *mijne* beminde;

26 en het zal zijn in de plaats waar tot hen gezegd was: Gijlieden zijt mijn volk niet, aldaar zullen zij kinderen des levenden Gods genaamd worden.

27 En Jesaja roept over Israël: Al ware het getal der kinderen Israëls gelijk het zand der zee, zoo zal het overblijfsel behouden worden.

28 Want hij voleindt eene zaak en snijdt ze af in rechtvaardigheid; want de Heere zal eene afgesneden zake doen op aarde.

29 En gelijk Jesaja te voren gezegd heeft: Indien de Heere Zebaoth ons geen zaad had overgelaten, zoo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

30 Wat zullen wij dan zeggen? Dat de heidenen, die de rechtvaardigheid niet zochten, de rechtvaardigheid verkregen hebben, doch de rechtvaardigheid die uit het geloof is;

31 maar Israël, dat de wet der rechtvaardigheid zocht, is tot de wet der rechtvaardigheid niet gekomen.

32 Waarom? Omdat ze die zochten niet uit het geloof, maar als uit de werken der wet; want zij hebben zich gestooten aan den steen des aanstoots,

33 gelijk geschreven is: Zie, ik leg in Sion eenen steen des aanstoots en eene rots der ergernis, en een iegelijk die in hem gelooft zal niet beschaamd worden.

HOOFDSTUK 10.

Broeders, de toegenegenheid mijns harten, en het gebed dat

ik tot
tot h
2 W
nis,
hebb
stand
3 W
dighe
hunn
zoeken
zij d
niet
4 W
Chris
een i
5 W
recht
is, z
deze
zelve
6 M
die v
aldu
Wie
men
ven a
7 O
nede
uit d
8 M
is he
en i
Woo
wij j
9 n
wen
Heer
gelo
dood
zult
10
men
met
zalg
11
iege
zal
12
sche
van
Hee
over
13
naar
pen
14

ik tot God voor Israël doe, is tot *hunne* zaligheid.

2 Want ik geef hun getuigenis, dat zij eenen ijver tot God hebben, maar niet met verstand.

3 Want alzoó zij de rechtvaardigheid Gods niet kennen, en hunne eigene gerechtigheid zoeken op te richten, zoo zijn zij der rechtvaardigheid Gods niet onderworpen.

4 Want het einde der wet is Christus, tot rechtvaardigheid een iegelijk die gelooft.

5 Want Mozes beschrijft de rechtvaardigheid die uit de wet is, zeggende: De mensch die deze dingen doet zal door dezelfde leven.

6 Maar de rechtvaardigheid die uit het geloof is spreekt aldus: Zeg niet in uw harte: Wie zal in den hemel opklimmen? Dat is Christus *van boven* afbrengen.

7 Of wie zal in den afgrond nederdalen? Dat is Christus uit de dooden opbrengen.

8 Maar wat zegt ze? Nabij u is het Woord, in uwen mond en in uw hart. Dit is het Woord des geloofs, 't welk wij prediken:

9 *namelijk*, indien gij met uwen mond zult belijden den Heere Jezus, en met uw harte gelooven dat God hem uit de dooden opgewekt heeft, zoo zult gij zalig worden;

10 want met het harte geloof men ter rechtvaardigheid, en met den mond belijdt men ter zaligheid.

11 Want de Schrift zegt: Een iegelijk die in hem gelooft, die zal niet beschaamd worden.

12 Want daar is geen onderscheid, noch van Jood noch van Griek; want dezelfde is Heere van allen, rijk zijnde over allen die hem aanroepen.

13 Want een iegelijk die den naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden.

14 Hoe zullen zij dan *hem*

aanroepen, in welken zij niet geloofd hebben? En hoe zullen zij *in hem* gelooven, van welken zij niet gehoord hebben? En hoe zullen zij hooren, zonder die *hun* predikt?

15 En hoe zullen zij prediken, indien zij niet gezonden worden? Gelijk geschreven is: Hoe liefelijk zijn de voeten dergenen die vrede verkondigen, dergenen die het goede verkondigen!

16 Doch zij zijn niet allen het Evangelie gehoorzaam geweest; want Jesaja zegt: Heere, wie heeft onze prediking geloofd?

17 Zoo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het woord Gods.

18 Maar ik zeg: Hebben zij het niet gehoord? Ja toch, hun geluid is over de geheele aarde uitgegaan, en hunne woorden tot de eindten der wereld.

19 Maar ik zeg: Heeft Israël het niet verstaan? Mozes zegt eerst: Ik zal ulieden tot jaloeschheid verwekken door *degenen die geen volk zijn*; door een onverstandig volk zal ik u tot toorn verwekken.

20 En Jesaja verstout zich en zegt: Ik ben gevonden van degenen die mij niet zochten, ik ben openbaar geworden dengen die naar mij niet vraagden.

21 Maar tegen Israël zegt hij: Den geheelen dag heb ik mijne handen uitgestrekt tot een ongehoorzaam en tegensprekend volk.

HOOFDSTUK 11.

Ik zegge dan: Heeft God zijn volk verstooten? Dat zij verre; want ik ben óók een Israëliet, uit het zaad Abrahams, van den stam Benjamin.

2 God heeft zijn volk niet verstooten, hetwelk hij te voren gekend heeft. Of weet gij niet

wat de Schrift zegt van Elia? hoe hij God aanspreekt tegen Israël, zeggende:

3 Heere, zij hebben uwe Profeten gedood en uwe altaren omgeworpen, en ik ben alleen overgebleven, en zij zoeken mijne ziel.

4 Maar wat zegt tot hem het Goddelijk antwoord? Ik heb mijzelven *nog* zeventuizend mannen overgelaten, die de knie voor het *beeld* van Baäl niet gebogen hebben.

5 Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden, naar de verkiezing der genade.

6 En indien het door genade is, zoo is het niet meer uit de werken; anders is de genade geen genade meer. En indien het is uit de werken, zoo is het geen genade meer; anders is het werk geen werk meer.

7 Wat dan? Hetgeen Israël zoekt, dat heeft het niet verkregen; maar de uitverkorenen hebben het verkregen, en de anderen zijn verhard geworden.

8 (gelijk geschreven is: God heeft hun gegeven eenen geest des diepen slaaps, oogen om niet te zien, en ooren om niet te hooren), tot op den huidigen dag.

9 En David zegt: Hun tafel worde tot eenen strik en tot eenen val en tot eenen aanstoot en tot eene vergelding voor hen;

10 dat hunne oogen verduisterd worden om niet te zien, en verkrom hunnen rug allen tijd.

11 Zoo zeg ik dan: Hebben zij gestruikeld opdat zij vallen zouden? Dat zij verre; maar door hunnen val *is* de zaligheid den heidenen *geworden*, om hen tot jaloerschheid te verwekken.

12 En indien hun val de rijkdom is der wereld, en hunne vermindering de rijkdom der

heidenen, hoeveel te meer hunne volheid.

13 Want ik spreek tot u, heidenen: voor zooveel ik der heidenen Apostel ben, maak ik mijne bediening heerlijk,

14 of ik soms mijn vleesch tot jaloerschheid verwekken en eenigen uit hen behouden mocht.

15 Want indien hune verwerping de verzoening is der wereld, wat zal de aanneming wezen, anders dan het leven uit de dooden?

16 En indien de eerstelingen heilig zijn, zoo is ook het deeg *heilig*; en indien de wortel heilig is, zoo zijn ook de takken *heilig*.

17 En zoo eenige der takken afgebroken zijn, en gij, een wilde olijfboom zijnde, in derzelver *plaats* zijt ingeënt, en des wortels en der vettigheid des olijfbooms mede deelachtig zijt geworden,

18 zoo roem niet tegen de takken; en indien gij daartegen roemt, gij draagt den wortel niet maar de wortel u.

19 Gij zult dan zeggen: De takken zijn afgebroken, opdat ik zoude ingeënt worden.

20 Het is wél; zij zijn door ongeloof afgebroken, en gij staat door het geloof. Wees niet hooggevoelende, maar vrees;

21 want is het dat God de natuurlijke takken niet gespaard heeft, *zie toe* dat hij ook mogelijk u niet spare.

22 Zie dan de goedertierenheid en de gestrengheid Gods; de gestrengheid wel over degenen die gevallen zijn, maar de goedertierenheid over u, indien gij in de goedertierenheid blijft; anders zult ook gij afgehouden worden.

23 Maar ook zij, indien ze in het ongeloof niet blijven, zullen ingeënt worden; want God is machtig dezelve weder in te enten.

24 V
wen
van r
natur
boov
zulle
takke
olijft
25
ders.
heid
niet
de v
over
dat
zal i
26 H
zalg
veni
kome
hede
27 e
van
zal v
28 Z
wat
om u
gaat
min
le;
29
de r
weli
30 V
liede
zaan
barn
door
31 a
geho
ook
heid
verk
32
ond
besl
zoud
33
de d
God
zijn
lijk
34
des
zijn
35

24 Want indien gij afgehouden zijt uit den olijfboom die van nature wild was, en tegen nature in den goeden olijfboom ingeënt, hoeveel te meer zullen deze, die natuurlijke takken zijn, in hun eigen olijfboom geënt worden!

25 Want ik wil niet, broeders, dat u deze verborgenheid onbekend zij, (opdat gij niet wijs zijt bij uzelve), dat de verharding voor een deel over Israël gekomen is, tot dat de volheid der heidenen zal ingegaan zijn.

26 En alzoo zal geheel Israël zalig worden; gelijk geschreven is: De Verlosser zal uit Sion komen, en zal de goddeloosheden afwenden van Jakob;

27 en dit is hun een verbond van mij, als ik hunne zonden zal wegmemen.

28 Zoo zijn zij wel vijanden wat aangaat het Evangelie, om uwentwille, maar wat aangaat de verkiezing zijn zij beminden, om der vaderen wille;

29 want de genadegiften en de roeping Gods zijn onberouwelijk.

30 Want gelijkerwijs ook gij lieden eertijds Gode ongehoorzaam geweest zijt, maar nu barmhartigheid verkregen hebt door dezer ongehoorzaamheid,

31 alzoo zijn ook deze nu ongehoorzaam geweest, opdat ook zij door uwe barmhartigheid zouden barmhartigheid verkrijgen;

32 want God heeft ze allen onder de ongehoorzaamheid besloten, opdat hij hun allen zoude barmhartig zijn.

33 O diepte des rijkdoms beide der wijsheid en der kennis Gods! Hoe ondoorzoekelijk zijn zijne oordeelen, en onnaspeurlijk zijne wegen!

34 Want wie heeft den zin des Heeren gekend, of wie is zijn raadsman geweest?

35 Of wie heeft hem eerst ge-

geven, en het zal hem weder vergolden worden?

36 Want uit hem, en door hem, en tot hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 12.

Ik bidde u dan, broeders, door de ontfermingen Gods, dat gij uwe lichamen stelt tot eene levende, heilige en Gode welbehagelijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst;

2 en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede en welbehagelijke en volmaakte wil Gods zij.

3 Want door de genade die mij gegeven is zeg ik een iegelijk die onder u is, dat hij niet wijs zij boven hetgene men behoort wijs te zijn, maar dat hij wijs zij tot matigheid, gelijkals God een iegelijk de mate des geloofs gedeeld heeft.

4 Want gelijk wij in één lichaam vele leden hebben, en de leden niet alle dezelfde werking hebben,

5 alzoo zijn wij velen één lichaam in Christus, maar elk een zijn wij elkanders leden.

6 Hebbende nu verscheidene gaven, naar de genade die ons gegeven is,

7 zoo laat ons die gaven besteden, hetzij profetie, naar de mate des geloofs; hetzij bediening, in het bedienen; hetzij die leert, in het leeren;

8 hetzij die vermaant, in het vermanen; die uitdeelt, in eenvoudigheid; die een voorstander is, in naarstigheid; die barmhartigheid doet, in blijmoedigheid.

9 De liefde zij ongeveinsd. Hebt eenen afkeer van het booze, en hangt het goede aan.

10 Hebt elkander hartelijk lief met broederlijke liefde,

met eere de één den ander voorgaande.

11 Zijt niet traag in 't benaastigen. Zijt vurig van geest. Dient den Heere.

12 Verblijdt u in de hope. Zijt geduldig in de verdrukking. Volhardt in den gebede.

13 Deelt mede tot de behoeften der heiligen. Tracht naar herbergzaamheid.

14 Zegent ze die u vervolgen: zegent, en vervloekt niet.

15 Verblijdt u met de blijden, en weent met de weenenden.

16 Weest eensgezind onder elkander. Tracht niet naar de hooge dingen, maar voegt u tot de nederige. Zijt niet wijs bij uzelve.

17 Vergeldt niemand kwaad voor kwaad. Bezorgt hetgeen eerlijk is voor alle menschen.

18 Indien het mogelijk is, zooveel in u is, houdt vrede met alle menschen.

19 Wreekt uzelve niet, beminden, maar geeft den toorn plaats; want er is geschreven: *Mij komt de wrake toe*, ik zal het vergelden, zegt de Heere.

20 Indien dan uwen vijand hongert, zoo spijzig hem; indien hem dorst, zoo geef hem te drinken; want dat doende zult gij kolen vuurs op zijn hoofd hoopen.

21 Word van het kwade niet overwonnen, maar overwin het kwade door het goede.

HOOFDSTUK 13.

Alle ziele zij den machten over haar gesteld onderworpen; want daar is geen macht dan van God, en de machten die daar zijn, die zijn van God geordineerd:

2 alzoo dat die zich tegen de macht stelt, de ordinantie Gods wederstaat; en die ze wederstaan, zullen over zichzelf een oordeel halen.

3 Want de oversten zijn niet tot eene vrees den goeden wer-

ken, maar den kwaden. Wilt gij nu de macht niet vreezen, doe het goede, en gij zult lof van haar hebben,

4 want zij is Gods dienaar, u ten goede. Maar indien gij kwaad doet, zoo vrees, want zij draagt het zwaard niet te vergeefs; want zij is Gods dienaar, een wreekster tot straf dengenen die kwaad doet.

5 Daarom is het noodig onderworpen te zijn, niet alleenlijk om der straf maar ook om der conscientie wille.

6 Want daarom betaalt gij ook schatting; want zij zijn dienaars Gods, aierin geduriglijk bezig zijnde.

7 Zoo geeft dan een iegelijk wat gij schuldig zijt, schatting wien gij de schatting, tol wien gij den tol, vreeze wien gij de vreeze, eere wien gij de eere *schuldig zijt*.

8 Zijt niemand iets schuldig, dan elkander lief te hebben; want die den ander liefheeft, die heeft de wet vervuld.

9 Want dit: Gij zult geen overspel doen, gij zult niet dooden, gij zult niet stelen, gij zult geene valsche getuigenis geven, gij zult niet begeren, en zoo daar eenig ander gebod is, wordt in dit woord als in eene hoofdsom begrepen, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naaste liefhebben gelijk uzelfen.

10 De liefde doet den naaste geen kwaad; zoo is dan de liefde de vervulling der wet.

11 En dit *zeg ik te meer*, dewijl wij de gelegenheid des tijds weten, dat het de ure is dat wij nu uit den slaap opwaken; want de zaligheid is ons nu nader dan toen wij *eerst* geloofd hebben.

12 De nacht is voorbijgegaan en de dag is nabij gekomen: laat ons dan afleggen de werken der duisternis en aandoen de wapenen des lights;

13 laat ons, als in den dag,

eerba
serije
niet
tucht
nijd
14
Jezus
het v
heden

De
't ge
tot t
2 D
alles
is ee
3 D
die
oord
wan
men
4 W
huis
of h
hij
wan
te st
5 I
dag
maa
dage
in z
verz
6 I
neer
en
neer
waa
die
hij
die
en l
7 V
zich
zich
8 v
wij
dat
den
lev
wij
9
ook
en

eerbaar wandelen, niet in bras-serijen en dronkenschappen, niet in slaapkameren en on-tuchtigheden, niet in twist en rijdigheid:

14 maar doet áán den Heere Jezus Christus, en verzorgt het vleesch niet tot begeerlijk-heden.

HOOFDSTUK 14.

Dengenen nu die zwak is in 't geloof neemt aan, *maar* niet tot twistige saansprekingen.

2 De één geloof wel dat men alles eten mag, maar die zwak is eet moeskruiden.

3 Die eet verachte hem niet die niet eet, en die niet eet oordeele hem niet die daar eet: want God heeft hem aangeno-men

4 Wie zijt gij die eens anders huisknecht oordeelt? Hij staat of hij valt zijn eigen heer; doch hij zal vastgesteld worden, want God is machtig hem vast te stellen.

5 De één acht wel den éénen dag boven den anderen dag, maar de ander acht alle de dagen *gelijk*. Een iegelijk zij in zijn eigen gemoed ten volle verzekerd.

6 Die den dag waarneemt, die neemt *hem* waar den Heere, en die den dag niet waar-neemt, die neemt *hem* niet waar den Heere. Die daar eet, die eet *zulks* den Heere. want hij dankt God: en die niet eet, die eet *zulks* den Heere niet, en hij dankt God.

7 Want niemand van ons leeft zichzelf, en niemand sterft zichzelf;

8 want hetzij dat wij leven, wij leven den Heere, hetzij dat wij sterven, wij sterven den Heere: hetzij dan dat wij leven, hetzij dat wij sterven, wij zijn des Heeren.

9 Want dáártoe is Christus ook gestorven en opgestaan en weder levend geworden;

opdat hij beide over dooden en levenden heerschen zoude.

10 Maar gij, wat oordeelt gij uwen broeder? Of ook gij, wat veracht gij uwen broeder? Want wij zullen allen voor den rechterstoel van Christus gesteld worden.

11 Want daar is geschreven: Ik leef, zegt de Heere; voor mij zal alle knie zich buigen, en alle tong zal God belijden.

12 Zoo dan een iegelijk van ons zal voor zichzelf Gode rekenschap geven.

13 Laat ons dan elkander niet meer oordeelen; maar oordeelt dit liever, namelijk dat gij den broeder geen aanstoot of er-gernis geeft.

14 Ik weet en ben verzekerd in den Heere Jezus, dat geen ding onrein is in zichzelf; dan die acht iets onrein te zijn, dien is het onrein.

15 Maar indien uw broeder om der spijsz wille bedroefd wordt, zoo wandelt gij niet meer naar liefde. Verderf dien niet met uwe spijsz, voor welken Christus gestorven is.

16 Dat dan uw goed niet ge-lasterd worde.

17 Want het Koninkrijk Gods is niet spijsz en drank, maar rechtvaardigheid en vrede en blijdschap door den Heiligen Geest.

18 Want die Christus in deze dingen dient, is Gode welbe-agelijk en aangenaam den menschen.

19 Zoo dan laat ons najagen hetgeen tot den vrede en hetgeen tot de stichting onder elkander *dient*.

20 Verbreek het werk Gods niet om der spijsz wille. Alle dingen zijn wel rein, maar het is kwaad den mensch die met aanstoot eet.

21 Het is goed geen vleesch te eten noch wijn te drinken, noch *iets* waaraan uw broeder zich stoot of geërgerd wordt, of *waarin* hij zwak is.

22 Hebt gij geloof, heb *dat* bij uzelfen voor God. Zalig is hij, die zichzelven niet oordeelt in hetgeen hij voor goed houdt.

23 Maar die twijfelt indien hij eet, is veroordeeld, omdat hij niet uit het geloof eet; en al wat uit het geloof niet is, dat is zonde.

HOOFDSTUK 15.

Maar wij die sterk zijn, zijn schuldig de zwakheden der onsterken te dragen, en niet onszelfen te behagen.

2 Dat dan een iegelijk van ons *zijn* naaste behage ten goede, tot stichting.

3 Want ook Christus heeft zichzelf niet behaagd, maar gelijk geschreven is: De smaden zijn op mij gevallen.

4 Want al wat te voren geschreven is, dat is tot onze leering te voren geschreven, opdat wij door lijdzaamheid en vertroosting der Schriften hope hebben zouden.

5 Doch de God der lijdzaamheid en der vertroosting geve u, dat gij eensgezind zijt onder elkander naar Christus Jezus,

6 opdat gij eendrachtiglijk met éenen mond moogt verheerlijken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus.

7 Daarom neemt elkanderaan, gelijk ook Christus ons aangenomen heeft tot de heerlijkheid Gods.

8 En ik zeg, dat Jezus Christus een dienaar geworden is der besnijdenis van wege de waarheid Gods, opdat hij bevestigen zoude de beloftenissen der vaderen,

9 en de heidenen God van wege de barmhartigheid zouden verheerlijken; gelijk geschreven is: Daarom zal ik u belijden onder de heidenen, en uwen naam lofzingen.

10 En wederom zegt hij:

Weest vroolijk, gij heidenen met zijn volk.

11 En wederom: Looft den Heere alle gij heidenen, en prijst hem alle gij volken.

12 En wederom zegt Jesaja: Daar zal zijn de wortel van Isai, en die opstaat om over de heidenen te gebieden: op hem zullen de heidenen hopen.

13 De God nu der hope vervulle ulieden met alle blijdschap en vrede in het geloove, opdat gij overvloedig moogt zijn in de hope, door de kracht des Heiligen Geestes.

14 Doch, mijne broeders, ook ik zelf ben verzekerd van u, dat gij ook zelve vol zijt van goedheid, vervuld met alle kennis, machtig om ook elkander te vermanen;

15 Maar ik heb u eensdeels te stoutelijker geschreven, broeders, u als wederom *dit* indachtig makende, om de genade die mij van God gegeven is,

16 opdat ik een dienaar van Jezus Christus zij onder de heidenen, het Evangelie Gods bedienende, opdat de offerande der heidenen aangenaam worde, geheiligd door den Heiligen Geest.

17 Zoo heb ik dan roem in Christus Jezus in de dingen, die God aangaan.

18 Want ik zoude niet durven iets zeggen, 't welk Christus door mij niet gewrocht heeft tot gehoorzaamheid der heidenen, met woorden en werken,

19 door kracht van teekenen en wonderheden, en door de kracht van den Geest Gods, zoodat ik van Jeruzalem af en rondom, tot Ilyrië toe, het Evangelie van Christus vervuld heb;

20 en alzo zeer begeerig geweest ben om het Evangelie te verkondigen, niet waar Christus genoemd was, opdat ik niet op eens anders fundament zoude bouwen;

21 m
Denw
geboe
zien,
hoor
verst
22 v
verh
te ko
23 m
hebb
van
lang
kom
24
Spar
ik h
zien
leid
ulie
deel
25
zale
26
Mac
dach
reik
ond
zale
27
goe
ne
de k
goe
den
her
te
28
hur
hel
sta
29
ko
des
ko
30
do
tus
tes
de
31
de
Ju
di
aa
32

21 maar gelijk geschreven is: Denwelken van hem niet was geboodschapt, die zullen het zien, en dewelke het niet gehoord hebben, die zullen het verstaan.

22 Waarom ik ook menigmaal verhinderd geweest ben tot u te komen;

23 maar nu geene piaats meer hebbende in deze gewesten, en van over vele jaren groot verlangen hebbende om tot u te komen,

24 zoo zal ik wanneer ik naar Spanje reize tot u komen; want ik hoop in het doorreizen u te zien, en van u derwaarts geleid te worden, als ik eerst van ulieder *tegenwoordigheid* censdeels verzadigd zal zijn.

25 Maar nu reis ik naar Jeruzalem, dienende den heiligen.

26 Want het heeft *dien van Macedonië* en Achaje goed gedacht, eene algemeene handreiking te doen aan de armen onder de heiligen die te Jeruzalem zijn.

27 Want het heeft hun *zoo* goed gedacht; ook zijn zij hunne schuldenaars; want indien de heidenen hunner geestelijke *goederen* deelachtig zijn geworden, zoo zijn zij ook schuldig hen van lichamelijke *goederen* te dienen.

28 Als ik dan dit volbracht en hun deze vrucht verzegeld zal hebben, zoo zal ik door ulieder *stad* naar Spanje afkomen;

29 en ik weet dat ik tot u komende, met vollen zegen des Evangelies van Christus komen zal.

30 En ik bidde u, broeders, door onzen Heere Jezus Christus en door de liefde des Geestes, dat gij met mij strijdt in de gebeden tot God voor mij;

31 opdat ik mag bevrijd worden van de ongehooramen in Judea, en dat deze mijn dienst, dien ik aan Jeruzalem doe, aangenaam zij den heiligen;

32 opdat ik met blijdschap

door den wille Gods tot u mag komen en met u verkwikt worden.

33 En de God des vredes zij met u allen. Amen.

HOOFDSTUK 16.

En ik beveel u Febe onze zuster, die eene diensaresse is der gemeente die te Cenchrea is;

2 opdat gij haar ontvangt in den Heere gelijk het den heiligen betaamt, en haar bijstaat in wat zaak zij u zoude mogen van noode hebben; want zij is eene voorstandster geweest van velen, ook van mijzelven.

3 Groet Priscilla en Aquila, mijne medewerkers in Christus Jezus,

4 die voor mijn leven hunnen hals gesteld hebben; dewelke niet alleen ik dank, maar ook alle de gemeenten der heidenen.

5 Groet ook de gemeente in hun huis. Groet Epénetus mijnen beminde, die de eersteling is van Achaje in Christus.

6 Groet Maria, die veel voor ons gearbeid heeft.

7 Groet Andronicus en Junias, mijne magen en mijne medegevangen, welke vermaard zijn onder de Apostelen, die ook vóór mij in Christus geweest zijn.

8 Groet Amplias mijnen beminde in den Heere.

9 Groet Urbanus onzen medearbeider in Christus, en Stachys mijnen beminde.

10 Groet Apelles, die beproefd is in Christus. Groet ze die van het *huisgezin* van Aristobólus zijn.

11 Groet Herodion, die van mijn maagschap is. Groet ze die van het *huisgezin* van Narcissus zijn, *tegenen* *namelijk* die in den Heere zijn.

12 Groet Tryfóna en Tryfóna, vrouwen die in den Heere arbeiden. Groet Persis de bemin-

de *zuster*, die veel gearbeid heeft in den Heere.

13 Groet Rufus den uitverkorene in den Heere, en zijne moeder en de mijne.

14 Groet Asyncritus, Flegon, Hermas, Patrobas, Hermes, en de broeders die met hen zijn.

15 Groet Filologus en Julia, Nereus en zijne zuster, en Olympas, en alle de heiligen die met hen zijn.

16 Groet elkander met eenen heiligen kus. De gemeenten van Christus groeten ulieden.

17 En ik bidde u, broeders, neemt acht op degenen die tweedracht en ergernissen aanrichten tegen de leer die gij *van ons* geleerd hebt, en wijkt af van dezelve.

18 Want dezulken dienen onzen Heere Jezus Christus niet, maar hunnen buik, en verleiden door schoonspreken en prijzen de harten der eenvoudigen.

19 Want uwe gehoorzaamheid is tot *kennis van allen* gekomen. Ik verblijd mij dan uwenhalve; en ik wil dat gij wijs zijt in het goede, doch onnoozel in het kwade.

20 En de God des vredes zal den satan haast onder uwe

voeten verpletteren. Degenade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

21 U groeten Timotheüs mijn medearbeider, en Lucius en Jason en Sosipater mijne bloedverwanten.

22 Ik Tertius, die den brief geschreven heb, groet u in den Heere.

23 U groet Gajus, de huiswaard van mij en van de geheele gemeente. U groet Erasmus de rentmeester der stad, en de broeder Quartus.

24 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

25 Hem nu die machtig is u te bevestigen, naar mijn Evangelie en de prediking van Jezus Christus, naar de openbaring der verborgenheid die *van de tijden* der eeuwen verzwegen is geweest,

26 maar nu geopenbaard is, en door de profetische Schriften, naar het bevel des eeuwigen Gods, tot gehoorzaamheid des geloofs onder alle de heidenen bekend is gemaakt;

27 hem, den alleen wijzen God, zij door Jezus Christus de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

CORINTHIËRS.

HOOFDSTUK 1.

Paulus een geroepen Apostel van Jezus Christus door den wille Gods, en Sosthenes de broeder

2 aan de gemeente Gods die

te Corinthe is, den geheiligden in Christus Jezus, den geroepenen heiligen, met allen die den naam van onzen Heere Jezus Christus aanroepen in alle plaatse, beide hunnen en onzen Heere:

3 genade zij u en vrede van

God on

Jezus

4 Ik d

tijd ov

nade G

in Chr

5 dat

gewor

en alle

6 gel

Christu

7 alz

gave o

de op

Jezus

8 we

vestig

onstra

onzes

9 Go

gij g

meens

Jezus

10 M

door

Jezus

hetzel

u ge

dat g

eenen

zelfde

11 V

kend

door

zijn,

zijn.

12

iegel

van

los,

van

13 I

Paul

zijt

doop

14

man

dan

15

dat

door

16

gezi

voor

mar

17

God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God allen tijd over u. van wege de genade Gods die u gegeven is in Christus Jezus.

5 dat gij in alles zijt rijk geworden in hem, in alle rede en alle kennis,

6 gelijk de getuigenis van Christus bevestigd is onder u;

7 alzoo dat het u aan geen gave ontbreekt, verwachtende de openbaring onzes Heeren Jezus Christus:

8 welke God u ook zal bevestigen tot den einde toe, *om onstraffelijk te zijn* in den dag onzes Heeren Jezus Christus.

9 God is getrouw, door welken gij geroepen zijt tot de gemeenschap van zijnen Zoon Jezus Christus, onzen Heere.

10 Maar ik bid u, broeders, door den naam onzes Heeren Jezus Christus, dat gij allen hetzelfde spreekt en *dat* onder u geene scheuringen zijn, maar *dat* gij samengevoegd zijt in eenen zelfden zin en in een zelfde gevoelen.

11 Want mij is van u bekend gemaakt, mijne broeders, door die van Chloë's *huisgezin zijn*, dat er twisten onder u zijn.

12 En dit zeg ik dat een iegelijk van u zegt: Ik ben van Paulus, en ik van Apollos, en ik van Cefas, en ik van Christus.

13 Is Christus gedeeld? Is Paulus voor u gekruist? Of zijt gij in Paulus naam gedoopt?

14 Ik dank God dat ik niemand van ulieden gedoopt heb dan Crispus en Gajus;

15 opdat niet iemand zegge dat ik in mijnen naam gedoopt heb.

16 Doch ik heb ook het huisgezin van Stefanus gedoopt; voorts weet ik niet of ik iemand anders gedoopt heb.

17 Want Christus heeft mij

niet gezonden om te doopen, maar om het Evangelie te verkondigen; niet met wijsheid van woorden, opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde.

18 Want het Woord des kruises is wel dengenen die verloren gaan dwaasheid, maar ons die behouden worden is het een kracht Gods;

19 want daar is geschreven: Ik zal de wijsheid der wijzen doen vergaan, en het verstand der verstandigen zal ik te niet maken.

20 Waar is de wijze? Waar is de Schriftgeleerde? Waar is de onderzoeker dezer eeuw? Heeft God de wijsheid dezer wereld niet dwaas gemaakt?

21 Want nademaal in de wijsheid Gods de wereld God niet heeft gekend door de wijsheid, zoo heeft het God behaagd door de dwaasheid der prediking zalig te maken die gelooven;

22 overmits de Joden een teeken begeeren, en de Grieken wijsheid zoeken;

23 doch wij prediken Christus den gekruisigde, den Joden wel eene ergernis, en den Grieken eene dwaasheid;

24 maar hun die geroepen zijn, beiden Joden en Grieken *prediken wij* Christus de kracht Gods en de wijsheid Gods.

25 Want het dwaze Gods is wijzer dan de menschen, en het zwakke Gods is sterker dan de menschen.

26 Want gij ziet uwe roeping, broeders, dat gij niet vele wijzen zijt naar het vleesch, niet vele machtigen, niet vele edelen;

27 maar het dwaze der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij de wijzen beschamen zoude; en het zwakke der wereld heeft God uitverkoren, opdat hij het sterke zoude beschamen;

28 en het onedele der wereld

en het verachte heeft God uitgevoren, en hetgeen niets is, opdat hij hetgeen *iets* is te niet zoude maken;

29 opdat geen vleesch zoude roemen voor hem.

30 Maar uit hem zijt gij in Christus Jezus, die onsgeworden is wijsheid van God, en rechtvaardigheid en heiligmaking en verlossing;

31 opdat *het* zijgelyk geschreven is: Wie roemt, roeme in den Heere.

HOOFDSTUK 2.

En ik, broeders, als ik tot u gekomen ben, ben niet gekomen met uitnemendheid van woorden of van wijsheid u verkondigende de getuigenis Gods;

2 want ik heb niet voorgenomen iets te weten onder u dan Jezus Christus, en dien gekruisigd.

3 En ik was bij ulieden in zwakheid en in vreeze en in vele beving,

4 en mijne rede en mijne prediking was niet in bewegelijke woorden der menschelijke wijsheid, maar in betooning des geestes en der kracht;

5 opdat uw geloof niet zoude zijn in wijsheid der menschen, maar in de kracht Gods.

6 En wij spreken wijsheid onder de volmaakten; doch eene wijsheid niet dezer wereld, noch der oversten dezer wereld die te niet worden;

7 maar wij spreken de wijsheid Gods, *bestaande* in verborgenheid, die bedekt was, welke God te voren verordeneerd heeft tot heerlijkheid van ons, eer de wereld was:

8 welke niemand van de oversten dezer wereld gekend heeft. Want indien zij ze gekend hadden, zoo zouden zij den Heere der heerlijkheid niet gekruist hebben;

9 maar gelijk geschreven is: Hetgeen het oog niet heeft ge-

zien en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklimmen, hetgeen God bereid heeft dien die hem liefhebben.

10 Doch God heeft *het* ons geopenbaard door zijnen Geest. Want de Geest onderzoekt alle dingen, ook de diepten Gods.

11 Want wie van de menschen weet hetgene des menschen is, dan de geest des menschen die in hem is? Alzoo weet ook niemand hetgeen Gods is, dan de Geest Gods.

12 Doch wij hebben niet ontvangen den geest der wereld, maar den Geest die uit God is, opdat wij zouden weten de dingen die ons van God geschonken zijn;

13 dewelke wij ook spreken, niet met woorden die de menschelijke wijsheid leert, maar met *woorden* die de Heilige Geest leert, geestelijke dingen met geestelijke samenvoegende.

14 Maar denatuurlijkemensch begrijpt niet de dingen die des Geestes Gods zijn; want zij zijn hem dwaasheid, en hij kan ze niet verstaan, omdat ze geestelijk onderscheiden worden.

15 Doch de geestelijke *mensch* onderscheidt wel alle dingen, maar hij zelf wordt van niemand onderscheiden.

16 Want wie heeft den zin des Heeren gekend, die hem zoude onderrichten? Maar wij hebben den zin van Christus.

HOOFDSTUK 3.

En ik, broeders, kon tot u niet spreken als tot geestelijken, maar als tot vleeschelijken, als tot jonge kinderen in Christus.

2 Ik heb u met melk gevoed, en niet met *vaste* spijs, want gij vermocht *toen* nog niet; ja, gij vermoogt ook nu nog niet,

3 want gij zijt nog vleesche-

lijk; v
is en v
gij nie
gij nie
4 Wa
ben v
Ik be
vleesch
5 W
is Ap
door
en de
iegeli
6 Ik
nat g
den v
7 zo
iets,
maar
geeft
8 En
zijn
zijn l
arbe
9 W
beid
gebo
10
mij
wijs
men
bou
lijk
bou
11
der
gees
zus
12
fun
ver
hoo
13
pen
zal
doe
hoe
is,
14
dat
die
15
bra
lij
der
do

lijk; want dewijl onder u nijd is en twist en tweedracht, zijt gij niet vleeschelijk en wandelt gij niet naar den mensch?

4 Want als de één zegt: Ik ben van Paulus, en een ander: Ik ben van Apollos, zijt gij niet vleeschelijk?

5 Wie is dan Paulus, en wie is Apollos, anders dan dienaars door welke gij geloofd hebt, en dat gelijk de Heere aan een iegelijk gegeven heeft?

6 Ik heb geplant, Apollos heeft nat gemaakt, maar God heeft den wasdom gegeven:

7 zoo is dan noch hij die plant iets, noch hij die nat maakt, maar God die den wasdom geeft.

8 En die plant en die nat maakt zijn één; maar een iegelijk zal zijn loon ontvangen naar zijn arbeid.

9 Want wij zijn Gods medearbeiders: Gods akkerwerk, Gods gebouw zijt gij.

10 Naar de genade Gods die mij gegeven is, heb ik als een wijs bouwmeester het fundament gelegd, en een ander bouwt daarop. Maar een iegelijk zie toe hoe hij daarop bouwt.

11 Want niemand kan een ander fundament leggen dan hetgeen gelegd is, hetwelk is Jezus Christus.

12 En indien iemand op dit fundament bouwt: goud, zilver, kostelijke stenen, hout, hooi, stoppelen:

13 eens iegelijks werk zal openbaar worden; want de dag zal het verklaren, dewijl het door vuur ontdekt wordt; en hoedanig eens iegelijks werk is, zal het vuur beproeven.

14 Zoo iemands werk blijft, dat hij daarop gebouwd heeft, die zal loon ontvangen;

15 zoo iemands werk zal verbrand worden, die zal schade lijden; maar zelf zal hij behouden worden, doch alzóó als door vuur.

16 Weet gij niet dat gij Gods tempel zijt en de Geest Gods in ulieden woont?

17 Zoo iemand den tempel Gods schendt, dien zal God schenden; want de tempel Gods is heilig, welke gij zijt.

18 Niemand bedriege zichzelven: zoo iemand onder u dunkt dat hij wijs is in deze wereld, die worde dwaas, opdat hij wijs mag worden.

19 Want de wijsheid dezer wereld is dwaasheid bij God. Want daar is geschreven: Hij vat de wijzen in hunne arglistigheid;

20 en wederom: De Heere kent de overleggingen der wijzen dat ze ijdel zijn.

21 Niemand dan roeme op menschen, want alles is het uwe:

22 hetzij Paulus hetzij Apollos hetzij Cefas, hetzij de wereld hetzij leven hetzij dood, hetzij tegenwoordige hetzij toekomstige dingen, zij zijn allen uwe;

23 doch gij zijt van Christus, en Christus is Gods.

HOOFDSTUK 4.

Alzoo houde ons een ieder mensch als dienaars van Christus en uitdeeler der verborgenheden Gods.

2 En voorts wordt in de uitdeeler vereischt, dat elk getrouw bevonden worde.

3 Doch mij is 't voor het minst dat ik van ulieden geoordeeld worde, of van een menschelijk oordeel; ja, ik oordeel ook mijzelf niet;

4 want ik ben mijzelf van geen ding bewust, doch ik ben daardoor niet gerechtvaardigd; maar die mij oordeelt is de Heere.

5 Zoo dan oordeelt niet vóór den tijd, totdat de Heere zal gekomen zijn, welke ook in 't licht zal brengen hetgeen in de duisternis verborgen is, en

openbaren de raadslagen der harten: en alsdan zal een iegelijk lof hebben van God.

6 En deze dingen, broeders, heb ik op mijzelf en Apollos bij gelijkenis toegepast om u wentwille, opdat gij aan ons zoudt leeren niet te gevoelen boven hetgeen geschreven is, dat gij niet, de één om eens anders wille, opgeblazen wordt tegen den ander.

7 Want wie onderscheidt u? En wat hebt gij dat gij niet hebt ontvangen? En zoo gij het ook ontvangen hebt, wat roemt gij alsof gij het niet ontvangen hadt?

8 Alreede zijt gij verzadigd, alreede zijt gij rijk geworden, zonder ons hebt gij geheerscht; en och of gij heerschtet, opdat ook wij met u heerschen mochten.

9 Want ik acht dat God ons, die de laatste Apostelen zijn, ten toon heeft gesteld als tot den dood verwezen; want wij zijn een schouwspel geworden der wereld en den Engelen en den menschen.

10 Wij zijn dwazen om Christus wille, maar gij zijt wijzen in Christus; wij zijn zwakken, maar gij sterken; gij zijt heerlijken, maar wij verachten.

11 Tot op deze tegenwoordige ure lijden wij honger en lijden wij dorst, en zijn naakt, en worden met vuisten geslagen, en hebben geen vaste woonplaats.

12 en arbeiden, werkende met onze eigene handen; wij worden gescholden en wij zegenen, wij worden vervolgd en wij verdragen,

13 wij worden gelasterd en wij bidden; wij zijn geworden als uitvaagsels der wereld en aller afschrapsel tot nu toe.

14 Ik schrijf deze dingen niet om u te beschamen, maar als mijne lieve kinderen vermaan ik u.

15 Want al hadt gij tiendui-

zend leermeesters in Christus, zoo *hebt gij* toch niet vele vaders. Want in Christus Jezus heb ik u door het Evangelie geteeld.

16 Zoo vermaan ik u dan, zijt mijne navolgers.

17 Daarom heb ik Timotheüs tot u gezonden, die mijn lieve en getrouwe zoon is in den Heere, welke u zal indachtig maken mijne wegen die in Christus zijn, gelijkterwijls ik alomme in alle gemeenten leer.

18 Doch sommigen zijn opgeblazen, alsof ik tot ulieden niet komen zoude.

19 Maar ik zal haast tot u komen, zoo de Heere wil, en ik zal *dan* verstaan niet de woorden dergenen die opgeblazen zijn, maar de kracht.

20 Want het Koninkrijk Gods is niet *gelegen* in woorden, maar in kracht.

21 Wat wilt gij? Zal ik met de roede tot u komen, of in liefde en in den geest der zachtmoedigheid?

HOOFDSTUK 5.

Men hoort ganschelijk *dat* er hoererij onder u *is*, en zoodanige hoererij die ook onder de heidenen niet genaamd wordt, alzoo dat er een zijns vaders huisvrouw heeft:

2 en zijt gij *nog* opgeblazen, en hebt niet veelmeer leed gedragen, opdat hij uit het midden van u weggedaan worde, die deze daad begaan heeft?

3 Doch ik, als wel met het lichaam afwezend maar tegenwoordig zijnde met den geest, heb alreede, *alsof ik* tegenwoordig *ware*, dengenen, die dat alzoo bedreven heeft, besloten.

4 in den naam onzes Heeren Jezus Christus, als gijlieden en mijn geest *te zamen* vergaderd zullen zijn, met de kracht onzes Heeren Jezus Christus, 5 denzulken over te geven den

satan opdat word Jezus

6 U gij deese maak

7 Zu deese deeg gezu Pasc

8 Zu den dees sem heid broo

9 I brie men 10

hoer met roov dien gij

11 ven gen een een rig of e aar me zul

12 bui dee zij 13 dee bo

14 die an on de

2

satan tot verderf des vleeschcs, opdat de geest behouden mag worden in den dag des Heeren Jezus.

6 Uw roem is niet goed. Weet gij niet dat een weinig zuurdeesem het geheele deeg zuur maakt?

7 Zuivert dan den ouden zuurdeesem uit, opdat gij een nieuw deeg zijn moogt, gelijk gij ongezuurd zijt. Want ook ons Pascha is voor ons geslacht, *namelijk* Christus.

8 Zoo dan laat ons feest houden, niet in den ouden zuurdeesem, noch in den zuurdeesem der kwaadheid en der boosheid, maar in de ongezuurde brooden der oprechtheid en der waarheid.

9 Ik heb u geschreven in den brief, dat gij u niet zoudt vermengen met de hoereerders;

10 doch niet geheelijk met de hoereerders dezer wereld, of met de gierigaards, of met de roovers, of met de afgodendienaars; want anders zoudt gij moeten uit de wereld gaan.

11 Maar nu heb ik u geschreven dat gij u niet zult vermengen, *namelijk* indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een roover, dat gij met zoodanig eenen ook niet zult eten.

12 Want wat heb ik ook die buiten zijn te oordeelen? Oordeelt gijlieden niet die binnen zijn?

13 Maar die buiten zijn oordeelt God. En doet gij dezen booze uit ulieden weg.

HOOFDSTUK 6.

Durft iemand van ulieden, die eene zaak heeft tegen een ander, te recht gaan voor de onrechtvaardigen, en niet voor de heiligen?

2 Weet gij niet dat de heiligen

de wereld oordeelen zullen? En indien door u de wereld geoordeeld wordt, zijt gij onwaardig de minste rechtzaken?

3 Weet gij niet dat wij de Engelen oordeelen zullen, hoeveel te meer de zaken die dit leven aangaan?

4 Zoo gij dan rechtzaken hebt die dit leven aangaan, zet die *daarover* die in de gemeente minst geacht zijn.

5 Ik zeg u *dit* tot schaamte. Is er dan alzo onder u geen die wijs is, ook niet één, die zoude kunnen oordeelen tusschen zijne broeders?

6 Maar de *éene* broeder gaat met den *anderen* broeder te recht, en dat voor ongeloozigen.

7 Zoo is er dan nu ganschelijk gebrek onder u, dat gij met elkander rechtzaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk, waarom lijdt gij niet liever schade?

8 Maar gijlieden doet ongelijk en doet schade, en dat den broederen.

9 Of weet gij niet dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven?

10 Dwaalt niet: noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen roovers zullen het Koninkrijk Gods beërven.

11 En dit waart gij sommigen; maar gij zijt afgewaschen, maar gij zijt geheiligd, maar gij zijt gerechtvaardigd in den naam des Heeren Jezus en door den Geest onzes Gods.

12 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar ik zal onder geens macht mij laten brengen.

13 De spijzen zijn voor den buik, en de buik is voor de

spijzen; maar God zal beide dezen en die te niet doen. Doch het lichaam is niet voor de hoereriĳ, maar voor den Heere en de Heere voor het lichaam.

14 En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt één lichaam met haar is? Want die twee, zegt hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die den Heere aanhangt is één geest met hem.

18 Vliedt de hoereriĳ. Alle zonde die de mensch doet is buiten het lichaam, maar die hoereriĳ bedrijft, die zondigt tegen zijn eigen lichaam.

19 Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij uzelfs niet zijt?

20 Want gij zijt duur gekocht: zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Gods zijn.

HOOFDSTUK 7.

Aangaande nu de dingen waarvan gij mij geschreven hebt, het is een mensch goed geene vrouw aan te raken;

2 maar om der hoereriĳen wille zal een iegelijk man zijn eigen vrouw hebben, en een iegelijke vrouw zal haren eigen man hebben.

3 De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.

5 Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met *beider* toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijéén, opdat u de satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 Want ik wilde dat alle menschen waren gelijk als ik zelf *ben*; maar een iegelijk heeft zijn eigen gave van God, de één wel aldus, maar de ander alzóó.

8 Doch ik zeg den ongetrouwen en den weduwen: het is hun goed indien zij blijven gelijk als ik.

9 Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat ze trouwen; want het is beter te trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwen gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheide;

11 en indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of zich met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.

12 Maar den anderen zeg ik, niet de Heere: indien enig broeder eene ongeloovige vrouw heeft, en dezelve tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;

13 en eene vrouw die eenen ongeloovigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloovige vrouw is geheiligd door den man. Want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloovige scheidt, dat hij scheide: de broeder of de zuster wordt in zoodanige *gevallen* niet dienstbaar gemaakt. Maar God heeft ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gij vrouw

of gij ken? gij de v

17 Do iegelijk de He heeft, en alze gemeen

18 Is geroep voorhu in de pen, d den.

19 De de vo de on Gods.

20 Ee beroep pen is

21 Zi zijnde niet b gij oo bruik

22 W roepen zijnde des H vrij z een di

23 O word mens

24 E geroe ve in

25 A heb i maar die Heer trouw

26 I zijn o dat h is al

27 Z verbo ding eene

28 M gij zo maag

of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij man, of gij de vrouw zult zalig maken?

17 Doch gelijk God aan een iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een iegelijk geroepen heeft, dat hij alzóó wandle; en alzóó ordeneer ik in alle de gemeenten.

18 Is iemand besneden zijnde geroepen, die late zich geen voorhuid aantrekken; is iemand in de voorhuid zijnde geroepen, die late zich niet besnijden.

19 De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.

20 Een iegelijk blijve in die beroeping daar hij in geroepen is.

21 Zijt gij een dienstknecht zijnde geroepen? laat u dat niet bekommeren; maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik dat liever.

22 Want die in den Heere geroepen is een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

23 Gij zijt duur gekocht: wordt geen dienstknechten der menschen.

24 Een iegelijk daar hij in geroepen is, broeders, die blijve in hetzelfde bij God.

25 Aangaande nu de maagden heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg *mijn* gevoelen, als die barmhartigheid van den Heere gekregen heb om getrouw te zijn.

26 Ik houde dan dit goed te zijn om den aanstaanden nood, dat het *zeg ik* den mensch goed is alzóó te zijn.

27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden? zoek geene ontbinding; zijt gij ongebonden van eene vrouw? zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet; en indien eene maagd trouwt, zij zondigt niet.

Doch dezulken zullen verdrukking hebben in het vleesch. En ik spaar ulieden.

29 Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende;

30 en die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende;

31 en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende. Want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

32 En ik wil dat gij zonder bekommernis zijt. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, hoe hij den Heere zal behagen;

33 maar die getrouwd is bekommert zich met de dingen der wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

34 Eene vrouw en eene maagd zijn onderscheiden. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest; maar die getrouwd is bekommert zich met de dingen der wereld, hoe zij den man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel, niet opdat ik eenen strik over u zoude werpen, maar om u te leiden tot hetgeen wél voegt en bekwaam is om den Heere wél aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht dat hij ongevoeglijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden, die doe wat hij wil; hij zondigt niet: dat ze trouwen.

37 Doch die vaststaat in *zijn* hart, geene noodzaak hebbende, maar macht heeft over zijn eigen wil, en dit in zijn harte besloten heeft dat hij zijne maagd zal bewaren die doet wél.

38 Alzoo dan die haar ten hu-

welk uitgeeft die doet wèl; en die *zeten* huwelijk niet uitgeeft, die doet beter.

39 Eene vrouw is door de wet verbonden zoo langen tijd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij om te trouwen wien zij wil, alleenlijk in den Heere.

40 Maar zij is gelukkiger indien zij alzoo blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK 8.

Aangaande nu de dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is van hem gekend.

4 Aangaande dan het eten der dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen ander God is dan één.

5 Want hoewel daar ook zijn die goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde, (gelijk er vele goden en vele heeren zijn),

6 nochtans hebben wij *maar* éénen God, den Vader, uit welken alle dingen zijn en wij tot hem, en *maar* éénen Heere, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn en wij door hem.

7 Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen, met eene conscientie des afgods tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden geofferd is; en hunne conscientie zwak zijnde wordt bevekt.

8 De spijze nu maakt ons Gode niet aangenaam; want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed; en hetzij dat wij

niet eten, wij hebben geen gebrek.

9 Maar ziet toe, dat deze uwe macht niet eeniger wijze een aanstoot worde dengenen die zwak zijn.

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in den afgodstempel aanzitten, zal de conscientie van hem die zwak is niet gestijfd worden om te eten de dingen die den afgoden geofferd zijn?

11 En zal de broeder die zwak is door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gijlieden alzoo tegen de broeders zondigende en hunne zwakke conscientie kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom indien de spijze mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

Ben ik niet een Apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus onzen Heere gezien? Zijt gijlieden niet mijn werk in den Heere?

2 Zoo ik anderen geen Apostel ben, nochtans ben ik het ulieden; want het zegel mijns Apostelschaps zijt gijlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen die onderzoek over mij doen is deze.

4 Hebben wij niet macht om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet macht om eene vrouw eene zuster zijnde *met ons* om te leiden, gelijk ook de andere Apostelen en de broeders des Heeren en Cefas?

6 Of hebben alleen ik en Barnabas geen macht van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den krijg op eigen bezoldiging? Wie plant eenen wijngaard, en eet niet

van zijn
eene ku
melk d

8 Spi
mensch
dit ni

9 Wa
is ges
dorsch
den. 2

ossen 2

10 Of

om ou
zentwi

overm
moet v

dorsch
achtig

11 In
telijke

eene f
uwe d

12 In
over v

niet v
hebbe

bruik
het a

verhi
Evan

13 W
die de

van
steed

het a

14 A
geord

Evan
van l

15 M
dinge

niet
zoo a

want
sterv

mijn
ken.

16
gelic

roen
gele

het
17

doc
dier
mij

van zijne vrucht? Of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8 Spreek ik dit naar den mensch, of zegt ook de wet dit niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: Gij zult eenen dorschenden os niet mulbanden. Zorgt ook God voor de ossen?

10 Of zegt hij *dat* ganschelijk om onzentwille? Want om onzentwille is *dat* geschreven; overmits die ploegt op hope moet ploegen, en die op hope dorsch *moet* zijner hope deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote *zaak* zoo wij het uwe dat lichamelijk is maaien?

12 Indien anderen dezer macht over u deelachtig zijn, *waarom* niet veel meer wij? Doch wij hebben deze macht niet gebruikt, maar wij verdragen het al, opdat wij niet eenige verhindering geven aan het Evangelie van Christus.

13 Weet gij niet dat degenen die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten, *en* die steeds bij het altaar zijn, met het altaar deelen?

14 Alzoo heeft ook de Heere geordineerd degenen, die het Evangelie verkondigen, dat zij van het Evangelie leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven opdat het alzoo aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zoude ijdel maken.

16 Want indien ik het Evangelie verkondig, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd. En wee mij, indien ik het Evangelie niet verkondig.

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat ik het Evangelie verkondigende, het Evangelie van Christus kosteloos stel, om mijne macht in het Evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mijzelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; degenen die onder de wet zijn *ben ik geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn winnen zoude;

21 degenen die zonder de wet zijn *ben ik geworden* als zonder de wet zijnde, (voor God *nochtans* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet), opdat ik degenen die zonder de wet zijn winnen zoude.

22 Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zoude.

23 En dit doe ik om des Evangelies wille, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zoude worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar *dat één* den prijs ontvangt? Loopt alzoo, dat gij *dien* moogt verkrijgen.

25 En een iegelijk die *om prijs* strijdt onthoudt zich in alles. Deze dan *doen wel dit* opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzoo, niet als op het onzekere; ik kamp alzoo, niet als de lucht slaande;

27 maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet soms, daar ik anderen gepre-

spijzen; maar God zal beide dezen en die te niet doen. Doch het lichaam is niet voor de hoereriĳ, maar voor den Heere en de Heere voor het lichaam.

14 En God heeft ook den Heere opgewekt, en zal ons opwekken door zijne kracht.

15 Weet gij niet dat uwe lichamen leden van Christus zijn? Zal ik dan de leden van Christus nemen en maken ze leden eener hoer? Dat zij verre.

16 Of weet gij niet, dat die de hoer aanhangt één lichaam met haar is? Want die twee, zegt hij, zullen tot één vleesch wezen.

17 Maar die den Heere aanhangt is één geest met hem.

18 Vliedt de hoereriĳ. Alle zonde die de mensch doet is buiten het lichaam, maar die hoereriĳ bedrijft, die zondigt tegen zijn eigen lichaam.

19 Of weet gij niet, dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes die in u is, dien gij van God hebt, en dat gij uzelfs niet zijt?

20 Want gij zijt duur gekocht: zoo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uwen geest, welke Gods zijn.

HOOFDSTUK 7.

Aangaande nu de dingen waarvan gij mij geschreven hebt, het is een mensch goed geene vrouw aan te raken;

2 maar om der hoereriĳen wille zal een iegelijk man zijn eigen vrouw hebben, en een iegelijke vrouw zal haren eigen man hebben.

3 De man zal aan de vrouw de schuldige goedwilligheid betalen, en desgelijks ook de vrouw aan den man.

4 De vrouw heeft de macht niet over haar eigen lichaam, maar de man; en desgelijks ook de man heeft de macht niet over zijn eigen lichaam, maar de vrouw.

5 Onttrekt u elkander niet, tenzij dan met beider toestemming voor eenen tijd, opdat gij u tot vasten en bidden moogt verledigen; en komt wederom bijéén, opdat u de satan niet verzoeke, omdat gij u niet kunt onthouden.

6 Doch dit zeg ik uit toelating, niet uit bevel.

7 Want ik wilde dat alle menschen waren gelijk als ik zelf ben; maar een iegelijk heeft zijn eigen gave van God, de één wel aldus, maar de ander alzóó.

8 Doch ik zeg den ongetrouwen en den weduwen: het is hun goed indien zij blijven gelijk als ik.

9 Maar indien zij zich niet kunnen onthouden, dat ze trouwen; want het is beter te trouwen dan te branden.

10 Doch den getrouwden gebied niet ik, maar de Heere, dat de vrouw van den man niet scheide;

11 en indien zij ook scheidt, dat zij ongetrouwd blijve, of zich met den man verzoene; en dat de man de vrouw niet verlate.

12 Maar den anderen zeg ik, niet de Heere: indien eenig broeder eene ongeloovige vrouw heeft, en dezelve tevreden is bij hem te wonen, dat hij ze niet verlate;

13 en eene vrouw die eenen ongeloovigen man heeft, en hij tevreden is bij haar te wonen, dat zij hem niet verlate.

14 Want de ongeloovige man is geheiligd door de vrouw, en de ongeloovige vrouw is geheiligd door den man. Want anders waren uwe kinderen onrein, maar nu zijn zij heilig.

15 Maar indien de ongeloovige scheidt, dat hij scheide: de broeder of de zuster wordt in zoodanige gevallen niet dienstbaar gemaakt. Maar God heeft ons tot vrede geroepen.

16 Want wat weet gij vrouw

of gij ó
ken? C
gij de v

17 Doc
iegelijk
de He
heeft,
en alzó
gemeen

18 Is i
geroepe
voorhu
in de
pen, di
den.

19 De
de voo
de ond
Gods.

20 Eer
beroep
pen is.

21 Zij
zijnde
niet be
gij ook
bruik i

22 Wa
roepen
zijnde
des He
vrij zij
een die

23 G
wordt
mensch

24 E
geroepe
ve in

25 Aa
heb ik
maar
die b
Heere
trouw

26 Ik
zijn on
dat he
is alzó

27 Zij
verbor
ding;
eene v

28 Ma
gij zor
maag

of gij den man zult zalig maken? Of wat weet gij man, of gij de vrouw zult zalig maken?

17 Doch gelijk God aan een iegelijk heeft uitgedeeld, gelijk de Heere een iegelijk geroepen heeft, dat hij alzóó wandle; en alzóó ordineer ik in alle de gemeenten.

18 Is iemand besneden zijnde geroepen, die late zich geen voorhuid aantrekken; is iemand in de voorhuid zijnde geroepen, die late zich niet besnijden.

19 De besnijdenis is niets, en de voorhuid is niets, maar de onderhouding der geboden Gods.

20 Een iegelijk blijve in die beroeping daar hij in geroepen is.

21 Zijt gij een dienstknecht zijnde geroepen? laat u dat niet bekommeren; maar indien gij ook kunt vrij worden, gebruik dat liever.

22 Want die in den Heere geroepen is een dienstknecht zijnde, die is een vrijgelatene des Heeren; desgelijks ook die vrij zijnde geroepen is, die is een dienstknecht van Christus.

23 Gij zijt duur gekocht: wordt geen dienstknechten der menschen.

24 Een iegelijk daar hij in geroepen is, broeders, die blijve in hetzelfde bij God.

25 Aangaande nu de maagden heb ik geen bevel des Heeren; maar ik zeg *mijn* gevoelens, als die barmhartigheid van den Heere gekregen heb om getrouw te zijn.

26 Ik houde dan dit goed te zijn om den aanstaanden nood, dat het *zeg ik* den mensch goed is alzóó te zijn.

27 Zijt gij aan eene vrouw verbonden? zoek geene ontbinding; zijt gij ongebonden van eene vrouw? zoek geene vrouw.

28 Maar indien gij ook trouwt, gij zondigt niet; en indien eene maagd trouwt, zij zondigt niet.

Doch dezulken zullen verdrukking hebben in het vleesch. En ik spaar ulieden.

29 Maar dit zeg ik, broeders, dat de tijd voorts kort is; opdat ook die vrouwen hebben, zouden zijn als niet hebbende;

30 en die weenen, als niet weenende; en die blijde zijn, als niet blijde zijnde; en die koopen, als niet bezittende;

31 en die deze wereld gebruiken, als niet misbruikende. Want de gedaante dezer wereld gaat voorbij.

32 En ik wil dat gij zonder bekommernis zijt. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, hoe hij den Heere zal behagen;

33 maar die getrouwd is bekommert zich met de dingen der wereld, hoe hij de vrouw zal behagen.

34 Eene vrouw en eene maagd zijn onderscheiden. De ongetrouwde bekommert zich met de dingen des Heeren, opdat zij heilig zij, beide aan lichaam en aan geest; maar die getrouwd is bekommert zich met de dingen der wereld, hoe zij den man zal behagen.

35 En dit zeg ik tot uw eigen voordeel, niet opdat ik eenen strik over u zoude werpen, maar om u te leiden tot hetgeen wél voegt en bekwaam is om den Heere wél aan te hangen, zonder herwaarts en derwaarts getrokken te worden.

36 Maar zoo iemand acht dat hij ongevoeglijk handelt met zijne maagd, indien zij over den jeugdigen tijd gaat, en het alzoo moet geschieden, die doe wat hij wil; hij zondigt niet: dat ze trouwen.

37 Doch die vaststaat in zijn hart, geene noodzaak hebbende, maar macht heeft over zijn eigen wil, en dit in zijn harte besloten heeft dat hij zijne maagd zal bewaren die doet wél.

38 Alzoo dan die haar ten hu-

welĳk uitgeeft die doet wel; en die *ze* ten huwelĳk niet uitgeeft, die doet beter.

39 Eene vrouw is door de wet verbonden zoo langen tĳd haar man leeft; maar indien haar man ontslapen is, zoo is zij vrij om te trouwen wien zij wil, alleenlijk in den Heere.

40 Maar zij is gelukkiger indien zij alzóó blijft, naar mijn gevoelen. En ik meen ook den Geest Gods te hebben.

HOOFDSTUK 8.

Aangaande nu de dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat wij allen te zamen kennis hebben. De kennis maakt opgeblazen, maar de liefde sticht.

2 En zoo iemand meent iets te weten, die heeft nog niets gekend gelijk men behoort te kennen.

3 Maar zoo iemand God liefheeft, die is van hem gekend.

4 Aangaande dan het eten der dingen die den afgoden geofferd zijn, wij weten dat een afgod niets is in de wereld, en dat er geen ander God is dan één.

5 Want hoewel daar ook zijn die goden genaamd worden, hetzij in den hemel, hetzij op de aarde, (gelĳk er vele goden en vele heeren zijn),

6 nochtans hebben wij *maar* éénen God, den Vader, uit welken alle dingen zijn en wij tot hem, en *maar* éénen Heere, Jezus Christus, door welken alle dingen zijn en wij door hem.

7 Doch in allen is de kennis niet; maar sommigen, met eene conscientie des afgods tot nog toe, eten als *iets* dat den afgoden geofferd is; en hunne conscientie zwak zijnde wordt bekleet.

8 De spĳze nu maakt ons Gode niet aangenaam; want hetzij dat wij eten, wij hebben geen overvloed; en hetzij dat wij

niet eten, wij hebben geen gebrek.

9 Maar ziet toe, dat deze uwe macht niet eeniger wijze een aanstoot worde dengenen die zwak zijn.

10 Want zoo iemand u, die de kennis hebt, ziet in den afgodstempel aanzitten, zal de conscientie van hem die zwak is niet gestĳfd worden om te eten de dingen die den afgoden geofferd zijn?

11 En zal de broeder die zwak is door uwe kennis verloren gaan, om welken Christus gestorven is?

12 Doch gĳlieden alzóó tegen de broeders zondigende en hunne zwakke conscientie kwetsende, zondigt tegen Christus.

13 Daarom indien de spĳze mijnen broeder ergert, zoo zal ik in eeuwigheid geen vleesch eten, opdat ik mijnen broeder niet ergere.

HOOFDSTUK 9.

Ben ik niet een Apostel? Ben ik niet vrij? Heb ik niet Jezus Christus onzen Heere gezien? Zijt gĳlieden niet mijn werk in den Heere?

2 Zoo ik anderen geen Apostel ben, nochtans ben ik het ulieden; want het zegel mijns Apostelschaps zijt gĳlieden in den Heere.

3 Mijne verantwoording aan degenen die onderzoek over mij doen is deze.

4 Hebben wij niet macht om te eten en te drinken?

5 Hebben wij niet macht om eene vrouw eene zuster zijnde *met ons* om te leiden, gelĳk ook de andere Apostelen en de broeders des Heeren en Cefas?

6 Of hebben alleen ik en Barnabas geen macht van niet te werken?

7 Wie dient ooit in den krijg op eigen bezolding? Wie plant eenen wijngaard, en eet niet

van zij
eene k
melk
8 Sp
mensc
dit nie
9 W
is ges
dorsc
den.
ossen
10 O
om on
zentw
overm
moet
dorsc
achtig
11 In
telĳke
eene
uwe d
12 In
over v
niet
hebbe
bruik
het a
verh
Evan
13 V
die d
van
steed
het a
14 A
geor
Evan
van
15 I
ding
niet
zóó
wan
sterv
mijn
ken
16
gelĳ
roen
gele
het
17
doe
dier
mij

van zijne vrucht? Of wie weidt eene kudde, en eet niet van de melk der kudde?

8 Sprek ik dit naar den mensch, of zegt ook de wet dit niet?

9 Want in de wet van Mozes is geschreven: Gij zult eenen dorschenden os niet muilbanden. Zorgt ook God voor de ossen?

10 Of zegt hij *dat* ganschelijk om onzentwille? Want om onzentwille is *dat* geschreven; overmits die ploegt op hope moet ploegen, en die op hope dorsch *moet* zijner hope deelachtig worden.

11 Indien wij ulieden het geestelijke gezaaid hebben, is het eene groote *zaak* zoo wij het uwe dat lichamenlijk is maaien?

12 Indien anderen dezer macht over u deelachtig zijn, *waarom* niet veel meer wij? Doch wij hebben deze macht niet gebruikt, maar wij verdragen het al, opdat wij niet eenige verhuidering geven aan het Evangelie van Christus.

13 Weet gij niet dat degenen die de heilige dingen bedienen, van het heilige eten, *en* die steeds bij het altaar zijn, met het altaar deelen?

14 Alzô heeft ook de Heere geordineerd degenen, die het Evangelie verkondigen, dat zij van het Evangelie leven.

15 Maar ik heb geen van deze dingen gebruikt. En ik heb dit niet geschreven opdat het alzô aan mij geschieden zoude; want het ware mij beter te sterven, dan dat iemand dezen mijnen roem zoude ijdel maken.

16 Want indien ik het Evangelie verkondig, het is mij geen roem; want de nood is mij opgelegd. En wec mij, indien ik het Evangelie niet verkondig.

17 Want indien ik dat gewillig doe, zoo heb ik loon; maar indien onwillig, de uitdeeling is mij *evenwel* toebetrouwd.

18 Wat loon heb ik dan? *Namelijk* dat ik het Evangelie verkondigende, het Evangelie van Christus kosteloos stel, om mijne macht in het Evangelie niet te misbruiken.

19 Want daar ik van allen vrij was, heb ik mijzelven allen dienstbaar gemaakt, opdat ik er meer zoude winnen.

20 En ik ben den Joden geworden als een Jood, opdat ik de Joden winnen zoude; den genen die onder de wet zijn *ben ik geworden* als onder de wet zijnde, opdat ik degenen die onder de wet zijn winnen zoude;

21 den genen die zonder de wet zijn *ben ik geworden* als zonder de wet zijnde, (voor God *nochtans* zijnde niet zonder de wet, maar voor Christus onder de wet), opdat ik degenen die zonder de wet zijn winnen zoude.

22 Ik ben den zwakken geworden als een zwakke, opdat ik de zwakken winnen zoude; allen ben ik alles geworden, opdat ik immers eenigen behouden zoude.

23 En dit doe ik om des Evangelies wille, opdat ik hetzelfde mede deelachtig zoude worden.

24 Weet gijlieden niet, dat die in de loopbaan loopen, allen wel loopen, maar *dat één* den prijs ontvangt? Loopt alzô, dat gij *dien* moogt verkrijgen.

25 En een iegelijk die *om prijs* strijdt onthoudt zich in alles. Déze dan *doen wel dit* opdat zij eene verderfelijke kroon zouden ontvangen, maar wij eene onverderfelijke.

26 Ik loop dan alzô, niet als op het onzekere; ik kamp alzô, niet als de lucht slaande;

27 maar ik bedwing mijn lichaam en breng het tot dienstbaarheid, opdat ik niet soms, daar ik anderen gepre-

dikt heb, zelf verwerpelijk worde.

HOOFDSTUK 10.

En ik wil niet, broeders, dat gij onwetende zijt, dat onze vaders allen onder de wolk waren, en allen door de zee doorgestaan zijn,

2 en allen in Mozes gedoopt zijn in de wolk en in de zee,

3 en allen dezelfde geestelijke spijze gegeten hebben,

4 en allen denzelfden geestelijken drank gedronken hebben; want zij dronken uit de geestelijke steenrots die volgde; en de steenrots was Christus.

5 Maar in 't meerendeel van hen heeft God geen welgevallen gehad; want zij zijn in de woestijn terneder geslagen.

6 En deze dingen zijn geschied ons tot voorbeelden, opdat wij geen lust tot het kwaad zouden hebben, gelijkterwijs als zij lust gehad hebben.

7 En wordt geen afgodendienaars gelijkterwijs als sommigen van hen, gelijk gescreven staat: Het volk zat neder om te eten en om te drinken, en zij stonden op om te spelen.

8 En laat ons niet hoereeren, gelijk sommigen van hen gehoereerd hebben, en vielen op éénen dag drieëntwintigduizend.

9 En laat ons Christus niet verzoeken, gelijk ook sommigen van hen verzocht hebben, en werden van de slangen vernield.

10 En murmureert niet, gelijk ook sommigen van hen gemurmureerd hebben, en werden vernield van den verderver.

11 En deze dingen alle zijn hun overkomen tot voorbeelden, en zijn beschreven tot waarschuwing van ons, op dewelke de einden der eeuwen gekomen zijn.

12 Zoo dan die meent te staan, zie toe dat hij niet valle.

13 Ulieden heeft geene verzoeking bevangen dan menschelijke; doch God is getrouw, welke u niet zallaten verzocht worden boven hetgeen gij vermoogt, maar hij zal met de verzoeking ook de uitkomst geven, opdat gij ze kunt verdragen.

14 Daarom mijne geliefden, vliedt van den afgodendienst.

15 Als tot verstandigen spreek ik: oordeelt gij hetgeen ik zeg.

16 De drinkbeker der dankzegging, dien wij *dankzeggende* zegenen, is die niet een gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood dat wij breken, is dat niet een gemeenschap des lichaams van Christus?

17 Want één brood *is het*, zoo zijn wij velen één lichaam, dewijl wij allen ééns broods deelachtig zijn.

18 Ziet Israël dat naar het vleesch is: hebben niet degenen die de offeranden eten gemeenschap met het altaar?

19 Wat zeg ik dan? Dat een afgod iets is, of dat het afgodenoffer iets is?

20 Ja, *ik zeg* dat hetgeen de heidenen offeren, zij den duivelen offeren, en niet Gode. En ik wil niet dat gij met de duivelen gemeenschap hebt.

21 Gij kunt den drinkbeker des Heeren niet drinken en den drinkbeker der duivelen; gij kunt niet deelachtig zijn der tafel des Heeren en der tafel der duivelen.

22 Of tergen wij den Heere? Zijn wij sterker dan hij?

23 Alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen zijn niet oorbaar; alle dingen zijn mij geoorloofd, maar alle dingen stichten niet.

24 Niemand zoek wat zijnszelfs is, maar een iegelijk

zoek

25 E

huis

onder

scien

26 V

ren.

27 E

de o

daar

ulied

niets

conse

28 M

den

eet

wille

gege

scien

is de

derzo

29 I

scien

des

word

deeld

scien

30 I

der s

om v

geen

31

eet,

zij o

doet

32 V

geve

Grie

Gods

33 g

aller

mijn

voor

mo

W

lijke

2 E

gij

zijt,

geli

3 D

dat

iege

zoek dat des anderen is.

25 Eet al wat in het vleeschhuis verkocht wordt, niets ondervragende om der conscientie wille.

26 Want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

27 En indien u iemand van de ongeloovigen noodt, en gij daar gaan wilt, eet al wat ulieden voorgesteld wordt, niets ondervragende om der conscientie wille.

28 Maar zoo iemand tot ulieden zegt: Dat is afgodenoffer, eet *het* niet, om desgenen wille, die *u* dat te kennen gegeven heeft, en om der conscientie wille; want de aarde is des Heeren, en de volheid derzelve.

29 Doch ik zeg om de conscientie, niet van uzelfen maar des anderen; want waarom wordt mijne vrijheid geoordeeld van eene andere conscientie?

30 En indien ik door genade *der spijs* deelachtig ben, waarom word ik gelasterd over hetgeen waarvoor ik dankzeg?

31 Hetzij dan dat gijlieden eet, hetzij dat gij drinkt, hetzij dat gij iets *anders* doet, doet het alles ter eere Gods.

32 Weest zonder aanstoot te geven, en den Joden, en den Grieken, en der gemeente Gods:

33 gelijkerwijs ik ook in alles allen behage, niet zoekende mijn eigen voordeel, maar het *voordeel* van velen, opdat zij mochten behouden worden.

HOOFDSTUK 11.

Weest mijne navolgers, gelijkerwijs ook ik van Christus.

2 En ik prijs u, broeders, dat gij in alles mijner gedachtig zijt, en de inzettingen behoudt, gelijk ik u *die* overgegeven heb.

3 Doch ik wil dat gij weet, dat Christus het hoofd is eens iegelijken mans, en de man

het hoofd der vrouw, en God het hoofd van Christus.

4 Een iegelijk man die bidt of profeteert hebbende *iets* op het hoofd, die onteert zijn eigen hoofd;

5 maar eene iegelijke vrouw die bidt of profeteert met ongedekten hoofde, onteert haar eigen hoofd; want het is één en hetzelfde alsof haar het haar afgesneden ware.

6 Want indien eene vrouw niet gedekt is, dat zij ook geschoren worde; maar indien het leelijk is voor eene vrouw, geschoren te zijn of het haar afgesneden te hebben, dat zij zich dekke.

7 Want de man moet het hoofd niet dekken, overmits hij het beeld en de heerlijkheid Gods is; maar de vrouw is de heerlijkheid des mans.

8 Want de man is uit de vrouw niet, maar de vrouw uit den man.

9 Want ook is de man niet geschapen om de vrouw, maar de vrouw om den man.

10 Daarom moet de vrouw eene macht op het hoofd hebben, om der Engelen wille.

11 Nochtans is noch de man zonder de vrouw, noch de vrouw zonder den man in den Heere.

12 Want gelijkerwijs de vrouw uit den man is, alzóó is ook de man door de vrouw; doch alle dingen *zijn* uit God.

13 Oordeelt gij onder uzelve: is het betamelijk dat de vrouw ongedekt God biide?

14 Of leert u ook de natuur zelve niet, dat zoo een man lang haar draagt, het hemeene oneere is,

15 maar zoo eene vrouw lang haar draagt, dat het haar eene eere is, omdat het lange haar voor een deksel haar is gegeven.

16 Doch indien iemand schijnt twistgierig te zijn, wij hebben zulke gewoonte niet, noch de gemeenten Gods.

17 Dit nu *hetgeen* ik u aanzegge prijs ik niet, *namelijk* dat gij niet tot beter maar tot erger samenkomt.

18 Want eerstelijk, als gij samenkomt in de gemeente, zoo hoor ik dat er scheuringen zijn onder u, en ik geloof het ten deele.

19 Want daar moeten ook ketterijen onder u zijn, opdat degenen die oprecht zijn openbaar mogen worden onder u.

20 Als gij dan bij één te zamen komt, *dat* is niet des Heeren Avondmaal eten.

21 Want in het eten neemt een iegelijk te voren zijn eigen avondmaal; en deze is hongerrig, en de ander is dronken.

22 Hebt gij dan geen huizen, om daar te eten en te drinken? Of veracht gij de gemeente Gods, en beschaamt gij degenen die niet hebben? Wat zal ik u zeggen? Zal ik u prijzen? In dezen prijs ik u niet.

23 Want ik heb van den Heere ontvangen hetgeen ik ook u overgegeven heb, dat de Heere Jezus in den nacht, in welken hij verraden werd, het brood nam.

24 en als hij gedankt had brak hij het, en zeide: Neemt, eet. dat is mijn lichaam dat voor u gebroken wordt: doet dat tot mijne gedachtenis.

25 Desgelijks *nam* hij ook den drinkbeker na het eten des Avondmaals, en zeide: Deze drinkbeker is het nieuwe Testament in mijn bloed: doet dat, zoo dikwijls als gij *dien* zult drinken, tot mijne gedachtenis.

26 Want zoo dikwijls als gij dit brood zult eten en dezen drinkbeker zult drinken, zoo verkondigt den dood des Heeren, totdat hij komt.

27 Zoo dan wie onwaardiglijk dit brood eet of den drinkbeker des Heeren drinkt, die zal schuldig zijn aan het lichaam en bloed des Heeren.

28 Maar de mensch beproeve zichzelven, en ete alzoo van het brood en drinke van den drinkbeker.

29 Want die onwaardiglijk eet en drinkt, die eet en drinkt zichzelven een oordeel, niet onderscheidende het lichaam des Heeren.

30 Daarom zijn onder u vele zwakken en kranken, en velen slapen.

31 Want indien wij onszelve oordeelden, zoo zouden wij niet geoordeeld worden.

32 Maar als wij geoordeeld worden, zoo worden wij van den Heere getuchtigd, opdat wij met de wereld niet zouden veroordeeld worden.

33 Zoo dan, mijne broeders, als gij te zamen komt om te eten, verwacht elkander.

34 Doch zoo iemand hongert, dat hij te huis ete, opdat gij niet tot een oordeel te zamen komt. De overige dingen nu zal ik ordineeren als ik zal gekomen zijn.

HOOFDSTUK 12.

En van de geestelijke *gaven*, broeders, wil ik niet dat gij onwetende zijt.

2 Gij weet dat gij heidenen waart, tot de stomme afgoden henengetrokken naardat gij geleid werdt.

3 Daarom maak ik u bekend, dat niemand die door den Geest Gods spreekt, Jezus eene vervloeking noemt; en niemand kan zeggen Jezus den Heere *te zijn*, dan door den Heiligen Geest.

4 En daar is verscheidenheid der gaven, doch het is dezelfde Geest;

5 en daar is verscheidenheid der bedieningen, en het is dezelfde Heere;

6 en daar is verscheidenheid der werkingen, doch het is dezelfde God die alles in allen werkt.

7 M
de op
geven
is.

8 W
Gees
wijs
woor
zelfd

9 en
loof,
en a
gezo
zelfd

10 e
king
een
ande

gees
nige
der
11

werl
deel
bije
12

één
en t
lich
lich
tus.

13
doo
lich
het
kne
zijn
dre

14
niet
15
wij
ben
is

lich
16
Dev

zoo
nie
het
17
het
hoe
lic

rev
18

7 Maar aan een iegelijk wordt de openbaring des Geestes gegeven tot hetgeen dat oorbaar is.

8 Want dezen wordt door den Geest gegeven het woord der wijsheid, en aan een ander het woord der kennis, door denzelfden Geest;

9 en aan een ander het geloof, door denzelfden Geest; en aan een ander de gaven der gezondmakingen, door denzelfden Geest;

10 en aan een ander de werkingen der krachten; en aan een ander profetie; en aan een ander onderscheidingen der geesten; en aan een ander menigerlei talen, en aan een ander uitlegging der talen.

11 Doch deze dingen alle werkt één en dezelfde Geest, deelende aan een iegelijk in 't bijzonder gelijkerwijs hij wil.

12 Want gelijk het lichaam één is en vele leden heeft, en alle de leden van dit éne lichaam vele zijnde *maar één* lichaam zijn, alzóó ook Christus.

13 Want ook wij allen zijn door éenen Geest tot één lichaam gedoopt, hetzij Joden hetzij Grieken, hetzij dienstknechten hetzij vrijen; en wij zijn allen tot éenen Geest gedrenkt.

14 Want ook het lichaam is niet één lid, maar vele leden.

15 Indien de voet zeide: Dewijl ik de hand niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet, is die daarom niet van het lichaam?

16 En indien het oor zeide: Dewijl ik het oog niet ben, zoo ben ik van het lichaam niet, is het daarom niet van het lichaam?

17 Ware het geheele lichaam het oog, waar zoude het gehoor zijn? Ware het geheele lichaam gehoor, waar zoude de reuk zijn?

18 Maar nu heeft God de le-

den gezet, elk van dezelve in het lichaam gelijk hij gewild heeft.

19 En waren ze allen *maar één* lid, waar zoude het lichaam zijn?

20 Maar nu zijn er wel vele leden, doch *maar één* lichaam.

21 En het oog kan niet zeggen tot de hand: Ik heb u niet van noode, of wederom het hoofd tot de voeten: Ik heb u niet van noode.

22 Ja veeleer, de leden die ons dunken de zwakste des lichaams te zijn, die zijn noodig;

23 en die ons dunken de minst eerlijke leden des lichaams te zijn, denzelven doen wij overvloediger eere aan, en onze onsierlijke leden hebben overvloediger versiering.

24 Doch onze sierlijke hebben het niet van noode; maar God heeft het lichaam *alzóó* samengevoegd, gevende overvloediger eere aan hetgeen gebrek aan dezelve heeft.

25 opdat geen tweedracht in het lichaam zij, maar de leden voor elkander gelijke zorg zonden dragen.

26 En hetzij dat één lid lijdt, zoo lijden alle de leden mede; hetzij dat één lid verheerlijkt wordt, zoo verblijden zich alle de leden mede.

27 En gijlieden zijt het lichaam van Christus, en leden in 't bijzonder.

28 En God heeft er sommigen in de gemeente gesteld, ten eerste Apostelen, ten tweede Profeten, ten derde Leeraars, daarna krachten, daarna gaven der gezondmakingen, behulpseis, regeeringen, menigerlei talen.

29 Zijn ze allen Apostelen? Zijn ze allen Profeten? Zijn ze allen Leeraars? Zijn ze allen krachten?

30 Hebben ze allen gaven der gezondmakingen? Spreken ze allen met menigerlei

talen? Zijn ze allen uitleggers?

31 Doch ijvert naar de beste gaven; en ik wijs u eenen weg die nog uitnemender is.

HOOFDSTUK 13.

Al ware het dat ik de talen der menschen en der Engelen sprak, en de liefde niet had, zoo ware ik een klinkend metaal of luidende schel geworden.

2 En al ware het dat ik de *gave der profetie* had, en wist alle de verborgenheden en al de wetenschap, en al ware het dat ik al het geloof had, zoodat ik bergen verzette, en de liefde niet had, zoo ware ik niets.

3 En al ware het dat ik alle mijne goederen tot onderhoud der armen uitdeelde, en al ware het dat ik mijn lichaam overgaf, opdat ik verbrand zoude worden, en had de liefde niet, zoo zoude het mij geen nuttigheid geven.

4 De liefde is lankmoedig, zij is goedertieren; de liefde is niet afgunstig; de liefde handelt niet lichtvaardiglijk, zij is niet opgeblazen;

5 zij handelt niet ongeschiktelijk, zij zoekt zichzelf niet, zij wordt niet verbitterd, zij denkt geen kwaad;

6 zij verblijdt zich niet in de ongerechtigheid, maar zij verblijdt zich in de waarheid;

7 zij bedekt alle dingen, zij gelooft alle dingen, zij hoopt alle dingen, zij verdraagt alle dingen.

8 De liefde vergaat nimmermeer: maar hetzij profetieën, zij zullen te niet gedaan worden; hetzij talen, zij zullen ophouden; hetzij kennis, zij zal te niet gedaan worden.

9 Want wij kennen ten deele en wij profeteeren ten deele;

10 doch wanneer het volmaakte zal gekomen zijn, dan

zal hetgeen ten deele is te niet gedaan worden.

11 Toen ik een kind was, sprak ik als een kind, was ik gezind als een kind, overleide ik als een kind; maar wanneer ik een man geworden ben, zoo heb ik te niet gedaan hetgeen eens kinds was.

12 Want wij zien nu door eenen spiegel in eene duistere rede, maar alsdan *zullen wij zien* aangezicht tot aangezicht; nu ken ik ten deele, maar alsdan zal ik kennen gelijk ook ik gekend ben.

13 En nu blijft geloof, hoop en liefde, deze drie: doch de meeste van deze is de liefde.

HOOFDSTUK 14.

Jaagt de liefde na, en ijvert om de geestelijke *gaven*, maar meest dat gij moogt profeteeren.

2 Want die eene *vreemde taal* spreekt, spreekt niet den menschen maar Gode; want niemand verstaat *het*, doch met den geest spreekt hij verborgenheden;

3 maar die profeteert, spreekt den menschen stichting en vermaning en vertroosting.

4 Die eene *vreemde taal* spreekt, die sticht zichzelf; maar die profeteert, die sticht de gemeente.

5 En ik wil wel dat gij allen in *vreemde talen* spreekt, maar meer dat gij profeteert; want die profeteert is meerder dan die *vreemde talen* spreekt, tenzij dan dat hij het uitlegge, opdat de gemeente stichting moge ontvangen.

6 En nu, broeders, indien ik tot u kwam en sprak *vreemde talen*, wat nuttigheid zoude ik u doen, zoo ik tot u niet sprak of in openbaring, of in kennis, of in profetie, of in leering?

7 Zelfs ook de levenlooze dingen die geluid geven, hetzij

fluit, ondergeven, hetgeen citer

8 V een e zal zi

9 A gij n delij

staan ken als d

10 I valt, men derze

11 der hem

zijn mij 12

ijven gave over

der 13 taal

het 14

ree bide is v

15 met zal den

zing het 16

zeg deg gel

op hij 17

18 hoe nie

me gij 19

gen me

fluit, hetzij citer, zoo zij geen onderscheid met *kunnen* klank geven, hoe zal bekend worden hetgeen op de fluit of op de citer gespeeld wordt?

8 Want ook indien de bazuin een onzeker geluid geeft, wie zal zich tot den krijg bereiden?

9 Alzoo ook gijlieden indien gij niet door de taal eene duidelijke rede geeft, hoe zal verstaan worden hetgeen gesproken wordt? Want gij zult zijn *als* die in de lucht spreekt.

10 Daar zijn, naar het voorvalt, zoovele soorten van stemmen in de wereld, en geen derzelve is zonder stem:

11 indien ik dan de kracht der stem niet weet, zoo zal ik hem die spreekt barbaarsch zijn, en hij die spreekt zal bij mij barbaarsch zijn.

12 Alzoo ook gij, dewijl gij ijverig zijt naar geestelijke gaven, zoo zoekt dat gij moogt overvloedig zijn tot stichting der gemeente.

13 Daarom die in eene *vreemde* taal spreekt, die bidde dat hij het moge uitleggen.

14 Want indien ik in eene *vreemde* taal bid, mijn geest bidt *wel*, maar mijn verstand is vruchteloos.

15 Wat is 'tdan? Ik zal *wel* met den geest bidden, maar ik zal ook met het verstand bidden; ik zal *wel* met den geest zingen, maar ik zal ook met het verstand zingen.

16 Anderszins indien gij dankzegt met den geest, hoe zal degene die de plaats eens ongelerden vervult amen zeggen op uwe dankzegging, dewijl hij niet weet wat gij zegt?

17 Want gij dankzegt wel behoorlijk, maar de ander wordt niet gesticht.

18 Ik dank mijnen God dat ik meer *vreemde* talen spreek dan gij allen;

19 maar ik wil *liever* in de gemeente vijf woorden spreken met mijn verstand, opdat ik

ook anderen moge onderwijzen, dan tienduizend woorden in eene *vreemde* taal.

20 Broeders, wordt geen kinderen in het verstand, maar zijt kinderen in de boosheid, en wordt in het verstand volwassen.

21 In de wet is geschreven: Ik zal door lieden van andere talen en door andere lippen tot dit volk spreken, en ook alzoo zullen zij mij niet hooren, zegt de Heere.

22 Zoo dan, de *vreemde* talen zijn tot een teeken niet dengenen die gelooven, maar den ongeloovigen; en de profetie niet den ongeloovigen, maar dengenen die gelooven.

23 Indien dan de geheele gemeente bijéénvergaderd ware, en zij allen in *vreemde* talen spraken, en *eenige* ongelerden of ongeloovigen inkwamen, zouden zij niet zeggen dat gij uitzinnig waart?

24 Maar indien zij allen profeteerden, en een ongeloovige of ongelcerde inkwan, die wordt van allen overtuigd en hij wordt van allen geoordeeld,

25 en alzoo worden de verborgen dingen zijns harten openbaar; en alzoo vallende op *zijn* aangezicht zal hij God aanbidden, en verkondigen dat God waarlijk onder u is.

26 Wat is het dan broeders? Wanneer gij te zamen komt, een iegelijk van u heeft hij eenen psalm, heeft hij eene leer, heeft hij eene *vreemde* taal, heeft hij eene openbaring, heeft hij eene uitlegging, laat alle dingen geschieden tot stichting.

27 En zoo iemand eene *vreemde* taal spreekt, *dat* het door twee of ten meeste drie *geschiede*, en bij beurte, en dat één het uitlegge,

28 maar indien daar geen uitlegger is, dat hij zwijge in de gemeente, doch dat hij tot

zichzelve spreke en tot God.
29 En dat twee of drie Profeten spreken, en dat de anderen oordeelen;

30 doch indien eenen anderen die daar zit *iets* geopenbaard is, dat de eerste zwijge.

31 Want gij kunt allen de één na den ander profeteeren, opdat zij allen leeren en allen getroost worden.

32 En de geesten der Profeten zijn den Profeten onderworpen.

33 Want God is geen *God* van verwarring maar van vrede, gelijk in alle de gemeenten der heiligen.

34 Dat uwe vrouwen in de gemeenten zwijgen; want het is haar niet toegelaten te spreken, maar *bevolen* onderworpen te zijn, gelijk ook de wet zegt.

35 En zoo zij iets willen leeren, laat ze te huis hare eigene mannen vragen; want het staat leelijk voor de vrouwen dat zij in de gemeente spreken.

36 Is het Woord Gods van u uitgegaan, of is het tot u alléén gekomen?

37 Indien iemand meent een Profeet te zijn of geestelijk, die erkenne dat hetgeen ik u schrijf des Heeren geboden zijn;

38 maar zoo iemand onwetend is, die zij onwetend.

39 Zoo dan, broeders, ijvert om te profeteeren, en verhindert niet in *vreemde* talen te spreken.

40 Laat alle dingen eerlijk en met orde geschieden.

HOOFDSTUK 15.

Voorts, broeders, ik maak u bekend het Evangelie dat ik u verkondigd heb, hetwelk gij ook aangenomen hebt, in hetwelk gij ook staat,

2 door hetwelk gij ook zalig wordt, indien gij het behoudt

op zoodanige wijs als ik het u verkondigd heb, tenzij dan dat gij tevergeefs geloofd hebt.

3 Want ik heb ulieden ten eerste overgegeven hetgeen ik ook ontvangen heb, dat Christus gestorven is voor onze zonden, naar de Schriften;

4 en dat hij is begraven, en dat hij is opgewekt ten derden dage, naar de Schriften;

5 en dat hij is van Cefas gezien, daarna van de twaalf.

6 Daarna is hij gezien van meer dan vijfhonderd broeders op éénmaal, van welke het *meerendeel* nog overig is, en sommigen ook zijn ontslapen.

7 Daarna is hij gezien van Jacobus, daarna van alle de Apostelen.

8 En ten laatste van allen is hij ook van mij als van een ontijdig geborene gezien.

9 Want ik ben de minste van de Apostelen, die niet waardig ben een Apostel genaamd te worden, daarom dat ik de gemeente Gods vervolgd heb.

10 Doch door de genade Gods ben ik dat ik ben; en zijne genade die *aan mij bewezen is*, is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen; doch niet ik, maar de genade Gods die met mij is.

11 Hetzij dan ik, hetzij zijlieden, alzoo prediken wij en alzoo hebt gij geloofd.

12 Indien nu Christus gepredikt wordt dat hij uit de dooden opgewekt is, hoe zeggen sommigen onder u dat er geene opstanding der dooden is?

13 En indien daar geene opstanding der dooden is, zoo is Christus óók niet opgewekt;

14 en indien Christus niet opgewekt is, zoo is dan onze prediking ijdel, en ijdel is ook uw geloof;

15 en zoo worden wij ook bevonden valsche getuigen Gods; want wij hebben van God getuigd dat hij Christus opgewekt heeft: dien hij niet heeft opge-

wekt.

niet o

16 V

niet o

ook o

17 en

gewel

tever

uwe

18 zo

die in

19 In

leven

zoo z

alle v

20 M

gewik

eerst

die o

21 V

eener

de op

eener

22

Adar

ook

gema

23 I

orde

daar

in z

24 I

wan

aan

gege

zal

heer

krac

25

heer

vija

gele

26

niet

27

zijn

Doc

alle

zoo

gen

din

28

gen

da

wo

alle

wekt, zoo namelijk de dooden niet opgewekt worden.

16 Want indien de dooden niet opgewekt worden, zoo is ook Christus niet opgewekt;

17 en indien Christus niet opgewekt is, zoo is uw geloof tevergeefs; zoo zijt gij nog in uwe zonden;

18 zoo zijn dan ook verloren die in Christus ontslapen zijn.

19 Indien wij alleenlijk in dit leven op Christus zijn hopende, zoo zijn wij de ellendigste van alle menschen.

20 Maar nu, Christus is opgewekt uit de dooden, en is de eersteling geworden dergenen die ontslapen zijn.

21 Want dewijl de dood door eenen mensch is, zoo is ook de opstanding der dooden door eenen mensch.

22 Want gelijk ze allen in Adam sterven, alzóó zullen ze ook in Christus allen levend gemaakt worden.

23 Maar een iegelijk in zijne orde: de eersteling Christus, daarna die van Christus zijn in zijne toekomst.

24 Daarna zal het einde zijn, wanneer hij het Koninkrijk aan God en den Vader zal overgegeven hebben, wanneer hij zal te niet gedaan hebben alle heerschappij en alle macht en kracht.

25 Want hij moet als Koning heerschen, totdat hij alle de vijanden onder zijne voeten zal gelegd hebben.

26 De laatste vijand die te niet gedaan wordt is de dood.

27 Want hij heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen. Doch wanneer hij zegt dat *hem* alle dingen onderworpen zijn, zoo is het openbaar dat hij uitgenomen wordt die hem alle dingen onderworpen heeft.

28 En wanneer hem alle dingen zullen onderworpen zijn, dan zal ook de Zoon zelf onderworpen worden dien, die hem alle dingen onderworpen heeft,

opdat God zij alles in allen.

29 Anders wat zullen zij doen die voor de dooden gedoopt worden? Indien de dooden ganschelijk niet opgewekt worden, waarom worden zij voor de dooden ook gedoopt?

30 Waarom zijn ook wij alle ure in gevaar?

31 Ik sterve alle dagen, *hetwelk ik betuig* bij onzen roem dien ik heb in Christus Jezus onzen Heere.

32 Zoo ik naar den mensch tegen de beesten gevochten heb te Efeze, wat nuttigheid is het mij indien de dooden niet opgewekt worden? Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij.

33 Dwaalt niet. Kwade samensprekingen verderven goede zeden.

34 Waakt op rechtvaardiglijk, en zondigt niet, want sommigen hebben de kennis Gods niet. Ik zeg het u tot schaamte.

35 Maar, zal iemand zeggen, hoe zullen de dooden opgewekt worden, en met hoedanig een lichaam zullen zij komen?

36 Gij dwaas, hetgeen gij zaait wordt niet levend tenzij dat het gestorven zij.

37 En hetgeen gij zaait, *daarvan* zaait gij het lichaam niet dat worden zal, maar een bloot graan, naar het voorvalt, van tarwe of van eenig der andere *grana*.

38 Maar God geeft hetzelfde een lichaam gelijk hij wil, en een iegelijk zaad zijn eigen lichaam.

39 Alle vleesch is niet hetzelfde vleesch; maar een ander is het vleesch der menschen, en een ander is het vleesch der beesten, en een ander der visschen, en een ander der vogelen.

40 En daar zijn hemelsche lichamen en daar zijn aardse lichamen, maar eene andere is de heerlijkheid der he-

melsche en eene andere der aardsche.

41 Eene andere is de heerlijkheid der zon, en eene andere is de heerlijkheid der maan, en eene andere is de heerlijkheid der sterren; want *de éene* ster verschilt in heerlijkheid van *de andere* ster.

42 Alzô zal ook de opstanding der dooden zijn. Het *lichaam* wordt gezaaid in verderfelijkheid, het wordt opgewekt in onverderfelijkheid.

43 Het wordt gezaaid in oneer, het wordt opgewekt in heerlijkheid. Het wordt gezaaid in zwakheid, het wordt opgewekt in kracht.

44 Een natuurlijk lichaam wordt er gezaaid, een geestelijk lichaam wordt er opgewekt. Daar is een natuurlijk lichaam en daar is een geestelijk lichaam.

45 Alzô is er ook geschreven: De eerste mensch Adam is geworden tot eene levende ziele, de laatste Adam tot eenen levendmakenden geest.

46 Doch het geestelijke is niet eerst, maar het natuurlijke, daarna het geestelijke.

47 De eerste mensch is uit de aarde aardsch; de tweede mensch is de Heere uit den hemel.

48 Hoedanig de aardsche is, zoodanig zijn ook de aardschen; en hoedanig de hemelsche is, zoodanig zijn ook de hemelschen:

49 en gelijkerwijs wij het beeld des aardschen gedragen hebben, *alzô* zullen wij ook het beeld des hemelschen dragen.

50 Doch dit zeg ik, broeders, dat vleesch en bloed het Koninkrijk Gods niet beërven kunnen, en de verderfelijkheid beërft de onverderfelijkheid niet.

51 Zie, ik zeg u eene verborgenheid: wij zullen wel niet allen ontslapen, maar wij zul-

len allen veranderd worden, 52 in een punt *des tijds*, in een oogenblik, met de laatste bazuin; want de bazuin zal slaan, en de dooden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden.

53 Want dit verderfelijke moet onverderfelijkheid aandoen, en dit sterfelijke moet onsterfelijkheid aandoen.

54 En wanneer dit verderfelijke onverderfelijkheid zal aangedaan hebben, en dit sterfelijke onsterfelijkheid zal aangedaan hebben, alsdan zal het woord geschieden dat geschreven is: De dood is verslonden tot overwinning.

55 Dood, waar is uw prikkel? Hel, waar is uwe overwinning?

56 De prikkel nu des doods is de zonde, en de kracht der zonde is de wet.

57 Maar Gode zij dank, die ons de overwinning geeft door onzen Heere Jezus Christus.

58 Zoo dan mijne geliefde broeders, zijt standvastig, onbeweeglijk, altijd overvloedig zijnde in het werk des Heeren, als die weet dat uw arbeid niet ijdel is in den Heere.

HOOFDSTUK 16.

Aangaande nu de verzameling die voor de heiligen *geschiedt*, gelijk als ik aan de gemeenten in Galatië verordineerd heb, doet ook gij *alzô*.

2 Op elken eersten *dag* der weke legge een iegelijk van u *iets* bij zichzelf en weg, vergaderende eene schat, naar dat hij welvaart verkregen heeft; opdat de verzamelingen alsdan niet *eerst* geschieden, wanneer ik gekomen zal zijn.

3 En wanneer ik daar zal gekomen zijn, die gij zult bekwaam achten door brieven, dezelve zal ik zenden om uwe

gave
drage
4 E
waar
zelf r
met
5 D
wann
gega
Mace
6 er
blijv
opdat
waar
7 W
in 't v
eenig
indie
laten
8 M
tot d
9 W
krach
daar
10 Z
ziet o
zij;
des I
11 L
achte
vrede
want
broes
12 E
den
gebe
ren
het
niet
doch
het l

gave naar Jeruzalem over te dragen.

4 En indien het *de moeite* waardig mocht zijn dat ik ook *zelf* reizen zoude, zoo zullen zij met mij reizen.

5 Doch ik zal tot u komen wanneer ik Macedonië zal doorgegaan zijn (want ik zal door Macedonië gaan);

6 en ik zal mogelijk bij u blijven of ook overwinteren, opdat gij mij moogt geleiden waar ik zal henenreizen.

7 Want ik wil u nu niet zien in 't voorbijgaan, maar ik hoop eenigen tijd bij u te blijven, indien het de Heere zal toelaten.

8 Maar ik zal te Efeze blijven tot den Pinksterdag.

9 Want mij is eene groote en krachtige deur geopend, en daar zijn vele tegenstanders.

10 Zoo nu Timotheüs komt, ziet dat hij buiten vreeze bij u zij; want hij werkt het werk des Heeren gelijk als ik.

11 Dat hem dan niemand verachte, maar geleidt hem in vrede, opdat hij tot mij kome; want ik verwacht hem met de broederen.

12 En wat aangaat Appollos den broeder, ik heb hem zeer gebeden dat hij met de broederen tot u komen zoude; maar het was ganschelijk *zijn* wil niet dat hij nu zoude komen; doch hij zal komen wanneer het hem welgelegen zal zijn.

13 Waakt, staat in het geloof, houdt u mannelijk, zijt sterk.

14 Dat alle uwe dingen in de liefde geschieden.

15 En ik bidde u, broeders, gij kent het huis van Stefanus, dat het is de eersteling van Achaje, en *dat* zij zichzelf den heiligen ten dienste hebben geschikt,

16 dat gij ook u aan de zoodanigen onderwerpt, en aan een iegelijk die medewerkt en arbeid.

17 En ik verblijd mij over de aankomst van Stefanus en Fortunatus en Achaïcus, want deze hebben vervuld hetgeen *mij* aan u ontbrak.

18 Want zij hebben mijnen geest verkwikt, en *ook* den uwen. Erkent dan de zoodanigen.

19 U groeten de gemeenten van Azië. U groeten zeer in den Heere Aquila en Priscilla, met de gemeente die te hunnen huize is.

20 U groeten alle de broeders. Groet elkander met eenen heiligen kus.

21 De groetenis met mijne hand, van Paulus.

22 Indien iemand den Heere Jezus Christus niet liefheeft, die zij eene vervloeking: Maranatha.

23 De genade des Heeren Jezus Christus zij met u.

24 Mijne liefde zij met u allen in Christus Jezus. Amen.

DE TWEEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

CORINTHIËRS.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel van Jezus Christus door den wille Gods, en Timotheüs, de broeder, aan de gemeente Gods die te Corinthe is, met alle de heiligen die in geheel Achaje zijn: 2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der barmhertigheden en de God aller vertroosting,

4 die ons vertroost in al onze verdrukking, opdat wij zouden kunnen vertroosten degenen die in allerlei verdrukking zijn, door de vertroosting met welke wijzelve van God vertroost worden.

5 Want gelijk het lijden van Christus overvloedig is in ons, alzoo is ook door Christus onze vertroosting overvloedig.

6 Doch hetzij dat wij verdrukt worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid, die gewrocht wordt in de lijdzaamheid van hetzelfde lijden; *twelk* wij 66k lijden; hetzij dat wij vertroost worden, *het is* tot uwe vertroosting en zaligheid;

7 en onze hope van u is vast, als die weten dat gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden, *gij ook alz66 gemeenschap hebt* aan de vertroosting.

8 Want wij willen niet, broeders, dat gij onwetende zijt van onze verdrukking die ons in Azië overkomen is, dat wij nitnemend zeer bezwaard zijn geweest boven *onze* macht, alzoo dat wij zeer in twijfel waren ook van het leven.

9 Ja, wij hadden al zelve in onszelve het vonnis des doods, opdat wij niet op onszelve vertrouwen zouden, maar op God die de dooden opwekt;

10 die ons uit zoo grooten dood verlost heeft en *nog* verlost, op welken wij hopen dat hij *ons* ook nog verlossen zal:

11 alzoo gijlieden ook medearbeitd voor ons door het gebed, opdat over de gave, door vele personen aan ons te weeg gebracht, *ook* voor ons dankzegging door velen gedaan worde.

12 Want onze roem is deze, *namelijk* de getuigenis onzer conscientie, dat wij in eenvoudigheid en oprechtheid Gods, niet in vleeschelijke wijsheid, maar in de genade Gods in de wereld verkeerd hebben, en allermeeest bij ulieden.

13 Want wij schrijven u geene andere dingen dan die gij kent of ook erkent; en ik hoop dat gij ze ook tot den einde toe erkennen zult.

14 gelijkerwijs gij ook ten deele ons erkend hebt dat wij uw roem zijn, gelijk gij ook

de on
ren J
15 E
ik te
gij ee
hebb
16 en
cedon
Mace
van u
word
17 A
heb,
heid g
het v
voorn
wezen
18 D
ons v
schied
neen
19 w
Chris
is ge
en Si
niet j
ja in
20 V
als e
en zi
heerl
21 M
tigt i
zalid
22 d
geld
Gees
ven.
23 l
een
dat
Cori
24 l
voer
wij
blijd
het g

M
voor
derc
men
2
bedr

de onze zijt in den dag des Heeren Jezus.

15 En op dit betrouwen wilde ik te voren tot u komen, opdat gij eene tweede genade zoudt hebben,

16 en door uwe *stad* naar Macedonië gaan, en wederom van Macedonië tot u komen, en van ulieden naar Judëa geleid worden.

17 Als ik dan dit voorgenomen heb, heb ik ook lichtvaardigheid gebruikt? Of neem ik naar het vleesch voor hetgeen ik voorneem, opdat bij mij zoude wezen ja ja, en neen neen?

18 Doch God is getrouw, dat ons woord hetwelk tot u is *geschied* niet is geweest ja en neen:

19 want de Zone Gods Jezus Christus, die onder u door ons is gepredikt, *namelijk* door mij en Silvanus en Timotheüs, was niet ja en neen, maar is geweest ja in hem.

20 Want zoovele beloften Gods als er zijn, die zijn in hem ja, en zijn in hem amen. Gode tot heerlijkheid door ons.

21 Maar die ons met u bevestigt in Christus, en die ons gezelsd heeft, is God;

22 die ons ook heeft verzegeld, en het onderpand des Geestes in onze harten gegeven.

23 Doch ik roep God aan tot een getuige over mijne ziel, dat ik om u te sparen nog te Corinthe niet ben gekomen.

24 Niet dat wij heerschappij voeren over uw geloof, maar wij zijn medewerkers uwer blijdschap; want gij staat door het geloof.

HOOFDSTUK 2.

Maar ik heb dit bij mijzelven voorgenomen, dat ik niet wederom in droefheid tot u komen zoude.

2 Want indien ik ulieden bedroef, wie is het toch die

mij zal vroolijk maken, dan degene die van mij bedroefd is geworden?

3 En dit heb ik u geschreven, opdat ik daar komende niet zoude droefheid hebben van degenen van welke ik moest verblijd worden: vertrouwende van u allen, dat mijne blijdschap u aller *blijdschap* is.

4 Want ik heb ulieden uit vele verdrukking en benauwdheid des harten met vele tranen geschreven, niet opdat gij zoudt bedroefd worden, maar opdat gij de liefde zoudt verstaan die ik overvloediglijk tot u heb.

5 Doch indien iemand bedroefd heeft, die heeft niet mij bedroefd, maar ten deele (opdat ik hem niet bezware) ulieden allen.

6 Den zoodanige is deze bestraffing genoeg, die van velen *geschied* is:

7 alzoo dat gij daarentegen hem liever moet vergeven en vertroosten, opdat de zoodanige door al te overvloedige droefheid niet eenigszins worde verslonden.

8 Daarom bid ik u dat gij de liefde aan hem bevestigt.

9 Want daartoe heb ik ook geschreven, opdat ik uwe beproeving mocht verstaan, of gij in alles gehoorzaam zijt.

10 Dien gij nu iets vergeeft, *dien vergeef* ik óók; want zoo ik ook iets vergeven heb, dien ik vergeven heb, *heb ik het vergereen* om uwentwille, voor het aangezicht van Christus, opdat de satan over ons geen voordeel krijg.

11 Want zijne gedachten zijn ons niet onbekend.

12 Voorts als ik te Troas kwam om het Evangelie van Christus te *prediken*, en als mij eene deur geopend was in den Heere, zoo heb ik geen rust gehad voor mijnen geest, omdat ik Titus mijnen broeder niet vond;

13 maar afscheid van hen ge-

nomen hebbende, vertrok ik naar Macedonië.

14 En Gode zij dank, die ons allen tijd doet triomfeeren in Christus, en den reuk zijner kennis door ons openbaar maakt in alle plaatsen.

15 Want wij zijn Gode een goede reuk van Christus, in degenen die zalig worden en in degenen die verloren gaan:

16 dezen wel een reuk des doods ten doode, maar genen een reuk des levens ten leven. En wie is tot deze dingen bekwaam?

17 Want wij dragen niet, gelijk velen, het Woord Gods te koop; maar als uit oprechtheid, maar als uit God, in de tegenwoordigheid Gods, spreken wij het in Christus.

HOOFDSTUK 3.

Beginnen wij onszelve wederom u aan te prijzen? Of behoeven wij ook, gelijk sommigen, brieven van voorschrijving aan u, of brieven van voorschrijving van u?

2 Gijlieden zijt onze brief, geschreven in onze harten, bekend en gelezen van alle menschen.

3 als die openbaar zijt geworden dat gij een brief van Christus zijt, en door onzen dienst bereid, die geschreven is niet met inkt maar door den Geest des levenden Gods, niet in steenen tafelen maar in vleeschen tafelen des harten.

4 En zoodanig een vertrouwen hebben wij door Christus bij God.

5 Niet dat wij van onszelve bekwaam zijn iets te denken als uit onszelve, maar onze bekwaamheid is uit God;

6 die ons ook bekwaam gemaakt heeft om te zijn dienaars des nieuwen Testaments, niet der letter maar des Geestes; want de letter doodt, maar de Geest maakt levend.

7 En indien de bediening des doods, in letters *bestaande en in steenen ingedrukt*, in heerlijkheid is geweest, alzoo dat de kinderen Israëls het aangezicht van Mozes niet konden sterk aanzien om de heerlijkheid zijns aangezichts, die te niet gedaan zoude worden,

8 hoe zal niet veel meer de bediening des Geestes in heerlijkheid zijn!

9 Want indien de bediening der verdoemenis heerlijkheid geweest is, veel meer is de bediening der rechtvaardigheid overvloedig in heerlijkheid.

10 Want ook het verheerlijkte is zelfs niet verheerlijkt in dezen deele, ten aanzien van deze uitnemende heerlijkheid.

11 Want indien hetgeen te niet gedaan wordt in heerlijkheid was, veel meer is hetgeen blijft in heerlijkheid.

12 Dewijl wij dan zoodanige hope hebben, zoo gebruiken wij vele vrijmoedigheid in 't spreken,

13 en *doen* niet gelijkerwijs Mozes, die een deksel op zijn aangezicht leide, opdat de kinderen Israëls niet zouden sterk zien op het einde desgenen dat te niet gedaan wordt.

14 Maar hunne zinnen zijn verhard geworden. Want tot op *den dag* van heden blijft hetzelfde deksel in het lezen des ouden Testaments, zonder ontdekt te worden, hetwelk door Christus te niet gedaan wordt.

15 Maar tot den huidigen *dag* toe, wanneer Mozes gelezen wordt, ligt een deksel op hun hart;

16 doch zoo wanneer het tot den Heere zal bekeerd zijn, zoo wordt het deksel weggenomen.

17 De Heere nu is de Geest; en waar de Geest des Heeren is, aldaar is vrijheid.

18 En wij allen met ongedekten aangezichte de heerlijkheid

des He
aansch
hetzelf
anderd
heerlij
ren Ge

Daar
dienin
hartig
zoo ve

2 mar
de bed
wande
noch
schen

ring
aange
consci
de teg

3 Doo
lic be
in des
4 in

eeuw
namel
dat h
lichti

heerl
het be
5 Wa
zelve

Heere
uwe
wille

6 Wa
dat h
zoude
in on

om te
kenni
in he
Chris

7 Ma
in aa
neme
Gode

8 a
word
twijf
moed

9 ve
verla
niet

des Heeren *als* in eenen spiegel aanschouwende, worden *naar* hetzelfde beeld in gedaante veranderd van heerlijkheid tot heerlijkheid, als van des Heeren Geest.

HOOFDSTUK 4.

Daarom dewijl wij deze bediening hebben, naar de barmhartigheid die ons geschied is, zoo vertragen wij niet,

2 maar wij hebben verworpen de bedekselen der schande, niet wandelende in arglistigheid, noch het Woord Gods vervalschende, maar door openbaring der waarheid onszelve aangenaam makende bij alle conscientien der menschen, in de tegenwoordigheid Gods.

3 Doch indien ook ons Evangelie bedekt is, zoo is het bedekt in degenen die verloren gaan:

4 in dewelke de god dezer eeuw de zinnen verblind heeft, *namelijk* der ongeloovigen, opdat hen niet bestrale de verlichting van het Evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is.

5 Want wij prediken niet onszelve, maar Christus Jezus den Heere; en onszelve, *dat wij uwe dienaren zijn* om Jezus wille.

6 Want God die gezegd heeft dat het licht uit de duisternis zoude schijnen, is degene die in onze harten geschenen heeft, om *te geven* verlichting van de kennis der heerlijkheid Gods in het aangezicht van Jezus Christus.

7 Maar wij hebben dezen schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes en niet uit ons;

8 *als* die in alles verdrukt worden doch niet benauwd, twijfelmoedig doch niet mismoedig,

9 vervolgd doch niet *daarin* verlaten, nedergeworpen doch niet verdorven,

10 altijd de dooding des Heeren Jezus in het lichaam omdragende, opdat ook het leven van Jezus in ons lichaam zoude geopenbaard worden.

11 Want wij die leven worden altijd in den dood overgegeven om Jezus wille, opdat ook het leven van Jezus in ons sterfelijk vleesch zoude geopenbaard worden.

12 Zoo dan de dood werkt wel in ons, maar het leven in ulieden.

13 Dewijl wij nu denzelfden Geest des geloofs hebben, gelijk er geschreven is: Ik heb geloofd, daarom heb ik gesproken, zoo gelooven wij ook, daarom spreken wij ook,

14 wetende dat hij die den Heere Jezus opgewekt heeft, ook ons door Jezus zal opwekken en met ulieden daar zal stellen.

15 Want alle deze dingen zijn om uwentwille, opdat de vermenigvuldigde genade door de dankzegging van velen overvloedig worde ter heerlijkheid Gods.

16 Daarom vertragen wij niet; maar hoewel onze uitwendige mensch verdorven wordt, zoo wordt nochtans de inwendige vernieuwd van dag tot dag.

17 Want onze lichte verdrukking, die zeer haast voorbijgaat, werkt ons een gansch zeer uitnemend eeuwig gewicht der heerlijkheid:

18 dewijl wij niet aanmerken de dingen die men ziet, maar de dingen die men niet ziet; want de dingen die men ziet zijn tijdelijk, maar de dingen die men niet ziet zijn eeuwig.

HOOFDSTUK 5.

Want wij weten dat zoo ons aardsche huis dezes tabernakels gebroken wordt, wij een gebouw van God hebben, een huis niet met handen gemaakt, *maar* eeuwig, in de hemelen.

2 Want ook in dezen zuchten wij, verlangende met onze woonstede die uit den hemel is overkleed te worden,

3 zoo wij ook bekleed en niet naakt zullen gevonden worden.

4 Want ook wij die in dezen tabernakel zijn, zuchten bezwaard zijnde; nademaal wij niet willen ontkleed maar overkleed worden, opdat het sterfelijke van het leven verslonden worde.

5 Die ons nu hiertoe bereid heeft is God, die ons ook het onderpand des Geestes gegeven heeft.

6 Wij hebben dan altijd goeden moed, en weten dat wij inwonende in het lichaam, uitwonen van den Heere;

7 (want wij wandelen door geloof en niet door aanschouwen).

8 Maar wij hebben goeden moed, en hebben meer behagen om uit het lichaam uit te wonen en bij den Heere in te wonen.

9 Daarom zijn wij ook zeer begeerig, hetzij inwonende hetzij uitwonende, om hem welbehagelijk te zijn.

10 Want wij allen moeten geopenbaard worden voor den rechterstoel van Christus, opdat een iegelijk wegdrage hetgeendoorhetlichaamgeschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed hetzij kwaad.

11 Wij dan wetende den schrik des Heeren, bewegen de menschen tot het geloof, en zijn Gode openbaar geworden; doch ik hoop ook in uwe conscientien geopenbaard te zijn.

12 Want wij prijzen onszelve u niet wederom aan, maar wij geven u oorzaak van roem over ons, opdat gij *storf* zoudt hebben tegen degenen die in het aangezicht roemen en niet in het hart.

13 Want hetzij dat wij uitzinnig zijn, wij zijn het Gode;

hetzij dat wij gematigd van zinnen zijn, wij zijn het ulieden.

14 Want de liefde van Christus dringt ons:

15 als die dit oordeelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En hij is voor allen gestorven, opdat degenen die leven niet meer zichzelf zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is.

16 Zoo dan wij kennen van nu aan niemand naar het vleesch; en indien wij ook Christus naar het vleesch gekend hebben, nochtans kennen wij hem nu niet meer naar het vleesch.

17 Zoo dan indien iemand in Christus is, die is een nieuw schepsel: het oude is voorbijgegaan, zie, het is alles nieuw geworden.

18 En alle deze dingen zijn uit God, die ons met zichzelf verzoend heeft door Jezus Christus, er ons de bediening der verzoening gegeven heeft.

19 Want God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende, en heeft het Woord der verzoening in ons gelegd.

20 Zoo zijn wij dan gezanten van Christus wege, alsof God door ons bade: wij bidden van Christus wege, laat u met God verzoenen.

21 Want dien die geene zonde gekend heeft, heeft hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in hem.

HOOFDSTUK 6.

En wij als medearbeidende, bidden u ook, dat gij de genade Gods niet tevergeefs moogt ontvangen hebben.

2 Want hij zegt: In den aangenamen tijd heb ik u ver-

hoor
zalig
zie,
nam
dag
3 V
in
dien
4 m
mak
gena
heid
noo
5 in
in
wak
6 in
lank
renk
in
7 in
in
wap
aan
kerz
8 d
kwa
ruch
tans
9 a
bek
wij
niet
10
altij
vele
hebb
zitt
11
tege
har
12
maa
inge
13
te
mijn
66k
14
aan
-Wa
hee
ong
mee
de
15

hoord, en in den dag der zaligheid heb ik u geholpen: zie, nu is het de welaangename tijd, zie, nu is het de dag der zaligheid.

3 Wij geven geen aanstoot in eenig ding, opdat de bediening niet gelasterd worde;

4 maar wij als dienaars Gods maken onszelve in alles aangenaam, in veel verdraagzaamheid, in verdrukkingen, in nooden, in benauwdheden,

5 in slagen, in gevangnissen, in beroerten, in arbeid, in waken, in vasten,

6 in reinheid, in kennis, in lankmoedigheid, in goedertierenheid, in den Heiligen Geest, in ongeveinsde liefde,

7 in het woord der waarheid, in de kracht Gods; door de wapenen der gerechtigheid aan de rechter- en aan de linkerzijde,

8 door eer en oneer, door kwaad gerucht en goed gerucht; als verleiders en *nochtans* waarachtigen,

9 als onbekenden en *nochtans* bekend, als stervende en zie wij leven, als getuchtigd en niet gedood,

10 als droevig zijnde doch altijd blijde, als armen doch velen rijk makende, als niets hebbende en *nochtans* alles bezittende.

11 Onze mond is opengedaan tegen u, o Corinthiërs, ons hart is uitgebreid.

12 Gij zijt niet nauw in ons, maar gij zijt nauw in uwe ingewanden.

13 Nu, om dezelfde vergelding te doen, (ik spreek als tot mijne kinderen), zoo wordt gij óók uitgebreid.

14 Trekt niet een ander juk aan met de ongeloovigen. Want wat deelgenootschap heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en wat gemeenschap heeft het licht met de duisternis?

15 En wat samenstemming

heeft Christus met Belial, of wat deel heeft de geloovige met den ongeloovige?

16 Of wat samenvoeging heeft de Tempel Gods met de afgoden? Want gij zijt de Tempel des levenden Gods, gelijkterwijs God gezegd heeft: Ik zal in hen wonen en ik zal onder hen wandelen, en ik zal hun God zijn, en zij zullen mij een volk zijn.

17 Daarom gaat uit het midden van hen en scheidt u af, zegt de Heere, en raakt niet aan hetgeen onrein is, en ik zal ulieden aannemen,

18 en ik zal u tot een Vader zijn, en gij zult mij tot zonen en dochteren zijn, zegt de Heere, de Almachtige.

HOOFDSTUK 7.

Dewijl wij dan deze beloften hebben, geliefden, laat ons onszelve reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

2 Geeft ons plaats: wij hebben niemand verongelijkt, wij hebben niemand verdorven, wij hebben bij niemand ons voordeel gezocht.

3 Ik zeg *dit* niet tot uwe veroordeeling. Want ik heb tevoren gezegd dat gij in onze harten zijt, om te zamen te sterven en te zamen te leven.

4 Ik heb veel vrijmoedigheid in het spreken tegen u, ik heb veel roem over u; ik ben vervuld met vertroosting, ik ben zeer overvloedig van blijdschap in al onze verdrukking.

5 Want ook als wij in Macedonië gekomen zijn, zoo heeft ons vleesch geene rust gehad, maar wij waren in alles verdrukt; van buiten was strijd, van binnen vreeze.

6 Doch God, die de nederigen vertroost, heeft ons getroost door de komst van Titus.

7 En niet alleen door zijne

komst, maar ook door de vertroosting met welke hij over u vertroost is geweest, als hij ons verhaalde uw verlangen, uw kermen, uw ijver voor mij; alzoo dat ik te meer verblijd ben geweest.

8 Want hoewel ik u in den zendbrief bedroefd heb, het berouwt mij niet, hoewel het mij berouwd heeft; want ik zie dat die zendbrief, hoewel voor eenen kleinen tijd, u bedroefd heeft.

9 Nu verblijde ik mij, niet omdat gij bedroefd zijt geweest, maar omdat gij bedroefd zijt geweest tot bekeering. Want gij zijt bedroefd geweest naar God, zoodat gij in geen ding schade van ons geleden hebt.

10 Want de droefheid naar God werkt eene onberouwelijke bekeering tot zaligheid, maar de droefheid der wereld werkt den dood.

11 Want zie, dit, dat gij naar God zijt bedroefd geworden, hoe groote naarstigheid heeft het in u gewrocht, ja verantwoording, ja onlust, ja vreeze, ja verlangen, ja ijver, ja wrake: in alles hebt gij uzelve bewezen rein te zijn in deze zaak.

12 Hoewel ik dan aan u geschreven heb, dat is niet om diens wil die onrecht gedaan had, noch om diens wil wien onrecht gedaan was, maar opdat onze vlijtigheid voor u bij u zoude openbaar worden, in de tegenwoordigheid Gods.

13 Daarom zijn wij vertroost geworden over uwe vertroosting; en zijn nog overvloediger verblijd geworden over de blijdschap van Titus, omdat zijn geest van u allen verkwikt is geworden.

14 Want indien ik iets bij hem over u geroemd heb, zoo ben ik niet beschaamd geworden; maar gelijk wij alles met waarheid tot u gesproken hebben,

alzoo is ook onze roem, dien ik bij Titus geroemd heb, waarheid geworden.

15 En zijne innerlijke bewegingen zijn te overvloediger jegens u, als hij u aller gehoorzaamheid overdenkt, hoe gij hem met vreeze en beven hebt ontvangen.

16 Ik verblijde mij dan dat ik in alles van u vertrouwen mag hebben.

HOOFDSTUK 8.

Voorts maken wij u bekend, broeders, de genade Gods die in de gemeenten van Macedonië gegeven is:

2 dat in vele beproeving der verdrukking de overvloed hunner blijdschap en hunne zeer diepe armoede overvloedig geweest is tot den rijkdom hunner goeddadigheid.

3 Want zij zijn naar vermogen (ik betuig het), ja, boven vermogen gewillig geweest,

4 ons met vele vermaning biddende, dat wij wilden aannemen de gave en de gemeenschap dezer bediening die voor de heiligen *geschiedt*;

5 en deden niet *alleen* gelijk wij gehoopt hadden, maar gaven zichzelf eerst aan den Heere en *daarna* aan ons, door den wil Gods.

6 Alzoo dat wij Titus vermaanden, dat gelijk hij te voren begonnen had, hij ook alzoo nog deze gave bij u voleinden zoude.

7 Zoo dan gelijk gij in alles overvloedig zijt, in geloof en in woord en in de kennis en in alle naarstigheid, en in uwe liefde tot ons, *ziet* dat gij ook in deze gave overvloedig zijt.

8 Ik zeg *dit* niet *als* gebiedende, maar *als* door de naarstigheide van anderen ook de oprechttheid uwer liefde beproevende.

9 Want gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus,

dat h
gewon
opdat
zoudt

10 En
meere
baar,
doen
over e

gonne

11 M
doen,

weest

gemoe

alzoo

hetgen

12 W
volvaa

daar i

naam

heeft:

hij nie

13 W
andere

hebben

14 m
in dez

uw ov

brek t

hun o

brek t

lijkhei

15 ge

veel v

over, e

had, h

16 D
dezelfd

in het

heeft,

17 dat

aangen

zijnde g

18 En

hem g

die lof

door a

19 En

hij is e

verkor

zen me

bedien

heid de

volvaa

20 dit

nieman

dat hij om uwentwille is arm geworden, daar hij rijk was, opdat gij door zijne armoede zoudt rijk worden.

10 En ik zeg in dezen *mijne* meening. Want dit is u oorbaar, als die niet alleen het doen maar ook het willen van over een jaar te voren hebt begonnen.

11 Maar nu voleindigt ook het doen, opdat gelijk als er geweest is de volvaardigheid des gemoeds om te willen, er ook alzoo zij het voleindigen uit hetgene dat gij hebt.

12 Want indien te voren de volvaardigheid des gemoeds daár is, zoo is iemand aange-naam naar hetgeen dat hij heeft: niet naar hetgeen dat hij niet heeft.

13 Want *dit zeg ik* niet opdat anderen zouden verlichting hebben, en gij verdrukking:

14 maar *opdat* uit gelijkheid, in dezen tegenwoordigen tijd, uw overvloed *zij* om hun gebrek *te vervullen*; opdat ook hun overvloed *zij* om uw gebrek *te vervullen*, opdat er gelijkheid worde,

15 gelijk geschreven is: Die veel *verzameld had*, had niet over, en die weinig *verzameld had*, had niet te weinig.

16 Doch Gode zij dank, die dezelfde naarstigheit voor u in het hart van Titus gegeven heeft,

17 dat hij de vermaning heeft aangenomen, en zeer naarstig zijnde gewillig tot u gereisd is.

18 En wij hebben ook met hem gezonden den broeder, die lof heeft in het Evangelie door alle de gemeenten.

19 En dat niet alleen, maar hij is ook van de gemeenten verkoren, om met ons te reizen met deze gave, die van ons bediend wordt tot de heerlijkheid des Heeren zelve en de volvaardigheid uws gemoeds:

20 dit verhoedende, dat ons niemand moge lasteren in de-

zen overvloed die van ons wordt bediend:

21 als die bezorgen hetgeen eerlijk is, niet alleen voor den Heere maar ook voor de menschen.

22 Wij hebben ook met hen gezonden onzen broeder, welken wij in vele dingen dikwijls beproefd hebben dat hij naarstig is, en nu veel naarstiger door het groot vertrouwen dat *hij heeft* tot ulieden.

23 Hetzij *dan* Titus, hij is mijn metgezel en medearbeider bij u; hetzij onze broeders, zij zijn afgezanten der gemeenten en een eere van Christus.

24 Bewijst dan aan hen de bewijzing uwer liefde en onzes roems van u, ook voor het aangezicht der gemeenten.

HOOFDSTUK 9.

Want van de bediening die voor de heiligen *geschiedt* is het mij onnoodig aan u te schrijven.

2 Want ik weet de volvaardigheid uws gemoeds, van welke ik roem over u bij de Macedoniërs dat Achaje van over een jaar bereid is geweest, en de ijver van u *begonnen* heeft er velen opgewekt.

3 Maar ik heb deze broeders gezonden, opdat onze roem dien *wij* over u *hebben* niet zoude ijdel gemaakt worden in dezen deele, opdat (gelijk ik gezegd heb) gij bereid moogt zijn,

4 en dat niet mogelijk zoo de Macedoniërs met mij kwamen en u onbereid vonden, wij (opdat wij niet zeggen gij) beschaamd worden in dezen vasten grond des roemens.

5 Ik heb dan noodig geacht deze broeders te vermanen, dat zij eerst tot u zouden komen, en voorbereiden uwen te voren aangedienden zegen; opdat die gereed zij alzoo als

een zegen, en niet als eene vrekheid.

6 En dit zeg ik, die spaarzaamelijk zaait zal ook spaarzaamelijk maaien, en die in zegeningen zaait zal ook in zegeningen maaien.

7 Een iegelijk doe gelijk hij in zijn harte voorneemt, niet uit droefheid of uit nooddwang. Want God heeft een blijsmoedigen gever lief.

8 En God is machtig alle genade te doen overvloedig zijn in u, opdat gij in alles allen tijd alle genoegzaamheid hebbende, tot alle goed werk overvloedig moogt zijn.

9 Gelijk er geschreven is: Hij heeft gestrooid, hij heeft den armen gegeven, zijne gerechtigheid blijft in der eeuwigheid.

10 Doch die het zaad den zaaiër verleent, die verleene ook brood tot spijze, en vermenigvuldige uw zaaisel, en vermeerde de vruchten uwer gerechtigheid;

11 dat gij in alles rijk wordt tot alle goeddadigheid, welke door ons werkt dankzegging tot God.

12 Want de bediening van dezen dienst vervult niet alleen het gebrek der heiligen, maar is ook overvloedig door vele dankzeggingen tot God;

13 dewijl zij door de beproeving dezer bediening God heerlijk en over de onderwerping uwer belijdenis onder het Evangelie van Christus, en over de goeddadigheid der mededeeling aan hen en aan allen;

14 en door hun gebed voor u, welke naar u verlangen, om de uitnemende genade Gods over u.

15 Doch Gode zij dank voor zijne onuitsprekelijke gave.

HOOFDSTUK 10.

Voorts ik Paulus zelf bidde u door de zachtmoedigheid en

goedertierenheid van Christus, die tegenwoordig zijnde wel gering ben onder u, maar afwezend stout ben tegen u;

2 ik bid dan, dat ik tegenwoordig zijnde niet stout mag zijn met die vrijmoedigheid, waarmede ik geacht word stoutelijk gehandeld te hebben tegen sommigen, die ons achten alsof wij naar het vleesch wandelden.

3 Want wandelende in het vleesch voeren wij den krijg niet naar het vleesch;

4 want de wapenen onzes krijgs zijn niet vleeschelijk, maar krachtig door God tot nederwerping der sterkten;

5 dewijl wij de overleggingen ternederwerpen, en alle hoogte die zich verheft tegen de kennis Gods, en alle gedachte gevangen leiden tot de gehoorzaamheid van Christus,

6 en gereed hebben *hetgeen dient* om te wreken alle ongehoorzaamheid. wanneer uwe gehoorzaamheid zal vervuld zijn.

7 Ziet gij aan dat voor oogen is? Indien iemand bij zichzelf vertrouwt dat hij van Christus is, die denke dit wederom uit zichzelf, dat gelijkerwijs hij van Christus is, alzoo wij óók van Christus zijn.

8 Want indien ik ook iets overvloediger zoude roemen van onze macht, welke de Heere ons gegeven heeft tot stichting, en niet tot uwe nederwerping, zoo zal ik niet beschaamd worden:

9 opdat ik niet zoude schijnen alsof ik u door de brieven wilde verschrikken.

10 Want de brieven (zeggen zij) zijn wel gewichtig en krachtig, maar de tegenwoordigheid des lichaams is zwak en de rede is verachtelijk.

11 Dezulke bedenke dit, dat hoedanigen wij zijn in het woord door brieven als wij afwezig zijn, wij ook zoodanigen

zijn in woord

12 Want niet re sommen; en dat zij zelve ken.

13 Doch men l daarin des re ons to u toe

14 Want zelve tot u r wij z toe, Christ

15 ni maat i hebben zal ge deruli len ve zen re

16 on kondig aan g zijn, eens a alreed

17 Do in der

18 w prijsst prijs

Och verdro ja, o

2 Want met e ik hel u als éenen namel

3 doe zins g hare heeft, dorven

zijn in de daad als wij tegenwoordig zijn.

12 Want wij durven onszelven niet rekenen of vergelijken met sommigen die zichzelf prijzen; maar deze verstaan niet dat zij zichzelf meten en zichzelf met zichzelf vergelijken.

13 Doch wij zullen niet roemen buiten de maat, maar *daarin* dat wij naar de maat des regels, welke maat God ons toegedeeld heeft, ook tot u toe zijn gekomen.

14 Want wij strekken onszelven niet te wijd uit, als die tot u niet zouden komen; want wij zijn ook gekomen tot u toe, in het Evangelie van Christus;

15 niet roemende buiten de maat in anderer arbeid, maar hebbende hoop, als uw geloof zal gewassen zijn, dat wij onderulieden overvloediglijk zullen vergroot worden naar onze regel,

16 om het Evangelie te verkondigen in de *plaatsen* die aan gene zijde van u *gelegen* zijn, niet om te roemen in eens anders regel over hetgeen *alreede* bereid is.

17 Doch wie roemt, die roeme in den Heere;

18 want niet die zichzelf priÿst, maar dien de Heere priÿst, die is beproefd.

HOOFDSTUK 11.

Och of gij mij een weinig verdroegt in de onwijsheid; ja, ook verdraagt mij.

2 Want ik ben ijverig over u met eenen ijver Gods. Want ik heb ulieden toebereid, om u *als* eene reine maagd aan éénen man voor te stellen, *namelijk* aan Christus;

3 doch ik vreeze dat eenigszins gelijk de slang Eva door hare arglistigheid bedrogen heeft, alzóó uwe zinnen bedorven worden, *om af te wij-*

ken van de eenvoudigheid die in Christus is.

4 Want indien degene die komt eenen anderen Jezus predikte, dien wij niet gepredikt hebben, of *indien* gij eenen anderen Geest ontvingt, dien gij niet hebt ontvangen, of een ander Evangelie, dat gij niet hebt aangenomen, zoo verdroegt gij *hem* met recht;

5 want ik acht dat ik nergens in minder ben geweest dan de uitnemendste Apostelen.

6 En indien ik ook onbedreven ben in woorden, nochtans ben ik het niet in wetenschap; maar alleszins zijn wij in alle dingen onder u openbaar geworden.

7 Heb ik zonde gedaan, als ik mijzelven vernederd heb opdat gij zoudt verhoogd worden, overmits ik u het Evangelie Gods om niet verkondigd heb?

8 Ik heb andere gemeenten beroofd, bezolding *van haar* nemende om u te bedienen; en als ik bij u tegenwoordig was en gebrek had, ben ik niemand lastig gevallen.

9 Want mijn gebrek hebben de broeders vervuld die van Macedonië kwamen; en ik heb mijzelven in alles gehouden zonder u te bezwaren en zal *mij nog* alzoó houden.

10 De waarheid van Christus is in mij, dat deze roem in de gewesten van Achaje aan mij niet zal verhinderd worden.

11 Waarom? Is het omdat ik u niet liefheb? God weet het.

12 Maar dat ik doe, dat zal ik nóg doen, om de oorzaak af te snijden dengenen die oorzaak *hebben* willen, opdat zij in 't geen zij roemen bevonden mochten worden gelijk als wij.

13 Want zulke valsche apostelen zijn bedrieglijke arbeiders, zich veranderende in Apostelen van Christus.

14 En het is geen wonder; want de satan zelf verandert zich in eenen Engel des lichts:

15 zoo is het dan niets groots indien ook zijne dienaars zich veranderen als *waren ze* dienaars der gerechtigheid; van welke het einde zal zijn naar hunne werken.

16 Ik zeg wederom, dat niemand meene dat ik onwijs ben; doch zoo niet, neemt mij *dan* aan als eenen onwijze, opdat ik óók een weinig mag roemen.

17 Dat ik spreek, spreek ik niet naar den Heere, maar als in onwijsheid, in dezen vasten grond des roemens.

18 Dewijl velen roemen naar het vleesch, zoo zal ik óók roemen.

19 Want gij verdraagt gaarne de onwijzen, dewijl gij wijs zijt.

20 Want gij verdraagt het zoo u iemand dienstbaar maakt, zoo u iemand opeet, zoo iemand *van u* neemt, zoo zich iemand verheft, zoo u iemand in het aangezicht slaat.

21 Ik zeg *dit* naar oneer, alsof wij zwak waren geweest; maar waarin iemand stout is, (ik spreek in onwijsheid), *daarin* ben ik óók stout.

22 Zijn zij Hebreërs? Ik ook. Zijn zij Israëlieten? Ik ook. Zijn zij het geslacht Abrahams? Ik ook.

23 Zijn zij dienaars van Christus? (ik spreek onwijs zijnde:) ik ben boven *hen*: in arbeid overvloediger, in slagen uitnemender, in gevangnissen overvloediger, in doodsgevaar menigmaal.

24 Van de Joden heb ik veertig *slagen* min één vijfmaal ontvangen.

25 Driemaal ben ik met roeden gegeeseld geweest, *ééns* ben ik gesteenigd, driemaal heb ik schipbreuk geleden, een *ganschen* nacht en dag heb ik in de diepte doorgebracht.

26 In 't reizen menigmaal in gevaren van rivieren, in gevaren van moordenaars, in gevaren van *mijn* geslacht, in gevaren van de heidenen, in gevaren in de stad, in gevaren in de woestijn, in gevaren op de zee, in gevaren onder de valsche broeders;

27 in arbeid en moeite, in waken menigmaal, in honger en dorst, in vasten menigmaal, in koude en naaktheid.

28 Behalve de dingen die van buiten zijn overvalt mij dagelijks de zorg van alle de gemeenten.

29 Wie is er zwak, dat ik niet zwak ben? Wie wordt er geërgerd, dat ik niet brande?

30 Indien men moet roemen, zoo zal ik roemen de dingen mijner zwakheid.

31 De God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die geprezen is in der eeuwigheid, weet dat ik niet lieg.

32 De Stadhouder van den Koning Aretas in Damascus bezette de stad der Damascusners, willende mij vangen.

33 En ik werd door een venster in eene mand over den muur nedergelaten, en ontvlood zijne handen.

HOOFDSTUK 12.

Te roemen is mij waarlijk niet oorbaar. Want ik zal komen tot gezichten en openbaringen des Heeren.

2 Ik ken eenen mensch in Christus, vóór veertien jaren, (of het *geschied* zij in het lichaam weet ik niet, of buiten het lichaam, weet ik niet, God weet het), dat de zoodanige opgetrokken is geweest tot in den derden hemel;

3 en ik ken een zoodanig mensch, (of het in het lichaam of buiten het lichaam *geschied* zij weet ik niet, God weet het),

4 dat hij opgetrokken is geweest in het paradijs, en ge-

hoord
woord
niet g

5 Va
roem
zal m
mijne

6 Wa
ik za
ik za
maar
dat r
bover
ben.

7 En
uitne
gen r
is m
doorn

een e
mij r
opdat
heffen

8 Hi
drien
van r

9 En
Mijn
want
zwak

ik da
mijn
krach
wone

10 I
beha
smaa

verve
den,
als i
mach

11 I
gewo
nood
van

ik b
gewe
Apos
ben.

12 I
Apos
in a
kene

ten.
13
gij

hoord heeft onuitsprekelijke woorden, die het een mensch niet geoorloofd is te spreken.

5 Van den zoodanige zal ik roemen, doch van mijzelven zal ik niet roemen dan in mijne zwakheden.

6 Want zoo ik roemen wil, ik zal niet onwijs zijn; want ik zal de waarheid zeggen; maar ik houd *daarvan* af, opdat niemand van mij denke boven hetgeen hij ziet dat ik ben, of dat hij uit mij hoort.

7 En opdat ik mij door de uitnemendheid der openbaringen niet zoude verheffen, zoo is mij gegeven een scherpe doorn in het vleesch, *namelijk* een engel des satans, dat hij mij met vuisten slaan zoude, opdat ik mij niet zoude verheffen.

8 Hierover heb ik den Heere driemaal gebeden, opdat hij van mij zoude wijken.

9 En hij heeft tot mij gezegd: Mijne genade is u genoeg, want mijne kracht wordt in zwakheid volbracht. Zoo zal ik dan veel liever roemen in mijne zwakheden, opdat de kracht van Christus in mij wone.

10 Daarom heb ik een welbehagen in zwakheden, in smaadheden, in nooden, in vervolgingen, in benauwdheden, om Christus wille; want als ik zwak ben, dan ben ik machtig.

11 Ik ben roemend onwijs geworden: gij hebt mij genoodzaakt; want ik behoorde van u geprezen te zijn; want ik ben in geen ding minder geweest dan de uitnemendste Apostelen, hoewel ik niets ben.

12 De merkteekenen van een Apostel zijn onder u betoond in alle lijdzaamheid, met teekenen en wonderen en krachten.

13 Want wat is er waarin gij minder geweest zijt dan

de andere gemeenten, anders dan dat ik zelf u niet lastig ben geweest? Vergeeft mij dit ongelijk.

14 Zie, ik ben ten derden male gereed om tot u te komen, en zal u niet lastig zijn, want ik zoek niet het uwe maar u; want de kinderen moeten niet schatten vergaderen voor de ouders, maar de ouders voor de kinderen.

15 En ik zal zeer gaarne de kosten doen, en voor uwe zielen te koste gegeven worden; hoewel ik u overvloediger binnende minder bemind word.

16 Doch het zij zoo: ik heb u niet bezwaard, maar alzoo ik listig was, heb ik u met bedrog gevangen.

17 Heb ik door iemand dergenen die ik tot u gezonden heb van u mijn voordeel gezocht?

18 Ik heb Titus gebeden, en den broeder medegezonden: heeft ook Titus van u zijn voordeel gezocht? Hebben wij niet in denzelfden geest gewandeld? *Hebben wij niet gewandeld* in dezelfde voetstapen?

19 Meent gij wederom dat wij ons bij u verontschuldigen? Wij spreken in de tegenwoordigheid Gods in Christus; en dit alles, geliefden, tot uwe stichting.

20 Want ik vreeze, dat als ik gekomen zal zijn, ik u niet eenigszins zal vinden zoodanigen als ik wil, en *dat* ik van u zal gevonden worden zoodanig als gij niet wilt; dat daar eenigszins *zijn* twisten, nijdigheden, toorn, gekijf, achterklap, oorblazingen, opgeblazenheden, beroerten:

21 opdat wederom als ik zal gekomen zijn, mijn God mij niet vernedere bij u, en ik rouw hebbe over velen die te voren gezondigd hebben, en die zich niet bekeerd zullen

hebben van de onreinigheid en hoererij en ontuchtigheid die zij gedaan hebben.

HOOFDSTUK 13.

Dit is de derde maal *dat* ik tot u kom: in den mond van twee of drie getuigen zal alle woord bestaan.

2 Ik heb het te voren gezegd, en zeg het te voren als tegenwoordig zijnde de tweede maal, en ik schrijf het nu afwezend aan degenen die te voren gezondigd hebben, en aan alle de anderen, dat zoo ik wederkom, ik *hen* niet zal sparen;

3 dewijl gij zoekt eene proeve van Christus die in mij spreekt, welke in u niet zwak is, maar krachtig is onder u.

4 Want hoewel hij gekruist is door zwakheid, zoo leeft hij nochtans door de kracht Gods; want ook wij zijn zwak in hem, maar zullen met hem leven door de kracht Gods in u.

5 Onderzoekt uzelve of gij in het geloof zijt, beproeft uzelve. Of kent gij uzelve niet, dat Jezus Christus in u is? tenzij dat gij eenigszins verwerpelijk zijt.

6 Doch ik hoop dat gij zult verstaan dat wij niet verwerpelijk zijn.

7 En ik wensch van God dat gij geen kwaad doet; niet opdat wij beproefd zouden bevonden worden, maar opdat gij het goede zoudt doen en wij als verwerpelijk zouden zijn.

8 Want wij vermogen niets tegen de waarheid, maar voor de waarheid.

9 Want wij verblijden ons wanneer wij zwak zijn en gij sterk zijt; en wij wenschen ook dit, *namelijk* uwe volmaking.

10 Daarom schrijf ik afwezend deze dingen, opdat ik niet tegenwoordig zijnde gestrengheid zoude gebruiken, naar de macht, die mij de Heere gegeven heeft tot opbouwning en niet tot nederwerping.

11 Voorts, broeders, zijt blijde, wordt volmaakt, zijt getroost, zijt eensgezind, leeft in vrede: en de God der liefde en des vredes zal met u zijn.

12 Groet elkander met eenen heiligen kus. U groeten alle de heiligen.

13 De genade des Heeren Jezus Christus en de liefde Gods en de gemeenschap des Heiligen Geestes zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

GALATIËRS.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel (*geroepen* niet van menschen, noch door een mensch, maar door

Jezus Christus, en God den Vader die hem uit de dooden opgewekt heeft),

2 en alle de broeders die met mij zijn, aan de gemeenten van Galatië:

3 ge
God d
Jezus
4 di
voor
trek
woor
den v
5 d
heid
6 Ik
zoo h
nen
Chris
gebra
Evan
7 da
daar
roere
Chris
8 De
wij,
mel
digde
verke
vloek
9 Ge
hebbe
deron
Evan
hetge
die zi
10 V
scher
mens
indie
haag
diens
11 M
broed
hetwe
is, ni
12 W
niet
gen
de op
tus.
13 V
gang
het
uitne
Gods
woes
14 e
toena
nen

3 genade zij u en vrede van God den Vader en onzen Heere Jezus Christus;

4 die zichzelven gegeven heeft voor onze zonden, opdat hij ons trekken zoude uit deze tegenwoordige booze wereld, naar den wil onzes Gods en Vaders,

5 denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

6 Ik verwonder mij, dat gij zoo haast *wijkende* van degenen die u in de genade van Christus geroepen heeft, overgebracht wordt tot een ander Evangelie,

7 daar er geen ander is; maar daar zijn sommigen die u ontroeren en het Evangelie van Christus willen verkeeren.

8 Doch al ware het ook dat wij, of een Engel uit den hemel u een Evangelie verkondigde buiten hetgeen wij u verkondigd hebben, die zij vervloekt.

9 Gelijk wij te voren gezegd hebben, *zoo* zeg ik ook nu wederom: indien u iemand een Evangelie verkondigt buiten hetgeen gij ontvangen hebt, die zij vervloekt.

10 Want predik ik nu de menschen of God? Of zoek ik menschen te behagen? Want indien ik nog menschen behaagde, zoo ware ik geen dienstknecht van Christus.

11 Maar ik maak u bekend, broeders, dat het Evangelie hetwelk van mij verkondigd is, niet is naar den mensch.

12 Want ik heb ook hetzelfde niet van een mensch ontvangen noch geleerd, maar door de openbaring van Jezus Christus.

13 Want gij hebt mijnen omgang gehoord die eertijds in het Jodendom was, dat ik uitnemend zeer de gemeente Gods vervolgde en dezelve verwoestte,

14 en *dat* ik in het Jodendom toenam boven velen van mijnen ouderdom in mijn ge-

slacht, zijnde overvloediglijk ijverig voor mijne vaderlijke inzettingen.

15 Maar wanneer het Gode behaagd heeft, die mij van mijn moeders lijf aan afgezonderd heeft, en geroepen door zijne genade,

16 zijnen Zoon in mij te openbaren, opdat ik denzelven door het Evangelie onder de heidenen zoude verkondigen, zoo ben ik terstond niet te rade gegaan met vleesch en bloed,

17 en ben niet wederom gegaan naar Jeruzalem tot degenen die vóór mij Apostelen waren, maar ik ging henen naar Arabië, en keerde wederom naar Damascus.

18 Daarna kwam ik na drie jaren weder te Jeruzalem om Petrus te bezoeken, en ik bleef bij hem vijftien dagen,

19 en zag geen anderen van de Apostelen dan Jacobus den broeder des Heeren.

20 Hetgeen nu dat ik u schrijf, zie, *ik getuig* voor God dat ik niet lieg.

21 Daarna ben ik gekomen in de gewesten van Syrië en van Cilicië.

22 En ik was van aangezicht onbekend aan de gemeenten in Judéa, die in Christus zijn.

23 Maar zij hadden alleenlijk gehoord *dat men zeide*: Degene die ons eertijds vervolgde verkondigt nu het geloof hetwelk hij eertijds verwoestte.

24 En zij verheerlijkten God in mij.

HOOFDSTUK 2.

Daarna ben ik, na veertien jaren, wederom naar Jeruzalem opgegaan met Barnabas, ook Titus medegenomen hebbende.

2 En ik ging op door eene openbaring, en stelde hun het Evangelie voor dat ik predik onder de heidenen, en in 't

bijzonder dengenen die in achtting waren, opdat ik niet soms tevergeefs zoude loopen of ge-loopen hebben.

3 Maar ook Titus die met mij was, een Griek zijnde, werd niet genoodzaakt zich te laten besnijden.

4 En *dat* om der ingekropen valsche broederen wille, die van terzijde ingekomen waren om te verspieden onze vrijheid die wij in Christus Jezus hebben, opdat zij ons zouden tot dienstbaarheid brengen,

5 denwelken wij ook niet een uur zijn geweken met onderwerping, opdat de waarheid des Evangelies bij u zoude verblijven.

6 En van degenen die geacht waren wat te zijn, hoedanigen zij eertijds waren verschilt mij niet: God neemt den persoon des menschen niet aan; want die geacht waren hebben mij niets toegebracht.

7 Maar daarentegen, als zij zagen dat mij het Evangelie der voorhuid toebetrouwd was, gelijk aan Petrus *dat* der besnijdenis;

8 (want die in Petrus krachtiglijk werkte tot het Apostelschap der besnijdenis, die werkte ook krachtiglijk in mij onder de heidenen);

9 en als Jacobus en Cefas en Johannes, die geacht waren pilaren te zijn, de genade die mij gegeven was bekenden, gaven zij mij en Barnabas de rechterhand der gemeenschap, opdat wij tot de heidenen en zij tot de besnijdenis *zouden gaan*.

10 Alleenlijk dat wij de armen zouden gedenken, hetwelk ik mij ook benaastigd heb te doen.

11 En toen Petrus te Antiochië gekomen was, wederstond ik hem in het aangezicht, omdat hij te bestraffen was.

12 Want eer sommigen van Jacobus gekomen waren, at

hij mede met de heidenen; maar toen zij gekomen waren, onttrok hij *zich* en scheidde zichzelf af, vreezezde degenen die uit de besnijdenis waren.

13 En ook de andere Joden veinsden met hem, alzoo dat ook Barnabas mede afgetrokken werd door hunne veinzing.

14 Maar als ik zag dat zij niet recht wandelden naar de waarheid des Evangelies, zeide ik tot Petrus in aller tegenwoordigheid: Indien gij die een Jood zijt naar heidensche wijze leeft, en niet naar Joodsche wijze, waarom noodzaakt gij de heidenen naar de Joodsche wijze te leven?

15 Wij zijn van nature Joden, en niet zondaars uit de heidenen;

16 *doch* wetende dat de mensch niet gerechtvaardigd wordt uit de werken der wet, maar door het geloof van Jezus Christus, zoo hebben wij ook in Christus Jezus geloofd, opdat wij zouden gerechtvaardigd worden uit het geloof van Christus en niet uit de werken der wet; daarom dat uit de werken der wet geen vleesch zal gerechtvaardigd worden.

17 Maar indien wij, die in Christus zoeken gerechtvaardigd te worden, ook zelve zondaars bevonden worden, is dan Christus een dienaar der zonde? Dat zij verre.

18 Want indien ik hetgeen ik afgebroken heb wederom opbouw, zoo stel ik mijzelf tot een overtreder.

19 Want ik ben door de wet der wet gestorven, opdat ik Gode leven zoude.

20 Ik ben met Christus gekruist; en ik leef, *doch* niet meer ik, maar Christus leeft in mij; en hetgeen ik nu in het vleesch leef, dat leef ik door het geloof des Zoons Gods, die mij liefgehad heeft en zich-

zelve
heeft
21
te n
vaar
zoo
gest

O
wie
der
hoor
zus
vore
onde
2 D
ren
vang
of ui
3 Z
gij
zijt
vlees
4 H
gele
verg
5 D
leen
werl
ken
king
6 G
de g
tot r
7 z
dege
Abr
8 E
de d
gelo
heef
het
gena
kere
9 Z
zijn
gelo
10
de
zijn
daar
is e
al h
boel

zelve voor mij overgegeven heeft.

21 Ik doe de genade Gods niet te niet. Want indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus tevergeefs gestorven.

HOOFDSTUK 3.

O gij uitzinnige Galatiërs, wie heeft u betooverd, dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn, denwelken Jezus Christus voor de oogen te voren geschilderd is geweest, onder u gekruist zijnde?

2 Dit alleen wil ik van u leeren, hebt gij den Geest ontvangen uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs?

3 Zijt gij zóó uitzinnig? Daar gij met den Geest begonnen zijt, voleindigt gij nu met het vleesch?

4 Hebt gij zóóveel tevergeefs geleiden? indien ook maar tevergeefs!

5 Die u dan den Geest verleent en krachten onder u werkt, *doet hij dat* uit de werken der wet of uit de prediking des geloofs?

6 Gelijkerwijs Abraham Godde geloofd heeft, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, 7 zoo verstaat gij dan, dat degenen die uit het geloof zijn Abrahams kinderen zijn.

8 En de Schrift te voren zien-
de dat God de heidenen uit het geloof zoude rechtvaardigen, heeft te voren aan Abraham het Evangelie verkondigd, *zeggende*: In u zullen alle de volkeren gezegend worden.

9 Zoo dan die uit het geloof zijn worden gezegend met den geloovigen Abraham.

10 Want zooveel als er uit de werken der wet zijn, die zijn onder den vloek; want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen.

11 En dat niemand door de wet gerechtvaardigd wordt voor God, is openbaar; want de rechtvaardige zal uit het geloof leven.

12 Doch de wet is niet uit het geloof, maar de mensch die deze dingen doet zal door dezelve leven.

13 Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons; want daar is geschreven: Vervloekt is een iegelijk die aan het hout hangt.

14 Opdat de zegening Abrahams tot de heidenen komen zoude in Christus Jezus, en opdat wij de belofte des Geestes verkrijgen zouden door het geloof.

15 Broeders, ik spreek naar den mensch: zelfs een menschen verbond dat bevestigd is doet niemand te niet, of *niemand* doet daartoe.

16 Nu zoo zijn de beloftenissen tot Abraham en zijn zaad gesproken. Hij zegt niet: En den zaden, als van velen: maar als van één: En uwen zade, hetwelk is Christus.

17 En dit zeg ik: Het verbond, dat te voren van God bevestigd is op Christus, wordt door de wet, die na vierhonderd en dertig jaar gekomen is, niet krachteloos gemaakt om de beloftenis te niet te doen.

18 Want indien de erfenis uit de wet is, zoo is ze niet meer uit de beloftenis; maar God heeft ze Abraham door de beloftenis genadiglijk gegeven.

19 Waartoe is dan de wet? Zij is om der overtredingen wille daarbij gesteld, totdat het zaad zoude gekomen zijn, dien het beloofd was; en zij is door de Engelen besteld in de hand des middelaars.

20 En de middelaar is niet *middelaar* van éénen, maar God is één.

21 Is dan de wet tegen de

beloftenissen Gods? Dat zij zij verre. Want indien daar eene wet gegeven ware die machtig was levend te maken, zoo zoude waarlijk de rechtvaardigheid uit de wet zijn.

22 Maar de Schrift heeft het alles onder de zonde besloten, opdat de belofte uit het geloof van Jezus Christus den geloovigen zoude gegeven worden.

23 Doch eer het geloof kwam waren wij onder de wet in bewaring gesteld, en zijn besloten geweest tot op het geloof dat geopenbaard zoude worden.

24 Zoo dan, de wet is onze tuchtmeester geweest tot Christus, opdat wij uit het geloof zouden gerechtvaardigd worden;

25 maar als het geloof gekomen is, zoo zijn wij niet meer onder den tuchtmeester.

26 Want gij zijt allen kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus.

27 Want zoovelen als gij in Christus gedoopt zijt, hebt gij Christus aangedaan.

28 Daarin is noch Jood noch Griek, daarin is noch dienstbare noch vrije, daarin is geen man en vrouw. Want gij allen zijt één in Christus Jezus.

29 En indien gij van Christus zijt, zoo zijt gij dan Abrahams zaad, en naar de beloftenissen erfgenamen.

HOOFDSTUK 4.

Doch ik zeg, zoo langen tijd als de erfgenaam een kind is, zoo verschilt hij niets van een dienstknecht, hoewel hij een heer is van alles,

2 maar hij is onder voogden en verzorgers, tot den tijd van den vader te voren gesteld.

3 Alzóó wij ook toen wij kinderen waren, zoo waren wij dienstbaar gemaakt onder de

eerste beginselen der wereld; 4 maar wanneer de volheid des tijds gekomen is, heeft God zijnen Zoon uitgezonden, geworden uit eene vrouw, geworden onder de wet,

5 opdat hij degenen die onder de wet waren verlossen zoude, en opdat wij de aan-neming tot kinderen verkrijgen zouden.

6 En overmits gij kinderen zijt, zoo heeft God den Geest zijns Zoons uitgezonden in uwe harten, die roept: Abba, Vader!

7 Zoo dan gij zijt niet meer een dienstknecht maar een zoon; en indien gij een zoon zijt, zoo zijt gij ook een erfgenaam Gods door Christus.

8 Maar toen als gij God niet kendet, diendet gij degenen die van nature geen goden zijn;

9 en nu als gij God kent, ja veel meer van God gekend zijt, hoe keert gij u wederom tot de zwakke en arme eerste beginselen, welke gij wederom van voren aan wilt dienen?

10 Gij onderhoudt dagen, en maanden, en tijden, en jaren.

11 Ik vreeze voor u, dat ik soms tevergeefs aan u gearbeid heb.

12 Weest gij als ik, want ook ik ben als gij; broeders, ik bid u: gij hebt mij geen ongelijk gedaan.

13 En gij weet dat ik u door zwakheid des vleesches het Evangelie de eerste maal verkondigd heb,

14 en mijne verzoeking die in mijn vleesch *geschiedde* hebt gij niet veracht noch verfoeid, maar gij naamt mij aan als eenen Engel Gods, ja als Christus Jezus.

15 Welke was dan uwe gelukachting? Want ik geef u getuigenis, dat gij, zoo het mogelijk ware, uwe oogen zoudt uitgegraven en mij gegeven hebben.

16 Ben ik dan uw vijand ge-

wor-
gen
17
u,
slui-
zon-
18
tijd
alle
wo-
19
wed-
Chr-
krij-
20
tege-
mij-
war-
21
wet
niet
22
dat
één
één
23
ma-
geb-
uit
loft
24
der
dez-
het
tot
het
25
is S
en
lem
is r
26
is,
zer
27
We
bar
en
nec
der
der
28
kin
was
29
naa

worden, u de waarheid zeggende?

17 Zij ijveren niet recht over u, maar zij willen ons uitsluiten, opdat gij over hen zoudt ijveren.

18 Doch in het goede allen tijd te ijveren is goed, en niet alleenlijk als ik bij u tegenwoordig ben.

19 mijne kinderkens, die ik wederom arbeide te baren, tot Christus eene gestalte in u krijge.

20 Doch ik wilde dat ik nu tegenwoordig bij u ware, en mijne stem mocht veranderen; want ik ben in twijfel over u.

21 Zegt mij, gij die onder de wet wilt zijn, hoort gij de wet niet?

22 Want daar is geschreven, dat Abraham twee zonen had, éenen uit de dienstmaagd en éenen uit de vrije.

23 Maar gene die uit de dienstmaagd was, is naar het vleesch geboren geweest; doch deze die uit de vrije was, door de belofte.

24 Hetwelk dingen zijn die andere beduiding hebben. Want deze zijn de twee verbonden: het ééne van den berg Sinaï, tot dienstbaarheid barend, hetwelk is Hagar.

25 Want dit, *namelijk* Hagar, is Sinaï, een berg in Arabië, en komt overéén met Jeruzalem dat nu is, en dienstbaar is met hare kinderen.

26 Maar Jeruzalem dat boven is, dat is vrij, hetwelk is onzer aller moeder.

27 Want daar is geschreven: Wees vroolijk, gij onvruchtbare die niet baart; breek uit en roep, gij die geen barensood hebt; want de kinderen der eenzame zijn veel meer dan dergene die den man heeft.

28 Maar wij, broeders, zijn kinderen der belofte, als Isaäk was.

29 Doch gelijkerwijs toen die naar het vleesch geboren was

dengene vervolgde die naar den geest geboren was, alzoo ook nu.

30 Maar wat zegt de Schrift? Werp de dienstmaagd uit en haren zoon; want de zoon der dienstmaagd zal geenszins erven met den zoon der vrije.

31 Zoo dan, broeders, wij zijn niet kinderen der dienstmaagd maar der vrije.

HOOFDSTUK 5.

Staat dan in de vrijheid met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der dienstbaarheid bevangen.

2 Zie, ik Paulus zeg u, zoo gij u laat besnijden, dat Christus u niets nut zal zijn;

3 en ik betuig wederom aan een iegelijk mensch die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de geheele wet te doen.

4 Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd *wilt* worden; gij zijt van de genade vervallen.

5 Want wij verwachten door den Geest uit het geloof de hope der rechtvaardigheid.

6 Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende.

7 Gij liept wel: wie heeft u verhinderd der waarheid gehoorzaam te zijn?

8 Dit gevoelen is niet uit hem die u roept.

9 Een weinig zuurdeesem verzuurt het geheele deeg.

10 Ik vertrouw van u in den Heere, dat gij niets anders zult gevoelen; maar die u ontroert zal het oordeel dragen, wie hij ook zij.

11 Maar ik, broeders, indien ik nog de besnijdenis predik, waarom word ik nog vervolgd? Zoo is dan de ergernis des kruises vernietigd.

12 Och of zij ook afgesneden wierden die u onrustig maken.

13 Want gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleenlijk *gebruikt* de vrijheid niet tot eene oorzaak voor het vleesch, maar dient elkander door de liefde.

14 Want de geheele wet wordt in één woord vervuld, *namelijk* in dit: Gij zult uwen naastelief hebben gelijk uzelf.

15 Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe dat gij van elkander niet verteerd wordt.

16 En ik zeg, wandelt door den Geest, en volbrengt de begeerlijkheid des vleesch niet.

17 Want het vleesch begeert tegen den Geest, en de Geest tegen het vleesch; en deze staan tegen elkander, alzoo dat gij niet doet hetgeen gij wildet.

18 Maar indien gij door den Geest geleid wordt, zoo zijt gij niet onder de wet.

19 De werken des vleesch nu zijn openbaar: welke zijn overspel, hoererij, onreinigheid, ontuchtigheid,

20 afgoderij, venijngaving, vijandschappen, twisten, afgunstigheden, toorn, gekijf, tweedracht, ketterijen,

21 nijd, moord, dronkenschappen, brasserijen, en dergelijke; van dewelke ik u te voren zeg, gelijk ik ook te voren gezegd heb, dat die zulke dingen doen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven.

22 Maar de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid.

23 Tegen de zoodanigen is de wet niet.

24 Maar die van Christus zijn, hebben het vleesch gekruist met de bewegingen en begeerlijkheden.

25 Indien wij door den Geest leven, zoo laat ons ook door den Geest wandelen.

26 Laat ons niet zijn zoekers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende.

HOOFDSTUK 6.

Broeders, indien ook een mensch overvallen ware door eenige misdaad, gij die geestelijk zijt, brengt den zoodanige te recht met den geest der zachtmoedigheid: ziende op uzelf, opdat ook gij niet verzocht wordt.

2 Draagt elkanders lasten, en vervult alzóó de wet van Christus.

3 Want zoo iemand meent iets te zijn daar hij niets is, die bedriegt zichzelf in *zijn* gemoed.

4 Maar een iegelijk beproeve zijn eigen werk; en alsdan zal hij aan zichzelf alleen roem hebben, en niet aan een ander.

5 Want een iegelijk zal zijn eigen pak dragen.

6 En die onderwezen wordt in het Woord deele mede van alle goederen dengene die *hem* onderwijst.

7 Dwaalt niet, God laat zich niet bespotten. Want zoo wat de mensch zaait, dat zal hij ook maaien.

8 Want die in zijn eigen vleesch zaait zal uit het vleesch verderfenis maaien, maar die in den geest zaait zal uit den geest het eeuwige leven maaien.

9 Doch laat ons goed doende niet vertragen; want te zijner tijd zullen wij maaien, zoo wij niet verslapen.

10 Zoo dan terwijl wij tijd hebben, laat ons goed doen aan allen, maar meest aan de huisgenooten des geloofs.

11 Ziet hoe grooten brief ik u geschreven heb met mijne hand.

12 Alle áegenen die een

schoon
naar
zaken
alleen
het l
zoude
13 W
snede
niet;
besne
uw v
14 M
dat i
dan i
Jezus
de w
en ik

D

Paul
zus C
Gods
Efeze
Christ
2 ger
God o
Jezus
3 Ge
der on
tus,
met a
in der
4 Ge
heeft
leggin
zouden
zijn v
5 die
neerd
kinder
in zic
hagen

schoon gelaat willen toonen naar het vleesch, die noodzaken u besneden te worden, alleenlijk opdat zij van wege het kruis van Christus niet zouden vervolgd worden.

13 Want ook zijzelve die besneden worden houden de wet niet; maar zij willen dat gij besneden wordt, opdat zij in uw vleesch roemen zouden.

14 Maar het zij verre van mij dat ik zoude roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus, door welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld,

15 want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis eenige kracht, noch voorhuid, maar een nieuw schepsel.

16 En zoovelen als er naar dezen regel zullen wandelen, over dezelve *zal zijn* vrede en barmhartigheid, en over het Israël Gods.

17 Voorts niemand doe mij moeite aan: want ik draag de litteekenen des Heeren Jezus in mijn lichaam.

18 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest, broeders. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

E F E Z I Ë R S.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel van Jezus Christus door den wille Gods, aan de heiligen die te Efeze zijn en geloovigen in Christus Jezus:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Gezegend zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegening in den hemel in Christus.

4 Gelijk hij ons uitverkoren heeft in hem vóór de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor hem in de liefde,

5 die ons te voren verordeneerd heeft tot aanneming tot kinderen door Jezus Christus in zichzelf, naar het welbehagen van zijnen wil,

6 tot prijs der heerlijkheid zijner genade door welke hij ons begenadigd heeft in den Geliefde,

7 in welken wij hebben de verlossing door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der misdaden, naar den rijkdom zijner genade,

8 met welke hij overvloedig is geweest over ons in alle wijsheid en voorzichtigheid,

9 ons bekend gemaakt hebbende de verborgenheid van zijnen wil, naar zijn welbehagen, 't welk hij voorgenomen had in zichzelf,

10 om in de bedeeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is en dat op de aarde is,

11 in hem in welken wij ook een erfdeel geworden zijn, wij die te voren verordeneerd waren naar het voornemen des-

genen die alle dingen werkt naar den raad van zijnen wil,

12 opdat wij zouden zijn tot prijs zijner heerlijkheid, wij die eerst in Christus gehoopt hebben.

13 In welken ook gij zijt, nadat gij het woord der waarheid, *namelijk* het Evangelie uwer zaligheid, gehoord hebt; in welken gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met den Heiligen Geest der belofte,

14 die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregene verlossing, tot prijs zijner heerlijkheid.

15 Daarom ook ik, gehoord hebbende het geloof in den Heere Jezus dat onder u is, en de liefde tot alle de heiligen,

16 houd niet op voor u te danken, gedenkende uwer in mijne gebeden.

17 opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve den Geest der wijsheid en der openbaring in zijne kennis,

18 *namelijk* verlichte oogen uws verstands, opdat gij moogt weten welke zij de hope van zijne roeping, en welke de rijkdom zij van de heerlijkheid zijner erfenis in de heiligen;

19 en welke de uitnemende grootheid zijner kracht zij aan ons die gelooven, naar de werking der sterkte zijner macht,

20 die hij gewrocht heeft in Christus, als hij hem uit de dooden heeft opgewekt en hem heeft gezet tot zijne rechterhand in den hemel,

21 verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en allen naam die genaamd wordt niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstende,

22 en heeft alle dingen zijnen voeten onderworpen, en heeft hem der gemeente gegeven tot een hoofd boven alle dingen,

23 welke zijn lichaam is, en

de vervulling desgenen die alles in allen vervult.

HOOFDSTUK 2.

En u heeft hij mede levend gemaakt, daar gij dood waart door de misdaden en de zonden,

2 in welke gij eertijds gewandeld hebt, naar de eeuw dezer wereld, naar den overste van de macht der lucht, van den geest die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid,

3 onder dewelke ook wij allen eertijds verkeerd hebben in de begeerlijkheden onzes vleesches, doende den wil des vleesches en der gedachten, en wij waren van nature kinderen des toorns gelijk ook de anderen.

4 Maar God, die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde, waarmede hij ons liefgehad heeft,

5 ook toen wij dood waren door de misdaden, heeft ons levend gemaakt met Christus, (uit genade zijt gij zalig geworden),

6 en heeft ons mede opgewekt, en heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus,

7 opdat hij zoude betoonen in de toekomstende eeuwen den uitnemenden rijkdom zijner genade, door de goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

8 Want uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave:

9 niet uit de werken, opdat niemand roeme.

10 Want wij zijn zijn maaksel, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft opdat wij in dezelve zouden wandelen.

11 Daarom gedenkt, dat gij die eertijds heidenen waart in het vleesch, en die voorhuid

genaam
die ge
in het
geschi

12 da
zonder
van h
en vre
bonden
hebben
wereld

13 Ma
gij, di
zijt na
bloed

14 W
die de
heeft,
afschei
de,

15 hee
zijn vl
namelij
in inze

dat hij
tot eé
zoude
kende,

16 en
God zo
zoenen
andsch
hebben

17 En
het Ev
digd u
die na

18 W
wij be
éénen

19 Zo
vreemd
maar
gen en

20 geb
der A
waarva
uiterste

21 op
bouw,
voegd
heilige

22 op
gebouw
stede

HOOFDSTUK 3.

genaamd wordt van degenen die genaamd zijn besnijdenis in het vleesch, die met handen geschildert,

12 dat gij in dien tijd waart zonder Christus, vervreemd van het burgerschap Israëls en vreemdelingen van de verbonden der belofte, geen hope hebbende en zonder God in de wereld.

13 Maar nu in Christus Jezus gij, die eertijds verre waart, zijt nabij geworden door het bloed van Christus.

14 Want hij is onze vrede, die deze beide één gemaakt heeft, en den middelmuur des afscheidsels gebroken hebbende,

15 heeft hij de vijandschap in zijn vleesch te niet gemaakt, *namelijk* de wet der geboden in inzettingen *bestaande*, opdat hij die twee in zichzelf tot éénen nieuwen mensch zoude scheppen, vrede makende,

16 en *opdat* hij die beide met God zoude in één lichaam verzoenen door het kruis, de vijandschap aan hetzelfde gedood hebbende.

17 En komende heeft hij door het Evangelie vrede verkondigd u die verre waart en dien die nabij waren.

18 Want door hem hebben wij beiden den toegang door éénen Geest tot den Vader.

19 Zoo zijt gij dan niet meer vreemdelingen en bijwoners, maar medeburgers der heiligen en huisgenooten Gods,

20 gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste hoeksteen,

21 op welken het geheele gebouw, bekwaamelijk samengevoegd zijnde, opwast tot eenen heiligen Tempel in den Heere,

22 op welken ook gij medegebouwd wordt tot eene woonstede Gods in den Geest.

Om deze oorzaak *ben* ik Paulus de gevangene van Christus Jezus voor u die heidenen zijt:

2 indien gij maar gehoord hebt van de bedeeling der genade Gods die mij gegeven is aan u,

3 dat hij mij door openbaring heeft bekend gemaakt deze verborgenheid, (gelijk ik met weinige woorden te voren geschreven heb,

4 waaraan gij *dit* lezende kunt bemerkten mijne wetenschap in deze verborgenheid van Christus),

5 welke in andere eeuwen den kinderen der menschen niet is bekend gemaakt, gelijk ze nu is geopenbaard aan zijne heilige Apostelen en Profeten door den Geest:

6 *namelijk* dat de heidenen zijn mede-erfgenamen, en van hetzelfde lichaam, en mededeelgenooten zijner belofte in Christus door het Evangelie,

7 waarvan ik een dienaar geworden *ben* naar de gave der genade Gods, die mij gegeven is naar de werking zijner kracht.

8 Mij, den allerminste van alle de heiligen, is deze genade gegeven, om onder de heidenen door het Evangelie te verkondigen den onnaspeurlijken rijkdom van Christus,

9 en allen te verlichten, *dat ze mogen verstaan* welke de gemeenschap der verborgenheid zij, die van *alle* eeuwen verborgen is geweest in God, welke alle dingen geschapen heeft door Jezus Christus,

10 opdat nu door de gemeente bekend gemaakt worde aan de overheden en de machten in den hemel de veelvuldige wijsheid Gods,

11 naar het eeuwig voornemen dat hij gemaakt heeft in Christus Jezus onzen Heere,

12 in denwelken wij hebben de vrijmoedigheid en den toegang met vertrouwen, door het geloof aan hem.

13 Daarom bid ik dat gij niet vertraagt in mijne verdrukkingen voor u, hetwelk is uwe heerlijkheid.

14 Om deze oorzaak buig ik mijne knieën tot den Vader onzes Heeren Jezus Christus,

15 uit welken al het geslacht in de hemelen en op de aarde genaamd wordt,

16 opdat hij u geve, naar den rijkdom zijner heerlijkheid, met kracht versterkt te worden door zijnen Geest in den inwendigen mensch,

17 opdat Christus door het geloof in uwe harten wone, en gij in de liefde geworteld en gegrond zijt;

18 opdat gij ten volle kondet begrijpen met alle de heiligen, welke de breedte en lengte en diepte en hoogte zij,

19 en bekennen de liefde van Christus die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot al de volheid Gods.

20 Hem nu die machtig is meer dan overvloedig te doen boven al wat wij bidden of denken, naar de kracht die in ons werkt,

21 hem *zeg ik* zij de heerlijkheid in de gemeente door Christus Jezus, in alle geslachten, tot alle eeuwigheid. Amen.

HOOFDSTUK 4.

Zoo bidde ik u dan, ik de gevangene in den Heere, dat gij wandelt waardiglijk der roeping met welke gij geroepen zijt,

2 met alle ootmoedigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, verdragende elkander in liefde,

3 u benaarstigende te behouden de eenigheid des Geestes

door den band des vredes.

4 Eén lichaam is het en één Geest, gelijkerwijs gij ook geroepen zijt tot ééne hoop uwer roeping;

5 één Heere, één geloof, één doop;

6 één God en Vader van allen, die daar is boven allen en door allen en in u allen.

7 Maar aan elk van ons is de genade gegeven naar de mate der gave van Christus.

8 Daarom zegt hij: Als hij opgevaren is in de hoogte, heeft hij de gevangenis gevangen genomen, en heeft den menschen gaven gegeven.

9 Nu dit: Hij is opgevaren, wat is het, dan dat hij ook eerst is nedergedaald in de benedenste deelen der aarde?

10 Die nedergedaald is, is dezelfde ook die opgevaren is ver boven alle de hemelen, opdat hij alle dingen vervullen zoude.

11 En dezelve heeft gegeven sommigen tot Apostelen, en sommigen tot Profeten, en sommigen tot Evangelisten, en sommigen tot Herders en Leeraars,

12 tot de volmaking der heiligen tot het werk der bediening, tot opbouwning des lichaams van Christus,

13 totdat wij allen zullen komen tot de eenigheid des geloofs en der kennis van den Zoon Gods, tot eenen volkomen man, tot de mate van de grootte der volheid van Christus;

14 opdat wij niet meer kinderen zouden zijn, die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met allerlei wind der leer, door de bedriegerij der menschen, door arglistigheid om listiglijk tot dwaling te brengen,

15 maar de waarheid betrachtende in liefde, alleszins zouden opwassen in hem die het hoofd is, *namelijk* Christus,

16 ui
lichaam

men
vastge

voegs
naar d

in zijn

des l
zijns
liefde.

17 Ik
het in

meer
andere

de ijde

18 ve
stand,

het lev
wetend

de ver

19 wel
zijnde.

gegeve
alle or

bedrijv

20 Do
z66 nie

21 ind
hoord

leerd z

in Jezu

22 te
leggen

wandel

die ver

begeerl

23 en
worden

moeds,

24 en
aandoe

schaper

digheid

25 Da
en spr

iegelijk

want w

26 Wo
niet: de

uwe toe

27 en
plaats.

28 Di
niet me

werken

handen

16 uit welken het geheele lichaam, bekwamelijk te zamen gevoegd en te zamen vastgemaakt zijnde door alle voegselen der toebrengring, naar de werking van ieder deel in zijne mate, den wasdom des lichaams bekomt, tot zijns zelfs opbouwning in de liefde.

17 Ik zeg dan dit en betuig het in den Heere, dat gij niet meer wandelt gelijk als de andere heidenen wandelen in de ijdelheid huns gemoeds;

18 verduisterd in het verstand, vervreemd zijnde van het leven Gods, door de onwetendheid die in hen is, door de verharding huns harten,

19 welke ongevoelig geworden zijnde, zichzelf hebbende overgegeven tot ontuchtigheid, om alle onreinigheid gieriglijk te bedrijven.

20 Doch gij hebt Christus alzoo niet geleerd,

21 indien gij maar hem gehoord hebt en door hem geleerd zijt, gelijk de waarheid in Jezus is,

22 te weten dat gij zoudt afleggen, aangaande de vorige wandeling, den ouden mensch die verdorven wordt door de begeerlijkheden der verleiding,

23 en dat gij zoudt vernieuwd worden in den geest uws gemoeds,

24 en den nieuwen mensch aandoen, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en heiligheid.

25 Daarom legt af de leugen, en spreek de waarheid een iegelijk met zijnen naaste; want wij zijn elkanders leden.

26 Wordt toornig en zondigt niet: de zon ga niet onder over uwe toornigheid,

27 en geeft den duivel geene plaats.

28 Die gestolen heeft stele niet meer, maar arbeide liever, werkende wat goed is met de handen, opdat hij hebbe mede

te deelen dengenen, die nood heeft.

29 Geen vuile rede ga uit uwen mond, maar zoo er eenige goede rede is tot nuttige stichting, opdat zij genade geve dien die ze hooren.

30 En bedroeft den Heiligen Geest Gods niet, door welken gij verzegeld zijt tot den dag der verlossing.

31 Alle bitterheid en toornigheid en gramschap en geroep en lastering zij van u geweerd, met alle boosheid.

32 Maar zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende elkander, gelijkerwijs ook God in Christus ulieden vergeven heeft.

HOOFDSTUK 5.

Zijt dan navolgers Gods, als geliefde kinderen;

2 en wandelt in de liefde, gelijkerwijs ook Christus ons liefgehad heeft en zichzelf voor ons heeft overgegeven tot een offerande en een slachtoffer, Gode tot eenen welriekenden reuk.

3 Maar laat hoererij en alle onreinigheid of gierigheid onder u ook niet genaamd worden, gelijkerwijs het den heiligen betaamt;

4 noch oneerbaarheid, noch zot geklap, of gekkernij, welke niet betamen, maar veel meer dankzegging.

5 Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God.

6 Dat u niemand verleide met ijdele woorden; want om deze dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

7 Zoo zijt dan hunne medegenootten niet.

8 Want gij waart eertijds duisternis, maar nu zijt gij

licht in den Heere: wandelt als kinderen des lichts,

9 (want de vrucht des Geestes is in alle goedigheid en rechtvaardigheid en waarheid),

10 beproevende wat den Heere welbehagelijk zij.

11 En hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veel eer.

12 Want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen.

13 Maar alle deze dingen van het licht bestraft zijnde worden openbaar; want al wat openbaar maakt is licht.

14 Daarom zegt hij: Ontwaak gij die slaapt en sta op uit de dooden, en Christus zal over u lichten.

15 Ziet dan hoe gij voorzigtiglijk wandelt, niet als onwijken maar als wijzen,

16 den tijd uitkoopende, dewijl de dagen boos zijn.

17 Daarom zijt niet onverstandig, maar verstaat welke de wil des Heeren zij.

18 En wordt niet dronken van wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met den Geest,

19 sprekende onder elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liedekens, zingende en psalmende den Heere in uw hart,

20 dankende altijd over alle dingen God en den Vader in den naam onzes Heeren Jezus Christus,

21 elkander onderdanig zijnde in de vreeze Gods.

22 Gij vrouwen, weest uwen eigen mannen onderdanig, gelijk den Heere:

23 want de man is het hoofd der vrouw, gelijk ook Christus het hoofd der gemeente is; en hij is de behouder des lichaams.

24 Daarom gelijk de gemeente Christus onderdanig is, alzóó ook de vrouwen haren eigen mannen in alles.

25 Gij mannen, hebt uwe eigene vrouwen lief, gelijk ook Christus de gemeente liefgehad heeft en zichzelf voor haar heeft overgegeven,

26 opdat hij ze heiligen zoude, ~~haar~~ gereinigd hebbende met het bad des waters door het Woord,

27 opdat hij ze zichzelf eene heerlijk voorstellen, eene gemeente die geen vlek of rimpel heeft of iets dergelijks, maar dat zij zoude heilig zijn en onberispelijk.

28 Alzóó zijn de mannen schuldig hunne eigene vrouwen lief te hebben gelijk hunne eigene lichamen. Die zijne eigene vrouw lief heeft, die heeft zichzelf lief.

29 Want niemand heeft ooit zijn eigen vleesch gehaat, maar hij voedt het en onderhoudt het, gelijkerwijs ook de Heere de gemeente.

30 Want wij zijn leden zijns lichaams, van zijn vleesch en van zijn been.

31 Daarom zal een mensch zijn vader en moeder verlaten en zal zijne vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vleesch wezen.

32 Deze verborgenheid is groot, doch ik zeg *dit*, ziende op Christus en op de gemeente.

33 Zoo dan ook gijlieden elk in 't bijzonder, een iegelijk hebbe zijne eigen vrouw alzóó lief als zichzelf; en de vrouw zie dat zij den man vreeze.

HOOFDSTUK 6.

Gij kinderen, zijt uwen ouders gehoorzaam in den Heere; want dat is recht.

2 Eer uwen vader en uwe moeder, (hetwelk het eerste gebod is met een belofte),

3 opdat het u wél ga en *dat* gij lang leeft op aarde.

4 En gij vaders, verwekt uwe kinderen niet tot toorn, maar

voedt

verma

5 Gij

hoorza

het vle

ven,

harten

6 nie

mense

dienst

doend

harte

7 dien

den He

8 we

een ieg

hij da

vange

hetzij

9 En

de bij

ging,

eigen

en *dat*

persoc

10 V

wordt

en in

11 Do

rustin

staan

dinger

12 Wa

niet t

maart

de ma

hebben

ternis

geeste

licht.

13 Da

heele v

dat gij

boozen

hebben

14 St

omgor

heid,

voedt ze op in de leering en vermaning des Heeren.

5 Gij dienstknechten, zijt gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, met vreeze en beven, in eenvoudigheid uws harten gelijk als aan Christus,

6 niet naar oogendienst als menschenbehagers, maar als dienstknechten van Christus, doende den wil Gods van harte,

7 dienende met goedwilligheid den Heere en niet de menschen,

8 wetende dat zoo wat goed een iegelijk gedaan zal hebben, hij dat van den Heere zal ontvangen, hetzij dienstknecht hetzij vrije.

9 En gij heeren, doet hetzelfde bij hen, nalatende de dreiging, als die weet dat ook uw eigen Heere in de hemelen is, en dat er geene aanneming des persoons bij hem is.

10 Voorts mijne broeders, wordt krachtig in den Heere en in de sterkte zijner macht.

11 Doet aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt staan tegen de listige omleidingen des duivels.

12 Want wij hebben den strijd niet tegen vleesch en bloed, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de geweldhebbers der wereld, der duisternis dezer eeuw, tegen de geestelijke boosheden in de lucht.

13 Daarom neemt aan de geheele wapenrusting Gods, opdat gij kunt wederstaan in den boozen dag, en alles verricht hebbende staande blijven.

14 Staat dan uwe lendenen omgord hebbende met de waarheid, en aangedaan hebbende

het borstwapen der gerechtigheid,

15 en de voeten geschoeid hebbende met bereidheid van het Evangelie des vredes;

16 bovenal aangenomen hebbende het schild des geloofs, met hetwelk gij alle de vurige pijlen des boozen zult kunnen uitblusschen.

17 En neemt den helm der zaligheid, en het zwaard des Geestes, 't welk is Gods Woord;

18 met alle biddingsmeeking biddende te allen tijde in den geest, en tot hetzelfde wakende met alle gedurigheid en smeeking voor alle de heiligen,

19 en voor mij, opdat mij het Woord gegeven worde in de opening mijns monds, met vrijmoedigheid om de verborgenheid des Evangelies bekend te maken;

20 waarover ik een gezant ben in een keten; opdat ik in hetzelfde vrijmoediglijk mag spreken gelijk mij betaamt te spreken.

21 En opdat ook gij moogt weten hetgeen mij aangaat en wat ik doe, dat alles zal u Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe dienaar in den Heere, bekend maken;

22 denwelken ik te dien einde tot u gezonden heb, opdat gij onze zaken zoudt weten en hij uwe harten zoude vertroosten.

23 Vrede zij den broederen en liefde met geloof, van God den Vader en den Heere Jezus Christus.

24 De genade zij met alle degenen die onzen Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

FILIPPENZEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus en Timotheüs, dienstknechten van Jezus Christus, aan alle de heiligen in Christus Jezus die te Filippi zijn, met de Opzieners en Diaconen:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Ik dank mijnen God zoo dikwijls als ik uwer gedenk,

4 (altijd in al mijn gebed voor u allen met blijdschap het gebed doende),

5 over uwe gemeenschap aan het Evangelie, van den eersten dag af tot nu toe:

6 dit vertrouwende, dat hij die in u een goed werk begonnen heeft, *dat* voleindigen zal tot op den dag van Jezus Christus;

7 gelijk het bij mij recht is dat ik van u allen dit gevoel, omdat ik in *mijn* harte houd dat gij, beide in mijne banden en *in mijne* verantwoording en bevestiging des Evangelies, gij allen *zeg ik* mijner genade mede deelachtig zijt.

8 Want God is mijn getuige, hoe zeer ik begeerig ben naar u allen met innerlijke bewegingen van Jezus Christus.

9 En dit bidde ik *God*, dat uwe liefde nog meer en meer overvloedig worde in erkentenis en alle gevoelens,

10 opdat gij beproeft de dingen die *daarvan* verschillen:

opdat gij oprecht zijt en zonder aanstoot te geven, tot den dag van Christus,

11 vervuld met vruchten der gerechtigheid die door Jezus Christus zijn, tot heerlijkheid en prijs van God.

12 En ik wil dat gij weet, broeders, dat hetgeen aan mij *is geschied* meer tot bevordering des Evangelies gekomen is;

13 alzoo dat mijne banden in Christus openbaar geworden zijn in 't gansche Rechthuis en aan alle anderen,

14 en *dat* het *meerendeel* der broeders in den Heere, door mijne banden vertrouwen gekregen hebbende, overvloediger het Woord onbevreesd durven spreken.

15 Sommigen prediken ook wel Christus door nijd en twist, maar sommigen ook door goedwilligheid.

16 Gene verkondigen wel Christus uit twisting niet zuiver, meenende aan mijne banden verdrukking toe te brengen;

17 doch deze uit liefde, dewijl zij weten dat ik tot verantwoording des Evangelies gezet ben.

18 Wat dan? Nochtans wordt Christus op allerlei wijze, hetzij onder een deksel hetzij in waarheid, verkondigd, en daarin verblijd ik mij, ja, ik zal mij ook verblijden.

19 Want ik weet dat dit mij ter zaligheid gedijen zal door

uw ge
Geeste
20 vol
wacht
geene
den, n
dighe
nu, Ch
worden
zij doe
den de
21 W
Christ
mij ge
22 Ma
vleesch
zij, en
weet i
23 Wa
twee g
geerte
den en
want
beste;
24 m
blijven
wille.
25 En
ik, da
u alle
bevoor
geloof
26 op
tus Je
mij,
dighe
27 Al
diglijk
Christ
me en
ben,
hoore
geest
menli
loof d
28 en
schrik
tegens
een b
maar
van G
29 W
geven
niet a
maar
30 d

uw gebed en toebrenging des Geestes van Jezus Christus,

20 volgens mijne ernstige verwachting en hoop, dat ik in geene zaak zal beschaamd worden, maar *dat* in alle vrijmoedigheid, gelijk altijd alzoo ook nu, Christus zal grootgemaakt worden in mijn lichaam, hetzij door het leven hetzij door den dood.

21 Want het leven is mij Christus, en het sterven is mij gewin.

22 Maar of te leven in het vleesch, hetzelfde mij oorbaar zij, en wat ik verkiezen zal, weet ik niet.

23 Want ik word van deze twee gedrongen, hebbende begeerte om ontbonden te worden en met Christus te zijn; want *dat* is zeer verre het beste;

24 maar in het vleesch te blijven is noodiger om u wentwille.

25 En dit vertrouw en weet ik, dat ik zal blijven en met u allen zal verblijven tot uwe bevordering en blijdschap des geloofs.

26 opdat uw roem in Christus Jezus overvloedig zij aan mij, door mijne tegenwoordigheid wederom bij u.

27 Alleenlijk wandelt waardeglijk het Evangelie van Christus; opdat hetzij ik come en u zie, hetzij ik afwezig ben, ik van uwe zaken mag hooren, dat gij staat in éénen geest, met één gemoed gezamenlijk strijdende door het geloof des Evangelies:

28 en dat gij in geen ding verschrikt wordt van degenen die tegenstaan: hetwelk hân wel een bewijs is des verderfs, maar ú der zaligheid, en dat van God.

29 Want u is uit genade gegeven in de zake van Christus, niet alleen in hem te gelooven maar ook voor hem te lijden,

30 denzelfden strijd hebben-

de, hoedanigen gij in mij gezien hebt en nu in mij hoort.

HOOFDSTUK 2.

Indien er dan eenige vertroosting is in Christus, indien er eenige troost is der liefde, indien er eenige gemeenschap is des Geestes, indien er eenige innerlijke bewegingen en ontfermingen zijn,

2 zoo vervult mijne blijdschap, dat gij moogt eensgezind zijn, dezelfde liefde hebbende, van één gemoed en van één gevoelen zijnde.

3 *Doet* geen ding door twisting of ijdele eere, maar door ootmoedigheid achte de één den ander uitnemender dan zichzelf.

4 Een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is.

5 Want dat gevoelen zij in u 't welk ook in Christus Jezus was,

6 die in de gestaltenis Gods zijnde geen roof geacht heeft Gode evangelijk te zijn,

7 maar heeft zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den menschen gelijk geworden;

8 en in gedaante gevonden als een mensch, heeft hij zichzelf vernederd, gehoorzaam geworden zijnde tot den dood, ja, den dood des kruises.

9 Daarom heeft hem ook God uitermate verhoogd, en heeft hem eenen naam gegeven welke boven allen naam is,

10 opdat in den naam van Jezus zich zoude buigen alle knie dergenen, die in den hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn,

11 en alle tong zoude belijden dat Jezus Christus de Heere is tot heerlijkheid Gods des Vaders.

12 Alzoo dan, mijne gelief-

den, gelijk gij altijd gehoorzaam geweest zijt, niet als in mijne tegenwoordigheid alleen, maar veel meer nu in mijn afwezen, werkt uws zelfs zaligheid met vreeze en beven;

13 want het is God die in u werkt beide het willen en het werken, naar *zijn* welbehagen.

14 Doet alle dingen zonder murmureeren en tegenspreken,

15 opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in 't midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld,

16 voorhoudende het Woord des levens, mij tot eenen roem tegen den dag van Christus, dat ik niet tevergeefs heb geloopt noch tevergeefs gearbeid.

17 Ja, indien ik ook tot een drankoffier geofferd word over de offerande en bediening uws geloofs, zoo verblijd ik mij en verblijd mij met u allen,

18 en om datzelfde verblijdt gij u óók, en verblijdt u ook met mij.

19 En ik hoop in den Heere Jezus, Timotheüs haast tot u te zenden, opdat ik óók welgemoed mag zijn als ik uwe zaken zal verstaan hebben.

20 Want ik heb niemand die even alzoo gemoed is, dewelke oprechtelijk uwe zaken zal bezorgen.

21 Want zij zoeken allen het hunne, niet hetgeen van Christus Jezus is.

22 En gij weet zijne beproeving dat hij, als een kind *zijn* vader, met mij gediend heeft in het Evangelie.

23 Ik hoop dan wel dezen van stonde aan te zenden zoo *haast* als ik in mijne zaken zal voorzien hebben;

24 doch ik vertrouw in den Heere, dat ik ook zelf *haast tot u* komen zal.

25 Maar ik heb noodig geacht tot u te zenden Epatroditus, mijnen broeder en medearbeider en medestrijder, en uwen afgezondene en bedienaar mijner nooddruft,

26 dewijl hij zeer begeerig was naar u allen, en zeer bangst was, omdat gij gehoord hadt dat hij krank was.

27 En hij is ook krank geweest tot nabij den dood; maar God heeft zich zijner ontfermd, en niet alleen zijner maar ook mijner, opdat ik niet droefheid op droefheid zoude hebben.

28 Zoo heb ik dan hem te spoediger gezonden, opdat gij hem ziende wederom u zoudt verblijden, en ik te minder zoude droefig zijn.

29 Ontvangt hem dan in den Heere met alle blijdschap, en houdt dezulken in waarde.

30 Want om het werk van Christus was hij tot nabij den dood gekomen, *zijn* leven niet achtende, opdat hij het gebrek uwer bediening aan mij vervullen zoude.

HOOFDSTUK 3.

Voorts, mijne broeders, verblijdt u in den Heere. Dezelfde dingen aan u te schrijven is mij niet verdrietig, en het is uzeker.

2 Ziet op de honden, ziet op de kwade arbeiders, ziet op de vernijding.

3 Want wij zijn de besnijding, wij die God in den Geest dienen, en in Christus Jezus roemen, en niet in het vleesch betrouwen:

4 hoewel ik heb dat ik ook in het vleesch betrouwen mocht. Indien iemand anders meent te betrouwen in het vleesch, ik nog meer,

5 besneden ten achtsten dage, uit het geslacht Israëls, van den stam Benjamin, een Hebreër uit de Hebreërs, naar de wet een Farizeër,

6 naar
ger de
rechtva
wet is.

7 Ma
was,

wille s

8 Ja
dingen

uitnem

Christu

om w
dingen

en ach

ik Chr

9 en

niet l

vaardi

maar

Christu

vaardi

het ge

10 op

kracht

de gen

zijn

dende

11 of

men t

der do

12 Ni

kregen

ben; n

ik he

waarte

ook ge

13 Br

ik zelf

14 ma

getend

en str

dat vó

wit to

Gods,

Christ

15 Zo

maakt

len; e

zins g

God o

16 Do

men z

denzel

laat o

17 W

gers,

6 naar den ijver een vervolger der gemeente, naar de rechtvaardigheid, die in de wet is, zijnde onberispelijk.

7 Maar hetgeen mij gewin was, dat heb ik om Christus wille schade geacht.

8 Ja gewis, ik acht ook alle dingen schade te zijn om de uitnemendheid der kennis van Christus Jezus mijnen Heere, om wiens wille ik alle die dingen schade gerekend heb, en acht die drek te zijn, opdat ik Christus moge gewinnen.

9 en in hem gevonden worde niet hebbende mijne rechtvaardigheid, die uit de wet is, maar die door het geloof van Christus is, *namelijk* de rechtvaardigheid die uit God is door het geloof;

10 opdat ik hem kenne, en de kracht zijner opstanding, en de gemeenschap zijns lijdens, zijnen dood gelijkvormig wordende:

11 of ik eenigszins moge komen tot de wederopstanding der dooden.

12 Niet dat ik het alreede gekregen heb of alreede volmaakt ben; maar ik jaag daarnaar of ik het ook grijpen mocht, waartoe ik van Christus Jezus ook gegrepen ben.

13 Broeders, ik acht niet dat ik zelf het gegrepen heb,

14 maar één ding *doe ik*, vergetende hetgeen dat achter is, en strekkende mij tot hetgeen dat vóór is, jaag ik naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus.

15 Zoovelen dan als wij volmaakt zijn, laat ons dit gevoelen; en indien gij iets anderszins gevoelt, ook dat zal u God openbaren.

16 Doch daar wij toe gekomen zijn, laat ons *daarin* naar denzelfden regel wandelen, laat ons hetzelfde gevoelen.

17 Weest mede mijne navolgers, broeders, en merkt op

degenen die alzóó wandelen gelijk gij ons tot een voorbeeld hebt.

18 Want velen wandelen *anders*, van dewelke ik u dikwijls gezegd heb en nu ook weenende zeg, dat ze vijanden des kruises van Christus zijn,

19 welker einde is het verderf, welker God is de buik, en *welker* heerlijkheid is in hunne schande, dewelke aardsche dingen bedenken.

20 Maar onze wandel is in de hemelen, waaruit wij ook den Zaligmaker verwachten, *namelijk* den Heere Jezus Christus,

21 die ons vernederd lichaam veranderen zal, opdat hetzelfde gelijkvormig worde aan zijn heerlijk lichaam, naar de werking waardoor hij ook alle dingen zichzelf kan onderwerpen.

HOOFDSTUK 4.

Zoo dan, mijne geliefde en zeer gewenschte broeders, mijne blijdschap en kroon, staat alzóó in den Heere, geliefden.

2 Ik vermaan Enodia en ik vermaan Syntyché, dat zij eensgezind zijn in den Heere.

3 En ik bid ook u, gij *mijn* oprechte metgezel, wees deze *vrouwen* behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Evangelie, ook met Clemens en mijne andere medearbeiders, welker namen zijn in het boek des levens.

4 Verblijdt u in den Heere allen tijd; wederom zeg ik, verblijdt u.

5 Uwe bescheidenheid zij allen menschen bekend. De Heere is nabij.

6 Weest in geen ding bezorgd, maar laat uwe begeerten in alles door bidden en smeeken, met dankzegging, bekend worden bij God.

7 En de vrede Gods, die alle verstand te boven gaat, zal

uwe harten en uwe zinnen bewaren in Christus Jezus.

8 Voorts, broeders, al wat waarachtig is, al wat eerlijk is, al wat rechtvaardig is, al wat rein is, al wat liefelijk is, al wat wèl luidt, zoo daar eenige deugd is en zoo daar eenige lof is, bedenkt dat.

9 Hetgeen gij ook geleerd en ontvangen en gehoord en in mij gezien hebt, doet dat: en de God des vredes zal met u zijn.

10 En ik ben grootelijks verblijd geweest in den Heere, dat gij nu eenmaal wederom verwakkerd zijt om aan mij te gedenken; waaraan gij ook gedacht hebt, maar gij hebt de gelegenheid niet gehad.

11 Niet dat ik *dit* zeg van wege gebrek; want ik heb geleerd vergenoegd te zijn in hetgeen ik ben,

12 en ik weet vernederd te worden, ik weet ook overvloed te hebben; alleszins en in alles ben ik onderwezen, beide verzadigd te zijn en honger te lijden, beide overvloed te hebben en gebrek te lijden.

13 Ik vermag alle dingen door Christus die mij kracht geeft.

14 Nochtans hebt gij wèl gedaan dat gij met mijne verdrukking gemeenschap gehad hebt.

15 En ook gij Filippenzen

weet dat in het begin des Evangelies, toen ik van Macedonië vertrokken ben, geene gemeente mij *iets* medege-deeld heeft tot rekening van uitgaaf en ontvangst, dan gij alleen.

16 Want ook in Thessalonica hebt gij mij eenmaal en andermaal gezonden tot *mijne* nooddrift.

17 Niet dat ik de gave zoek, maar ik zoek de vrucht die overvloedig is tot uwe rekening.

18 Maar ik heb alles ontvangen, en ik heb overvloed; ik ben vervuld geworden als ik van Epafroditus ontvangen heb dat van u *gezonden was*, als een welriekende reuk, eene aangename offerande, Gode welbehagelijk.

19 Doch mijn God zal naar zijnen rijkdom vervullen al uwe nooddrift, in heerlijkheid door Christus Jezus.

20 Onzen God nu en Vader zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

21 Groet alle heiligen in Christus Jezus. U groeten de broeders die met mij zijn.

22 Alle de heiligen groeten u, en meest die van het huis des Keizers zijn.

23 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

DE

Paul
Jezus
Gods,
der
2 aa
vige
die te
zij u
Vader
Christ
3 Wi
Vader
Christ
dende
4 alz
in Chr
ben, c
hebt te
5 om
gelegd
welke
hebt
waarh
gelies.
6 het
gelijk
reld;
voort,
van d
gehoor
Gods i
7 geli
van E
meded
een g
Christ
8 die
uwe li

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

COLOSSENZEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, en Timotheüs de broeder

2 aan de heilige en geloovige broederen in Christus die te Colosse zijn: genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Wij danken den God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, altijd voor u biddende;

4 alzoo wij van uw geloof in Christus Jezus gehoord hebben, en van de liefde die *gij hebt* tot alle heiligen,

5 om de hope die u weggelegd is in de hemelen, van welke *gij* te voren gehoord hebt door het woord der waarheid, *namelijk* des Evangelies;

6 hetwelk tot u gekomen is, gelijk ook in de geheele wereld; en het brengt vruchten voort, gelijk ook onder u, van dien dag af dat *gij het* gehoord hebt en de genade Gods in waarheid bekend hebt:

7 gelijk *gij* ook geleerd hebt van Epafrazen onzen geliefden mededienstknecht, dewelke een getrouw dienaar van Christus is voor u,

8 die ons ook verklaard heeft uwe liefde in den Geest.

9 Waarom ook wij, van dien dag af dat wij het gehoord hebben, niet ophouden voor u te bidden en te begeeren, dat *gij* moogt vervuld worden met de kennis van zijnen wil, in alle wijsheid en geestelijk verstand,

10 opdat *gij* moogt wandelen waardiglijk den Heere tot alle behagelijkheid, in alle goede werken vrucht dragende, en wassende in de kennis Gods;

11 met alle kracht bekrachtigd zijnde, naar de sterkte zijner heerlijkheid, tot alle lijdzaamheid en lankmoedigheid, met blijdschap;

12 dankende den Vader, die ons bekwaam gemaakt heeft om deel *te hebben* in de erve der heiligen in het licht;

13 die ons getrokken heeft uit de macht der duisternis, en overgezet heeft in het Koninkrijk van den Zoon zijner liefde,

14 in denwelken wij de verlossing hebben door zijn bloed, *namelijk* de vergeving der zonden,

15 dewelke het beeld is des onzienlijken Gods, de eerstgeborene aller creature.

16 Want door hem zijn alle dingen geschapen die in de hemelen en die op de aarde zijn, die zienlijk en die onzienlijk zijn, hetzij tronen, hetzij heerschappijen, hetzij overheden, hetzij machten: alle

dingen zijn door hem en tot hem geschapen;

17 en hij is vóór alle dingen, en alle dingen bestaan te zamen door hem.

18 En hij is het hoofd des lichaams, *namelijk* der gemeente, hij die het begin is, de eerstgeborene uit de dooden, opdat hij in allen de eerste zoude zijn.

19 Want het is *des Vaders* welbehagen geweest, dat in hem al de volheid wonen zoude,

20 en dat hij door hem, vrede gemaakt hebbende door het bloed zijns kruises, door hem *zeg ik* alle dingen verzoenen zoude tot zichzelf, hetzij de dingen die op de aarde, hetzij de dingen die in de hemelen zijn.

21 En hij heeft u die eertijds vervreemd waart, en vijanden door het verstand in de booze werken, nu ook verzoend

22 in het lichaam zijns vleesches door den dood, opdat hij u zoude heilig en onberispelijk en onbeschuldiglijk vóór zich stellen:

23 indien gij maar blijft in het geloof gefundeerd en vast, en niet bewogen wordt van de hope des Evangelies dat gij gehoord hebt, hetwelk gepredikt is onder al de creature die onder den hemel is; van hetwelk ik Paulus een dienaar geworden ben;

24 die mij nu verblijd in mijn lijden voor u, en vervul in mijn vleesch de overblijfselen der verdrukkingen van Christus voor zijn lichaam, hetwelk is de gemeente;

25 welker dienaar ik geworden ben naar de bedeeeling Gods, die mij gegeven is aan u om te vervullen het Woord Gods:

26 *namelijk* de verborgenheid, die verborgen is geweest van *alle* eeuwen en van *alle* geslachten, maar nu geopenbaard is aan zijne heiligen,

27 aan wie God heeft willen bekend maken, welke zij de rijkdom der heerlijkheid dezer verborgenheid onder de heidenen, welke is Christus onder u, de hope der heerlijkheid;

28 denwelken wij verkondigen, vermanende een iegelijk mensch en leerende een iegelijk mensch in alle wijsheid, opdat wij een iegelijk mensch volmaakt zouden stellen in Christus Jezus:

29 waartoe ik ook arbeide, strijdende naar zijne werking die in mij werkt met kracht.

HOOFDSTUK 2.

Want ik wil dat gij weet hoe grooten strijd ik voor u heb, en *voor* degenen die te Laodicea zijn, en zoovelen als er mijn aangezicht in het vleesch niet hebben gezien,

2 opdat hunne harten vertroost mogen worden, en zij te zamen gevoegd zijn in de liefde, en *dat* tot allen rijkdom der volle verzekerdheid des verstands, tot kennis der verborgenheid van God en den Vader, en van Christus,

3 in denwelken alle de schatten der wijsheid en der kennis verborgen zijn.

4 En dit zeg ik opdat niet iemand u misleide met beweegredenen die eenen schijn hebben.

5 Want hoewel ik met het vleesch van u ben, nochtans ben ik met den geest bij u, mij verblijdende en ziende uwe goede ordening en de vastheid uws geloofs in Christus.

6 Gelijk gij dan Christus Jezus den Heere hebt aangenomen, wardelt *alzóó* in hem,

7 geworteld en opgebouwd in hem, en bevestigd in het geloof, gelijkzwijs gij geleerd zijt, overvloedig zijnde in hetzelfde met dankzegging.

8 Ziet toe dat niemand u als eenen roof vervoere door de

filosof
naar
schen
selen
Christ

9 W
volhe
lijk;

10 en
maakt
alle ov

11 in
den zi
die zo
in het
chaam

sches
Christ

12 zi
in den
met
het ge

die he
wekt l

13 En
waart
voorh

levend
uwe n

14 ui
hands
in inz

welk
ons w
midde

aan h
bende

15 en
macht
heeft

tentoc
hetzel

16 Da
deele
in het
niew

17 we
der toe
het li

18 Da
heersc
nederi

gelen
hij nie
opgeb
stand

filosofie en ijdele verleiding, naar de overlevering der menschen, naar de eerste beginselen der wereld, en niet naar Christus.

9 Want in hem woont al de volheid der Godheid lichamelijk;

10 en gij zijt in hem volmaakt, die het Hoofd is van alle overheid en macht;

11 in welken gij ook besneden zijt met eene besnijdenis, die zonder handen geschiedt, in het uittrekken van het lichaam der zonden des vleesch, door de besnijdenis van Christus:

12 zijnde met hem begraven in den doop, in welken gij ook met hem opgewekt zijt door het geloof der werking Gods, die hem uit de dooden opgewekt heeft.

13 En hij heeft u, als gij dood waart in de misdaden en in de voorhuid uws vleesch, mede levend gemaakt met hem, alle uwe misdaden u vergevende;

14 uitgewischt hebbende het handschrift dat tegen ons was, in inzettingen *bestaande*, hetwelk *zeg ik* eenigerwijze tegen ons was, en heeft dat uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende:

15 en de overheden en de machten uitgetogen hebbende, heeft hij die in het openbaar tentoongesteld, en heeft door hetzelfde over hen getriomfeerd.

16 Dat u dan niemand oordeele in spijs of in drank, of in het stuk des feestdags of der nieuwe maan of der sabbaten,

17 welke zijn eene schaduw der toekomstige dingen, maar het lichaam is van Christus.

18 Dat dan niemand u overheersche naar zijnen wil in nederigheid en dienst der Engelen, intredende in hetgeen hij niet gezien heeft, tevergeefs opgeblazen zijnde door het verstand zijns vleesch,

19 en het hoofd niet behoudende, uit hetwelk het geheele lichaam, door de samenvoegselen en samenbindingen voorzien en te zamen gevoegd zijnde, opwast met Goddelijken wasdom.

20 Indien gij dan met Christus de eerste beginselen der wereld zijt afgestorven, wat wordt gij, alsof gij in de wereld leeftet, met inzettingen belast,

21 *namelijk*: Raak niet, en smaak niet, en roer niet aan?

22 welke dingen alle verderven door het gebruik, *ingevoerd* naar de geboden en leeringen der menschen;

23 dewelke wel hebben eene *schijnrede* van wijsheid in eigenwilligen *gods*dienst, en nederigheid, en in het lichaam niet te sparen, *doch* zijn niet in eenige waarde, *maar* tot verzadiging des vleesch.

HOOFDSTUK 3.

Indien gij dan met Christus opgewekt zijt, zoo zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is zittende aan de rechterhand Gods:

2 bedenkt de dingen die boven zijn, niet die op de aarde zijn.

3 Want gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God.

4 Wanneer *nu* Christus zal geopenbaard zijn, die ons leven is, dan zult ook gij met hem geopenbaard worden in heerlijkheid.

5 Doodt dan uwe leden die op de aarde zijn, *namelijk* hoererij, onreinigheid, *schandelijke* beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst;

6 om welke de toorn Gods komt over de kinderen der onghoorzaamheid;

7 in dewelke ook gij eertijds hebt gewandeld, toen gij in dezelve leeftet.

8 Maar nu, legt ook gij dit alles af, *namelijk* gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

9 Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,

10 en aangedaan hebt den nieuwen *mensch*, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft;

11 waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen.

12 Zoo doet dan *aán*, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid:

13 verdragende elkander en vergevende de *één* den ander, zoo iemand tegen iemand *eenige* klachte heeft; gelijkewijs als Christus u vergeven heeft, *doet* ook gij alzóó.

14 En boven dit alles, *doet* *aán* de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid.

15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in *één* lichaam; en weest dankbaar.

16 Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liedekens, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.

17 En al wat gij doet met woorden of met werken, *doet* het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.

18 Gij vrouwen, zijt uwen eigen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.

19 Gij mannen, hebt uwe

vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.

20 Gij kinderen, zijt *uwen* ouders gehoorzaam in alles, want dat is den Heere welbehagelijk.

21 Gij vaders, tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden.

22 Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vreezende God.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere en niet den menschen,

24 wetende dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.

25 Maar wie onrecht doet, die zal het onrecht dragen dat hij gedaan heeft, en er is geene aanneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

Gij heeren, doet *uwen* dienstknechten recht en gelijk, wetende dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging;

3 biddende metéén ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben,

4 opdat ik dezelve mag openbaren gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zij altijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten hoe gij een iegelijk moet antwoorden.

7 Alle mijne zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe

dienaar in den

8 den einde opdat

uwe h

9 met wen en

welke u alle

hier is

10 U medege

de nee gaande

ontvan u kom

11 en welke

deze al beiders

die mi weest

12 U de uwe

van Ch voor u

gij sta

DE

TH

Paulu
motheu
Thessa
God de
Jezus c
en vrede
en den
2 Wij
u allen
in onze
3 zond
de het

dienaar en mededienstknacht in den Heere.

8 denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete en uwe harten vertrooste;

9 met Onésimus den getrouwen en geliefden broeder, dewelke uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken dat hier is.

10 U groet Aristarchus mijn medegevangene, en Marcus de neef van Barnabas, (aangaande welken gij bevelen ontvangen hebt: zoo hij tot u komt, ontvangt hem),

11 en Jezus, gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn: deze allen zijn *mijne* medearbeiders in het Koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet Epafras die uit de uwen is, een dienstknacht van Christus altijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en

volkomen in al den wil Gods.

13 Want ik geef hem getuigenis dat hij grooten ijver heeft over u en degenen die in Laodicéa zijn en degenen die in Hierapolis zijn.

14 U groet Lucas de medicijnmeester, de geliefde, en Demas.

15 Groet de broederen die in Laodicéa zijn, en Nymfas, en de gemeente die in zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat die ook in de gemeente der Laodicenzen gelezen worde, en dat ook gij dien leest die uit Laodicéa *geschreven is*.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.

18 De groetenis met mijne hand, van Paulus. Gedenkt mijne banden. De genade zij met u. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENZEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicenzen, *welke is* in God den Vader en den Heere Jezus Christus: genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

2 Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3 zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en

den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hope op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4 wetende, geliefde broeders, uwe verkiezing van God.

5 Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid, gelijk gij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwille.

6 En gij zijt onze navolgers geworden en des Heeren, het

8 Maar nu, legt ook gij dit alles af, *namelijk* gramschap, toornigheid, kwaadheid, lastering, vuil spreken uit uwen mond.

9 Liegt niet tegen elkander, dewijl gij uitgedaan hebt den ouden mensch met zijne werken,

10 en aangedaan hebt den nieuwen *mensch*, die vernieuwd wordt tot kennis, naar het evenbeeld desgenen die hem geschapen heeft;

11 waarin niet is Griek en Jood, besnijdenis en voorhuid, barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije, maar Christus is alles en in allen.

12 Zoo doet dan *aán*, als uitverkorenen Gods, heiligen en beminden, de innerlijke bewegingen der barmhartigheid, goedertierenheid, ootmoedigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid:

13 verdragende elkander en vergevende de één den ander, zoo iemand tegen iemand *eenige* klachte heeft; gelijkerwijs als Christus u vergeven heeft, *doet* ook gij alzóó.

14 En boven dit alles, *doet* *aán* de liefde, dewelke is de band der volmaaktheid.

15 En de vrede Gods heersche in uwe harten, tot welken gij ook geroepen zijt in één lichaam; en weest dankbaar.

16 Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander met psalmen en lofzangen en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart.

17 En al wat gij doet met woorden of met werken, *doet* het alles in den naam des Heeren Jezus, dankende God en den Vader door hem.

18 Gij vrouwen, zijt uwen eigen mannen onderdanig, gelijk het betaamt in den Heere.

19 Gij mannen, hebt uwe

vrouwen lief, en wordt niet verbitterd tegen haar.

20 Gij kinderen, zijt *uwen* ouders gehoorzaam in alles, want dat is den Heere welbehagelijk.

21 Gij vaders, tergt uwe kinderen niet, opdat zij niet moedeeloos worden.

22 Gij dienstknechten, zijt in alles gehoorzaam *uwen* heeren naar het vleesch, niet met oogendiensten als menschenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vreezende God.

23 En al wat gij doet, doet dat van harte als den Heere en niet den menschen,

24 wetende dat gij van den Heere zult ontvangen de vergelding der erfenis; want gij dient den Heere Christus.

25 Maar wie onrecht doet, die zal het onrecht dragen dat hij gedaan heeft, en er is geene aanneming des persoons.

HOOFDSTUK 4.

Gij heeren, doet *uwen* dienstknechten recht en gelijk, wetende dat ook gij eenen Heere hebt in de hemelen.

2 Houdt sterk aan in het gebed, en waakt in hetzelfde met dankzegging;

3 biddende *metéén* ook voor ons, dat God ons de deur des Woords opene, om te spreken de verborgenheid van Christus, om welke ik ook gebonden ben,

4 opdat ik dezelve mag openbaren gelijk ik moet spreken.

5 Wandelt met wijsheid bij degenen die buiten zijn, den bekwamen tijd uitkoopende.

6 Uw woord zij altijd in aangenaamheid, met zout besprengd, opdat gij moogt weten hoe gij een iegelijk moet antwoorden.

7 Alle mijne zaken zal u bekend maken Tychicus, de geliefde broeder en getrouwe

dienaar in der

8 den einde opdat

uwe met

9 met wen e

welke u alle

hier is

10 U medegede nee

gaande ontvan

u kom

11 en welke

deze a beiders

die mi weest

12 U de uw van Ch

voor u gij sta

DE

TE

Paul

mothe

Thessa

God de

Jezus

en vree

en den

2 Wij

u allen

in onze

3 zond

de het

dienaar en mededienstknecht in den Heere.

8 denwelken ik tot hetzelfde einde tot u gezonden heb, opdat hij uwe zaken wete en uwe harten vertrooste;

9 met Onésimus den getrouwen en geliefden broeder, dewelke uit de uwen is; zij zullen u alles bekend maken dat hier is.

10 U groet Aristarchus mijn medegevangene, en Marcus de neef van Barnabas, (aangaande welken gij bevelen ontvangen hebt: zoo hij tot u komt, ontvangt hem),

11 en Jezus, gezegd Justus, welke uit de besnijdenis zijn: deze allen zijn mijne medearbeiders in het Koninkrijk Gods, die mij eene vertroosting geweest zijn.

12 U groet Epafras die uit de uwen is, een dienstknecht van Christus altijd strijdende voor u in de gebeden, opdat gij staan moogt volmaakt en

volkomen in al den wil Gods.

13 Want ik geef hem getuigenis dat hij grooten ijver heeft over u en degenen die in Laodicéa zijn en degenen die in Hierapolis zijn.

14 U groet Lucas de medicijnmeester, de geliefde, en Demas.

15 Groet de broederen die in Laodicéa zijn, en Nymfas, en de gemeente die in zijn huis is.

16 En wanneer deze zendbrief van u zal gelezen zijn, maakt dat die ook in de gemeente der Laodicenzen gelezen worde, en dat ook gij dien leest die uit Laodicéa geschreven is.

17 En zegt aan Archippus: Zie op de bediening die gij aangenomen hebt in den Heere, dat gij die vervult.

18 De groetenis met mijne hand, van Paulus. Gedenkt mijne banden. De genade zij met u. Amen.

DE EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENZEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicenzen, welke is in God den Vader en den Heere Jezus Christus: genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

2 Wij danken God altijd over u allen, uwer gedachtig zijnde in onze gebeden;

3 zonder ophouden gedenkende het werk uws geloofs, en

den arbeid der liefde, en de verdraagzaamheid der hope op onzen Heere Jezus Christus, voor onzen God en Vader;

4 wetende, geliefde broeders, uwe verkiezing van God.

5 Want ons Evangelie is onder u niet alleen in woorden geweest, maar ook in kracht, en in den Heiligen Geest, en in vele verzekerdheid, gelijk gij weet hoedanigen wij onder u geweest zijn om uwentwille.

6 En gij zijt onze navolgers geworden en des Heeren, het

Woord aangenomen hebbende in vele verdrukking, met blijdschap des Heiligen Geestes,

7 alzoo dat gij voorbeelden geworden zijt allen den geloovigen in Macedonië en Achaje.

8 Want van u is het Woord des Heeren ruchtbaar geworden niet alleen in Macedonië en Achaje, maar ook in alle plaatsen is uw geloof dat *gij* op God *hebt* uitgegaan, zoodat wij niet van noode hebben iets *daarvan* te spreken.

9 Want zijzelve verkondigen van ons, hoedanigen ingang wij tot u hebben, en hoe gij tot God bekeerd zijt van de afgoden, om den levenden en waarachtigen God te dienen,

10 en zijnen Zoon uit de hemelen te verwachten, denwelken hij uit de dooden opgewekt heeft, *namelijk* Jezus, die ons verlost van den toekomenden toorn.

HOOFDSTUK 2.

- Want gij weet zelve, broeders, onzen ingang tot u, dat die niet ijdel is geweest;

2 maar hoewel wij te voren geleden hadden, en ook ons smaadheid aangedaan was, gelijk gij weet, te Filippi, zoo hebben wij *nochtans* vrijmoedigheid gebruikt in onzen God, om het Evangelie Gods tot u te spreken in veel strijd.

3 Want onze vermaning is niet geweest uit verleiding, noch uit onreinigheid, noch met bedrog;

4 maar gelijk wij van God beproefd zijn geweest, dat ons het Evangelie zoude toebetrouwd worden, alzoo spreken wij, niet als menschen behagende, maar Gode, die onze harten beproeft.

5 Want wij hebben nooit met pluimstrijkende woorden omggaan, gelijk gij weet, noch met *eenig* bedeksel van gierigheid, God is getuige;

6 noch zoekende eer uit menschen, noch van u noch van anderen; hoewel wij u tot last konden zijn als Christus Apostelen;

7 maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u, gelijk als een voedster hare kinderen koestert,

8 alzoo wij, tot u zeer genegen zijnde, hebben u gaarne willen mededeelen niet alleen het Evangelie Gods, maar ook onze eigene zielen, daarom omdat gij ons lief geworden waart.

9 Want gij gedenkt, broeders, onzen arbeid en moeite; want nacht en dag werkende, opdat wij niemand onder u zouden lastig zijn, hebben wij het Evangelie Gods onder u gepredikt.

10 Gij zijt getuigen en God, hoe heilighijk en rechtvaardighijk en onberispelij wij u die geloof geweest zijn:

11 gelijk gij weet, hoe wij een iegelijk van u, als een vader zijne kinderen, vermaanden en vertroostten,

12 en betuigden dat gij zoudt wandelen waardighijk Gode, die u roept tot zijn Koninkrijk en heerlijkheid.

13 Daarom danken wij ook God zonder ophouden, dat als gij het Woord der prediking Gods van ons ontvangen hebt, gij dat aangenomen hebt niet *als* der menschen woord, maar (gelijk het waarlijk is) *als* Gods Woord, dat ook werkt in u die geloof.

14 Want gij, broeders, zijt navolgers geworden der gemeenten Gods die in Judëa zijn in Christus Jezus; dewijl ook gij hetzelfde geleden hebt van uwe eigene medeburgers, gelijk als zij van de Joden;

15 welke ook gedood hebben den Heere Jezus en hunne eigene Profeten, en ons hebben vervolgd, en Gode niet behagen, en alle menschen tegen zijn,

16 en ken to zalig n zij al vullen over l

17 Ma u berod een k het aa

hart, diger l gezicht begeer

18 Da willen lus) e maar belet.

19 Wa of blij roems! voor o tus in

20 Wa lijkhede

Daar langer hebben willen

2 en h theüs, dienaar der in k

tus, on te ver geloof, 3 opd

worde want g hiertoe

4 Wan waren, wij zou gelijk o weet h

5 Daar niet lan gen, he uw gelo misschi de verz arbeid i

16 en ons verhinderen te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden; opdat zij altijd hunne zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot het einde.

17 Maar wij, broeders, van u beroofd geweest zijnde voor een kleine wijle tijds, naar het aangezicht, niet naar het hart, hebben ons te overvloediger benaardigd om uw aangezicht te zien, met groote begeerte.

18 Daarom hebben wij tot u willen komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal, maar de satan heeft *het* ons belet.

19 Want welke is onze hoop of blijdschap of kroon des roems? Zijt gij die ook niet, voor onzen Heere Jezus Christus in zijne toekomst?

20 Want gij zijt onze heerlijkheid en blijdschap.

HOOFDSTUK 3.

Daarom *deze* begeerte niet langer kunnende verdragen, hebben wij gaarne te Athene willen alléén gelaten worden.

2 en hebben gezonden Timotheüs, onzen broeder, en Gods dienaar, en onzen medearbeider in het Evangelie van Christus, om u te versterken en u te vermanen aangaande uw geloof.

3 opdat niemand bewogen worde in deze verdrukkingen; want gij weet zelve dat wij hiertoe gesteld zijn.

4 Want ook toen wij bij u waren, voorzeiden wij u dat wij zouden verdrukt worden, gelijk ook geschied is, en gij weet het.

5 Daarom ook *deze* begeerte niet langer kunnende verdragen, heb ik *hem* gezonden om uw geloof te verstaan, of niet misschien de verzoeker u zoude verzocht hebben en onze arbeid ijdel zoude wezen.

6 Maar als Timotheüs nu van ulieden tot ons gekomen was, en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde, en dat gij altijd goede gedachtenis van ons hebt, zeer begeerig zijnde om ons te zien, gelijk wij ook om ulieden:

7 zoo zijn wij daarom, broeders, over u in al onze verdrukking en nood vertroost geworden door uw geloof;

8 want nu leven wij, indien gij *vaststaat* in den Heere.

9 Want wat dankzegging kunnen wij Gode tot vergelding wedergeven voor u, van wege al de blijdschap waarmede wij ons om uwentwille verblijden voor onzen God,

10 nacht en dag zeer overvloediglijk biddende om uw aangezicht te mogen zien, en te volmaken hetgeen aan uw geloof ontbreekt.

11 Doch onze God en Vader zelf en onze Heere Jezus Christus richte onzen weg tot u.

12 En de Heere vermeerderde u en make u overvloedig in de liefde jegens elkander en jegens allen, gelijk wij ook zijn jegens u;

13 opdat hij uwe harten versterke om onberispelijk te zijn in heiligmaking voor onzen God en Vader, in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus met alle zijne heiligen.

HOOFDSTUK 4.

Voorts dan, broeders, wij bidden en vermanen u in den Heere Jezus, gelijk gij van ons ontvangen hebt hoe gij moet wandelen en Gode behagen, dat gij *daarin* meer overvloedig wordt.

2 Want gij weet wat bevelen wij u gegeven hebben door den Heere Jezus.

3 Want dit is de wil Gods, uwe heiligmaking: dat gij u onthoudt van de hoerij,

4 dat een iegelijk van u wete

zijn vat te bezitten in heiligmaking en cere.

5 niet in *kwade* beweging der begeerlijkheid, gelijk als de heidenen die God niet kennen.

6 Dat niemand zijnen broeder vertrede noch bedriege in *zijne* handeling; want de Heere is een wreker over dit alles, gelijk wij u ook te voren gezegd en betuigd hebben.

7 Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid, maar tot heiligmaking.

8 Zoo dan wie *dit* verwerpt, die verwerpt geen mensch, maar God, die ook zijnen Heiligen Geest in ons heeft gegeven.

9 Van de broederlijke liefde nu hebt gij niet van noode dat ik u schrijve, want gijzelve zijt van God geleerd om elkander lief te hebben.

10 Want gij doet ook hetzelfde aan alle de broederen die in geheel Macedonië zijn. Maar wij vermanen u, broeders, dat gij meer overvloedig wordt,

11 en dat gij u benaastigt stil te zijn en uwe eigene dingen te doen, en te werken met uwe eigene handen, gelijk wij u bevolen hebben.

12 opdat gij eerlijk wandelt bij degenen die buiten zijn, en geen ding van noode hebt.

13 Doch, broeders, ik wil niet dat gij onwetende zijt van degenen die ontslapen zijn, opdat gij niet bedroefd zijt gelijk als de anderen, die geene hope hebben.

14 Want indien wij gelooven dat Jezus gestorven is en opgestaan, alzóó zal ook God degenen die ontslapen zijn in Jezus wederbrengen met hem.

15 Want dat zeggen wij u door het Woord des Heeren, dat wij die levend overblijven zullen tot de toekomst des Heeren, niet zullen vóórkomen degenen die ontslapen zijn.

16 Want de Heere zelf zal met een geroep met de stem des

Archangels en met de bazuin Gods, nederdalen van den hemel; en die in Christus gestorven zijn, zullen eerst opstaan;

17 daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen te zamen met hen opgenomen worden in de wolken, den Heere tegemoet, in de lucht; en alzoo zullen wij altijd met den Heere wezen.

18 Zoo dan vertroost elkander met deze woorden.

HOOFDSTUK 5.

Maar van de tijden en de gelegenheden, broeders, hebt gij niet van noode dat men u schrijve.

2 Want gij weet zelve zeer wel, dat de dag des Heeren alzóó zal komen gelijk een dief in den nacht.

3 Want wanneer zij zullen zeggen: Het is vrede en zonder gevaar, dan zal een haastig verderf hen overkomen, gelijk de barensood eene bevruchte vrouw, en zij zullen het geenszins ontvlieden.

4 Maar gij, broeders, gij zijt niet in duisternis, dat u die dag als een dief zoude bevangen.

5 Gij zijt allen kinderen des lichts en kinderen des dags, wij zijn niet des nachts noch der duisternis.

6 Zoo laat ons dan niet slapen gelijk als de anderen, maar laat ons waken en nuchteren zijn.

7 Want die slapen, slapen des nachts, en die dronken zijn, zijn des nachts dronken.

8 Maar wij die des dags zijn, laat ons nuchteren zijn, aangedaan hebbende het borstwapen des geloofs en der liefde, en tot een helm de hoop der zaligheid.

9 Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, maar tot verkrijging der zaligheid door onzen Heere Jezus Christus,

10 die opdat v ken he zamen

11 Da der, e gelijk

12 En erkent arbeide zijn in manen.

13 en a de, om vreedza

14 En vermaa vertroo onderst lankmo

15 Zie voor kv maar ja na, zo jegens

16 Ver

17 Bid

DE T

TH

F

Paulus motheüs Thessale God onz Jezus C 2 gena God onz Jezus C 3 Wij r danken lijk bill loof zeer van een

10 die voor ons gestorven is, opdat wij, hetzij dat wij waken hetzij dat wij slapen, te zamen met hem leven zouden.

11 Daarom vermaant elkander, en sticht de één den ander, gelijk gij ook doet.

12 En wij bidden u, broeders, erkent degenen die onder u arbeiden en uwe voorstanders zijn in den Heere en u vermanen,

13 en acht ze zeer veel in liefde, om huns werks wille. Zijt vreedzaam onder elkander.

14 En wij bidden u, broeders, vermaant de ongeregelden, vertroost de kleinmoedigen, ondersteunt de zwakken, zijt lankmoedig jegens allen.

15 Ziet dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergelde, maar jaagt allen tijd het goede na, zoo jegens elkander als jegens allen.

16 Verblijdt u te allen tijd.

17 Bidt zonder ophouden.

18 Dankt God in alles; want dit is de wil Gods in Christus Jezus over u.

19 Bluscht den Geest niet uit.

20 Veracht de Profetieën niet.

21 Beproeft alle dingen: behoudt het goede.

22 Onthoudt u van allen schijn des kwaads.

23 En de God des vredes zelf heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard in de toekomst onzes Heeren Jezus Christus.

24 Hij die u roept is getrouw, die het ook doen zal.

25 Broeders, bidt voor ons.

26 Groet alle de broeders met eenen heiligen kus.

27 Ik bezweer ulieden bij den Heere, dat deze zendbrief allen den heiligen broederen gelezen worde.

28 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met ulieden. Amen.

DE TWEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

THESSALONICENZEN.

HOOFDSTUK 1.

Paulus en Silvanus en Timotheüs aan de gemeente der Thessalonicenzen, welke is in God onzen Vader en den Heere Jezus Christus:

2 genade zij u en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

3 Wij moeten God allen tijd danken over u, broeders, gelijk billijk is, omdat uw geloof zeer wast, en dat de liefde van een iegelijk van u allen

jegens elkander overvloedig wordt,

4 alzoo dat wijzelve van u roemen in de gemeente Gods, over uw lijdzaamheid en geloof in alle uwe vervolgingen en verdrukkingen die gij verdraagt:

5 een bewijs van Gods rechtvaardig oordeel, opdat gij waardig geacht wordt het Koninkrijk Gods voor hetwelk gij ook lijdt;

6 alzoo het recht is bij God, verdrukking te vergelden den genen die u verdrukken,

7 en u die verdrukt wordt verkwikking met ons, in de openbaring des Heeren Jezus van den hemel met de Engelen zijner kracht,

8 met vlammend vuur wraak doende over degenen die God niet kennen, en over degenen die het Evangelie onzes Heeren Jezus Christus niet gehoorzaam zijn;

9 dewelke zullen tot straf lijden het eeuwig verderf van het aangezicht des Heeren en van de heerlijkheid zijner sterkte,

10 wanneer hij zal gekomen zijn om verheerlijkt te worden in zijne heiligen, en wonderbaar te worden in allen die gelooven (overmits onze getuigenis onder u is geloofd geworden) in dien dag.

11 Waarom wij ook altijd bidden voor u, dat onze God u waardig achte der roeping, en vervulle al het welbehagen zijner goedheid, en het werk des geloofs met kracht;

12 opdat de naam onzes Heeren Jezus Christus verheerlijkt worde in u, en gij in hem, naar de genade van onzen God en den Heere Jezus Christus.

HOOFDSTUK 2.

En wij bidden u, broeders, door de toekomst onzes Heeren Jezus Christus en onze toevergadering tot hem,

2 dat gij niet haastelijk bewogen wordt van verstand, of verschrikt, noch door geest, noch door woord, noch door zendbrief als van ons *geschreven*, alsof de dag van Christus aanstaande ware.

3 Dat u niemand verleide in eenigerlei wijs; want *die komt niet* tenzij dat eerst de afval gekomen zij, en dat geopenbaard zij de mensch der zonde, de zoon des verderfs,

4 die zich tegenstelt en verheft boven al wat God ge-

naamd of *als God* geëerd wordt, alzoo dat hij in den Tempel Gods als een God zal zitten, zichzelf vertoonende dat hij God is.

5 Gedenkt gij niet dat ik nog bij u zijnde u deze dingen gezegd heb?

6 En nu wat *hem* wederhoudt weet gij, opdat hij geopenbaard worde te zijner eigen tijd.

7 Want de verborgenheid der ongerechtigheid wordt alreede gewrocht; alleenlijk die hem nu wederhoudt, *die zal hem wederhouden* totdat hij uit het midden zal *weggedaan* worden;

8 en alsdan zal de ongerechtigte geopenbaard worden, denwelken de Heere verdoen zal door den geest zijnsmonds, en te niet maken door de verschijning zijner toekomst,

9 *hem zeg ik*, wiens toekomst is naar de werking des satans, in alle kracht en teekenen en wonderen der leugen,

10 en in alle verleiding der onrechtvaardigheid in degenen die verloren gaan, daarom dat zij de liefde der waarheid niet aangenomen hebben om zalig te worden.

11 En daarom zal God hun zenden eene kracht der dwaling, dat zij de leugen zouden gelooven;

12 opdat zij allen veroordeeld worden, die de waarheid niet geloofd hebben, maar een welbehagen hebben gehad in de ongerechtigheid.

13 Maar wij zijn schuldig altijd God te danken over u, broeders, die van den Heere bemind zijt, dat God u van den beginne verkoren heeft tot zaligheid, in heiligmaking des Geestes en geloof der waarheid;

14 waartoe hij u geroepen heeft door ons Evangelie, tot verkrijging der heerlijkheid onzes Heeren Jezus Christus.

15 Zoo dan, broeders, staat vast, en houdt de inzettingen

die u g
ons wo
zendbri
16 en o
tus zelf
die on
geven h
troostin
nade,
17 vert
versterk
en werl

E

Voort
ons, o
Heeren
verheerl
bij u,
2 en op
worden
booze m
loof is r
3 Maar
die u za
ren van
4 En wi
den Heer
u bevele
zult.
5 Doch
harten t
tot de lij
tus.
6 En wi
in den n
zus Chri
trekt aan
die onge
niet naar
van ons
7 Want g
ons behoe
wij hebbe
gedragen

wordt,
Tempel
zitten,
dat hij

ik nog
gen ge-

erhoudt
nbaard
tijd.

heid der
alreede
ie hem
al hem

uit het
worden;
gerech-

den, den-
oen zal
monds,

de ver-
nst,
bekomst

satans,
enen en

ing der
legenen
rom dat
heid niet
om zalig

od hun
er dwa-
zouden

oordeeld
heid niet
een wel-
d in de

ldig al-
over u,
n Heere

van den
t tot za-
ing des
r waar-

eroepen
elie, tot
lijkheid
Christus.

s, staat
ettingen

die u geleerd zijn, hetzij door
ons woord hetzij door onzen
zendbrief:

16 en onze Heere Jezus Chris-
tus zelf, en onze God en Vader
die ons heeft liefgehad, en ge-
geven heeft eene eeuwige ver-
troosting en goede hope in ge-
nade,

17 vertrooste uwe harten, en
versterke u in alle goed woord
en werk.

HOOFDSTUK 3.

Voorts, broeders, bidt voor
ons, opdat het woord des
Heeren *zijn*en loop hebbe, en
verheerlijkt worde gelijk ook
bij u,

2 en opdat wij mogen verlost
worden van de ongeschikte en
booze menschen; want het ge-
loof is niet aller.

3 Maar de Heere is getrouw,
die u zal versterken en bewa-
ren van den booze.

4 En wij vertrouwen van u in
den Heere, dat gij hetgeen wij
u bevelen ook doet en doen
zult.

5 Doch de Heere richte uwe
harten tot de liefde Gods en
tot de lijdzaamheid van Chris-
tus.

6 En wij bevelen u, broeders,
in den naam onzes Heeren Je-
zus Christus, dat gij u ont-
trekt aan een iegelijk broeder
die ongeregeld wandelt, en
niet naar de inzetting die hij
van ons ontvangen heeft.

7 Want gijzelve weet hoe men
ons behoort na te volgen; want
wij hebben ons niet ongeregeld
gedragen onder u,

8 en wij hebben geen brood
bij iemand gegeten voor niet,
maar in arbeid en moeite,
nachten dag werkende, opdat
wij niet iemand van u zouden
lastig zijn:

9 niet dat wij de macht niet
hebben, maar opdat wij ons-
zelve u geven zouden *tot* een
voorbeeld om ons na te vol-
gen.

10 Want ook toen wij bij u
waren, hebben wij u dit be-
velen, dat zoo iemand niet wil
werken, hij ook niet etc.

11 Want wij hooren dat
sommigen onder u ongere-
geld wandelen, niet werken-
de maar ijdele dingen doende.

12 Doch de zoodanigen beve-
len en vermanen wij door on-
zen Heere Jezus Christus, dat
zij met stilheid werkende hun
eigen brood eten.

13 En gij, broeders, vertraagt
niet in goed te doen.

14 Maar indien iemand ons
woord, door dezen brief *ge-
schreven*, niet gehoorzaam is,
teekent dien, en vermengt u
niet met hem, opdat hij be-
schaamd worde;

15 en houdt *hem* niet als eenen
vijand, maar vermaant *hem* als
eenen broeder.

16 De Heere nu des vredes zelf
geve u vrede te allen tijd in al-
lerlei wijze. De Heere zij met
u allen.

17 De groetenis met mijne
hand van Paulus; hetwelk is
een teeken in iederen zend-
brief: alzóó schrijf ik.

18 De genade onzes Heeren
Jezus Christus zij met u allen
Amen.

EERSTE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel van Jezus Christus, naar het bevel van God onzen Zaligmaker, en den Heere Jezus Christus *die* onze hope is,

2 aan Timotheüs *mijnen* oprechten zoon in het geloof: genade, barmhartigheid, vrede zij u van God onzen Vader en Christus Jezus onzen Heere.

3 Gelijk ik u vermaand heb dat gij te Efeze zoudt blijven, als ik naar Macedonië reisde, *zoo vermaan ik het u nog*, opdat gij sommigen beveelt geene andere leer te leeren,

4 noch zieh te begeven tot fabelen en oneindige geslachtenrekeningen, welke meer *twistvragen* voortbrengen dan stichting Gods die in het geloof is.

5 Maar het einde des gebods is liefde uit een rein hart en *uit* eene goede consciëntie en *uit* een ongeveinsd geloof,

6 waarvan sommigen afgeweken zijnde, hebben zich gewend tot ijdelspreking;
7 willende leeraars der wet zijn, niet verstaande wat zij zeggen, noch wat zij bevestigen.

8 Doch wij weten dat de wet goed is, zoo iemand die wettelijk gebruikt,

9 en hij dit weet, dat den rechtvaardige de wet niet is gezet, maar den ongerechten en den halsstarrigen, den god-

deloozen en den zondaren, den onheiligen en den ongodelijken, den vadermoorders en den moedermoorders, den doodslagers.

10 den hoereerders, dien die bij mannen liggen, den menschen-dieven, den leugenaars, den meenedigen, en zoo er iets anders tegen de gezonde leer is,

11 naar het Evangelie der heerlijkheid des zaligen Gods, dat mij toebetrouwd is.

12 En ik dank hem die mij bekrachtigd heeft, *namelijk* Christus Jezus onzen Heere, dat hij mij getrouw geacht heeft, *mij* in de bediening gesteld hebbende,

13 die te voren een *godslasteraar* was en een vervolger en een verdrukker; maar mij is barmhartigheid geschied, dewijl ik het onwetend gedaan heb in *mijn* ongeloovigheid:

14 doch de genade onzes Heeren is zeer overvloedig geweest, met geloof en liefde die daar is in Christus Jezus.

15 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig, dat Christus Jezus in de wereld gekomen is om de zondaren zalig te maken, van welke ik de voornaamste ben;

16 maar *dáárom* is mij barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij, die de voornaamste ben, al *zijne* lankmoedigheid zoude betoonen, tot een voorbeeld derge-

nen di
ten eer
17 De
wen, d
onzien
Ged,
in alle
18 Di
mijn z
naar d
vooraf
den go
19 ho
eene g
somm
de, in
geleden
20 on
en Ale
overge
zouden
teren.

Ik v
dingen
smeek
biddin
alle m
2 voo
in hoe
een ge
mogen
eerbaa
3 Wa
naam
maker
4 we
schen
nisse
5 Wa
is ook
der n
Christ
6 die
tot eer
zijnde
tijd;
7 wa
Predik
de wa
liege
heiden
heid.
8 Ik v

nen die in hem gelooven zullen ten eeuwigten leven.

17 Den Koning nu der eeuwen, den onverderfelijken, den onzienlijken, den alleen wijzen God, zij eere en heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

18 Dit gebod beveel ik u, mijn zoon Timotheüs, dat gij naar de Profetiën die over u voorafgegaan zijn, in dezelve den goeden strijd strijdt,

19 houdende het geloof, en eene goede conscientie; welke sommigen verstooten hebbende, in het geloof schipbreuk geleden hebben:

20 onder welke is Hymenëus en Alexander, die ik den satan overgegeven heb, opdat zij zouden leeren niet meer te lasteren.

HOOFDSTUK 2.

Ik vermaan dan vóór alle dingen, dat er gedaan worden smeeingen, gebeden, voorbiddingen, dankzeggingen voor alle menschen,

2 voor Koningen en allen die in hoogheid zijn, opdat wij een gerust en stil leven leiden mogen in alle godzaligheid en eerbaarheid.

3 Want dat is goed en aangenaam voor God onzen Zaligmaker,

4 welke wil dat alle menschen zalig worden en tot kennis der waarheid komen.

5 Want daar is één God, daar is ook één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus,

6 die zichzelf gegeven heeft tot een rantsoen voor allen, zijnde de getuigenis te zijner tijd;

7 waartoe ik gesteld ben een Prediker en Apostel, (ik zeg de waarheid in Christus, ik liege niet), een leeraar der heidenen in geloof en waarheid.

8 Ik wil dan dat de mannen

bidden in alle plaatsen, opheffende heilige handen, zonder toorn en twisting;

9 desgelijks ook dat de vrouwen in een eerbaar gewaad met schaamte en matigheid zichzelf versieren, niet in vlechtingen *des haars*, of goud, of paarden, of kostelijke kleding,

10 maar (hetwelk den vrouwen betaamt die de godvruchtigheid belijden) door goede werken.

11 Eene vrouw late zich leeren in stilheid, in alle onderdanigheid;

12 doch ik laat de vrouw niet toe dat ze leere, noch over den man heersche, maar wil dat ze in stilheid zij.

13 Want Adam is eerst gemaakt, daarna Eva;

14 en Adam is niet verleid geworden, maar de vrouw verleid zijnde is in overtreding geweest.

15 Doch zij zal zalig worden in kinderen te baren, zoo zij blijft in geloof en liefde en heiligmaking met matigheid.

HOOFDSTUK 3.

Dit is een getrouw woord: zoo iemand tot eens Opzieners ambt lust heeft, die begeert een treffelijk werk.

2 Een Opziener dan moet onberispelijk zijn, ééner vrouwe man, wakker, matig, eerbaar, gaarne herbergende, bekwaam om te leeren;

3 niet geneigd tot den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzoeker, maar bescheiden, geen vechter, niet geldgierig

4 die zijn eigen huis wél regeert, *zoue* kinderen in onderdanigheid houdende met alle stemmigheid;

5 (want zoo iemand zijn eigen huis niet weet te regeeren, hoe zal hij voor de gemeente Gods zorg dragen?)

6 geen nieuweling, opdat hij

niet opgeblazen worde en in het oordeel des duivels valle.

7 En hij moet ook een goede getuigenis hebben van degenen die buiten zijn, opdat hij niet valle in smaadheid en in den strik des duivels.

8 De Diakenen insgelijks moeten eerbaar zijn, niet tweetongig, niet die zich tot veel wijn begeven, geen vuilgewinzoekers;

9 houdende de verborgenheid des geloofs in eene reine conscientie.

10 En dat deze ook eerst beproefd worden, en dat ze daarna dienen, zoo zij onbestraffelijk zijn.

11 De vrouwen insgelijks moeten eerbaar zijn, geen lasteraars, wakker, getrouw in alles.

12 Dat de Diakenen ééner vrouwe mannen zijn, die hunne kinderen en hunne eigene huizen wel regeeren.

13 Want die wel gediend hebben verkrijgen zichzelf eenen goeden opgang en veel vrijmoedigheid in het geloof, hetwelk is in Christus Jezus.

14 Deze dingen schrijf ik u, hopende zeer haast tot u te komen;

15 maar zoo ik vertoeve, opdat gij moogt weten hoe men in het Huis Gods moet verkeeren, hetwelk is de gemeente des levenden Gods, een pilaar en vastigheid der waarheid.

16 En buiten allen twijfel, de verborgenheid der godzaligheid is groot: God is geopenbaard in het vleesch, is gerechtvaardigd in den Geest, is gepredikt onder de heidenen, is geloofd in de wereld, is opgenomen in heerlijkheid.

HOOFDSTUK 4.

Doch de Geest zegt duidelijk, dat in de laatste tijden som-

migen zullen afvallen van het geloof, zich begevende tot verleidende geesten en leeringen der duivelen.

2 door geveinsdheid der leugensprekers, hebbende hunne eigene conscientie als met een brandijzer toegeschroeid;

3 verbiedende te huwen, gebiedende van spijsen te onthouden die God geschapen heeft tot nuttiging met dankzegging voor de geloovigen en die de waarheid hebben bekend.

4 Want alle schepsel Gods is goed, en er is niets verwerpelijk, met dankzegging genomen zijnde;

5 want het wordt geheiligd door het woord Gods en door het gebed.

6 Als gij deze dingen den broederen voorstelt, zoo zult gij een goed dienaar van Jezus Christus zijn, opgevoed in de woorden des geloofs en der goede leer welke gij achtervolgd hebt.

7 Maar verwerp de ongoddelijke en oudwijsche fabelen; en oefen uzelfen tot godzaligheid.

8 Want de lichamelijke oefening is tot weinig nut, maar de godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de belofte des tegenwoordigen en des toekomstigen levens.

9 Dit is een getrouw woord en alle aanneming waardig.

10 Want hiertoe arbeiden wij ook en worden gesmaad, omdat wij gehoopt hebben op den levenden God, die een behouder is aller menschen, maar allermeest der geloovigen.

11 Beveel deze dingen en leer ze.

12 Niemand verachte uwe jonkheid; maar wees een voorbeeld der geloovigen in het woord, in wandel, in liefde, in den geest, in geloof, in reinigheid.

13 Houd áán in 't lezen, in 't

vermar
ik kom

14 Ver
in u is
de prof
handen

15 Bee
hierin

men op
16 He
de leer
dat do
behoud

Beste
hardeli
als een
broede

2, de
ders, c
alle re
3 Eer
lijk we

4 Ma
kinder
ren, d
hun e
te oefe
ren we
want d
voor G

5 Die
en alle
op God
gen en

6 ma
volgt,

7 En
berisp

8 Doc
en voe
nooten
het ge
erger c

9 Da
worde
zestig
vrouw

10 ge
goede
opgeve
heeft
heilige
schen

vermanen, in 't leeren, totdat ik kom.

14 Verzuim de gave niet die in u is, die u gegeven is door de profetie, met oplegging der handen des Ouderlingschaps.

15 Bedenk deze dingen, wees hierin bezig, opdat uw toemen openbaar zij in alles.

16 Heb acht op uzelf en op de leer, volhard in deze. Want dat doende zult gij en uzelf behouden en die u hooren.

HOOFDSTUK 5.

Bestraf eenen ouden *man* niet hardelijk, maar vermaan *hem* als eenen vader, de jonge als broeders.

2 de oude *vrouwen* als moeders, de jonge als zusters in alle reinigheid.

3 Eer de weduwen die waarlijk weduwen zijn.

4 Maar zoo eenige weduwe kinderen heeft of kinds kinderen, dat die leeren eerst aan hun eigen huis godzaligheid te oefenen, en den voorouderen wedervergelding te doen; want dit is goed en aangenaam voor God.

5 Die nu waarlijk weduwe is en alléén gelaten, die hoopt op God, en blijft in smeekingen en gebeden nacht en dag;

6 maar die haren wellust volgt, die is levende gestorven.

7 En beveel dit, opdat zij onberispelijk zijn.

8 Doch zoo iemand de zijnen en voornamelijk *zijne* huisgenooten niet verzorgt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongelovige.

9 Dat eene weduwe gekozen worde niet minder dan van zestig jaren, welke ééns mans vrouw geweest is,

10 getuigenis hebbende van goede werken, zoo zij kinderen opgevoed heeft, zoo zij *gaarne* heeft geherbergd, zoo zij der heiligen voeten heeft gewaschen, zoo zij den verdrukten

genoegzame hulpe gedaan heeft, zoo zij alle goed werk nagetracht heeft.

11 Maar neem de jonge weduwen niet aan; want als zij weelderig geworden zijn tegen Christus, zoo willen zij huwen,

12 hebbende *haar* oordeel, omdat zij *haar* eerste geloof hebben te niet gedaan.

13 En metéén ook leeren zij ledig omgaan bij de huizen, en zijn niet alleen ledig, maar ook klapachtig en ijdele dingen doende, sprekende hetgeen niet betaamt.

14 Ik wil dan dat de jonge *weduwen* huwen, kinderen tellen, het huis regeeren, geen oorzaak van lastering aan de wederpartij geven.

15 Want eenigen hebben zich alreede afgewend achter den satan.

16 Zoo eenig geloovig *man* of geloovige *vrouw* weduwen heeft, dat die haar genoegzame hulpe doe, en dat de gemeente niet bezwaard worde, opdat zij aan degenen die waarlijk weduwen zijn genoegzame hulpe doen mag.

17 Dat de Ouderlingen die wél regeeren dubbele eer waardig geacht worden, voornamelijk die arbeiden in het woord en de leer.

18 Want de Schrift zegt: Eenen dorschenden os zult gij niet mulbanden. En: De arbeider is zijn loon waardig.

19 Neem tegen eenen Ouderling geene beschuldiging aan, anders dan onder twee of drie getuigen.

20 Bestraf die zondigen in tegenwoordigheid van allen, opdat ook de anderen vreeze mogen hebben.

21 Ik betuig voor God en den Heere Jezus Christus en de uitverkoren Engelen, dat gij deze dingen onderhoudt zonder vooroordeel, niets doende naar toegenegenheid.

22 Leg niemand haastelijk de

handen op, en heb geen gemeenschap aan anderer zonden. Bewaar uzelf rein.

23 Drink niet langer water *alleen*, maar gebruik een weinig wijn, om uwe maag en menigvuldige zwakheden.

24 Van sommige menschen zijn de zonden te voren openbaar, en gaan vooraf tot *hunne* veroordeeling, en in sommigen ook volgen zij na.

25 Desgelijks ook de goede werken zijn te voren openbaar, en daar het anders mede gelegen is, kunnen niet verborgen worden.

HOOFDSTUK 6.

De dienstknechten, zooveel als er onder het juk zijn, zullen hunne heeren alle eere waardig achten, opdat de naam Gods en de leer niet gelasterd worde.

2 En geloovige heeren hebben, zullen ze niet verachten, omdat ze broeders zijn, maar zullen ze te meer dienen, omdat zij geloovig en geliefd zijn, als die dezer weldaad mede deelachtig zijn. Leer en vermaan deze dingen.

3 Indien iemand eene andere leer leert, en niet overeenkomt met de gezonde woorden onzes Heeren Jezus Christus, en met de leer die naar de godzaligheid is,

4 die is opgeblazen en weet niets, maar hij raast omtrent twistvragen en woordenstrijd; uit welke komt nijd, twist, lasteringen, kwade bedenkingen,

5 verkeerde krakeelingen van menschen, die een verdorven verstand hebben, en van de waarheid beroofd zijn, meenende dat de godzaligheid een gewin zij. Wijkaf van dezulken.

6 Doch de godzaligheid is een groot gewin met vergenoeging.

7 Want wij hebben niets in

de wereld gebracht: het is openbaar dat wij ook niet kunnen iets daaruit dragen,

8 maar als wij voedsel en deksel hebben, wij zullen daarmee vergenoegd zijn.

9 Doch die rijk willen worden, vallen in verzoeking en in den strik, en in vele dwaze en schadelijke begeerlijkheden, welke de menschen doen verzinken in verderf en ondergang.

10 Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad: tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof, en hebben zichzelf met vele smarten doorstoken.

11 Maar gij, o mensche Gods, vlied deze dingen, en jaag naar gerechtigheid, godzaligheid, geloof, liefde, lijdzaamheid, zachtmoedigheid.

12 Strijd den goeden strijd des geloofs, grijp naar het eeuwige leven, tot hetwelk gij ook geroepen zijt, en de goede belijdenis beleden hebt voor vele getuigen.

13 Ik beveel u voor God die alle ding levend maakt, en voor Christus Jezus die onder Pontius Pilatus de goede belijdenis betuigd heeft,

14 dat gij dit gebod houdt, onbevlekt en onberispelijk, tot op de verschijning onzes Heeren Jezus Christus;

15 welke te zijner tijd vertoonen zal de zalige en alleen machtige Heere, de Koning der Koningen en Heere der heeren,

16 die alleen onsterfelijkheid heeft, en een ontoegankelijk licht bewoont, denwelken geen mensch gezien heeft, noch zien kan; welken zij eere en eeuwige kracht. Amen.

17 Beveel den rijken in deze tegenwoordige wereld dat zij niet hoogmoedig zijn, noch *hunne* hoop stellen op de ongestadigheid des rijkdoms, maar op den levenden God

die o
verlee

18 da
worde
gaarn
geme

19 le
tot
funda
mend
leven

DE

Pa
zus C

naar
dat

2 aa
liefd

hart
God

Jezu

3 H
van

eene
ik z

dach
nach

4 ze
te z

uwe
met

den

5 a
brer

dat
woo

moet
Eun
dat

6 C
inda

die ons alle dingen rijkelijk verleent om te genieten;

18 dat zij weldadig zijn, rijk worden in goede werken, gaarne mededeelende zijn en gemeenzaam;

19 leggende zichzelf weg tot eenen schat een goed fundament tegen het toekomstige, opdat zij het eeuwige leven verkrijgen mogen.

20 O Timotheüs, bewaar het pand u toebetrouwd, eenen afkeer hebbende van het ongoddelijk ijdel roepen, en van de tegenstellingen der valsche-lijk genaamde wetenschap;

21 dewelke sommigen voor-gevende, zijn van het geloof afgeweken. De genade zij met u. Amen.

DE TWEDE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

TIMOTHEÛS.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een Apostel van Jezus Christus door den wil Gods, naar de belofte des levens, dat in Christus Jezus is,

2 aan Timotheüs *mijnen* geliefden zoon: genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader en Christus Jezus onzen Heere.

3 Ik dank God, dien ik diene van *mijne* voorouderen aan in eene reine conscientie, gelijk ik zonder ophouden uwer gedachtig ben in mijne gebeden nacht en dag,

4 zeer begeerig zijnde om u te zien, als ik gedenk aan uwe tranen, opdat ik moge met blijdschap vervuld worden,

5 als ik mij in gedachtenis breng het ongeveerinsd geloof dat in u is, hetwelk eerst gewoond heeft in uwe grootmoeder Lois en uwe moeder Eunice, en ik ben verzekerd dat het ook in u woont.

6 Om welke oorzaak ik u indachtig maak, dat gij op-

wekt de gave Gods, die in u is door oplegging mijner handen.

7 Want God heeft ons niet gegeven eenen geest der vreesachtigheid, maar der kracht en der liefde en der gematigdheid.

8 Schaam u dan niet der getuigenis onzes Heeren, noch mijns, die zijn gevangene ben; maar lijd verdrukkingen met het Evangelie naar de kracht Gods,

9 die ons heeft zalig gemaakt en geroepen met eene heilige roeping, niet naar onze werken, maar naar zijn eigen voornemen en genade, die ons gegeven is in Christus Jezus vóór de tijden der eeuwen,

10 doch nu geopenbaard is door de verschijning onzes Zaligmakers Jezus Christus, die den dood heeft te niet gedaan, en het leven en de onverderfelijkheid aan het licht gebracht door het Evangelie,

11 waartoe ik gesteld ben een Prediker en een Apostel en een Leeraar der heidenen

12 om welke oorzaak ik ook

deze dingen lijde, maar ik word niet beschaamd; want ik weet wien ik geloofd heb, en ik ben verzekerd dat hij machtig is mijn pand bij *hem* weggelegd te bewaren tot dien dag.

13 Houd het voorbeeld der gezonde woorden, die gij van mij gehoord hebt, in geloof en liefde die in Christus Jezus is:

14 bewaar het goede pand dat u toebetrouwd is, door den Heiligen Geest die in ons woont.

15 Gij weet dit, dat allen die in Azië zijn zich van mij afgewend hebben, onder dewelke is Elygellus en Hermogenes.

16 De Heere geve den huize van Onesiforus barmhartigheid; want hij heeft mij dikwijls verkwikt, en heeft zich mijner keten niet geschaamd;

17 maar als hij te Rome gekomen was, heeft hij mij zeer naarstiglijk gezocht, en heeft mij gevonden.

18 De Heere geve hem dat hij barmhartigheid vinde bij den Heere in dien dag; en hoeveel hij mij te Efeze gediend heeft weet gij zeer wel.

HOOFDSTUK 2.

Gij dan, mijn zoon, word gesterkt in de genade die in Christus Jezus is;

2 en hetgeen gij van mij gehoord hebt onder vele getuigen, betrouw dat aan getrouwe menschen welke bekwaam zullen zijn om ook anderen te leeren.

3 Gij dan lijd verdrukkingen, als een goed krijgsknecht van Jezus Christus.

4 Niemand die in den krijg dient wordt ingewikkeld in de handelingen des leeftochts, opdat hij dien moge behagen die *hem* tot den krijg aangenomen heeft.

5 En indien ook iemand

strijdt, die wordt niet gekroond zoo hij niet wettelijk heeft gestreden.

6 De landman als hij arbeidt, moet alzoo het eerst de vruchten genieten.

7 Merk hetgeen ik zeg; doch de Heere geve u verstand in alle dingen.

8 Houd in gedachtenis dat Jezus Christus uit de dooden is opgewekt, welke is uit den zaden Davids, naar mijn Evangelie,

9 om hetwelk ik verdrukkingen lijd tot de banden toe als een kwaaddoener, maar het Woord Gods is niet gebonden.

10 Daarom verdraag ik alles om de uitverkorenen, opdat ook zij de zaligheid zouden verkrijgen die in Christus Jezus is, met eeuwige heerlijkheid.

11 Dit is een getrouw woord; want indien wij met *hem* gestorven zijn, zoo zullen wij ook met *hem* leven;

12 indien wij verdragen, wij zullen ook met *hem* heerschen; indien wij *hem* verloochen, hij zal ons óók verloochen;

13 indien wij ontrouw zijn, hij blijft getrouw: hij kan zichzelf niet verloochen.

14 Breng deze dingen in gedachtenis, en betuig voor den Heere dat zij geen woordenstrijd voeren, *hetwelk* tot geen ding nut is dan tot verkeerfing der toehoorders.

15 Benaarsig u om uzelfen Gode beproefd voor te stellen, als een arbeider die niet beschaamd wordt, die het Woord der waarheid recht snijdt.

16 Maar stel u tegen het ongoddelijk ijdel roepen; want zij zullen in meerder goddeloosheid toenemen,

17 en hun woord zal voorteten gelijk de kanker; onder welke is Hymenéüs en Filé-

18 d
afgew
opsta
en v
somm

19 E
ment
zegel
die d
iegeli
Chris
gerec

20 I
zijn
veren
en aa
ter c
oneer

21 I
zelve
zal e
heilig
bruik
goed

22 M
heden
naar
liefde
den

rein
23 E
dwaal
weten
voort

24 e
Heer
maar
allen
en di
gen;

25 r
derw
genst
ger t
kente

26 e
moch
vels,
gen

En
ste d
re ti

18 die van de waarheid zijn afgeweken, zeggende dat de opstanding alreede geschied is, en verkeeren het geloof van sommigen.

19 Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen die de zijnen zijn, en: Een iegelijk die den naam van Christus noemt sta af van ongerechtigheid.

20 Doch in een groot huis zijn niet alleen gouden en zilveren vaten, maar ook houten en aarden *vaten*, en sommige ter eere, maar sommige ter on-eere.

21 Indien dan iemand zichzelf van deze reinigt, die zal een vat zijn ter eere, geheiligt en bekwaam tot gebruik des Heeren, tot alle goed werk toe bereid.

22 Maar vlied de begeerlijkheden der jonkheid, en jaag naar rechtvaardigheid, geloof, liefde, vrede met degenen die den Heere aanroepen uit een rein hart.

23 En verwerp de vragen die dwaas en zonder leering zijn, wetende dat ze twistingen voortbrengen;

24 en een dienstknecht des Heeren moet niet twisten, maar vriendelijk zijn jegens allen, bekwaam om te leeren, en die de kwaden kan verdragen;

25 met zachtmoedigheid onderwijzende degenen die tegenstaan, of hun God te eeniger tijd bekeering gawe tot er-kentenis der waarheid,

26 en zij wederom ontwaken mochten uit den strik des duivels, onder welken zij gevangen waren tot zijnen wil.

HOOFDSTUK 3.

En weet dit, dat in de laatste dagen ontstaan zullen zware tijden.

2 Want de menschen zullen zijn eigenlievend, geldgierig, laatzinnig, hoovaardig, lasteraars, den ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig,

3 zonder natuurlijke liefde, onverzoenlijk, achterklappers, onmatig, wreed, zonder liefde tot de goeden,

4 verraders, roekeloos, ongeblazen, meer liefhebbers der wellusten dan liefhebbers Gods.

5 hebbende eene gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelfde verloochend hebben. Heb ook een afkeer van deze.

6 Want van deze zijn het die in de huizen insluipen, en nemen de vrouwkens gevangen die met zonden beladen zijn en door menigerlei begeerlijkheden gedreven worden,

7 *vrouwkens*, die altijd leeren en nimmermeer tot kennis der waarheid kunnen komen.

8 Gelijkerwijs nu Jannes en Jambres Mozes tegenstonden, alzoo staan ook deze de waarheid tegen, menschen verdorven zijnde van verstand, verwerpelijk aangaande het geloof.

9 Maar zij zullen niet meer toeneemen; want hunne uitzinnigheid zal allen openbaar worden, gelijk ook die van gene geworden is.

10 Maar gij hebt achtervolgd mijne leer, wijze van doen, voornemen, geloof, lankmoedigheid, liefde, lijdzaamheid,

11 *mijne* vervolgingen, *mijn* lijden, zooals mij overkomen is in Antiochië, in Iconium en in Lystra: hoedanige vervolgingen ik geleden heb, en de Heere heeft mij uit alle verlost.

12 En ook allen die godzaliglijk willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden.

13 Doch de booze menschen en bedriegers zullen tot erger

voortgaan, verleidende en wordende verleid.

14 Maar blijf gij in hetgeen gij geleerd hebt en waarvan u verzekering gedaan is, wetende van wien gij het geleerd hebt,

15 en dat gij van kinds af de heilige Schriften geweten hebt, die u wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof hetwelk in Christus Jezus is.

16 Al de Schrift is van God ingegeven, en is nuttig tot leering, tot wederlegging, tot verbetering, tot onderwijzing die in de rechtvaardigheid is;

17 opdat de mensche Gods volmaakt zij, tot alle goed werk volmaakt toegerus.

HOOFDSTUK 4.

Ik betuig dan voor God en den Heere Jezus Christus, die de levenden en dooden oordeelen zal in zijne verschijning en in zijn Koninkrijk:

2 predik het Woord; houd aan tijdiglijk, ontijdiglijk; wederleg, bestraf, vermaan in alle lankmoedigheid en leer.

3 Want daar zal een tijd zijn, wanneer zij de gezonde leer niet zullen verdragen; maar kittelachtig zijnde van gehoor, zullen zij zichzelf leeraars opmaken naar hunne eigene begierlijkheden,

4 en zij zullen hun gehoor van de waarheid afwenden, en zullen zich keeren tot fabelen.

5 Maar gij wees wakker in alles, lijd verdrukkingen, doe het werk van een Evangelist, maak dat men van uwen dienst ten volle verzekerd zij.

6 Want ik word nu tot een drankoffer geofferd, en de tijd mijner ontbinding is aanstaande.

7 Ik heb den goeden strijd gestreden, ik heb den loop ge-

eindigd, ik heb het geloof behouden;

8 voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke de Heere, de rechtvaardige Rechter, mij in dien dag geven zal, en niet alleen mij, maar ook allen die zijne verschijning liefgehad hebben.

9 Benaarstig u haastelijk tot mij te komen.

10 Want Demas heeft mij verlaten, hebbende de tegenwoordige wereld liefgekreken, en is naar Thessalonica gereisd, Crescens naar Galatië, Titus naar Dalmatië.

11 Lucas is alleen met mij. Neem Marcus mede en breng hem met u; want hij is mij zeer nut tot den dienst.

12 Maar Tychicus heb ik naar Efeze gezonden.

13 Breng den reismantel mede, dien ik te Troas bij Carpus gelaten heb, als gij komt, en de boeken, inzonderheid de perkamenten.

14 Alexander de kopersmid heeft mij veel kwaad betoond: de Heere vergelde hem naar zijne werken.

15 Van welken wacht gij u óók; want hij heeft onze woorden zeer tegengestaan.

16 In mijne eerste verantwoording is niemand bij mij geweest, maar zij hebben mij allen verlaten. Het worde hun niet toegerekend.

17 Maar de Heere heeft mij bijgestaan en heeft mij bekrachtigd, opdat men door mij ten volle zoude verzekerd zijn van de prediking, en alle heidenen *dezelve* zouden hooren; en ik ben uit den muil des leeuws verlost.

18 En de Heere zal mij verlossen van alle boos werk, en bewaren tot zijn hemelsch Koninkrijk. Denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

19 Groet Prisca en Aquila en het huis van Onesiforus.

20 En bleven te Mil
21 Be
winter
búlu

DE

Paul
Gods
Christ
uitver
kennis
de god
2 in
levens
liegen
de tijd
openba
3 na
de pre
trouw
Gods
Titus
naar l
4 ge
vrede
en der
onzon
5 Om
Creta
geen
zoudt
gij van
derling
bevole
6 indi
is, één
vige
niet te
overda
hoorza

20 Erastus is te Corinthe gebleven, en Trofimius heb ik te Miléte krank gelaten.

21 Benaarstig u om vóór den winter te komen. U groet Eubúlus, en Pudens, en Linus,

en Claudia, en alle de broeders.

22 De Heere Jezus Christus zij met uwen geest. De genade zij met ulieden. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

T I T U S.

HOOFDSTUK 1.

Paulus, een dienstknecht Gods en een Apostel van Jezus Christus naar het geloof der uitverkorenen Gods, en de kennis der waarheid die naar de godzaligheid is,

2 in de hope des eeuwigen levens, welke God, die niet liegen kan, beloofd heeft vóór de tijden der eeuwen, maar openbaard heeft te zijner tijd,

3 *namelijk* zijn Woord, door de prediking die mij toebe-trouwd is, naar het bevel Gods onzes Zaligmakers, aan Titus *mijnen* oprechten zoon naar het gemeen geloof:

4 genade, barmhartigheid, vrede zij u van God den Vader en den Heere Jezus Christus onzen Zaligmaker.

5 Om die oorzaak heb ik u in Creta gelaten, opdat gij hetgeen dat *nog* ontbrak voorts zoudt terechbrengen, en *dat* gij van stad tot stad zoudt Onderlingen stellen, gelijk ik u bevolen heb:

6 indien iemand onberispelijk is, ééner vrouwe man, geloovige kinderen hebbende, die niet te beschuldigen zijn van overdadigheid, noch ongehoorzaam zijn.

7 Want een Opziener moet onberispelijk zijn, als een huisverzorger Gods, niet eiginzinnig, niet geneigd tot toornigheid, niet geneigd tot den wijn, geen smijter, geen vuilgewinzoecker,

8 maar die gaarne herbergt, die de goeden liefheeft, matig, rechtvaardig, heilig, kuisch;

9 die vasthoudt aan het getrouwe Woord, dat naar de leer is, opdat hij machtig zij beide om te vermanen door de gezonde leer en om de tegensprekers te wederleggen.

10 Want daar zijn ook vele ongeregelde, ijdelheidsprekers, en verleiders van zinnen, inzonderheid die uit de besnijdenis zijn,

11 welken men moet den mond stoppen; die geheele huizen verkeerden, leerende wat niet behoort om vuil gewins wille.

12 Een uit hen, zijnde hun eigen Profeet, heeft gezegd: De Cretenzen zijn altijd leugenachtig, kwade beesten, luie buiken.

13 Deze getuigenis is waar. Daarom bestraf ze scherpelijk, opdat zij gezond mogen zijn in het geloof,

14 en zich niet begeven tot Joodsehe fabelen en geboden

der menschen die zich van de waarheid afkeeren.

15 Alle dingen zijn wel rein den reinen, maar den bevleekten en ongeloovigen is geen ding rein, maar beide hun verstand en conscientie zijn bevleekt.

16 Zij belijden dat ze God kennen, maar zij verloochenen hem met de werken, alzoo zij afschuwelijk zijn en ongehoorzaam en tot alle goed werk ongeschikt.

HOOFDSTUK 2.

Doch gij, spreek hetgeen de gezonde leer betaamt:

2 dat de oude mannen nuchter zijn, stemmig, voorzichtig, gezond in 't geloof, in de liefde, in de lijdzaamheid.

3 De oude vrouwen insgelijks, dat zij in hare dracht zijn gelijk den heiligen betaamt, dat ze geen lasteraarsters zijn, zich niet tot veel wijn begevende, maar leeraressen zijn van het goede;

4 opdat zij de jonge vrouwen leeren voorzichtig te zijn, hare mannen lief te hebben, hare kinderen lief te hebben,

5 matig te zijn, kuisch te zijn, het huis te bewaren, goed te zijn, haren eigen mannen onderdanig te zijn, opdat het Woord Gods niet gelasterd worde.

6 Vermaan de jonge mannen insgelijks dat zij matig zijn.

7 Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken; betoon in de leer onvervalscheitheid, deftigheid, oprechtheid,

8 het Woord gezond en onverwerpelijk, opdat degeen die daartegen is beschaamd worde en niets kwaads hebbe van ulieden te zeggen.

9 Vermaan de dienstknechten, dat zij hunnen eigen heeren onderdanig zijn, dat ze in alles welbehagelijk zijn, niet tegensprekende;

10 niet onttrekkende, maar alle goede trouw bewijzende; opdat zij de leer van God onzen Zaligmaker in alles mogen versieren.

11 Want de zaligmakende genade Gods is verschenen allen menschen,

12 en onderwijst ons, dat wij de goddeloosheid en de wereldsche begeerlijkheden verzaakende, matiglijk en rechtvaardiglijk en godzaliglijk leven zouden in deze tegenwoordige wereld,

13 verwachtende de zalige hope en verschijning der heerlijkheid van den grooten God en onzen Zaligmaker Jezus Christus,

14 die zichzelf voor ons gegeven heeft, opdat hij ons zoude verlossen van alle ongerechtigheid, en zichzelf een eigen volk zoude reinigen, ijverig in goede werken.

15 Spreek dit, en vermaan en bestraf met allen ernst. Dat niemand u verachte.

HOOFDSTUK 3.

Vermaan hen dat zij den overheden en machten onderdanig zijn, dat ze daaraan gehoorzaam zijn, dat ze tot alle goed werk bereid zijn;

2 dat ze niemand lasteren, geen vechters zijn, maar bescheiden zijn, alle zachtmoedigheid bewijzende jegens alle menschen.

3 Want ook wij waren eertijds onwjs, ongehoorzaam, dwalende, menigerlei begeerlijkheden en wellusten dienende, in boosheid en nijdigheid levende, hatelijk zijnde en elkander hatende;

4 maar wanneer de goedertierenheid van God onzen Zaligmaker en zijne liefde tot de menschen verschenen is,

5 heeft hij ons zalig gemaakt, niet uit de werken der rechtvaardigheid die wij gedaan

hadde;
hartig
weder
des H
6 den
kelijk
Jezus
maker
7 opd
zijnde
genam
de ho
vens.
8 Dit
en dez
ernstig
genen
zorg d
voor te
het, d
den m
9 Ma
vragen
en twi

DE

Paul
Christu
de broe
geliefde
der,
2 en
en aan
strijder
die te
3 gena
van G
Heere
4 Ik d
altijd g
gebede
5 alzoo
geloof,
den He
de heil

hadden, maar naar zijne barmhartigheid, door het bad der wedergeboorte en vernieuwing des Heiligen Geestes,

6 denwelken hij over ons rijkelijk heeft uitgegoten door Jezus Christus onzen Zaligmaker;

7 opdat wij gerechtvaardigd zijnde door zijne genade, erigenamen zouden worden naar de hope des eeuwigen levens.

8 Dit is een getrouw woord, en deze dingen wil ik dat gij ernstiglijk bevestigt, opdat degenen die aan God gelooven zorg dragen om goede werken voor te staan. Deze dingen zijn het, die goed en nuttig zijn den menschen.

9 Maar wedersta de dwaze vragen en geslachtrekeningen en twistingen en strijdvoerin-

gen over de wet; want zij zijn onnut en ijdel.

10 Verwerpeenen ketterschen mensch na de eerste en tweede vermaning,

11 wetende dat de zoodanige verkeerd is en zondigt, zijnde bij zichzelf veroordeeld.

12 Als ik Artemas tot u zal zenden of Tychicus, zoo be-naarstig u tot mij te komen te Nicopolis, want aldaar heb ik voorgenomen te overwinteren.

13 Geleid Zenas, den Wetgeleerde, en Apollos zorgvuldig, opdat hun niets ontbreke.

14 En dat ook de onzen leeren goede werken voor te staan tot noodig gebruik, opdat zij niet onvruchtbaar zijn.

15 Die met mij zijn groeten u allen. Groet ze die ons liefhebben in het geloof. De genade zij met u allen. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN

F I L É M O N .

Paulus, een gevangene van Christus Jezus, en Timotheüs de broeder, aan Filémon den geliefde, en onzen medearbeider,

2 en aan Appia de geliefde, en aan Archippus onzen medestrijder, en aan de gemeente die te uwen huize is:

3 genade zij ulieden en vrede van God onzen Vader en den Heere Jezus Christus.

4 Ik dank mijnen God, uwer altijd gedachtig zijnde in mijne gebeden,

5 alzoo ik hoor uwe liefde en geloof, hetwelk gij hebt aan den Heere Jezus en jegens alle de heiligen;

6 opdat de gemeenschap uws geloofs krachtig worde in de bekendmaking van alle goed, hetwelk in ulieden is door Christus Jezus.

7 Want wij hebben groote vreugde en vertroosting over uwe liefde, dat de ingewanden der heiligen verkwikt zijn geworden door u, broeder.

8 Daarom hoewel ik groote vrijmoedigheid heb in Christus om u te bevelen hetgeen betaamelijk is,

9 zoo bid ik *nochtans* liever door de liefde, daar ik zoodanig een ben, te weten Paulus, een oud man, en nu ook een gevangene van Jezus Christus;

10 ik bid u *dan* voor mijnen zoon, denwelken ik in mijne banden heb geteeld, *namelijk* Onésimus;

11 die eertijds u onnut was, maar nu u en mij zeer nuttig; denwelken ik wedergezonden heb.

12 Doch gij, neem hem, dat is mijne ingewanden, *weder* aan;

13 denwelken ik wel had willen bij mij behouden, opdat hij mij voor u dienen zoude in de banden des Evangelies;

14 maar ik heb zonder uw goedvinden niets willen doen, opdat uwe goeddadigheid niet zoude zijn als naar bedwang, maar naar vrijwilligheid.

15 Want veellicht is hij daarom voor eenen kleinen tijd *van u* gescheiden geweest, opdat gij hem eeuwig zoudt weder hebben:

16 nu voortaan niet als een dienstknecht, maar meer dan een dienstknecht, *namelijk* een geliefden broeder, inzonderheid mij, hoeveel meer dan u, beide in het vleesch en in den Heere.

17 Indien gij mij dan houdt

voor een metgezel, zoo neem hem aan gelijk als mij.

18 En indien hij u iets verongelijkt heeft of schuldig is, reken dat mij toe.

19 Ik, Paulus, heb het geschreven met deze mijne hand: ik zal het betalen; opdat ik u niet zegge dat gij ook uzelfen mij daartoe schuldig zijt.

20 Ja, broeder, laat mij uwer *hierin* genieten in den Heere; verkwik mijne ingewanden in den Heere.

21 Ik heb aan u geschreven vertrouwende op uwe gehoorzaamheid, en ik weet dat gij doen zult ook boven hetgeen ik zeg.

22 En bereid mij ook tegelijk eene herberg: want ik hoop dat ik door uwe gebeden ulieden zal geschonken worden.

23 U groeten Epafras mijn medegevangene in Christus Jezus,

24 Marcus, Aristarchus, Demas, Lucas, mijne medearbeiders.

25 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met uwen geest. Amen.

DE BRIEF VAN DEN APOSTEL PAULUS

AAN DE

HEBREËRS.

HOOFDSTUK 1.

God voortijds veelmaal en op velerlei wijs tot de vaders gesproken hebbende door de Profeten, heeft in deze laatste dagen tot ons gesproken door den Zoon,

2 welken hij gesteld heeft tot

een erfgenaam van alles, door welken hij ook de wereld gemaakt heeft.

3 Dewelke alzoö hij is het afschijnsel *zijner* heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid, en alle dingen draagt door het woord zijner kracht, nadat hij de reinigmaking onzer zonden door zich-

zelven is gez
der M
hemel

4 zo
den
uitn
geërfd

5 Wa
gelen
zijt m
gegen

zal he
hij zal

6 En
eerstg
wereld

Engel

7 En
wel: l

geeste
vlam

8 mar
Uw tr

eeuwig
Konin

schept

9 gij
liefgeh

gehaat
God,

der vr
genoot

10 En
den be

en de
wer ha

11 d
maar

zullen

ouden,

12 en
ze iné

verand

zijt dez

len nie

13 En
heeft h

mijne

uwe vi
tot een

14 Zij
stige
dienst
dergen
beërven

neem

eron-
g is,

et ge-
hand:
t ik u
velven

uwer
leere;
den in

reven
hoor-
at gij
etgeen

gelijk
hoop
a ulie-
den.

mijn
ristus

s, De-
arbei-

leeren
uwen

US

, door
eld ge-

is het
kheid,
zijner
dingen
zijner
igma-
r zich-

zelveu tweegebracht heeft,
is gezeten aan de rechterhand
der Majesteit in de hoogste
hemelen,

4 zooveel treffelijker gewor-
den dan de Engelen, als hij
uitnemender naam boven hen
geërfd heeft.

5 Want tot wien van de En-
gelen heeft hij ooit gezegd: Gij
zijt mijn Zoon, heden heb ik u
gegeneerd? En wederom: Ik
zal hem tot een Vader zijn en
hij zal mij tot een Zoon zijn?

6 En als hij wederom den
eerstgeborene inbrengt in de
wereld, zegt hij: En dat alle
Engelen Gods hem aanbidden.

7 Wel: En tot de Engelen zegt hij
wel: Die zijne Engelen maakt
geesten, en zijne dienaars een
vlam des vuurs;

8 maar tot den Zoon zegt hij:
Uw troon, o God, is in alle
eeuwigheid; de schepter uws
Koninkrijks is een rechte
schepter;

9 gij hebt rechtvaardigheid
liefgehad en ongerechtigheid
gehaat: daarom heeft u, o
God, uw God gezalfd met olie
der vreugde boven uwe mede-
genooten.

10 En: Gij, Heere, hebt in
den beginne de aarde gegrond,
en de hemelen zijn werken u-
wer handen:

11 dezelve zullen vergaan,
maar gij blijft altijd; en zij
zullen alle als een kleed ver-
ouden,

12 en als een dekkleed zult gij
ze ineenrollen, en zij zullen
veranderd worden; maar gij
zijt dezelfde, en uwe jaren zul-
len niet ophouden.

13 En tot welken der Engelen
heeft hij ooit gezegd: Zit aan
mijne rechterhand, totdat ik
uwe vijanden zal gezet hebben
tot een voetbank uwer voeten?

14 Zijn ze niet allen gediens-
te geesten, die tot den
dienst uitgezonden worden om
dergenen wille die de zaligheid
beërven zullen?

HOOFDSTUK 2.

Daarom moeten wij ons te
meer houden aan hetgeen *van
ons* gehoord is, opdat wij niet
te eeniger tijd doervloeden.

2 Want indien het woord door
de Engelen gesproken vast is
geweest, en alle overtreding
en ongehoorzaamheid recht-
vaardige vergelding ontvan-
gen heeft,

3 hoe zullen wij ontvlieden,
indien wij op zóó groote zalig-
heid geen acht nemen? De-
welke begonnen zijnde verkond-
digd te worden door den Heere,
aan ons bevestigd is geworden
van degenen die hem gehoord
hebben,

4 God bovendien medegetui-
gende door teekenen en won-
deren en menigerlei krachten,
en bedelingen des Heiligen
Geestes naar zijnen wil.

5 Want hij heeft aan de En-
gelen niet onderworpen de
toekomende wereld, van wel-
ke wij spreken.

6 Maar daar heeft iemand
ergens betuigd, zeggende: Wat
is de mensch dat gij zijner ge-
denkt, of des menschen Zoon
dat gij hem bezoekt!

7 Gij hebt hem een weinig
minder gemaakt dan de Enge-
len, met heerlijkheid en eere
hebt gij hem gekroond, en gij
hebt hem gesteld over de wer-
ken uwer handen.

8 Alle dingen hebt gij on-
der zijne voeten onderworpen.
Want daarin dat hij hem alle
dingen heeft onderworpen,
heeft hij niets uitgelaten dat
hem niet onderworpen zij;
doch nu zien wij nog niet dat
hem alle dingen onderworpen
zijn.

9 Maar wij zien Jezus met
heerlijkheid en eere gekroond,
die een weinig minder dan de
Engelen geworden was, van
wege het lijden des doods, op-
dat hij door de genade Gods

voor allen den dood smaken zoude.

10 Want het betaamde hem, om welken alle dingen zijn en door welken alle dingen zijn, dat hij vele kinderen tot de heerlijkheid leidende, den oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zoude heiligen.

11 Want en hij die heiligt en zij die geheiligt worden zijn allen uit één; om welke oorzaak hij zich niet schaamt hen broeders te noemen,

12 zeggende: Ik zal uwen naam mijnen broederen verkondigen, in het midden der gemeente zal ik u lofzingen;

13 en wederom: Ik zal mijn betrouwen op hem stellen; en wederom: Zie daar, ik en de kinderen die mij God gegeven heeft.

14 Overmits dan de kinderen des vleesch en bloeds deelachtig zijn, zoo is hij ook desgelijks derzelve deelachtig geworden, opdat hij door den dood te niet doen zoude den genen die het geweld des doods had, dat is den duivel,

15 en verlossen zoude alle degenen die met vreeze des doods door al *hun* leven der dienstbaarheid onderworpen waren.

16 Want waarlijk hij neemt de Engelen niet aan, maar hij neemt het zaad Abrahams aan.

17 Waarom hij in alles den broederen moest gelijk worden, opdat hij een barmhartig en een getrouw Hoogepriester zoude zijn in de dingen die bij God *te doen waren*, om de zonden des volks te verzoenen.

18 Want in hetgeen hij zelf verzocht zijnde geleden heeft kan hij degenen die verzocht worden te hulp komen.

HOOFDSTUK 3.

Hierom, heilige broeders, die der hemelsche roeping deelachtig zijt, aanmerkt den A-

postel en Hoogepriester onzer belijdenis Christus Jezus,

2 die getrouw is dengenen die hem gesteld heeft, gelijk ook Mozes in geheel zijn huis was.

3 Want deze is zooveel meerder heerlijkheid waardig geacht dan Mozes, als degene die het huis gebouwd heeft meerder eere heeft dan het huis.

4 Want ieder huis wordt van iemand gebouwd, maar die dit alles gebouwd heeft is God.

5 En Mozes is wel getrouw geweest in geheel zijn huis als een dienaar, tot getuigenis der dingen die *daarna* gesproken zouden worden,

6 maar Christus als de Zoon over zijn eigen huis, wiens huis wij zijn, indien wij maar de vrijmoedigheid en den roem der hoop tot den einde toe vasthouden.

7 Daarom gelijk de Heilige Geest zegt: Heden indien gij zijne stemme hoort,

8 zoo verhard uwe harten niet, gelijk *het geschied is* in de verbittering ten dage der verzoeking in de woestijn,

9 alwaar mij uwe vaderen verzocht hebben; zij hebben mij beproefd, en hebben mijne werken gezien, veertig jaren lang.

10 Daarom was ik vertoornd over dat geslacht, en sprak: Altijd dwalen zij met het hart, en zij hebben mijne wegen niet gekend.

11 Zoo heb ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

12 Ziet toe, broeders, dat niet te eeniger tijd in iemand van u zij een boos ongeloovig hart, om af te wijken van den levenden God;

13 maar vermaant elkander te allen dage, zoolang als het heden genaamd wordt, opdat niet iemand uit u verhard worde door de verleiding der zonde.

14 V
deela
name
zen v
toe v
15 te
Heder
hoort
ten n
ring
16 V
die g
hem v
die u
gega
17 O
toorn
Was
gezon
cham
woest
18 Er
ren d
zoude
denge
gewee
19 Er
ben k
hun o

La
niet t
van i
nagela
u sch
zijn.
2 Wa
gelie
hun;
diking
dewijl
gemen
het ge
3 Wa
ben ga
gezeg
gezwo
Indier
mijne
ken v
werle
4 Wa
den z
sproke

14 Want wij zijn Christus deelachtig geworden, zoo wij namelijk het beginsel van dezen vasten grond tot den einde toe vast behouden,

15 terwijl daar gezegd wordt: Heden indien gij zijne stemme hoort, zoo verhardt uwe harten niet, gelijk in de verbittering *geschied is*.

16 Want sommigen als zij die gehoord hadden, hebben *hem* verbittert; doch niet allen die uit Egypte door Mozes uitgegaan zijn.

17 Over welke nu is hij vertoorned geweest veertig jaren? Was het niet over degenen die gezondigd hadden, welker lichamen gevallen zijn in de woestijn?

18 En welken heeft hij gezworen dat zij in zijne rust niet zouden ingaan, anders dan dengenen die ongehoorzaam geweest waren?

19 En wij zien dat zij niet hebben kunnen ingaan van wege *hun* ongelooft.

HOOFDSTUK 4.

Laat ons dan vreezen, dat niet te eeniger tijd de belofte van in zijne rust in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn.

2 Want ook ons is het Evangelie verkondigd, gelijk als hun; maar het Woord der prediking deed hun geen nut, dewijl hij met het geloof niet gemengd was in degenen die het gehoord hebben.

3 Want wij die geloofd hebben gaan in de rust, gelijk hij gezegd heeft: Zoo heb ik dan gezworen in mijnen toorn: Indien zij zullen ingaan in mijne rust! hoewel *zijne* werken van de grondlegging der wereld af al volbracht waren.

4 Want hij heeft ergens van den zevenden *dag* aldus gesproken: En God heeft op den

zevendenden dag van alle zijne werken gerust.

5 En in deze *plaats* wederom: Indien zij in mijne rust zullen ingaan!

6 Dewijl dan blijft, dat sommigen in die *rust* ingaan, en degenen wien het Evangelie het eerst verkondigd was niet ingegaan zijn van wege de ongehoorzaamheid,

7 zoo bepaalt hij wederom een zekeren dag, *namelijk* heden, door David zeggende zoo langen tijd daarna (gelijkerwijs gezegd is): Heden indien gij zijne stemme hoort, zoo verhardt uwe harten niet.

8 Want indien Jezus hen in de rust gebracht heeft, zoo had hij daarna niet gesproken van eenen anderen dag.

9 Er blijft dan eene rust over voor het volk Gods.

10 Want die ingegaan is in zijne rust, die heeft zelf óók van zijne werken gerust, gelijk God van de zijne.

11 Laat ons dan ons benaarsstigen om in die rust in te gaan, opdat niet iemand in hetzelfde exempel der ongeloofigheid valle.

12 Want het Woord Gods is levend en krachtig, en scherp-snijdender dan eenig tweesnijdend zwaard, en gaat dóór tot de verdeling der ziele en des geestes, en der samenvoegselen en des mergs, en is een oordeeler der gedachten en der overleggingen des harten,

13 en daar is geen schepsel onzichtbaar voor hem, maar alle dingen zijn naakt en geopend voor de oogen desgenen met welken wij te doen hebben.

14 Dewijl wij dan eenen grooten Hoogepriester hebben, die door de hemelen doorgegaan is, *namelijk* Jezus den Zoon Gods, zoo laat ons deze belijdenis vasthouden.

15 Want wij hebben geen Hoogepriester die niet kan medelijden hebben met onze zwak-

heden, maar die in alle dingen gelijk als wij is verzocht geweest, *doch* zonder zonde.

16 Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot den troon der genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwaamertijd.

HOOFDSTUK 5.

Want alle Hoogepriester uit de menschen genomen, wordt gesteld voor de menschen in de zaken die bij God *te doen zijn*, opdat hij offere gaven en slachtofferen voor de zonden; 2 die behoorlijk medelijden kan hebben met de onwetenden en dwalenden, overmits hij ook zelf met zwakheid omvangen is.

3 En om dier *zwakheid* wille moet hij, gelijk voor het volk, alzóó ook voor zichzelf offeren voor de zonden.

4 En niemand neemt zichzelf die eere aan, maar die van God geroepen wordt, gelijkerwijs als Aäron.

5 Alzóó ook Christus heeft zichzelf niet verheerlijkt om Hoogepriester te worden, maar die tot hem gesproken heeft: Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik u gegeneerd.

6 Gelijk hij ook op eene andere *plaats* zegt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks.

7 Die in de dagen zijns vleeschtes gebeden en smeekingen tot dengenen, die hem uit den dood kon verlossen, met sterke roeping en tranen, geofferd hebbende, en verhoord zijnde uit de vrees,

8 hoewel hij de Zoon was, *nochtans* gehoorzaamheid geleerd heeft uit hetgeen hij heeft geleden,

9 en geheilgd zijnde, is hij allen die hem gehoorzaam zijn eene oorzaak der eeuwige zaligheid geworden,

10 en is van God genaamd een Hoogepriester naar de ordening Melchizédeks.

11 Van denwelken wij hebben vele dingen, en zwaar om te verklaren, te zeggen; dewijl gij traag om te hooren geworden zijt.

12 Want gij, daar gij leeraars behoortet te zijn, van wege den tijd, hebt wederom van noode dat men u leere welke de eerste beginselen zijn der woorden Gods; en gij zijt geworden *als* die melk van noode hebben en niet vaste spijs.

13 Want een iegelijk die der melk deelachtig is, die is onervaren in het Woord der gerechtigheid, want hij is een kind.

14 Maar der volmaakten is de vaste spijs, die door de gewoonte de zinnen geoefend hebben tot onderscheiding beide des goeds en des kwaads.

HOOFDSTUK 6.

Daarom nalatende het beginsel der leer van Christus, laat ons tot de volmaaktheid voortvaren, niet wederom leggende het fundament van de bekeering van doode werken, en van het geloof in God,

2 van de leer der doopen, en van de oplegging der handen, en van de opstanding der dooden, en van het eeuwig oordeel.

3 En dit zullen wij *ook* doen, indien God het toelaat.

4 Want het is onmogelijk, degenen die ééns verlicht geweest zijn, en de hemelsche gave gesmaakt hebben, en des Heiligen Geestes deelachtig geworden zijn,

5 en gesmaakt hebben het goede Woord Gods en de krachten der toekomende eeuw,

6 en afvallig worden, *die zegge ik* wederom te vernieuwen tot bekeering, als welke zichzelf den Zoon Gods weder-

om k
schan

7 Wa
menig
indrin
voortl
door
wordt
van G

8 ma
leu d
en na
ker e

9 M
zeker
tere d
heid
z66 s

10 W
vaard
de ve
der l
naam
de he
nog d

11 M
iegeli
heid
zeker
einde

12 o
maar
die d
dighe
erven
13 W
beloof
niema
te zw
zichze

14 ze
nende
menig
menig

15 l
verwa
de be

16 V
wel l
zijn;
is der
tegen

17 v
erfge
verv
onver

om kruisigen en openlijk te schande maken.

7 Want de aarde die den regen menigmaal op haar komende indrinkt, en bekwaam kruid voortbrengt voor degenen, door welke zij ook gebouwd wordt, die ontvangt zegen van God;

8 maar die doornen en distelen draagt, die is verwerpelijc en nabij de vervloeking, welker einde is tot verbranding.

9 Maar, geliefden, wij verzekeren ons aangaande u betere dingen, en met de zaligheid gevoegd, hoewel wij alzôo spreken.

10 Want God is niet onrechtvaardig, dat hij uw werk zoude vergeten, en den arbeid der liefde die gij aan zijnen naam bewezen hebt, als die de heiligen gediend hebt en nog dient.

11 Maar wij begeeren, dat een iegelijk van u dezelfde naarstigheid bewijze tot de volle verzekerdheid der hope, tot den einde toe;

12 opdat gij niet traag wordt, maar navolgers zijt dergenen die door geloof en lankmoedigheid de beloftenissen beerven.

13 Want als God Abraham de belofte deed, dewijl hij bij niemand die meerder was had te zweren, zoo zwoer hij bij zichzelf,

14 zeggende: Waarlijk, zegnende zal ik u zegenen, en vermenigvuldigende zal ik u vermenigvuldigen.

15 En alzôo lankmoediglijk verwacht hebbende, heeft hij de belofte verkregen.

16 Want de menschen zweren wel bij den meerdere *dan zij zijn*; en de eed tot bevestiging is denzelven een einde van alle tegenspreking;

17 waarin God willende den erfgenamen der belofte oervloediglijker bewijzen de onveranderlijkheid zijn raads,

is met eenen eed daartusschen gekomen;

18 opdat wij door twee onveranderlijke dingen, in welke het onmogelijk is dat God liege, eene sterke vertroosting zouden hebben, *wij namelijk* die de toevlucht genomen hebben om de voorgestelde hope vast te houden;

19 welke wij hebben als een anker der ziel, hetwelk zeker en vast is, en ingaat in het binnenste des voorhangsels,

20 waar de voorlooper voor ons is ingegaan, *namelijk* Jezus, naar de ordening Melchizédeks een Hoogepriester geworden zijnde in der eeuwigheid.

HOOFDSTUK 7.

Want deze Melchizédek was Koning van Salem, een Priester des allerhoogsten Gods, die Abraham tegemoet ging als hij wederkeerde van het verslaan der Koningen, en hem zeggende;

2 aan welken ook Abraham van alles de tiende deelde; die vooreerst overgezet wordt Koning der gerechtigheid, en daarna ook was een Koning van Salem, 't welk is een Koning des vredes;

3 zonder vader, zonder moeder, zonder geslachtekening, noch begin der dagen noch einde des levens hebbende; maar den Zone Gods gelijk geworden zijnde, blijft een Priester in eeuwigheid.

4 Aanmerkt nu hoe groot deze geweest is, aan denwelken ook Abraham de Patriarch tiende gegeven heeft uit den buit.

5 En die uit de kinderen van Levi het Priesterschap ontvingen, hebben wel bevel om tiende te nemen van het volk naar de wet, dat is van hunne broederen, hoewel die uit de lendenen Abrahams voortgekomen zijn,

6 maar hij die *zijne* geslachtenrekening uit hen niet heeft, die heeft van Abraham tiende genomen, en hem die de beloftenissen had heeft hij gezegd.

7 Nu zonder eenig tegenspreken, hetgeen minder is wordt gezegend van hetgeen meerder is.

8 En hier nemen wel tienden de menschen die sterven, maar *aldaar neemt ze* die van welken getuigd wordt dat hij leeft.

9 En om zoo te spreken, ook Levi, die tienden neemt, heeft door Abraham tiende gegeven;

10 want hij was nog in de lendenen des vaders, als hem Melchizédek tegemoet ging.

11 Indien dan nu de volkomenheid door het levitische Priesterschap ware, (want onder hetzelfde heeft het volk de wet ontvangen), wat nood was het nog, dat een ander Priester naar de ordening Melchizédeks zoude opstaan, en die niet zoude gezegd worden te zijn naar de ordening Aärons?

12 Want het Priesterschap veranderd zijnde, zoo geschiedt er ook noodzakelijk verandering der wet.

13 Want hij, op wien deze dingen gezegd worden, behoort tot een anderen stam, van welken niemand zich tot het altaar begeben heeft.

14 Want het is openbaar dat onze Heere uit Juda gesproken is, op welken stam Mozes niets gesproken heeft van het Priesterschap.

15 En *dit* is nog veel meer openbaar, zoo er naar de gelijkenis van Melchizédek een ander Priester opstaat,

16 die *dit* niet naar de wet des vleeschelijken gebods is geworden, maar naar de kracht des onvergankelijken levens.

17 Want hij getuigt: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks.

18 Want de vernietiging van het voorgaande gebod geschiedt om deszelfs zwakheden en onprofijtelijsheids wille;

19 want de wet heeft geen ding volmaakt, maar de aanleiding van eene betere hoop, door welke wij tot God genaken.

20 En voor zooveel het niet zonder eedzwering *is geschied*, (want *gene* zijn wel zonder eedzwering Priesters geworden,

21 maar *déze* met eedzwering door dien, die tot hem gezegd heeft: De Heere heeft gezworen, en het zal hem niet berouwen: Gij zijt Priester in der eeuwigheid naar de ordening Melchizédeks)

22 van een zooveel beter Verbond is Jezus borg geworden.

23 En *gene* zijn wel vele Priesters geworden, omdat zij door den dood verhinderd werden altijd te blijven;

24 maar *déze*, omdat hij in eeuwigheid blijft, heeft een onvergankelijk Priesterschap,

25 waarom hij ook volkomen kan zalig maken degenen die door hem tot God gaan; alzoo hij altijd leeft om voor hen te bidden.

26 Want zoodanig een Hoogepriester betaamde ons, heilig, onnoozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren, en hooger dan de hemelen geworden;

27 dien het niet alle dagen noodig was, gelijk den Hoogepriesters, eerst voor zijne eigene zonden slachtofferen op te offeren, daarna *voor de zonden* des volks, want dat heeft hij éénmaal gedaan, als hij zichzelf opgeofferd heeft.

28 Want de wet stelt tot Hoogepriesters menschen die zwakheid hebben; maar het woord der eedzwering, die na de wet is *gevolgd*, stelt den Zoon die in der eeuwigheid geheilgd is.

De he
waarva
wij he
gepries
de rech
der Ma
2 een
doms,
kels,
opgeric
3 Wan
prieste
ven en
waarom
dat o
zoude c
4 Wan
ware,
Prieste
Prieste
gaven
5 well
schadu
gen die
Goddel
maand
bernak
Want
alles
ding,
toond
6 En
nemen
als hij
bonds
in bete
tigd is.
7 Wan
bond on
re, zoo
geene
weest.
8 Wan
hij tot
men,
zal ov
over h
nieuw
9 niet
ik met
heb te
hand
land te

HOOFDSTUK 8.

De hoofdsom nu der dingen waarvan wij spreken is, *dat* wij hebben zoodanigen Hoogepriester, die gezeten is aan de rechterhand van den troon der Majesteit in de hemelen, 2 een bedienaar des heilighdoms, en des waren Tabernakels, welken de Heere heeft opgericht, en geen mensch.

3 Want een iegelijk Hoogepriester wordt gesteld om gaven en slachtofferen te offeren; waarom het noodzakelijk was dat ook deze iets had, dat hij zoude offeren.

4 Want indien hij op aarde ware, zoo zoude hij zelfs geen Priester zijn, terwijl daar Priesters zijn, die naar de wet gaven offeren;

5 welke het vóórbeeld en de schaduw der hemelsche dingen dienen, gelijk Mozes door Goddelijke aanspraak vermaand was, als hij den Tabernakel volmaken zoude. Want zie, zegt hij, dat gij het alles maakt naar de afbeelding, die u op den berg getoond is.

6 En nu heeft hij zooveel uitnemender bediening gekregen, als hij ook eens beteren Verbonds Middelaar is, hetwelk in betere beloftenissen bevestigd is.

7 Want indien dat eerste *Verbond* onberispelijk geweest ware, zoo zoude voor het tweede geene plaats gezocht zijn geweest.

8 Want *hen* berispende zegt hij tot hen: Zie, de dagen komen, spreekt de Heere, en ik zal over het huis Israëls en over het huis van Juda een nieuw Verbond oprichten,

9 niet naar het Verbond dat ik met hunne vaderen gemaakt heb ten dage als ik hen bij de hand nam om hen uit Egypteland te leiden want zij zijn in

dat mijn Verbond niet gebleven, en ik heb op hen niet geacht, zegt de Heere.

10 Want dit is het Verbond dat ik met het huis Israëls maken zal na die dagen, zegt de Heere: ik zal mijne wetten in hun verstand geven, en in hunne harten zal ik die inschrijven; en ik zal hun tot een God zijn en zij zullen mij tot een volk zijn.

11 En zij zullen niet leeren een iegelijk zijnen naaste en een iegelijk zijnen broeder, zeggende: Ken den Heere; want zij zullen mij allen kennen, van den kleine onder hen tot den groote onder hen;

12 want ik zal hunne ongerechtigheden genadig zijn, en hunne zonden en hunne overtredingen zal ik geenszins meer gedenken.

13 Als hij zegt: Een nieuw *Verbond*, zoo heeft hij het eerste oud gemaakt: wat nu oud gemaakt is en veroudert, is nabij de verdwijning.

HOOFDSTUK 9.

Zoo had dan wel ook het eerste *Verbond* rechten des *Gods*-dienstes, en het wereldlijk heilighdom.

2 Want de Tabernakel was voorbereid, *namelijk* de eerste, in welken was de kandelaar en de tafel en de toonbrooden, welke genaamd wordt het heilige;

3 maar achter het tweede voorhangsel was de Tabernakel genaamd het heilige der heiligen,

4 hebbende een gouden wierookvat, en de Arke des verbonds alom met goud overdekt, in welke was de gouden kruik daar het manna in was, en de staf Aärons die gebloeid had, en de tafelen des verbonds.

5 En boven over deze *Ark* waren de cherubs der heerlijk-

heid, die het verzoendeksel beschaduwden: van welke dingen wij nu van stuk tot stuk niet zullen zeggen.

6 Deze dingen nu aldus voorbereid zijnde, zoo gingen wel de Priesters in den eersten Tabernakel te allen tijde om de Godsdiensten te volbrengen;

7 maar in den tweeden Tabernakel ging alleen de Hoogepriester éénmaal des jaars, niet zonder bloed, hetwelk hij offerde voor zichzelf en voor des volks misdaden,

8 *waarmede* de Heilige Geest dit beduidde, dat de weg des heiligdoms nog niet openbaar gemaakt was zoolang de eerste Tabernakel nog stand had,

9 welke was eene afbeelding voor dien tegenwoordigen tijd, in welken gaven en slachtofferen geofferd werden, die den genen die den dienst pleegde niet konden heiligen naar de conscientie,

10 *bestaande* alleen in spijzen, en dranken, en verscheidene wasschingen, en rechtvaardigmakingen des vleeschcs, tot op den tijd der verbetering opgelegd.

11 Maar Christus de Hoogepriester der toekomende goederen gekomen zijnde, is door den meerderen en volmaakteren Tabernakel, niet met handen gemaakt, dat is, niet van dit maaksel,

12 noch door het bloed der bokken en kalveren maar door zijn eigen bloed, éénmaal ingegaan in het heiligdom, eene eeuwige verlossing teweeggebracht hebbende.

13 Want indien het bloed der stieren en bokken, en de asch der jonge koe besprengende de onreinen, *hen* heiligt tot de reinigheid des vleeschcs:

14 hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door den eeuwigen Geest zichzelf den Gode onstraffelijk opgeofferd heeft, uwe conscientie reini-

gen van doode werken, om den levenden God te dienen.

15 En dáárom is hij de Middelaar des nieuwen Testaments, opdat, de dood *daartusschen* gekomen zijnde tot verzoening der overtredingen die onder het eerste Testament waren, degenen die geroepen zijn de belofte van der eeuwige erve ontvangen zouden.

16 Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood des testamentmakers *tusschenkome*;

17 want een testament is vast in de dooden, dewijl het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft:

18 waarom ook het eerste niet zonder bloed is ingewijd.

19 Want als alle de geboden naar de wet van Mozes tot al het volk uitgesproken waren, nam hij het bloed der kalveren en bokken, met water en purperen wol en hysop, besprengende beide het boek zelf en al het volk,

20 zeggende: Dit is het bloed des Testaments hetwelk God aan ulieden heeft geboden.

21 En hij besprengde desgelijks ook den Tabernakel en alle de vaten van den dienst met het bloed.

22 En alle dingen worden bijna door bloed gereinigd naar de wet, en zonder bloedstorting geschiedt geene vergeving.

23 Zoo was het dan noodzaak, dat wel de *voórbeelden* der dingen die in de hemelen zijn door deze dingen gereinigd werden, maar de hemelsche dingen zelve door beter offeranden dan deze.

24 Want Christus is niet ingegaan in het heiligdom dat met handen gemaakt is, hetwelk is een tegenbeeld van het ware, maar in den hemel zelve, om nu te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons;

25 noch ook opdat hij zichzelf dikwijls zoude opoffe-

ren, alle j
gaat :

26 (a
moete
leggi
nu is
eindir
baard
doen e

27 E
gezet
daarn

28 al
maal
zonder
ander
zien v
hem v

Wan
schadu
deren
zaken
anden
durig
heilige
gaan :

2 an
gehoud
worde
den di
scienti
der zor
gewees

3 ma
alle ja
der zor

4 Wa
het ble
ken de

5 Da
reld z
offeran

ma
toeber

6 bran
de zor
haagd :

7 toer
(in het
mij ge
te doe
8 Als

ren, gelijk de Hoogepriester alle jaren in het heiligdom ingaat met vreemd bloed;

26 (anders had hij dikwijls moeten lijden van de grondlegging der wereld af); maar nu is hij éénmaal in de voleinding der eeuwen geopenbaard, om de zonde te niet te doen door zijns zelfs offerande.

27 En gelijk het den menschen gezet is éénmaal te sterven, en daarna het oordeel,

28 alzoo ook Christus, éénmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen die hem verwachten tot zaligheid.

HOOFDSTUK 10.

Want de wet, hebbende eene schaduw der toekomstige goederen, niet het beeld zelf der zaken, kan met dezelfde offeranden die zij alle jaren gedurig opofferen, nimmermeer heiligen degenen die daar toegegaan:

2 anderszins zouden zij opgehouden hebben geofferd te worden, omdat degenen die den dienst pleegden geen conscientie meer zouden hebben der zonden, éénmaal gereinigd geweest zijnde,

3 maar nu *geschiedt* in dezelve alle jaren weder gedachtenis der zonden.

4 Want het is onmogelijk dat het bloed van stieren en bokken de zonden wegneme.

5 Daarom komende in de wereld zegt hij: Slachtoffer en offerande hebt gij niet gewild, maar gij hebt mij het lichaam toebereid;

6 brandofferen en *offer* voor de zonde hebben u niet behaagd:

7 toen sprak ik: Zie, ik kom (in het begin des boeks is van mij geschreven) om uwen wil te doen, o God.

8 Als hij te voren gezegd had:

Slachtoffer en offerande en brandoffers en *offer* voor de zonde hebt gij niet gewild, noch hebben u behaagd, (de welke naar de wet geofferd worden),

9 toen sprak hij: Zie, ik kom om uwen wil te doen, o God. Hij neemt het eerste weg, om het tweede te stellen.

10 In welken wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus éénmaal *geschied*.

11 En een iegelijk Priester stond wel alle dagen dienende, en dezelfde slachtofferen dikwijls offerende, die de zonden nimmermeer kunnen wegnemen;

12 maar deze, één slachtoffer voor de zonden geofferd hebbende, is in eeuwigheid gezeten aan de rechterhand Gods,

13 voorts verwachtende tot dat zijne vijanden gesteld worden tot een voetbank zijner voeten.

14 Want met ééne offerande heeft hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.

15 En de Heilige Geest getuigt het ons óók.

16 Want nadat hij te voren gezegd had: Dit is het Verbond dat ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal mijne wetten geven in hunne harten, en ik zal die inschrijven in hunne verstanden;

17 en hunner zonden en hunner ongerechtigheden zal ik geenszins meer gedenken.

18 Waar nu vergeving derzelve is, daar is geene offerande meer voor de zonde.

19 Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus,

20 op een verschen en levenden weg, welken hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is *door* zijn vleesch,

21 en *dewijl wij hebben eenen grooten Priester over het huis Gods,*

22 zoo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle verzekerdheid des geloofs, *onze harten gereinigd zijnde van de kwade conscientie, en het lichaam gewasschen zijnde met rein water;*

23 laat ons de onwankelbare belijdenis der hope *vasthouden;* (want die het beloofd heeft is getrouw);

24 en laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken;

25 en laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben, maar *elkander vermanen:* en *dat* zooveel te meer als gij ziet dat de dag nadert.

26 Want zoo wij willens zondigen, nadat wij de kennis der waarheid ontvangen hebben, zoo blijft daar geen slachtoffer meer over voor de zonden,

27 maar eene schrikkelijke verwachting des oordeels, en hitte des vuurs, dat de tegenstanders zal verslinden.

28 Als iemand de wet van Mozes heeft te niet gedaan, die sterft zonder barmhertigheid onder twee of drie getuigen;

29 hoeveel te zwaarder straf, meent gij, zal hij waardig geacht worden, die den Zoon Gods vertreden heeft, en het bloed des Testaments onrein geacht heeft, waardoor hij geheiligd was, en den Geest der genade smaadheid heeft aangedaan?

30 Want wij kennen hem die gezegd heeft: Mijne is de wrake, ik zal het vergelden, spreekt de Heere. En wederom: De Heere zal zijn volk oordeelen.

31 Vreeselijk is het te vallen

in de handen des levenden Gods.

32 Doch gedenkt der vorige dagen, in dewelke nadat gij verlicht zijt geweest, gij veel strijd des lijdens hebt verdragen,

33 ten deele als gij door smaadheden en verdrukkingen een schouwspel geworden zijt, en ten deele als gij gemeenschap gehad hebt met degenen die alzo behandeld werden.

34 Want gij hebt ook over mijne banden medelijden gehad, en de rooving uwer goederen met blijdschap aangenomen, wetende dat gij hebt in uzelve een beter en blijvend goed in de hemelen.

35 Werpt dan uwe vrijmoedigheid niet weg, welke eene groote vergelding des loons heeft.

36 Want gij hebt lijdzameheid van noode, opdat gij den wille Gods gedaan hebbende, de belofte niet moegt wegdragen.

37 Want nog een zeer weinig tijds, en hij die te komen staat zal komen en niet vertoeven.

38 Maar de rechtvaardige zal uit den geloof leven: en zoo iemand zich onttrekt, mijne ziel heeft ia hem geen behagen.

39 Maar wij zijn niet van degenen die zich onttrekken ten verderve, maar van degenen die gelooven tot behoudenis der ziele.

HOOFDSTUK 11.

Het geloof nu is een vaste grond der dingen die men hoopt, en een bewijs der zaken die men niet ziet.

2 Want door hetzelfde hebben de ouden getuigenis bekomen.

3 Door het geloof verstaan wij dat de wereld door het Woord Gods is toebereid, al-

zoo
ziet
dinge

4 Do
eene
geoffe
welk
heeft
was,
gaven
dat g
dat h

5 Do
wegge
hij de
hij we
om da
had.
ming
had d

6 Ma
onmo
Want
geloof
beloo
zoeken

7 Do
ach,
spraa
gaand
gezien
gewon
bereid
huisge
de we
en is
der re
het ge

8 Do
geroep
gewee
de pla
deel o
is uitg
hij ko

9 Do
inwon
der be
land;
gewoo
die m
derzelf
10 w
stad
welken
meeste

zoo dat de dingen die men ziet niet geworden zijn uit dingen die gezien worden.

4 Door het geloof heeft Abel eene meerdere offerande Gode geofferd dan Kain, door hetwelk hij getuigenis bekomen heeft dat hij rechtvaardig was, alzoo God over zijne gaven getuigenis gaf; en door dat *geloof* spreekt hij nog nadat hij gestorven is.

5 Door het geloof is Henoch weggenomen geweest, opdat hij den dood niet zoude zien, en hij werd niet gevonden, daarom dat God hem weggenomen had. Want vóór zijne wegneming heeft hij getuigenis gehad dat hij Gode behaagde.

6 Maar zonder geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Want die tot God komt, moet gelooven dat hij is, en een belooner is dergenen die hem zoeken.

7 Door het geloof heeft Noach, door Goddelijke aanspraak vermaand zijnde aangaande de dingen die nog niet gezien werden, en bevreesd geworden zijnde, de ark toebereid tot behouden van zijn huisgezin; door welke *ark* hij de wereld heeft veroordeeld, en is geworden een erfgenaam der rechtvaardigheid die naar het geloof is.

8 Door het geloof is Abraham geroepen zijnde gehoorzaam geweest, om uit te gaan naar de plaats, die hij tot een erfdeel ontvangen zoude, en hij is uitgegaan niet wetende waar hij komen zoude.

9 Door het geloof is hij een inwoner geweest in het land der belofte als in een vreemd land; en heeft in tabernakelen gewoond, met Isaäk en Jacob die medeërfgenen waren derzelfde belofte,

10 want hij verwachtte de stad die fundamenteen heeft, welker kunstenaar en bouwmeester God is.

11 Door het geloof heeft ook Sara zelve kracht ontvangen om zaad te geven, en boven den tijd *haars* ouderdoms heeft zij gebaard, overmits zij hem getrouw heeft geacht die het beloofd had.

12 Daarom zijn ook van éénen, en dat van eenen verstorvene, zoovelen in menigte geboren als de sterren des hemels, en als het zand dat aan den oever der zee is, hetwelk ontelbaar is.

13 Deze allen zijn in het geloof gestorven, de beloften niet verkregen hebbende, maar hebben dezelve van verre gezien en geloofd en omhelsd, en hebben beleden dat zij gasten en vreemdelingen op de aarde waren.

14 Want die zulke dingen zeggen, betoonen klaarlijk dat zij een vaderland zoeken.

15 En indien zij aan dat *vaderland* gedacht hadden van hetwelk zij uitgegaan waren, zij zouden tijd gehad hebben om weder te keeren;

16 maar nu zijn zij begeerig naar een beter, dat is naar het hemelsche. Daarom schaamt zich God hunner niet, om hun God genaamd te worden; want hij had hun eene stad bereid.

17 Door het geloof heeft Abraham, als hij verzocht werd, Isaäk geofferd, en hij die de beloften ontvangen had heeft *zijn* eeniggeborene geofferd,

18 (tot denwelken gezegd was: In Isaäk zal u het zaad genaamd worden), overleggende dat God machtig was *hem* ook uit de dooden te verweken;

19 waaruit hij hem ook bij gelijkenis wedergekegen heeft.

20 Door het geloof heeft Isaäk *zijn* zonen Jakob en Ezau gezegend aangaande toekomstige dingen.

21 Door het geloof heeft Jakob stervende een iegelijk der zonen Jozefs gezegend, en heeft

aangebeden, *leunende* op het opperste van zijnen staf.

22 Door het geloof heeft Jozef stervende gemeld van den uitgang der kinderen Israëls, en heeft bevel gegeven van zijn gebeente.

23 Door het geloof werd Mozes toen hij geboren was drie maanden lang van zijne ouders verborgen, overmits zij zagen dat het kindeken schoon was; en zij vreesden het gebod des Konings niet.

24 Door het geloof heeft Mozes, nu groot geworden zijnde, geweigerd een zoon van Farao's dochter genaamd te worden; 25 verkiezende liever met het volk Gods kwalijk behandeld te worden, dan voor eenen tijd de genieting der zonde te hebben.

26 achtende de versmaadheid van Christus meerderen rijkdom te zijn dan de schatten in Egypte; want hij zag op de vergelding des loons.

27 Door het geloof heeft hij Egypte verlaten, niet vreesende den toorn des Konings, want hij hield zich vast als ziende den Onzienlijke.

28 Door het geloof heeft hij het Pascha uitgericht, en de besprenging des bloeds, opdat de verderver der eerstgeborenen hen niet raken zoude.

29 Door het geloof zijn zij de Roode zee doorgestaan als door het droge; terwijl de Egyptenaars *ook* beproevende, zijn verdronken.

30 Door het geloof zijn de muren van Jericho gevallen, als ze tot zeven dagen toe omringd waren geweest.

31 Door het geloof is Rachab de hoer niet omgekomen met de ongehoorzamen, als zij de verspieters met vrede had ontvangen.

32 En wat zal ik nog *meer* zeggen? Want de tijd zal mij ontbreken, zoude ik verhalen van Gideon, en Barak, en

Simson, en Jefta, en David, en Samuël, en de Profeten;

33 welke door het geloof koninkrijken hebben overwonnen, gerechtigheid geoefend, de beloftenissen verkregen, de mulen der leeuwen toegestopt,

34 de kracht des vuurs hebben uitgebluscht, de scherpte des zwaards zijn ontvloten, uit zwakheid krachten hebben gekregen, in den krijg sterk geworden zijn, heirlegers der vreemden op de vlucht hebben gebracht;

35 de vrouwen hebben hare dooden uit de opstanding *weder* gekregen; en anderen zijn uitgerecht geworden, de *aangeboden* verlossing niet aannemende, opdat zij eene betere opstanding verkrijgen zouden,

36 en anderen hebben bespottingen en geeselingen geleden, en ook banden en gevangenissen;

37 zijn gesteenigd geworden, in stukken gezaagd, verzocht, door het zwaard ter dood gebracht, hebben gewandeld in schaapsvellen *en* in geitenvelen, verlaten, verdrukt, kwalijk behandeld zijnde,

38 (welker de wereld niet waardig was), hebben in woestijnen gedood en *op* bergen en *in* spelonken en *in* de hollen der aarde.

39 En deze allen hebbende door het geloof getuigenis gehad, hebben de belofte niet verkregen,

40 alzoo God wat beters over ons voorzien had, opdat zij zonder ons niet zouden volmaakt worden.

HOOFDSTUK 12.

Daarom dan ook, *alzoo* wij zoo groot eene wolk der getuigen rondom ons hebben liggende, laat ons afleggen allen last en de zonde die *ons* lichtelijk omringt, en laat ons met lijdzaamheid loopen de loopbaan die ons voorgesteld

2 zie

Leidsn
loofs

vreugd
was, h

en sch
zeten

troons

3 Wa
zoodan

de zon
verdra

flauwt
len.

4 Gij
niet te
tegen

5 en
manin

spreek
klein d

en be
hem be

6 Wa
heeft k

eeuen
aannee

7 Indi
draagt

jegen
zonen i

kastijd

8 maa
tijdning

achtig
gij dan

nen.

9 Voo
ders o

kastijd
zagen

veel m
ten on

ven?

10 Wa
voor e

dat het
tijd, n

tot *ons*
heiligh

worden

11 En
tegenw

zaak v
droefhe

geeft zij

2 ziende op den oversten Leidsman en Voleinder des geloofs Jezus, dewelke voor de vreugde, die hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand des troons Gods.

3 Want aanmerkt dezen, die zoodanig een tegenspreken van de zondaren tegen zich heeft verdragen, opdat gij niet verflauwt en bezwijkt in uwe zielen.

4 Gij hebt nog ten bloede toe niet tegengestaan, strijdende tegen de zonde;

5 en gij hebt vergeten de vermaning, die tot u als tot zonen spreekt: Mijn zoon, acht niet klein de kastijding des Heeren, en bezwijk niet als gij van hem bestraft wordt.

6 Want dien de Heere liefheeft kastijdt hij, en hij geeselt eenen iegelijk zoon dien hij aanneemt.

7 Indien gij de kastijding verdraagt, zoo gedraagt zich God jegens u als zonen; (want wat zoon is er dien de vader niet kastijdt?)

8 maar indien gij zonder kastijding zijt, welker allen deelachtig zijn geworden, zoo zijt gij dan bastaarden en niet zonen.

9 Voorts, wij hebben de vaders onzes vleesch es wel tot kastijders gehad, en wij ontzagen ze: zullen wij dan niet veel meer den Vader der geesten onderworpen zijn, en leven?

10 Want géne hebben ons wel voor eenen korten tijd naar dat het hun goeddacht gekastijdt, maar déze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden.

11 En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geene zaak van vreugde maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich eene vreed-

zame vrucht der gerechtigheid denjenigen die door dezelve geoefend zijn.

12 Daarom richt weder op de trage handen en de slappe knieën,

13 en maakt rechte paden voor uwe voeten, opdat hetgeen kreupel is niet verdraaid worde, maar dat het veel meer genezen worde.

14 Jaagt den vrede na met allen, en de heiligmaking, zonder welke niemand den Heere zien zal:

15 teziende dat niet iemand verachtete van de genade Gods; dat niet eenige wortel der bitterheid, opwaarts spruitende, beroerte make, en door dezelve velen ontreinigd worden.

16 Dat niet iemand zij een hoereerder, of een onheilige gelijk Ezau, die om ééne spijs het recht van zijne eerstgeboorte weggaf.

17 Want gij weet, dat hij ook daarna de zegening willende beërven, verworpen werd; want hij vond geene plaats des berouws, hoewel hij dezelve met tranen zocht.

18 Want gij zijt niet gekomen tot den tastelijken berg, en het brandende vuur, en donkerheid, en duisternis, en onweder,

19 en tot het geklank der bazuin, en de stem der woorden, welke die ze hoorden, baden dat het woord tot hen niet meer zoude gedaan worden;

20 (want zij konden niet dragen hetgeen daar geboden werd: Indien ook een gedierte den berg aanraakt, het zal gesteenigd of met een pijl doorschoten worden);

21 en Mozes, zóó vreeselijk was het gezicht, zeide: Ik ben zeer bevreesd en bevende);

22 maar gij zijt gekomen tot den berg Sion en de stad des levenden Gods, tot het hemelsche Jeruzalem en de vele duizenden der Engelen,

23 tot de algemeene vergadering en de gemeente der eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn, en tot God den Rechter over allen, en de geesten der volmaakte rechtvaardigen.

24 en tot den Middelaar des nieuwen Testaments Jezus, en het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan Abel.

25 Ziet toe dat gij dien die spreekt niet verwerpt; want indien deze niet zijn ontvolden, die dengenen verwierpen, welke op aarde Goddelijke antwoorden gaf, veel meer zullen wij niet *ontvlieden*, zoo wij ons van dien afkeeren die van de hemelen *is*;

26 wiens stem toen de aarde bewoog, maar nu heeft hij verkondigd, zeggende: Nog éénmaal zal ik bewegen niet alleen de aarde maar ook den hemel.

27 En dit *woord*: Nog éénmaal, wijst aan de verandering der bewegelijke dingen als welke gemaakt waren; opdat blijven zouden de dingen die niet bewegelijk zijn.

28 Daarom alzoó wij een onbewegelijk Koninkrijk ontvangen, laat ons de genade *vasthouden*, door dewelke wij welbehagelijk God mogen dienen, met eerbied en godvruchtigheid.

29 Want onze God is een verterend vuur.

HOOFDSTUK 13.

Dat de broederlijke liefde blijve.

2 Vergeet de herbergzaamheid niet; want hierdoor hebben sommigen onwetend Engelen gehierbergd.

3 Gedenkt der gevangenen, alsof gij medegevangen waart, en dergenen die kwalijk behandeld worden, alsof gij ook zelve in het lichaam *kwalijk behandeld* waart.

4 Het huwelijk *is* eerlijk onder allen, en het bed onbevlekt; maar hoereerders en overspelers zal God oordeelen.

5 Uw wandel zij zonder geldgierigheid, en zijt vergenoegd met het tegenwoordige; want hij heeft gezegd: Ik zal u niet begeven en ik zal u niet verlaten.

6 Zoodat wij vrijmoediglijk durven zeggen: De Heere is mij een helper, en ik zal niet vreezen wat mij een mensch zal doen.

7 Gedenkt uwer voorgangeren, die u het Woord Gods gesproken hebben; en volgt hun geloove na, aanschouwende de uitkomst *kunner* wandeling.

8 Jezus Christus is gisteren en heden dezelfde en in der eeuwigheid.

9 Wordt niet omgevoerd met verscheidene en vreemde leerlingen; want het is goed dat het harte gesterkt worde door genade, niet door spijzen, door welke geen nuttigheid bekomen hebben die *daarin* gewandeld hebben.

10 Wij hebben een altaar, van hetwelk geen macht hebben te eten die den Tabernakel dienen.

11 Want welker dieren bloed voor de zonde gedragen werd in het heiligdom door den Hoogepriester, derzelver lichamen werden verbrand buiten de legerplaats.

12 Daarom heeft ook Jezus, opdat hij door zijn eigen bloed het volk zoude heiligen, buiten de poort geleden.

13 Zoo laat ons dan tot hem uitgaan buiten de legerplaats, zijne smaadheid dragende.

14 Want wij hebben hier geen blijvende stad, maar wij zoeken de toekomstende.

15 Laat ons dan door hem altijd Gode opofferen eene offerande des lofs, dat is, de

vrucht
naam

16 En
en de
want
den he

17 Zi
gehoor
derdar

uwe zi
geven
doen

niet a
is u n

18 Bi
vertro
consci

alles e
19 En
gij dit

ulieden
worden

20 De
den gr

Jaco
Gods
Christ

men o
zijn, z

2 Ach
de, m
gij in

valt,
3 wet

uws
werkt.

4 Doc
een vo

moogt

vrucht der lippen die zijnen naam belijden.

16 En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet; want aan zoodanige offeranden heeft God een welbehagen.

17 Zijt uwen voorgangers gehoorzaam en zijt hun onderdanig; want zij waken voor uwe zielen, als die rekenschap geven zullen: opdat zij dat doen mogen met vreugde, en niet al zuchtende; want dat is u niet nuttig.

18 Bidt voor ons; want wij vertrouwen dat wij eene goede conscientie hebben, als die in alles eerlijk willen wandelen.

19 En ik bidde u te meer dat gij dit doet, opdat ik te eerder ulieden moge wedergegeven worden.

20 De God nu des vredes, die den grooten Herder der scha-

pen door het bloed des eeuwigen Testaments uit de dooden heeft wedergebracht, *namelijk* onzen Heere Jezus Christus,

21 die volmake u in alle goed werk, opdat gij zijnen wil moogt doen: werkende in u hetgeen voor hem welbehagelijk is door Jezus Christus, denwelken zij de heerlijkheid in alle eeuwigheid. Amen.

22 Doch ik bid u, broeders, verdraagt het woord dezer vermaning; want ik heb u in 't kort geschreven.

23 Weet dat de broeder Timotheüs losgelaten is, met welken (zoo hij haast komt) ik u zal zien.

24 Groet alle uwe voorgangers en alle de heiligen. U groeten die van Italië zijn.

25 De genade zij met u allen. Amen.

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JACOBUS.

HOOFDSTUK 1.

Jacobus, een dienstknecht Gods en des Heeren Jezus Christus, aan de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn, zaligheid.

2 Acht het voor groote vreugde, mijne broeders, wanneer gij in velerlei verzoekingën valt,

3 wetende dat de beproeving uws geloofs lijdzaamheid werkt.

4 Doch de lijdzaamheid hebbe een volmaakt werk, opdat gij moogt volmaakt zijn en geheel

oprecht, in geen ding gebrekkelijk.

5 En indien iemand van u wijsheid ontbreekt, dat hij ze van God begeere, die een iegelijk mildelijk geeft, en niet verwijt: en zij zal hem gegeven worden.

6 Maar dat hij ze begeere in geloof, niet twijfelende; want die twijfelt is eene bare der zee gelijk, die van den wind gedreven en op- en neêrge worpen wordt.

7 Want die mensch meene niet dat hij iets ontvangen zal van den Heere.

8 Een dubbelhartig man is

ongestadig in alle zijne wegen.

9 Maar de broeder die nederig is roeme in zijne hoogheid,

10 en de rijke in zijne verne-dering, want hij zal als eene bloem van het gras voorbijgaan.

11 Want de zon is opgegaan met de hitte, en heeft het gras dor gemaakt, en zijne bloem is afgevallen, en de schoone gedaante haars aanschijs is vergaan: alzóó zal ook de rijke in zijne wegen verwelken.

12 Zalig is de man die verzoe-king verdraagt; want als hij beproefd zal geweest zijn, zoo zal hij de kroon des levens ontvangen, welke de Heere beloofd heeft dengenen die hem liefhebben.

13 Niemand als hij verzocht wordt zegge: Ik word van God verzocht; want God kan niet verzocht worden met het kwa-
de, en hij zelf verzoekt niemand.

14 Maar een iegelijk wordt verzocht als hij van zijne eige-
ne begeerlijkheid afgetrokken en verlokt wordt.

15 Daarna de begeerlijkheid ontvangen hebbende baart zonde, en de zonde voleindigd zijnde baart den dood.

16 Dwaalt niet, mijne gelief-
de broeders.

17 Alle goede gave en alle volmaakte gifte is van boven, van den Vader der lichten afkomende, bij welken geene verandering is of schaduw van omkeering.

18 Naar zijnen wil heeft hij ons gebaard door het Woord der waarheid, opdat wij zouden zijn *als* eerstelingen zijner schepselen.

19 Zoo dan, mijne geliefde broeders, een iegelijk mensch zij rasch om te hooren, traag om te spreken, traag tot toorn.

20 Want de toorn des mans werkt Gods gerechtigheid niet.

21 Daarom afgelegd hebbende alle vuilheid en overvloed van boosheid, ontvangt met zacht-

moedigheid het Woord dat in u geplant wordt, hetwelk uwe zielen kan zalig maken.

22 En zijt daders des Woords, en niet alleen hoorders, uzel-
ve met valsche overlegging be-
driegende.

23 Want zoo iemand een hoor-
der is des Woords, en niet een
dader, die is een man gelijk,
welke zijn aangeboren aange-
zicht bemerkt in eenen spiegel.

24 Want hij heeft zichzelf
bemerkt, en is weggegaan, en
heeft terstond vergeten hoe-
danig hij was.

25 Maar die inziet in de vol-
maakte wet die der vrijheid is,
en daarbij blijft, deze geen
vergetelijk hoorder geworden
zijnde, maar een dader des
werks, deze *zeg ik* zal gelukkig
zijn in dit zijn doen.

26 Indien iemand onder u
dunkt dat hij godsdienstig is,
en hij zijne tong niet in toom
houdt, maar zijn hart verleidt,
dezes godsdienst is ijdel.

27 De zuivere en onbevleete
godsdienst voor God en den
Vader is deze: weezen en we-
duwen bezoeken in hunne ver-
drukking, en zichzelf onbe-
smet bewaren van de wereld.

HOOFDSTUK 2.

Mijne broeders, hebt niet
het geloof onzes Heeren Jezus
Christus, *des Heeren* der heer-
lijkheid, met aanneming des
persoons.

2 Want zoo in uwe vergade-
ring kwam een man met eenen
gouden ring aan den vinger,
in eene sierlijke kleeding, en
daar kwam ook een arm man
in met eene slechte kleeding,

3 en gij zoudt aanzien den-
genen die de sierlijke kleeding
draagt, en tot hem zeggen: Zit
gij hier op eene eervolle plaats,
en zoudt zeggen tot den arme:
Sta gij dáár, of zit hier onder
mijne voetbank:

4 hebt gij dan niet in uzelve

een
zijt
kwa
5 E
ders
ren
rijk
erfg
hetw
die l
6 M
eer a
u nie
u ni
7 L
naan
is?
8 In
lijke
Schr
liefh
doet
9 ma
aann
en w
als o
10 V
zal h
kelen
aan a
11 W
zult
heeft
dood
overs
dood
trede
12 Sp
zóó,
vrijhe
den.
13 V
oorde
die ge
daan
heid r
14 W
mijne
zegt d
en hee
dat ge
15 In
of zus
en gel
dagelij
16 en

een onderscheid gemaakt, en zijt rechters geworden van kwade overleggingen?

5 Hoort, mijne geliefde broeders, heeft God niet uitverkoren de armen dezer wereld, om rijk te zijn in het geloof, en erfgenamen des Koninkrijks hetwelk hij belooft dengenen die hem liefhebben?

6 Maar gij hebt den arme oneer aangedaan. Overweldigen u niet de rijken, en trekken ze u niet voor de rechterstoelen?

7 Lasteren zij niet den goeden naam die over u aangeroepen is?

8 Indien gij dan de koninklijke wet volbrengt, naar de Schrift: Gij zult uwen naaste liefhebben als uzelf, zoo doet gij wél;

9 maar indien gij den persoon aanneemt, zoo doet gij zonde en wordt van de wet bestraft als overtreders.

10 Want wie de geheele wet zal houden, en in één zal struikelen, die is schuldig geworden aan alle.

11 Want die gezegd heeft: Gij zult geen overspel doen, die heeft ook gezegd: Gij zult niet dooden. Indien gij nu geen overspel zult doen, maar zult dooden, zoo zijt gij een overtreders der wet geworden.

12 Spreekt alzóó en doet alzóó, als die door de wet der vrijheid zult geoordeeld worden.

13 Want een onbarmhartig oordeel zal gaan over dengenen die geene barmhartigheid gedaan heeft; en de barmhartigheid roemt tegen het oordeel.

14 Wat nuttigheid is het, mijne broeders, indien iemand zegt dat hij het geloof heeft, en heeft de werken niet? Kan dat geloof hem zalig maken?

15 Indien er nu een broeder of zuster naakt zouden zijn, en gebrek zouden hebben aan dagelijksch voedsel,

16 en iemand van u tot hen

zoude zeggen: Gaat henen in vrede, wordt warm en wordt verzadigd, en gijlieden zoudt hun niet geven de nooddriftigheden des lichaams, wat nuttigheid is dat?

17 Alzóó ook het geloof, indien het de werken niet heeft, is bij zichzelf dood.

18 Maar, zal iemand zeggen, gij hebt het geloof, en ik heb de werken. Toon mij uw geloof uit uwe werken, en ik zal u uit mijne werken mijn geloof toonen.

19 Gij gelooft dat God een ééinig God is; gij doet wél: de duivelen gelooven het ook, en zij sidderen.

20 Maar wilt gij weten, o ijdel mensch, dat het geloof zonder de werken dood is?

21 Abraham onze vader, is hij niet uit de werken gerechtvaardigd, als hij Isaák zijnen zoon geofferd heeft op het altaar?

22 Ziet gij wel dat het geloof medegewrocht heeft met zijne werken, en het geloof volmaakt is geweest uit de werken?

23 En de Schrift is vervuld geworden, die daar zegt: En Abraham geloofde God, en het is hem tot rechtvaardigheid gerekend, en hij is een vriend Gods genaamd geweest.

24 Ziet gij dan nu dat een mensch uit de werken gerechtvaardigd wordt, en niet alleenlijk uit het geloof?

25 En desgelijks ook Rachab de hoer, is zij niet uit de werken gerechtvaardigd geweest, als zij de gezonden heeft ontvangen, en door eenen anderen weg uitgelaten?

26 Want gelijk het lichaam zonder geest dood is, alzóó is ook het geloof zonder de werken dood.

HOOFDSTUK 3.

Zijt niet vele meesters, mij-

ne broeders, wetende dat wij te meerder oordeel zullen ontvangen.

2 Want wij struikelen allen in vele. Indien iemand in woorden niet struikelt, die is een volmaakt man, machtig om ook het geheele lichaam in den toom te houden.

3 Zie, wij leggen den paarden toomen in de monden, opdat zij ons zouden gehoorzamen, en wij leiden *daarmede* hun geheele lichaam om;

4 zie, ook de schepen, hoewel ze zoo groot zijn en van harde winden gedreven, zij worden omgewend van een zeer klein roer, waarhenen ook de begeerte des stuurders wil:

5 alzóó is ook de tong een klein lid en roemt *nochtans* groote dingen. Zie, een klein vuur, hoe grooten hoop hout het aansteekt.

6 De tong is óók een vuur, een wereld der ongerechtigheid: alzóó is de tong onder onze leden gesteld, welke het geheele lichaam besmet, en ontsteekt het rad *onzer* geboorte, en wordt ontstoken van de hel.

7 Want alle natuur beide der wilde dieren en der vogelen, beide der kruipende en der zeedieren, wordt getemd en is getemd geweest van de menschelijke natuur;

8 maar de tong kan geen mensch temmen. Zij is een onbedwingelijk kwaad, vol van doodelijk venijn.

9 Door haar loven wij God en den Vader, en door haar vervloeken wij de menschen, die naar de gelijkenis Gods gemaakt zijn.

10 Uit denzelfden mond komt voort zegening en vervloeking. Dit moet, mijne broeders, alzóó niet geschieden.

11 Welt ook een fontein uit eene zelfde ader het zoet en het bitter?

12 Kan ook, mijne broeders, een vijgeboom olijven voortbrengen, of een wijnstok vijgen? Alzóó kan geen fontein zout en zoet water voortbrengen.

13 Wie is wijs en verstandig onder u? Die bewijze uit *zijn* goeden wandel zijne werken, in zachtmoedige wijsheid.

14 Maar indien gij bitteren nijd en twistgierigheid hebt in uw hart, zoo roemt en liegt niet tegen de waarheid.

15 Deze is de wijsheid niet die van boven afkomt, maar is aardsch, natuurlijk, duivelsch.

16 Want waar nijd en twistgierigheid is, aldaar is verwarring en alle booze handel.

17 Maar de wijsheid die van boven is, die is ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeglijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordeelende, en ongeveinsd.

18 En de vrucht der rechtvaardigheid wordt in vrede gezaaid voor degenen die vrede maken.

HOCFDSTUK 4.

Van waar komen krijgen en vechterijen onder u? *Komen* ze niet hiervan, *namelijk* uit uwe wellusten die in uwe leden strijd voeren?

2 Gij begeert, en hebt niet; gij benijdt en ijvert *naar dingen*, en kunt ze niet krijgen; gij vechten voert krijg, doch gij hebt niet, omdat gij niet bidt.

3 Gij bidt, en gij ontvangt niet, omdat gij kwalijk bidt, opdat gij het in uwe wellusten doorbrengen zoudt.

4 Overspelers en overspelsters, weet gij niet dat de vriendschap der wereld een vijandschap Gods is? Zoo wie dan een vriend der wereld wil zijn, die wordt een vijand Gods gesteld.

5 O
teve
in o
tot
6 J
na
God
gen
hij
7 Z
wed
zal
8 N
tot
den
de h
9 G
en
lache
treun
bedro
10
Heer
gen.
11 B
lijk
nen b
zijner
spree
oorde
de w
geen
een r
12 D
ver,
derv
een a
13 V
zegt:
gen n
zen, e
breng
drijve
14 g
gen ge
danig
is een
nig tij
na ver
15 I
zeggen
en wij
len w
16 M
uwen
nige r

5 Of meent gij dat de Schrift tevergeefs zegt: De Geest die in ons woont, heeft die lust tot nijdigheid?

6 Ja, hij geeft meerdere genade. Daarom zegt de Schrift: God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft hij genade.

7 Zoo onderwerpt u dan Gode; wederstaat den duivel, en hij zal van u vlieden.

8 Naakt tot God, en hij zal tot u naken. Reinigt de handen gij zondaars, en zuivert de harten gij dubbelhartigen.

9 Gedraagt u als ellendigen en treurt en weent; uw lachen worde veranderd in treuren, en uwe blijdschap in bedroefdheid.

10 Vernedert u voor den Heere, en hij zal u verhoogen.

11 Broeders, spreekt niet kwalijk van elkander. Die van *zinnen* broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet. Indien gij nu de wet oordeelt, zoo zijt gij geen dader der wet, maar een rechter.

12 Daar is een éénig Wetgever, die behouden kan en verderven, doch wie zijt gij, die een ander oordeelt?

13 Welaan nu gij die daar zegt: Wij zullen heden of morgen naar zulk eene stad reizen, en aldaar een jaar doorbrengen, en koopmanschap drijven en winst doen,

14 gij die niet weet wat morgen *geschieden zal*; want hoedanig is uw leven? Want het is een damp, die voor een weinig *tijds* gezien wordt en daarna verdwijnt.

15 In plaats dat gij zoudt zeggen: Indien de Heere wil en wij leven zullen, zoo zullen wij dit of dat doen.

16 Maar nu roemt gij in uwen hoogmoed: alle zoodanige roem is boos.

17 Wie dan weet goed te doen en niet doet, dien is het zonde.

HOOFDSTUK 5.

Welaan nu gij rijken, weent en huilt over uwe ellendigheden die over u komen.

2 Uw rijkdom is verrot, en uwe kleederen zijn van de motten gegeten geworden;

3 uw goud en zilver is verroest, en hun roest zal u zijn tot eene getuigenis, en zal uw vleesch als een vuur verteren; gij hebt schatten vergaderd in de laatste dagen.

4 Zie, het loon der werklieden die uwe landen gemaaid hebben, hetwelk van u verkort is, roept, en het geschrei dergenen die geoogst hebben is gekomen tot in de ooren des Heeren Zebaôth.

5 Gij hebt weelderig geleefd op de aarde, en wellusten gevolgd; gij hebt uwe harten gevoed als in een dag der slachting.

6 Gij hebt veroordeeld, gij hebt gedood den rechtvaardigen, en hij wederstaat u niet.

7 Zoo zijt dan lankmoedig, broeders, tot de toekomst des Heeren. Zie, de landman verwacht de kostelijke vrucht des lands, lankmoedig zijnde over dezelve, totdat het den vroegen en den spaden regen zal hebben ontvangen.

8 Weest gij óók lankmoedig, versterkt uwe harten, want de toekomst des Heeren genaaft.

9 Zucht niet tegen elkander, broeders, opdat gij niet veroordeeld wordt: zie, de Rechter staat voor de deur.

10 Mijne broeders, neemt tot een exempel des lijdens en der lankmoedigheid de Profeten, die *in* den naam des Heeren gesproken hebben.

11 Zie, wij houden ze gelukzalig die verdragen; gij hebt

de verdraagzaamheid Jobs gehoord, en gij hebt het einde des Heeren gezien, dat de Heere zeer barmhartig is en een ontfermer.

12 Doch vóór alle dingen, mijne broeders, zweert niet, noch bij den hemel, noch bij de aarde, noch eenigen anderen eed; maar uw ja zij ja, en het neen neen, opdat gij in geen oordeel valt.

13 Is iemand onder u in lijden, dat hij bidde. Is iemand goedsmoeds, dat hij psalmzinge.

14 Is iemand krank onder u, dat hij tot zich roepe de Ouderlingen der gemeente, en dat zij over hem bidden, hem zalvende met olie in den naam des Heeren:

15 en het gebed des geloofs zal den zieke behouden, en de Heere zal hem oprichten, en zoo hij zonden gedaan zal hebben,

het zal hem vergeven worden.

16 Belijdt elkander de misdaden, en bidt voor elkander, opdat gij gezond wordt. Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel.

17 Elia was een mensch van gelijke bewegingen als wij, en hij bad een gebed dat het niet zoude regenen, en het regende niet op de aarde in drie jaren en zes maanden.

18 En hij bad wederom, en de hemel gaf regen, en de aarde bracht hare vrucht voort.

19 Broeders, indien iemand onder u van de waarheid is afgedwaald, en hem iemand bekeert,

20 die wete, dat degene die eenen zondaar van de dwaling zijns wegs bekeert, eene ziel van den dood zal behouden, en menigte der zonden zal bedekken.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

Petrus, een Apostel van Jezus Christus, den vreemdelingen verstrooid in Pontus, Galatië, Cappadocië, Azië en Bithynië,

2 den uitverkorenen naar de voorkennis Gods des Vaders, in de heiligmaking des Geestes, tot gehoorzaamheid en besprenging des bloeds van Jezus Christus: genade en vrede zij u vermenigvuldigd.

3 Geloofd zij de God en Va-

der onzes Heeren Jezus Christus, die naar zijne groote barmhartigheid ons heeft wedergeboren tot eene levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden,

4 tot eene onverderfelijke en onbevlekkelijke en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u,

5 die in de kracht Gods bewaard wordt door het geloof, tot de zaligheid, die bereid is om geopenbaard te worden in den laatsten tijd.

6 In welken gij u verheugt,

nu e
nood
meni

7 op
geloo
dan
gaat
word
zijn t
heid,
Jezus

8 de
hebt
denw
niet z
verhe
kelijk

9 ver
geloof
der zi

10 V
dervr
ben d
teerd
aan u

11 on
of ho
van C
beduic
het li
men z
daarn

12 de
dat z
ons b
die u
degen
verkor
Heilig
hemel
dinger

zijn in

13 Da
lenden
nuchte
komen
toegeb
baring

14 Al
wordt
de beg
in uw

15 Ma
roepen
wordt
uwen w

nu een weinig *tijds* (zoo het noodig is) bedroefd zijnde door menigerlei verzoeken;

7 opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan des gouds, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus;

8 denwelken gij niet gezien hebt en *nochtans* liefhebt; in denwelken gij nu, hoewel hem niet ziende, maar geloovende, u verheugt met eene onuitsprekelijke en heerlijke vreugde,

9 verkrijgende het einde uws geloofs, *namelijk* de zaligheid der zielen.

10 Van welke zaligheid ondervraagd en onderzocht hebben de Profeten, die geprofeetd hebben van de genade aan u *geschied*,

11 onderzoekende op welken of hoedanigen tijd de Geest van Christus, die in hen was, beduidde en te voren getuigde het lijden *dat* op Christus *komen zoude*, en de heerlijkheid daarna *volgende*.

12 denwelken geopenbaard is, dat zij niet zichzelf maar ons bedienende deze dingen, die u nu aangediend zijn door degenen, die u het Evangelie verkondigd hebben door den Heiligen Geest, die van den hemel gezonden is; in welke dingen de Engelen begeerig zijn in te zien.

13 Daarom opschortende de lendenen uws verstands, en nuchteren zijnde, hoopt volkomenlijk op de genade die u toegebracht wordt in de openbaring van Jezus Christus.

14 Als gehoorzame kinderen wordt niet gelijkvormig aan de begeerlijkheden die te voren in uwe onwetendheid waren.

15 Maar gelijk hij die u ge-roepen heeft *heilig is*, zoo wordt ook gijzelve heilig in al *uwen wandel*,

16 daarom dat er geschreven is: Zijt heilig, want ik ben heilig.

17 En indien gij tot eenen Vader aanroept dengenen die zonder aanneming des persoons oordeelt naar eens iegelijks werk, zoo wandelt in vreeze den tijd uwer inwoning,

18 wetende dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, die u van de vaderen overgeleverd is,

19 maar door het dierbaar bloed van Christus, als eens onbestraffelijken en onbevleeten lams;

20 dewelke wel vóórgelend is geweest vóór de grondlegging der wereld, maar geopenbaard is in deze laatste tijden om uwentwille,

21 die gij door hem gelooft in God, welke hem opgewekt heeft uit de dooden, en hem heerlijkheid gegeven heeft, opdat uw geloof en hoop op God zijn zoude.

22 Hebbende *dan* uwe zielen gereinigd in de gehoorzaamheid der waarheid, door den Geest, tot ongeveinsde broederlijke liefde, zoo hebt elkan-der vuriglijk lief uit een rein hart,

23 gij die wedergeboren zijt, niet uit vergankelijk maar uit onvergankelijk zaad, door het levende en eeuwigblijvende Woord Gods.

24 Want alle vleesch is als gras, en alle heerlijkheid des menschen is als eene bloem van het gras. Het gras is verdord en zijne bloem is afgevallen;

25 maar het Woord des Heeren blijft in der eeuwigheid. En dit is het woord dat onder u verkondigd is.

HOOFDSTUK 2.

Zoo legt dan af alle kwaad-

heid en alle bedrog en geveinsdheid en nijdigheid en alle achterklappingen;

2 en als nieuwgeboren kinderen zijt zeer begeerig naar de redelijke onvervalschte melk, opdat gij door dezelve moogt opwassen;

3 indien gij anders gesmaakt hebt dat de Heere goedertieren is.

4 Tot welken komende *als tot* eenen levenden steen, van de menschen wel verworpen maar bij God uitverkoren *en* dierbaar,

5 zoo wordt gij ook zelve als levende steenen gebouwd *tot* een geestelijk huis, *tot* een heilig Priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus.

6 Daarom is ook vervat in de Schrift: Zie, ik leg in Sion eenen uitersten hoeksteen, die uitverkoren *en* dierbaar is; en die in hem gelooft zal niet beschaamd worden.

7 U dan die gelooft is hij dierbaar; maar den ongehoorzaam *wordt gezegd*: De steen, dien de bouwlieden verworpen hebben, deze is geworden tot een hoofd des hoeks, en een steen des aanstoots, en eene rots der ergenis;

8 dengenen *namelijk* die zich aan het woord stooten, ongehoorzaam zijnde, waartoe zij ook gezet zijn.

9 Maar gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk Priesterdom, een heilig volk, een verkregen volk, opdat gij zoudt verkondigen de deugden desgenen die u uit de duisternis geroepen heeft tot zijn wonderbaar licht,

10 gij die eertijds geen volk waart, maar nu Gods volk zijt; die *eertijds* niet ontfermd waart, maar nu ontfermd zijt geworden.

11 Geliefden, ik vermaan u als inwoners en vreemdelin-

gen, dat gij u onthoudt van de vleeschelijke begeerlijkheden, welke krijg voeren tegen de ziel;

12 en houdt uwen wandel eerlijk onder de heidenen, opdat in 't geen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij uit de goede werken die zij in u zien God verheerlijken mogen in den dag der bezoeking.

13 Zijt dan alle menschelijke ordening onderdanig om des Heeren wil, hetzij den Koning, als de opperste macht hebbende,

14 hetzij den Stadhouder, als die van hem gezonden worden tot straf wel der kwaaddoeners, maar *tot* prijs dergenen die goed doen.

15 Want alzóó is 't de wille Gods, dat gij weldoende den mond stop; aan de onwetendheid der dwaze menschen;

16 als vrijen, en niet de vrijheid hebbende tot een deksel der boosheid, maar als dienstknechten Gods.

17 Eert een iegelijk; hebt de broederschap lief; vreest God; eert den Koning.

18 Gij huisknechten, zijt met alle vreeze onderdanig den heeren, niet alleen den goeden en bescheidenen, maar ook den harden.

19 Want dat is genade, indien iemand om de conscientie voor God zwarigheid verdraagt, lijdende ten onrechte.

20 Want wat lof is het, indien gij verdraagt als gij zondigt en *daarover* geslagen wordt? Maar indien gij verdraagt als gij wél doet en *daarover* lijdt, dat is genade bij God.

21 Want hiertoe zijt gij geroepen, dewijl ook Christus voor ons geleden heeft ons een exempel nalatende, opdat gij zijne voetstappen zoudt navelgen,

22 die geen zonde gedaan heeft, en daar is geen bedrog in zijnen mond gevonden,

23 d
niet
leed
het
vaar
24 d
licha
hout
afges
recht
wien
zijt.
25 V
lende
nu b
Opzie

Der
uwer
nig, c
Woon
zij d
wen
wonn
2 al
ben v
vreez
3 W
hetge
in he
omha
kleed
4 ma
des h
lijk v
moed
koste
5 Wa
zelve
vrouw
en wa
onder
6 ge
hoorz
noem
ters g
weldo
eenige
7 Gi
woont
aan l
het zv
die o
genad

23 die als hij gescholden werd niet wedschold, en als hij leed niet dreigde, maar gaf het over aan dien die rechtvaardiglijk oordeelt.

24 die zelf onze zonden in zijn lichaam gedragen heeft op het hout, opdat wij den zonden afgestorven zijnde, der gerechtigheid leven zouden, door wiens striemen gij genezen zijt.

25 Want gij waart als dwalende schapen, maar gij zijt nu bekeerd tot den Herder en Opziener uwer zielen.

HOOFDSTUK 3.

Desgelijks gij vrouwen, zijt uwen eigen mannen onderdanig, opdat ook zoo eenigen den Woorde ongehoorzaam zijn, zij door den wandel der vrouwen zonder woord mogen gewonnen worden.

2 als zij zullen ingezien hebben uwen kuischen wandel in vreeze.

3 Welker versiersel zij, niet hetgeen uiterlijk is, *bestaande* in het vlechten des haars, en omhangen van goud, of van kleederen aan te trekken,

4 maar de verborgen mensch des harten, in het onverderfelijk *versiersel* van eenen zachtmoedigen en stillen geest, die kostelijk is voor God.

5 Want alzóó versierden zichzelf eertijds ook de heilige vrouwen, die op God hoopten, en waren haren eigen mannen onderdanig:

6 gelijk Sara Abraham gehoorzaam is geweest, hem noemende heer, welker dochters gij geworden zijt, als gij wel doet, en niet vreest voor eenige verschrikking.

7 Gij mannen insgelijks, woont bij *haar* met verstand, aan het vrouwelijke vat als het zwakste eere gevende, als die ook mede-erfgenamen der genade des levens *met haar*

zijt, opdat uwe gebeden niet verhinderd worden.

8 En eindelijk, zijt allen eensgezind, medelijdend, de broeders liefhebbende, met innerlijke barmhartigheid bewogen, vriendelijk;

9 vergeldt niet kwaad voor kwaad, of schelden voor schelden, maar zegent daarentegen; wetende dat gij daartoe geroepen zijt, opdat gij zegening zoudt beërven.

10 Want wie het leven wil liefhebben, en goede dagen zien, die stille zijne tong van het kwaad, en zijne lippen dat ze geen bedrog spreken;

11 die wijke af van het kwaad, en doe het goede; die zoeken vrede en jagen denzelven na.

12 Want de oogen des Heeren zijn over de rechtvaardigen, en zijne ooren tot hun gebed; maar het aangezicht des Heeren is tegen degenen die kwaad doen.

13 En wie is het die u kwaad doen zal, indien gij navolgers zijt van het goede?

14 Maar indien gij ook lijdt om der gerechtigheid wille, zoo zijt gij zalig; en vreest niet uit vreeze van hen, en wordt niet ontroerd;

15 maar heiligt God den Heere in uwe harten; en zijt altijd bereid tot verantwoording aan een iegelijk die u rekenschap afeischt van de hope, die in u is, met zachtmoedigheid en vreeze.

16 En hebt een goede conscientie, opdat in 't geen zij kwalijk van u spreken als van kwaaddoeners, zij beschaamd mogen worden die uwen goeden wandel in Christus lasteren.

17 Want het is beter dat gij wél doende (indien het de wil Gods wil) lijdt, dan kwaad doende.

18 Want Christus heeft ook ééns voor de zonden geleden, hij rechtvaardig voor de on-

rechtvaardigen, opdat hij ons tot God zoude brengen; die wel is gedood in het vleesch, maar levend gemaakt door den Geest.

19 In denwelken hij ook henneggaan zijnde den geesten die in de gevangenis zijn gepredikt heeft,

20 die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte in de dagen van Noach, als de ark toebereid werd, waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.

21 Waarvan het tegenbeeld de doop ons nu ook behoudt, niet die een aflegging is der vuiligheid des lichaams, maar die een vraag is eener goede conscientie tot God door de opstanding van Jezus Christus;

22 welke is aan de rechterhand Gods, opgevaren ten hemel, de Engelen en machten en krachten hem onderdanig gemaakt zijnde.

HOOFDSTUK 4.

Dewijl dan Christus voor ons in het vleesch geleden heeft, zoo wapent gij u ook met dezelfde gedachte, *namelijk* dat wie in het vleesch geleden heeft, die heeft opgehouden van de zonde,

2 om nu niet meer naar de begeerlijkheden der menschen, maar naar den wille Gods den tijd die overig is in het vleesch te leven.

3 Want het is ons genoeg, dat wij den voorgaanden tijd des levens der heidenen wil volbracht hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen,

4 waarin zij zich vreemd houden, als gij niet medeloopt tot

dezelfde uitgieting der overdadigheid, en u lasteren;

5 dewelke zullen rekenschap geven dengenen die bereid staat om te oordeelen de levenden en de dooden.

6 Want daartoe is ook den dooden het Evangelie verkondigd geworden, opdat zij wel zouden geoordeeld worden naar den mensch in het vleesch, maar leven zouden naar God in den geest.

7 En het einde aller dingen is nabij: zijt dan nuchteren, en waakt in de gebeden.

8 Maar vooral hebt vurige liefde tot elkander; want de liefde zal menigte van zonden bedekken.

9 Zijt herbergzaam jegens elkander, zonder murmureeren.

10 Een iegelijk gelijk hij gave ontvangen heeft, *alzóó* bediene hij dezelve aan den ander, als goede uitdeelsers der menigerlei genade Gods.

11 Indien iemand spreekt *die spreke* als de woorden Gods; indien iemand dient *die diene* als uit kracht die God verleent; opdat God in allen geprezen worde door Jezus Christus, welken toekomt de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12 Geliefden, houdt u niet vreemd over de hitte der *verdrukking* onder u, die u geschiedt tot verzoeking, alsof u iets vreemds overkwame,

13 maar gelijk gij gemeenschap hebt aan het lijden van Christus, *alzóó* verblijdt u: opdat gij ook in de openbaring zijner heerlijkheid u moogt verblijden en verheugen.

14 Indien gij gesmaad wordt om den naam van Christus, zoo zijt gij zalig: want de Geest der heerlijkheid en de *Geest* Gods rust op u. Wat hen aangaat, hij wordt wel gelasterd, maar wat u aangaat, hij wordt verheerlijkt.

15 Doch dat niemand van u

lijde
dief,
een
doen
16 p
als
zich
God i
17 v
het d
Huis
van d
einde
Evan
zijn?
18 E
nauw
zal d
versc
19 Zo
den w
zielen
wen S
doen.

De
u zijn
mede-
lijdens
declac
geopen
2 we
onder
daarom
maar
vuil ge
vaardig
3 noc
rende
ren, m
kudde
4 En
versche
gij de
der hee

lijde als een doodslager, of dief, of kwaaddoener, of als een die zich met eens anders doen bemoeit;

16 maar indien iemand *lijdt* als een Christen, die schame zich niet, maar verheerlijke God in dezen deele.

17 Want het is de tijd dat het oordeel beginne van het Huis Gods; en indien het eerst van ons *begint*, welk zal het einde zijn dergenen die het Evangelie Gods ongehoorzaam zijn?

18 En indien de rechtvaardige nauwelijks zalig wordt, waar zal de goddelooze en zondaar verschijnen?

19 Zoo dan ook die lijden naar den wille Gods, dat zij hunne zielen *hem*, als den getrouwen Schepper, bevelen met wél doen.

HOOFDSTUK 5.

De Ouderlingen die onder u zijn vermaan ik, die een mede-ouderling en getuige des lijdens van Christus ben, en deelachtig der heerlijkheid die geopenbaard zal worden:

2 weidt de kudde Gods die onder u is, hebbende opzicht *daarover* niet uit bedwang maar gewilliglijk, noch om vuil gewin maar met een volvaardig gemoed.

3 noch als heerschappij voerende over het erfdeel *des Heeren*, maar als voorbeelden der kudde geworden zijnde.

4 En als de overste Herder verschenen zal zijn, zoo zult gij de onverwelkelijke kroon der heerlijkheid behalen.

5 Desgelijks gij jongen, zijt den ouden onderdanig; en zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed; want God wederstaat de hoovaardigen, maar den nederigen geeft hij genade.

6 Vernedert u dan onder de krachtige hand Gods, opdat hij u verhooge te zijner tijd.

7 Werpt al uwe bekommernis op hem, want hij zorgt voor u.

8 Zijt nuchteren *en* waakt; want uwe tegenpartij de duivel gaat om als een brieschende leeuw, zoekende wien hij zoude mogen verslinden,

9 denwelken wederstaat, vast zijnde in het geloof, wetende dat hetzelfde lijden aan uwe broederschap die in de wereld is volbracht wordt.

10 De God nu aller genade, die ons geroepen heeft tot zijne eeuwige heerlijkheid in Christus Jezus, nadat wij een weinig *tijds* zullen geleden hebben, dezelve volmake, bevestige, versterke *en* fundeere ulieden.

11 Hem zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

12 Door Silvanus die u een getrouw broeder is, zoo ik acht, heb ik met weinige *woorden* geschreven, vermanende en betuigende dat deze is de waarachtige genade Gods, in welke gij staat.

13 U groet de mede-uitverkoren *gemeente* die in Babylon is, en Marcus mijn zoon.

14 Groet elkander met eenen kus der liefde. Vrede zij u allen die in Christus Jezus zijt. Amen.

rdad-
chap
ereid
e le-

den
ver-
at zij
wor-
het
uden

ngen
eren,

urige
nt de
nden

s elk-
ren.
gave
diene
r, als
niger-

kt die
Gods;
dien
l ver-
allen
Jezus
mt de
ht in

u niet
r ver-
u ge-
als of

me,
meen-
en van
dt u:
baring
moogt
n.

wordt
ristus,
ant de
en de
at hen
gelas-
aat, hij

van u

DE TWEEDE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL PETRUS.

HOOFDSTUK 1.

Simeon Petrus, een dienst-knecht en Apostel van Jezus Christus aan degenen die even dierbaar geloof met ons verkregen hebben, door de rechtvaardigheid onzes Gods en Zaligmakers Jezus Christus: 2 genade en vrede zij u vermenigvuldigd door de kennis Gods en van Jezus onzen Heere,

3 gelijk ons zijne Goddelijke kracht alles wat tot het leven en de godzaligheid behoort geschonken heeft, door de kennis desgenen die ons geroepen heeft tot heerlijkheid en deugd;

4 door welke ons de grootste en dierbare beloften geschonken zijn, opdat gij door dezelve der Goddelijke natuur deelachtig zoudt worden, nadat gij ontvloten zijt het verderf dat in de wereld is door de begeerlijkheid.

5 En gij tot hetzelfde ook alle naarstigheid toebrengende, voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis,

6 en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid,

7 en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde liefde *jegens allen*.

8 Want zoo deze dingen bij u zijn en in u overvloedig zijn,

zij zullen u niet ledig noch onvruchtbaar laten in de kennis onzes Heeren Jezus Christus.

9 Want bij welken deze dingen niet zijn, die is blind, van verre niet ziende, hebbende vergeten de reiniging zijner vorige zonden.

10 Daarom, broeders, benaastigt u te meer om uwe roeping en verkiezing vast te maken; want dat doende zult gij nimmermeer struikelen.

11 Want alzoo zal u rijkelijk toegevoegd worden de ingang in het eeuwig Koninkrijk onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus.

12 Daarom zal ik niet verzuimen u altijd daarvan te vermanen, hoewel gij het weet en in de tegenwoordige waarheid versterkt zijt.

13 En ik acht het recht te zijn, zoolang ik in dezen tabernakel ben, dat ik u opwekke door vermaning,

14 alzoo ik weet dat de aflegging mijns tabernakels haast zijn zal, gelijkterwijs ook onze Heere Jezus Christus mij heeft geopenbaard.

15 Doch ik zal ook naarstigheid doen bij alle gelegenheid, dat gij na mijnen uitgang van deze dingen gedachtenis moogt hebben.

16 Want wij zijn geen kunstiglijk verdichte fabelen nagevolgd, als wij u bekend gemaakt hebben de kracht en

toeko
Chris
schou
majes
17 V
den
ontva
stem
heerl
werd
Zoon
welke
18 E
gehoo
mel g
wij n
berg
19 E
tische
en gij
acht
schijn
plaats
lichte
in uw
20 Di
Profet
eigen
21 wa
tijds
den w
de he
van de
ven zij
ken.

En
profete
weest
sche l
verder
telijk i
Heere
verlooe
tig ver
gende;
2 en
derfen
welke
zal gel
3 en
heid, n
van u
ken; o

toekomst onzes Heeren Jezus Christus, maar wij zijn aanschouwers geweest van zijne majesteit.

17 Want hij heeft van God den Vader eer en heerlijkheid ontvangen, als zoodanig eene stem van de hoogwaardige heerlijkheid tot hem gebracht werd: Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken ik mijn welbehagen heb.

18 En deze stem hebben wij gehoord, als zij van den hemel gebracht is geweest, toen wij met hem op den heiligen berg waren.

19 En wij hebben het profetische Woord dat zeer vast is, en gij doet wèl dat gij daarop acht hebt, als op een licht schijnende in eene duistere plaats, totdat de dag aanlichte, en de morgenster opga in uwe harten.

20 Dit eerst wetende dat geen Profetie der Schrift is van eigen uitlegging;

21 want de Profetie is voortdus niet voortgebracht door den wil eens menschen, maar de heilige menschen Gods, van den Heiligen Geest gedreven zijnde, hebben ze gesproken.

HOOFDSTUK 2.

En daar zijn ook valsche profeten onder het volk geweest, gelijk ook onder u valsche leeraars zijn zullen, die verderfelijke ketterijen bedektelijk invoeren zullen, ook den Heere, die hen gekocht heeft, verboochenende, en een haastig verderf over zichzelf brengende;

2 en velen zullen hunne verderfenissen navolgen, door welke de weg der waarheid zal gelasterd worden;

3 en zij zullen door gierigheid, met gemaakte woorden, van u een koopmanschap maken; over welke het oordeel

sedert lang niet ledig is, en hun verderf sluimert niet.

4 Want indien God de Engelen die gezondigd hebben niet gespaard heeft, maar die in de hel geworpen hebbende overgegeven heeft aan de ketenen der duisternis, om tot het oordeel bewaard te worden;

5 en de oude wereld niet heeft gespaard, maar Noach den prediker der gerechtigheid zijn achttal bewaard heeft, als hij den zondvloed over de wereld der goddeloozen heeft gebracht;

6 en de steden van Sodom en Gomorra tot asch verbrandende met omkeering veroordeeld heeft, en tot een exempel gezet dengenen die goddeloos zouden leven;

7 en den rechtvaardigen Lot, die vermoed was van den onachtigen wandel der gruwelijke menschen, daaruit verlost heeft:

8 (want deze rechtvaardige man wonende onder hen, heeft dag op dag zijne rechtvaardige ziele gekweld door het zien en hooren van hunne ongerechte werken):

9 zoo weet de Heere de godzaligen uit de verzoeking te verlossen, en de onrechtvaardigen te bewaren tot den dag des oordeels om gestraft te worden;

10 maar allermeeest degenen die naar het vleesch in onreine begeerlijkheid wandelen, en de heerschappij verachten: die stout zijn, zichzelf behagen, en die de heerlijkheden niet schromen te lasteren;

11 daar de Engelen, in sterkte en kracht meerder zijnde, geen lasterlijk oordeel tegen haar voor den Heere voortbrengen.

12 Maar deze, als onredelijke dieren, die de natuur volgen en voortgebracht zijn om gevangen en gedood te worden, dewijl zij lasteren hetgeen zij niet verstaan, zullen in hunne

verdorvenheid verdorven worden,

13 en zullen verkrijgen het loon der ongerechtigheid, als die de dagelijksche weelde *hun* vermaak achten, zijnde vlekken en smetten, en zijn weelderig in hunne bedriegerijen, als zij in de maaltijden met u zijn;

14 hebbende de oogen vol overspel en die niet ophouden van zondigen; verlokken de onvaste zielen, hebbende het hart geoefend in gierigheid, kinderen der vervloeking;

15 die den rechten weg verlaten hebbende, zijn verdwaald, en volgen den weg van Bileam, den *zoon* Beors, die het loon der ongerechtigheid liefgehad heeft;

16 maar hij heeft de bestrafing zijner ongerechtigheid gehad; *want* het jukdragende stomme *dier*, sprekende met menschenstem, heeft des Profeten dwaasheid verhinderd.

17 Deze zijn waterlooze fonteynen, wolken van een draaiwind gedreven, den welken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

18 Want zij, zeer opgeblazene ijdelheid sprekende, verlokken door de begeerlijkheden des vleeschs, *en* door ontuchtigheden, degenen die waarlijk ontvloten waren van degenen die in dwaling wandelen,

19 belovende hun vrijheid, daar zijzelve dienstknechten zijn der verdorvenheid; want van wien iemand overwonnen is, dien is hij ook tot een dienstknecht gemaakt.

20 Want indien zij, nadat ze door de kennis des Heeren en Zaligmakers Jezus Christus de besmettingen der wereld ontvloten zijn, en in dezelve wederom ingewikkeld zijnde, *van dezelve* overwonnen worden, zoo is hun het laatste erger geworden dan het eerste.

21 Want het ware hun beter

dat zij den weg der gerechtigheid niet gekend hadden, dan dat zij *dien* gekend hebbende, zich *weder* afkeeren van het heilig gebod dat hun overgegeven was.

22 Maar hun is overkomen hetgeen met een waar spreekwoord *gezegd wordt*: De hond is wedergekeerd tot zijn eigen uitbraaksel, en de gewassen, zeng tot de wenteling in het slijk.

HOOFDSTUK 3.

Dezen tweeden zendbrief, geliefden, schrijf ik nu aan u, in welke *beide* ik door vermaning uw oprecht gemoed opwek,

2 opdat gij gedachtig zijt aan de woorden die van de heilige Profeten te voren gesproken zijn, en aan ons gebod, die des Heeren en Zaligmakers Apostelen zijn:

3 dit eerst wetende, dat in het laatste der dagen spotters komen zullen, die naar hunne eigen begeerlijkheden zullen wandelen,

4 en zeggen: Waar is de belofte zijner toekomst? want van dien *dag* dat de vaderen ontslapen zijn blijven alle dingen alzóó *gelijk* van het begin der schepping.

5 Want willens is dit hun onbekend, dat door het Woord Gods de hemelen van overlang geweest zijn, en de aarde uit het water en in het water bestaande,

6 door welke de wereld die toen was, met het water van den zondvloed bedekt zijnde, vergaan is.

7 Maar de hemelen die nu zijn, en de aarde, zijn door hetzelfde Woord als een schat weggelegd, en worden ten vure bewaard tegen den dag des oordeels en der verderving der goddeloze menschen.

8 Doch deze ééne zaak zij u

niet één duizenden 9 De lofte traag lank wille gaan beke 10 M zal k nach met voorb brand en de daari den.

11 I alle v hoort wande 12 ve de to dag G len de de zul mente smelte 13 M naar z melen

A

Hetg was, he ben, h ben me wij aan

niet onbekend, geliefden, dat één dag bij den Heere is als duizend jaren, en duizend jaren als één dag.

9 De Heere vertraagt de belofte niet, (gelijk eenigen *dat* traagheid achten), maar is lankmoedig over ons, niet willende dat eenigen verloren gaan, maar dat ze allen tot bekeering komen.

10 Maar de dag des Heeren zal komen als een dief in den nacht, in welken de hemelen met een gedruisch zullen voorbijgaan, en de elementen branden zullen en vergaan, en de aarde en de werken die daarin zijn zullen verbranden.

11 Dewijl dan deze dingen alle vergaan, hoedanigen behoort gij te zijn in heiligen wandel en godzaligheid,

12 verwachtende en haastende tot de toekomst van den dag Gods, in welken de hemelen door vuur ontstoken zijnde zullen vergaan, en de elementen brandende zullen smelten.

13 Maar wij verwachten, naar zijne belofte, nieuwe hemelen en eene nieuwe aar-

de, in dewelke gerechtigheid woont.

14 Daarom, geliefden, verwachtende deze dingen, be-naarstigt u dat gij onbevlekt en onbestraffelijk van hem bevonden moogt worden in vrede;

15 en acht de lankmoedigheid onzes Heeren voor zaligheid, gelijkerwijs ook onze geliefde broeder Paulus, naar de wijsheid die hem gegeven is, ulieden geschreven heeft.

16 gelijk ook in alle zendbrieven, daarin van deze dingen sprekende: in welke sommige dingen zwaar zijn om te verstaan, die de ongeleerde en onvaste *menschen* verdraaien, gelijk ook de andere Schriften, tot hun eigen verderf.

17 Gij dan, geliefden, *zulks* te voren wetende, wacht u dat gij niet door de verleiding der gruwelijke menschen mede afgerukt wordt, en uitvalt van uwe vastigheid;

18 maar wast op in de genade en kennis onzes Heeren en Zaligmakers Jezus Christus. Hem zij de heerlijkheid, beide nu en in den dag der eeuwigheid. Amen.

DE EERSTE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

Hetgeen van den beginne was, hetgeen wij gehoord hebben, hetgeen wij gezien hebben met onze oogen, hetgeen wij aanschouwd hebben en on-

ze handen getast hebben van het Woord des levens:

2 (want het leven is geopenbaard, en wij hebben het gezien, en wij getuigen en verkondigen ulieden dat eeuwige leven, hetwelk bij den Vader was en ons is geopenbaard):

3 hetgeen wij *dan* gezien en gehoord hebben, dat verkondigen wij u, opdat ook gij met ons gemeenschap zoudt hebben, en deze onze gemeenschap ook zij met den Vader en met zijnen Zoon Jezus Christus.

4 En deze dingen schrijven wij u, opdat uwe blijdschap vervuld zij.

5 En dit is de verkondiging die wij van hem gehoord hebben en wij u verkondigen, dat God een licht is en gansch geene duisternis in hem is.

6 Indien wij zeggen dat wij gemeenschap met hem hebben, en wij in de duisternis wandelen, zoo liegen wij en doen de waarheid niet;

7 maar indien wij in het licht wandelen, gelijk hij in het licht is, zoo hebben wij gemeenschap met elkander, en het bloed van Jezus Christus zijnen Zoon reinigt ons van alle zonde.

8 Indien wij zeggen dat wij geene zonde hebben, zoo verleiden wij onszelve en de waarheid is in ons niet.

9 Indien wij onze zonden belijden, hij is getrouw en rechtvaardig, dat hij ons de zonden vergeve en ons reinige van alle ongerechtigheid.

10 Indien wij zeggen dat wij niet gezondigd hebben, zoo maken wij hem tot een leugenaar en zijn woord is niet in ons.

HOOFDSTUK 2.

Mijne kinderkens, ik schrijf u deze dingen opdat gij niet zondigt. En indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eenen Voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardige.

2 En hij is eene verzoening voor onze zonden, en niet alleen voor de onze, maar ook voor *de zonden* der geheele wereld.

3 En hieraan kennen wij dat wij hem gekend hebben, zoo wij zijne geboden bewaren.

4 Die daar zegt: Ik ken hem, en zijne geboden niet bewaart, die is een leugenaar, en in dien is de waarheid niet;

5 maar zoo wie zijn woord bewaart, in dien is waarlijk de liefde Gods volmaakt geworden. Hieraan kennen wij dat wij in hem zijn.

6 Die zegt dat hij in hem blijft, die moet ook zelf alzóó wandelen gelijk hij gewandeld heeft.

7 Broeders, ik schrijf u geen nieuw gebod, maar een oud gebod, dat gij van den beginne gehad hebt. Dit oude gebod is het woord dat gij van den beginne gehoord hebt.

8 Wederom schrijf ik u een nieuw gebod: hetgeen waarachtig is in hem, zij ook in u *waarachtig*; want de duisternis gaat voorbij en het waarachtige licht schijnt nu.

9 Die zegt dat hij in het licht is, en zijnen broeder haat, die is in de duisternis tot nog toe.

10 Die zijnen broeder lief heeft blijft in het licht, en geene ergernis is in hem,

11 maar die zijnen broeder haat, is in de duisternis en weet niet waar hij henengaat; want de duisternis heeft zijne oogen verblind.

12 Ik schrijf u, kinderkens, want de zonden zijn u vergeven om zijns naams wille.

13 Ik schrijf u, vaders, want gij hebt *hem* gekend die van den beginne is. Ik schrijf u, jongelingen, want gij hebt den booze overwonnen. Ik schrijf u, kinderen, want gij hebt den Vader gekend.

14 Ik heb u geschreven, vaders, want gij hebt *hem* gekend die van den beginne is. Ik heb u geschreven, jongelingen, want gij zijt sterk, en het Woord Gods blijft in u, en gij hebt den booze overwonnen.

15 H
noch
zoo i
de lie
hem.
16 W
is, na
des v
heid
heid
Vader
17 E
en ha
die de
der ee
18 K
ste un
heid
zoo zij
ten g
kenne
is.
19 Zi
maar
want
waren
geblev
schied
baar v
uit on
20 De
van de
alle di
21 Ik
omdat
weet, i
en om
waarh
22 Wi
die lo
Christ
christ.
Zoon l
23 Ee
looche
niet.
24 He
den be
blijve
wat g
hoord
den Zo
ven.
25 En
ons be
eeuwig

15 Hebt de wereld niet lief noch 't geen in de wereld is: zoo iemand de wereld lief heeft, de liefde des Vaders is niet in hem.

16 Want al wat in de wereld is, *namelijk* de begeerlijkheid des vleesches en de begeerlijkheid der oogen en de grootschheid des levens, is niet uit den Vader, maar is uit de wereld.

17 En de wereld gaat voorbij en hare begeerlijkheid, maar die den wil Gods doet blijft in der eeuwigheid.

18 Kinderkens, het is de laatste ure; en gelijk gij gehoord hebt dat de Antichrist komt, *zoo* zijn ook nu vele Antichristen geworden; waaruit wij kennen dat het de laatste ure is.

19 Zij zijn uit ons uitgegaan, maar zij waren uit ons niet: want indien zij uit ons geweest waren, *zoo* zouden zij met ons gebleven zijn, maar *dit is geschied* opdat ze zouden openbaar worden dat ze niet allen uit ons zijn.

20 Doch gij hebt de zalving van den Heilige, en gij weet alle dingen.

21 Ik heb u niet geschreven omdat gij de waarheid niet weet, maar omdat gij die weet, en omdat geen leugen uit de waarheid is.

22 Wie is de leugenaar, dan die loochent dat Jezus is de Christus? Deze is de Antichrist, die den Vader en den Zoon loochent.

23 Een iegelijk die den Zoon loochent, heeft ook den Vader niet.

24 Hetgeen gijlieden dan van den beginne gehoord hebt, dat blijve in u. Indien in u blijft wat gij van den beginne gehoord hebt, *zoo* zult gij ook in den Zoon en in den Vader blijven.

25 En dit is de belofte die hij ons beloofd heeft, *namelijk* het eeuwige leven.

26 Dit heb ik u geschreven van degenen die u verleiden.

27 En de zalving die gijlieden van hem ontvangen hebt, blijft in u, en gij hebt niet van noode dat iemand u leere; maar gelijk dezelfde zalving u leert van alle dingen, *zoo* is zij ook waarachtig en is geen leugen; en gelijk zij u geleerd heeft, *zoo* zult gij in hem blijven.

28 En nu, kinderkens, blijft in hem, opdat wanneer hij zal geopenbaard zijn, wij vrijmoedigheid hebben, en wij van hem niet beschaamd gemaakt worden in zijne toekomst.

29 Indien gij weet dat hij rechtvaardig is, *zoo* weet gij dat een iegelijk die de rechtvaardigheid doet uit hem geboren is.

HOOFDSTUK 3.

Ziet hoe groote liefde ons de Vader gegeven heeft, *namelijk* dat wij kinderen Gods genaamd zouden worden. Daarom kent ons de wereld niet, omdat zij hem niet kent.

2 Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, en het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen; maar wij weten dat als hij zal geopenbaard zijn, wij hem zullen gelijk wezen; want wij zullen hem zien gelijk hij is.

3 En een iegelijk die deze hoop op hem heeft, die reinigt zichzelf, gelijk hij rein is.

4 Een iegelijk die de zonde doet, doet ook de ongerechtigheid; want de zonde is de ongerechtigheid.

5 En gij weet dat hij geopenbaard is opdat hij onze zonden zoude wegnemen, en geen zonde is in hem.

6 Een iegelijk die in hem blijft, die zondigt niet; een iegelijk die zondigt, die heeft hem niet gezien en heeft hem niet gekend.

7 Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk hij rechtvaardig is.

8 Die de zonde doet is uit den duivel, want de duivel zondigt van den beginne. Hiertoec is de Zoon Gods geopenbaard, opdat hij de werken des duivels verbreken zoude.

9 Een iegelijk die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren.

10 Hierin zijn de kinderen Gods en de kinderen des duivels openbaar. Een iegelijk die de rechtvaardigheid niet doet, die is niet uit God, en die zijnen broeder niet lief heeft.

11 Want dit is de verkondiging die gij van den beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben.

12 Niet gelijk Kain, *die* uit den booze was en zijnen broeder doodsloug; en om wat oorzaak sloeg hij hem dood? Omdat zijne werken boos waren, en zijns broeders rechtvaardig.

13 Verwondert u niet, mijne broeders, zoo u de wereld haat.

14 Wij weten dat wij overgegaan zijn uit den dood in het leven, dewijl wij de broeders liefhebben. Die *zijnen* broeder niet lief heeft, blijft in den dood.

15 Een iegelijk die zijnen broeder haat is een doodslager, en gij weet dat geen doodslager het eeuwige leven heeft in hem blijvende.

16 Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat hij zijn leven voor ons gesteld heeft; en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen.

17 Zoo wie nu het goed der wereld heeft, en ziet zijnen broeder gebrek hebben, en sluit zijn hart toe voor hem, hoe blijft de liefde Gods in hem?

18 Mijne kinderkens, laat ons niet liefhebben met het woord noch met de tong, maar met de daad en waarheid.

19 En hieraan kennen wij dat wij uit de waarheid zijn, en wij zullen onze harten verzekeren voor hem.

20 Want indien ons hart *ons* veroordeelt, God is meerder dan ons hart, en hij kent alle dingen.

21 Geliefden, indien ons hart ons niet veroordeelt, zoo hebben wij vrijmoedigheid tot God,

22 en zoo wat wij bidden, ontvangen wij van hem, dewijl wij zijne geboden bewaren en doen hetgeen behagelijk is voor hem.

23 En dit is zijn gebod, dat wij gelooven in den naam zijns Zoons Jezus Christus, en elkander liefhebben, gelijk hij ons een gebod gegeven heeft.

24 En die zijne geboden bewaart, blijft in hem, en hij in denzelven. En hieraan kennen wij dat hij in ons blijft, *namelijk* uit den Geest dien hij ons gegeven heeft.

HOOFDSTUK 4.

Geliefden, gelooft niet eenen iegelijken geest, maar beproeft de geesten of zij uit God zijn; want vele valsche profeten zijn uitgegaan in de wereld.

2 Hieraan kent gij den Geest Gods: alle geest die belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God;

3 en alle geest die niet belijdt dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is, die is uit God niet; maar dit is *de geest* van den Antichrist, welke *geest* gij gehoord hebt dat komen zal, en is nu alreede in de wereld.

4 Kinderkens, gij zijt uit God, en hebt hen overwonnen; want hij is meerder die in u is, dan die in de wereld is.

5 2
om
en
6 v
ken
niet
ken
heid
7 C
der
is u
lief
kent
8 I
God
liefd
9 I
jegen
God
gezo
opda
hem.
10 I
dat v
maar
had,
heeft
onze
11 G
alz66
ook v
te he
12 M
aansc
ander
God
is in
13 F
wij i
ons,
Geest
14 F
schou
Vader
heeft
werel
15 Z
ben d
is, G
in Go
16 E
geloof
ons h
die i
blijft
17 H

5 Zij zijn uit de wereld: daarom spreken zij uit de wereld, en de wereld hoort hen.

6 Wij zijn uit God. Die God kent hoort ons, die uit God niet is hoort ons niet. Hieruit kennen wij den geest der waarheid en den geest der dwaling.

7 Geliefden, laat ons elkander liefhebben, want de liefde is uit God, en een iegelijk die liefheeft is uit God geboren en kent God.

8 Die niet liefheeft, die heeft God niet gekend, want God is liefde.

9 Hierin is de liefde Gods jegens ons geopenbaard, dat God zijnen eeniggeboren Zoon gezonden heeft in de wereld, opdat wij zouden leven door hem.

10 Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat hij ons lief heeft gehad, en zijnen Zoon gezonden heeft tot eene verzoening voor onze zonden.

11 Geliefden, indien God ons alzóó lief heeft gehad, zoo zijn ook wij schuldig elkander lief te hebben.

12 Niemand heeft ooit God aanschouwd: indien wij elkander liefhebben, zoo blijft God in ons, en zijne liefde is in ons volmaakt.

13 Hieraan kennen wij dat wij in hem blijven, en hij in ons, omdat hij ons van zijnen Geest gegeven heeft.

14 En wij hebben 't aanschouwd en getuigen, dat de Vader *zijnen* Zoon gezonden heeft tot eenen Zaligmaker der wereld.

15 Zoo wie beleden zal hebben dat Jezus de Zoon Gods is, God blijft in hem en hij in God.

16 En wij hebben gekend en geloofd de liefde die God tot ons heeft. God is liefde, en die in de liefde blijft, die blijft in God en God in hem.

17 Hierin is de liefde bij ons

volmaakt, opdat wij vrijmoe-digheid mogen hebben in den dag des oordeels, *namelijk* dat gelijk hij is, wij óók zijn in deze wereld.

18 Daar is in de liefde geen vrees, maar de volmaakte liefde drijft de vrees buiten; want de vrees heeft pijn, *en* die vrees is niet volmaakt in de liefde.

19 Wij hebben hem lief, omdat hij ons eerst liefgehad heeft.

20 Indien iemand zegt: Ik heb God lief, en zijnen broeder haat, die is een leugenaar; want die zijnen broeder niet liefheeft, dien hij gezien heeft, hoe kan hij God liefhebben dien hij niet gezien heeft?

21 En dit gebod hebben wij van hem, *namelijk* dat die God liefheeft, ook zijnen broeder liefhebbe.

HOOFDSTUK 5.

Een iegelijk die gelooft dat Jezus is de Christus, die is uit God geboren; en een iegelijk die liefheeft dengenen die geboren heeft, die heeft ook lief dengenen die uit hem geboren is.

2 Hieraan kennen wij dat wij de kinderen Gods liefhebben, wanneer wij God liefhebben en zijne geboden bewaren.

3 Want dit is de liefde Gods, dat wij zijne geboden bewaren. En zijne geboden zijn niet zwaar.

4 Want al wat uit God geboren is overwint de wereld; en dit is de overwinning die de wereld overwint, *namelijk* ons geloof.

5 Wie is het die de wereld overwint, dan die gelooft dat Jezus is de Zoon Gods?

6 Deze is het die gekomen is door water en bloed, *namelijk* Jezus de Christus: niet door het water alleen, maar

door het water en het bloed. En de Geest is het die getuigt dat de geest de waarheid is.

7 Want drie zijn er die getuigen in den hemel: de Vader, het Woord, en de Heilige Geest; en deze drie zijn één.

8 En drie zijn er die getuigen op de aarde: de Geest, en het water, en het bloed; en die drie zijn tot één.

9 Indien wij de getuigenis der menschen aannemen, de getuigenis Gods is meerder; want dit is de getuigenis Gods, welke hij van zijnen Zoon getuigd heeft.

10 Die in den Zoon Gods gelooft, heeft de getuigenis in zichzelf; die God niet gelooft, heeft hem tot een leugenaar gemaakt, dewijl hij niet geloofd heeft de getuigenis die God getuigd heeft van zijnen Zoon.

11 En dit is de getuigenis, *namelijk* dat God ons het eeuwige leven gegeven heeft; en dit leven is in zijnen Zoon.

12 Die den Zoon heeft, die heeft het leven; die den Zoon Gods niet heeft, die heeft het leven niet.

13 Deze dingen heb ik u geschreven, die gelooft in den naam des Zoons Gods, opdat gij weet dat gij het eeuwige leven hebt, en opdat gij gelooft in den naam des Zoons Gods.

14 En dit is de vrijmoedigheid die wij tot hem hebben, dat zoo wij iets bidden naar zijnen wil, hij ons verhoort.

15 En indien wij weten dat hij ons verhoort, wat wij ook bidden, zoo weten wij dat wij de beden verkrijgen die wij van hem gebeden hebben.

16 Indien iemand zijnen broeder ziet zondigen eene zonde niet tot den dood, die zal God bidden, en hij zal hem het leven geven, dengenen *zeg ik* die zondigen niet tot den dood. Er is eene zonde tot den dood: voor die *zonde* zeg ik niet dat hij zal bidden.

17 Alle ongerechtigheid is zonde, en daar is zonde niet tot den dood.

18 Wij weten, dat een iegelijk die uit God geboren is niet zondigt; maar die uit God geboren is bewaart zichzelf, en de booze vat hem niet.

19 Wij weten dat wij uit God zijn, en dat de geheele wereld ligt in het booze.

20 Doch wij weten dat de Zoon Gods gekomen is, en ons het verstand gegeven heeft dat wij den Waarachtige kennen; en wij zijn in den Waarachtige, *namelijk* in zijnen Zoon Jezus Christus: deze is de waarachtige God en het eeuwige leven.

21 Kinderkens, bewaart uzelve van de afgoden. Amen.

De
verk
kind
liefs
maa
heid
2 o
in o
zijn
3 g
vred
den
Jezu
Vade
4 I
wees
ren
waar
een
van
5 E
rene
vende
hetge
den
elkan
6 En
wand
Dit is
den v
hebt
wande
7 Wa
ders

DE TWEEDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

De Ouderling aan de uitverkorene vrouw en aan hare kinderen, die ik in waarheid liefheb, en niet alleen ik, maar ook allen die de waarheid gekend hebben,

2 om der waarheid wille die in ons blijft, en met ons zal zijn in der eeuwigheid:

3 genade, barmhartigheid, vrede zij met ulieden van God den Vader en van den Heere Jezus Christus, den Zoon des Vaders, in waarheid en liefde.

4 Ik ben zeer verblijd geweest, dat ik van uwe kinderen gevonden heb, die in de waarheid wandelen, gelijk wij een gebod ontvangen hebben van den Vader.

5 En nu bid ik u, *uitverkorene vrouw*, niet als u schrijvende een nieuw gebod, maar hetgeen wij gehad hebben van den beginne, *namelijk* dat wij elkander liefhebben.

6 En dit is de liefde, dat wij wandelen naar zijne geboden. Dit is het gebod, gelijk gijlieden van den beginne gehoord hebt dat gij in hetzelfde zoudt wandelen.

7 Want daar zijn vele verleiders in de wereld gekomen,

die niet belijden dat Jezus Christus in het vleesch gekomen is. Deze is de verleider en de Antichrist.

8 Ziet toe voor uzelve, dat wij niet verliezen hetgeen wij gearbeid hebben, maar een vol loon mogen ontvangen.

9 Een iegelijk die overtreedt en niet blijft in de leer van Christus, die heeft God niet; die in de leer van Christus blijft, deze heeft beide den Vader en den Zoon.

10 Indien iemand tot ulieden komt en deze leer niet brengt, ontvang hem niet in huis, en zegt tot hem niet: Wees gegroet.

11 Want die tot hem zegt: Wees gegroet, die heeft gemeenschap aan zijne booze werken.

12 Ik heb veel aan ulieden te schrijven, doch ik heb niet gewild door papier en inkt; maar ik hoop tot ulieden te komen en mond tot mond *met u* te spreken, opdat onze blijdschap volkomen moge zijn.

13 U groeten de kinderen van uwe zuster de uitverkorene. Amen.

DE DERDE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JOHANNES.

De Ouderling aan den geliefden Gajus, welken ik in waarheid liefheb.

2 Geliefde, vóór alle dingen wensch ik dat gij welvaart en gezond zijt, gelijk uwe ziele welvaart.

3 Want ik ben zeer verblijd geweest, als de broeders kwamen en getuigden van uwe waarheid, gelijk gij in de waarheid wandelt.

4 Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin, dat ik hoor dat mijne kinderen in de waarheid wandelen.

5 Geliefde, gij doet trouwelijk in al hetgeen gij doet aan de broederen en aan de vreemdelingen,

6 die getuigd hebben van uwe liefde, in de tegenwoordigheid der gemeente; welken indien gij geleide doet, gelijk het Gode waardig is, zoo zult gij wél doen.

7 Want zij zijn voor zijnen naam uitgegaan, niets nemende van de heidenen.

8 Wij dan zijn schuldig de zoodanigen te ontvangen, opdat wij medearbeiders mogen worden der waarheid.

9 Ik heb aan de gemeente geschreven; maar Diotrefes, die onder hen zoekt de eerste te zijn, neemt ons niet aan.

10 Daarom, indien ik kom, zoo zal ik in gedachtenis brengen zijne werken die hij doet, met booze woorden snaterende tegen ons; en hiermede niet vergenoegd zijnde, zoo ontvangt hij zelf de broeders niet, en verhindert degenen die het willen *doen*, en werpt ze uit de gemeente.

11 Geliefde, volg het kwade niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God, maar die kwaad doet heeft God niet gezien.

12 Aan Demetrius wordt getuigenis gegeven van allen, en van de waarheid zelve; en wij getuigen óók, en gij weet dat onze getuigenis waarachtig is.

13 Ik had veel te schrijven, maar ik wil u niet schrijven met inkt en pen;

14 maar ik hoop u haast te zien, en wij zullen mond tot mond spreken.

15 Vrede zij u. De vrienden groeten u. Groet de vrienden met name.

Ju
Jezu
Jaco
die
heil
Chri
2 b
liefd
3 C
naar
schr
ligh
geha
u te
voor
den
4 W
mens
tijds
opges
zen,
veran
en de
en o
tus v
5 M
make
weet
uit I
bende
niet g
6 En
ginsel
maar
verlat
het o
met e
duiste
7 geli
de ste
op gel
reerd

DE ALGEMEENE BRIEF

VAN DEN

APOSTEL JUDAS.

Judas, een dienstknecht van Jezus Christus, en broeder van Jacobus, aan de geroepenen die door God den Vader geheiligd zijn, en door Jezus Christus bewaard:

2 barmhartigheid en vrede en liefde zij u vermenigvuldigd.

3 Geliefden, alzoo ik alle naarstigheid doe om u te schrijven van de gemeene zaligheid, zoo heb ik noodzaak gehad aan u te schrijven, en u te vermanen dat gij strijdt voor het geloof, dat eenmaal den heiligen overgeleverd is.

4 Want daar zijn sommige menschen ingeslopen, die eertijds tot dit oordeel te voren opgeschreven zijn, goddeloozen, die de genade onzes Gods veranderen in ontuchtigheid, en den éénigen Heerscher God en onzen Heere Jezus Christus verloochenen.

5 Maar ik wil u indachtig maken, als die dit eenmaal weet, dat de Heere het volk uit Egypteland verlost hebbende, wederom degenen die niet geloofden verdorven heeft.

6 En de Engelen die hun bevel niet bewaard hebben, maar hun eigen woonstelsel verlaten hebben, heeft hij tot het oordeel des grooten dags met eeuwige banden onder de duisternis bewaard:

7 gelijk Sodom en Gomorra en de steden rondom dezelve, die op gelijke wijze als deze gehoereerd hebben, en ander vleesch

zijn nagegaan, tot een exempel voorgesteld zijn, dragende de straf des eeuwigen vuurs.

8 Desgelijks evenwel ook deze, in slaap gebracht zijnde, verontreinigen het vleesch, en verwerpen de heerschappij, en lasteren de heerlijkheden.

9 Maar Michaël de Archangel, toen hij met den duivel twistte, en handelde van het lichaam van Mozes, durfde geen oordeel van lastering tegen hem voortbrengen, maar zeide: De Heere bestraffe u.

10 Maar deze hetgeen zij niet weten, dat lasteren zij; en hetgeen zij natuurlijk, als de onredelijke dieren, weten, in hetzelfde verderven zij zich.

11 Wee hun: want zij zijn den weg Kains ingegaan, en door de verleiding van het loon Bileams zijn zij henengestort, en zijn door de tegenspreking Korachs vergaan.

12 Deze zijn vlekken in uwe liefdemaaltijden, en als zij met u ter maaltijd zijn, weiden zij zichzelf zonder vrees; zij zijn waterlooze wolken, die van de winden omgedreven worden; zij zijn als boomen in het afgaan van den herfst, onvruchtbaar, tweemaal verstorven, en onworteld;

13 wilde baren der zee; hun eigen schande opschuimende; dwalende sterren, denwelken de donkerheid der duisternis in der eeuwigheid bewaard wordt.

14 En van deze heeft ook Henoch, de zevende van Adam, geprofeteerd, zeggende: Zie, de Heere is gekomen met zijne vele duizende heiligen,

15 om gericht te houden tegen allen, en te straffen alle goddeloozen onder hen, van wege alle hunne goddelooze werken die zij goddelooslijk gedaan hebben, en van wege alle de harde woorden die de goddelooze zondaars tegen hem gesproken hebben.

16 Deze zijn murmureerders, klagers over hunnen staat, wandelende naar hunne begeerlijkheden, en hun mond spreekt zeer opgeblazene dingen, verwonderende zich over de personen om des voordeels wille.

17 Maar, geliefden, gedenkt gij der woorden die voorzeggd zijn van de Apostelen onzes Heeren Jezus Christus:

18 dat zij u gezegd hebben, dat er in den laatsten tijd spotters zullen zijn, die naar

hunne goddelooze begeerlijkheden wandelen zullen.

19 Deze zijn het die zichzelf afscheiden, natuurlijke menschen, den Geest niet hebbende.

20 Maar, geliefden, bouwt gij uzelve op uw allerheiligst geloof, biddende in den Heiligen Geest;

21 bewaart uzelve in de liefde Gods, verwachtende de barmhartigheid onzes Heeren Jezus Christus ten eeuwigen leven.

22 En ontfermt u wel over eenigen, onderscheid makende;

23 maar behoudt anderen door vrees, en grijpt ze uit het vuur; en haat ook den rok die van het vleesch bevekt is.

24 Hem nu die machtig is u van struikelen te bewaren, en onstraffelijk te stellen voor zijne heerlijkheid in vreugde,

25 den alleen wijzen God onzen Zaligmaker, zij heerlijkheid en majesteit, kracht en macht, beide nu en in alle eeuwigheid. Amen.

DE OPENBARING

VAN

JOHANNES.

HOOFDSTUK 1.

De openbaring van Jezus Christus, die God hem gegeven heeft, om zijnen dienstknechten te toonen de dingen die haast geschieden moeten, en die hij door zijnen Engel gezonden en zijnen dienstknecht Johannes te kennen gegeven heeft:

2 dewelke het Woord Gods betuigd heeft, en de getuigenis van Jezus Christus, en al wat hij gezien heeft.

3 Zalig is hij die leest en zijn zij die hooren de woorden dezer Profetie, en die bewaren hetgeen in dezelve geschreven is; want de tijd is nabij.

4 Johannes aan de zeven gemeenten die in Azië zijn: genade zij u en vrede van hem

die
me
Ge
zij
5
de
een
en
ge
he
ze
in
6
tot
de
zij
in
7
ken
ook
ken
ten
rou
8
ga,
zeg
was
ma
9
bro
de
nin
van
het
om
get
10
den
hoo
sten
11
en
laat
sch
zen
ten
naar
en
Thy
naar
dicé
12
te
gesp
keer
goud

die is, en die was, en die komen zal, en van de zeven Geesten die vóór zijnen troon zijn,

5 en van Jezus Christus, die de getrouwe getuige is, de eerstgeborene uit de dooden, en de Overste van de Koningen der aarde. Hem die ons heeft liefgehad en ons van onze zonden gewasschen heeft in zijn bloed,

6 en die ons gemaakt heeft tot Koningen en Priesters Gode en zijnen Vader, hem zeg ik zij de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid. Amen.

7 Zie, hij komt met de wolken, en alle oog zal hem zien, ook degenen die hem doorstoken hebben; en alle geslachten der aarde zullen over hem rouw bedrijven; ja, amen.

8 Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde, zegt de Heere, die is, en die was, en die komen zal, de Almachtige.

9 Ik Johannes, die ook uw broeder ben en medegenoot in de verdrukking en in het Koninkrijk en in de lijdzaamheid van Jezus Christus, was op het eiland genaamd Patmos, om het Woord Gods en om de getuigenis van Jezus Christus.

10 En ik was in den geest op den dag des Heeren, en ik hoorde achter mij eene groote stem als eener bazuin,

11 zeggende: Ik ben de Alfa en de Omega, de eerste en de laatste; en hetgeen gij ziet, schrijf dat in een boek, en zend het aan de zeven gemeenten die in Azië zijn, *namelijk* naar Efeze, en naar Smyrna, en naar Pergamus, en naar Thyatira, en naar Sardes, en naar Filadelfia, en naar Laodicea.

12 En ik keerde mij om, om te zien de stem, die met mij gesproken had; en mij omgekeerd hebbende zag ik zeven gouden kandelaren,

13 en in het midden van de zeven kandelaren eenen, den Zoon des menschen gelijk zijnde, bekleed met een lang kleed tot de voeten, en omgord aan de borsten met een gouden gordel;

14 en zijn hoofd en haar was wit gelijk als witte wol, gelijk sneeuw, en zijne oogen gelijk eene vlam vuurs;

15 en zijne voeten waren blinkend koper gelijk, en gloeiden als in eenen oven; en zijne stem als eene stem van vele wateren.

16 En hij had zeven sterren in zijne rechterhand; en uit zijnen mond ging een tweesnijdend scherp zwaard; en zijn aangezicht was gelijk de zon schijnt in hare kracht.

17 En toen ik hem zag viel ik als dood aan zijne voeten; en hij leide zijne rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; ik ben de eerste en de laatste,

18 en die leef, en ik ben dood geweest; en zie, ik ben levend in alle eeuwigheid. Amen. En ik heb de sleutels der hel en des doods.

19 Schrijf hetgeen gij gezien hebt, en hetgeen is en hetgeen geschieden zal na dezen:

20 de verborgenheid der zeven sterren, die gij gezien hebt in mijne rechterhand, en de zeven gouden kandelaren. De zeven sterren zijn de Engelen der zeven gemeenten, en de zeven kandelaren, die gij gezien hebt, zijn de zeven gemeenten.

HOOFDSTUK 2.

Schrijf aan den Engel der gemeente van Efeze: Dit zegt hij die de zeven sterren in zijne rechterhand houdt, die in het midden der zeven gouden kandelaren wandelt:

2 Ik weet uwe werken, en uwen arbeid, er uwe lijdzaam-

heid, en dat gij de kwaden niet kunt verdragen, en *dat* gij beproefd hebt degenen die voorgeven dat zij Apostelen zijn, en zij zijn het niet, en hebt ze leugenaars bevonden;

3 en gij hebt verdragen en hebt geduld, en gij hebt om mijns naams wille gearbeid, en zijt niet moede geworden.

4 Maar ik heb tegen u, dat gij uwe eerste liefde hebt verlaten.

5 Gedenk dan waarvan gij uitgevallen zijt, en bekeer u, en doe de eerste werken; en zoo niet, ik zal u haastelijk *bijkomen*, en zal uwen kandelelaar van zijne plaats weren, indien gij u niet bekeert.

6 Maar dit hebt gij, dat gij de werken der Nicolaiten haat, welke ik óók haat.

7 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van den boom des levens, die in het midden van het paradijs Gods is.

8 En schrijf aan den Engel der gemeente van die van Smyrna: Dit zegt de eerste en de laatste, die dood geweest is en *weder* levend is geworden:

9 Ik weet uwe werken, en verdrukking, en armoede, (doch gij zijt rijk), en de lastering dergenen die zeggen dat ze Joden zijn en zijn het niet, maar zijn eene Synagoge des satans.

10 Vrees geen der dingen die gij lijden zult. Zie, de duivel zal *eenigen* van ulieden in de gevangenis werpen, opdat gij verzocht wordt, en gij zult eene verdrukking hebben van tien dagen. Wees getrouw tot den dood, en ik zal u geven de kroon des levens.

11 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint zal van den tweeden dood niet beschadigd worden.

12 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Pergamus is: Dit zegt hij die het tweesnijdend scherp zwaard heeft:

13 Ik weet uwe werken, en waar gij woont, *namelijk* daar de troon des satans is: en gij houdt mijnen naam, en hebt mijn geloof niet verloochend, ook in die dagen, in welke Antipas mijn getrouwe getuige was, welke gedood is bij ulieden daar de satan woont.

14 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat gij aldaar hebt, die de leering Bileams houden, die Balak leerde den kinderen Israëls een aanstoot voor te werpen, opdat ze zouden afgodenoffer eten en hoereeren.

15 Alzóó heeft ook gij die de leering der Nicolaiten houden, hetwelk ik haat.

16 Bekeer u; en zoo niet, ik zal u haastelijk *bijkomen*, en zal tegen hen krijg voeren met het zwaard mijns monds.

17 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt. Die overwint, ik zal hem geven te eten van het manna dat verborgen is, en ik zal hem geven eenen witten keursteen, en op den keursteen eenen nieuwen naam geschreven, welken niemand kent dan die hem ontvangt.

18 En schrijf aan den Engel der gemeente te Thyatira: Dit zegt de Zoon Gods, die zijne oogen heeft als eene vlam vuurs, en zijne voeten zijn blinkend koper gelijk:

19 Ik weet uwe werken, en liefde, en dienst, en geloof, en uwe lijdzaamheid, en uwe werken, en *dat* de laatste meer *zijn* dan de eerste.

20 Maar ik heb *eenige* weinige dingen tegen u, dat gij de vrouw Izébel, die zichzelf zegt eene profetes te zijn, laat leeren en mijne dienstknechten verleiden dat ze hoereeren en afgodenoffer eten.

21
ven
keer
zij l
22
en
drij
king
ren
23
door
alle
ten
en
zal
naar
24
en t
voor
leer
diep
hebb
zal v
legge
25
houd
26
mijn
toe b
geve
27 e
eene
als
morz
van
heb.
28 E
ster
29 I
wat
ten z

En
der
is: D
ten C
sterre
dat g
gij le
2 W
het o
want
vol g
3 Ge

21 En ik heb haar tijd gegeven opdat zij zich zoude bekeeren van hare hoererij, en zij heeft zich niet bekeerd.

22 Zie, ik werp haar te bed, en die met haar overspel bedrijven, in groote verdrukking, zoo zij zich niet bekeeren van hunne werken.

23 En hare kinderen zal ik door den dood ombrengen, en alle de gemeenten zullen weten dat ik het ben die nieren en harten onderzoek. En ik zal ulieden geven een iegelijk naar uwe werken.

24 Doch ik zeg tot ulieden, en tot de anderen die te Thyatira zijn, zoo velen als er deze leer niet hebben, en die de diepten des satans niet gekend hebben, gelijk zij zeggen: Ik zal u geen anderen last opleggen.

25 Maar hetgeen gij hebt, houdt dat totdat ik zal komen.

26 En die overwint en die mijne werken tot den einde toe bewaart, ik zal hem macht geven over de heidenen.

27 en hij zal ze hoeden met eenen ijzeren staf; zij zullen als pottenbakkersvaten vermorzeld worden, gelijk ik ook van mijnen Vader ontvangen heb.

28 En ik zal hem de morgenster geven.

29 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 3.

En schrijf aan den Engel der gemeente die te Sardes is: Dit zegt die de zeven Geesten Gods heeft, en de zeven sterren: Ik weet uwe werken, dat gij den naam hebt, dat gij leeft, en gij zijt dood.

2 Wees wakende, en versterk het overige dat sterven zoude; want ik heb uwe werken niet vol gevonden voor God.

3 Gedenk dan hoe gij het ont-

vangen en gehoord hebt, en bewaar het, en bekeer u. Indien gij dan niet waakt, zoo zal ik over u komen als een dief, en gij zult niet weten op wat ure ik over u komen zal.

4 Doch gij hebt *eenige* weinige namen ook te Sardes, die hunne kleederen niet bevlekt hebben, en zij zullen met mij wandelen in witte *kleederen*, overmits zij het waardig zijn.

5 Die overwint, die zal bekleed worden met witte kleederen; en ik zal zijnen naam geenszins uitdoen uit het boek des levens, en ik zal zijnen naam belijden voor mijnen Vader en voor zijne Engelen.

6 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

7 En schrijf aan den Engel der gemeente die in Filadelfia is: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, die den sleutel Davids heeft, die opent en niemand sluit, en hij sluit en niemand opent:

8 Ik weet uwe werken; zie, ik heb eene geopende deur voor u gegeven, en niemand kan die sluiten; want gij hebt kleine kracht, en gij hebt mijn Woord bewaard en hebt mijnen naam niet verloochend.

9 Zie, ik geef u *eenigen* uit de Synagoge des satans, dergenen die zeggen dat ze Joden zijn, en zijn het niet, maar liegen; zie, ik zal maken dat zij zullen komen en aanbidden voor uwe voeten, en bekennen dat ik u liefheb.

10 Omdat gij het woord mijner lijdzaamheid bewaard hebt, zoo zal ik ook u bewaren uit de ure der verzoeking, die over de geheele wereld komen zal, om te verzoeken die op de aarde wonen.

11 Zie, ik kom haastelijk; houd dat gij hebt, opdat niemand uwe kroon neme.

12 Die overwint, ik zal hem maken tot eenen pilaar in den

Tempel mijns Gods, en hij zal niet meer daar uitgaan; en ik zal op hem schrijven den naam mijns Gods, en den naam der stad mijns Gods, *namelijk* van het nieuwe Jeruzalem dat uit den hemel van mijnen God afdaalt, en ook mijnen nieuwen naam.

13 Die ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

14 En schrijf aan den Engel van de gemeente der Laodicezen: Dit zegt de Amen, de trouwe en waarachtige Getuige, het Begin der schepping Gods:

15 Ik weet uwe werken, dat gij noch koud zijt noch heet: och of gij koud waart of heet!

16 Zoo dan omdat gij lauw zijt, en noch koud noch heet, ik zal u uit mijnen mond spuwen.

17 Want gij zegt: Ik ben rijk, en verrijkt geworden, en heb geens dings gebrek; en gij weet niet dat gij zijt ellendig en jammerlijk en arm en blind en naakt.

18 Ik raad u dat gij van mij koopt goud, beproefd uit het vuur, opdat gij rijk moogt worden, en witte kleederen, opdat gij moogt bekleed worden en de schande uwernaaktheid niet geopenbaard worde; en zelf uwe oogen metoogenzalf, opdat gij zien moogt.

19 Zoo wie ik liefheb, die bestraf en kastijd ik: wees dan ijverig en bekeer u.

20 Zie, ik sta aan de deur en ik klop: indien iemand mijne stem zal hooren en de deur opendoen, ik zal tot hem inkomèn, en ik zal met hem avondmaal houden en hij met mij.

21 Die overwint, ik zal hem geven met mij te zitten in mijnen troon, gelijk als ik overwonnen heb en ben gezeten met mijnen Vader in zijnen troon.

22 Wie ooren heeft, die hoore wat de Geest tot de gemeenten zegt.

HOOFDSTUK 4.

Na dezen zag ik, en zie, eene deur was geopend in den hemel; en de eerste stem, die ik gehoord had als eener bazuin met mij sprekende, zeide: Kom hier op, en ik zal u toonen hetgeen na dezen geschieden moet.

2 En terstond werd ik in den geest; en zie, daar was een troon gezet in den hemel, en er zat een op den troon.

3 En die daarop zat, was in 't aanzien den steen jaspis en sardius gelijk; en een regenboog was rondom den troon, in het aanzien den steen smaragdus gelijk.

4 En rondom den troon waren vierentwintig tronen, en op de tronen zag ik de vierentwintig Ouderlingen zittende, bekleed met witte kleederen, en zij hadden gouden kronen op hunne hoofden.

5 En van den troon gingen uit bliksemen en donderslagen en stemmen; en zeven vurige lampen waren brandende vóór den troon, welke zijn de zeven Geesten Gods.

6 En vóór den troon was eene glazen zee, kristal gelijk. En in het midden des troons en rondom den troon vier dieren, zijnde vol oogen van voren en van achteren.

7 En het eerste dier was eenen leeuw gelijk, en het tweede dier een kalf gelijk, en het derde dier had het aangezicht als een mensch, en het vierde dier was eenen vliegenden arend gelijk.

8 En de vier dieren hadden elk voor zichzelf zes vleugelen rondom, en waren van binnen vol oogen; en zij hebben geen rust dag en nacht, zeggende: Heilig, heilig, heilig is de

Hee
die
zal.

9 E
lijk
ga
zat,
leeft

10:
tig

op
den

wigh
kron

gend

11 C
ontv

de e
hebt

en d
zijn

En

desg
een b

nen

met

2 E

Engel

groot

het

zegel

3 E

noch

de a

nen

4 E

mand

om d

lezen

5 E

zeide

de I

Juda

heeft

boek

ven z

6 E

midde

de vi

den

Lam

hebbe

zeven

Heere God, de Almachtige, die was en die is en die komen zal.

9 En wanneer de dieren heerlijkheid en eer en dankzegging gaven hem die op den troon zat, die in alle eeuwigheid leeft,

10 zoo vielen de vierentwintig Ouderlingen vóór hem die op den troon zat, en aanbaden hem die leeft in alle eeuwigheid, en wierpen hunne kronen vóór den troon, zeggende:

11 Gij Heere, zijt waardig te ontvangen de heerlijkheid en de eer en de kracht; want gij hebt alle dingen geschapen, en door uwen wil zijn zij, en zijn ze geschapen.

HOOFDSTUK 5.

En ik zag in de rechterhand desgenen die op den troon zat een boek, beschreven van binnen en van buiten, verzegeld met zeven zegelen.

2 En ik zag eenen sterken Engel, uitroepende met eene groote stem: Wie is waardig het boek te openen en zijne zegelen open te breken?

3 En niemand in den hemel, noch op de aarde, noch onder de aarde, kon het boek openen noch hetzelfde inzien.

4 En ik weende zeer, dat niemand waardig gevonden was om dat boek te openen en te lezen, noch hetzelfde in te zien.

5 En een van de Ouderlingen zeide tot mij: Ween niet; zie, de Leeuw die uit den stam Juda is, de wortel Davids, heeft overwonnen, om het boek te openen, en zijne zeven zegelen open te breken.

6 En ik zag, en zie, in het midden van den troon en van de vier dieren en in het midden van de Ouderlingen een Lam staande als geslacht, hebbende zeven hoornen en zeven oogen, dewelke zijn de

zeven Geesten Gods, die uitgezonden zijn in alle landen.

7 En het kwam, en heeft het boek genomen uit de rechterhand desgenen, die op den troon zat.

8 En als het dat boek genomen had, vielen de vier dieren en de vierentwintig Ouderlingen voor het Lam *neder*, hebbende elk citers en gouden fiolen, zijnde vol reukwerk, welke zijn de gebeden der heiligen.

9 En zij zongen een nieuw lied, zeggende: Gij zijt waardig dat boek te nemen en zijne zegelen te openen; want gij zijt geslacht, en hebt ons Gode gekocht met uw bloed, uit alle geslacht en taal en volk en natie;

10 en gij hebt ons onzen God gemaakt tot Koningen en Priesteren, en wij zullen als Koningen heerschen op de aarde.

11 En ik zag, en ik hoorde eene stem veler Engelen rondom den troon en de dieren en de Ouderlingen, en hun getal was tienduizend maal tienduizenden en duizendmaal duizenden,

12 zeggende met eene groote stem: Het Lam dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging.

13 En alle schepsel dat in den hemel is, en op de aarde, en onder de aarde, en die in de zee zijn, en alles wat in dezelfde is, hoorde ik zeggen: Hem die op den troon zit en het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid.

14 En de vier dieren zeiden: Amen. En de vierentwintig Ouderlingen vielen *neder* en aanbaden dengenen die leeft in alle eeuwigheid.

HOOFDSTUK 6.

En ik zag, toen het Lam één van de zegelen geopend had, en ik hoorde één uit de vier dieren zeggen, als eene stem van eenen donderslag: Kom en zie.

2 En ik zag, en zie, een wit paard, en die daarop zat had eenen boog, en hem is eene kroon gegeven, en hij ging uit overwinnende, en opdat hij overwonne.

3 En toen het het tweede zegel geopend had, hoorde ik het tweede dier zeggen: Kom en zie.

4 En een ander paard ging ult, dat rood was; en dien die daarop zat werd *macht* gegeven den vrede te nemen van de aarde, en dat zij elkander zouden dooden; en hem werd een groot zwaard gegeven.

5 En toen het het derde zegel geopend had, hoorde ik het derde dier zeggen: Kom en zie. En ik zag, en zie, een zwart paard, en die daarop zat had eene weegschaal in zijne hand.

6 En ik hoorde eene stem in het midden van de vier dieren, die zeide: Een maatje tarwe voor eenen penning, en drie maatjes gerst voor eenen penning; en beschadig de olie en den wijn niet.

7 En toen het het vierde zegel geopend had, hoorde ik eene stem van het vierde dier, die zeide: Kom en zie.

8 En ik zag, en zie, een vaal paard, en die daarop zat, zijn naam was de dood, en de hel volgde hem na; en hun werd macht gegeven om te dooden tot het vierde *deel* der aarde toe, met zwaard en met honger en met den dood en door de wilde beesten der aarde.

9 En toen het het vijfde zegel geopend had, zag ik onder het altaar de zielen dergenen die gedood waren om het Woord

Gods en om de getuigenis die zij hadden.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: Hoe lang, o heilige en waarachtige Heerscher, oordeelt en wreekt gij ons bloed niet van degenen die op de aarde wonen?

11 En aan een iegelijk werden lange witte kleederen gegeven, en hun werd gezegd dat zij nog eenen kleinen tijd rusten zouden, totdat ook hunne mededienstknechten en hunne broeders zouden vervuld zijn, die gedood zouden worden gelijk als zij.

12 En ik zag toen het het zesde zegel geopend had, en zie, daar werd eene aardbeving; en de zon werd zwart als een haren zak, en de maan werd als bloed,

13 en de sterren des hemels vielen op de aarde, gelijk een vijgeboom zijne onrijpe vijgen afwerpt, als hij van eenen grooten wind geschud wordt.

14 En de hemel is weggeweken, als een boek dat toegeroeld wordt; en alle bergen en eilanden zijn bewogen uit hunne plaatsen.

15 En de Koningen der aarde, en de grooten, en de rijken, en de oversten over duizend, en de machtigen, en alle dienstknechten, en alle vrijen, verborgen zichzelf in de spelonken en in de steenrotsen der bergen,

16 en zeiden tot de bergen en tot de steenrotsen: Valt op ons, en verbergt ons van het aangezicht desgenen die op den troon zit, en van den toorn des Lams;

17 want de groote dag zijns toorns is gekomen en wie kan bestaan?

HOOFDSTUK 7.

En na dezen zag ik vier Engelen staan op de vier hoeken der aarde, houdende de vier

win
win
de,
een
2
Eng
gang
zege
hij
tot
mach
en d
3 z
aard
de
dien
zulle
hun
4 En
nen
derd
ren
ten d
5 U
ren
uit h
twaal
het g
duize
6 uit
twaal
het
twaal
het g
twaal
7 uit
ren t
uit h
twaal
het g
twaal
8 uit
ren t
uit h
twaal
het g
twaal
9 Na
eene g
mand t
en ges
len, sta
vóór h
met lan
palmta
handen

winden der aarde, opdat geen wind zoude waaien op de aarde, noch op de zee, noch tegen eenigen boom.

2 En ik zag eenen anderen Engel opkomen van den opgang der zon, hebbende het zegel des levenden Gods; en hij riep met eene groote stem tot de vier Engelen, welken macht gegeven was de aarde en de zee te beschadigen,

3 zeggende: Beschadigt de aarde niet, noch de zee, noch de boomen, totdat wij de dienstknechten onzes Gods zullen verzegeld hebben aan hunne voorhoofden.

4 En ik hoorde het getal dergenen die verzegeld waren: honderdvierenveertigduizend waren verzegeld uit alle geslachten der kinderen Israëls.

5 Uit het geslacht Juda waren twaalfduizend verzegeld, uit het geslacht Ruben waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Gad waren twaalfduizend verzegeld;

6 uit het geslacht Aser waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Naftali waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Manasse waren twaalfduizend verzegeld;

7 uit het geslacht Simeon waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Levi waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Issaschar waren twaalfduizend verzegeld;

8 uit het geslacht Zebulon waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Jozef waren twaalfduizend verzegeld; uit het geslacht Benjamin waren twaalfduizend verzegeld.

9 Na dezen zag ik, en zie, eene groote schare, die niemand tellen kon, uit alle natie en geslachten en volken en talen, staande vóór den troon en vóór het Lam bekleed zijnde met lange witte kleederen, en palmtakken waren in hunne handen.

10 En zij riepen met groote stem, zeggende: De zaligheid zij onzen God die op den troon zit, en het Lam.

11 En alle de Engelen stonden rondom den troon en rondom de Ouderlingen en de vier dieren, en vielen vóór den troon neder op hun aangezicht, en aanbaden God,

12 zeggende: Amen. De lof en de heerlijkheid en de wijsheid en de dankzegging en de eer en de kracht en de sterkte zij onzen God in alle eeuwigheid. Amen.

13 En een uit de Ouderlingen antwoordde, zeggende tot mij: Deze, die bekleed zijn met de lange witte kleederen, wie zijn zij en van waar zijn ze gekomen?

14 En ik sprak tot hem: Heere, gij weet het. En hij zeide tot mij: Deze zijn het die uit de groote verdrukking komen; en zij hebben hunne lange kleederen gewasschen en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams.

15 Daarom zijn zij vóór den troon Gods, en dienen hem dag en nacht in zijnen Tempel; en die op den troon zit zal hen overschaduwen.

16 Zij zullen niet meer honger en zullen niet meer dorsten, en de zon zal op hen niet vallen noch eenige hitte.

17 Want het Lam dat in het midden des troons is zal ze weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteynen der wateren; en God zal alle tranen van hunne oogen afwischen.

HOOFDSTUK 8.

En toen het het zevende zegel geopend had, werd daar een stilzwijgen in den hemel, omtrent van een half uur.

2 En ik zag de zeven Engelen die voor God stonden, en hun werden zeven bazuinen gegeven.

3 En daar kwam een andere Engel, en stond aan het altaar, hebbende een gouden wierookvat; en hem werd veel reukwerk gegeven, opdat hij het *met* de gebeden aller heiligen zoude leggen op het gouden altaar dat vóór den troon is.

4 En de rook des reukwerks *met* de gebeden der heiligen ging op van de hand des Engels vóór God.

5 En de Engel nam het wierookvat, en vulde dat met het vuur des altaars, en wierp het op de aarde; en er geschieden stemmen en donderslagen en bliksemen en aardbeving.

6 En de zeven Engelen, die de zeven bazuinen hadden, bereidden zich om te bazuinen.

7 En de eerste Engel heeft gebazuind, en daar is geworden hagel en vuur, gemengd met bloed, en zij zijn op de aarde geworpen: en het derde *deel* der boomen is verbrand, en al het groene gras is verbrand.

8 En de tweede Engel heeft gebazuind, en daar werd *iets*, als een groote berg van vuur brandende, in de zee geworpen: en het derde *deel* der zee is bloed geworden.

9 En het derde *deel* der schepselen in de zee die leven hebben is gestorven, en het derde *deel* der schepen is vergaan.

10 En de derde Engel heeft gebazuind, en daar is eene groote ster, brandende als een fakkel, gevallen uit den hemel, en is gevallen op het derde *deel* der rivieren en op de fonteynen der wateren.

11 En de naam der ster wordt genaamd Alsem; en het derde *deel* der wateren werd tot alsem, en vele menschen zijn gestorven van de wateren, want zij waren bitter geworden.

12 En de vierde Engel heeft gebazuind, en het derde *deel* der zon werd geslagen, en het derde *deel* der maan, en het derde *deel* der sterren, opdat

het derde *deel* derzelve zoude verduisterd worden, en dat het derde *deel* van den dag niet zoude lichten, en van den nacht desgelijks.

13 En ik zag, en ik hoorde eenen Engel vliegen in het midden des hemels, zeggende met groote stem: Wee, wee, wee dengenen die op de aarde wonen, van wege de overige stemmen der bazuin der drie Engelen die *nog* bazuinen zullen.

HOOFDSTUK 9.

En de vijfde Engel heeft gebazuind, en ik zag eene ster gevallen uit den hemel op de aarde, en haar werd gegeven de sleutel van den put des afgronds.

2 En zij heeft den put des afgronds geopend; en daar is rook opgegaan uit den put, als rook eens grooten ovens; en de zon en de lucht is verduisterd geworden van den rook des puts.

3 En uit den rook kwamen sprinkhanen op de aarde, en hun werd macht gegeven gelijk de schorpioenen der aarde macht hebben.

4 En hun werd gezegd, dat zij het gras der aarde niet zouden beschadigen, noch eenige groente, noch eenigen boom, dan de menschen alleen die het zegel Gods aan hunne voorhoofden niet hebben.

5 En hun werd *macht* gegeven, niet dat zij ze zonden dooden, maar dat zij zouden *van hen* gepijnigd worden vijf maanden; en hunne pijniging was als de pijniging van een schorpioen wanneer hij een mensch gestoken heeft.

6 En in die dagen zullen de menschen den dood zoeken en zullen dien niet vinden, en zij zullen begeeren te sterven en de dood zal van hen vlieden.

7 En de gedaanten der sprink-

ha
lij
zij
ren
en
aa
8
der
wa
9
ne
en
gel
der
pa
per
10
sch
wa
ten
me
ma
11
een
afg
het
in
der
12
gaa
tw
13
geb
ste
gou
wa
14
En
bin
den
den
15
ont
ber
dag
zij
zou
16
leg
ma
dui
get
17
in
zat
mel

hanen waren den paarden gelijk die tot den oorlog bereid zijn; en op hunne hoofden waren als kronen het goud gelijk; en hunne aangezichten als aangezichten van menschen;

8 En zij hadden haar als haar der vrouwen; en hunne tanden waren als *tanden* der leeuwen.

9 En zij hadden borstwapenen als ijzeren borstwapenen; en het gedruisch hunner vleugelen was als een gedruisch der wagenen, wanneer vele paarden naar den strijd loopen.

10 En zij hadden staarten den schorpioenen gelijk, en daar waren engels in hunne staarten; en hunne macht was de menschen te beschadigen vijf maanden.

11 En zij hadden over zich tot eenen Koning den engel des afgronds: zijn naam was in het Hebreeuwsch Abaddon, en in de Grieksche taal had hij den naam Apollyon.

12 Het ééne wee is weggegaan: zie, daar komen nog twee weeten na dezen.

13 En de zesde Engel heeft gebazuind, en ik hoorde ééne stem uit de vier hoornen des gouden altaars dat vóór God was,

14 zeggende tot den zesden Engel die de bazuin had: Ontbind de vier Engelen die gebonden zijn bij de grootte rivier den Eufraat.

15 En de vier Engelen zijn ontbonden geworden, welke bereid waren tegen de ure en dag en maand en jaar, opdat zij het derde *deel* der menschen zouden dooden.

16 En het getal van de heirlegers der ruitery was tweemaal tienduizenden der tienduizenden: en ik hoorde hun getal.

17 En ik zag alzóó de paarden in dit gezicht, en die daarop zaten, hebbende vurige en hemelsblauwe en sulfervervige

borstwapenen; en de hoofden der paarden waren als hoofden van leeuwen, en uit hunne monden ging uit vuur en rook en sulfer.

18 Door deze drie werd het derde *deel* der menschen gedood, *namelijk* door het vuur en door den rook en door het sulfer dat uit hunne monden uitging.

19 Want hunne macht is in hunnen mond en in hunne staarten. Want hunne staarten zijn den slangen gelijk, en hebben hoofden en beschadigen met dezelve.

20 En de overige menschen, die niet gedood zijn door deze plagen, hebben zich niet bekeerd van de werken hunner handen, dat zij niet zouden aanbidden de duivelen, en de gouden en zilveren en koperen en steenen en houten afgoden, die noch zien kunnen, noch hooren, noch wandelen; 21 en hebben zich *ook* niet bekeerd van hunne doodslagen, noch van hunne hoererij, noch van hunne dieverijen.

HOOFDSTUK 10.

En ik zag eenen anderen sterken Engel afkomende van den hemel, die bekleed was met eene wolk, en een regenboog was boven *zijn* hoofd, en zijn aangezicht was als de zon, en zijne voeten waren als pilaren van vuur.

2 En hij had in zijne hand een boekken dat geopend was; en hij zette zijnen rechervoet op de zee, en den linker op de aarde.

3 En hij riep met eene groote stem, gelijkerwijs een leeuw brult; en als hij geroepen had, spraken de zeven donderslagen hunne stemmen.

4 En toen de zeven donderslagen hunne stemmen gesproken hadden, zoo zoude ik ze geschreven hebben; en ik hoorde

eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: Verzegel hetgeen de zeven donderslagen gesproken hebben, en schrijf dat niet.

5 En de Engel, dien ik zag staan op de zee en op de aarde, hief zijne hand op naar den hemel;

6 en hij zwoer bij dien die leeft in alle eeuwigheid, die den hemel geschapen heeft en hetgeen daarin is, en de aarde en hetgeen daarin is, en de zee en hetgeen daarin is, dat daar geen tijd meer zal zijn;

7 maar in de dagen der stem des zevenden Engels, wanneer hij bazuinen zal, zoo zal de verborgenheid Gods vervuld worden, gelijk hij zijnen dienstknechten den Profeten verkondigd heeft.

8 En de stem, die ik gehoord had uit den hemel, sprak wederom met mij en zeide: Ga henen, neem het boekken dat geopend *en* in de hand des Engels is, die op de zee en op de aarde staat.

9 En ik ging henen tot den Engel, zeggende tot hem: Geef mij dat boekken. En hij zeide tot mij: Neem dat en eet het op; en het zal uwen buik bitter maken, maar in uwen mond zal het zoet zijn als honig.

10 En ik nam dat boekken uit de hand des Engels, en ik at dat op; en het was in mijnen mond zoet als honig, en als ik het gegeten had werd mijn buik bitter.

11 En hij zeide tot mij: Gij moet wederom profeteeren voor vele volken en natiën en talen en Koningen.

HOOFDSTUK 11.

En mij werd een rietstok gegeven, eene *meet*roede gelijk; en de Engel stond en zeide: Sta op, en meet den Tempel Gods, en het altaar, en degenen die daarin aanbidden.

2 En laat den voorhof uit, die

van buiten den Tempel is, en meet dien niet; want hij is den heidenen gegeven, en zij zullen de heilige stad vertreden twee-enveertig maanden.

3 En ik zal mijnen twee getuigen *macht* geven, en zij zullen profeteeren duizend twee-honderd zestig dagen met zakken bekleed.

4 Deze zijn de twee olijfboomen en de twee kandelaars, die vóór den God der aarde staan.

5 En zoo iemand die wil beschadigen, een vuur zal uit hunnen mond uitgaan en zal hunne vijanden verslinden; en zoo iemand hen wil beschadigen, die moet alzóó gedood worden.

6 Deze hebben macht den hemel te sluiten, opdat er geen regen regene in de dagen hunner profeteering; en zij hebben macht over de wateren, om die in bloed te verkeeren, en de aarde te slaan met allerlei plage, zoo menigmaal als zij zullen willen.

7 En als zij hunne getuigenis zullen geëindigd hebben, zal het beest dat uit den afgrond opkomt hun krijg aandoen, en het zal ze overwinnen en zal ze dooden.

8 En hunne doode lichamen zullen *liggen* op de straat der groote stad, die geestelijk genoemd wordt Sodom en Egypte, alwaar ook onze Heere gekruist is.

9 En *de menschen* uit de volken en geslachten en talen en natiën zullen hunne doode lichamen zien drie dagen en eenen halven, en zullen niet toelaten dat huane doode lichamen in graven gelegd worden.

10 En die op de aarde wonen, die zullen verblijd zijn over hen, en zullen vreugde bedrijven, en zullen elkander geschenken zenden, omdat deze twee Profeten degenen die op de aarde wonen gepijnigd hadden.

11
een
leve
en z
en
len
sch
12
ster
hen
En
mel
and
13
een
tien
len
ving
mer
over
wor
des
ven
14
gaa
haa
15
gebr
den
hem
rijk
den
Chr
heer
16
derl
op
der
aan
17
Hee
en d
dat
aan
hebb
18
nig
is
doo
den
aan
Prof
dege
zen
en
die

11 En na die drie dagen en eenen halven is een geest des levens uit God in hen gegaan, en zij stonden op hunne voeten, en daar is groote vrees gevallen op degenen die hen aanschouwden.

12 En zij hoorden eene groote stem uit den hemel, die tot hen zeide: Komt herwaarts op. En zij voeren op naar den hemel in de wolk, en hunne vrienden aanschouwden ze.

13 En in die ure geschiedde eene groote aardbeving, en het tiende *deel* der stad is gevallen, en daar zijn in de aardbeving gedood zeventuizend namen van menschen, en de overigen zijn zeer bevreesd geworden en hebben den God des hemels heerlijkheid gegeven.

14 Het tweede wee is weggegaan: zie, het derde wee komt haast.

15 En de zevende Engel heeft gebazuind, en daar geschieden groote stemmen in den hemel, zeggende: De koninkrijken der wereld zijn geworden onzes Heeren en van zijnen Christus, en hij zal als Koning heerschen in alle eeuwigheid.

16 En de vierentwintig Ouderlingen, die vóór God zitten op hunne tronen, vielen *needer* op hunne aangezichten en aanbaden God,

17 zeggende: Wij danken u, Heere God almachtig, die is, en die was, en die komen zal, dat gij uwe groote kracht hebt aangenomen en als Koning hebt geheerscht:

18 en de volkeren waren toornig geworden, en uw toorn is gekomen, en de tijd der dooden om geoordeeld te worden, en om het loon te geven aan uwe dienstknechten de Profeten en de heiligen en degenen die uwen naam vreezen, de kleinen en de grooten, en om te verderven degenen die de aarde verdienen.

19 En de Tempel Gods in den hemel is geopend geworden, en de Arke zijns verbonds is gezien in zijnen Tempel, en daar werden bliksemen en stemmen en donderslagen en aardbeving en groote hagel.

HOOFDSTUK 12.

En daar werd een groot teeken gezien in den hemel, *namelijk* eene vrouw bekleed met de zon, en de maan was onder hare voeten, en op haar hoofd eene kroon van twaalf sterren;

2 en zij was zwanger, en riep, barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren.

3 En daar werd een ander teeken gezien in den hemel, en zie, daar was een groote roode draak, hebbende zeven hoofden en tien hoornen, en op zijne hoofden zeven koninklijke hoeden.

4 En zijn staart trok het derde *deel* der sterren des hemels, en wierp die op de aarde. En de draak stond vóór de vrouw die baren zoude, opdat hij haar kind zoude verslinden wanneer zij het zoude gebaard hebben.

5 En zij baarde eenen mannelijken zoon, die alle de heidenen zoude hoeden met een ijzeren roede; en haar kind werd weggerukt tot God en zijnen troon.

6 En de vrouw vluchtte in de woestijn, alwaar zij eene plaats had *haar* van God bereid, opdat zij ze aldaar zouden voeden duizend twee-honderd zestig dagen.

7 En daar werd krijg in den hemel: Michaël en zijne Engelen krigden tegen den draak, en de draak krigde *óók* en zijne engelen.

8 En zij hebben niets vermocht, en hunne plaats is niet meer gevonden in den hemel.

9 En de groote draak is geworpen, *namelijk* de oudeslang, welke genaamd wordt duivel en satanas, die de geheele wereld verleidt, hij is *zeg ik* geworpen op de aarde, en zijne engelen zijn met hem geworpen.

10 En ik hoorde eene groote stem, zeggende in den hemel: Nu is de zaligheid en de kracht en het Koninkrijk geworden onzes Gods, en de macht van zijnen Christus; want de verklager onzer broederen, die hen verklaagde voor onzen God dag en nacht, is nederge worpen.

11 En zij hebben hem overwonnen door het bloed des Lams, en door het woord hunner getuigenis, en zij hebben hun leven niet liefgehad tot den dood toe.

12 Hierom bedrijft vreugde, gij hemelen en gij die daarin woont. Wee dengenen die de aarde en de zee bewonen; want de duivel is tot u afgekomen, en heeft grooten toorn, wetende dat hij eenen kleinen tijd heeft.

13 En toen de draak zag dat hij op de aarde geworpen was, zoo heeft hij de vrouw vervolgd die het jonksken ge baard had.

14 En aan de vrouw zijn gegeven twee vleugelen eens grooten arends, opdat zij zoude vliegen in de woestijn, in hare plaats, alwaar zij gevoed wordt een tijd en tijden en eenen halven tijd, buiten het gezicht der slang.

15 En de slang wierp uit haren mond achter de vrouw water als eene rivier, opdat hij haar door de rivier zoude doen wegvoeren.

16 En de aarde kwam de vrouw te hulp, en de aarde opende haren mond en verzwoeg de rivier welke de draak uit zijnen mond had geworpen.

17 En de draak vergrimde op

de vrouw, en ging henen om krijg te voeren tegen de overigen van haar geslacht, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben.

18 En ik stond op het zand der zee.

HOOFDSTUK 13.

En ik zag uit de zee een beest opkomen, hebbende zeven hoofden en tien hoornen, en op zijne hoornen waren tien koninklijke hoeden, en op zijne hoofden was een naam van *godslastering*.

2 En het beest dat ik zag was eenen pardel gelijk, en zijne voeten als *de voeten* eens beers, en zijn mond als de mond eens leeuws. En de draak gaf hem zijne kracht en zijne troon en groote macht.

3 En ik zag één van zijne hoofden als tot den dood gewond, en zijne doodelijke wond werd genezer; en de geheele aarde verwonderde zich achter het beest.

4 En zij aanbaden den draak, die het beest macht gegeven had, en zij aanbaden het beest, zeggende: Wie is dit beest gelijk? Wie kan krijg voeren tegen hetzelve?

5 En aan hetzelve werd een mond gegeven om groote dingen en *godslasteringen* te spreken, en aan hetzelve werd macht gegeven om *zulks* te doen tweeënveertig maanden.

6 En het opende zijnen mond tot lastering tegen God, om zijnen naam te lasteren, en zijnen Tabernakel, en die in den hemel wonen.

7 En hetzelve werd *macht* gegeven om den heiligen krijg aan te doen, en om die te overwinnen; en hetzelve werd macht gegeven over alle geslacht en taal en volk.

8 En allen die op de aarde wonen zullen hetzelve aanbid-

den, welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens des Lams dat geslacht is, van de grondlegging der wereld.

9 Indien iemand ooren heeft, die hoore.

10 Indien iemand in de gevangenis leidt, die gaat *zelf* in de gevangenis; indien iemand met het zwaard zal dooden, die moet zelf met het zwaard gedood worden. Hier is de lijdzaamheid en het geloof der heiligen.

11 En ik zag een ander beest uit de aarde opkomen, en het had twee hoornen, des Lams hoornen gelijk, en het sprak als de draak.

12 En het oefent al de macht van het eerste beest in tegenwoordigheid van hetzelfde, en het maakt dat de aarde en die daarin wonen het eerste beest aanbidden, welks doodelijke wond genezen was.

13 En het doet groote teekenen, zoodat het ook vuur uit den hemel doet afkomen op de aarde vóór de menschen.

14 en verleidt degenen die op de aarde wonen, door de teekenen die hetzelfde te doen gegeven zijn in de tegenwoordigheid van het beest, zeggende tot degenen die op de aarde wonen, dat zij voor het beest, dat de wond des zwaards had en *ieder* leefde, een beeld zouden maken.

15 En hetzelfde werd *macht* gegeven om het beeld van het beest eenen geest te geven opdat het beeld van het beest ook zoude spreken, en maken dat allen die het beeld van het beest niet zouden aanbidden gedood zouden worden.

16 En het maakt dat het aan allen, kleinen en grooten, en rijken en armen, en vrijen en dienstknechten, een merkteekenen geeft aan hunne rechterhand of aan hunne voorhoofden,

17 en dat niemand mag koo-
pen of verkoopen dan die dat merkteeken heeft, of den naam van het beest, of het getal zijns naams.

18 Hier is de wijsheid: die het verstand heeft berekene het getal van het beest; want het is een getaleens menschen, en zijn getal is zeshonderd zeshenzestig.

HOOFDSTUK 14.

En ik zag, en zie, het Lam stond op den berg Sion, en met hem honderdvierenveertigduizend hebbende den naam zijns Vaders geschreven aan hunne voorhoofden.

2 En ik hoorde eene stem uit den hemel, als eene stem veler wateren en als eene stem van een grooten donderslag. En ik hoorde eene stem van citer-spijlers, speiende op hunne citters;

3 en zij zongen als een nieuw gezang vóór den troon en vóór de vier dieren en de Ouderlingen, en niemand kon dat gezang leeren dan de honderdvierenveertigduizend, die van de aarde gekocht waren.

4 Deze zijn het die met vrouwen niet bevlekt zijn, want zij zijn maagden. Deze zijn het die het Lam volgen waar het ook henegaat. Deze zijn gekocht uit de menschen, *tot* eerstelingen voor God en het Lam.

5 En in hunnen mond is geen bedrog gevonden, want zij zijn onberispelijk vóór den troon Gods.

6 En ik zag eenen anderen Engel, vliegende in het midden des hemels, en hij had het eeuwige Evangelie, om te verkondigen aan degenen die op de aarde wonen, en aan alle natie en geslacht en taal en volk,

7 zeggende met eene groote stem: Vreest God en geeft hem

heerlijkheid; want de ure zijns oordeels is gekomen; en aanbidt hem die den hemel en de aarde en de zee en de fonteynen der wateren gemaakt heeft.

8 En daar is een andere Engel gevolgd, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen, Babylon die groote stad, omdat zij uit den wijn des toorns harer hoererij alle volken heeft gedrenkt.

9 En een derde Engel is hen gevolgd, zeggende met eene groote stem: Indien iemand het beest aanbidt en zijn beeld, en ontvangt het merkteeken aan zijn voorhoofd of aan zijne hand,

10 die zal 66k drinken uit den wijn van den toorn Gods, die ongemengd ingeschonken is in den drinkbeker zijns toorns; en hij zal gepijnigd worden met vuur en sulfer voor de heilige Engelen en voor het Lam.

11 En de rook van hunne pijniging gaat op in alle eeuwigheid, en zij hebben geene rust dag en nacht, die het beest aanbidden en zijn beeld, en zoo iemand het merkteeken zijns naams ontvangt.

12 Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn ze die de geboden Gods bewaren en het geloof van Jezus.

13 En ik hoorde eene stem uit den hemel, die tot mij zeide: Schrijf: Zalig zijn de dooden die in den Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hunnen arbeid; en hunne werken volgen met hen.

14 En ik zag, en zie, eene witte wolk, en op de wolk was een gezeten, des menschen Zoon gelijk, hebbende op zijn hoofd een gouden kroon en in zijne hand eene scherpe sikkel.

15 En een andere Engel kwam uit den Tempel, roepende met eene groote stem tot dengenen die op de wolk zat: Zend uwe

sikkel en maai; want de ure om te maaien is voor u gekomen, dewijl de oogst der aarde is rijp geworden.

16 En die op de wolk zat, zond zijne sikkel op de aarde, en de aarde werd gemaaid.

17 En een andere Engel kwam uit den Tempel die in den hemel is: hebbende ook zelf eene scherpe sikkel.

18 En een andere Engel kwam uit van het altaar, die macht had over het vuur, en hij riep met een groot geroep tot dengenen die de scherpe sikkel had, zeggende: Zend uwe scherpe sikkel en snijd af de druiventakken van den wijngaard der aarde, want zijne druiven zijn rijp.

19 En de Engel zond zijne sikkel op de aarde, en sneed de druiven af van den wijngaard der aarde, en wierp ze in den grooten wijnpersbak van den toorn Gods.

20 En de wijnpersbak werd buiten de stad getreden, en daar is bloed uit den wijnpersbak gekomen, tot aan de toomen der paarden, duizend zeshonderd stadiën ver.

HOOFDSTUK 15.

En ik zag een ander groot en wonderlijk teeken in den hemel, *namelijk* zeven Engelen hebbende de zeven laatste plagen; want in deze is de toorn Gods geëindigd.

2 En ik zag als eene glazen zee met vuur gemengd; en die de overwinning hadden van het beest en van zijn beeld, en van zijn merkteeken en van het getal zijns naams, welke stonden aan de glazen zee, hebbende de citers Gods.

3 En zij zongen het gezang van Mozes, den dienstknecht Gods, en het gezang des Lams, zeggende: Groot en wonderlijk zijn uwe werken, Heere, gij almachtige God; recht-

vaar
uwe
heil
4 V
Hee
verh
alle
ren
aan
len
5 I
de
kel
mel
6 e
zeve
mer
met
en
gou
7 I
gaf
gou
toot
heir
8 I
met
God
nie
ing
gen
dige

E
ster
tot
hem
van
aar
2 I
goc
de,
en
sch
net
bee
3
zijn
we
en
ver
4
zijn
in

vaardig en waarachtig zijn uwe wegen, gij Koning der heiligen.

4 Wie zoude u niet vreezen, Heere, en uwen naam *niet* verheerlijken? Want gij zijt alleen heilig; want alle volkeren zullen komen en vóór u aanbidden; want uwe oordeelen zijn openbaar geworden.

5 En na dezen zag ik, en zie, de Tempel van den Tabernakel der getuigenis in den hemel werd geopend.

6 en de zeven Engelen die de zeven plagen hadden, kwamen uit den Tempel, bekleed met rein en blinkend lijnwaad, en omgord om de borst met gouden gordels.

7 En een van de vier dieren gaf den zeven Engelen zeven gouden sielen, vol van den toorn Gods die in alle eeuwigheid leeft.

8 En de Tempel werd vervuld met rook uit de heerlijkheid Gods, en uit zijne kracht; en niemand kon in den Tempel ingaan, totdat de zeven plagen der zeven Engelen geëindigd waren.

HOOFDSTUK 16.

En ik hoorde eene groote stem uit den Tempel, zeggende tot de zeven Engelen: Gaat henen en giet de *zeven* sielen van den toorn Gods uit op de aarde.

2 En de eerste ging henen en goot zijne fiool uit op de aarde, en daar werd een kwaad en boos geweer aan de menschen, die het merkteken van het beest hadden en die zijn beeld aanbaden.

3 En de tweede Engel goot zijne fiool uit in de zee: en zij werd bloed als eens dooden, en alle levende ziele is gestorven in de zee.

4 En de derde Engel goot zijne fiool uit in de rivieren en in de fonteinen der wateren:

en *de wateren* werden bloed.

5 En ik hoorde den Engel der wateren zeggen: Gij zijt rechtvaardig Heere, die is, en die was, en die zijn zal, dat gij dit geoordeeld hebt;

6 dewijl zij het bloed der heiligen en der Profeten vergoten hebben, zoo hebt gij hun ook bloed te drinken gegeven; want zij zijn het waardig.

7 En ik hoorde eenen anderen van het altaar zeggen: Ja, Heere, gij almachtige God, uwe oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig.

8 En de vierde Engel goot zijne fiool uit op de zon: en haar is *macht* gegeven de menschen te verhitten door vuur,

9 en de menschen werden verhit met groote hitte, en lasterden den naam Gods, die macht heeft over deze plagen, en zij bekeerden zich niet om hem heerlijkheid te geven.

10 En de vijfde Engel goot zijne fiool uit op den troon van het beest: en zijn rijk is verduisterd geworden, en zij kauwden hunne tongen van pijn,

11 en zij lasterden den God des hemels van wege hunne pijnen en van wege hunne zweren, en zij bekeerden zich niet van hunne werken.

12 En de zesde Engel goot zijne fiool uit op de groote rivier den Eufraat: en zijn water is uitgedroogd, opdat bereid zoude worden de weg der Koningen, die van den opgang der zon *komen zullen*.

13 En ik zag uit den mond des draaks en uit den mond van het beest en uit den mond van den valschen profeet drie onreine geesten *gaan*, den vor-schen gelijk;

14 want het zijn geesten der duivelen, en zij doen teekenen, welke uitgaan tot de Koningen der aarde en der geheele wereld, om die te vergaderen tot den krijg van dien

grooten dag des almachtigen Gods.

15 Zie, ik kom als een dief. Zalig is hij die waakt en zijne kleederen bewaart, opdat hij niet naakt wandele, en men zijne schaamte niet zie.

16 En zij hebben zevergaderd in de plaats welke in 't Hebreuwsch genaamd wordt Armageddon.

17 En de zevende Engel goot zijne fiool uit in de lucht: en daar kwam eene groote stem uit den Tempel des hemels, van den troon, zeggende: Het is geschied.

18 En daar geschieden stemmen en donderslagen en bliksemen, en daar geschiedde eene groote aardbeving, hoedanige niet is geschied van dat de menschen op de aarde geweest zijn, *namelijk* eene zoodanige aardbeving en zóó groot.

19 En de groote stad is in drie deelen gescheurd, en de steden der heidenen zijn gevallen. En het groote Babylon is gedacht geworden voor God, om haar te geven den drinkbeker van den wijn des toorns zijner gramschap.

20 En alle eiland is gevloeden, en de bergen zijn niet gevonden.

21 En een groote hagel *elk* als een talent zwaar, viel neder uit den hemel op de menschen; en de menschen lasterden God van wege de plage des hagels, want deszelfs plage was zeer groot.

HOOFDSTUK 17.

En een uit de zeven Engelen die de zeven fioelen hadden kwam en sprak met mij, en zeide tot mij: Kom herwaarts, ik zal u toonen het oordeel der groote hoer die zit op vele wateren;

2 met welke de Koningen der aarde gehoereerd hebben, en die de aarde bewonen zijn

dronken geworden van den wijn harer hoererij.

3 En hij bracht mij weg in eene woestijn, in den geest: en ik zag eene vrouw zittende op een scharlaken rood beest, dat vol was van namen der *godslastering*, en zeven hoofden had en tien hoornen.

4 En de vrouw was bekleed met purper en scharlaken, en versierd met goud en kostelijk gesteente en paarlen, en had in hare hand eenen gouden drinkbeker, vol van gruwelen en van onreinigheid harer hoererij.

5 En op haar voorhoofd was, een naam geschreven, *namelijk*: Verborgenheid, het groote Babylon, de moeder der hoererijen en der gruwelen der aarde.

6 En ik zag dat de vrouw dronken was van het bloed der heiligen en van het bloed der getuigen van Jezus. En ik verwonderde mij als ik ze zag met groote verwondering.

7 En de Engel zeide tot mij: Waarom verwondert gij u? Ik zal u zeggen de verborgenheid van de vrouw en van het beest dat haar draagt, hetwelk de zeven hoofden heeft en de tien hoornen.

8 Het beest dat gij gezien hebt, was en is niet, en het zal opkomen uit den afgrond, en ten verderve gaan; en die op de aarde wonen (welker namen niet zijn geschreven in het boek des levens van de grondlegging der wereld) zullen verwonderd zijn, ziende het beest dat was en niet is, hoewel het is.

9 Hier is het verstand dat wijsheid heeft. De zeven hoofden zijn zeven bergen op welke de vrouw zit.

10 En het zijn *ook* zeven Koningen: de vijf zijn gevallen, en de één is, de ander is nog niet gekomen, en wanneer hij zal gekomen zijn, moet hij een weinig *tijds* blijven.

11
niet
Kon
gaat
12
gij g
ning
niet
als
gen
13 l
ping
en r
geve
14 l
krijg
over
Heer
ning
met
en u
gen.
15 l
wate
daar
en s
gen.
16 l
gezie
zulle
len z
en zi
en z
den.
17
hun
zijne
éene
zij
bees
den
zijn.
18 l
hebt
koni
ning

Er
ande
den
mac
gew
heid
2 E

11 En het beest dat was en niet is, die is ook de achtste *Koning*, en is uit de zeven, en gaat ten verderve.

12 En de tien hoornen die gij gezien hebt, zijn tien *Koningen*, die het koninkrijk nog niet hebben ontvangen, maar als *Koningen* macht ontvangen op ééne ure met het beest.

13 Deze hebben éénerlei meeping, en zullen hunne kracht en macht aan het beest overgeven.

14 Deze zullen tegen het *Lam* krijgen, en het *Lam* zal ze overwinnen, (want het is een Heere der heeren en een *Koning* der *Koningen*), en die met hem zijn, de geroepenen en uitverkorenen en geloovigen.

15 En hij zeide tot mij: De wateren die gij gezien hebt, daar de hoer zit, zijn volken en scharen en natiën en tongen.

16 En de tien hoornen die gij gezien hebt op het beest, die zullen de hoer haten, en zullen ze woest maken en naakt, en zij zullen haar vleesch eten, en zullen ze met vuur verbranden.

17 Want God heeft *hun* in hunne harten gegeven, dat zij zijne meening doen, en dat zij éénerlei meening doen, en dat zij *hun* koninkrijk aan het beest geven, totdat de woorden Gods voleindigd zullen zijn.

18 En de vrouw die gij gezien hebt, is de groote stad die het koninkrijk heeft over de *Koningen* der aarde.

HOOFDSTUK 18.

En na dezen zag ik eenen anderen Engel afkomen uit den hemel, hebbende groote macht, en de aarde is verlicht geworden van zijne heerlijkheid.

2 En hij riep krachtiglijk met

eene groote stem, zeggende: Zij is gevallen, zij is gevallen de groote *stad* *Babylon*, en is geworden eene woonstede der duivelen, en eene bewaarplaats van alle onreine geesten en eene bewaarplaats van alle onrein en hatelijk gevogelte.

3 Dewijl uit den wijn des toorns harer hoererij alle volkeren gedronken hebben, en de *Koningen* der aarde met haar gehoereerd hebben, en de kooplieden der aarde rijk zijn geworden uit de kracht harer weelde.

4 En ik hoorde eene andere stem uit den hemel, zeggende: Gaat uit van haar mijn volk, opdat gij aan hare zonden geen gemeenschap hebt, en opdat gij van hare plagen niet ontvangt.

5 Want hare zonden zijn *de ééne op de andere* gevolgd tot den hemel toe, en God is harer ongerechtigheden gedachtig geworden.

6 Vergeldt haar gelijk als zij ulieden vergolden heeft, en verdubbelt haar dubbel naar hare werken; in den drinkbeker waarin zij geschonken heeft, schenkt haar dubbel.

7 Zooveel als zij zichzelf verheerlijkt heeft en weelde gehad heeft, zoo groote pijniging en rouw doet haaraan, want zij zegt in haar hart: Ik zit *als* eene *Koningin*, en ben geene weduw, en zal geen rouw zien.

8 Daarom zullen hare plagen op éénen dag komen, *namelijk* dood en rouw en honger, en zij zal met vuur verbrand worden: want sterk is de Heere God die haar oordeelt.

9 En de *Koningen* der aarde, die met haar gehoereerd en weelde gehad hebben, zullen ze beweenen en rouw over haar bedrijven, wanneer zij den rook haars brands zullen zien,

10 van verre staande uit vree-

ze van hare pijniging, zeggende: Wee, wee, de groote stad Babylon, de sterke stad, want uw oordeel is in ééne ure gekomen.

11 En de kooplieden der aarde zullen weenen en rouw maken over haar, omdat niemand hunne waar meer koopt:

12 waar van goud en van zilver en van kostelijk gesteente en van paarden, en van fijn lijnwaad en van purper en van zijde en van scharlaken, en allerlei welriekend hout, en allerlei ivoren vaten, en allerlei vaten van het kostelijkste hout, en van koper en van ijzer en van marmarsteen,

13 en kaneel en reukwerk en welriekende zalf en wierook, en wijn en olie, en meelbloem en tarwe, en lastbeesten en schapen, en van paarden en van koetswagens, en van lichamen, en de zielen der menschen.

14 En de vrucht der begeerlijkheid uwer ziel is van u weggegaan, en al wat lekker en wat heerlijk was is van u weggegaan en gij zult dat niet meer vinden.

15 De kooplieden dezer dingen, die rijk geworden waren van haar, zullen van verre staan uit vreeze van hare pijniging, weenende en rouw makende,

16 en zeggende: Wee, wee, de groote stad, die bekleed was met fijn lijnwaad en purper en scharlaken, en versierd met goud en met kostelijk gesteente en met paarden; want in ééne ure is zoo groote rijkdom verwoest.

17 En alle stuurlieden, en al het volk op de schepen, en bootsgezellen, en allen die ter zee handelen, stonden van verre,

18 en riepen, ziende den rook van haren brand, en zeggende: Wat stad was deze groote stad gelijk?

19 En zij wierpen stof op hunne hoofden, en riepen, weenende en rouw bedrijvende, zeggende: Wee, wee, de groote stad, in dewelke allen die schepen in de zee hadden van hare kostelijkheid rijk geworden zijn; want zij is in één uur verwoest geworden.

20 Bedrijf vreugde over haar gij hemel, en gij heilige Apostelen en gij Profeten, want God heeft uw oordeel aan haar geoordeeld.

21 En een sterke Engel hief eenen steen op als een grooten molensteen, en wierp dien in de zee, zeggende: Aldus zal de groote stad Babylon met geweld geworpen worden, en zal niet meer worden gevonden.

22 En de stem der citerspellers en der zangers en der fluitspellers en der bazuinblazers zal niet meer in u gehoord worden; en geen kunstenaar van eenige kunst zal meer in u gevonden worden, en geen geluid des molens zal in u meer gehoord worden,

23 en het licht der kaars zal in u niet meer schijnen; en de stem eens bruidegoms en eener bruid zal in u niet meer gehoord worden; want uwe kooplieden waren de grooten der aarde, want door uwe tooverij zijn alle volken verleid geweest.

24 En in dezelve is gevonden het bloed der Profeten en der heiligen en aller dergenen die gedood zijn op de aarde.

HOOFDSTUK 19.

En na dezen hoorde ik als eene groote stem eener groote schare in den hemel, zeggende: Halleluja, de zaligheid en de heerlijkheid en de eere en de kracht zij den Heere onzen God.

2 Want zijne oordeelen zijn waarachtig en rechtvaardig,

dew
oor
ver
rer
dien
wro
3 I
mal
gaa
4 I
ling
ned
den
men
I
tro
God
kne
beid
6 I
een
ster
ster
zeg
Hee
hee
7
vre
hee
bru
en z
ber
8 I
bek
blin
dit
va
9 I
Zal
tot
bru
de t
ach
10
voet
en
gij
med
bro
van
War
is d
11
oper
en
naa

dewijl hij de groote hoer geoordeeld heeft, die de aarde verdorven heeft met hare hoerrij, en hij het bloed zijner dienaren van hare hand gewroken heeft.

3 En zij zeiden ten tweeden male: Halleluja. En haar rook gaat op in alle eeuwigheid.

4 En de vierentwintig Ouderingen en de vier dieren vielen *neder* en aanbaden God die op den troon zat, zeggende: Amen. Halleluja!

En eene stem kwam uit den troon, zeggende: Looft onzen God, gij alle zijne dienstknechten en gij die hem vreest, beide klein en groot.

6 En ik hoorde als eene stem eener groote schare en als eene stem veler wateren en als eene stem van sterke donderslagen, zeggende: Halleluja; want de Heere, de almachtige God, heeft als Koning geheerscht.

7 Laat ons blijde zijn en vreugde bedrijven, en hem de heerlijkheid geven; want de bruiloft des Lams is gekomen, en zijne vrouw heeft zichzelfe bereid.

8 En haar is gegeven dat zij bekleed worde met rein en blinkend fijn lijnwaad; want dit fijn lijnwaad zijn de rechtvaardigmakingen der heiligen.

9 En hij zeide tot mij: Schrijf: Zalig zijn ze die geroepen zijn tot het Avondmaal van de bruiloft des Lams. En hij zeide tot mij: Deze zijn de waarachtige woorden Gods.

10 En ik viel *neder* voor zijne voeten om hem te aanbidden, en hij zeide tot mij: Zie dat gij dat niet *doet*; ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen die de getuigenis van Jezus hebben; aanbid God. Want de getuigenis van Jezus is de geest der Profetie.

11 En ik zag den hemel geopend: en zie, een wit paard, en die op hetzelfde zat was genaamd Getrouw en Waarach-

tig, en hij oordeelt en voert krijg in gerechtigheid.

12 En zijne oogen waren als eene vlam vuurs, en op zijn hoofd waren vele koninklijke hoeden; en hij had eenen naam geschreven, dien niemand wist dan hij zelf.

13 En hij was bekleed met een kleed dat met bloed geverfd was; en zijn naam wordt genaamd het Woord Gods.

14 En de heirlegers in den hemel volgden hem op witte paarden, gekleed met wit en rein fijn lijnwaad.

15 En uit zijnen mond ging een scherp zwaard, opdat hij daarmede de heidenen slaan zoude. En hij zal ze hoeden met eenen ijzeren roede; en hij treedt den wijnpersbak van den wijn des toorns en der gramschap des almachtigen Gods.

16 En hij heeft op *zijn* kleed en op zijne dij dezen naam geschreven: Koning der Koningen en Heer der heeren.

17 En ik zag eenen Engel staande in de zon; en hij riep met eene groote stem, zeggende tot alle de vogelen, die in het midden des hemels vlogen: Komt herwaarts en vergadert u tot het avondmaal des grooten Gods.

18 opdat gij eet het vleesch der Koningen, en het vleesch der oversten over duizend, en het vleesch der sterken, en het vleesch der paarden en dergenen die daarop zitten, en het vleesch van alle vrijen en dienstknechten, en kleinen en grooten.

19 En ik zag het beest en de Koningen der aarde en hunne heirlegers vergaderd om krijg te voeren tegen hem, die op het paard zat, en tegen zijn heirleger.

20 En het beest werd gegrepen, en met hetzelfde de valsche profeet, die de teekenen

in de tegenwoordigheid van hetzelfde gedaan had, door welke hij verleid had die het merkteken van het beest ontvangen hadden, en die deszelfs beeld aanbadten. Dezetwee zijn levend geworpen in den poel des vuurs die metsulfer brandt.

21 En de overigen werden gedood met het zwaard desgenen die op het paard zat, hetwelk uit zijnen mond ging; en alle de vogelen werden verzadigd van hun vleesch.

HOOFDSTUK 20.

En ik zag eenen Engel afkomen uit den hemel, hebbende den sleutel des afgronds en eene groote keten in zijne hand;

2 en hij greep den draak, de oude slang, welke is de duivel en satanas, en bond hem duizend jaren,

3 en wierp hem in den afgrond, en sloot hem daarin, en verzegelde dien boven hem, opdat hij de volken niet meer verleiden zoude, totdat de duizend jaren zouden geëindigd zijn. En daarna moet hij eenen kleinentijd ontbonden worden.

4 En ik zag tronen, en zij zaten op dezelve; en het oordeel werd hun gegeven; en ik zag de zielen dergenen die onthoofd waren om de getuigenis van Jezus en om het woord Gods, en die het beest en deszelfs beeld niet aanbeden hadden, en die het merkteken niet ontvangen hadden aan hun voorhoofd en aan hunne hand; en zij leefden en heerschten als Koningen met Christus de duizend jaren.

5 Maar de overigen der dooden werden niet weder levend, totdat de duizend jaren geëindigd waren. Deze is de eerste opstanding.

6 Zalig en heilig is hij die deel heeft in de eerste opstanding; over deze heeft de twee-

de dood geen macht, maar zij zullen Priesters van God en Christus zijn, en zij zullen met hem als Koningen heerschen duizend jaren.

7 En wanneer de duizend jaren zullen geëindigd zijn, zal de satan uit zijne gevangenis ontbonden worden,

8 en hij zal uitgaan om de volken te verleiden die in de vier hoeken der aarde zijn, Gog en Magog, om hen te vergaderen tot den krijg; welker getal is als het zand aan de zee.

9 En zij zijn opgekomen op de breedte der aarde, en omringden de legerplaats der heiligen en de geliefde stad; en daar kwam vuur neder van God uit den hemel, en heeft ze verslonden.

10 En de duivel die hen verleidde werd geworpen in den poel van vuur en sulfer; alwaar het beest en de valsche profeet is; en zij zullen gepijnigd worden dag en nacht in alle eeuwigheid.

11 En ik zag eenen grooten witten troon, en dengenen die daarop zat, van wiens aangezicht de aarde en de hemel wegvlood, en geene plaats is voor die gevonden.

12 En ik zag de dooden, klein en groot, staande voor God; en de boeken werden geopend; en een ander boek werd geopend, dat des levens is; en de dooden werden geoordeeld uit hetgeen in de boeken geschreven was, naar hunne werken.

13 En de zee gaf de dooden die in haar waren; en de dood en de hel gaven de dooden die in hen waren, en zij werden geoordeeld een iegelijk naar zijne werken.

14 En de dood en de hel werden geworpen in den poel des vuurs: dit is de tweede dood.

15 En zoo iemand niet gevonden werd geschreven in het boek des levens, die werd geworpen in den poel des vuurs.

En
hem
wan
eers
gaan
2 E
lige
lem,
den
brui
sierd
3 E
stem
Zie,
de n
won
zijn
hun
4 E
hun
dood
rouv
te za
ding
5 E
de:
nieu
Schr
zijn
6 E
is ge
de
eind
ven
ter o
7 D
erve
zijn
zijn
8 M
ong
en
ders
den
naar
die k
hetv
9 E
de z
fiol
vol
ste p
zegg

HOOFDSTUK 21.

En ik zag eenen nieuwe hemel en eene nieuwe aarde; want de eerste hemel en de eerste aarde was voorbijgegaan, en de zee was niet meer.

2 En ik Johannes zag de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem, nederdalende van God uit den hemel, voorbereid als eene bruid die voor haren man versierd is.

3 En ik hoorde eene groote stem uit den hemel, zeggende: Zie, de Tabernakel Gods is bij de menschen, en hij zal bij hen wonen, en zij zullen zijn volk zijn, en God zelf zal bij hen en hun God zijn.

4 En God zal alle tranen van hunne oogen afwisschen, en de dood zal niet meer zijn, noch rouw, noch gekrijt, noch moeite zal meer zijn; want de eerste dingen zijn weggegaan.

5 En die op den troon zat zeide: Zie, ik maak alle dingen nieuw. En hij zeide tot mij: Schrijf; want deze woorden zijn waarachtig en getrouw.

6 En hij sprak tot mij: Het is geschied. Ik ben de Alfa en de Omega, het begin en het einde. Ik zal den dorstige geven uit de fontein van het water des levens voor niet.

7 Die overwint zal alles beerven, en ik zal hem een God zijn en hij zal mij een zoon zijn.

8 Maar den vreesachtigen, en ongelooovigen, en gruwelijken, en doodslagers, en hoereers, en tovenaars, en afgodendienaars, en al den leugenaars, is hun deel in den pool die brandt van vuur en sulf; hetwelk is de tweede dood.

9 En tot mij kwam een van de zeven Engelen die de zeven fiolen hadden, welke waren vol geweest van de zeven laatste plagen, en sprak met mij, zeggende: Kom herwaarts, ik

zal u toonen de bruid, de vrouw des Lams.

10 En hij voerde mij weg in den geest op eenen grooten en hoogen berg, en hij toonde mij de groote stad, het heilige Jeruzalem, nederdalende uit den hemel van God;

11 en zij had de heerlijkheid Gods, en haar licht was den allerkostelijksten steen gelijk, *namelijk* als de steen jaspis, blinkende gelijk kristal.

12 En zij had eenen grooten en hoogen muur, en had twaalf poorten, en in de poorten twaalf Engelen, en namen daarop geschreven welke zijn *de namen* van de twaalf geslachten der kinderen Israëls.

13 Van het Oosten waren drie poorten; van het Noorden drie poorten; van het Zuiden drie poorten; van het Westen drie poorten.

14 En de muur der stad had twaalf fundamenten: en in dezelve de namen der twaalf Apostelen des Lams.

15 En hij die met mij sprak had een gouden rietstok, opdat hij de stad zouden meten, en hare poorten, en haren muur.

16 En de stad lag vierkant, en hare lengte was zoo groot als hare breedte; en hij mat de stad met den rietstok op twaalfduizend stadiën, de lengte en de breedte en de hoogte dezelve waren evengelijk.

17 En hij mat haren muur op honderdvierenveertig ellen, naar de maat eens menschen, welke des Engels was.

18 En het gebouw van haren muur was jaspis; en de stad was zuiver goud, zijnde zuiver glas gelijk.

19 En de fundamenten van den muur der stad waren met allerlei kostelijk gesteente versierd; het eerste fundament was jaspis, het tweede saffier, het derde chalcédon, het vierde smaragdus,

20 het vijfde sardónyx, het zesde sardius, het zevende chrysolieth, het achtste beryl, het negende topaas, het tiende chrysopraas, het elfde hyacinth, het twaalfde amethyst.

21 En de twaalf poorten waren twaalf paaren: iedere poort was uit ééneparel; en de straat derstad was zuivergoud, gelijk doorschijnend glas.

22 En ik zag geen Tempel in dezelve; want de Heere de almachtige God is haar Tempel, en het Lam.

23 En de stad behoeft de zon en de maan niet, dat zij in dezelve zouden schijnen; want de heerlijkheid Gods heeft ze verlicht, het Lam is hare kaars.

24 En de volkeren die zalig worden, zullen in haar licht wandelen; en de Koningen der aarde brengen hunne heerlijkheid en eere in dezelve,

25 en hare poorten zullen niet gesloten worden des daags; want aldaar zal geen nacht zijn;

26 en zij zullen de heerlijkheid en de eere der volkeren daarin brengen.

27 En in haar zal niet inkomen iets dat ontreinigt en gruwelijkheid doet en leugen spreekt, maar die geschreven zijn in het boek des levens des Lams.

HOOFDSTUK 22.

En hij toonde mij eene zuivere rivier van het water des levens, klaar als kristal, voortkomende uit den troon Gods en des Lams.

2 In het midden van hare straat, en op de ééne en de andere zijde der rivier, was de boom des levens, voortbrengende twaalf vruchten, van maand tot maand gevende zijne vrucht; en de bladeren des booms waren tot genezing der heidenen.

3 En geene vervloeking zal er meer tegen iemand zijn. En de troon Gods en des Lams zal daarin zijn, en zijne dienstknechten zullen hem dienen,

4 en zullen zijn aangezicht zien, en zijn naam zal op hunne voorhoofden zijn.

5 En aldaar zal geen nacht zijn, en zij zullen geen kaars noch licht der zon van noode hebben; want de Heere God verlicht ze, en zij zullen als Koningen heerschen in alle eeuwigheid.

6 En hij zeide tot mij: Deze woorden zijn getrouw en waarachtig; en de Heere, de God der heilige Profeten, heeft zijnen Engel gezonden, om zijnen dienstknechten te toonen hetgeen haast moet geschieden.

7 Zie, ik kom haastelijk. Zalig is hij die de woorden der Profetie dezes boeks bewaart.

8 En ik Joharnes ben degene, die deze dingen gezien en gehoord heb. En toen ik ze gehoord en gezien had, viel ik neder om te aanbidden voor de voeten des Engels, die mij deze dingen toonde.

9 En hij zeide tot mij: Zie dat gij het niet doet; want ik ben uw mededienstknecht, en uwer broederen de Profeten, en dergenen die de woorden dezes boeks bewaren: aanbid God.

10 En hij zeide tot mij: Verzegel de woorden der Profetie dezes boeks niet; want de tijd is nabij.

11 Die onrecht doet, dat hij nog onrecht doe; en die vuil is, dat hij rog vuil worde; en die rechtvaardig is, dat hij nog gerechtvaardigd worde; en die heilig is, dat hij nog geheiligd worde.

12 En zie, ik kom haastelijk, en mijn loon is met mij, om een iegelijk te vergelden, gelijk zijn werk zal zijn.

13 Ik ben de Alfa en de Ome-

ga,
de e
14
bod
ma
leve
mog
15
hon
de l
slag
naa
leug
16
gel
ding
mee
het
ken
17
zeg
zeg
heef

ga, het begin en het einde, de eerste en de laatste.

14 Zalig zijn ze die zijne geboden doen, opdat hunne macht zij aan den boom des levens, en zij door de poorten mogen ingaan in de stad.

15 Maar buiten zullen zijn de honden, en de tovenaars, en de hoerceders, en de doodslagers, en de afgodendienaars, en een iegelijk die de leugen liefheeft en doet.

16 Ik Jezus heb mijnen Engel gezonden, om ulieden deze dingen te getuigen in de gemeenten. Ik ben de wortel en het geslacht Davids, de blinkende morgenster.

17 En de Geest en de Bruid zeggen: Kom. En die het hoort zegge: Kom. En die dorst heeft kome; en die wil, ne-

me het water des levens om niet.

18 Want ik betuig aan een iegelijk die de woorden der Profetie dezes boeks hoort: Indien iemand tot deze dingen toedoet, God zal over hem toedoen de plagen die in dit boek geschreven zijn;

19 en indien iemand afdoet van de woorden des boeks dezer Profetie, God zal zijn deel afdoen uit het boek des levens, en uit de heilige stad, en uit hetgeen in dit boek geschreven is.

20 Die deze dingen getuigt, zegt: Ja, ik kom haastelijk. Amen. Ja, kom Heere Jezus.

21 De genade onzes Heeren Jezus Christus zij met u allen. Amen.

EINDE DES NIEUWEN TESTAMENTS.

